Vieţile Sfinţilor

Vieţile Sfinţilor, publicate aici, au ca sursă cele 12 volume "Vieţile Sfinţilor" apărute între anii 1991 şi 1998 la Editura Episcopiei Romanului şi Huşilor (volumele consacrate lunilor septembrie-aprilie) şi apoi la Editura Episcopiei Romanului (volumele consacrate lunilor mai-august).

Notă: Luna septembrie apare la început pentru că anul bisericesc începe la 1 septembrie. Aceasta este şi ordinea apariţiei celor 12 volume menţionate mai sus.

Volumul XII
(august)

Vieţile Sfinţilor pe luna august

Ziua întâi

- Scoaterea Cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci a Domnului
- Sfinţii Mucenici Macabei şi a celor împreună cu dînşii
- Sfinţii nouă Mucenici din Perga Pamfiliei

Ziua a doua

- Aducerea cinstitelor moaşte ale Sfîntului Întîiului Mucenic şi Arhidiacon Ştefan
- Aflarea moaştelor Sfinţilor Mucenici Maxim, Dada şi Chindilian
- Fericitul Vasile, facatorul de minuni din Moscova

Ziua a treia

- Cuvioşii Părinţi Isachie, Dalmat şi Faust
- Cuviosul Cosma Sihastrul
- Cuviosul Antonie Romanul din Cetatea Novgorodului

Ziua a patra

- Sfinţii şapte tineri din Efes
- Sfînta Muceniţă Evdochia

Ziua a cincea

- Sfîntul Mucenic Evsignie
- Sfîntul Mucenic Favie, Episcopul Romei
- Sfîntul Mucenic Pontie Romanul
- Sfîntul Ioan cel nou de la Neamţ - Hozevitul

Ziua a şasea

- Sinaxar la Schimbarea la faţă a Domnului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos

Ziua a şaptea

- Cuviosul Mucenic Dometie Persul şi cei doi ucenici ai săi
- Sfinţii Mucenici Marin Ostaşul şi Asterie senatorul
- Cuviosul Or Monahul
- Cuviosul Pimen, cel cu multe dureri
- Cuviosul Teodosie cel nou
- Cuvioasa Teodora de la Sihla

Ziua a opta

- Sfîntul Sfinţit Emilian Mărturisitorul, Episcopul Ciziciului
- Sfîntul Sfinţit Miron, Episcopul Cretei, făcătorul de minuni
- Arătarea Icoanei făcătoare de minuni, a Maicii Domnului, numită Tolgsca

Ziua a noua

- Sfîntul Apostol Matia
- Sfinţii Mucenici Iulian şi Marchian şi cei împreună cu dînşii

Ziua a zecea

- Sfinţii Mucenici Lavrentie Arhidiaconul, Sixt episcopul Romei, şi cei împreună cu dînşii

Ziua a unsprezecea

- Sfîntul Ierarh Nifon, Arhiepiscopul Constantinopolului
- Sfîntul Mucenic Evplu Diaconul
- Sfînta Muceniţă Susana şi alte muceniţe
- Cuvioşii Teodor şi Vasilie ai Pecerscăi

Ziua a douăsprezecea

- Sfinţii Mucenici Anichit, Fotie şi cei împreună cu dînşii
- Sfîntul Sfinţit Mucenic Alexandru, Episcopul Comaniei

Ziua a treisprezecea

- Aducerea cinstitelor moaşte ale Cuviosului Maxim Mărturisitorul
- Sfîntul Mucenic Ipolit şi cei împreună cu dînsul
- Sfantul Tihon de Zadonsk

Ziua a paisprezecea

- Sfîntul Prooroc Miheia
- Sfîntul Mucenic Marcel, Episcopul Apamiei
- Despre sfinţirea bisericii din Pecersca - Kiev
- Mutarea cinstitelor moaşte ale Cuviosului Teodosie al Pecerscăi

Ziua a cincisprezecea

- Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria

Ziua a şaisprezecea

- Aducerea sfintei mahrame a Domnului nostru Iisus Hristos în Constantinopol
- Sfîntul Mucenic Diomid doctorul
- Sfîntul Mucenic Constantin Brîncoveanu şi cei împreună cu dînsul

Ziua a şaptesprezecea

- Sfîntul Mucenic Miron, preotul
- Sfîntul Mucenic Patroclu
- Cuviosul Alipie, zugravul Pecerscăi

Ziua a optsprezecea

- Sfinţii Mucenici Flor şi Lavru
- Sfinţii Mucenici Emilian episcopul şi cei împreună cu dînsul

Ziua a nouăsprezecea

- Sfîntul Mucenic Andrei Stratilat şi cei împreună cu dînsul
- Sfinţii Mucenici Timotei, Agapie şi Tecla

Ziua a douăzecea

- Sfantul Prooroc Samuil

Ziua a douăzeci şi una

- Sfîntul Apostol Tadeu, unul din cei 70
- Sfînta Muceniţă Vasa şi fiii ei, Teognie, Agapie şi Pist
- Cuviosul Avramie de Smolensk

Ziua a douăzeci şi doua

- Sfinţii Mucenici Agatonic, Zotic, Teoprepie, Achindin, Severian şi cei împreună cu dînşii
- Sfînta Muceniţă Evlalia fecioara
- Sfînta Muceniţă Antusa şi Sfîntul Atanasie episcopul
- Despre Icoana Maicii Domnului, numită Gruzinsca

Ziua a douăzeci şi treia

- Sfîntul Mucenic Lup
- Sfîntul Sfinţit Mucenic Irineu, Episcopul Lugdunului
- Sfîntul Sfinţit Calinic, Patriarhul Constantinopolului
- Cuvioşii Evtihie şi Florentie

Ziua a douăzeci şi patra

- Sfîntul Sfinţit Mucenic Evtihie, ucenicul Sfinţilor Apostoli Ioan şi Pavel
- Sfînta Muceniţă Sira, fecioara din Persia

Ziua a douăzeci şi cincea

- Aducerea cinstitelor moaşte ale Sfîntului Apostol Vartolomeu
- Sfîntul Apostol Tit, unul din cei 70
- Sfinţii Mărturisitori ai lui Hristos, prigoniţi de arieni
- Sfîntul Sfinţit Mina, Patriarhul Constantinopolului

Ziua a douăzeci şi şasea

- Sfinţii Mucenici Adrian şi Natalia şi cei împreună cu ei
- Aducerea icoanei Preacuratei Fecioare Maria de la Vladimir la Moscova

Ziua a douăzeci şi şaptea

- Cuviosul Pimen cel Mare
- Cuviosul Pimen din Palestina
- Sfîntul Mucenic Fanurie
- Sfîntul Mucenic Cucşa şi Sfîntul Pimen, Pustnicul

Ziua a douăzeci şi opta

- Cuviosul Moise Arapul
- Cuvioasa Irina, egumena locaşului Hrisovalant

Ziua a douăzeci şi noua

- Tăierea capului Sfîntului Prooroc Ioan Botezătorul

Ziua a treizecea

- Sfinţii Alexandru, Ioan şi Pavel, Patriarhii Constantinopolului
- Cuviosul Hristofor
- Mutarea moaştelor Sfîntului Alexandru Nevski

Ziua a treizeci şi una

- Aşezarea în raclă a brîului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu

---

SCOATEREA CINSTITEI ŞI DE VIAŢĂ FĂCĂTOAREI CRUCI A DOMNULUI (1 august)

Prăznuirea scoaterii cinstitei Cruci a Domnului s-a aşezat în această zi în anii binecredinciosului împărat grec Manuil şi a marelui domn al Rusiei, Andrei Gheorghievici, de către preasfinţitul Luca, patriarhul Constantinopolului, de mitropolitul Constantin al Kievului şi de Nestor, episcopul Rostoyului. Şi s-a aşezat această prăznuire pentru o pricină ca aceasta: împăratul Manuil şi marele domn al Rusiei petrecând în pace şi iubire de fraţi, s-a întâmplat într-o zi de au ieşit la război: cel din Constantinopol împotriva turcilor, iar acesta din Rostov împotriva bulgarilor, că atunci marele domn Andrei petrecea în Rostov. Bulgarii erau un popor necredincios, care se chemau aşa după râul Volga, fiindcă petreceau în josul acestui râu. Şi le-a dăruit Domnul Dumnezeu la amândoi biruinţă împotriva potrivnicilor. Impăratul grec a biruit pe turci, iar domnul Rusiei a biruit pe bulgari şi i-a supus lui, făcându-i birnici ai stăpânirii sale.

Iar marele cneaz Andrei avea obicei, când mergea la război împotriva vrăjmaşilor, de lua cu sine în cetele sale, cinstita icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care are în braţele sale pe Pruncul Cel mai înainte de veci, pe Hristos, Mântuitorul nostru. El mai lua încă şi cinstita Cruce a Domnului, pe care o purtau doi preoţi îmbrăcaţi în veşminte sfinţite. Astfel ieşea la război, cu aducere de multe rugăciuni cu lacrimi către Hristos Dumnezeu şi către Preacurata Lui Maică, împărtăşindu-se cu dumnezeieştile Taine ale Trupului şi Sângelui lui Hristos. Cu nişte arme ca acestea nebiruite se înarma mai mult decât cu săbiile şi cu suliţele, şi nădăjduia mai mult spre ajutorul Celui Preaînalt, decât spre vitejia şi puterea oştirii sale, ştiind bine cuvântul lui David: Nu în puterea calului va voi, nici în pulpele bărbatului bine îi va plăcea. Bine va voi Domnul întru cei ce se tem de Dânsul şi întru cei ce nădăjduiesc spre mila Lui. Incă şi pe oastea sa, acest binecredincios domn pe de o parte o întărea cu pilda cucerniciei sale întru rugăciuni, iar pe de alta o deştepta cu porunca sa spre rugăciuni. Deci toţi căzând înaintea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi a cinstitei Cruci, se rugau Domnului cu lacrimi.

Iar marele domn, privind spre icoană, zicea în rugăciunea sa astfel: „O, Stăpână, ceea ce ai născut pe Hristos, Dumnezeul nostru! Tot cel ce nădăjduieşte spre tine nu va pieri; şi eu, robul Tău, te am pe Tine, după Dumnezeu, zid şi acoperământ, iar Crucea Fiului tău, armă ascuţită împotriva vrăjmaşilor. Deci roagă pe Mântuitorul lumii, pe Care îl ţii în braţele tale, ca să fie puterea Crucii ca un foc, arzând feţele potrivnicilor, care doresc război cu noi; iar sprijinul tău cel atotputernic să ne ajute nouă şi să calce pe vrăjmaşii noştri". Iar după multă rugăciune, sărutând ei sfânta icoană şi cinstita Cruce, toţi mergeau cu îndrăzneală împotriva vrăjmaşilor şi astfel le ajuta lor Domnul cu puterea Crucii, iar Preasfânta Născătoare de Dumnezeu le ajuta cu mijlocirile sale cele către Dumnezeu.

Un obicei ca acesta având marele domn totdeauna, a ieşit cu astfel de rânduială cu oastea sa împotriva bulgarilor - precum de demult marele împărat Constantin a purtat semnul Sfintei Cruci înaintea oastei - şi, mergând la câmp, s-a luptat cu oştirea bulgărească. Deci, biruindu-i, a gonit după dânşii şi a luat patru cetăţi ale lor, precum şi a cincea, anume Brehimul, la râul Kamii. Şi când s-a întors în cortul său de la lupta cu păgânii, a văzut ieşind din icoana Mântuitorului şi a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu o strălucire luminoasă ca focul, care strălucea peste toate cetele. Aceasta a fost în luna august, în ziua întâi. De aceea, marele domn, luând iarăşi mai mare bărbăţie şi mai multă îndrăzneală, şi-a întors puterea sa împotriva păgânilor şi a ars cetăţile acelea cu foc, încât a făcut pământul acela pustiu; iar asupra celorlalte cetăţi ce rămăseseră a pus dajdie, apoi s-a întors înapoi cu prăznuire.

Asemenea şi Manuil, împăratul grecilor, care ieşise cu oastea sa împotriva turcilor, a văzut tot atunci o minune ca aceea, adică nişte raze de foc ce ieşeau din icoana Mântuitorului şi a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care o avea cu cinstita Cruce în ostile sale, şi a biruit în acea zi puterea turcilor. Deci s-au înştiinţat unul pe altul prin scrisori de biruinţa lor, cu ajutorul lui Dumnezeu, împotriva vrăjmaşilor, şi de strălucirea cea minunată pe care o văzuseră ieşind din chipul Mântuitorului şi au proslăvit pe Dumnezeu. Şi sfătuindu-se cu arhiereii lor cei mai mari, au aşezat prăznuire în ziua întâi a lui august, dând mulţumire lui Hristos Mântuitorul şi Preacuratei Lui Maici. Iar pentru pomenirea puterii Sfintei Cruci, cu care, fiind

înarmaţi, au biruit pe vrăjmaşi, au poruncit ca să scoată preoţii cu mâinile lor cinstita Cruce din Sfântul Altar şi să o pună în mijlocul bisericii, ca să se închine ei toate popoarele creştine şi cu dragoste să o sărute, proslăvind pe Hristos Domnul, Care a fost răstignit pe dânsa. Încă arhiereii au mai poruncit să se facă şi sfinţirea apei, şi s-a numit prăznuirea aceasta "Scoaterea Cinstitei Cruci", căci se scoate cu slăvită umblare Crucea Domnului împreună şi cu sfintele icoane, la pâraie, la fântâni şi la izvoare.

Deci să prăznuim, fraţilor, lăudând şi mulţumind Preamilos-tivului Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi Maicii Lui celei fără de prihană, Stăpâna noastră cea binecuvântată Fecioara Maria, şi slăvita Cruce să o cinstim cu dreaptă credinţă. Şi să prăznuim cu cucernicie şi cu plăcere dumnezeiască, având între noi pace şi dragoste, mângâind cu milostenie pe cei săraci, depărtându-ne de toate lucrurile cele rele şi luând aminte la frica de Dumnezeu, pentru ca astfel plăcând Ziditorului şi Stăpânului nostru, să ne învrednicim prăznuirii celei veşnice, împreună cu toţi sfinţii, în ziua aceea, în care se va arăta pe cer semnul Fiul Omului, adică cinstita Lui Cruce, care va merge înaintea Celui ce va să vie cu slavă şi cu putere multă, a judecătorului viilor şi al morţilor, şi va străluci pe toţi drepţii cu străluciri luminoase şi dătătoare de bucurie. Iar după săvârşirea judecăţii, va merge înaintea tuturor cetelor sfinţilor, povăţuindu-i în împărăţia cerului. Atunci vor prăznui, dănţuind în vecii cei fără de sfârşit, toţi sfinţii, cu care şi pe noi, păcătoşii, să ne numere Preamilostivul Hristos Mântuitorul nostru, cu rugăciunile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Amin.

SFINŢII MUCENICI MACABEI ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNŞII
(Scrisă din dumnezeiasca Scriptură a cărţilor Macabeilor şi din altele)
(1 august)

Mai înainte de a începe povestirea pătimirii sfinţilor mucenici -care s-a scris pe pământ în cărţile Macabeilor, iar la ceruri în cărţile vieţii veşnice -, este lucru cuviincios să povestim, pe scurt, ca o înainte cuvântare, începutul tulburării Ierusalimului, care a fost în anii aceia, şi a prigonirii celor ce păzeau cu dreaptă credinţă legea lui Dumnezeu. Această prigonire s-a ridicat mai întâi de către învăţătorii de lege cei mincinoşi şi de către arhiereii Ierusalimului cei iubitori de stăpânire. Apoi, prin îngăduinţa lui Dumnezeu care se mâniase, a fost înmulţită de neamurile cele necurate care stăpâneau pe evrei şi care au umplut Sfânta Cetate de sânge, iar locurile sfinte ale lui Dumnezeu, de urâciuni.

După cea dintâi mare şi înfricoşată dărâmare a Ierusalimului de către Nabucodonosor, împăratul Babilonului, care s-a întâmplat în zilele lui Sedechie, împăratul iudeilor, despre care se scrie în vieţile Sfinţilor Prooroci Ieremia şi Iezechiel, trecând şaptezeci de ani şi poporul iudeu întorcându-se din robie, prin milostivirea lui Dumnezeu, iarăşi s-a înnoit Ierusalimul împreună cu templul Domnului cu frumoase şi puternice zidiri, şi s-a încuviinţat sfinţenia Domnului cu toată buna podoabă, după asemănarea celei dintâi, precum despre aceasta se povesteşte pe larg în cartea lui Neemia şi în cea a lui Ezdra. Deci popoarele lui Dumnezeu înmulţindu-se, locuiau în Palestina ca şi mai înainte, iar Sfânta Cetate înflorea în legea lui Dumnezeu prin buna credinţă şi prin linişte, multă vreme îndreptân-du-se de boierii şi de judecătorii lor care îi conduceau pe dânşii, deşi erau sub stăpânirea împăraţilor păgâni. Ei erau în slavă şi în cinste dinspre toţi; căci şi împăraţii neamurilor şi mulţi stăpânitori, deşi erau închinători de idoli, însă cinsteau pe Dumnezeul lui Israel, trimiteau daruri în Ierusalim la templul Domnului şi pe arhiereii lui Dumnezeu îi aveau în mare cinste, precum a făcut şi Alexandru, împăratul Macedoniei, care, întâmpinând şi văzând pe Ada arhiereul, i s-a închinat lui până la pământ; apoi, intrând în cetate şi în templu, a adus daruri şi jertfe Domnului Savaot.

Acelaşi lucru l-au făcut după dânsul şi alţi stăpânitori elineşti. Ptolomeu Filadelful, împăratul Egiptului, a trimis multe daruri templului Domnului din Ierusalim şi a scris către Eleazar arhiereul, rugându-l să-i trimită cărţile Legii Domnului şi bărbaţi înţelepţi, ca să le poată tălmăci din limba evreiască în limba elinească. După dânsul, un alt Ptolomeu, care se numea Filopator, împăratul Egiptului, biruind puterea lui Antioh cel Mare, împăratul Siriei, şi venind în Iudeea, a intrat în templul Domnului din Ierusalim şi a

adus jertfă de mulţumire adevăratului Dumnezeu. Asemenea şi marele Antioh, biruind puterea Egiptului după aceea, s-a dus în Ierusalim la închinarea cerescului Dumnezeu şi a dus în sfântul templu mulţumire Domnului cu jertfe. El a dăruit multe daruri arhiereului şi celorlalţi mai mari ai iudeilor.

Intr-o cinstire ca aceasta era Ierusalimul din partea păgânilor, asemenea era şi templul Domnului. Despre aceasta se pomeneşte şi în Sfânta Scriptură, unde se scrie astfel: Inşişi împăraţii cinsteau locul şi preamăreau templul cu multe daruri. O cinste ca aceasta a Ierusalimului a fost până atunci când cei mai mari vieţuitori ai lui, petrecând în frica lui Dumnezeu, păzeau Legea Domnului şi petreceau viaţă plăcută Lui. Insă, după ce s-au abătut întru fărădelegi, atunci toate relele, ca şi mai înainte, au năpădit asupra lor.

Iar începutul răului a fost astfel: In zilele dreptului şi sfântului arhiereu Onia, care era fiu al dreptului Simon arhiereul, cel lăudat în cărţile lui Sirah, şi pe vremea împărăţiei lui Seleuc, fiul marelui Antioh, care domnea peste Siria, era în Ierusalim un bărbat oarecare, anume Simon, din seminţia lui Veniamin. Aceluia îi era încredinţată ocârmuirea averilor templului, a slujitorilor, şi dregătoria ostaşilor rânduiţi spre paza templului. Acela fiind mândru şi plin de răutate, se împotrivea totdeauna arhiereului şi făcea oarecare răutăţi în popor. Şi nesuferind el certările şi sfatuirile care i se făceau adeseori de arhiereu, s-a gândit să facă supărare nu numai arhiereului, dar şi templului. Drept aceea, ducându-se la Apolonie, voievodul ţării Siriei şi Feniciei, i-a spus despre adunarea sinedriului şi despre bogăţia care este în cămările casei Domnului; şi i-a mai spus că se păzeşte, împreună cu cele bisericeşti, şi o vistierie nespus de mare a poporului cel de obşte, şi zicea că toate acelea pot să intre în mâinile împăratului.

Deci voievodul a înştiinţat despre aceasta pe împărat, iar acela, ca un iubitor de aur ce era, a trimis îndată la Ierusalim cu putere de oaste pe Eliodor, vistiernicul bogăţiilor împărăteşti, ca să ia de acolo vistieriile cele bogate care se aflau în templu şi să le aducă la împărăţie. Iar Eliodor ducându-se, când a început a îndrăzni să facă silă templului şi să jefuiască averile lui, care erau păzite pentru hrănirea săracilor, a străinilor, a văduvelor şi a orfanilor, ce a pătimit? Despre aceasta se scrie pe larg în a doua carte a Macabeilor, în capitolul al treilea, că a fost bătut cumplit de îngeri, aproape să moară şi, nesporind nimic, s-a întors la cel ce l-a trimis.

Apoi, nu după multă vreme, a pierit împăratul Seleuc, ucis de ai săi. Iar după el a luat împărăţia cel mai rău la obicei, fratele bun al lui, cu numele Antioh, cu porecla Epifanis, adică luminos, dar care mai mult era numit de alţii Epimanis, adică nebun, pentru că s-a sculat cu nebunie împotriva lui Dumnezeu cel adevărat şi împotriva sfinţeniei Lui, facându-se chip al lui antihrist.

In împărăţia acelui Antioh s-a început cea mai mare tulburare în Ierusalim, pentru că un frate al arhiereului, anume Iason, dorind să aibă el dregătoria arhierească, a mers la împărat şi i-a dat mult aur, cumpărând stăpânirea Ierusalimului. Incă acel ticălos iubitor de stăpânire, vrând să placă împăratului, s-a alipit de păgâni şi se făgăduia să aducă poporul evreiesc la păgânism. Astfel, câştigând stăpânire de la împărat, a izgonit de la arhierie pe Sfântul Onie, fratele său, şi făcându-se singur arhiereu, a început a strica legile cele bune ale cetăţii şi a aduce înăuntru fărădelegile păgâneşti.

El a zidit la marginea Muntelui Sionului o privelişte şi şcoli elineşti, făcătoare de înţelepciuni născocite, de lupte tinereşti şi de jocuri; iar pe tinerii care se deprindeau la acelea i-a rânduit să petreacă în casele desfrânatelor; căci împotriva legii poruncise să fie în sfânta cetate şi femei destrăbălate, ca, după obiceiul elinesc, fără de oprealǎ să se săvârşească necurăţiile trupeşti. Astfel, băgând în Ierusalim necurăţia elinească, pe mulţi i-a întors de la dreapta cinstire de Dumnezeu. Pe preoţi i-a făcut să lase templul lui Dumnezeu şi să ia aminte la privelişte, la alergările de cai, la lupte şi la toate jocurile şi neorânduielile păgâneşti, cu care, înşelându-se cei tineri şi fără de minte, lăudau legile şi obiceiurile elineşti, şi, părăsind Legea lui Dumnezeu, se plecau cu înlesnire la fărădelegea păgânilor.

Iar cei ce erau înţelegători şi adevăraţi iubitori ai dreptei credinţe, văzând fărădelegile care se făceau, suspinau pentru călcarea Legii Domnului şi pentru spurcarea sfintei cetăţi şi plângeau pentru pierzarea poporului celui de un neam cu dânşii, care mergea în urma lui Iason, povăţuitorul cel orb, care, pentru iubirea de stăpânire, a părăsit pe Dumnezeu şi Legea Lui cea sfântă şi a vândut libertatea bunei credinţe

părinteşti, făcând o sminteală şi o împiedicare ca aceasta poporului lui Dumnezeu. Acel Iason, arhiereu mincinos, fiind trei ani în stăpânire, a fost izgonit de altul, asemenea lui, iubitor de stăpânire şi iubitor de păgânătate elinească, cu numele Menelae; şi ceea ce i-a făcut Iason mai înainte fratelui său celui drept, tot aceea a pătimit el însuşi, căci acel Menelae, dând mai mult aur împăratului, a luat stăpânirea arhierească şi a izgonit pe Iason, iar Sfântului Onie, arhiereului celui mai dinainte, i-a mijlocit moarte prin ucidere de la păgâni.

Dar, nepetrecând mult la arhierie, a pătimit izgonire în acelaşi chip, căci Lisimah, fratele lui, umplând mâinile împăratului cu mită, a câştigat arhieria. Dar şi el, răpind tâlhăreşte vasele şi furând aurul bisericesc, a fost ucis de popor, iar Menelae, fratele său, vrând să se răzbune pentru moartea fratelui său, a cumpărat de la împărat dreptul de a pedepsi pe ierusalimiteni cu moartea şi mulţi dintre ei, desăvârşit nevinovaţi, şi-au pierdut viaţa. Odată cu aceasta, a luat iarăşi de la împărat stăpânirea arhierească.

Făcându-se în Ierusalim nişte neorânduieli şi tulburări ca acestea, din zi în zi se înmulţea păgânătatea elinească, iar fărădelegile făcându-se la arătare, se mânia şi se întărâta Dumnezeu. Deci s-a apropiat răzbunarea Lui cea cu dreaptă judecată şi s-a făcut un semn minunat, vestind mai înainte mânia lui Dumnezeu care venea asupra cetăţii, căci s-au văzut în văzduh nişte cete de oaste adunându-se la război, cu ostaşi alergând pe cai, îmbrăcaţi cu haine de aur, având coifuri pe capetele lor, iar în mâini săbii trase şi suliţe. Şi unii se tăiau cu săbiile unul pe altul, alţii ridicau suliţele şi pavezele, iar alţii se însăgetau cu săgeţi şi făceau felurite lupte şi războaie, ieşind strălucire din arme şi din zale în chipul aurului.

Acea vedere era înfricoşată şi înspăimântătoare. Ea s-a arătat până la patruzeci de zile şi tot poporul era în mare cutremur şi în nepricepere, zicând în sine: „Ce să fie aceasta?" în acea vreme a venit o veste mincinoasă în Ierusalim despre moartea împăratului, ca şi cum ar fi murit în războiul Egiptului; pentru că atunci se dusese să se lupte împotriva Egiptului. Iar ierusalimitenii care erau binecredin-cioşi s-au bucurat şi dănţuiau cu veselie, socotind că într-adevăr a pierit acel rău şi păgân împărat, apoi, înştiinţându-se că n-a murit, ci este viu şi se întoarce din Egipt în Siria, s-au sfătuit să lepede de pe dânşii jugul lui şi să nu-i mai slujească; deci s-au pregătit să se împotrivească lui. Inştiinţându-se de toate acestea împăratul, s-a umplut de multă mânie şi a plecat cu oastea sa spre Ierusalim. Atunci ierusalimitenii au închis cetatea împotriva lui, însă nu au putut să se împotrivească puterii lui, de vreme ce era neunire între cetăţeni; pentru că unii dintr-înşii, care se abătuseră spre păgânătate, erau prieteni ai împăratului, iar mai vârtos Menelae, mincinosul arhiereu.

De aceea, împăratul a luat cetatea cu puterea sa de oaste şi a poruncit ostaşilor să ucidă fără de cruţare pe toţi cei ce se vor întâmpla pe uliţele cetăţii; apoi, intrând prin case, să înjunghie pe bărbaţi şi pe femei, pe bătrâni, pe tineri şi pe prunci. Deci numărul celor ucişi în cele trei zile a fost optzeci de mii, iar al celor legaţi şi aruncaţi în temniţă, patruzeci de mii; şi nu mai puţini au fost daţi în robia ostaşilor. Incă a îndrăznit a intra cu mândrie şi în templul Domnului, având înainte conducător pe Menelae, care se făcuse vânzătorul patriei şi al legii. Deci a luat altarul cel de aur, sfeşnicul de aur, cădelniţele de aur şi toate vasele cele de mult preţ ce erau date de alţi împăraţi spre înfrumuseţarea templului. A luat catapeteasma, coroanele şi toata podoaba cea de aur şi vistieriile cele tăinuite pe care le-a găsit - aurul şi argintul -, pe toate le-a luat. Şi pustiind şi spurcând templul lui Dumnezeu şi umplând cetatea de sângiuri, de risipire şi de multă tânguire, s-a întors în Antiohia, lăsând în Ierusalim şi în toată Iudeea chinuitori mai cumpliţi decât el, spre muncirea poporului lui Israel.

Iar după câtăva vreme, împăratul Antioh a scris la toată împărăţia sa poruncă, ca toate popoarele din toate seminţiile să fie una cu dânsul, ţinându-se împreună de zeii şi de legile elineşti. Şi toate neamurile s-au plecat la porunca împăratului şi mulţi din iudei s-au supus aceluia, au jertfit idolilor şi au spurcat sâmbetele lor. Nu după multe zile, împăratul a trimis la Ierusalim pe unul din sfetnicii săi, bărbat bătrân şi de neam atenian, ca să silească pe toţi evreii să se lepede de legile lor părinteşti, să se închine idolilor şi să guste din cele jertfite lor; iar mai ales i-a poruncit să-i silească să mănânce carne de porc, de la care îi opreşte legea evreiască. încă i-a poruncit ca templul Domnului să-l facă capişte idolească, schimbându-i numele lui în capiştea lui Zeus al Olimpului, iar pe idolul lui Zeus să-l pună în locul cel sfânt.

Deci trimisul acela, venind cu oaste în Ierusalim, împlinea porunca împăratului, spurcând cu idoli şi cu jertfe necurate sfinţenia lui Dumnezeu şi silind poporul Lui la păgânătatea aceea. Deci mulţi evrei împuţinaţi la suflet au alergat cu sârguinţă la jertfele idoleşti; însă cei care erau statornici în credinţă au fugit în munţi şi în pustii, ascunzându-se în peşteri şi în prăpăstiile pământului, temându-se de chinuri şi ferindu-se de spurcăciunile idoleşti. Iar alţii, fiind prinşi, erau duşi cu sila în ziua naşterii împăratului şi în celelalte praznice elineşti urâte lui Dumnezeu, spre a aduce jertfa; dar erau şi mulţi din acei care nu voiau să se supună la porunca cea necurată. Şi era frică mare peste toate popoarele, şi nimeni nu îndrăznea la arătare să se numească iudeu, nici să ţină sâmbăta, nici să taie împrejur pe fiii lor, nici să facă ceva după legea lui Moise, pentru că toţi vedeau înaintea ochilor lor chinurile şi moartea care îi aştepta.

In vremea aceea, două femei evreice au fost pârâte la trimisul împăratului cel chinuitor, cum că pruncii pe care i-au născut, i-au tăiat împrejur, după legea lor. Deci chinuitorul a poruncit să le prindă şi, spânzurându-le pruncii de grumajii lor, să le poarte, spre batjocură, prin cetate; apoi au fost aruncate jos de pe zidurile cetăţii într-o groapă, luându-şi astfel sfârşitul cel mucenicesc împreună cu fiii lor.

Alţii dintre iudei se adunaseră prin peşterile cele din jurul cetăţii, ca să-şi prăznuiască în taină ziua sâmbetei, despre care înştiin-ţându-se tiranul, a poruncit ca pe toţi să-i ardă în foc. După aceasta a fost prins unul din cei mai mari cărturari, cu numele Eleazar şi cu rânduiala preot, bătrân de ani, cu cinstea feţei bine împodobit, înfrumuseţat cu cărunteţile şi cu înţelepciunea cea cu bună credinţă. El era ştiut de toţi ca unul dintre cei dintâi învăţători de lege în Ierusalim, fiind unul din cei şaptezeci şi doi de tâlcuitori, care a tălmăcit cărţile evreieşti în limba elinească, după porunca lui Ptolomeu Filadelful, împăratul Egiptului. Despre pătimirea acestui cinstit bătrân Eleazar se povesteşte astfel în Sfânta Scriptură:

Fiind adus el înaintea păgânului, când îi băgau în gură cu sila carne de porc ca să mănânce, voia mai bine să-şi aleagă moartea cea slăvită şi mucenicească pentru Legea Domnului, decât viaţa cea necinstită şi hulită, întru mânierea lui Dumnezeu. Şi mergea de voie la chinuri, scuipând din gură carnea cea spurcată de care se atinsese şi se dădea pe dânsul pildă celorlalţi evrei temători de Dumnezeu, care aveau să moară pentru Legea Lui, învăţându-i cu fapta, că nu se cade a îndrăzni cineva la păcat, ca să-şi poată feri viaţa de aici, nici să mânie cu fărădelegile sale pe Dumnezeu, pentru această vremelnică viaţă, care este iubită de oameni.

Iar unii din păgâni, arătându-se miloşi faţă de Eleazar pentru cunoştinţa cea de demult cu dânşii, îi aduceau în taină cărnuri, nu de porc, ci de alte animale neoprite de lege, şi-i ziceau la ureche: „Primeşte acestea în locul celor de porc şi mănâncă-le înaintea tuturor, ca şi cum ar fi de porc, ca toţi, văzându-te că mănânci carne, să creadă că mănânci carne de porc, cum porunceşte împăratul, şi aşa vei scăpa de chinuri şi de moarte!" Dar binecunoscătorul şi plăcutul lui Dumnezeu bătrân, îndată a răspuns către dânşii, zicând: „Mai bine îmi este ca îndată să mă arunc în iad, decât să mânii pe Dumnezeul meu prin călcarea Legii Lui celei sfinte; nici nu se cuvine vârstei noastre celei bătrâne să ne făţărnicim spre sminteala tinerilor celor mulţi. Căci dacă tinerii mă vor vedea făcând aceasta, la care voi mă sfătuiţi să fac, vor zice: «Iată, Eleazar la adânci bătrâneţi a lăsat legea părintească şi s-a lipit de păgâni!» Şi aşa aceia, pentru făţărnicia mea, se vor depărta de la Dumnezeul cel adevărat şi vor pieri; deoarece, căutând la mine, vor începe a defăima Legea lui Dumnezeu şi a se abate la păgânătatea elinească, înşelându-se de iubirea vieţii acesteia de puţină vreme; iar eu voi aduce prihană asupra bătrâneţilor mele, făcându-mă pricinuitor pierzării atâtor suflete. Deci chiar de mă voi izbăvi de muncile acestea de la oameni, însă de muncile Atotputernicului Dumnezeu nu voi putea scăpa, nici viu, nici mort. Deci mai bine să mor acum şi să-mi împodobesc bătrâneţile mele prin răbdare bărbătească, iar celor tineri să le las după mine pildă bună, când, cu mărime de suflet şi tărie, voi pătimi pentru cinstitele şi sfintele legi".

Astfel grăind Sfântul Eleazar, a fost tras spre chinuire; iar aceia care mai înainte se arătau că se milostivesc spre dânsul, s-au schimbat pentru cuvintele lui spre mânie şi iuţime. Deci preotul lui Dumnezeu a fost muncit cu multe chinuri şi bătut cumplit. Şi fiind aproape mort, a suspinat şi a zis către Dumnezeu: „Cel ce toate le ştii şi spre toţi priveşti, Doamne, Tu ştii că, putând să mă izbăvesc de moarte, am suferit de bună voie aceste răni aspre şi am răbdat cu trupul durerile cele grele, însă cu bucurie şi cu

dragoste le primesc pe ele, deoarece pătimesc pentru slava sfântului Tău nume". Aceasta zicând, s-a sfârşit, lăsând pomenirea morţii lui ca pildă de urmat, nu numai celor tineri, ci şi la tot poporul.

Şi se adaugă în cărţile bisericeşti şi aceasta spre pomenirea lui, că după cumplita bătaie, au turnat peste rănile lui oţet iute cu miros greu şi l-au aruncat în foc. Iar el, rugându-se lui Dumnezeu ca sângele şi moartea lui să fie primite pentru tot neamul evreiesc, şi-a dat sufletul său.

După sfârşitul cel mucenicesc al Sfântului Eleazar, au fost prinşi şapte fraţi de neam cinstit, împreună cu maica lor, şi ca unii ce erau de bun neam, au fost trimişi la împărat în Antiohia spre cercetare. Şi au fost siliţi de împăratul să mănânce carne de porc, împotriva legii evreieşti. Iar mâncarea cărnii de porc pentru evrei era în acea vreme semn de depărtare de Domnul Savaot, în care credeau ei, şi dovadă de păgânătate, la care se abăteau evreii cei mici la suflet. Deci aceşti şapte fraţi, fiind ucenicii preotului Eleazar, învăţătorul Ierusalimului, acela care a pătimit mai înainte, şi bine pomenind învăţătura lui, au stat cu mărime de suflet întru buna lor credinţă şi nu s-au supus poruncii împăratului, nevrând să-şi calce legea. De aceea i-au bătut mult cu bice şi cu vine de bou. Despre muncirea şi îndrăzneala lor cea cu bărbăţie înaintea chinuitorului, dumnezeiasca Scriptură povesteşte astfel în cartea a doua a Macabeilor:

Unul din fraţii Macabei, care era mai întâi, a zis către împărat astfel: „Ce voieşti să întrebi şi să înveţi de la noi? Fiindcă suntem gata să murim, decât să călcăm legile cele părinteşti". Iar împăratul, mâniindu-se, a poruncit să ardă nişte tigăi şi căldări. Acelea fiind înfierbântate degrab, a poruncit ca să-i taie limba celui ce era între dânşii înainte vorbitor la cuvânt, să-i jupoaie pielea de pe trup şi să-i taie marginile mădularelor trupeşti; iar fraţii ceilalţi şi maica lor să privească. Şi după ce i-au tăiat toate mădularele, a poruncit să-l dea focului şi să-l frigă în tigaie, deşi abia mai sufla. Iar aburii înălţân-du-se din tigaie, toţi ceilalţi, împreună cu maica lor, se îndemnau unul pe altul să moară cu bărbăţie, zicând astfel: „Domnul Dumnezeu vede şi cu adevărat se mângâie întru noi, precum a arătat Moise în faţa poporului prin cântarea sa care mărturiseşte, zicând: Şi întru robii Săi se va mângâia".

Deci cel dintâi murind în acest fel, pe al doilea l-au scos spre batjocură; deci şi acestuia jupuindu-i pielea cu perii de pe cap, l-au întrebat: „Vei mânca carne de porc mai înainte de a fi schingiuite toate mădularele trupului tău?" Iar el, răspunzând în graiul părinţilor săi, a zis: „Nu". De aceea şi acesta a fost chinuit, ca şi cel dintâi. Iar când era în suflarea cea de pe urmă, a zis: "Tu, preaticălosule, ne pierzi pe noi din viaţa aceasta de acum, iar Impăratul lumii ne va învia întru învierea vieţii veşnice, pe noi, cei omorâţi pentru legile Sale". După aceasta a fost batjocorit al treilea; şi, cerându-i-se limba, el a scos-o afară îndată şi, întinzându-şi mâinile cu îndrăzneală şi cu bărbăţie, a zis: „Acestea le-am câştigat de la Cer şi pentru legile Lui le defăimez pe ele; şi nădăjduiesc să le iau iarăşi de la Dânsul". Insuşi împăratul şi cei ce erau cu dânsul se minunau de mărimea de suflet a tânărului, că întru nimic nu socotea chinurile.

Acesta sfârşindu-se, păgânii au luat pe al patrulea şi l-au muncit asemenea. Iar când era aproape de moarte, a zis astfel: „Mai bine fiind ucişi de oameni, să aşteptăm nădejdea cea de la Dumnezeu, ca să fim iar înviaţi de Dânsul. Iar ţie nu-ţi va fie înviere spre viaţă!" După aceasta au adus pe al cincilea şi l-au muncit şi pe el. Acela, căutând spre împărat, a zis: „Având stăpânire peste oameni, fiind muritor, faci ceea ce voieşti, însă să nu socoteşti că neamul nostru este părăsit de Dumnezeu. Tu să mai aştepţi şi vei vedea stăpânirea Lui cea mare, cum te va munci pe tine şi seminţia ta". După aceasta au adus pe al şaselea şi acela, fiind aproape să moară, a zis: „Nu te înşela în zadar, pentru că noi pătimim acestea pentru că am greşit Dumnezeului nostru; iar tu să nu socoteşti că eşti nevinovat, începând a te lupta cu Dumnezeu".

Iar maica cea fără de măsură minunată şi vrednică de buna pomenire, văzând pe cei şapte fii pierind într-o singură zi, răbda cu bărbăţie, pentru nădejdea în Domnul şi îndemna pe fiecare din ei în graiul părinţilor săi, fiind plină de vitejească înţelepciune. Deci, întărind gândul femeiesc cu sufletul bărbătesc, zicea către dânşii: „Nu ştiu cum v-aţi arătat în pântecele meu, pentru că nu v-am dat eu duh şi viaţă, nici n-am alcătuit mădularele fiecăruia. Ci Făcătorul lumii, care a zidit neamul omenesc şi a dat viaţă tuturor, vă va da iarăşi duh şi viaţă cu mila sa, căci acum vă defăimaţi pe voi singuri pentru legile Lui".

Iar lui Antioh părându-i că este defăimat şi trecând cu vederea glasul de ocară, cel mai tânăr fiind încă viu, îl sfătuia nu numai cu cuvintele, dar îl întărea şi cu jurământ, că-l va face prietenul lui şi-i va încredinţa averi, făcându-l bogat şi fericit, dacă se va depărta de la legile părinteşti. Iar tânărul neluând aminte nicidecum la acestea, împăratul a chemat-o pe maica sa şi a îndemnat-o să-i fie tânărului sfătuitoare spre scăpare. Şi stăruind el mult, ea a făgăduit că va sfătui pe fiul său; şi plecându-se către dânsul, a râs de cumplitul chinuitor şi a zis în graiul părinţilor săi: „Fiule, miluieşte-mă pe mine, care nouă luni te-am purtat în pântece, te-am hrănit cu lapte trei ani, te-am crescut, te-am adus la această vârstă şi ţi-am suferit durerile creşterii. Rogu-te, fiule, să cauţi spre cer şi spre pământ şi, văzând toate cele dintr-însele, să cunoşti că Dumnezeu le-a făcut pe acestea din cele ce nu erau, şi neamul omenesc aşa s-a făcut. Să nu te temi de acest sfâşietor de carne, ci, fiind vrednic fraţilor tăi, să primeşti moartea, ca să te primesc în ziua milostivirii împreună cu fraţii tăi!"

Ea grăind acestea, tânărul a zis: „Pe cine aşteptaţi? Nu voi asculta porunca împăratului, ci voi asculta porunca Legii date părinţilor noştri prin Moise; iar tu, fiind aflător de toate răutăţile asupra iudeilor, nu vei scăpa de urgia lui Dumnezeu, pentru că noi le pătimim acestea pentru păcatele noastre! Iar dacă Domnul nostru Cel viu S-a mâniat puţin spre înfricoşare şi învăţătură, apoi iarăşi Se va împăca cu robii Săi. Iar tu, nelegiuitule şi spurcatule mai mult decât toţi oamenii, nu te înălţa în zadar, îngâmfându-te prin nădejdea cea deşartă şi înălţându-ţi mâna asupra robilor Lui cereşti, pentru că n-ai scăpat încă de judecata Atotţiitorului şi Atotvăzătorului Dumnezeu; căci fraţii noştri, răbdând puţine dureri după Legea lui Dumnezeu, au câştigat viaţa cea veşnică; iar tu, cu judecata lui Dumnezeu, vei lua pedeapsa cea dreaptă, după mândria ta. Iar eu îmi dau sufletul şi trupul pentru legile părinteşti, precum şi-au dat şi fraţii mei, chemând pe Dumnezeu, ca degrab să fie milostiv asupra lui Israel; iar tu, cu muncirea şi cu bătaia, vei mărturisi că numai Unul este Dumnezeu. La mine şi la fraţii mei va înceta mânia Atotţiitorului, cea adusă cu dreptate asupra a tot neamul nostru".

Atunci împăratul, aprinzându-se de mânie asupra lui mai cumplit decât asupra celorlalţi, suferea ocărârea cu amar. Deci şi acesta a fost ucis şi s-a mutat curat din viaţă, nădăjduind spre Domnul.

Văzând aceasta fericita maică, al cărei nume era Solomonia, s-a umplut de veselie negrăită, că şi-a trimis fără prihană înaintea lui Dumnezeu pe cei şapte fii ai săi. Şi stând deasupra trupurilor lor, şi-a întins mâinile în sus şi, rugându-se cu lacrimi fierbinţi, şi-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu. Astfel s-a sfârşit maica cu fiii săi, punându-şi sufletele pentru legea Atotţiitorului Dumnezeu.

Apoi Dumnezeu s-a milostivit spre neamul evreiesc pentru vărsarea sângelui robilor săi; căci a ridicat între evrei pe un bărbat viteaz, din neamul preoţesc, cu numele Iuda Macabeul. Acela, cu puterea cea de oaste s-a împotrivit bărbăteşte păgânului împărat Antioh şi, biruindu-l, a izgonit pe voievozii lui şi a ucis pe mulţi din cei ce se abătuseră la păgânătatea elinească. El a curăţit templul Ierusalimului de spurcăciunile idoleşti, precum povestesc pe larg cărţile Macabeilor. Iar Antioh, fiind pedepsit cu dreapta judecată a lui Dumnezeu, încă din această viaţă de acum a început a pătimi muncile cele cumplite, fiind lovit înăuntru de o rană netămăduită. Şi fierbeau viermii înăuntrul lui şi ieşea din trupul său o duhoare nesuferită. Atunci ticălosul acela, chiar şi nevrând, după proorocia mucenicului celui mai tânăr, a mărturisit pe Dumnezeul lui Israel, pe care mai înainte Il hulea, şi a început a căuta pe Cel pe Care-l prigonea; dar n-a câştigat milă de la Dumnezeu, căci el n-a făcut milă oamenilor. Şi n-a aflat loc de pocăinţă şi cel rău a pierit rău, cu sunet. Iar Atotputernicul Dumnezeu era proslăvit atunci şi acum se proslăveşte de toate neamurile şi de-a pururea va fi proslăvit întru toţi vecii. Amin.

Notă. Numele acestor sfinţi mucenici, fraţi după trup, nu s-au pus înăuntrul istoriei acesteia pentru pătimirea lor; pe de o parte pentru că în dumnezeiasca Scriptură a cărţii Macabeilor nu sunt puse, iar pe de altă parte, pentru că la alţi povestitori se află numele acestora nepotrivite. în Prolog şi în Sinaxarul lunilor se numesc aşa: Avim, Antonin, Gurie, Eleazar, Evseon, Alim şi Marcel. Iar vrednicul de credinţă povestitor evreiesc al faptelor celor mai vechi, precum şi scriitorul pe larg al pătimirii acestor sfinţi mucenici, Iosif iudeul, care a vieţuit în zilele lui Vespasian, împăratul Romei, scrie astfel numele lor: cel dintâi, Macabeu; al doilea, Aver; al treilea, Mahir; al patrulea, Iuda; al cincilea, Ahas; al şaselea, Aret, şi al şaptelea, Iacov. Şi mai vrednică de credinţă este povestirea acestuia, decât cea scrisă în Prolog şi în

Sinaxare, de vreme ce în acelea se află oarecare nume care nu sunt evreieşti, ci elineşti, precum Antonin şi Marcel, cu care nu se cădea atunci evreilor ierusalimiteni să se numească. Iar de vreme ce s-a aflat această nepotrivire a numelor, de aceea n-am vorbit despre ele, căci singur Dumnezeu le ştie mai bine, ca Cel ce le-a scris la ceruri în cartea vieţii; iar nouă ne ajunge să ne folosim din bărbăteasca lor pătimire pentru Legea lui Dumnezeu.

SFINŢII NOUĂ MUCENICI DIN PERGA PAMFILIEI
(1 august)

Sfinţii nouă mucenici au trăit în vremea împărăţiei lui Diocle-ţian şi a ighemonului Flavian, în Perga Pamfiliei, fiind creştinaţi de moşii lor. Mineon era teslar, iar ceilalţi plugari. Având toţi un gând şi sfătuindu-se bun sfat, s-au dus la lupta muceniciei, socotind toate ale lumii deşarte, pentru Hristos. Şi sosind la capiştea Artemidei, într-o noapte au stricat toţi idolii câţi au găsit acolo.

Apoi fiind prinşi şi aduşi la întrebare înaintea ighemonului, au fost rău bătuţi, arşi pe coaste şi strujiţi cu unghii de fier până la oase, arzându-li-se subţiorii cu făclii, apoi, scoţându-li-se ochii cu ţepuşe, au fost băgaţi în temniţă, poruncind tiranul să nu le dea nici de mâncare, nici de băut, nici altă căutare să aibă. De aceea, peste puţină vreme, au fost daţi la fiare ca să-i mănânce, care, venind cu blândeţe la ei, nu le-au făcut nimic.

Mirându-se toţi de aceasta şi strigând: „Mare este Dumnezeul creştinilor", îndată s-au pogorât din cer tunete şi fulgere cu ploi grele, amestecate cu grindină. Apoi s-a auzit un glas dumnezeiesc, care i-a chemat pe sfinţi, iar ei, auzind, s-au bucurat. Atunci ighemonul a poruncit să li se taie capetele şi aşa au primit cununa muceniciei. Numele acestora sunt: Leontie, Atie, Alexandru, Chindeu, Mnisitei, Chiriac, Mineon, Catun şi Evclei.

ADUCEREA CINSTITELOR MOAŞTE ALE SFÂNTULUI ÎNTÂIULUI MUCENIC ŞI ARHIDIACON ŞTEFAN
(2 august)

Sfântul Arhidiacon Ştefan fiind ucis cu pietre de către evrei, cinstitul lui trup a stat neîngropat o zi şi o noapte, fiind aruncat spre mâncarea câinilor, a fiarelor şi a păsărilor; însă nimic nu s-a atins de dânsul, pentru că Domnul îl păzea pe el. Iar în a doua noapte, Gamaliei, slăvitul învăţător de lege al Ierusalimului, cel ce se pomeneşte în Faptele Apostolilor, care începuse a se pleca spre dreapta credinţă în Hristos şi se arătase în taină prieten al Sfinţilor Apostoli, a trimis bărbaţi cucernici ca să ia pe ascuns trupul întâiului mucenic, şi l-a dus în satul său, care, după numele lui, se chema Cafargamala, adică satul lui Gamaliel.

Acel sat era departe de Ierusalim ca la douăzeci de stadii şi acolo i-a făcut Sfântului Ştefan cinstita îngropare, punându-l într-o peşteră, în mormântul său cel nou. După aceea Nicodim, boierul evreiesc care venise noaptea la Domnul Hristos, plângând deasupra mormântului Sfântului Ştefan, s-a mutat către Domnul; şi tot acolo aproape de mormântul mucenicului a fost îngropat de Gamaliel.

După aceasta şi Gamaliel, primind Sfântul Botez împreună cu fiul său Aviv şi vieţuind câtăva vreme cu bună plăcere în buna cinstire creştinească, s-a sfârşit. Deci în aceeaşi peşteră, lângă mormântul lui Ştefan şi a lui Nicodim, i-au îngropat pe amândoi. Şi trecând mulţi ani şi pierind chinuitorii care mult au prigonit Biserica lui Hristos, a sosit împărăţia creştinească, prin luminarea marelui Constantin; şi, făcându-se alinare Bisericii şi dreapta credinţă strălucind pretutindenea, s-au aflat prin dumnezeiască descoperire cinstitele moaşte ale Sfântului Intâiului Mucenic şi Arhidiacon Ştefan şi lângă dânsul moaştele bărbaţilor

celor de Dumnezeu plăcuţi, ale lui Nicodim, Gamaliel şi Aviv. Şi le-a aflat pe ele preotul satului acela, cu numele Luchian, după o arătare ce i s-a făcut lui în acest chip:

In noaptea unei vineri, în ceasul al treilea, odihnindu-se el, i s-a arătat în vedenia visului un bărbat bătrân, înalt la stat, bineîncuviinţat şi înfrumuseţat cu cărunteţile, având barbă lungă, îmbrăcat cu o haină albă, care era împestriţată cu picături în chipul aurului, închipuind asemănări de cruci pe ea, iar în mâna sa avea un toiag de aur, cu care îmboldind în coaste pe preot, l-a strigat de trei ori, chemându-l pe nume: „Luchiane, Luchiane, Luchiane!", şi a început a grăi: „Mergi în cetatea Ierusalimului şi spune Sfântului Ioan arhiepiscopul: «Până când vom sta închişi şi nu ne deschizi nouă? Căci în vremea arhieriei tale ni se cade nouă să fim arătaţi! Deci deschide fără de zăbavă mormântul nostru, unde, din nebăgare de seamă, zac moaştele noastre, pe de o parte fiind udate de ploi, iar pe de alta fiind călcate de picioarele celor necredincioşi! Şi nu mă îngrijesc atâta de mine, pe cât de acei sfinţi vrednici de mare cinste, care zac împreună cu mine. Deschide-le pe acelea, ca să deschidă Dumnezeu lumii uşile milostivirii Sale, fiindcă este cuprinsă de multe primejdii!»"

Iar preotul Luchian, înspăimântându-se, a întrebat pe bărbatul ce i se arătase lui, zicându-i: „Cine eşti tu, domnule, şi cine sunt cei ce zici că sunt cu tine?" Iar acela a răspuns: „Eu sunt Gamaliel, învăţătorul lui Pavel, apostolul lui Hristos, şi împreună cu mine se odihneşte Ştefan arhidiaconul, cel ucis cu pietre de evrei şi de arhiereii Ierusalimului, pentru credinţa lui în Hristos. Acela fiind aruncat spre mâncarea câinilor, a fiarelor şi a păsărilor, l-am luat noaptea şi, aducându-l în acest sat al meu, l-am pus în peştera mea în mormântul gătit mie, vrând să am parte cu dânsul întru înviere şi în darul lui Dumnezeu. Iar în alt mormânt, în aceeaşi peşteră, este pus Nicodim, cel ce a fost învăţat sfânta credinţă de Insuşi Domnul Hristos şi a primit Sfântul Botez de la apostoli, după înălţarea Domnului. De al cărui botez şi de credinţa sa cea întru Hristos aflând evreii, s-au umplut de mânie şi voiau să-l ucidă pe dânsul, ca şi pe Ştefan, însă n-au făcut aceasta pentru cinstea mea, fiindcă îmi era rudenie; ci au luat de la dânsul dregătoria, iar averea lui au adăugat-o la averile bisericeşti. Apoi, blestemându-l, l-au izgonit din cetate cu multe ocări şi cu necinste, iar eu l-am primit pe dânsul în satul meu şi l-am hrănit până la sfârşitul lui. Şi sfârşindu-se, l-am îngropat aproape de moaştele întâiului Mucenic Ştefan. Tot acolo am îngropat în al treilea mormânt şi pe Aviv, prea iubitul meu fiu, care, împreună cu mine, a primit Sfântul Botez de la apostolii lui Hristos, când era în vârstă de douăzeci de ani. El murind înainte de mine, l-am îngropat în mormântul al treilea, cel săpat în peretele peşterii, cu care împreună am pus să fie aşezat şi trupul meu, pe când muream".

Preotul iarăşi l-a întrebat, zicându-i: „Unde vă vom căuta pe voi?" Gamaliel a răspuns: „Caută-ne înaintea satului spre partea de miazăzi, la ţarina care se numeşte de la Gravi, adică ţarina bărbaţilor lui Dumnezeu". Zicând aceasta, s-a făcut nevăzut, iar preotul, deşteptându-se, a lăudat pe Dumnezeu şi s-a rugat, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, de este de la Tine arătarea aceasta, iar nu o înşelăciune, porunceşte dar, ca şi a doua oară şi a treia oară să mi se facă aceeaşi arătare!" Şi a început a posti cu mâncare uscată până la următoarea vineri, petrecând în rugăciune şi nespunând cuiva de vedenia aceea.

Iar în noaptea celeilalte vineri, în ceasul al treilea, Gamaliel iarăşi s-a arătat lui Luchian preotul în acelaşi chip ca întâia oară, şi i-a zis: „Pentru ce n-ai luat seamă ca să mergi şi să spui Sfântului Ioan arhiepiscopul, precum ţi-am zis?" Preotul i-a răspuns: „Iartă-mă, Domnul meu, că m-am temut să merg îndată după cea dintâi vedenie şi să-i spun, ca să nu mă aflu mincinos; ci m-am rugat Domnului să te trimită a doua oară şi a treia oară la mine, ca să mă pot încredinţa despre acest adevăr". Iar el, făcându-i cu mâna, i-a zis: „Pace ţie, preote, odihneşte-te!" Şi se vedea ca şi cum pleca din ochii preotului. Apoi iarăşi, întorcându-se către dânsul, i-a zis: „Luchiane, de vreme ce te gândeşti cum vei afla şi vei cunoaşte moaştele fiecăruia din noi, caută, vezi şi cunoaşte cele ce se vor arăta ţie!"

Zicând aceasta, cel ce se arătase a adus preotului patru coşniţe: trei de aur, iar a patra de argint. Drept aceea, una dintre acele coşniţe de aur era plină de flori roşii, a doua şi a treia din cele de aur erau pline de flori albe, iar a patra coşniţă, cea de argint, era plină de şofran galben binemirositor. Coşniţa cea dintâi de aur, cu florile cele roşii, a pus-o de-a dreapta preotului, spre răsărit, pe cea de-a doua, cu florile cele albe, a pus-o în partea dinspre miazăzi, iar pe a treia şi pe a patra, le-a pus împreună în partea dinspre apus, în dreptul celei dintâi ce era spre răsărit. Preotul a întrebat pe cel ce-i arăta lui acelea, zicându-i: „Ce sunt

acestea, domnul meu?" El i-a răspuns: „Acestea sunt mormintele noastre, în care ne odihnim noi. Coşniţa cea de aur cu flori roşii dinspre răsărit este mormântul Sfântului Ştefan, care s-a roşit cu sângele mucenicesc pentru Hristos. Cealaltă coşniţă de aur, cu florile cele albe, care stă spre miazăzi, este mormântul Sfântului Nicodim. A treia coşniţă, asemenea cu flori albe, care stă spre apus, este mormântul meu. Iar a patra coşniţă, cea de argint, cu şofranul cel binemirositor, care stă împreună cu a mea, este mormântul fiului meu Aviv, care a fost curat din pântecele maicii sale, cu trupul şi cu sufletul, şi s-a sfârşit în feciorie fără de prihană".

Aceasta zicând Gamaliel, s-a făcut nevăzut împreună cu coşniţele. Iar preotul, după acea vedenie, a mulţumit lui Dumnezeu şi s-a silit la rugăciune şi la postire până în vinerea a treia, aşteptând ca şi a treia oară să se învrednicească de acea arătare. Şi în noaptea vinerii a treia, Gamaliel, acelaşi bărbat cinstit şi cu sfântă podoabă, a stat înaintea preotului în vedenie, zicându-i cu îngrozire: „Pentru ce nu ai băgat de seamă până acum, ca să mergi la arhiepiscop şi să-i veşteşti lui cele arătate şi cele zise ţie? Oare nu vezi câtă secetă şi mâhnire este în cele de sub cer? Iar tu nu te îngrijeşti! Oare nu sunt în pustietăţi bărbaţi sfinţi mai buni şi mai vrednici de această descoperire decât tine? Iar noi, trecându-i pe aceia, am voit să fim arătaţi prin tine; deci, sculându-te, mergi şi spune arhiepiscopului ca să deschidă locul în care ne odihnim şi să facă o biserică, ca, prin rugăciunile noastre, Domnul să fie milostiv spre poporul Său".

Deci, sculându-se preotul şi mulţumind Domnului, a mers cu sârguinţă la Ierusalim şi i-a spus sfântului arhiepiscop Ioan acea vedenie şi porunca pe care o primise de trei ori. Iar arhiepiscopul, plângând de bucurie, a zis: „Bine este cuvântat Dumnezeu, iubitorul de oameni, Care voieşte să ne arate nouă mila Sa, prin descoperirea sfinţilor Săi, pe care, de ne vom învrednici a-i afla, apoi mi se cade mie să aduc moaştele Sfântului întâiului Mucenic şi Arhidiacon Ştefan aici în cetatea în care s-a nevoit împotriva iudeilor şi a văzut cerurile deschise şi pe Hristos stând în slava Sa. Iar tu, fiule - a zis către preot -, du-te la ţarina aceea, caută locul unde zac sfinţii, sapă până dai de mormintele lor şi vesteşte-mă când îi vei găsi pe ei!"

Şi întorcându-se preotul de la cetate în satul său, a chemat nişte bărbaţi cucernici, şi a mers cu dânşii la ţarina ce se numea "de la Gavri". în mijlocul acelei ţarine era o movilă. Deci, socotind că acolo se odihnesc moaştele sfinţilor, a voit să sape, dar mai întâi a făcut rugăciune de toată noaptea pe acea movilă. Şi într-acea noapte s-a arătat Sfântul Gamaliel unui monah ce locuia acolo pe aproape, cu numele Nughetie, zicându-i: „Du-te şi spune preotului Luchian să nu se ostenească săpând pe acea movilă, căci noi nu zăcem acolo, ci să ne caute lângă valea din partea dinspre miazăzi, că acolo suntem îngropaţi. Iar pe acea movilă am fost puşi când ne duceau la îngropare şi se făcea acolo deasupra noastră plângere, după obiceiul cel vechi. De aceea s-a făcut acea movilă, întru mărturia plânsului ce s-a făcut deasupra noastră". Deci monahul acela, sculându-se, s-a dus şi a găsit pe preotul Luchian cu mulţi oameni, începând a săpa la acea movilă, şi i-a spus lui ceea ce a văzut şi a auzit. Iar preotul a proslăvit pe Dumnezeu, că a arătat şi pe un alt martor al descoperirii.

Şi mergând spre vale, au găsit lângă ea o piatră, pe care era Scris cu slove evreieşti "Heliil", care se tâlcuieşte "Robii lui Dumnezeu". Deci, săpând piatra aceea şi luând-o de acolo, au găsit o intrare strâmtă în peşteră şi intrând în ea cu lumânare, au văzut în pereţi mormintele săpate şi într-însele moaştele sfinţilor. Intrarea în peşteră era dinspre miazăzi şi în dreapta spre răsărit era mormântul Sfântului Arhidiacon Ştefan; în dreptul intrării dinspre miazănoapte era mormântul Sfântului Nicodim, iar în partea dinspre apus, în dreptul Sfântului Ştefan, se odihnea Sfântul Gamaliel cu fiul său, precum mai înainte se făcuse arătare preotului în vedenie prin coşni-ţe. Atunci îndată preotul a spus lui Ioan, arhiepiscopul Ierusalimului, despre aflarea sfinţilor.

Iar arhiepiscopul luând doi episcopi care se întâmplaseră acolo, pe Elefterie al Sevastiei şi pe un alt Elefterie al Ierihonului, a mers cu sârguinţă la locul acela unde erau moaştele sfinţilor şi, săpând intrarea peşterii largă, au intrat înăuntru. Şi când au deschis mormântul Sfântului întâiului Mucenic şi Arhidiacon Ştefan, îndată s-a cutremurat pământul şi s-a auzit de cei vrednici un glas de îngeri care cântau: Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace. Şi atât de bună mireasmă a ieşit din moaştele sfântului, precum nimeni din oameni nu a mirosit cândva mai înainte. Şi li se părea tuturor că stau ca în rai,

umplându-se văzduhul de acea bună mireasmă negrăită, încât şi până la zece stadii se simţea mirosul acela. împreună cu arhiepiscopul venise de la Ierusalim şi din satele de primprejur mult popor, între care erau şi mulţi cuprinşi de felurite boli - unii orbi, alţii şchiopi, alţii pătimeau cu neputinţe dinlăuntru, alţii erau munciţi de diavoli, iar alţii pătimeau de felurite vătămări şi răni. Şi în acelaşi ceas au primit toţi tămăduiri, iar numărul celor care se tămăduiseră era şaptezeci şi trei. Deci luând moaştele acestor patru sfinţi, le-au scos cu cântări de psalmi pe movilă, iar poporul se atingea de ele, sărutându-le cu cucernicie. După aceasta, arhiepiscopul a zidit degrabă pe locul acela o biserică în numele sfinţilor celor aflaţi şi a pus într-însa pe Nicodim, pe Gamaliel şi pe Aviv, iar moaştele Sfântului Arhidiacon Ştefan le-a dus cu cinste în Ierusalim şi le-a pus în biserica din Sfântul Sion.

In aceeaşi vreme, un oarecare bărbat din sfatul împărătesc, cu numele Alexandru, împreună cu femeia sa, Iuliana, au plecat de la Constantinopol la Ierusalim spre închinare la Sfintele Locuri. Şi văzând ei minunile cele ce se făceau la mormântul Sfântului Intâiului Mucenic Ştefan, au zidit în cetate o biserică de piatră în numele lui şi au rugat mult pe arhiereu să mute moaştele Sfântului Ştefan în biserica cea nou zidită. Iar arhiereul, fiind silit de rugămintea cea cu dinadinsul, a făcut ceea ce cereau. Iar după câtva timp, Alexandru s-a îmbolnăvit de moarte în Ierusalim şi a poruncit femeii sale cu jurământ, să-i facă o raclă asemenea cu racla întâiului mucenic şi în ea să-l pună pe el lângă moaştele Sfântului Ştefan. Aceasta porun-cindu-i, a murit.

Şi a făcut femeia, după porunca bărbatului său, o raclă asemenea întru totul cu racla sfântului, şi a pus în ea cu slăvită îngropare trupul bărbatului ei lângă racla sfântului. Apoi ea a rămas în Ierusalim lângă biserica aceea, nevrând să se despartă de bărbatul său, măcar că el murise, deoarece credea că el este viu întru Domnul. Iar de vreme ce acea Iuliana, soţia lui Alexandru, era încă tânără, frumoasă şi bogată, mulţi din cei de neam bun o sileau să o ia în a doua nuntă; însă ea, fiind întreg înţeleaptă, nicidecum nu voia să se însoţească după alt bărbat, păzind neschimbată credinţa însoţirii cu bărbatul cel dintâi, cu care aştepta să aibă parte la înviere în rânduiala drepţilor.

Iar când un oarecare din puternicii stăpânitori o supăra pe ea foarte, vrând să o ia de soţie, dânsa, ca să scape de el, s-a gândit să ia trupul bărbatului său şi să se întoarcă la Constantinopol în patria sa. Şi acum trecuseră opt ani de la pristăvirea bărbatului şi a rugat pe arhiepiscopul Ierusalimului să n-o oprească să ia trupul bărbatului său, dar el n-a voit. Atunci ea a scris degrabă o scrisoare tatălui său, care trăia în Constantinopol, rugându-l să mijlocească pe lângă împăratul Constantin cel Mare, care împărăţea pe atunci, ca să poată fără de oprire să ia din Ierusalim trupul bărbatului său şi să vină la Constantinopol. Şi nu după lungă vreme a venit o poruncă de la împărat, după cum cerea ea şi a arătat-o arhiepiscopului.

Iar arhiepiscopul, văzând scrisoarea împărătească, nu a mai putut răspunde nimic împotrivă şi a binecuvântat să fie după dorinţa ei. Atunci Iuliana, descoperind cu binecuvântare pământul în care erau amândouă raclele, a Sfântului Mucenic Ştefan şi a bărbatului ei, Alexandru, a luat din greşeală racla cu moaştele sfântului, în loc de aceea a bărbatului, Dumnezeu voind aşa şi Intâiul Mucenic astfel dorind. Deci, punând-o în carul tras de catâri, a plecat în cale. Şi era seară când a pornit din Ierusalim şi, în acea noapte, deasupra moaştelor care erau duse, s-a auzit din văzduh glasul îngerilor care cântau doxologia şi o bună mireasmă mare ieşea din raclă ca din nişte mir mult vărsat. Şi se auzeau de departe şi glasuri diavoleşti, strigând: „Amar nouă, că Ştefan trece şi ne bate pe noi!" Iar slugile Iulianei, auzind unele ca acestea, s-au cutremurat şi au zis către dânsa: „Ce este aceasta, doamnă, că se aud felurite glasuri, care spun de numele lui Ştefan? Oare nu cumva ducem noi racla Intâiului Mucenic în loc de aceea a domnului nostru Alexandru?" Iar ea, lăcrimând de bucurie, a zis: „Tăceţi, fiilor, că aşa şi este, precum a voit Dumnezeu şi precum a dorit sfântul, robul Său".

Apoi ajungând la Ascalon, cetatea cea de lângă mare, au aflat o corabie mergând spre Constantinopol. Şi dând plată cârmaciului, au stat în corabie cu moaştele sfântului şi astfel au pornit în cale. Dar când erau ei în mijlocul mării, s-a ridicat o furtună mare, încât şi corabia se acoperea cu valuri, iar cei din corabie se temeau de învăluirea cea cumplită. Dar iată că li s-a arătat lor în vederea ochilor Sfântul Intâiul Mucenic Ştefan şi le-a zis: „Eu sunt cu voi, nu vă temeţi!" Aceasta zicând-o, s-a făcut nevăzut. Şi îndată marea s-a

schimbat întru alinare şi au mers de acolo fără de primejdie. Iar noaptea se arăta lumină deasupra moaştelor sfântului şi multă bună mireasmă ieşea din sicriu şi cântări îngereşti se auzeau în văzduh.

Apoi sosind la Calcedon, au rămas acolo cinci zile şi s-a făcut înştiinţare cetăţenilor despre moaştele Sfântului Ştefan. Deci s-au adunat la corabie, aducându-şi pe neputincioşii lor, şi toţi câţi erau bolnavi au câştigat tămăduire prin venirea întâiului mucenic, iar diavolii au fost izgoniţi din oameni şi, fugind, strigau: „Ştefan cel ucis de iudei cu pietre a venit şi ne munceşte pe noi cumplit şi de pretutindeni ne izgoneşte, de pe pământ şi de pe mare".

După aceasta, corabia, plecând de la Calcedon şi mergând cu bine, a ajuns la Constantinopol. Iar binecredincioasa femeie Iuliana s-a dus la tatăl său şi i-a spus amănunţit toate despre moaştele Sfântului Arhidiacon Ştefan. Atunci mergând împreună cu tatăl său, s-au dus şi au spus împăratului şi patriarhului acestea, şi toţi s-au umplut de mare bucurie. Deci patriarhul cu clerul şi cu tot poporul au mers la malul mării, întru întâmpinarea moaştelor Intâiului Mucenic şi Arhidiacon Ştefan, şi, scoţând din corabie racla cu moaştele sfântului, au pus-o în careta împărătească şi au petrecut-o cu cinste şi cu cântări de psalmi, vrând să o aducă în palatele împărăteşti, pentru că aşa poruncise împăratul.

Iar cât de multe minuni s-au făcut în acea vreme de la sfintele moaşte, nu este cu putinţă a le spune, pentru că toţi câţi erau cuprinşi de orice neputinţe şi de boli, primeau tămăduiri. Cu acest fel de cinste petrecându-le, au ajuns la locul care se numea "Băile lui Constantin". Acolo au stat catârii care trăgeau carul împărătesc în care erau moaştele, iar slugile îi băteau, silindu-i să meargă, dar ei nu puteau să păşească din loc nicidecum. Atunci un catâr, luând glas omenesc, prin dumnezeiasca poruncă, a grăit astfel: „Pentru ce ne bateţi în zadar, căci în acest loc a voit Sfântul Intâiul Mucenic Ştefan să i se pună moaştele?"

Auzind un glas ca acesta, toţi s-au mirat foarte şi s-au înspăimântat, şi au proslăvit pe Dumnezeu cu glas mare. Deci îndată împăratul a poruncit ca să se zidească o biserică de piatră în acel loc, şi în scurtă vreme s-a zidit o biserică prea frumoasă în numele întâiului Mucenic şi Arhidiacon Ştefan şi au pus în ea cinstitele lui moaşte întru slava şi lauda Domnului Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, Căruia şi de la noi păcătoşii să-I fie cinste şi slavă, închinăciune şi mulţumire, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

AFLAREA MOAŞTELOR SFINŢILOR MUCENICI MAXIM, CHINDILIAN ŞI DADA
(2 august)

Aceştia au trăit pe vremea împăratului Maximian, în oraşul Durostor, în latura a doua a Misiei. Stând ei de faţă înaintea lui Tarchinie ipatul şi nevrând să jertfească, au fost bătuţi; şi aducân-du-se la acelaşi loc, ce se numeşte Ozovia, li s-au tăiat capetele în douăzeci şi opt ale lui aprilie.

Mulţi ani fiind neştiuţi, s-au descoperit printr-un înger cinstitele lor moaşte, în două zile ale lui august, şi au fost mutate la Constantinopol, în locaşul Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, la locul ce se zice al lui Viglentie.

FERICITUL VASILE, FĂCĂTORUL DE MINUNI DIN MOSCOVA
(După Sinaxarul Bisericii Ortodoxe, vol. 5, Salonic, 1996)
(2 august)

Acest fericit Vasile a trăit în vremea împărăţiei binecredin-ciosului cneaz Ioan Vasilievici şi a păstoriei sfinţitului Macarie, mitropolitul Moscovei şi a toată Rusia. Tatăl lui se numea Iacov, iar mama lui Ana. Pe când era încă copil, a fost dat ca ucenic la un cizmar, unde ducea o viaţă de nevoinţă, rugându-se deseori şi arătând încă de atunci primele semne ale darurilor dumnezeieşti pe care le primise. într-o zi, la vârsta de 16 ani, a început să râdă de un negustor care a venit să comande mai multe perechi de încălţări noi. După plecarea lui, cizmarul l-a întrebat cu dinadinsul de ce a făcut aceasta. Băiatul a răspuns că era caraghios ca acel negustor să comande încălţări pentru mai mulţi ani, când el avea să moară a doua zi. Apoi împlinindu-se proorocia lui, Vasile n-a mai voit să rămână cu stăpânul său şi nici să se întoarcă la părinţi, ci a plecat la Moscova.

Acolo a luat asupra sa nevoinţă nebuniei pentru Hristos. El nu avea casă şi nici acoperiş unde să-şi plece capul, trăia aproape gol în pieţe şi pe străzi, petrecea nopţile în rugăciune în pragul bisericilor şi păstra în mijlocul mulţimilor o linişte atât de desăvârşită, precum sihastrii în pustia cea mai adâncă. Când era întrebat, se făcea că nu poate să vorbească. Străin faţă de toţi oamenii, lepădând lumea şi legăturile ei, el arăta însă multă milă pentru sărmani, bolnavi şi asupriţi. Adesea mergea la închisoarea pentru cei stăpâniţi de patima beţiei, pentru a-i îndemna să se îndrepte. Şi fiind în vremea aceea multă groază şi asuprire, petrecerea Sfântului Vasile era ca o mustrare la arătare pentru boierii cei fără de rânduială, şi o mângâiere pentru poporul încercat. Aproape toate faptele lui aveau un tâlc proorocesc. De multe ori arunca cu pietre în pereţii caselor oamenilor evlavioşi şi săruta colţul caselor celor ce trăiau în păcat. Când a fost întrebat de ce face aşa, Vasile a răspuns că în casele unde este sfinţenie nu este loc pentru diavoli şi de aceea, văzându-i afară, îi gonea cu pietre. Dimpotrivă, sărutând colţul caselor de desfrânare, el se închina la îngerii care rămâneau afară, neputând să intre. La piaţă, el răsturna mesele neguţătorilor necinstiţi; iar într-o zi, când ţarul i-a trimis bani, el nu i-a mai dat ca de obicei la săraci, ci i-a dat unui negustor bine îmbrăcat care, pierzându-şi averea, se ruşina să cerşească şi pierea de foame.

In 1521, când tătarii conduşi de Mehmet Hirei ameninţau Moscova, Sfântul Vasile se ruga în faţa uşilor bisericii Adormirii, vărsând mulţime de lacrimi pentru izbăvirea ţării. S-a auzit atunci un vuiet mare în biserică, o flacără s-a ridicat şi o voce venind din icoana Maicii Domnului a vestit că va părăsi Moscova din pricina păcatelor locuitorilor ei. Sfântul a căzut la rugăciune mai cu dinadinsul şi vedenia înfricoşătoare a încetat. Mehmet Hirei, care dăduse foc la împrejurimi, a fost atunci alungat de arătarea unei mulţimi de ostaşi şi a fugit dincolo de hotarele Rusiei.

Ţarul Ivan al IV-lea, zis cel Groaznic, iubea pe sfânt şi îl cinstea foarte, precum şi Sfântul mitropolit Macarie. Odată, pe când a fost chemat la palat la sărbătorirea ţarului, fericitul a vărsat de trei ori vin pe fereastră. Şi întrebându-l ţarul nedumerit de ce făcea aceasta, el a spus că stinge un foc la Novgorod. Iar nu după mult ceas, a venit veste că un mare foc se pornise la Novgorod, dar n-a putut să se întindă, pentru că un om străin şi dezbrăcat uda casele în flăcări. Şi văzând solii pe Vasile, au recunoscut că despre el era vorba.

Altădată, în 1547, sfântul a început să plângă cu amar în faţa bisericii mănăstirii Inălţării Cinstitei Cruci, chiar în locul unde, puţin după aceea, s-a ivit focul care a ars Moscova. Nu după multă vreme, odată când ţarul era în biserică la Sfânta Liturghie, fericitul stătea într-un colţ şi privea la el. După slujbă a zis ţarului: „Nu erai la biserică, ci în altă parte!" Ţarul a tăgăduit. Iar Vasile a răspuns: „Cuvintele tale nu sunt adevărate. Te-am văzut cum te plimbai în gând pe Muntele vrăbiilor, ca să-ţi zideşti palatul tău cel nou". De atunci ţarul a prins mai mare frică de sfânt şi îl cinstea şi mai tare.

Sfântul Vasile s-a arătat şi la călătorii unei corăbii persieneşti care era în primejdie şi i-a izbăvit din necaz. Incă a făcut şi alte multe minuni, iar la vârsta de 88 de ani a căzut bolnav. Şi îndată la căpătâiul lui au venit ţarul şi familia sa pentru a-i cere să se roage pentru ei. Iar când sfântul le proorocea viitorul

împărăţiei, faţa sa strălucea de lumină, pentru că vedea adunarea îngerilor care veniseră să-i ia sufletul. Deci fiind răpit, a adormit cu bucurie, la 2 august 1552. Toată cetatea s-a umplut atunci de mireasmă şi mulţime mare s-a adunat la îngroparea lui. Ţarul şi fiii săi i-au purtat trupul pe umeri până la biserică, unde îl aşteptau mitropolitul şi episcopii. Pe mormântul său, care s-a făcut izvor de tămăduiri pentru credincioşii în necazuri, s-a zidit o biserică închinată Acoperământului Maicii Domnului, care a primit după aceea numele fericitului.

Iar cum minunile nu încetau să se înmulţească, pe vremea episcopiei Sfântului Iov, în 1588, fericitul a fost canonizat. In aceeaşi zi s-au vindecat 120 de bolnavi în faţa moaştelor sfântului, care, precum se ruga pe pământ pentru toţi cei necăjiţi şi împovăraţi, aşa mijloceşte şi acum în ceruri în faţa Sfintei Treimi, Căreia I se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea. Amin.

CUVIOŞII PĂRINŢI ISACHIE, DALMAT ŞI FAUST
(3 august)

Viaţa cea plăcută lui Dumnezeu a Cuviosului Isachie şi râvna lui cea mare pentru buna credinţă, prin care a mustrat pe răucredinciosul împărat Valent, proorocindu-i pieirea lui, precum şi fericitul sfârşit al acestui cuvios, s-a scris din destul la 30 mai; cel ce voieşte, să citească acolo.

Iar Cuviosul Dalmat, fiind în viaţă mirenească, a fost mai întâi ostaş în împărăţia lui Teodosie cel Mare şi era foarte cinstit la împăratul. Apoi a defăimat pentru Dumnezeu toate cele lumeşti şi, lăsându-şi femeia şi copiii, a luat cu dânsul numai pe un fiu al său cu numele Faust şi s-a dus la Cuviosul Isachie, care avea mănăstire în cetatea dinaintea Constantinopolului. El a fost tuns de dânsul în rânduiala monahicească împreună cu fiul său şi trăiau amândoi cu dumnezeiască plăcere, bine nevoindu-se în pustniceştile osteneli. Iar după ce Cuviosul Isachie a ajuns la adânci bătrâneţi, când se apropia de sfârşit, a chemat pe fraţi şi, învăţându-i pentru mântuire, le-a pus egumen în locul său pe Cuviosul Dalmat, după al cărui nume mai pe urmă s-a numit şi mănăstirea aceea "a lui Dalmat".

Fericitul Dalmat a fost hirotonit preot de către Atic, patriarhul Constantinopolului. El atâta postire a arătat, încât petrecea fără hrană până la patruzeci de zile, biruind astfel, prin post şi rugăciune, puterea diavolului. El s-a nevoit încă şi asupra diavolilor celor văzuţi, adică asupra ereticilor nestorieni care huleau pe Preasfânta Fecioară Maria, Maica Domnului, şi a fost mare ajutător Sfinţilor Părinţi la al treilea Sinod ecumenic, care s-a ţinut în Efes, în timpul împăratului Teodosie cel Mic. Cuviosul era iubit de împărat şi de sfinţii părinţi care l-au pus arhimandrit în Mănăstirea Dalmatului. Şi plăcând el lui Dumnezeu desăvârşit, s-a mutat la Dânsul întru adânci bătrâneţi. De asemenea şi fiul lui, Cuviosul Faust, străbătând prin toată dumnezeiasca plăcere şi prin toată nevoinţa monahicească şi sfârşind bine alergarea pustnicească, s-a mutat la veşnicele locaşuri şi s-a numărat cu cuvioşii părinţi în viaţa cea fără de moarte.

CUVIOSUL COSMA SIHASTRUL
(3 august)

Despre acest cuvios părinte Cosma, se scrie astfel în cartea ce se numeşte Limonar:

Părintele Vasile, preotul Mănăstirii Vicantia, ne-a povestit, zicând: „Fiind eu în cetatea Domnului Antiohia, de la Ierusalim a venit la Preasfinţitul Patriarh Grigorie, părintele Cosma scopitul din lavra Faran, bărbat ales în pustnicie, râvnitor al credinţei, păzitor tare al dogmelor celor drepte şi foarte înţelept în dumnezeiasca Scriptură. Şi petrecând puţine zile în Antiohia, s-a pristăvit stareţul, iar patriarhul a poruncit ca cinstitele lui moaşte să le îngroape în mănăstirea sa patriarhală, unde era îngropat un oarecare episcop.

Iar într-una din zile, m-am dus să cercetez mormântul sfântului stareţ şi să mă închin cinstitelor lui moaşte. Acolo am văzut că şedea lângă mormânt un sărac şi cerea milostenie de la cei ce intrau în biserică. Acela, văzându-mă că mă închin la mormânt de trei ori şi fac rugăciune preoţească pentru odihna celui mutat, mi-a zis: «Părinte, mare stareţ a fost acela pe care l-aţi îngropat aici acum două luni». Eu i-am grăit: «De unde ştii?» El a răspuns: «Cu adevărat, părinte, eu am fost slăbănog doisprezece ani şi prin acest stareţ m-a tămăduit Dumnezeu. Şi când sunt în orice fel de supărare, el vine şi mă mângâie şi-mi dă răcorire. Să auzi încă şi altă minune despre dânsul. De când l-aţi îngropat, îl aud în toate nopţile strigând către episcop: „Ereticule, nu te atinge şi nu te apropia de mine, pentru că eşti vrăjmaşul soborniceştii şi Sfintei Biserici a lui Dumnezeu!"»

Auzind eu acestea - zice preotul Vasile - de la săracul cel tămăduit, m-am dus şi am spus patriarhului şi l-am rugat să poruncească să ia de acolo trupul stareţului şi să-l pună în alt loc. Iar preasfinţitul patriarh mi-a zis: «Fiule, să mă crezi că nu se vatămă cu nimic părintele Cosma de ereticul acela; iar aceasta s-a făcut ca să fie ştiută de noi fapta stareţului cea bună şi râvna lui pentru dreapta credinţă. Asemenea, să se vădească şi credinţa cea rea a episcopului, ca să nu-l avem pe el în rândul dreptcredincioşilor»".

Acelaşi preot Vasile ne-a mai povestit de părintele Cosma şi aceasta: „Odată am mers la dânsul în lavra Faran şi stareţul mi-a spus că într-o zi i-a venit lui un gând, dorind să înţeleagă ce este ceea ce a zis Domnul ucenicilor Săi: Cel ce are haină să o vândă şi să-şi cumpere sabie. Şi ucenicii răspunzând: Iată, sunt aici două săbii!, Domnul le-a zis: Este destul. Deci stareţul, cercetând mult despre aceasta şi neputând să socotească şi să înţeleagă, a ieşit din chilie întru amiaza zilei, vrând să meargă la lavra care se numea Pirg, la avva Teofil, ca să-l întrebe despre acel cuvânt. Şi mergând prin pustie, când era aproape de Calamon, a văzut un balaur foarte mare coborându-se din muntele Calamonului. Balaurul acela era atât de mare, încât când se încovoia alunecând, încovoierea trupului său se făcea ca o boltă şi urma lui rămânea foarte adâncă pe pământ; şi se ţâra în preajma căii care era înaintea stareţului.

Şi cunoscând stareţul că acela este meşteşugul diavolului, care voia să-i împiedice calea pe care o avea în gând, s-a înarmat cu rugăciunea şi a trecut fără frică pe calea care-i stătea înainte, pe sub boltirea trupului balaurului, ca printr-o poartă, nepătimind nici o vătămare, păzindu-se astfel cu puterea lui Dumnezeu. Şi venind la avva Teofil şi punându-i întrebarea despre cuvântul ce s-a zis mai înainte, a auzit de la dânsul un răspuns ca acesta: «Două săbii înseamnă rânduiala cea îndoită a vieţii celei plăcute lui Dumnezeu: lucrarea şi vederea; adică a se osteni şi a-şi adânci mintea în dumnezeiasca gândire şi în rugăciune. De are cineva aceste două fapte bune, acela este desăvârşit»".

Preotul Vasile ne-a mai povestit despre cuviosul stareţ încă şi aceasta: „La început, când am mers la părintele Cosma în lavra Faran şi am petrecut într-însa zece ani, stareţul m-a folosit mult pe mine cu cuvintele sale cele insuflate de Dumnezeu. Iar odată, vorbind despre mântuirea sufletului, a adus nişte cuvinte ale Sfântului Atanasie, patriarhul Alexandriei, şi mi-a zis: «Când vei auzi sau vei afla vreun cuvânt din cărţile Sfântului Atanasie, de nu vei avea hârtie, să-l scrii pe haina ta»". O sârguinţă ca aceasta avea cuviosul spre părinţii cei atât de mari şi spre învăţătorii bisericeşti, cu care şi el, după viaţa cea vremelnică şi plăcută lui Dumnezeu, a câştigat parte în viaţa cea veşnică, cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, I se cuvine slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL ANTONIE ROMANUL, DIN CETATEA NOVGORODULUI (3 august)

Cuviosul Antonie s-a născut şi a crescut în Roma cea veche, întru acei ani când Biserica Apusului se despărţise acum de dreptcre-dincioasa Biserică a Răsăritului, iar părinţii sfântului ţineau în taină buna credinţă, încă şi mulţi alţii făceau aceasta, ţinându-se în taină de mărturisirea Bisericii Răsăritului. Şi fiind dat copilul la învăţătura cărţii, a învăţat nu numai limba latină, ci şi a citi şi a înţelege dumnezeiasca

Scriptură în limba greacă. Şi venind el în vârstă, s-a deprins sfânta credinţă de la părinţii lui cei buni şi s-a întărit în ea din citirea cărţilor, la care se nevoia foarte şi lua aminte la învăţăturile Sfinţilor Părinţi, care au luminat şi au întărit dreptslăvitoarea credinţă prin cele şapte sinoade a toată lumea, de care el se ţinea tare.

Apoi, părinţii lui ducându-se către Domnul, tânărul a început a împărţi la săraci averea care rămăsese de la ei, dorind să treacă cu vederea deşertăciunile lumeşti şi să slujească lui Dumnezeu. El voia încă să iasă şi din Roma, de vreme ce vedea în ea tulburările şi dezbinările ce se făceau în vremea aceea. Deci, grăbindu-se să iasă de acolo, a băgat într-un poloboc averea ce rămăsese, adică aurul şi argintul, vasele bisericeşti şi alte lucruri scumpe, şi, întărindu-l cu cercuri de fier, l-a aruncat în mare, lăsându-l în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, iar el s-a dus în pustie. Şi aflând el undeva oarecare monahi vieţuitori în pustie, între care unul era preot, i-a rugat să-l primească să vieţuiască în obştea şi în rânduiala lor. Dar aceia abia au voit să-l primească, de vreme ce îl vedeau tânăr, având 18 ani.

Deci sălăşluindu-se Antonie în pustie cu acei monahi plăcuţi lui Dumnezeu, s-a îmbrăcat în chipul monahicesc şi a vieţuit acolo 20 de ani, în ascultare şi în nevoinţe pustniceşti. Apoi călcătorii de lege ridicând asupra binecredincioşilor creştini prigoana cea desăvârşită şi ajungând aceea şi la locaşurile pustniceşti, mulţi au fost prinşi şi munciţi, iar monahii abia au fugit de acea prigonire, fiecare unde putea să se ascundă. Atunci Cuviosul Antonie, ducându-se de acolo, a trecut prin pustietăţi şi prin locuri neumblate, şi găsind la marginea mării o piatră, a stat pe ea, rugându-se neîncetat lui Dumnezeu ziua şi noaptea. El nu avea nici colibă, nici acoperământ, iar ca hrană avea ceea ce adusese cu el din locaşul său cel pustnicesc şi rodul pe care îl dădea pustia cea de lângă mare. Şi mânca din ea foarte puţin, o dată pe săptămână, postind de Duminică până Duminică. Şi vieţuind el pe acea piatră un an şi două luni, în anul 6614 de la facerea lumii - 1106 după Hristos -, în a cincea zi a lunii septembrie, s-au ridicat nişte vânturi mari şi marea s-a tulburat foarte şi valurile se ridicau până la piatra pe care era cuviosul. Şi deodată, repezindu-se un val, a ridicat piatra pe care stătea cuviosul şi l-a dus ca într-o corabie uşoară. O, minune preaminunată! Cine a văzut vreodată sau a auzit să plutească piatra deasupra apei? Insă poruncii dumnezeieşti toate îi sunt slujitoare şi piatra plutea pe mare mai presus de fire, fiind purtată de valuri, dar mai ales de puterea dumnezeiască; iar Antonie, robul Domnului, şedea pe dânsa, rugându-se întru nevoinţă. O, ce fel de nădejde avea acest bărbat minunat! Cât de tare era nădejdea lui în Dumnezeu! Că, fiind în aşa de mare primejdie, nu s-a temut, nici nu s-a deznădăjduit, ci întemeindu-şi mintea întru Dumnezeu, s-a lăsat în voia Lui, având înaintea ochilor pe Preacurata Fecioară Maria.

Şi i se părea că vede sus în nor - precum singur a spus mai pe urmă la nişte bărbaţi duhovniceşti -, pe Preacurata Stăpâna noastră, Născătoarea de Dumnezeu şi pururea Fecioară Maria, ţinând în mâini pe preaveşnicul său Prunc, pe Domnul nostru Iisus Hristos. Deci cuviosul, fiind cu totul în bucurie duhovnicească, nu băga de seamă acea înotare înfricoşată prin mijlocul valurilor mării; ci, ca fiind fără de trup, se uitase pe sine şi se îndulcea de acea vedenie, luminat fiind de aceea ca şi de o rază dumnezeiască. Şi i-a fost înotarea din părţile Romei, pe ocean, şi pe râul Neva, pe iezerul Ladojoscului şi pe râul Volga, pe deasupra apelor, împotriva repejunilor negrăite, până ce a ajuns la marea cetate Novgorod. Acolo piatra a stat noaptea la mal, unde este mănăstirea. Şi a auzit cuviosul clopotele de la cântarea de noapte şi s-a înspăimântat, părându-i-se că l-a adus iarăşi la Roma, deoarece nu ştia încotro l-a povăţuit porunca lui Dumnezeu.

Iar a doua zi, venind oamenii la malul râului, s-au minunat, văzând piatra care nu era acolo mai înainte şi pe omul cel străin stând pe dânsa. Deci l-au întrebat de unde este şi el nu le-a răspuns nimic, pentru că nu ştia limba slavonească, ci numai s-a închinat lor. Deci a stat pe piatra aceea trei zile, nedându-se jos de pe dânsa şi rugându-se lui Dumnezeu să-i descopere lui despre cetate, despre oameni şi despre limbă. Iar a patra zi, după multă rugăciune, s-a dat jos de pe piatră şi s-a dus în cetate, dorind să afle vreun om cu care să poată vorbi şi astfel să afle în care cetate este. Şi după rânduiala lui Dumnezeu, a găsit un om, pe care, după îmbrăcăminte, l-a cunoscut că era grec. Deci, grăindu-i cu cuvinte greceşti, a aflat că ştia nu numai limba grecească, dar şi pe cea romană şi rusească, pentru că era neguţător şi umblase prin multe ţări, ştiind felurite limbi. Pe acela l-a întrebat ce fel de cetate este aceasta, ce fel de oameni sunt în ea şi ce credinţă au. Iar neguţătorul i-a spus: „Cetatea aceasta se numeşte marele Novgorod, oamenii sunt ruşi,

având credinţa creştinească dreptcredincioasă a Sfintei Sofia, biserica cea sobornicească, arhiereu, pe Nichita, iar stăpânitor al cetăţii este binecredinciosul domn Mstislav Vladimirovici Monomahovici".

Auzind acestea Cuviosul Antonie, s-a bucurat foarte şi a mulţumit lui Dumnezeu că l-a adus la creştini dreptcredincioşi. Apoi l-a întrebat iarăşi pe neguţătorul acela: „Prietene, te mai rog să-mi spui câtă depărtare este de la Roma cea Veche până la această cetate?" Acela i-a răspuns: „Părinte, este depărtată şi grea calea pe uscat şi pe mare, că abia într-o jumătate de an o trec". Şi s-a mirat cuviosul de atotputernicia lui Dumnezeu, cum în două zile şi două nopţi a chivernisit a-l trece atâta lungime de cale.

Deci, închinându-se bărbatului acela, s-a dus să se roage în biserica Sfintei Sofia şi să-l vadă pe marele arhiereu. Şi văzând el frumoasa podoabă a bisericii, rânduiala şi arhiereasca vrednicie, s-a veselit cu duhul foarte; apoi a cercetat şi celelalte biserici şi s-a întors iar la locul său, la piatră, nearătându-se arhiereului, de vreme ce el nu ştia limba rusească. Insă se ruga lui Dumnezeu cu dinadinsul ca să-i lumineze mintea, pentru a înţelege acea limbă. Apoi au început a veni la dânsul oamenii care locuiau aproape de mal, şi îi aduceau hrană ca unui străin. Iar el a început a înţelege de la dânşii vorba rusească şi, cu ajutorul lui Dumnezeu, a deprins-o degrab. Şi între-bându-l oamenii despre patrie şi despre naştere şi cum a venit la dânşii pe piatra aceea, el nu le-a spus nimic, ci numai se numea păcătos.

Iar după puţină vreme, arhiereul Nichita a aflat de dânsul. Şi era Sfântul Nichita călugărit în Mănăstirea Pecersca din Kiev, fiind plin de Duhul lui Dumnezeu. Deci a trimis să cheme la dânsul pe acel monah străin şi văzându-l, l-a întrebat cine este, de unde vine şi cum a venit acolo. Iar el n-a răspuns nimic altceva, decât numai se închina şi zicea: „Stăpâne sfinte, iartă-mă, că sunt om străin şi păcătos!" Căci acest cuvios nu voia să afle cineva cele despre dânsul, ca să nu fie slăvit de oameni. Iar Nichita, arhiereul lui Dumnezeu, înţelegând cu duhul că o taină dumnezeiască este într-însul, l-a luat deoparte şi a început a-l întreba cu jurământ ca să-i spună tot adevărul despre dânsul.

Atunci cuviosul, fiind silit de porunca arhiereului, a început a povesti cu de-amănuntul despre naşterea şi creşterea sa în Roma, despre prigoana asupra dreptcredincioşilor, de fuga sa în pustie şi cum a fost purtat de piatră pe ape şi în două zile şi două nopţi a ajuns la Novgorod. Şi grăind acestea sfântul, plângea cu lacrimi; şi căzând ta picioarele arhiereului, îl ruga cu tot dinadinsul să nu spună nimănui despre aceea, ca să nu cadă în deşartă cinstire omenească. Iar arhiereul Nichita, ascultând povestirile lui, era în mare mirare şi spaimă şi nu îl socotea a fi om, ci înger al lui Dumnezeu. Apoi, sculându-se de la locul său, s-a întors spre rugăciune şi, rugându-se din destul, a căzut înaintea cuviosului la pământ, cerând de la dânsul binecuvântare şi rugăciune.

Iar cuviosul a căzut înaintea arhiereului, rugându-se şi cerând binecuvântare, numindu-se pe sine păcătos şi nevrednic. Deci amândoi au zăcut la pământ multă vreme, udându-l cu lacrimi. Arhiereul Nichita zicea către cuviosul: „Tu te-ai învrednicit de mare dar de la Dumnezeu, pentru că asemenea minunilor celor de demult s-a lucrat în tine. Ilie cu căruţă de foc, Apostolii pe nori erau purtaţi în văzduh, iar pe tine te-a adus Domnul în cetatea noastră pe piatră peste ape, şi a cercetat şi a binecuvântat prin tine, plăcutul său, pe poporul său cel nou luminat!" Iar cuviosul a zis către arhiereu: „Tu eşti arhiereul Dumnezeului Celui Preaînalt! Pe tine te-a pus Dumnezeu stătător înaintea Lui, ca să fii rugător pentru toată lumea; deci ţie ţi se cade să te rogi pentru mine, păcătosul, precum te rogi pentru toţi".

Deci sculându-se arhiereul de la pământ, a ridicat şi pe cuviosul, l-a binecuvântat şi i-a dat sărutare în Hristos, neputând să înceteze din lacrimi. Apoi a vorbit multe cu dânsul, îndulcindu-se de cuvintele lui cele curgătoare cu miere. Şi voia să preamărească acea minune, dar, după rugămintea sfântului cea cu dinadinsul, s-a oprit; căci nu cuteza să calce rugămintea celui atât de plăcut lui Dumnezeu. Şi dorea arhiereul ca să petreacă cu dânsul Cuviosul Antonie, până la sfârşitul vieţii, dar el n-a voit, zicând: „Arhiereule al lui Dumnezeu, pentru Domnul, nu mă sili; ci lasă-mă să vieţuiesc în acel loc, unde mi-a poruncit Dumnezeu". Atunci arhiereul l-a eliberat cu pace. Apoi arhiereul neîntârziat s-a dus el însuşi să vadă piatra pe care a înotat şi locul unde a stat plăcutul lui Dumnezeu şi, văzând-o, s-a minunat de dumnezeiasca lucrare. Şi degrabă a făcut cuviosului lângă malul acela o biserică mică de lemn în numele Preasfintei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu, şi a cinstitei sale naşteri; căci spre praznicul acela

a adus Dumnezeu în cetatea lor pe plăcutul Său. Incă i-a mai făcut lângă biserică şi o chilie spre adăpostirea monahilor.

Iar după un an, pescarii vânând peşte în râul Volga aproape de piatra Cuviosului Antonie şi ostenindu-se toată noaptea, n-au prins nimic şi, slăbind de osteneală, şi-au tras la mal mrejele lor, fiind mâhniţi. Iar cuviosul, după săvârşirea rugăciunilor sale de dimineaţă, a mers la pescari şi le-a dat lor plată, zicându-le: „Să aruncaţi mrejele voastre spre vânat şi orice veţi afla, aceea să fie în casa Preasfintei Născătoare de Dumnezeu". Dar ei întâi nu voiau, zicând: „Toată noaptea ne-am ostenit şi n-am prins nimic". Apoi, fiind siliţi de rugămintea stareţului, au luat plata şi au aruncat mrejele în râu. Şi au tras la mal mulţime mare de peşti, încât aproape se rupeau mrejele. Iar între peşti au tras un poloboc mare, având cercuri de fier. Şi a cunoscut Cuviosul Antonie că acela este polobocul pe care îl aruncase el în mare la Roma; deci a zis către pescari: „Fiii mei, vedeţi mila lui Dumnezeu, cum poartă grijă de robii săi! Deci voi luaţi-vă peştele, iar polobocul mi l-a dăruit Dumnezeu mie, ca cele ce sunt în el să fie spre zidirea mănăstirii mele". Dar pescarii nu voiau să-i dea lui polobocul şi ziceau: „Noi ne-am năimit să-ţi vânăm ţie peşte, iar nu poloboc; deci peştele este al tău, iar polobocul al nostru, căci noi înşine l-am aruncat în apă spre pază". Iar cuviosul le-a zis: „Eu nu mă voi certa cu voi, ci să mergem la judecători". Cuvântul acesta a plăcut pescarilor. Deci au mers în cetate, ducând şi polobocul cu ei şi, stând înaintea judecătorilor, au spus cele despre vânat.

Şi pescarii se certau pentru poloboc, spunând că este al lor; dar cuviosul a zis către judecători: „Domnilor, întrebaţi-i pe ei, să spună ce au pus în el, dacă polobocul este al lor". Şi fiind întrebaţi pescarii, nu ştiau ce să spună. Atunci cuviosul, fiind silit de o nevoie ca aceea, fără voia lui a descoperit în parte taina care era ştiută numai de Dumnezeu, pentru că vedea spre sine rânduiala Lui cea minunată, care ieşea la arătare.

Deci, neputând tăinui minunatul lucru al lui Dumnezeu, a zis: „Acest poloboc este al meu, dat în adâncimea mării din Roma, cu ale mele mâini păcătoase; iar cele puse în poloboc sunt vase bisericeşti, de aur, de argint şi de cristal, potire şi blide şi alte multe lucruri sfinţite, având pe ele inscripţii cu litere latineşti. Afară de acestea, am mai pus în el din averile părinţilor mei, aur şi argint, şi l-am aruncat în mare, nădăjduind în dumnezeiasca purtare de grijă. Aceasta am făcut-o din pricina tulburărilor şi prigoanelor ce erau acolo împotriva celor dreptcredincioşi".

Cuviosul a spus judecătorilor aceasta despre poloboc, însă n-a spus cealaltă mare minune despre sine, adică cum a plutit pe piatră peste ape, două zile şi două nopţi, fiind purtat de puterea lui Dumnezeu până la cetatea lor; şi nimeni nu ştia acea taină despre dânsul, decât numai Nichita, arhiereul lui Dumnezeu. Atunci judecătorii au poruncit să desfunde polobocul şi au aflat aşa precum le spusese stareţul. Şi s-au minunat de dumnezeiasca lucrare cea minunată şi preaputernică a lui Dumnezeu şi de acel minunat bărbat, de Cuviosul Antonie, şi au poruncit să-şi ia toate acelea; iar pescarii s-au dus ruşinaţi.

Deci cuviosul, luându-şi lucrurile sale, le-a arătat arhiereului Nichita, spunându-i despre acestea, iar acela, minunându-se de o altă minune asemenea cu cea dintâi, a proslăvit pe Dumnezeu. Iar cuviosul a făcut o biserică de piatră şi o mănăstire mică cu aurul şi cu argintul ce era în poloboc. Şi a adunat puţini fraţi, a cumpărat pământul din preajma mănăstirii şi un iaz, spre vânarea de peşte, pentru hrana monahilor. După aceasta, Nichita, arhiereul lui Hristos, s-a mutat către Domnul, nespunând nimănui taina cea despre Sfântul Antonie; astfel nu a ştiut nimeni acestea, până la pristăvirea lui Antonie.

După Sfântul Nichita a luat scaunul Ioan. Acela, păstorind biserica douăzeci de ani, a slăbit de bătrâneţe şi s-a dus la linişte. După dânsul a fost adus la arhieria Novgorodului Cuviosul Nifon din Mănăstirea Pecersca. Acesta, având dragoste duhovnicească către Cuviosul Antonie, l-a silit să primească sfinţirea preoţiei şi puterea egumeniei. Deci Sfântul Antonie era povăţuitor ales fraţilor şi tuturor pildă de viaţă plăcută lui Dumnezeu.

Şi vieţuind el mulţi ani şi ajungând la adânci bătrâneţi, s-a apropiat de fericitul său sfârşit. Deci, chemând pe unul din monahii lăcaşului său, un bărbat duhovnicesc, cu numele Andrei, i-a spus lui toate cele despre sine, ca şi mai înainte arhiereului Nichita, şi i-a descoperit taina pe care până atunci o

ascunsese, adică cum a plutit pe piatră din Roma până la cetatea Novgorodului. Apoi, învăţând pe fraţi şi numindu-le pe Andrei egumen al lor după sine, le-a dat tuturor binecuvântarea şi sărutarea cea din urmă şi s-a mutat către Domnul în anul de la facerea lumii 6655, iar de la naşterea lui Hristos 1147, vieţuind 80 de ani.

Iar după pristăvirea Cuviosului Antonie, Andrei a spus arhiereului Nifon şi domnilor acelei cetăţi şi tuturor oamenilor, toate cele ce auzise din gura nemincinoasă a plăcutului lui Dumnezeu despre călătoria lui cea mai presus de fire - pe piatră, pe deasupra mării -, şi toţi s-au minunat şi au dat laudă lui Dumnezeu şi Preacuratei Maicii Sale.

Şi trecând 450 de ani, moaştele cuviosului s-au aflat nestricate; deci s-au scos din sânul pământului în anul 7105, iar de la naşterea lui Hristos 1597, şi se odihnesc în nestricăciune până astăzi, dând tămăduiri celor ce se apropie de ele cu credinţă, întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Care, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, este slăvit în veci. Amin.

SFINŢII ŞAPTE TINERI DIN EFES
(Scrisă după Metafrast, din Mineiul cel mare, după Nichifor, cartea 14, cap. 45 şi după alţi istorici.)
(4 august)

Când păgânul Deciu avea în stăpânirea sa sceptrul împărăţiei Romei, a mers din cetatea Cartagina la Efes, suflând cu multă mânie împotriva creştinilor de acolo. Atunci toate ţinuturile dimprejur s-au adunat din porunca lui în cetatea Efesului, ca să aducă jertfe deşerţilor zei. Iar Biserica credincioşilor era în prigonire, încât mulţi robi ai lui Hristos, preoţi, clerici şi ceilalţi credincioşi se ascundeau fiecare pe unde puteau, temându-se de cumplitul prigonitor. Iar împăratul, înălţându-se cu inima, a pus idoli în mijlocul cetăţii şi le-a făcut jertfelnice spurcate.

Şi a poruncit mai întâi celor mai mari ai cetăţii ca, împreună cu dânsul, să aducă jertfe zeilor. Deci se uda pământul cu sângele dobitoacelor înjunghiate, iar fumul şi duhoarea celor jertfite umpleau văzduhul, săvârşindu-se de tot poporul necredincios praznicul păgânilor cel urât de Dumnezeu. Iar a treia zi, împăratul a poruncit să prindă pe toţi creştinii şi să-i silească la jertfele idoleşti. Deci credincioşii au fost căutaţi pretutindeni. Şi erau traşi din case şi din peşteri, şi împinşi, fiind duşi cu necinste la poporul cel adunat, care se închina cu jertfe idolilor. Şi câţi din creştini erau fricoşi şi mici la suflet, aceia temându-se de munci, cădeau din credinţă şi se închinau idolilor înaintea poporului. Deci auzind şi văzând acest lucru ceilalţi creştini, se tânguiau cu sufletele şi plângeau pentru cei ce cădeau de la Hristos şi alunecau la închinare de idoli. Iar cei ce erau tari în credinţă şi mari la suflet, aceia se dădeau fără temere la toate chinurile, suferind felurite morţi, punându-şi astfel cu bărbăţie sufletele pentru Domnul şi Mântuitorul lumii. Şi erau mulţi cei munciţi, din a căror trupuri chinuite şi zdrobite, sângele curgea ca apa, adăpând pământul; iar trupurile celor ucişi, chinuitorii le aruncau pe unele în gunoi, pe altele, pe lângă drumuri, pe altele le spânzurau pe ziduri împrejurul cetăţii, iar capetele lor le puneau înfipte în pari înaintea porţilor cetăţii, încât corbii, pelicanii şi celelalte păsări mâncătoare de carne, zburând peste zidurile cetăţii, mâncau trupurile muceniceşti. Deci mâhnire era creştinilor celor ascunşi, căci nu puteau să ia şi să îngroape trupurile fraţilor lor, care erau mâncate de păsări. Şi se rugau tânguindu-se şi îşi ridicau mâinile către Dumnezeu, ca să scape Biserica de la acea muncire.

In vremea aceea erau în Efes şapte tineri în rânduiala ostăşească. Ei erau fii de cetăţeni cinstiţi şi mari, numele lor fiind: Maximilian, Iamvlih, Martinian, Ioan, Dionisie, Exacustodian şi Antonin. Aceştia, deşi erau născuţi din feluriţi părinţi, erau cu un suflet întru credinţa şi în dragostea lui Hristos. Ei petreceau împreună în rugăciune şi în postiri, răstignindu-se împreună cu Hristos prin omorârea trupurilor lor şi prin păzirea curăţiei celei neprihănite. Şi văzând în toate zilele răutăţile ce se făceau creştinilor şi uciderile cele cumplite, îşi zdrobeau inimile lor, suspinând şi plângând. Deci pe când împăratul cu toţi păgânii mergeau

la jertfe, ei se abăteau şi, intrând în biserica creştinească, se aruncau la pământ înaintea lui Dumnezeu şi, presărându-şi ţărână pe cap, se rugau cu tânguire.

Făcând ei astfel, au aflat oarecare pânditori, pentru că în vremea aceea fiecare pândea pe prietenul său, să vadă care se ruga lui Dumnezeu, şi se dădea la moarte frate pe frate, tată pe fiu, fiul pe tată, şi fiecare nu-l tăinuia pe aproapele lui, dacă îl afla rugându-se lui Hristos. Deci, mergând pânditorii la tiran, i-au zis: „Impărate, în veci să trăieşti! Tu chemi pe cei ce sunt departe şi îi sileşti la jertfe, iar cei ce sunt aproape de tine, aceia nu bagă în seamă stăpânirea ta cea împărătească şi poruncile tale nu le ascultă, ci le hulesc şi se ţin de creştineasca credinţă".

Iar împăratul, umplându-se de mânie, întreba: „Cine este unul ca acela, care ar fi potrivnic stăpânirii mele?" Clevetitorii au zis: „Maximilian, fiul eparhului cetăţii, şi alţi şase fii de boieri din Efes, cinstiţi în rânduiala ostăşească". Deci îndată împăratul a dat poruncă să-i prindă şi să-i aducă înaintea sa legaţi cu lanţuri de fier. Astfel au fost puşi sfinţii înaintea lui, fiindu-le încă lacrimile în ochi şi ţărâna pe capetele lor. Iar tiranul, căutând la ei, le-a zis: „Pentru ce nu aţi fost cu noi la praznicul zeilor, care pe toată lumea au chemat la închinarea lor? Ci acum, apropiindu-vă, să le aduceţi jertfa cea datornică, precum le-au adus toţi". Răspuns-a Sfântul Maximilian: „Noi avem pe Unul Dumnezeu, Impăratul Cel ce vieţuieşte la ceruri, de a Cărui slavă este plin cerul şi pământul. Aceluia îi aducem jertfă de mărturisire şi rugăciunile noastre în tot ceasul; iar ardere şi jertfe necurate nu vom aduce idolilor voştri, ca să nu ne întinăm sufletele noastre".

Auzind împăratul acestea, a poruncit să ia de la ei brâiele cele ostăşeşti, care erau semn de cinstită boierie, zicând că sunt nevrednici a fi între ostaşii împărăteşti, deoarece s-au făcut potrivnici zeilor şi împăratului. Şi privind frumuseţea tinereţilor lor, s-a milostivit de ei şi a zis: „Nu este drept ca tinereţea acestora să o pierdem aşa iute cu munci; deci, iată, frumoşilor tineri, vă dau vreme să vă gândiţi, ca, înţelepţindu-vă, să vă apropiaţi la zei şi astfel să fiţi vii". Zicând acestea, a poruncit să-i dezlege din lanţurile de fier şi să-i lase liberi până la vremea hotărâtă lor; iar el s-a dus la altă cetate, vrând să se întoarcă după aceea iar în Efes.

Iar sfinţii tineri, având vreme liberă, făceau lucrurile cele drepte ale credinţei lor şi, luând aur şi argint din casele părinţilor, le împărţeau la săraci în taină şi la arătare. După aceea au făcut sfat între ei, zicând: „Să plecăm din cetate până ce împăratul se va întoarce, şi să intrăm în peştera cea mare din munte, care este în partea răsăritului. Acolo, în linişte, să ne rugăm lui Dumnezeu cu dinadinsul, ca să ne întărească pe noi întru mărturisirea preasfântului Său nume, ca astfel să putem să stăm fără temere înaintea tiranului şi, bărbăteşte pătimind, să câştigăm de la Domnul nostru Iisus Hristos cununa cea neveştejită a slavei, cea pregătită credincioşilor robilor Lui".

Astfel sfătuindu-se, au luat cu dânşii arginţi ca să le ajungă câteva zile pentru hrană şi, ducându-se spre muntele cel dinspre răsărit, care se numea Ohlon, au intrat în peştera dintr-însul. Şi au petrecut acolo multe zile, lăudând neîncetat pe Dumnezeu şi rugându-se pentru mântuirea sufletelor lor. Iar pe Iamvlih, ca cel mai tânăr cu anii, l-au rânduit spre slujire, adică să umble prin cetate şi să aducă cele de trebuinţă. Deci, Sfântul Iamvlih, tânărul cel foarte înţelept, mergând în cetate, îşi schimba hainele sale şi se îmbrăca în haine proaste, ca să nu fie cunoscut; iar din argintii pe care îi lua, o parte îi împărţea săracilor, iar cu partea care rămânea cumpăra hrană. Şi fiind în acea slujbă, cerceta în taină despre venirea împăratului în cetate, dacă se va întoarce degrab.

Iar după multe zile, Sfântul Iamvlih mergând spre cetate în chip de sărac, a văzut venirea împăratului şi a auzit şi porunca lui, ca toţi mai-marii cetăţenilor şi ai oştilor să fie gata a doua zi spre a aduce jertfe zeilor lor; pentru că împăratul acela spurcat se silea mult la slujba idolilor. Şi a mai auzit Iamvlih că împăratul a dat poruncă să fie căutaţi şi cei şapte tineri, eliberaţi pentru o vreme, ca şi aceştia, împreună cu ceilalţi cetăţeni, să jertfească idolilor înaintea lui. Atunci Iamvlih s-a temut foarte şi îndată a alergat în peşteră la fraţi, aducându-le şi puţină pâine; şi le-a spus lor toate cele ce a văzut şi a auzit şi cum că ei sunt căutaţi spre jertfa.

Aceasta auzind-o toţi, s-au umplut de frică şi, căzând cu feţele la pământ, cu plângere şi cu suspine s-au rugat lui Dumnezeu, încredinţându-se pe ei spre ajutorul şi mila Lui. Deci Iamvlih, sculându-se, a pregătit masa, punând înaintea lor acea puţină pâine pe care o adusese, că acum era seară şi soarele apunea. Apoi, şezând ei, au mâncat, întărindu-şi trupurile lor pentru primirea chinurilor. Iar după ce au mâncat, au stat vorbind între dânşii, mângâindu-se unul pe altul şi îndemnându-se spre bărbătească pătimire pentru Hristos. Şi aşa având cuvinte lăudătoare de Dumnezeu în gurile lor, au adormit; pentru că de mâhnirea care era în inimile lor li se îngreuiaseră ochii.

Iar milostivul şi iubitorul de oameni Dumnezeu, Care totdeauna poartă grijă de cele folositoare Bisericii Sale şi se îngrijeşte de robii Săi, a poruncit acestor şapte tineri să adoarmă cu oarecare străină şi minunată adormire, ca Cel ce voia să facă printr-înşii în vremea viitoare o minune preaslavită şi să încredinţeze pe cei care se îndoiau de învierea morţilor. De aceea, sfinţii au adormit cu somn de moarte, căci sufletele lor erau păzite în mâinile lui Dumnezeu, iar trupurile lor, ca şi cum ar fi dormit, zăceau în peşteră, nestricate şi neschimbate.

Deci a doua zi împăratul a poruncit să caute pe aceşti şapte tineri de neam bun şi, neaflându-i pe ei, a zis către boieri: „Mi-e milă de acei tineri, deoarece sunt de neam bun şi frumoşi la chip; deci socotesc că, temându-se de mânia noastră, au fugit undeva şi s-au ascuns; dar bunătatea noastră cea împărătească este gata a-i milui pe ei, dacă se vor căi şi se vor întoarce spre zeii noştri". Dar boierii i-au răspuns lui: „Nu jeli, o, împărate, pentru tinerii aceia potrivnici ţie şi zeilor, pentru că am auzit că nu s-au căit, ci mai răi hulitori s-au făcut şi, după ce au împărţit mult aur şi argint săracilor de pe uliţele cetăţilor, s-au făcut nevăzuţi. Iar de vei voi, să se cheme părinţii lor şi cu chinuri să se muncească, ca să spună unde sunt fiii lor".

Atunci împăratul a poruncit ca îndată să cheme pe părinţi şi a zis către dânşii: „Unde sunt fiii voştri, ocărâtorii împărăţiei mele? Spuneţi adevărul, pentru că în locul lor voi porunci să vă piardă pe voi, deoarece voi, dându-le lor aur şi argint, i-aţi trimis undeva să nu se arate înaintea feţei noastre". Părinţii au răspuns: „O, împărate, ne rugăm bunătăţii tale, ascultă-ne pe noi fără de mânie. Noi nu suntem împotriva împărăţiei tale, poruncile tale nu le încălcăm, nici nu încetăm să aducem jertfe zeilor; deci pentru ce să murim? Iar dacă fiii noştri s-au răzvrătit, la acestea nu i-am învăţat noi, nici nu le-am dat aur şi argint, ci ei singuri, luându-l tâlhăreşte de la noi, l-au împărţit la cei neputincioşi şi, fugind, s-au ascuns, după cum am auzit, în peştera cea mare care este în muntele Ohlon. Şi multe zile au trecut de când nu s-au arătat de acolo şi nu ştim dacă mai sunt vii sau au murit".

Iar împăratul, auzind acestea, a eliberat pe bărbaţii aceia şi a poruncit să astupe uşa peşterii aceleia cu pietre mari, zicând: „Deoarece nu s-au căit şi nu s-au întors la zei şi s-au ascuns dinaintea feţei noastre, să nu mai vadă de acum faţă omenească, ci să piară de foame şi de sete în întunericul peşterii". Căci împăratul şi cetăţenii nu ştiau că acei tineri adormiseră întru Domnul, ci toţi îi socoteau pe ei că sunt vii. Deci, astupându-se peştera, doi din postelnicii împărăteşti, Teodor şi Rufin, creştini tăinuiţi, au scris pătimirea şi numele acestor şapte sfinţi tineri pe două tăbliţe de plumb şi, pecetluindu-le într-un sicriaş de aramă, le-au pus între pietre la uşa peşterii, zicând între dânşii: „Poate cândva va voi Dumnezeu să cerceteze pe robii Săi, mai înainte de venirea Sa, şi se va deschide peştera şi arătate vor fi într-însa trupurile sfinţilor; atunci se vor cunoaşte numele şi faptele lor din scrisoarea aceasta şi va fi arătat celor mai de pe urmă despre dânşii că sunt mucenici, deoarece au murit pentru Hristos, fiind astupaţi în peşteră". Astfel peştera aceea s-a astupat şi s-a întărit cu peceţi.

După aceasta, nu după multă vreme, păgânul împărat Deciu a pierit şi după dânsul alţi împăraţi păgâni şi prigonitori ai Bisericii lui Dumnezeu au pierit fiecare întru a sa vreme. Şi ridicându-se marele Constantin împărat al creştinilor şi, după mulţi ani, ajungând sceptrul în mâinile binecredinciosului împărat Teodosie cel Tânăr, în zilele lui s-au sculat nişte eretici care ziceau că nu este învierea morţilor, pe care Insuşi Hristos a poruncit Bisericii Sale să o aştepte fără îndoială. Şi se îndoiau mulţi de aceea; şi nu numai mireni, ci şi unii episcopi au căzut în eresul acela. Deci se ridicase prigoană asupra dreptcredincioşilor de la cei mai mari boieri ai palatelor împărăteşti şi de la arhiereii cei rătăciţi din calea cea dreaptă, între care era înainte-mergător la toată răutatea Teodor, episcopul Egheniei.

De aceea, unii din acei eretici ziceau că după moarte nu va fi oamenilor nici un fel de mângâiere, pentru că cei ce mor cu trupul, mor şi cu sufletul, şi amândouă se nimicesc. Iar alţii ziceau că numai singure trupurile, în mormânt stricându-se, vor pieri, iar sufletele vor avea răsplătirea lor, fără de trupurile cele pierite prin stricăciune; pentru că se întrebau cum vor putea să învie şi să se scoale după atâtea mii de ani trupurile acelea, din care nici praful nu se mai găseşte. Aceasta era o socoteală eretică, căci nu luau în seamă cuvintele Domnului Hristos din Evanghelie: Morţii vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu şi cei ce vor auzi vor învia... Nici cele ce sunt scrise în proorocia lui Daniil: Cei ce dorm în ţărâna pământului se vor scula, unii spre viaţa veşnică, iar alţii spre ocară şi spre înfruntare veşnică. Nici cele grăite de Dumnezeu prin proorocul Său, Iezechiel: Iată, Eu voi deschide mormintele voastre şi vă voi scoate pe voi din mormintele voastre, poporul meu.

Neaducându-şi aminte de acestea, tulburau Biserica lui Dumnezeu foarte mult. Iar împăratul Teodosie era în mare mâhnire, văzând tulburarea Bisericii, şi se ruga lui Dumnezeu cu dinadinsul, cu post şi multe lacrimi, ca însuşi Făcătorul tuturor să fie doctor al vătămării aduse Bisericii Lui. Iar Domnul cel multmilostiv, Care nu voieşte să rătăcească şi să piară cineva de la credinţa cea adevărată, a auzit rugăciunea împăratului şi suspinele cu lacrimi ale credincioşilor celor mulţi şi a descoperit tuturor la arătare taina cea aşteptată a învierii morţilor şi a vieţii veşnice. Insă aceasta a descoperit-o în acest chip: un bărbat oarecare, anume Adolie, care era stăpânul muntelui ce se numea Ohlon, unde era peştera cea astupată cu tinerii cei adormiţi, acela având acolo locuinţa sa, a voit, după rânduiala lui Dumnezeu, să zidească un staul pentru oile sale. Şi începând să-l zidească, slugile lui luau pietre pentru zidărie din acelea cu care de demult se astupase peştera, însă nu ştiau că acolo este peşteră, ci socoteau că aşa sunt pietrele în munte. Deci trăgându-le din munte, au făcut o gaură în gura peşterii cât putea să intre omul.

Intr-acea vreme, Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce stăpâneşte viaţa şi moartea, Care a înviat pe Lazăr cel mort de patru zile, a înviat şi pe aceşti şapte tineri, care adormiseră de mulţi ani. Şi au înviat aceşti sfinţi mucenici după porunca Lui cea dumnezeiască, ca şi cum s-ar fi deşteptat din somn şi, sculându-se, au dat lui Dumnezeu lauda cea de dimineaţă. Apoi, după slavoslovia lui Dumnezeu, s-au sărutat unul pe altul, după obicei, pentru că ei credeau că se deşteptaseră din somnul cel de noapte, nefiind nici un semn de moarte într-înşii. Hainele le erau întregi, trupurile neschimbate, ba chiar înflorite cu sănătate şi cu frumuseţile tinereţilor, şi după toate erau în aşa chip, ca şi cum erau adormiţi de seara şi sculaţi de dimineaţă. Deci şezând, vorbeau, mâhnindu-se de slujirea idolilor care le stătea asupră-le şi de prigonirea ce era împotriva creştinilor, şi socoteau că Deciu îi caută spre chinuire. Deci, căutând spre Iamvlih, l-au întrebat ce a auzit astăzi în cetate, ca să le spună lor iarăşi. Iar Iamvlih le-a răspuns: „Cele ce v-am spus aseară, acelea vă spun şi acum: împăratul a poruncit ca astăzi toţi cetăţenii să fie gata la jertfe, iar pe noi a poruncit să ne caute, ca, împreună cu toţi, să ne închinăm idolilor înaintea feţei lui, iar de nu vom face acest lucru, apoi are să ne chinuiască".

Atunci Maximilian a zis către toţi: „Fraţilor, să fim gata a ieşi şi a ne arăta cu îndrăzneală înaintea lui Deciu. Până când să şedem aici ca nişte fricoşi? Să ieşim şi fără de temere să mărturisim înaintea împăratului pământesc pe Impăratul cerului, pe Dumnezeu cel adevărat, pe Domnul nostru Iisus Hristos, şi pentru cinstea Lui să răbdăm până la sânge! Să ne punem sufletele pentru El, să nu ne înfricoşăm de asupritorul cel muritor şi de muncile cele vremelnice, ca să nu cădem din viaţa cea veşnică, pe care o aşteptăm întru credinţa în Iisus Hristos. Iar tu, frate Iamvlih, sârguieşte-te să ne găteşti hrană la ceasul obişnuit. Ia un ban de argint şi du-te în cetate să ne cumperi pâine mai multă decât ieri, pentru că ieri ai adus puţină şi acum suntem flămânzi. Incă te înştiinţează ce a mai poruncit Deciu împotriva noastră şi întoarce-te degrabă, ca, întărindu-ne cu hrană, să ieşim de aici şi să ne dăm de bunăvoie la muncire pentru Domnul nostru Iisus Hristos". Deci Iamvlih a luat un ban de argint şi a ieşit foarte de dimineaţă, când începea să se lumineze de ziuă.

Şi ieşind Sfântul Iamvlih din peşteră, a văzut pietrele zăcând lângă uşă şi s-a mirat. Şi se gândea în sine, zicând: „Ce sunt acestea şi când s-au pus? Că aseară nu erau!" Apoi, coborându-se din munte, mergea cu frică şi se temea să intre în cetate, ca nu cumva să-l recunoască şi să-l ducă la împărat. Şi apropiindu-se el de porţile cetăţii şi ridicârtdu-şi ochii, a văzut o cinstită cruce deasupra, foarte frumos făcută şi s-a minunat mult. Apoi, ori unde îşi întorcea ochii, pretutindeni vedea alte zidiri şi alte case şi se

minuna. După aceea s-a dus la altă poartă a cetăţii şi acolo a văzut chipul crucii pus pe zid şi nu pricepea. Deci, înconjurând toate porţile cetăţii şi văzând pretutindeni Sfinte Cruci, s-a mirat foarte. Apoi, venind iar la poarta dintâi, zicea în sine: „Ce este aceasta? Aseară nu se vedea nicăieri semnul Sfintei Cruci, decât numai în taină, dacă pe undeva era păzit de credincioşi, iar acum se vede pus pe porţi şi pe zidurile cetăţii! Văd adevărul sau vreo nălucire? Oare nu este aceasta vreo nălucire din vis?" Apoi, întărindu-se cu duhul, a intrat în cetate şi, mergând puţin, a auzit pe mulţi jurându-se cu numele lui Hristos şi mai mult s-a înspăimântat, gândind în sine: „Ieri nimeni nu îndrăznea să cheme pe faţă numele lui Hristos, iar acum Hristos se proslăveşte prin atât de multe guri! Socotesc că aceasta nu este cetatea Efes, ci alta, căci şi zidurile sunt altele şi oamenii îmbrăcaţi cu alte haine!"

Şi mergând mai departe, a întrebat pe un om, zicând: „Cum se numeşte cetatea aceasta?" Acela a răspuns: „Efesul este aceasta". Dar Sfântul Iamvlih nu l-a crezut, ci se gândea în sine: „Cu adevărat m-am rătăcit în altă cetate; deci mi se cade să cumpăr pâine şi să ies de aici degrab, ca să nu mă rătăcesc cu desăvârşire". Şi apropiindu-se de un vânzător de pâine, a scos banul de argint şi i l-a dat, ca, oprindu-şi preţul cuvenit pentru pâini, de celălalt preţ al banului să-i dea bani de aramă. Iar banul acela de argint era mare, având pe el chipul şi numele împăraţilor cei mai vechi. Deci vânzătorul de pâine, luând banul de argint, l-a arătat altuia; iar acela, luându-l, l-a dat la al treilea şi la al patrulea. Apoi s-au apropiat şi ceilalţi care erau acolo, şi, uitându-se la banul acela de argint, se mirau de vechimea lui, şi, privind şi la Iamvlih, îşi şopteau unul altuia la ureche: „Cu adevărat tânărul acesta a găsit vreo comoară ascunsă de demult!"

Iar Sfântul Iamvlih, văzându-i că-şi şoptesc, s-a temut, fiindcă socotea că este cunoscut de dânşii şi vor să-l prindă şi să-l dea împăratului Deciu. Deci a zis către dânşii: „Rogu-mă vouă, luaţi-vă banul acesta de argint, pentru că eu nu voiesc nimic". Dar ei, prinzându-l, îl ţineau, zicându-i: „Spune-ne nouă de unde eşti şi cum ai aflat comoara împăraţilor de mai înainte? Dă-ne şi nouă o parte ca să nu te spunem; iar de nu vei voi să ne ai şi pe noi părtaşi la acea comoară, apoi te vom da pe tine judecătorului".

Auzind aceasta, Sfântul Iamvlih nepricepându-se, se mira şi tăcea. Insă bărbaţii aceia îi ziceau: „Comoara aceasta nu se poate tăinui, deci spune-ne de voie, mai înainte de a fi chinuit". Insă el nu ştia ce să le răspundă lor şi era ca un mut. Atunci bărbaţii aceia au luat de la dânsul brâul şi, punându-l pe grumajii lui, îl ţineau în mijlocul târgului. Deci a străbătut vestea în popor că un tânăr oarecare, aflând o comoară, este prins. Şi s-au adunat la dânsul mulţi, care, uitându-se la faţa lui, ziceau: „Acest om este străin şi nu l-am mai văzut pe el vreodată". Iar Sfântul Iamvlih voia să spună despre dânsul că n-a găsit nici o comoară, dar nu putea să grăiască de multă mirare.

Şi uitându-se prin popor, voia să vadă pe cineva din cei care îl cunoşteau sau din cei ai casei sale - tată, mamă ori pe cineva din slugi -, dar pe nimeni nu afla sau cunoştea. Din această pricină el mai mult se mira, că ieri la toţi a fost cunoscut, fiindcă era fiu de tată slăvit, iar a doua zi nu putea să-l recunoască nimeni şi nici el nu putea recunoaşte pe cineva. Şi s-a vestit despre prinderea lui prin toată cetatea şi a ajuns aceasta până la auzul antipatului cetăţii şi al episcopului Ştefan, care, după rânduiala lui Dumnezeu, erau împreună în acel ceas, vorbind între dânşii. Deci amândoi au poruncit să aducă la dânşii pe tânărul cel prins împreună cu banul de argint.

Deci fiind dus Sfântul Iamvlih, el socotea că îl duc la împăratul Deciu, şi mai cu dinadinsul privea spre popor, vrând să vadă pe cineva din cei ştiuţi; însă nimeni nu-i era lui cunoscut. Şi fiind el dus la antipat şi la episcop şi luând ei banul cel de argint şi uitându-se la el, se mirau că era de la împăraţii foarte vechi. Apoi antipatul a zis către Iamvlih: „Unde este comoara pe care ai găsit-o, că acest ban de argint este din comoara aceea?" Sfântul Iamvlih a răspuns: „Nu ştiu nici un fel de comoară. Aceasta numai ştiu, că din averile părinţilor mei am acest ban de argint de acest fel, precum după obicei în această cetate umblă banii de argint la negustori. Insă mă minunez şi nu pricep de unde mi-a venit mie năpasta aceasta". Antipatul a zis: „De unde eşti tu?" Sfântul a răspuns: „Mi se pare că din această cetate". Antipatul a zis: „Al cui fiu eşti tu? Oare este cineva care să te ştie? Să vină să mărturisească pentru tine şi apoi te vom crede!" Iar Sfântul Iamvlih a spus numele tatălui, al mamei, ale moşilor, ale fraţilor săi şi ale rudeniilor sale, dar nimeni nu-i ştia pe dânşii. Atunci antipatul a zis: „Nu spui adevărul, ci minţi; pentru că ne spui nume străine şi neobişnuite, de care nu am auzit niciodată".

Iar sfântul, nepricepându-se, tăcea, căutând în jos. Şi unii ziceau că este nebun, iar alţii ziceau că nu este, dar se face nebun, pentru ca să scape de primejdie. Iar antipatul a început cu cuvinte mai aspre a-l îngrozi pe el, zicându-i: „Cum putem să te credem pe tine, când zici că banul acesta de argint este din averea părinţilor tăi, când pe el este chipul şi numele lui Deciu, împăratul cel de demult, şi de la moartea lui au trecut mulţi ani şi argintul tău nu este asemenea cu argintul de acum. Oare părinţii tăi sunt atât de bătrâni, încât să-şi aducă aminte de împăratul Deciu, care a fost de demult şi să aibă banii lui? Tu eşti tânăr, nu ai nici treizeci de ani şi voieşti să amăgeşti cu meşteşugul tău pe bătrânii şi înţelepţii Efesului? Te voi arunca în temniţă, îţi voi da bătăi multe şi nu te voi lăsa, până ce nu vei spune adevărul, unde este comoara cea găsită de tine!"

Acestea auzindu-le Sfântul Iamvlih, s-a temut de îngrozirea antipatului şi s-a minunat când a auzit despre Deciu că a fost în anii de demult. Deci, căzând cu faţa la pământ, a zis: „Rogu-mă vouă, domnii mei, spuneţi-mi ceea ce vă voi întreba pe voi, iar eu pe toate le voi spune vouă de bună voie: Oare Deciu este împărat în cetatea aceasta şi este viu sau nu?" Iar episcopul i-a zis lui: „Nu este, o, fiule, în vremea de acum şi în ţările acestea un împărat care să se numească Deciu; decât numai la neamurile cele de demult a fost, în anii cei vechi; iar acum împărăteşte dreptcredinciosul împărat Teodosie". Atunci Iamvlih a zis: „Rogu-mă vouă, domnilor, să mergeţi cu mine şi vă voi arăta în peştera din muntele Ohlon pe prietenii mei, ca să ştiţi de la dânşii că este adevărat ceea ce grăiesc; căci noi, fugind de aici cu adevărat din faţa lui Deciu, mai înainte cu câteva zile, ne-am ascuns în peştera aceea. Iar pe Deciu eu l-am văzut ieri intrând în cetatea Efesului; însă acum nu ştiu, oare Efesul este cetatea aceasta sau alta?"

Atunci episcopul s-a gândit în sine, zicând: „Dumnezeu voieşte ca prin tânărul acesta să ne descopere oarecare taină!" Apoi a zis către antipat: „Să mergem cu dânsul, ca să vedem ce lucru minunat are să ne arate". Atunci episcopul şi antipatul, sculându-se îndată, au mers cu tânărul, iar după dânşii veneau toţi mai-marii cetăţii şi mulţime de popor. Şi ajungând la muntele acela şi la peşteră, a intrat iamvlih întâi în peşteră, iar episcopul şi ceilalţi, urmându-i lui, au găsit în gura peşterii, între două pietre, sicriaşul de aramă, pecetluit cu două peceţi de argint. Şi deschizând episcopul şi antipatul sicriaşul acela înaintea tuturor, au găsit în el acele două tăbliţe de plumb pe care era scris că şapte sfinţi tineri - Maximilian, fiul eparhului, Iamvlih, Martinian, Ioan, Dionisie, Exacustodian şi Antonin - au fugit din faţa asupritorului Deciu şi s-au ascuns în peştera aceea, care astupându-se din porunca lui Deciu, sfinţii tineri s-au sfârşit în ea muceniceşte pentru Hristos. Aceasta citind-o toţi, s-au minunat şi au proslăvit pe Dumnezeu cu glas mare.

Apoi, intrând în peşteră, au găsit pe sfinţi şezând plini de bucurie, cu feţele lor strălucite cu lumina darului lui Dumnezeu şi înflorind cu frumuseţile ca nişte flori. Deci, văzându-i pe ei episcopul, antipatul, mai-marii cetăţii şi poporul, s-au închinat jos la picioarele lor şi au dat slavă lui Dumnezeu, care i-a învrednicit pe ei a vedea o minune preaslăvită ca aceea. Apoi sfinţii tineri le-au spus lor toate cele despre dânşii şi despre Deciu tiranul, ce fel de prigonire era pe vremea lui împotriva credincioşilor. Atunci îndată episcopul şi antipatul au trimis o scrisoare la binecredinciosul împărat Teodosie, zicând: „Să porunceşti stăpânirea ta, ca degrabă să vină de la tine nişte bărbaţi cinstiţi, ca să vadă minunea care a arătat-o Dumnezeu întru a ta împărăţie; că în zilele noastre s-a arătat chipul învierii ce are să fie, în trupurile sfinţilor celor ce au înviat acum".

Şi auzind împăratul Teodosie de aceasta, s-a bucurat cu bucurie mare şi îndată s-a sârguit să meargă el însuşi la dânşii. Deci s-a dus cu boieri şi cu mult popor din Constantinopol la Efes, şi a fost întâmpinat de efeseni cu cinste, precum se cădea. Iar episcopul, antipatul şi ceilalţi mai-mari ai cetăţii l-au dus pe el la peşteră, în care, intrând şi văzând pe sfinţi ca pe îngerii lui Dumnezeu, a căzut la picioarele lor, închinându-se; iar ei, întinzându-şi mâinile, l-au ridicat de la pământ. Şi sculându-se împăratul, i-a cuprins cu dragos-te, i-a sărutat şi a plâns pe grumajii lor. Apoi, după cinstita sărutare, împăratul a stat pe pământ în dreptul lor şi, privind spre dânşii, slăvea pe Dumnezeu, iar inima lui se bucura foarte mult într-însul. Deci a grăit către ei: „Stăpânii mei, în faţa voastră mi se pare că văd pe Insuşi Impăratul Hristos, Stăpânul meu, Care a strigat pe Lazăr din mormânt şi care acum v-a înviat pe voi cu Cuvântul Lui cel Atotputernic, ca să ne adeverească pe noi de învierea morţilor ce va să fie; că cei ce sunt în morminte, auzind glasul Fiului lui Dumnezeu, vor învia şi vor ieşi din mormânt nestricaţi".

Iar Sfântul Maximilian a zis către împărat: „De acum împărăţia ta va fi puternică, pentru credinţa ta cea tare, şi Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel viu, o va păzi nevătămată de tot răul întru numele Său cel sfânt. Şi să crezi că pentru tine ne-a înviat pe noi Dumnezeu, mai înainte de învierea cea de obşte". Deci multă vreme au grăit sfinţii către împărat şi multe alte cuvinte folositoare de suflet, iar împăratul împreună cu arhiereul, cu boierii şi tot poporul ascultau cu dulceaţă cuvintele lor.

Scriitorul grec al faptelor bisericeşti, Nichifor al lui Calist, adaugă şi aceasta, că şi la masă împăratul s-a împărtăşit şapte zile împreună cu dânşii şi le slujea lor. Iar după multe vorbiri, toţi privind spre dânşii cu dinadinsul şi îndulcindu-se de vederea feţei lor, i-au văzut plecându-şi iar capetele la pământ şi adormind cu somnul morţii, după porunca lui Dumnezeu. Deci împăratul, stând lângă dânşii, a plâns foarte împreună cu cei ce erau cu el. Şi a poruncit împăratul să se facă şapte racle de argint şi de aur, în care să se pună trupurile sfinţilor.

Iar în noaptea aceea, sfinţii s-au arătat împăratului în vedenia visului, poruncindu-i să-i lase să se odihnească aşa pe pământ, precum s-au odihnit şi mai înainte. După aceasta s-a adunat acolo sobor de mulţi episcopi şi, făcând praznic luminos, au cinstit cu vrednicie pe sfinţii mucenici. Iar împăratul, făcând multe milostenii săracilor şi scăpătaţilor ţării aceleia, şi pe cei ce erau în legături eliberându-i, s-a întors la Constantinopol, bucurându-se şi slăvind pe Hristos Dumnezeul nostru, Căruia şi de la noi, păcătoşii, să-i fie cinste şi slavă, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă. Câţi ani au dormit sfinţii tineri de la Deciu până la învierea lor nu s-a pus în istorie, deoarece scriitorii nu se potrivesc la aceasta. Prologul, Hronograful şi Sinaxarul lunilor spun de 172 ani. Iar Gheorghe cel numit Chedrinos, scriitorul de istorii al Constantinopolului, în Sinopsisul istoriilor sale, întru împărăţia lui Teodosie cel Mic, a scris că sfinţii au dormit 170 de ani şi au înviat în anul 23 al împărăţiei lui Teodosie.

Iar cel ce va voi să ştie adevărul, să caute anii lui Deciu şi ai lui Teodosie, care aici de faţă s-au pus astfel:

Deciu, după adormirea sfinţilor şapte tineri, a pierit în anul 254 de la întruparea lui Dumnezeu Cuvântul; iar Teodosie cel Tânăr a luat împărăţia în anul 408. Sfinţii şapte tineri, după mărturisirea lui Gheorghe Chedrinos şi a noului Hronograf, care este tălmăcit din cel grecesc, s-au sculat în anul 23 al împărăţiei lui Teodosie cel Tânăr, iar Prologul povesteşte în 22 de zile ale lui octombrie, că în anul 38 al împărăţiei lui s-au sculat. Deci oricine va voi, să numere anii de la împărăţia lui Deciu până la împărăţia lui Teodosie cel Mic, până la 23 de ani, şi până la 38 de ani ai împărăţiei lui, şi vor vedea cu adevărat, câţi ani au dormit sfinţii tineri.

SFÂNTA MUCENIŢĂ EVDOCHIA
(4 august)

Această muceniţă era creştină, de neam roman, dinspre părţile Răsăritului. Ea a fost robită de perşi şi a fost dusă în ţara lor, unde, fiind iscusită în Sfânta Scriptură, învăţa credinţa pe toţi robii, iar femeile perşilor, aflând de la robi despre ea, o iubeau, încât a întors pe multe la cunoştinţa de Dumnezeu. Pentru aceea, fiind pârâtă, a fost în multe feluri şi în multe rânduri groaznic chinuită. Iar cea din urmă dată, dacă au văzut-o mai mult moartă şi fără grai, i-au tăiat capul.

SFANTUL MUCENIC EVSIGNIE
(5 august)

Sfântul Evsignie era de neam antiohian şi a fost cu rânduiala ostaş sub împăraţii Romei Diocleţian şi Maximian, apoi sub Constanţiu Chior şi sub marele Constantin şi fiii lui. Acesta a fost împreună vorbitor cu Sfântul Mucenic Vasilisc şi scriitor al pătimirii lui, pe vremea împărăţiei lui Maximian. Iar când i s-a tăiat capul Sfântului Vasilisc, Sfântul Evsignie şi alţi credincioşi ce erau acolo s-au învrednicit de au văzut mulţimea sfinţilor îngeri luând sufletul mucenicului şi înălţându-l la cer. De asemenea, au văzut şi pe Domnul nostru Iisus Hristos stând la cer şi primind sufletul pătimi-torului. Iar pe vremea împărăţiei lui Constantin, când era cu el în oaste, a văzut împreună cu acela crucea cea închipuită cu stele şi bine s-a îmbărbătat nevoindu-se asupra potrivnicilor, fiind înarmat cu puterea Sfintei Cruci. Şi petrecând el în ostăşie 60 de ani, a lăsat rânduiala ostăşească pe vremea împărăţiei lui Constanţiu, fiul lui Constantin, de vreme ce îmbătrânise.

Şi întorcându-se în patria sa, Antiohia, vieţuia după Dumnezeu în rugăciune şi în postiri, alergând totdeauna la bisericile lui Dumnezeu. El a ajuns până pe vremea împărăţiei celui urât de Dumnezeu, împăratul şi călcătorul de lege Iulian. Iar când acel împărat păgân a mers în Antiohia, Sfântul Evsignie a fost prins la muncire în chipul acesta:

Intr-una din zile, mergând sfântul la biserică, s-a întâmplat că doi oameni închinători la idoli se certau între ei pentru un lucru oarecare. Şi trecând el pe lângă ei, aceştia l-au oprit, zicându-i: „Te ştim pe tine om cinstit, care ai fost multă vreme în oaste şi ştii dreapta judecată; deci ne rugăm ţie, ascultă pricina noastră şi ne judecă cu dreptate". Deci sfântul a socotit pricina lor precum se cădea şi din aceea s-a aflat unul drept, iar altul vinovat. Şi supărân-du-se cel vinovat, s-a dus la împărat şi l-a pârât pe Evsignie că este creştin. Şi îndată împăratul a poruncit să-l prindă pe sfânt şi să-l pună înaintea judecăţii sale. Iar sfântul, stând înaintea tiranului, l-a certat fără teamă, pentru călcarea lui de lege, că lepădându-se de Hristos, s-a închinat dracilor şi a mutat cinstea lui Dumnezeu la idoli, neurmând marelui Constantin.

După aceea sfântul a început a lăuda credinţa şi evlavia lui Constantin, spunând de la început, cum a văzut crucea pe cer şi cum, cu puterea ei, a biruit pe potrivnici şi, lepădând îndrăcirea idolilor, s-a lipit cu toată osârdia de Hristos şi nu numai el însuşi s-a luminat cu credinţa şi cu Sfântul Botez, dar şi pe toată lumea a luminat. Deci, Sfântul Evsignie, fericind cu multe laude pe marele Constantin, ocăra pe Iulian, depărtatul de Dumnezeu, pentru păgânătatea lui, şi-l batjocorea cu cuvinte defăimătoare. Iar Iulian, nesuferind să audă aceste cuvinte, a poruncit să-i taie capul ostaşului lui Hristos. Astfel s-a sfârşit Sfântul Evsignie pentru Hristos, ca un mucenic, având vârsta de 110 ani, şi s-a sălăşluit în viaţa cea neîmbătrânită, unde anii lui nu vor lipsi în veci.

SFÂNTUL MUCENIC FAVIE, PAPA ROMEI
(Scris după Evsevie, cartea şase, capitolul 22. Asemenea, după Nichifor, cartea cinci, capitolul 26, şi după alţi scriitori.)
(5 august)

Sfântul Favie era de neam roman şi cu rânduială de preot, pe vremea păgânilor împăraţi ai Romei, care erau întunecaţi cu închinarea la idoli şi erau prigonitori ai Bisericii lui Hristos. Locuinţa sa o avea mai întâi într-un sat aproape de Roma, apoi s-a mutat în Roma. El st; silea la îngroparea trupurilor muceniceşti, pentru că mulţi creştini erau chinuiţi şi ucişi de chinuitorii lui Hristos şi trupurile lor aruncate afară din cetate spre a le mânca câinii, fiarele şi păsările, iar el le lua noaptea în taină şi le îngropa cu cinste. Şi fiind ucis pentru Hristos preasfinţitul papă Anter, pe vremea împărăţiei lui Maximin, credincioşii care se ascundeau de prigoană şi păzeau în taină sfânta credinţă s-au adunat pentru alegerea papei împreună cu episcopii şi cu preoţii lor, în biserica pe care o aveau şi care era neştiută de prigonitori, căci o casă ascunsă le era biserică din pricina prigonirii; iar la acea adunare era şi preotul Favie.

Şi făcându-se cercare pentru a alege pe cel mai vrednic pentru o slujbă ca aceasta, se pomeneau mulţi bărbaţi cinstiţi şi aleşi care puteau să păstorească bine turma lui Hristos; iar la preotul Favie nu se gândea nimeni, de vreme ce el era din cei mai de pe urmă şi nu era de multă vreme venit din sat în cetate. Şi fiind neînţelegere în sobor, deodată s-a arătat un porumbel alb ca zăpada, zburând de sus, în văzul tuturor, care coborându-se de sus, a şezut pe capul preotului Favie, apoi iarăşi, ridicându-se, s-a făcut nevăzut. Atunci toţi au cunoscut că Insuşi Dumnezeu, cu Duhul Său cel Sfânt, l-a ales pe el să fie întâi şezător şi păstor al Bisericii Sale. Deci, luându-l pe dânsul cu mare bucurie, l-au pus pe scaunul patriarhiei, şi astfel Sfântul Favie a fost ales papă al Romei. Deci îndată s-a făcut alinare Bisericii, căci prigonitorul Maximin fiind ucis de ostaşii săi, a urmat la împărăţie Gordian şi a încetat prigonirea împotriva creştinilor, deoarece acel împărat, cu toate că era păgân, era însă blând şi bun la obicei şi nu poruncea să se facă răutate creştinilor.

Deci, în zilele lui, creştinii aveau viaţă paşnică şi zideau pretutindeni bisericile lor. Iar Sfântul Favie a zidit multe biserici de rugăciune în Roma, la gropniţele cele deasupra mormintelor muceniceşti. El le făcea largi ca să încapă adunarea credincioşilor în ele. Asemenea a făcut biserici şi deasupra acelor peşteri în care se ascundeau creştinii pe vremea prigonirilor. Deci Biserica lui Hristos creştea, întorcându-se în toate zilele mult popor de la păgânătatea idolească la Hristos. Iar mai ales după sfârşitul lui Gordian, când a luat împărăţia Romei Filip cu fiul său cel de un nume şi o împărăţie cu el. Aceştia au primit credinţa în Hristos, fiind aduşi la ea de un bărbat dreptcredincios dintre cei dintâi senatori, anume Pontie; iar preasfinţitul papă Favie i-a botezat. Atunci s-a înmulţit foarte mult numărul credincioşilor, căci împăratul şi cu fiul său fiind botezaţi la arătare, mulţi s-au botezat, căutând la dânşii, şi într-acea vreme credinţa lui Hristos se bucura de mare libertate şi îndrăznire.

Iar preasfinţitul papă Favie, având de ajutor pe senatorul Pontie, adevăratul rob al lui Hristos, sfărâma idolii şi le dărâma capiştile lor, iar bisericile lui Dumnezeu le ridica. Dar nu multă vreme a fost Biserica lui Hristos întru această odihnă şi libertate - doar abia patru ani - căci Capul Bisericii, Hristos, vrând să aibă pe Mireasa Sa, pentru care Şi-a vărsat sângele, pe pământ ca aurul în ulcea şi precum crinii între spini, a slobozit asupra ei multe primejdii şi pătimiri. Astfel s-a ridicat prigonire de la balaurul iadului, care şi de demult -precum i s-a arătat în vedenie Cuvântătorului de Dumnezeu Ioan -, prigonea pe femeia cea împodobită cu podoabe cereşti, slobozind după dânsa apă ca un râu din gura lui spurcată, ca s-o înece pe ea în râu. Deci acel urâtor de bine de demult, nesuferind să vadă mărindu-se slava lui Hristos, a îndemnat pe oamenii cei robiţi lui, pe păgânii închinători la idoli, să se răscoale împotriva împăraţilor celor nou luminaţi, care străluceau în dreapta credinţă.

Deci, adunându-se toţi câţi urau pe Hristos şi pe creştini, având ca înainte povăţuitor pe necuratul Deciu, au ucis pe împăratul Filip şi pe cel de o împărăţie cu el, pe Filip, fiul său, nu pentru vreo altă pricină, decât numai pentru aceea că amândoi au crezut în Hristos şi au dat libertate creştinilor. Şi ucigând ei pe amândoi împăraţii, s-au pornit şi împotriva tuturor creştinilor; şi a fost într-acea vreme în Roma mare vărsare de sânge creştinesc.

Intâi a fost prins preasfinţitul papă Favie, asupra căruia se mâniau mai tare păgânii, deoarece era întâiul povăţuitor şi învăţător creştinesc. După aceea a mai fost căutat şi acel bărbat credincios, senatorul Pontie, care era prietenul împăraţilor Filip; dar nu a fost găsit, căci se ascunsese, precum făcuseră şi cei mai mulţi credincioşi care fugiseră din Roma. Iar preasfinţitului papă Favie, din porunca lui Deciu, ce împărăţea atunci, i s-a tăiat capul cu sabia şi a trecut de la Biserica care se oşteşte, la Biserica care prăznuieşte, cu oile cele fără de număr ale păstoriei sale, care au fost înjunghiate într-o vreme cu dânsul. Iar Sfântul Pontie, fiind prins mai pe urmă, şi-a luat mucenicescul sfârşit pentru Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, I se cuvine slavă în veci.

Notă. Pe acest Sfânt papă Favie, romanii îl numesc Favian şi îi săvârşesc pomenirea la 20 ianuarie. Acesta a aşezat ca în toţi anii, în Sfânta şi Marea Joi a Cinei celei de Taină a Domnului nostru Iisus Hristos, să se sfinţească mir nou, iar pe cel vechi să-l ardă în biserică.

De vreme ce întru pomenirea Sfinţitului Mucenic Favie s-a pomenit Sfântul Mucenic Pontie, am judecat să punem aici viaţa şi pătimirea lui, ca să nu fie trecut cu vederea un plăcut ca acesta al lui

Hristos, care a adus la Hristos pe cei doi împăraţi Filip şi s-a ostenit împreună cu Sfântul Favie, întorcând pe mulţi de la întunericul rătăcirii închinării la idoli şi povăţuindu-i la luminoasa cale a sfintei credinţe; iar mai pe urmă şi-a pus sufletul pentru Domnul său.

SFÂNTUL MUCENIC PONTIE ROMANUL
(Scrisă de Valerie, care a fost de o vârstă cu el şi care a fost privitor cu ochii săi la pătimirea lui.)
(5 august)

Cine poate să creadă, de nu-i va da Dumnezeu? Cine poate să intre în nevoinţă, de nu-i va ajuta Domnul? Cine poate să ia cununa, dacă nu i-o va dărui Hristos? De aceea şi eu, nevrednicul - zice Valerie, scriitorul vieţii acesteia -, care am crescut împreună cu Sfântul Mucenic al lui Hristos, Pontie, şi am învăţat carte împreună cu el, însă nu m-am învrednicit de un dar ca acesta, ca să fi murit muceniceşte împreună cu dânsul pentru Hristos; totuşi, pentru ostenelile şi mărturisirile lui, nădăjduiesc să câştig milă de la Domnul, deoarece voi spune toate cele despre dânsul, mărturisind înaintea lui Hristos şi a îngerilor lui cele pe care le-am văzut cu ochii, le-am auzit cu urechile şi parte din ele le-am răbdat cu dânsul. Pentru aceea, să credeţi şi voi fapta care se povesteşte, aşa încât credinţa voastră să primească răsplătire de la Domnul întru învierea drepţilor, împreună cu sfântul mucenic.

In cetatea Romei era un senator cinstit cu numele Marcu. El avea o soţie care se numea Iulia, cu care, petrecând mulţi ani în însoţire, nu aveau fii; pentru aceea amândoi erau în mare mâhnire. După trecerea a douăzeci şi doi de ani de când se luaseră în însoţire, Iulia a zămislit în pântece, şi a început a se bucura foarte. Iar după cinci luni, Iulia împreună cu bărbatul său, cercetând capiştile zeilor lor cu aducere de daruri - căci erau închinători de idoli -, s-au dus şi la capiştea lui Dia, pe care îl numeau mare. Şi uitându-se Iulia spre slujitorul cel cu cunună pe cap, care sta înaintea idolului şi făcea jertfă, deodată acela s-a îndrăcit şi, apucând cununa de pe cap, a început a o sfărâma în bucăţi, strigând cu glas de plângere: „Femeia aceasta poartă în pântece pe acela care va strica până în temelie această mare capişte şi va sfărâma pe zeii din ea!"

Aceste cuvinte zicându-le mereu cu glas mare slujitorul îndrăcit, toţi care erau de faţă s-au înspăimântat; dar mai ales Iulia şi Marcu s-au umplut de frică mare şi, tremurând, au fugit şi au intrat într-o casă din apropiere. Iar Iulia, luând o piatră, îşi bătea pântecele şi coastele, zicând: „O, de n-aş fi zămislit pe unul ca acesta, prin care se va strica capiştea, iar zeii se vor sfărâma. Mai bine ar fi să mor şi eu cu dânsul, decât să-l nasc!"

După aceasta, apropiindu-se vremea naşterii şi toţi aşteptând să nască pruncul mort, deoarece îşi bătuse pântecele cu piatra, Iulia a născut pruncul viu, întreg şi nevătămat de nimic. Deci ea voia să ucidă pe cel născut, dar bărbatul său a oprit-o, zicându-i: „De va voi Dia, singur se va răzbuna pe vrăjmaşul său, iar noi să nu fim ucigaşii fiului nostru". Astfel s-a păzit pruncul viu, punându-i-se numele Pontie. Apoi pruncul hrănindu-se şi crescând, părinţii lui nu-l duceau niciodată în capiştile idoleşti. Ei l-au dat la învăţătura cărţii şi el creştea nu numai cu anii, dar şi cu înţelegerea, până ce s-a apropiat de anii cei tineri şi s-a făcut filosof ales şi foarte iscusit în toate învăţăturile cele dinafară, având în mintea şi în pomenirea lui multe cărţi, ca într-o bibliotecă, încât pe toţi vârstnicii săi îi covârşise cu înţelepciunea.

Intr-una din zile, sculându-se foarte de dimineaţă, a voit să se ducă la dascălul său, iar în cale i s-a întâmplat să treacă pe lângă o casă creştinească, în care era adunarea credincioşilor cu preasfinţitul papă Pontian şi unde se făcea cântarea psalmilor cea de dimineaţă, pe care auzind-o copilul Pontie, a socotit cu mintea cuvintele ce se cântau, care erau acestea: Dumnezeul nostru în cer şi pe pământ, toate câte a voit a făcut. Idolii păgânilor sunt argint şi aur, lucruri de mâini omeneşti, gură au şi nu grăiesc...; cei care îi fac pe ei, să fie asemenea lor, asemenea şi toţi cei ce nădăjduiesc spre dânşii. Deci auzind acestea copilul, a

stat şi, suspinând din adâncul inimii, se gândea mult în sine şi zicea: „Ce fel sunt cuvintele acestei cântări?"

Apoi s-a umilit cu inima, strălucind în el darul Sfântului Duh, şi a început a plânge şi, ridicându-şi mâinile spre cer, a zis: „Dumnezeule, a Cărui laudă o aud cântându-se, arată-mi cunoştinţa Ta". Apoi, apropiindu-se de uşile acelei case, a început a bate în ele cu dinadinsul. Iar unii, uitându-se de sus pe o ferestruică, au zis Sfântului Pontian: „Iată, un copil bate la uşă". Iar papa, ştiind prin descoperirea Sfântului Duh, le-a zis: „Duceţi-vă şi deschideţi-i lui ca să vină la noi, pentru că a unora ca acestora este Impărăţia cerului".

Iar Pontie, cinstitul copil, lăsând în uliţe pe slugile şi străjerii săi, a luat numai pe unul care era de o vârstă cu el şi cu care învăţa împreună, pe un copil pe nume Valerie - scriitorul acestei istorii -, şi a intrat cu dânsul în casa aceea. Şi suindu-se ei în foişor, au văzut săvârşindu-se dumnezeieştile Taine; apoi, trăgându-se la un colţ, stătea copilul şi aştepta sfârşitul, ascultând cu luare aminte la cele ce se săvârşeau. Iar după săvârşire, apropiindu-se de Sfântul Pontian, a căzut la picioarele lui, plângând şi zicând: „Preasfinţite părinte, mă rog ţie, învaţă-mă şi pe mine să înţeleg puterea acelui stih, atunci când aţi zis: Dumnezeul nostru în cer şi pe pământ, toate câte a voit a făcut. Idolii păgânilor sunt orbi şi surzi, nici nu au miros, nici nu pipăie cu mâinile... Dar mai ales acele cuvinte m-au înspăimântat pe mine: Asemenea lor să fie cei ce-i fac pe ei, şi toţi cei ce nădăjduiesc spre dânşii.

Iar papa, primindu-l cu dragoste, i-a zis: „Fiule, văd că Dumnezeu ţi-a luminat mintea ca să-L cauţi; deci socoteşte şi vezi, oare nu toţi idolii sunt făcuţi din materii pământeşti, din aur, argint, aramă sau din altă materie oarecare? Cine nu ştie că idolii de piatră sunt tăiaţi din munte şi puşi în căruţe trase de dobitoace şi aduşi în târg spre vânzare? Cum pot să fie dumnezei aceia care sunt din pământ şi care, după o vreme, se vor sfărâma şi se vor întoarce iar în pământ? Iar Dumnezeul nostru, în care credem, este în cer. El nu se vede cu ochii trupeşti, ci cu cei ai inimii şi se cunoaşte prin credinţă". Grăit-a fericitul copil, Pontie: „Domnul meu părinte, adevărat este precum grăieşti, căci cine nu vede că idolii - de care sunt pline nu numai toate târgurile, ci şi toate uliţele, casele şi capitolia - sunt fără suflet şi nemişcaţi? Ei sunt atât de mulţi, încât nu se pot număra, şi sunt făcuţi în felurite chipuri şi meşteşugiri, câte mintea omenească a putut să le scornească. Şi cine nu-i vede, că sunt întăriţi la locurile lor cu fier şi plumb, ca să nu se răstoarne de vânt şi să se sfărâme? Toţi ştim şi aceasta, că idolii cei de aur şi de argint se fură de oameni şi sunt răpiţi de tâlhari. Deci cum vor putea aceia să păzească pe oameni de răutăţi, când ei singuri sunt păziţi şi sunt furaţi de oameni?"

Auzind acestea Sfântul Pontian, se mira de acea înţelegere a copilului şi, ţinându-l de mână, a voit să-l pună să stea cu el; dar fericitul copil a zis: „Dacă înaintea dascălilor care ne învaţă cuvinte deşarte, nu îndrăznim a şedea, cum voi şedea cu un părinte ca acesta, care îmi arată calea dreptăţii în loc de calea rătăcirii şi lumina în locul întunericului?" Zis-a Pontian: „Domnul şi învăţătorul nostru Iisus Hristos ne-a dat o învăţătură ca aceasta, ca toţi să fim una întru Dânsul, şi unul pe altul să ne învăţăm cele folositoare". Şi iarăşi a zis: „Ai tată şi mamă?" Răspuns-a Pontie: „Acum sunt doi ani de când maica mea a murit, iar tatăl meu este încă viu şi foarte bătrân, mângâindu-se de mine, unicul său fiu".

Papa l-a întrebat: „Creştin este tatăl tău sau păgân?" Răspuns-a copilul: „Tatăl meu se sârguieşte foarte mult la slujbele drăceşti, ca toţi oamenii". Zis-a papa: „Dumnezeu care ţi-a luminat ochii tăi, nepovăţuindu-te nimeni din oameni, Acela este puternic, ca şi pe tatăl tău, care te-a născut pe tine în viaţa asta muritoare, să-l lumineze, ca prin tine să cunoască viaţa cea fără de moarte". Apoi iarăşi i-a zis: „Fiul meu, ascultă-mă pe mine, crede în Hristos şi primeşte Sfântul Botez, prin care vei putea să stingi focul cel veşnic!" Cu aceste cuvinte şi cu multe altele învăţându-l papa pe copilul Pontie trei ceasuri, i-a arătat cele pentru împărăţia lui Dumnezeu şi l-a învăţat spre botez. Asemenea a învăţat şi pe copilul Valerie, care venise cu el şi după aceea i-a liberat cu pace. Iar ei ieşind, mergeau ca mieluşeii cei hrăniţi cu bună păşune, bucurându-se şi veselindu-se, că şi-au aflat mântuirea sufletelor lor. Astfel veneau în toate zilele la arhiereul lui Dumnezeu şi se învăţau de la dânsul.

Iar într-o zi, senatorul Marcu a întrebat pe fiul său, Pontie, zicându-i: „Fiul meu, ai învăţat oare acum ceva de la dascălii tăi?" Pontie a răspuns: „In toate zilele învăţăturii mele, n-am auzit şi n-am învăţat mai bine de la ei, precum am învăţat zilele acestea". Şi se mângâia tatăl în sine, socotind că fiul său a învăţat oarecare nouă înţelepciune dinafară. Dar fericitul copil Pontie căuta vreme nimerită, când ar putea să-l aducă şi pe tatăl său, ca să creadă în Hristos împreună cu el. într-o zi i-a zis: „Tată, aud de la mulţi oameni, că zeii la care ne închinăm sunt deşerţi şi nu au nimic dumnezeiesc în ei, precum am cunoscut şi noi în parte. Ei au asemănare de mădulare omeneşti, dar cu totul nelucrătoare. Şi tot omul care voieşte să aibă în casa sa zei, năimeşte un lucrător şi face zei după puterea sa, precum voieşte: unul de argint, altul de aur, altul de aramă, iar altul din alte materii oarecare. Deci mă rog ţie, tată, spune-mi, ai auzit sau ai văzut vreodată, ca acei zei care se află în casa noastră, să fi făcut vreo minune sau lucrare oarecare, din vremea în care sunt făcuţi şi puşi aici?"

Tatăl a răspuns: „Niciodată nu s-a făcut de la ei vreo lucrare". Zis-a Pontie: „Atunci pentru ce îi cinstiţi pe ei cu jertfe şi cu tămâie şi vă închinaţi lor?" Iar tatăl, umplându-se de mânie şi de iuţime, a voit să-l lovească cu sabia, zicându-i: „Oare tu huleşti pe zeii mei?" Apoi, potolindu-se puţin de mânie, a zis: „O, fiul meu, noi singuri să fim în această cetate fără zei şi fără jertfe?" Iar fericitul Pontie a zis: „Mulţi sunt în această cetate, care aduc jertfa cea adevărată adevăratului Dumnezeu". Zis-a tatăl: „Unde îi vom afla pe ei?" Răspuns-a fiul: „De vei porunci, eu voi merge şi-l voi aduce la tine pe omul care îţi va spune luminos toate". Şi a poruncit tatăl, iar Pontie, întorcându-se către copilul Valerie, a zis: „Iată schimbarea dreptei Celui Preaînalt!" Şi îndată s-a dus la preasfinţitul papă Pontian şi l-a adus la tatăl său.

Iar Sfântul Pontian a vorbit mult cu Marcu, învăţându-l cunoştinţa adevăratului Dumnezeu şi descoperindu-i tainele sfintei credinţe. Şi a crezut Marcu cu toată inima în Domnul nostru Iisus Hristos şi, împreună cu papa şi cu fiul său, a început a sfărâma idolii ce erau în casa lui. După ce i-a sfărâmat, a primit Sfântul Botez, împreună cu fiul şi cu toată casa sa. Iar după primirea Sfântului Botez, Marcu a mai petrecut puţină vreme între cei vii, apoi s-a mutat la Domnul întru adânci bătrâneţi.

Fericitul Pontie era în vremea aceea de 20 de ani. Şi după şase luni de la pristăvirea tatălui său, Pontie a fost luat de împăratul Alexandru Sever în palatul împărătesc şi pus între senatori în locul tatălui său, măcar că el nu voia. Şi aceasta s-a făcut prin voia lui Dumnezeu, ca în vremea potrivită, nu numai poporul, dar chiar şi împăraţii să fie aduşi la Hristos prin Pontie. Şi atât dar a dat Dumnezeu Sfântului Pontie, încât toţi din palatul împărătesc îl iubeau şi îl cinsteau.

In zilele acelea, preasfinţitul Pontian a trecut la Domnul cu sfârşit slăvit, fiind ucis de împăratul Maximin, care luase împărăţia după Alexandru, iar scaunul patriarhiei Romei l-a luat Sfântul Anter. Dar şi acela, abia o lună a stat pe scaun şi s-a sfârşit muceniceşte, fiind ucis pentru Hristos din porunca aceluiaşi împărat, Maximin. Apoi s-a înălţat la scaun Sfântul Favie. El îl iubea pe Sfântul Pontie ca un adevărat părinte, iar Sfântul Pontie a dat acestui papă toate averile sale, ca să le împartă la săraci, mai ales la cei de o credinţă cu el. Dar acum este vremea ca să spunem cum Pontie, adevăratul rob al lui Hristos, a făcut creştini pe împăraţi şi cum, luptându-se cu diavolul, s-a arătat biruitor, încununându-se cu cunună mucenicească.

Pierind asupritorul Maximin, a urmat ca împărat Gordian, iar după el a venit la împărăţie Filip cu fiul său, cu numele tot Filip, pe care l-a pus să împărătească împreună cu dânsul. Amândoi aceşti împăraţi iubeau foarte mult pe Sfântul Pontie, ca pe un înţelept, îmbunătăţit şi folositor în sfătuiri. Iar în anul al treilea al împărăţiei lor, cu care an se împlineau o mie de la întemeierea Romei, împăraţii vrând să meargă la zeii lor cu jertfe de mulţumire, au zis către Pontie, iubitul lor senator: „Să mergem să dăm mulţumire marilor zei, căci ne-au dat nouă să prăznuim sărbătoarea a o mie de ani de la întemeierea Romei". Dar Sfântul Pontie se silea în tot felul să se abată de la ei, ca să nu meargă cu dânşii la idoli; iar împăraţii îl chemau cu ei ca pe un prieten al lor.

Atunci Pontie, văzând vreme cuviincioasă spre a le aduce aminte de Unul adevăratul Dumnezeu, de Domnul nostru Iisus Hristos, a zis către împăraţi: „O, bunilor împăraţi, care sunteţi puşi de Dumnezeu peste oameni, pentru ce nu vă plecaţi grumajii voştri Aceluia, Care v-a dat vouă această cinste şi stăpânire

împărătească şi de ce nu-i aduceţi Lui jertfe de laudă?" Zis-a Filip, cel mai bătrân împărat: „Aceasta doresc şi eu, ca să aduc jertfa marelui Dia, căci mi-a dat această stăpânire". Sfântul Pontie, zâmbind, i-a zis: „O, împărate, nu te înşela cu Dia, căci este Dumnezeu în cer, Care toate le-a făcut vii cu un cuvânt al Său şi cu darul Sfântului Duh". Iar celălalt împărat Filip, fiul împăratului, a zis împreună cu tatăl său: „Noi nu ştim cu ce scop zici acestea".

Sfântul a zis: „Oare de la început a fost Dia?" împăraţii au răspuns: „Ba nu, ci mai înainte de el a fost Cronos, tatăl lui, care împărăţea în Italia şi rânduia bine popoarele Italiei". Pontie a zis: „Iar când împărăţea Cronos în Creta, mai înainte de a fi izgonit de fiul său şi mai înainte de a merge în Italia, au doar Italia în aceea vreme nu avea popoarele şi rânduielile sale? Au doar Cronos a zidit şi a înmulţit popoarele în Italia? O, bunilor împăraţi, nu vă înşelaţi cu basmele cele deşarte ale făcătorilor voştri de stihuri! Unul este în cer Dumnezeul tuturor, Dumnezeu Tatăl, Care cu Fiul Său şi cu Sfântul Duh pe toate cele ce le-a zidit, le ţine şi le rânduieşte cu puterea Sa. Acela a zidit cerul, pământul, marea şi toate cele dintr-însele; iar în urmă a făcut pe om fără moarte, după chipul şi asemănarea Sa, şi pe toate cele de pe pământ, din mare şi din văzduh, le-a supus stăpânirii Lui.

Iar diavolul cel căzut din cer, văzând pe om fiind rânduit de Dumnezeu într-o cinste ca aceea, l-a zavistuit şi l-a sfătuit cu înşelăciune, ca să se facă nemulţumitor şi neascultător Ziditorului şi Făcătorului său de bine. Lucrul acesta făcându-se, omul s-a dezbrăcat de nemurire şi, prin neascultare, a adus moartea asupra sa şi asupra a toată seminţia sa. Dar diavolul nu s-a îndestulat ca numai cu atât să înşele pe om, ci a scornit idolii, pe care acum îi numiţi zei, ca printr-înşii neamul omenesc să se depărteze cu totul de adevăratul Ziditor. Iar Domnul cel milostiv, nevrând să piară până în sfârşit chipul Său cel zidit, a binevoit să trimită de pe scaunul ceresc pe pământ pe unul născut Fiul şi Cuvântul Său. Acela, sălăşluindu-Se prin lucrarea Sfântului Duh în preacuratul pântece fecioresc, S-a întrupat mai presus de fire şi S-a născut negrăit, făcându-se om, ca pe omul cel căzut să-l înnoiască, iar pe diavolul şi pe slujitorii lui, să-i dea focului celui veşnic.

El a făcut minuni multe printre oameni: pe cei orbi din naştere i-a luminat, pe cei slăbănogi şi pe cei ce zăceau de mulţi ani pe paturi i-a tămăduit cu cuvântul; pe cei leproşi i-a curăţit; pe cei morţi i-a înviat; pe Lazăr cel mort de patru zile, strigându-l din mormânt, l-a scos viu; şi alte minuni multe şi nenumărate a făcut ca un Dumnezeu Atotputernic. Iar evreii, necrezând Lui, ci mai vârtos zavistuindu-L, L-au dat pe El lui Pilat, ighemonul din Pont, şi L-au pironit pe Cruce pe Hristos, Care a venit să-i mântuiască pe ei. Insă El, fiind Dumnezeu, S-a sculat din morţi a treia zi şi S-a arătat ucenicilor Săi multe zile după învierea Sa. Iar pe moarte, care a fost adusă de diavolul asupra oamenilor, a omorât-o cu moartea Sa şi prin învierea Sa ne-a dăruit nouă viaţă, ca, precum El S-a sculat din morţi şi nu va mai muri, tot aşa şi noi, după această viaţă de puţină vreme şi cu multe primejdii, înviind din mormintele noastre, să fim vii cu El în veci. Apoi, înălţându-Se la cer, a arătat credincioşilor calea mântuirii; şi de nu se va îngriji cineva de acea mântuire, se va osândi cu diavolul în veci. Iar cel ce va crede şi va călători pe calea mântuirii, va petrece cu Hristos în Impărăţia cerească".

Cu aceste cuvinte şi cu multe altele, Sfântul Pontie luminând pe amândoi împăraţii şi arătându-le toate cu de-amănuntul despre Hristos, despre credinţă şi despre viaţa ce va să fie, a lucrat în cuvintele lui darul Sfântului Duh, care ajută la mântuirea oamenilor, şi a deschis minţile împăraţilor, ca să înţeleagă cele grăite. Deci s-au smerit cu inimile lor şi au crezut în Domnul nostru Iisus Hristos şi l-au rugat, ca în ziua următoare să le tâlcuiască mai lămurit şi cu mai multe cuvinte taina mântuirii, adică cum ar putea ei să scape de focul cel nestins şi să câştige parte cu sfinţii în viaţa cea fără de moarte.

Şi în ziua aceea şi în cele următoare, împăraţii n-au mai mers la jertfele idoleşti în capitoliu, ci numai au poruncit să se prăznuiască în priveliştea popoarelor împlinirea a o mie de ani de la întemeierea Romei. Intr-acea vreme, Sfântul Pontie a mers la preasfinţitul papă Favie şi i-a spus lui toate. Iar papa, auzind acestea, s-a umplut de bucurie mare şi a căzut cu faţa la pământ înaintea lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, mulţumesc Preasfântului Tău nume, căci ai binevoit, prin robul Tău Pontie, a aduce la cunoştinţa Ta pe împăraţii Romei". A doua zi, Pontie cu papa au mers împreună la împăraţi şi au vorbit cu dânşii mult despre Unul adevăratul Dumnezeu şi despre calea mântuirii. Şi a învăţat papa pentru Botez pe

împăraţii care au crezut şi nu după multe zile i-a botezat pe ei, şi cu dânşii pe mulţi alţii; pentru că urmând pilda împăraţilor, au crezut în Hristos o mulţime mare de oameni. Şi cine poate să spună bucuria credincioşilor care s-a făcut într-acea vreme în Roma?

Atunci s-a împlinit ceea ce a zis diavolul prin gura slujitorului idolesc, fiind silit de puterea lui Dumnezeu, despre Sfântul Pontie, când era încă în pântecele maicii sale, că va risipi capiştea lui Dia. Pentru că Sfântul Pontie împreună cu preasfinţitul Favie, luând poruncă de la împăraţi, au mers în capiştea necuratului Dia - în care, precum s-a spus mai sus, se făcuse acea proorocie pentru dânsul -, şi a sfărâmat mai întâi idolii, apoi şi capiştea toată a risipit-o până în temelie. Încă a mai risipit şi alte câteva capişti idoleşti, iar în locul lor a ridicat lui Dumnezeu biserici sfinte. Astfel, în toate zilele mulţime de popor se adăuga spre Hristos şi se boteza.

Dar în vremea aceea, încă nu toată Roma s-a luminat, ci numai o parte; şi nici nu s-au risipit toate capiştile cu idoli, scurtându-se vremea aceea, cu judecăţile lui Dumnezeu, pentru că Biserica lui Hristos a avut numai patru ani o asemenea libertate. Apoi, Domnul Hristos, vrând să o lămurească ca aurul în ulcea, a îngăduit iarăşi prigonire asupra ei. Căci Deciu s-a sculat împreună cu toţi închinătorii de idoli şi au ucis pe sfinţii împăraţi pentru credinţa lor în Hristos; şi au început a ucide fără cruţare pe toţi credincioşii, printre care a fost ucis şi Sfântul papă Favie. Atunci mulţi din cei nou botezaţi, fiind mici la suflet şi temându-se de prigonire, s-au întors iarăşi la păgânătatea idolească; iar alţii, fugind, se ascundeau pe unde puteau, însă cei mai viteji îndrăzneau la chinuri şi îşi puneau sufletele lor pentru Hristos.

In acea prigonire cumplită, care ca o furtună se ridicase asupra Bisericii, Sfântul Pontie s-a ascuns în cetate la un loc oarecare; dar de vreme ce era căutat pretutindeni şi cu dinadinsul de slujitorii idoleşti, căci aceia se mâniaseră mai mult asupra lui, pentru sfărâmarea zeilor şi a capiştilor lor, şi îl căutau pe el spre muncire, de aceea, Sfântul Pontie, ascultând pe Domnul său, Care a zis în Evanghelie: Când vă vor alunga pe voi dintr-o cetate, fugiţi în cealaltă, a fugit noaptea din Roma şi s-a dus în cetatea Chimelul, care este în hotarele Galiei, lângă Munţii Alpi, şi acolo petrecea ca un străin.

Şi murind degrabă tiranul Deciu, iar după dânsul împărăţind puţină vreme Galus cu Volusian, împărăţia Romei a luat-o Valerian cu fiul său, Galien. Aceia, nu numai în Roma, ci şi în toate ţările stăpânirii Romei vrând să piardă numele creştinesc de pe pământul celor vii, au trimis pretutindeni ighemoni spre muncirea creştinilor şi au trimis şi în părţile Galiei pe doi ighemoni, Claudie şi Anavie, care mergând întâi în cetatea Chimeliei, au adus jertfe zeilor. Apoi, şezând la judecată în mijlocul cetăţii, au poruncit să prindă pe creştini şi să-i aducă înaintea feţei lor spre întrebare.

Deci a fost prins şi Sfântul Pontie, bărbatul cel vestit şi cinstit, şi a fost pus mai întâi de toţi înaintea judecăţii păgâneşti. Şi căutând spre el, Claudie ighemonul a zis cu mânie: „Tu eşti Pontie, care cu nu ştiu ce meşteşug ai făcut tulburare în cetatea Romei şi încă şi pe împăraţii Filip i-ai întors de la zei?" Sfântul a răspuns: „Eu pe nimeni nu am tulburat, nici nu am răzvrătit pe cineva, ci, pe câţi am putut, i-am întors de la rătăcirea slujirii diavolilor la încredinţarea adevăratului Dumnezeu!" Ighemonul a zis: „Impăraţii noştri, auzind despre tine că eşti de neam mare, îţi poruncesc să aduci jertfa zeilor. Iar de nu, te vei osândi la felurite munci, cu cei de neam prost şi săraci!" Sfântul a răspuns: „Impăratul şi mângâietorul meu este Hristos, pentru Care, de mă voi lipsi de această patrie pământească, o voi câştiga pe cea veşnică şi, în locul bogăţiilor celor degrab pieritoare, mă voi învrednici de slava cea cerească, împreună cu sfinţii îngeri!" Claudie ighemonul a zis: „Pentru ce voieşti să te izbăveşti prin cuvinte greu de înţeles? Una îţi stă înainte: să aduci jertfa zeilor, iar de nu vei face aceasta, trupul tău îl voi rupe cu muncile!" Sfântul a răspuns: „Acum ţi-am spus ţie că sunt creştin şi niciodată nu voi aduce jertfă diavolilor!"

Atunci ighemonul a poruncit ca să lege cu lanţuri de fier pe Pontie şi să-l arunce în temniţă, până ce va înştiinţa de dânsul pe împăraţi. Apoi a scris către dânşii astfel: „Stăpânilor a toată lumea şi nebiruiţilor biruitori, Valerian şi Galien, împăraţii Romei. Robii voştri, Claudie şi Anavie, intrând noi în hotarele Galiei, am aflat pe Pontie, care a tulburat de demult Roma şi pe mulţi zei a sfărâmat şi capiştile lor le-a risipit, iar acum se ascunde de stăpânirea voastră şi nu se supune poruncii voastre. Dar de vreme ce este unul dintre cei dintâi senatori, nu am îndrăznit să-l chinuim, ci, legându-l cu lanţuri, l-am pus în temniţă,

până ce stăpânirea voastră va chibzui pentru dânsul şi va porunci ce să-i facem lui". Atunci împăraţii au scris către dânşii astfel: „Aceasta porunceşte vouă stăpânirea noastră: de nu va voi Pontie să aducă jertfă zeilor, să aveţi putere spre dânsul şi, prin orice munci veţi voi, să-l pierdeţi pe el!"

O poruncă împărătească ca aceasta luând ighemonul Claudie şi cu prietenul său, Anavie, au stat la judecată şi l-au pus de faţă pe legatul lui Hristos. Deci Claudie a zis către sfânt: „Ascultă poruncile cele de folos ale stăpânilor tăi, prin care îţi poruncesc să jertfeşti zeilor, iar de nu, vei fi muncit cu cei osândiţi". Iar Sfântul Pontie a răspuns: „Eu nu am stăpân, decât numai pe Domnul meu, Iisus Hristos, Care este puternic să mă scape de acele munci cu care voi mă îngroziţi!" Claudie ighemonul a zis: „Mă minunez de tine, omul cel vestit, că de bună voie ai venit întru atâta sărăcie şi necinste, slujind unui Domn ca Acela, de Care voi singuri ziceţi că a fost om sărac şi necinstit şi pe Care Pilat, cel din rânduiala ighemoniei noastre, nu ştiu pentru ce pricină, L-a omorât. Oare nu-ţi este ţie mai bine să te supui împăraţilor, care ocârmuiesc împărăţia Romei cu blândeţe?"

Sfântul Pontie a răspuns: „Şi eu mă minunez de tine, om care ai înţelegere, că ai venit întru atâta nebunie, încât nu vrei să cunoşti pe Făcătorul cerului şi al pământului, Care a sărăcit pentru a ta mântuire, şi îndrăzneşti a numi necinstit pe Cel ce este cinstit de îngeri în ceruri şi Care, pentru a noastră izbăvire - iar nu de silă -, a voit a răbda răstignire de voie de la iudei şi de la Pilat? O, de ai fi voit să te smereşti Unui Dumnezeu ca Acesta, îndată ţi-ai fi înălţat mintea ta spre cer şi ţi-ai fi cunoscut rătăcirea ta, că zaci în prăpastia cea întunecată împreună cu zeii tăi, care sunt diavoli arătaţi. Iar stăpânii tăi, pe care tu îi numeşti îndreptători ai împărăţiei Romei, nu numai singuri vor merge în pierzare, închinându-se lemnelor şi pietrelor, dar şi pe poporul cel supus lor îl vor trage cu dânşii. Deci să ştiţi că, de veţi petrece într-o necredinţă ca aceasta, vă veţi duce din această viaţă cu moarte cumplită şi în ziua înfricoşatei judecăţi vă veţi osândi la veşnicele munci împreună cu zeii voştri".

Ighemonul, auzind acestea, s-a umplut de mânie şi a strigat către slujitori, zicând: „Gătiţi toate cele de muncire, pieptenii, ţepuşele de fier, focul şi toate celelalte câte sunt, ca toţi să vadă nebunia lui". Slujitorii au zis: „Toate sunt gata!" Şi le-a grăit ighemonul: „Intindeţi-l gol la chinuri, treceţi-i trupul lui prin toate muncile şi vom vedea dacă Dumnezeul lui îl va scoate pe el din mâinile noastre!" Şi fiind întins Sfântul Pontie la muncire, a zis către ighemon: „Deşi necredinţa ta a numit pe Dumnezeul meu neputincios, însă cred Stăpânului meu Iisus Hristos, că, prin puterea Lui, nimic nu va rămâne din muncile pe care tu vrei să le pui asupra mea, astfel că nu vor aduce nici o durere asupra trupului meu". Şi îndată uneltele de muncire au căzut de un tunet mare şi s-au făcut ca praful. Au căzut încă şi slujitorii de frică, ca nişte neînsufleţiţi. Iar sfântul a zis cu bucurie către ighemon: „O, necredinciosule, cunoaşte acum cel puţin, că Domnul meu poate să mântuiască pe cei binecredincioşi din ispite, iar pe voi, cei păgâni, să vă dea focului cel veşnic în ziua judecăţii!"

Iar Claudie ighemonul, mâniindu-se peste măsură, a zis către Anavie, prietenul său: „Preaînţeleptule bărbat, când am venit noi aici, s-au adus din munţii Dalmatului doi urşi foarte mari. Deci porunceşte să se gătească o privelişte şi să-l dai pe acesta spre mâncarea acelor fiare". Deci gătindu-se locul după porunca ighemo-nului, au pus pe mucenic în mijloc, iar doi hrănitori de fiare au scos pe acei urşi asupra sfântului ca să-l mănânce. Iar urşii, repezindu-se degrab asupra hrănitorilor lor, i-au mâncat pe ei cu totul, iar de sfânt nici nu au îndrăznit să se apropie. Atunci s-a ridicat din popor un glas mare, strigând: „Unul este Dumnezeu - Dumnezeul creştinilor, în care crede Pontie!"

Iar ighemonul, tulburându-se mai mult de mânie şi de mândrie, a început a striga la slujitori ca degrab să aducă lemne şi vreascuri ca să ardă pe mucenic. Şi a grăit sfântul către dânsul: „Ce vină ai aflat la mine, de vrei să mă arzi în foc? Pe tine însuţi te va pierde focul cel nestins. Insă Dumnezeul meu este puternic să mă păzească nevătămat de foc, precum de demult a păzit în cuptorul Babilonului pe cei trei tineri". Şi adunate fiind multe lemne, au pus pe sfântul legat în mijlocul priveliştii, l-au împresurat cu lemne şi cu vreascuri împrejur şi i-au dat foc. Deci toţi socoteau că mucenicul va arde, însă după ce toate acele lemne au ars desăvârşit, au văzut pe sfântul viu şi întreg, nevătămat câtuşi de puţin de foc, pentru că nu se atinsese nici de hainele lui. Apoi poporul a strigat iar, zicând: „Mare este Dumnezeul creştinilor!"

Atunci ighemonul s-a umplut de mare ruşine, văzându-se biruit, şi a zis către mucenic: „Pentru ce te mândreşti, ca şi când ai fi biruit toate chinurile? Oare socoteşti că vei scăpa de muncile cele multe? Uite, cinstita capişte al lui Apolon este aproape, intră într-însa şi jertfeşte!" Sfântul a răspuns: „Eu, Domnului meu Iisus Hristos Ii aduc spre jertfă trupul meu, pe care l-am păzit până acum neîntinat de idoleştile urâciuni, iar pe voi şi pe împăraţii voştri, degrabă vă va ajunge răzbunarea dumnezeiască, că prigoniţi cu nedreptate pe robii lui Hristos cei nevinovaţi".

Iar ighemonul a început a grăi către dânsul cu vicleşug, zicându-i: „Se cădea ca tu să ne fii nouă judecător, iar nu noi ţie; pentru că tu eşti din senatorii cei dintâi şi nu ştim pentru ce fel de nădejde deşartă, te lipseşti de cinste şi de bogăţii". Sfântul Pontie a răspuns: „Cinstea lumii acesteia şi bogăţiile sunt ca negura dimineţii, care se vede cu ochii că acoperă pământul, munţii şi marea, iar când suflă vântul, îndată se ridică cu totul, ca şi cum nici nu ar fi fost; însă cinstea, bogăţia şi slava pe care eu o doresc, petrece în veci".

Sfântul grăind acestea, iudeii, care erau mulţi în popor, au început a striga către ighemon, zicând: „Ucide-l, ucide-l degrabă pe acest vrăjmaş!" Iar sfântul mucenic, ridicându-şi mâinile în sus, a zis: „Dumnezeul meu, Iţi mulţumesc că şi evreii strigă împotriva mea, după asemănarea părinţilor lor, care strigau către Pilat împotriva lui Hristos: Răstigneşte-L! Răstigneşte-L!" Atunci ighemonul l-a osândit la moarte, zicând: „Să-l duceţi afară din cetate şi să-l tăiaţi pe piatra care este aproape de râu, iar trupul să-l aruncaţi în vale". Deci s-a făcut după porunca muncitorului şi astfel Sfântul Mucenic Pontie şi-a sfârşit pătimirea sa pentru Hristos, tăindu-i-se capul cu sabia. Iar Valerie, cel de o vârstă cu el şi scriitorul pătimirii lui, i-a îngropat cinstitul lui trup în locul în care zăcea aruncat după tăiere.

După aceasta, trecând nu multă vreme, s-au împlinit cuvintele proorocești ale mucenicului; pentru că Valerian, păgânul împărat al Romei, a fost prins în război de Sapor, împăratul Persiei, care îl batjocorea în toate zilele, pentru că de câte ori Sapor voia să încalece pe calul său, se suia pe spatele şi pe grumajii lui Valerian, ca pe o scară de picioare. Apoi Galien, celălalt împărat al Romei, ducându-se în Mediolan, a fost ucis de ostaşii săi. Iar ighemonul Claudie, precum şi Anavie, prietenul lui, s-au îndrăcit amândoi în acelaşi ceas în care a fost tăiat capul mucenicului. Deci Claudie zdrobindu-şi limba cu dinţii, a scuipat-o din necurata lui gură; iar ochii lui Anavie, ieşind din locul lor, atârnau pe obraz. Şi întru puţină vreme, amândoi şi-au dat sufletele, fiind munciţi cumplit de diavol. Atunci li s-a făcut frică închinătorilor de idoli şi evreilor, care vedeau împlinirea cuvintelor Sfântului Pontie, şi mulţi au început a cinsti mormântul mucenicului.

Iar Valerie, cel care a scris viaţa şi pătimirea sfântului, văzând că nu încetează prigoana asupra creştinilor, a găsit o corabie şi a plecat în părţile Libiei, temându-se de mâinile chinuitorilor. Iar Sfântul Mucenic Pontie, cu cinstitul său suflet, a intrat în bucuria Domnului său şi Stăpânului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh să-I fie cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

PREACUVIOSUL PĂRINTELE NOSTRU IOAN CEL NOU DE LA NEAMŢ – HOZEVITUL
(Sfintele sale moaşte s-au aflat întregi în peştera Sfânta Ana din pustiul Hozeva şi se păstrează în paraclisul Sfântul Ştefan de la Mănăstirea Sfântul Gheorghe Hozevitul din apropiere.)
(5 august)

Sfântul Preacuviosul Părintele nostru Ioan cel Nou de la Neamţ s-a născut la 23 iulie 1913, în satul Crăiniceni, comuna Horodiştea, din fostul judeţ Dorohoi, într-o familie de ţărani foarte credincioşi, anume Maxim şi Ecaterina, fiind singurul copil la părinţi. Din botez a primit numele de Ilie şi se dovedea din pruncie un copil ales şi binecuvântat de Dumnezeu.

După şase luni de zile de la naştere, mama sa fiind o fire bolnăvicioasă, îşi dădu sufletul în mâinile Domnului, lăsând copilul în grija bunicii sale, Maria. După doi ani moare şi tatăl său în război, în toamna anului 1916, rămânând copilul cu totul orfan, în grija rudelor apropiate.

Fericitul Ilie avea acum tată în cer pe Dumnezeu, iar mamă duhovnicească avea Biserica şi pe smerita sa bunică, Maria, văduvă, care l-a crescut şi l-a ocrotit cu rugăciunea şi dragostea ei până la vârsta de zece ani.

Spuneau bătrânii din satul său natal că bunica îşi ducea zilnic nepotul să-l alăpteze la mamele tinere din apropiere şi stătea lângă el de veghe ziua şi noaptea, până ce copilul a început să vorbească. Iar vara, când pleca la lucrul câmpului, bătrâna punea copilul într-o traistă, îl aşeza în spate, se însemna cu Sfânta Cruce şi se ducea la muncă, cu rugăciunea pe buze şi cu lacrimi în ochi. Acolo îl adăpostea la umbra unui copac până la apusul soarelui. Apoi îl aşeza iarăşi în traistă şi îl aducea acasă. După ce îl hrănea, îl culca lângă sfintele icoane, iar ea se ostenea cu rugăciuni şi metanii până noaptea târziu.

Primii ani de şcoală i-a făcut în satul natal. Bunica lui îl punea seara să citească din sfintele cărţi şi-l învăţa rugăciuni pe de rost. Odată l-a pus să citească despre patimile Domnului, iar ea plângea şi făcea metanii. Atunci copilul a întrebat-o: „Mamă, de ce plângi aşa mult când citesc patimile Domnului?" Bătrâna îi răspunse suspinând: „Dragul meu, tu nu ştii durerea din casa noastră! Nu sunt eu mama ta! Mama ta a murit când tu aveai numai şase luni, iar tatăl tău a murit în război, când erai de trei ani. Eu sunt bunica ta, iar bunicul tău s-a dus la Domnul de multă vreme. Fiind văduvă, am făgăduit lui Dumnezeu să mă duc la mănăstire. Dar, văzând că ai rămas orfan de părinţi, am renunţat, ca să te cresc pe tine. De aceea plâng, că sunt bătrână şi după moartea mea vei rămâne singur şi orfan pe lume. Dar să ai credinţă în Dumnezeu, să te rogi mereu, să iubeşti Biserica, să fugi de păcat şi să-ţi aduci aminte de noi care te-am crescut. De vei face aşa, te va acoperi Maica Domnului şi vei scăpa de multe primejdii. Eu nu-ţi doresc altceva mai bun în viaţă, decât să ajungi preot şi să slujeşti lui Hristos".

După moartea bunicii sale, în anul 1923, copilul este luat în grija unchiului său, Alecu Iacob, din Crăiniceni, care mai avea acasă şase copii. Intre anii 1926-1932, tânărul Ilie urmează gimnaziul la Lipcani-Hotin şi liceul la Cozmeni-Cernăuţi, fiind cel mai bun elev din şcoală.

In vara anului 1932, rudele voiau să dea pe fericitul Ilie la facultatea de teologie din Cernăuţi, ca să-l facă preot, dar el, simţindu-se chemat de Dumnezeu la o viaţă mai înaltă, le-a spus: „Nu, eu vreau să mă fac călugăr!"; căci din pruncie era umbrit de harul Duhului Sfânt, fiind întru toate blând ca un miel, smerit, tăcut, râvnitor pentru cele sfinte şi răbdător în ispitele cele dinlăuntru şi cele dinafară.

In anul următor, 1933, tânărul Ilie, având minte de bătrân, pe când lucra la câmp, se ruga cu lacrimi să-i descopere Dumnezeu mai arătat ce cale să urmeze. Deodată a auzit un glas de sus, zicând: „Mănăstirea!" Din clipa aceea nu mai avea odihnă în suflet. Cerând binecuvântarea duhovnicului său, într-o zi de Duminică fericitul Ilie şi-a luat cărţile sfinte, Crucea şi icoana Maicii Domnului din casa natală, şi, călăuzit de Duhul Sfânt, a intrat în obştea Mănăstirii Neamţ.

Stareţul mănăstirii, Episcopul Nicodim, l-a primit cu multă dragoste şi după ce l-a dus să se închine la icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului din biserica voievodală, i-a rânduit ascultare la infirmerie şi la biblioteca mănăstirii, unde s-a arătat foarte supus, sub povăţuirea monahului Iov, un călugăr desăvârşit.

Intre anii 1934-1935, face serviciul militar la Dorohoi, ca infirmier, având multă milă de cei bolnavi şi fiind iubit de toţi. In toamna anului 1935 se reîntoarce în obştea Mănăstirii Neamţ şi continuă aceeaşi ascultare de bibliotecar şi îngrijitor la bolniţă. Toţi se foloseau de smerenia, de blândeţea şi de dragostea lui şi îl cinsteau ca pe un ales al lui Dumnezeu.

La 8 aprilie 1936, în Miercurea Mare din Săptămâna Sfintelor Patimi, fericitul rasofor Ilie Iacob a fost tuns în îngerescul cin călugăresc de arhiereul Valerie Moglan, noul stareţ al marii lavre, împreună cu alţi

treisprezece fraţi, primind în călugărie numele Sfântului Ioan Botezătorul. Amândoi marii prooroci, Ilie şi Ioan, începători ai vieţii pustniceşti din Vechiul şi Noul Testament, aveau să-i fie dascăli şi părinţi ai nevoinţei lui călugăreşti. Amândoi îl îndemnau să le urmeze viaţa, postul, rugăciunea şi fecioria şi îi aminteau de Ţara Sfântă şi de marii sihastri de pe Valea Iordanului.

Dorind o viaţă duhovnicească mai desăvârşită şi arzând cu inima pentru Hristos şi pentru Ţara Sfântă unde S-a născut, a pătimit şi a înviat Domnul, fericitul monah Ioan Iacob s-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine, a sărutat icoana Maicii Domnului din biserică, şi-a cerut iertare şi binecuvântare de la stareţ şi de la toţi, şi a plecat definitiv în Ţara Sfântă, în toamna anului 1936, împreună cu alţi doi monahi din lavră, Claudie şi Damaschin.

După ce s-au închinat la toate sfintele locuri şi au sărutat Golgota mântuirii şi Mormântul Domnului, cei trei călugări s-au retras să ierneze în obştea Mănăstirii Sfântul Sava din pustiul Iordanului. Apoi însoţitorii săi întorcându-se la Mănăstirea Neamţ, Cuviosul Ioan s-a nevoit în continuare în Mănăstirea Sfântul Sava de lângă Betleem timp de zece ani, răbdând grele ispite, boli şi încercări de la oameni şi de la diavoli.

Prima ascultare în obştea Sfântului Sava a fost cea de paraclisier. Cuviosul Ioan avea mare evlavie pentru biserică şi pentru toate sfintele slujbe. Făcea prescuri, menţinea curăţenia, suna clopotul de slujbă şi păstra o atmosferă de iubire, de smerenie şi milă faţă de toţi. El avea ca sfătuitor pe duhovnicul lui, ieroschimonahul Sava, un mare povăţuitor de suflete macedonean, care ştia limba română şi mărturisea pe toţi călugării români nevoitori în Ţara Sfântă.

Avea încă şi ascultarea de infirmier al mănăstirii şi îngrijea cu dragoste, atât pe călugării bătrâni şi bolnavi, cât şi pe numeroşii arabi şi beduini bolnavi sau răniţi în război, care erau aduşi la infirmeria mănăstirii. Pentru aceasta îl iubeau şi-l căutau atât unii cât şi alţii. Astfel, ziua era în slujba obştii şi a bolnavilor, iar noaptea lua parte la sfintele slujbe din biserică, se nevoia singur în chilie cu multe rugăciuni de taină, cu metanii, lacrimi şi citiri din scrierile Sfinţilor Părinţi şi mai ales din Sfânta Evanghelie. Cunoscând bine limba greacă, el îngrijea marea bibliotecă a mănăstirii, traducea unele pagini alese patristice, din care se hrănea sufleteşte atât pe sine, cât şi pe cei ce veneau la el. Avea încă şi darul scrierii de învăţături şi de versuri duhovniceşti, cu caracter moral, pe care le trimitea fraţilor săi din Ţara Sfântă sau le dădea pelerinilor români care veneau spre închinare la Mormântul Domnului.

Intre anii 1939-1940, fericitul sihastru Ioan Iacob s-a nevoit cu un ucenic român în pustiul Qumran şi într-o peşteră aproape de Marea Moartă. Aici a cunoscut pe monahul Ioanichie Pârâială, care apoi i-a rămas ucenic credincios până la obştescul sfârşit. Aici obişnuia să se roage noaptea singur în pustiul Iordanului cu mâinile şi inima înălţate la cer, hrănindu-se doar cu pesmeţi şi puţine fructe şi răbdând multe ispite de la diavoli.

Din cauza războiului, între anii 1940-1941, Cuviosul Ioan a fost închis cu mai mulţi călugări din Ţara Sfântă într-un lagăr pe Muntele Măslinilor, suferind grele ispite şi boală. Apoi, fiind eliberat, se reîntoarce la Mănăstirea Sfântul Sava şi continuă aceleaşi ascultări şi aceeaşi nevoinţă până în anul 1947, când este hirotonit diacon, la 13 mai, în Biserica Sfântului Mormânt, cu aprobarea Patriarhului Nicodim al României, la recomandarea Arhimandritului Victorin Ursache, superiorul Căminului Românesc din Ierusalim. In acelaşi an, Cuviosul Ioan Iacob este hirotonit preot la Mormântul Domnului, de Mitropolitul Irinarh, şi este numit de Patriarhia Română egumen la Schitul românesc "Sfântul Ioan Botezătorul" de pe Valea Iordanului, aproape de locul unde S-a botezat Domnul nostru Iisus Hristos.

Timp de cinci ani cât a dus această ascultare, Cuviosul Ioan Iacob a săvârşit zilnic toate sfintele slujbe în limba română, a scris numeroase pagini de învăţături pentru călugări şi pelerini, a compus un bogat volum de versuri duhovniceşti, a înnoit chiliile şi biserica schitului şi, mai ales, viaţa duhovnicească, ostenindu-se mult pentru primirea pelerinilor din ţară, pe care îi spovedea, îi împărtăşea şi le dădea sfaturi mântuitoare de suflet. Noaptea însă se nevoia singur, neştiut de nimeni, fie în chilie, fie ieşind ca să se roage pe Valea Iordanului, încercând să urmeze după putere Cuvioasei Maria Egipteanca. Singurul său

ucenic statornic era monahul Ioanichie, precum şi câteva maici românce bătrâne: Melania, Natalia, Galinia, Casiana şi Magdalena, care îi erau fiice duhovniceşti şi se aflau sub ascultarea sa.

In luna noiembrie 1952, Cuviosul Ioan Sihastrul se retrage din ascultarea de egumen şi, împreună cu ucenicul său Ioanichie, intră în obştea Mănăstirii Sfântul Gheorghe Hozevitul, din pustiul Hozeva, pe valea pârâului Cherit, câţiva kilometri mai sus de Ierihon.

Din vara anului 1953, fericitul Ioan se aşează cu ucenicul său în Peştera Sfintei Ana din apropiere, unde, după tradiţie, s-a rugat Sfânta Ana lui Dumnezeu să-i dăruiască o fiică - pe Maica Domnului. Alături de el, într-o altă peşteră, se nevoia un monah cipriot, anume Pavel.

Aici a trăit Sfântul Ioan Sihastrul cu ucenicul său timp de şapte ani de zile, ostenindu-se cu aspre nevoinţe, în rugăciuni neîncetate, în privegheri de toată noaptea, în postiri îndelungate, în lacrimi neştiute, în cugetări şi în doriri duhovniceşti, răbdând tot felul de ispite, suferinţe, lipsuri, lupte cu diavolii şi străinătate desăvârşită, aprinzându-se cu multă râvnă pentru iubitul său Mire, Iisus Hristos, şi slăvind pe Dumnezeu Cel în Treime lăudat.

La peşteră nu primea pe nimeni, căci urcuşul până sus se făcea greu, pe o scară înaltă. Cu cei dinafară comunica mai ales prin rugăciune, prin unele scrieri sfinte şi prin ucenicul său. În sărbători mari şi în posturi, Sfântul Ioan săvârşea Dumnezeiasca Liturghie în paraclisul peşterii Sfânta Ana şi se împărtăşea cu Trupul şi Sângele lui Hristos, mulţumind lui Dumnezeu pentru toate. Iar în timpul zilei, în clipe de răgaz, ieşea în gura peşterii, la lumină, scria versuri religioase şi traducea pagini patristice din limba greacă. Mâncarea lui era o dată pe zi - pesmeţi, măsline, smochine şi apă, iar noaptea dormea câteva ore pe o scândură, având o piatră drept pernă.

In vara anului 1960, Cuviosul Ioan se simţea tare bolnav, dar suferea toate cu multă răbdare, că niciodată nu se tânguia de suferinţa lui, ci tăcea mult şi se ruga neîncetat cu rugăciunea inimii. El ţinea cu tărie la dreapta credinţă, la Tradiţie şi la Sfintele Canoane, având mintea totdeauna aţintită la Iisus Hristos răstignit pe Golgota. Simţindu-şi aproape sfârşitul vieţii, miercuri, 4 august, s-a împărtăşit cu Sfintele Taine, iar joi dimineaţă la orele 5 şi-a dat sufletul în mâinile lui Hristos, fiind în vârstă de 47 de ani.

Spunea ucenicul lui că Sfântul Ioan ştia mai dinainte data sfârşitului său, pe care şi-o însemnase pe perete. Cu puţin înainte de a-şi da duhul, s-a ridicat puţin şi a binecuvântat în trei părţi, spunând ceva în taină. Ucenicul, mirându-se de aceasta, zicea că Sfântul Ioan a binecuvântat pe îngerii şi sfinţii care au venit să-i ia sufletul.

După trei zile, adică sâmbătă, 7 august, la orele 10, a venit pentru înmormântare arhimandritul Amfilohie, egumenul Mănăstirii Sfântul Gheorghe Hozevitul, însoţit de câţiva călugări şi de pustnicii care sihăstreau în peşterile din pustiul Ruva. Urcându-se pe scară în peşteră, ei au început slujba prohodului, dar atunci au venit din pustie multe păsări, cărora Cuviosul Ioan le dădea zilnic pesmeţi să mănânce. Acum însă nu veniseră să primească hrană, ci erau trimise de Dumnezeu spre cinstirea cuviosului, ca să-l petreacă spre mormânt.

Despre aceasta, însuşi egumenul Amfilohie spunea: „Păsările ne incomodau în timpul slujbei. Zburau pe capetele noastre, ne-au stins lumânările, ne-au închis cărţile; băteau din aripi deasupra trupului cuviosului, se aşezau şi pe el, pe cap, pe piept, pe picioare şi fiecare glăsuia după felul ei. Ele nu voiau mâncare, ci pe părintele lor, pe binefăcătorul lor pe care îl pierduseră". Toţi cei de faţă la înmormântare au considerat aceasta o mărturie pentru sfinţenia vieţii Cuviosului Ioan. Apoi a fost înmormântat în aceeaşi peşteră alături de mormintele înaintaşilor săi.

Timp de douăzeci de ani mormântul Sfântului Ioan era îngrijit în peşteră de ucenicul său, monahul Ioanichie. Apoi, pustnicul Pavel, care se nevoise aproape de dânsul şi care acum era plecat ca şi misionar în America, a dorit să-l revadă pe Sfântul Ioan, despre care nu mai avea nici o veste. Într-o noapte l-a

visat pe Cuviosul Ioan, care i-a spus: „Dacă vrei să mă vezi, vino la peştera Sfânta Ana din pustiul Hozeva şi mă vei vedea".

La începutul lunii august 1980, îndemnat de Duhul Sfânt, ieromonahul Pavel a venit în Ţara Sfântă cu un grup de pelerini, dorind să-l vadă pe Cuviosul Ioan. Auzind însă că acesta este răposat de 20 de ani, s-a dus la peştera Sfânta Ana să se închine la mormântul lui, cu binecuvântarea egumenului Amfilohie. Apoi, dorind să-i sărute osemintele, după multă stăruinţă, a primit îngăduinţă să deschidă mormântul şi, ridicând capacul, a ieşit un miros cu bună mireasmă şi a găsit trupul sfântului împreună cu îmbrăcămintea cu totul întregi şi binecuvântate.

Aceasta a fost o mare minune a zilelor noastre, care s-a petrecut la 8 august 1980.

Cu binecuvântarea Patriarhiei Ierusalimului, egumenul Amfilohie i-a pregătit o raclă sculptată în lemn de chiparos, pe care împodobind-o, a aşezat în ea cu mare cinste moaştele Cuviosului Ioan, iar la 15 august 1980 l-a adus la mănăstire în procesiune, împreună cu câţiva arhierei de la Patriarhia ortodoxă din Ierusalim şi cu mii de pelerini, care veniseră la praznicul Adormirii Maicii Domnului, hramul Mănăstirii Sfântul Gheorghe Hozevitul. Racla cu sfintele moaşte a fost depusă în biserica cu hramul Sfântul Ştefan, unde se află şi alte sfinte moaşte. Această strămutare a moaştelor Sfântului Ioan s-a făcut cu binecuvântarea patriarhului Benedict al Ierusalimului.

Din acea zi, numeroşi pelerini vin şi se închină la moaştele cuviosului, cerându-i ajutorul, şi mulţi primesc sănătate şi cele de folos. Incă şi alte multe minuni se petrec cu rugăciunile lui, ceea ce face ca marele nostru nevoitor din pustia Hozevei să fie cinstit de toţi ortodocşii ca sfânt, mai ales în România, Grecia, Cipru şi Ţara Sfântă.

La data de 20-21 iunie 1992, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, luând în considerare sfinţenia vieţii lui şi văzând cinstitele sale moaşte ce se păstrează nestricate cu darul lui Dumnezeu, l-a canonizat ca sfânt pe Cuviosul Ioan Iacob, sub numele de "Sfântul Ioan cel Nou de la Neamţ (Hozevitul)", fixându-i-se zi de prăznuire 5 august, data mutării sale la cele veşnice.

Cu ale lui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Cuvînt la Schimbarea la Faţă a Domnului nostru Iisus Hristos (6 august)

Domnul nostru Iisus Hristos, în anul treizeci şi trei al naşterii Sale şi în al treilea an, cel de pe urmă al propovăduirii sale, apropiindu-se spre patima cea de bună voie pentru mîntuirea noastră, s-a dus în laturile Cezareei lui Filip, după cuvintele pe care i le-a zis Petru: *Tu eşti Hristos Fiul Dumnezeului celui viu...*, şi acolo a început a spune ucenicilor Săi că I se cade să meargă în Ierusalim, să pătimească mult de la bătrîni, de la arhierei şi de la cărturari, şi să fie ucis. Din această pricină El a văzut pe ucenicii Săi mîhnindu-se, dar mai ales pe Petru, care Îl oprea pe El, zicîndu-I: "Doamne, să-Ţi fie milă de Tine şi nu-Ţi fă Ţie aceasta". Atunci, ridicîndu-le mîhnirea sufletelor lor, a făgăduit unora dintre dînşii că, după puţine zile, are să le arate lor slava Sa, zicînd: "Sînt unii dintre cei care stau aici şi care nu vor gusta moarte, pînă ce nu vor vedea pe Fiul Omului stînd întru slava Împărăţiei Lui".

Deci, trecînd şase zile de la ziua aceea în care a grăit aceste cuvinte, Domnul a plecat din latura Cezareei lui Filip, în hotarele Galileei şi a venit la Muntele Taborului, care este în Galileea, venind după el ucenicii şi mult popor. Dar de vreme ce obiceiul Domnului nostru Iisus Hristos era ca rugăciunile cele către Dumnezeu Tatăl să le facă singur, îndeosebi de ucenicii Săi, de aceea a lăsat sub munte poporul şi pe ucenicii Săi şi a luat numai pe trei din ei: pe Petru, pe Iacov şi pe Ioan, şi s-a suit cu dînşii în munte să se roage.

Acolo, depărtîndu-se puţin de cei trei ucenici la un loc înalt, se ruga; iar cei trei ucenici, ostenindu-se, pe de o parte de suirea muntelui înalt, iar pe de alta, de lungimea rugăciunii, au adormit, precum zice evanghelistul Luca: *Iar Petru şi cei ce erau cu dînsul, se îngreuiaseră de somn.* Deci, dormind ei, Iisus Hristos S-a schimbat la faţă, strălucind cu slava dumnezeirii Sale şi, din porunca Lui, I-au stat înainte doi prooroci, Moise şi Ilie, care grăiau cu Dînsul despre ieşirea Lui din trup şi despre ceea ce avea să se săvîrşească în Ierusalim. Din această pricină, apostolii, deşteptîndu-se, au văzut slava Lui cea negrăită, faţa cea luminoasă ca soarele, hainele Lui albe ca zăpada şi doi bărbaţi stînd şi grăind cu dînsul întru slava aceea, şi s-au înspăimîntat; şi au cunoscut - Duhul Sfînt descoperindu-le lor -, pe bărbaţii aceea că erau Moise şi Ilie, şi au înţeles vorba lor pentru patima lui Hristos cea de bună voie. Deci, stăteau cu cutremur, ascultînd cele ce se grăia.

Îndulcindu-se de vederea slavei celei dumnezeieşti, pe care au văzut-o pe cît putea să îngăduie vederea ochilor trupeşti, atît le-a arătat lor şi Domnul, pe cît putea firea omenească. Căci este cu neputinţă omului muritor să vadă dumnezeirea cea fără de moarte şi nevăzută, precum de mult Moise, care se ruga Lui, *să-i arate slava feţei Sale celei dumnezeieşti în vederea ochilor*. Dumnezeu i-a răspuns: *Omul nu poate vedea faţa Mea şi să fie viu*. Deci, sfîrşindu-se vorbirea lui Hristos cu Moise şi Ilie şi ducerea lor cunoscîndu-se prin duh de către apostoli, i-a fost jale lui Petru, că proorocii vor să se ducă de la vederea lor. Ei doreau neîncetat acea slavă a lui Hristos, ca să se îndulcească de vederea sfinţilor prooroci. Deci, Petru a luat îndrăzneală şi a zis: *Doamne, bine este nouă să fim aici şi să facem trei colibe: una Ţie, una lui Moise şi una lui Ilie*. Acestea grăindu-le Petru, un nor luminos, care a pus înaintea lui Hristos pe amîndoi proorocii, tot acelaşi nor, prin voia Lui cea dumnezeiască, vrînd să-i ia pe dînşii şi să ducă pe fiecare la locul său, a umbrit pe apostoli, înconjurînd vîrful muntelui aceluia. Atunci apostolii mai mult s-au temut, căci, apropiindu-se de Hristos, au intrat în nor, şi întru acel ceas s-a auzit glas din nor, zicînd: *Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care bine am voit, pe Acesta să-L ascultaţi!* Un glas ca acesta venind de sus, de spaima cea mare n-a mai rămas putere în apostoli, pentru că s-au temut foarte mult şi au căzut cu feţele la pămînt. Deci, căzînd ei, slava Domnului s-a luat de la vederea lor şi proorocii s-au dus la locurile lor; iar Domnul, apropiindu-Se, S-a atins de ucenicii care zăceau la pămînt, zicîndu-le: *Sculaţi-vă şi nu vă temeţi!* Ucenicii, ridicîndu-şi ochii, nu au văzut pe nimeni decît numai pe Iisus Hristos singur.

Pogorîndu-se ei din munte, Domnul le-a poruncit ucenicilor să nu spună nimănui despre vedenia aceea, pînă ce, după primirea patimilor şi a morţii, va învia a treia zi din mormînt. Deci dînşii au tăcut şi întru acele zile nu au spus nimănui nimic din cele ce au văzut.

CUVIOSUL MUCENIC DOMETIE PERSUL ŞI CEI DOI UCENICI AI SĂI (7 august)

Acest cuvios a trăit pe vremea marelui împărat Constantin şi era de neam pers. El a fost povăţuit la credinţa creştinească de un oarecare creştin, Uar, şi lăsându-şi păgânătatea părintească şi rudeniile a mers la hotarele greceşti, în cetatea care se numea Nisibe şi, intrând intr-o mănăstire, a primit Sfântul Botez, s-a îmbrăcat în chipul monahicesc şi a petrecut în toată nevoinţa vieţii pustniceşti. Dar prin zavistia şi asupririle diavolului viclean, fiind urât de monahii ce erau acolo, a fugit şi a mers în mănăstirea Sfinţilor Mucenici Serghie şi Vah, în cetatea lui Teodosie, şi a urmat vieţii arhimandritului Nurvel, despre care se spune că 60 de ani n-a gustat fiertură şi dormea foarte puţin, neculcându-se, nici şezând, ci stând rezemat în toiagul său.

De acel arhimandrit s-a hirotonit diacon Cuviosul Dometie, iar când s-a înştiinţat că arhimandritul voieşte să-l silească şi la preoţie, s-a dus de acolo şi s-a suit într-un munte pustiu, unde vieţuia întru Dumnezeu, suferind arşiţa, frigul şi toate schimbările văzduhului.

Apoi, intrând într-o peşteră, petrecea acolo săvârşind multe minuni cu numele lui Hristos, pentru că dădea tămăduiri celor ce veneau la dânsul şi îi aducea de la înşelăciunea idolească la credinţa în Hristos.

Iar când a mers acolo Iulian, lepădatul de Dumnezeu, înştiinţându-se de cele ce făcea sfântul, a poruncit să-l omoare cu pietre. Şi ducându-se trimişii, au aflat pe sfântul părinte cu cei doi ucenici ai lui făcându-şi cântarea cuviincioasă a ceasului al treilea, şi, năvălind asupra lor, i-au omorât cu pietre.

Astfel şi-a săvârşit Cuviosul Dometie alergarea vieţii sale celei plăcute lui Dumnezeu, împreună cu cei doi ucenici ai lui.

SFINŢII MUCENICI MARIN OSTAŞUL ŞI ASTERIE SENATORUL (7 august)

Pe vremea împărăţiei lui Valerian şi a fiului său, Gal, era în Roma un bărbat oarecare, cinstit şi îmbunătăţit, cu numele de Asterie, senator de neam bun şi slăvit în bogăţie. El era iubit de împăraţi şi era creştin cu credinţa, şi cu toate că în vremea aceea erau cumplite prigoniri împotriva creştinilor, el îşi păzea buna sa credinţă fără prihană. Iar credinţa lui cea în Hristos a fost arătată astfel:

Pe când era în părţile Palestinei, i s-a întâmplat de a mers în cetatea ce se numea Cezareea lui Filip, pe care fenicienii o numesc Panead. In această cetate locuiau o mulţime de închinători păgâni, care aveau obiceiul de a săvârşi necurate prăznuiri lângă izvorul ce curgea din muntele Paneas, de unde se zice că izvorăşte râul Iordanului. In acea prăznuire, jertfa care se punea diavolului se făcea nevăzută, pentru că diavolul care petrecea acolo, răpea jertfa şi o ascundea. Iar acele popoare orbite cu rătăcirea aveau acea înşelăciune diavolească ca o mare minune şi o preamăreau pe ea.

Iar Asterie, robul lui Hristos, fiind acolo şi văzând prăznuirea diavolească ce o făceau păgânii, mai întâi l-a durut inima pentru rătăcirea şi orbirea cea sufletească a poporului înşelat, apoi, ridicându-şi ochii spre cer şi înălţând mâinile, s-a rugat cu credinţă către Hristos Dumnezeu, ca să izgonească de acolo pe diavolul care înşela pe oameni. Şi îndată a fost izgonit diavolul cu puterea lui Dumnezeu şi a încetat acea înşelătoare minune drăcească; pentru că se vedea de atunci acea jertfă la arătarea tuturor, iar nu precum se obişnuia mai întâi şi se făcea nevăzută. Deci încetând acea minune, a încetat şi prăznuirea, şi de atunci popoarele au început a nu se mai aduna acolo.

Astfel, credinţa şi rugăciunea Sfântului Asterie a curăţat locul acela de spurcăciunile diavoleşti. Apoi, Cel Preaînalt a rânduit ca el să pătimească pentru Hristos astfel: In cealaltă Cezaree, care se numea Cezareea Palestinei, era un ostaş cu numele Marin, de neam bun, cinstit şi bogat, dar mai cinstit cu credinţa în Hristos şi mai bogat cu faptele cele bune. Acesta a fost chemat de ostaşii săi la cinstita treaptă de sutaş, deoarece acel loc era liber, după sfârşitul sutaşului ce fusese. Iar când Marin era să ia dregătoria aceea, altul care o dorea, vrând s-o câştige pentru el, s-a apropiat de judecător, care se numea Aheos, şi l-a pârât pe Marin, zicând că este creştin şi nu voieşte să aducă jertfa zeilor şi chipurilor împărăteşti, deci nu se cuvine ca unul ca acela, după legea romanilor, să fie ridicat la treaptă cinstită. Iar judecătorul, îndată chemând pe Marin, l-a întrebat de credinţa lui şi auzind din gura lui că este creştin, i-a dat vreme de trei ceasuri să se gândească şi să-şi aleagă ori viaţa, ori moartea, pentru că aceste două îi punea înainte: sau să aducă jertfa cea necurată şi să fie viu, sau să moară pentru Hristos.

In vremea aceea, episcopul acelei cetăţi, numit Ţeotecn, apropiindu-se de mărturisitorul lui Hristos, l-a luat de mână şi l-a dus în biserică, vorbind cu el cele folositoare. Şi ducându-l în Sfântul Altar, i-a arătat Sfânta Evanghelie, apoi arătând cu mâna şi spre sabia cea ostăşească, cu care Marin era încins, i-a zis: „O, bunule bărbat, alege-ţi unul din aceste două lucruri: sau să porţi această sabie şi să te lupţi vremelnic pentru împăratul cel pământesc, iar după moarte să pieri pentru vecie; sau să te lupţi pentru Impăratul cel ceresc, să-ţi pui sufletul pentru preasfânt numele Lui cel scris în această carte şi să împărăteşti cu Dânsul în viaţa cea fără de moarte, în vecii cei fără de sfârşit".

Iar Sfântul Marin, îndată întinzându-şi dreapta spre Sfânta Evanghelie şi sărutând-o cu dragoste, i-a zis că este gata să moară pentru Hristos. Şi i-a zis episcopul: „Lipeşte-te de Dumnezeu, lipeşte-te cu tot sufletul şi, întărindu-te cu puterea Lui, primeşte aceea care ai ales". Apoi l-a liberat, zicându-i: „Mergi cu pace!" Şi ducându-se Sfântul Marin din biserică, propovăduitorul care stătea lângă uşile curţilor a început a chema pe Marin, căci trecuseră trei ceasuri. Deci mergând Sfântul Marin, a stat înaintea judecătorului şi mai cu îndrăzneală ca întâi a mărturisit că este creştin. Şi proslăvea cu glas mare numele lui Iisus Hristos înaintea judecătorului, iar păgânătatea idolească o ocăra. Deci judecătorul l-a osândit la moarte şi, scoţându-l afară din cetate, i-au tăiat capul.

Iar în vremea tăierii lui, stătea acolo înainte Sfântul Asterie, care, din rânduiala lui Dumnezeu, venise atunci în cetatea aceea. Şi văzând sfârşitul cel mucenicesc al Sfântului Marin, a dezbrăcat haina lui cea de mult preţ şi, întinzând-o pe pământ, a luat cinstitul trup şi cap al mucenicului, şi, învelindu-le cu acea haină, le-a ridicat pe umerii săi şi, ducându-le, le-a îngropat cu cinste. Pentru aceea, şi el însuşi s-a învrednicit cununii muceniceşti, căci păgânii, prinzându-l, i-au tăiat cu sabia cinstitul lui cap şi a stat înaintea lui Hristos, Impăratul ceresc, în cetele sfinţilor mucenici, împreună cu Sfântul Marin.

Acestea au fost pe vremea împărăţiei lui Galien, care, după pierderea tatălui său, Valerian, împărăţea singur. Căci tatăl lui, fiind pedepsit de mânia lui Dumnezeu pentru vărsarea sângelui creştinesc, a fost dat la război în robia lui Savorie, împăratul Persiei, oastea romană fiind biruită de perşi. Şi fiind prins Valerian viu, a fost dus în Persia, unde slujea ca scară, sub picioarele lui Savorie, când acela încăleca pe cal. Şi nu putea deloc să se răscumpere din robia şi din batjocorirea aceluia, pentru că Savorie nu voia pentru el nici o vistierie prea bogată, îndestulându-se cu slava aceea, ca să calce pe spatele şi pe grumajii împăratului Romei. Astfel batjocorind multă vreme împăratul Persiei pe Valerian, a poruncit, spre mai mare ocară, ca înaintea poporului să jupoaie de pe el pielea, şi apoi să-l săreze cu sare. Deci rău a pierit acel rău, începându-şi veşnicele sale munci încă din această viaţă.

De această pierzare a tatălui său înfricoşându-se Galien şi cunoscând că aceea este o dumnezeiască răsplătire pentru vărsarea sângelui creştinesc ce s-a făcut fără cruţare, a dat poruncă prin toate părţile stăpânirii Romei să înceteze prigonirea împotriva creştinilor, iar episcopii să-şi îndrepteze bisericile cu libertate. Dar mai înainte de a veni acea poruncă în Cezareea Palestinei, aceşti Sfinţi Mucenici Marin şi Asterie, au fost munciţi pentru Hristos şi astfel au intrat în bucuria Domnului lor şi a Stăpânului nostru Iisus Hristos, Care împărăteşte împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh. Amin.

CUVIOSUL OR MONAHUL
(7 august)

In Tebaida Egiptului, care este în hotar cu Etiopia, era între monahi un bărbat minunat cu numele Or, părinte al multor mănăstiri. Acest cuvios avea sub stăpânirea lui ca la o mie de fraţi, care purtau rânduiala marelui chip îngeresc. El era de nouăzeci de ani, avea barba lungă, era împodobit cu cărunteţe, luminos la faţă şi la căutătură, cinstit şi prea cuviincios chiar din vedere, ca şi cum avea ceva mai presus de firea omenească. El a vieţuit mai întâi multă vreme singur în pustia cea mai depărtată, ostenindu-se în nevoinţele pustniceşti.

Apoi, cu porunca lui Dumnezeu, mutându-se aproape de cetate, a făcut o mănăstire şi a sădit cu mâinile sale o dumbravă cu tot felul de copaci, unde, mai înainte de venirea lui, nu era nici un fel de copac. El a sădit dumbrava aceea, pentru ca fraţii, pe care începuse ai aduna acolo, să nu aibă nevoie să umble departe pentru lemne; căci se îngrijea nu numai pentru mântuirea lor sufletească, dar şi pentru cele ce sunt de trebuinţă vieţii, ca să nu fie lipsiţi întru nimic.

Iar mai înainte, când vieţuia singur în pustia cea mai depărtată, mânca buruieni şi rădăcini din pustie şi i se părea că acelea sunt dulci. Apă bea când găsea şi petrecea în neîncetate rugăciuni, în toate zilele şi

nopţile. Apoi ajungând el la bătrâneţe, i s-a arătat îngerul Domnului în vis, zicându-i: „Vei fi mare între neamuri, de vreme ce mult popor ţi se va încredinţa şi multe mii de oameni vei povăţui la calea mântuirii. Deci pe cât de mulţi vei câştiga în această viaţă spre mântuire, pe atât în ceea ce va să fie vei lua răsplătire. Nu te îndoi, gândind la cele de nevoie trupului, pentru că nimic nu-ţi va lipsi din cele ce sunt de trebuinţă vieţii omeneşti, căci toate le vei avea, câte vei cere de la Dumnezeu!"

Auzind acestea stareţul de la înger, s-a apropiat de locuinţele omeneşti şi făcându-şi mai întâi o chilie mică şi sădind verdeţuri, a început a vieţui, hrănindu-se numai cu verdeţurile, dar şi din ele mânca puţin; pentru că de multe ori mânca numai o dată pe săptămână. Şi mai înainte nu ştia a citi cărţi, dar când a venit din pustia cea depărtată la locurile cele mai apropiate, i s-a dat lui acel dar de la Dumnezeu, ca să înţeleagă scripturile. Deci când fraţii îi aduceau vreo carte, el, deschizând-o, începea a citi, ca şi cum ar fi învăţat de demult. El a luat stăpânire şi asupra diavolilor, căci mulţi din cei îndrăciţi erau aduşi la dânsul, chiar şi nevrând, şi cu strigare mare spuneau acele lucruri plăcute lui Dumnezeu, pe care cuviosul le făcea în taină. Incă şi multe alte tămăduiri făcea el cu darul lui Hristos cel dat lui de sus.

Deci mulţi au început a veni la dânsul, şi nu după multă vreme s-a făcut mare adunare de monahi, cărora el le era povăţuitor şi învăţător. Iar obiceiul lui era ca să nu guste mai înainte hrană trupească, ci mai întâi se împărtăşea cu cea duhovnicească; căci se împărtăşea cu dumnezeieştile Taine ale Preacuratului Trup şi Sânge al lui Hristos, apoi mergea la masă. Şi totdeauna învăţa pe fraţi cu cuvinte insuflate de Dumnezeu şi cu povestiri folositoare de suflet.

Odată a povestit aceasta spre folosul fraţilor: „Am văzut în pustie un bărbat, care trei ani n-a gustat nimic din cele pământeşti, pentru că îngerul Domnului îi aducea lui a treia zi hrană cerească şi aceea îi era lui nu numai mâncare, dar şi în loc de băutură". Şi iarăşi: „Ştiu pe un om ca acela între monahi, la care au venit diavolii în asemănare de ostaşi cereşti şi de cete îngereşti, arătându-i o caretă de foc, ca şi cum venea un împărat cu slavă. Deci împăratul acela pe care îl vedea acest monah, zicea: «O, omule, toate bunătăţile le-ai împlinit. De acum ţi se cade ţie să te închini mie şi eu, ca pe Ilie, te voi lua cu căruţa de foc şi te voi înălţa din cele de aici». Iar monahul acela, auzind nişte cuvinte ca acestea, a socotit în mintea sa: «Ce este aceasta? Eu în toate zilele mă închin Mântuitorului meu, care este Impăratul meu, şi de ar fi fost acesta care se vede acum Impăratul, atunci nu i-ar fi trebuit de la mine închinăciune, ştiindu-mă pe mine că totdeauna mă închin Lui». Apoi a răspuns către cel ce se vedea: «Eu am pe Impăratul meu, Căruia mă închin neîncetat în toate zilele. Iar tu nu eşti Impăratul meu!» Şi îndată s-au stins toţi diavolii cu împăratul lor şi cu căruţa cea de foc". Cuviosul Or le spunea acestea la fraţi, ca şi cum povestea de un altul, însă mulţi dintre ei ştiau bine că el însuşi a fost acela căruia i s-au întâmplat acestea.

Acest cuvios părinte era foarte iubitor şi milostiv către toţi. Când venea vreun frate la el, ca să vieţuiască împreună, aceluia îi zidea chilie într-o zi. Căci, chemând pe fraţi, se apuca de lucru şi toţi îi ajutau cu osârdie: unii aduceau pietre; alţii, pământ; alţii, apă; iar alţii, lemne, şi spre seară se săvârşea chilia, pe care dând-o fratelui cel venit, îndată de toate trebuinţele vieţii îi făcea lui îndestulare; pentru că Dumnezeu trimitea plăcutului Său din toate câte îi trebuiau cu prisosinţă.

Despre acest cuvios părinte se mai povesteşte şi aceasta. Intr-un an, fiind el odată numai cu un ucenic şi sosind prealuminatul praznic al Invierii celei de a treia zi a lui Hristos, i-a zis ucenicul său: „Părinte, oare ştii că astăzi sunt Pastile şi ni se cade şi nouă să-l prăznuim, precum îl prăznuiesc toţi?" Grăit-a stareţul: „Aşa este, fiule. Eu am uitat că astăzi sunt Pastile!" Apoi, ieşind din chilie, a stat afară, întinzându-şi mâinile spre cer şi a rămas aşa trei zile nemişcat, avându-şi toată mintea ridicată spre Dumnezeu. Iar după a treia zi, venind la ucenic, i-a zis: „Iată, fiule, după puterea mea am prăznuit şi eu Pastile!" Ucenicul i-a zis: „De ce ai făcut aceasta, avva?" Stareţul a zis: „Fiule, acesta este praznicul şi Pastile monahului, ca mintea lui să umble pe lângă gâlcevile lumii acesteia, ca şi Israel prin mare cu picioare neudate şi să se unească cu Dumnezeu". Apoi a mai grăit şi aceasta către ucenicul său: „Monahul care fuge de lucrurile cele văzute, se apropie de Dumnezeul cel nevăzut; iar cel ce îşi adună materii, se depărtează de Cel nematerialnic".

Iar când Cuviosul Or s-a făcut avvă al multor fraţi, vedea cu mai înainte-vedere viaţa fiecăruia şi lucrarea cea făcută în taină. într-o vreme, un oarecare frate străin, monah mincinos, venind la cuviosul, şi-a ascuns hainele sale şi, venind la părintele jumătate gol, cerea de la dânsul îmbrăcăminte. Insă părintele îndată înaintea tuturor i-a vădit minciuna lui şi hainele cele ascunse le-a pus de faţă. Deci s-a făcut frică tuturor fraţilor pentru aceea, căci cele neştiute şi tăinuite le ştia părintele cel mai înainte-văzător, şi nimeni nu îndrăznea să mintă cu ceva înaintea lui sau să facă ceva necuvios undeva, că toate îi erau descoperite lui de Dumnezeu. Dar nu numai monahi, ci şi mireni mulţi povăţuind la calea cea adevărată a mântuirii, s-a mutat către Domnul în cereştile locaşuri şi a fost rânduit în ceata cuvioşilor celor mari, care stau înaintea scaunului Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh, al unui Dumnezeu în Treime, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

CUVIOSUL PIMEN, CEL CU MULTE DURERI
(7 august)

Despre fericitul Pimen luând cuvânt, să ne pogorâm la mărturisirea pătimirii lui, ca să ştim cum să răbdăm cu mulţumire şi cu vitejie durerile, şi cum puterea lui Dumnezeu se săvârşeşte întru neputinţă. Deci acest fericit Pimen s-a născut bolnav în lume, şi bolnav a şi crescut. Această boală trupească nu a dat loc celei sufleteşti întru dânsul, căci era curat de toată mâhnirea şi nu a cunoscut întinăciunea păcatului. Şi de multe ori se ruga de părinţii săi să-l dea la mănăstire, ca să se tundă în chipul monahicesc; dar aceia, ca nişte iubitori de fii, vrând să-l aibă moştenitor după moartea lor, îl opreau.

Iar odată - Dumnezeu văzând mai înainte ce era mai bine -, fericitul a slăbit peste măsură şi a venit întru deznădăjduire de viaţă. Atunci părinţii lui, chiar şi nevrând, au fost siliţi să-l ducă în Mănăstirea Pecersca, poftind pe cuvioşii părinţi care locuiau în mănăstire să se roage lui Dumnezeu pentru fiul lor, ca să se tămăduiască de boală. Iar cuvioşii părinţi, ostenindu-se mult întru rugăciuni, nimic nu au folosit bolnavului, căci rugăciunea lui biruia pe toţi, fiindcă el singur nu-şi cerea sănătate de la Domnul, ci mai ales cerea adăugire de boală, ca nu cumva, însănătoşindu-se, să-l ia părinţii săi de la mănăstire şi să nu-şi mai câştige dorinţa. Insă tatăl său şi maica sa şezând lângă el şi nedându-l să-l călugărească, fericitul era foarte mâhnit.

Şi a început a se ruga lui Dumnezeu cu dinadinsul, ca să-i împlinească dorinţa lui, cu judecăţile care le ştie singur. Şi iată, într-o noapte, pe când părinţii lui şi slugile dormeau, au intrat la dânsul îngeri luminaţi, unii în chip de tineri frumoşi, iar alţii în chip de egumeni şi fraţi, purtând în mâini lumânări, Evanghelie, cămaşă de păr, mantie, culion, şi toate cele ce erau de trebuinţă călugăriei, şi-i ziceau lui: „Voieşti ca să te tundem?" Iar fericitul cu bucurie le-a răspuns: „Cu adevărat voiesc! Domnul v-a trimis pe voi, domnii mei! Vă rog să-mi împliniţi dorinţa inimii mele!" Atunci ei îndată au început întrebările şi toate cele scrise în randuiala tunderii monahiceşti; şi astfel l-au călugărit în chipul îngeresc cel mare al monahilor, îmbrăcându-l în mantie şi culion şi numindu-l pe el Pimen. Apoi, dându-i după obicei lumânare aprinsă, au zis: „Până la 40 de zile şi 40 de nopţi această lumânare nu se va stinge". încă i-au mai proorocit lui că boala o să-l chinuiască totdeauna, iar câştigarea sănătăţii o să-i fie semn de moarte. Apoi, săvârşind toate, l-au sărutat pe el şi s-au dus în biserică, luând perii lui într-o năframă, pe care au pus-o pe mormântul Cuviosului Teodosie.

Iar fraţii care erau aproape în chiliile lor, auzind glasul cântării, au deşteptat pe ceilalţi dimprejuml lor, părându-li-se că egumenul cu oarecare fraţi călugăreşte pe cel bolnav, ori că acum s-a pristăvit; deci toţi împreună au mers în chilia aceea unde zăcea fericitul. Şi au găsit acolo pe toţi dormind - pe tatăl, pe maica şi slugile lui -, şi i-au deşteptat; şi toţi s-au umplut de bună mireasmă, iar pe bolnav l-au văzut plin de bucurie şi veselie, şi îmbrăcat în haine monahiceşti. Atunci fraţii l-au întrebat: „Cine te-a tuns pe tine monah şi ce cântare am auzit noi aici, pe care părinţii tăi, la tine fiind, n-au auzit-o?" Bolnavul a răspuns: „Mi se pare că a venit egumenul cu fraţii de m-a tuns şi m-a numit Pimen; deci aceia cântau cântarea pe

care aţi auzit-o, iar lumânarea aceasta pe care o vedeţi, mi-a dat-o, zicându-mi că va arde neîncetat, până la 40 de zile şi 40 de nopţi. Iar perii capului luându-i în năframă, a mers cu ei în biserică".

Acestea auzindu-le fraţii, au mers îndată la biserică, dar au găsit-o încuiată; drept aceea au deşteptat pe paraclisieri şi i-au întrebat: „A intrat cineva în biserică după rugăciunea Pavecerniţei?" Iar ei au răspuns: „Nu a intrat nimeni, pentru că şi cheile sunt ascunse la eclesiarh". Deci au deşteptat şi pe eclesiarh, care, luând cheile, a intrat în biserică, şi iată, a aflat pe mormântul Cuviosului Teodosie perii puşi în năframă. Atunci au spus egumenului de toate, iar egumenul, mirându-se foarte tare, a început a cerceta cu dinadinsul, cine ar fi tuns pe fericitul Pimen. Dar nu a aflat, decât numai s-a cunoscut de toţi, că această purtare de grijă era de sus, de la Dumnezeu, prin sfinţii Lui îngeri.

Deci egumenul şi fraţii au socotit îndelung despre minunea ce se făcuse, dacă se va socoti tunderea fericitului după randuiala Bisericii. Dar de vreme ce despre aceasta aveau mărturie încredinţată, căci, după cuvântul lui, fiind biserica încuiată, s-au aflat în ea perii capului lui pe mormântul Cuviosului Teodosie, asemenea şi lumânarea ce era destulă să ardă într-o zi, a ars nestinsă 40 de zile şi 40 de nopţi, de aceea, altă tundere nu i-au mai făcut lui, ci i-au zis: „Destul îţi este ţie, frate Pimene, chipul cel dăruit de Dumnezeu şi numele cu care te-a numit. Insă spune-ne şi nouă - l-a întrebat egumenul, venind cu cărţile cele de tundere -, ce fel erau cei ce te-au tuns pe tine? Oare nu au lăsat ceva din cele scrise în cărţile acestea?" Iar fericitul Pimen a zis către egumen: „Ce mă ispiteşti, părinte? Tu singur venind aici cu toţi fraţii, ai făcut toate acestea, care sunt scrise în cărţile acestea. Şi încă mi-ai mai zis şi aceasta, că mi se cade a pătimi în boală toată viaţa mea şi, când va fi ieşirea mea, atunci mi se va da sănătate, încât să pot duce cu mâinile mele patul meu cel de moarte. Deci, sfinte părinte, roagă-te pentru mine, ca Domnul să-mi dea răbdare". Auzind acestea, l-au lăsat pe el.

Deci fericitul Pimen, după proorocia celor ce l-au călugărit pe el, a zăcut mulţi ani în boală foarte grea şi urâtă, încât se îngreţoşau de el şi slujitorii, care de multe ori îl lăsau flămând şi însetat câte două sau trei zile, iar el răbda toate cu bucurie, mulţumind lui Dumnezeu pentru toate. Şi odată s-a întâmplat de au adus în Mănăstirea Pecersca pe un alt bolnav şi l-au tuns monah. Iar fraţii cei rânduiţi la slujirea bolnavilor, luându-l şi pe acela, l-au dus la fericitul Pimen, ca să le slujească amândurora împreună şi întocmai; însă neavând de grijă pentru o slujbă ca aceasta, pe amândoi i-au lăsat în uitare, încât bolnavii slăbeau fără de apă. Atunci fericitul Pimen a zis celuilalt bolnav: „Frate, de vreme ce cei ce ne slujesc se îngre-ţoşează de putoarea ce iese de la noi; deci tu, dacă te-ar scula pe tine Domnul, ai fi voit să petreci în slujba aceasta?" Iar bolnavul s-a făgăduit fericitului, zicând: „Dacă Domnul mă va tămădui, eu aş sluji cu osârdie bolnavilor până la moartea mea". Atunci fericitul Pimen i-a zis aceluia: „Iată, Domnul ridică boala de la tine şi de acum înainte, fiind sănătos, îndeplineşte făgăduinţa ta, slujindu-mi mie şi celor asemenea mie; iar peste cei ce nu au îngrijit de această slujbă, Domnul va aduce boală cumplită, ca, învăţându-se astfel, să se mântuiască!" Şi îndată bolnavul s-a sculat şi a început a-i sluji, iar pe cei fără de grijă, care n-au voit să slujească bolnavilor, i-a cuprins pe toţi boala, după cuvântul fericitului.

Iar fratele cel tămăduit de boală a slujit puţin, dar şi el, după puţină vreme, nesuferind putoarea, s-a depărtat de Pimen şi l-a lăsat flămând şi însetat; iar el, ducându-se, s-a mutat în altă casă. Şi iată, deodată l-a aprins o boală înfocată, încât n-a putut să se scoale trei zile şi nemaiputând suferi setea de apă, a început a striga: „Pentru Domnul, miluiţi-mă, căci mor de sete". Iar fraţii care erau în altă chilie, auzindu-l, au mers la dânsul şi, văzându-l cuprins de boală cumplită, i-au spus despre el fericitului Pimen, zicând: „Fratele ce-ţi slujeşte moare". Iar fericitul Pimen a zis: „Ceea ce va semăna omul, aceea va şi secera. De vreme ce m-a lăsat flămând şi însetat, minţind lui Dumnezeu şi defăimând prostimea mea, aceasta a luat şi el însuşi, Insă, cum suntem învăţaţi să nu răsplătim rău pentru rău, duceţi-vă şi spuneţi-i lui: «Te cheamă Pimen, scoală-te şi vino la dânsul»".

Iar când cei ce veniseră i-au zis aceasta, bolnavul îndată s-a însănătoşit şi, sculându-se singur, a mers la fericitul nedus de nimeni. Iar fericitul l-a sfătuit destul, zicându-i aşa: „Puţin credinciosule, iată, te-ai însănătoşit, de acum să nu mai greşeşti! Au nu ştii că aceeaşi plată vor avea bolnavul şi slujitorul lui? Căci răbdarea săracilor nu va pieri până la sfârşit, ci acelora care aici - unde este boală de puţină vreme - le este necaz şi întristare, acelora le va fi acolo veselie şi bucurie, unde nu este durere, nici întristare, nici

suspin, ci viaţă fără de sfârşit. De aceea, frate, eu rabd acestea, iar Dumnezeu Care te-a tămăduit de boală prin mine, Acela poate şi pe mine să mă scoale de pe patul acesta şi să-mi tămăduiască boala; dar eu nu voiesc, pentru că cel ce va răbda până la sfârşit - a zis Domnul -, acela se va mântui.

Mai de folos îmi este să putrezesc cu totul în această viaţă, pentru ca în cealaltă, trupul meu să fie fără de stricăciune. Aici să sufăr urâta putoare, ca acolo să mă umplu de buna mireasmă cea negrăită. Bună este, frate, bisericeasca stare înainte, întru luminatul, curatul şi preasfântul loc, unde poţi, cu îngereştile puteri nevăzute, a înălţa cântare lui Dumnezeu. Aceea este foarte bineplăcută şi bineprimită, căci Biserica se cheamă "cer pământesc" şi cei ce stau întru dânsa „în cer a sta li se pare". Iar această întunecoasă şi puturoasă casă ce este? Au nu judecată mai înainte de judecată şi o muncă mai înainte de munca cea fără de sfârşit? Insă cel ce rabdă aici cu mulţumire, zice cu vrednicie: Aşteptând, am aşteptat pe Domnul şi a căutat spre mine. Pe unii ca aceştia mângâindu-i, şi apostolul a zis: De veţi suferi certarea, ca unor fii se va afla vouă Dumnezeu, iar de sunteţi fără de certare, atunci sunteţi din desfrânare, iar nu fii. Incă însuşi Domnul ne sfătuieşte, zicându-ne: Intru răbdarea voastră veţi câştiga sufletele voastre ".

Cu nişte sfaturi ca acestea bine învăţându-se fericitul frate, de atunci nu se depărta de a-i sluji lui. Iar Sfântul Pimen, viteazul pătimitor şi următor adevărat al dreptului Iov, mulţumind neîncetat lui Dumnezeu, a zăcut în chinuirea sa douăzeci de ani. Apoi a sosit vremea pristăvirii lui şi s-a făcut semn în Mănăstirea Pecersca: Noaptea s-au arătat trei stâlpi de foc deasupra trapezei şi de acolo au trecut spre vârful bisericii. Domnul singur ştie ce lucru arăta prin acel semn; însă aceasta era adevărată, că Cel ce face pe îngerii Săi duhuri şi pe slugile Sale pară de foc, Dumnezeu cel în Treime, Acela a trimis pe îngerii Săi la sufletul mult bolnăviciosului Pimen, ca la al lui Lazăr, căci în acea zi îndată s-a făcut sănătos şi spunea că a sosit vremea plecării sale, precum îi proorociseră cei ce l-au tuns.

Deci sculându-se el, umbla pe la toate chiliile, închinându-se tuturor şi cerându-şi iertare, iar fraţilor bolnavi le zicea: „Fraţilor şi prietenii mei, sculaţi-vă şi petreceţi-mă!" Şi îndată cu cuvântul lui s-a îndepărtat boala de la ei şi, însănătoşindu-se, mergeau cu dânsul. Iar el intrând în biserică, s-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine şi, luând năsălia nepovăţuit de nimeni pe cale, a dus-o la peşteră, în care niciodată nu fusese şi pe care nu a văzut-o de la naşterea sa. Şi intrând în peşteră, s-a închinat la mormântul Cuviosului Antonie şi a arătat locul la care voia să fie pus.

Apoi a descoperit o taină minunată, arătând mormintele fraţilor care zăceau acolo aproape şi zicând: „Aici aţi pus anul acesta doi fraţi - unul cu schimă, iar altul fără schimă; deci pe care l-aţi pus fără schimă îl veţi afla în schimă, pentru că de multe ori voia să se tundă într-însa, dar era nebăgat în seamă; însă lucrurile l-au arătat vrednic de chipul acela şi, pentru aceasta, Domnul i-a dăruit schimă după moarte. Iar pe celălalt frate, pe care l-aţi pus în schimă, îl veţi afla fără de ea, pentru că în viaţă nu o voia, nici nu a arătat lucruri vrednice de dânsa, ci zicea astfel: «De mă veţi vedea ieşind din această viaţă şi murind, atunci să mă tundeţi în schimă». Şi nu-şi aducea aminte de cel ce a zis: Nu morţii Te vor lăuda pe Tine, Doamne, nici toţi cei ce se pogoară în iad, ci noi, cei vii, bine vom cuvânta pe Domnul!

Pentru aceasta s-a luat de la el acest dar monahicesc şi s-a dat aceluia, care a arătat lucruri vrednice; pentru că celui ce are lucruri bune, pretutindeni i se va da şi-i va prisosi, iar de la cel ce nu are lucruri bune, şi ceea ce i se pare că are, i se va lua. Al treilea frate este pus aici de mulţi ani şi a putrezit tot, iar schimă lui petrece nestricată, pentru că se păzeşte spre mustrarea şi osândirea lui; căci el a câştigat lucruri nevrednice chipului schimnicesc, fiindcă şi-a petrecut toată viaţa în lenevire şi în lucruri puturoase, neaducându-şi aminte de Cel ce a zis: Căruia i s-a dat mult, mult i se va cere, căci tunderea schimnicească nimic nu foloseşte celor ce n-au lucruri bune care izbăvesc de munci".

Descoperind această taină, Cuviosul părintele nostru Pimen a zis către fraţi: „Iată, au venit cei ce m-au tuns pe mine şi vor să mă ia". Şi îndată după aceste cuvinte, culcându-se, a adormit întru Domnul, iar fraţii l-au pus cu mare cinste în peşteră la locul arătat de el. Şi săpând mormintele despre care le vorbise, ei au aflat pe cei trei monahi după cuvântul sfântului; pe cei doi care muriseră de curând, dintre care de pe cel ce era pus în schimă era luată schima şi era pusă pe celălalt ce era fără schimă; iar pe al treilea, ce murise de demult, l-au aflat tot putred şi doar schima lui era întreagă. Şi mulţi s-au minunat de negrăita

judecată a lui Dumnezeu, că Acela va răsplăti fiecăruia după lucrurile lui, Căruia I se cuvine slava, cinstea şi stăpânirea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL TEODOSIE CEL NOU, TĂMĂDUITORUL DE BOLI
(Scrisă de sfinţitul Nicolae Malax, protopopul cetăţii Naupliei. Tradusă din limba greacă.)
(7 august)

Acest de trei ori fericit părinte al nostru Teodosie a avut ca patrie Atena cea vestită, fiind născut din părinţi de neam bun şi cinstitori de Dumnezeu. El a fost crescut de dânşii în învăţătura şi frica Domnului, şi a fost dat la şcoală ca să înveţe Sfinţitele Scripturi, pe care în puţină vreme le-a învăţat, fiind isteţ la minte. Fericitul avea şi multă evlavie către cele dumnezeieşti şi alerga cu osârdie la sfintele slujbe ale bisericii, unde, ascultând nevoinţele sfinţilor, se minuna de sârguinţa şi de răbdarea lor sufletească. Iar unde găsea vieţile cuvioşilor, le citea cu multă luare aminte şi dorea să urmeze acelora în nevoinţe şi să împlinească şi el faptele lor cele bune.

Aceasta s-a şi făcut, căci trecând puţină vreme, părinţii au plătit datoria cea de obşte, iar fericitul Teodosie, aflând vreme bună ca să-şi împlinească dorinţa, fără întârziere a împărţit săracilor toate averile sale rămase de la părinţii săi şi, lepădându-se de lume şi de cele din lume, a fugit din patria sa şi s-a dus la un bărbat îmbunătăţit şi duhovnicesc. Şi iscusindu-se de la el în nevoinţele sihăstreşti, a luat chipul îngeresc al monahilor şi s-a dat cu totul la nevoinţele pustniceşti. Şi atât a sporit el în petrecerea cea după Hristos, încât în puţină vreme s-a aprins dumnezeiescul dor în inima sa şi a dorit să se liniştească în singurătate, ca să vorbească singur, prin rugăciunea minţii, cu Dumnezeu. Pentru aceasta, călătorind şi mutându-se din loc în loc, căutându-şi loc liniştit, a ajuns la Moreea şi a rămas acolo.

Şi îndată acel bun lucrător a adăugat osteneli peste osteneli şi nevoinţe peste nevoinţe, petrecând viaţă mai nematerialnică şi fără de trup. El petrecea în înfrânare cuprinzătoare, în postire întinsă, în privegheri de toată noaptea, plecări de genunchi, culcări pe pământul gol, neslăbirea în rugăciuni, la care stătea neclintit ca un stâlp, plânsul cel duhovnicesc şi necurmat, neagoniseala cea mai presus de om, smerenia cea făcătoare de înălţare, blândeţea, curăţia sufletului şi a trupului, credinţa cea neabătută, nădejdea cea tare şi dragostea, care este coroana faptelor bune. El era străin de această lume, fiind cu totul om ceresc şi înger pământesc.

Pentru aceasta s-a învrednicit a avea şi o dumnezeiască vedenie, căci într-o noapte i s-a arătat dumnezeiescul Inaintemergător şi Botezător Ioan şi, sărutându-l pe dânsul, l-a îmbărbătat întru nevoinţele cele duhovniceşti şi i-a zis să zidească o biserică în numele lui, făgăduind că îi va fi ajutor în toate şi împreună călător în toată viaţa. Iar cuviosul, simţindu-se cu totul plin de bucurie duhovnicească, a proslăvit pe Dumnezeu din tot sufletul şi a mulţumit Sfântului Ioan Botezătorul. Deci a luat mare îndrăzneală către nevoinţa pustniciei, care îi stătea înainte, şi a început lucrul, şi, cu ajutorul dumnezeiesc, a zidit sfânta mănăstire în numele cinstitului Mergător Inainte, care se păzeşte până în ziua de astăzi, şi cu darul lui Dumnezeu, în locul acela se miroase bună mireasmă duhovnicească, făcându-se pricinuitor de umilinţă acelora care se duc la dânsul cu credinţă.

Şi după ce a făcut şi a alcătuit loc de nevoinţa pustnicească, a ridicat război, nu împotriva sângelui şi a trupului, adică împotriva oamenilor asemenea pătimaşi, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva ţiitorilor de lume ai întunericului veacului acesta, după cum zice dumnezeiescul Pavel, adică împotriva răilor şi viclenilor diavoli. Şi deşi eu nu lungesc cuvântul pentru a nu obosi pe cititori, cu toate acestea este cu înlesnire fiecăruia să cunoască ce fel de nevoinţe şi războaie a avut prea viteazul Teodosie, cu nişte vrăjmaşi ca aceia, răi şi înfricoşaţi, şi cu câtă rea pătimire şi aspră petrecere se chinuia pe sine în toată viaţa, ca să supună pe cel mai rău celui mai bun, adică pe trup sufletului şi ca să robească trupul duhului. Şi, într-adevăr, nu a lăsat scopul său, ci, cu dumnezeiescul dar, a biruit pe diavoli şi şi-a supus

trupul duhului. Şi făcându-se el cu totul duhovnicesc şi cu totul dumnezeiesc, s-a învrednicit a lua cu prisosinţă dar de la marele dăruitor Dumnezeu şi arvuna bunătăţilor celor ce vor să fie şi dar de a face minuni şi tămăduiri, de unde a luat şi numirea de făcător de minuni şi tămăduitor.

Deci petrecerea lui cea îmbunătăţită s-a auzit în toate părţile acelea şi vestea minunilor sale a străbătut pretutindenea, fiindcă şi Dumnezeu voia să arate pe robul Său tuturor şi să-l preamărească, precum zice Insuşi: Viu sunt eu, că pe cei ce Mă slăvesc, îi voi preamări.

Şi cu cât sfântul fugea de lume şi de slava ei, cu atât mai mult îl arăta Dumnezeu minunat, cinstit şi vrednic de evlavie; pentru că din toate părţile acelea alergau la dânsul cei ce erau chinuiţi de multe feluri de boli, şi degrabă primeau tămăduire. Iar unii din cei ce se vindecau, auzind de la cuviosul şi sfătuire duhovnicească, care le tămăduia bolile sufletelor lor, adică păcatele, din care se întâmplă de multe ori şi cele ale trupului, se îngrijeau să-şi tămăduiască şi bolile sufletelor lor. Deci, luându-şi îndoită vindecare, a sufletului şi a trupului, mulţumeau lui Dumnezeu foarte; iar când se întorceau la casele lor, propovăduiau luminat dumnezeiescul dar şi îndrăzneala ce o avea sfântul către Dumnezeu. Iar alţii dintre ei, fiind îndemnaţi de sfătuirile sfântului, împreună cu boala cea trupească, îşi lepădau şi dulcea împătimire a trupului şi, lepădând lumea şi cele din lume, se făceau monahi şi, având petrecerea cuviosului ca întâi chip şi pildă, umblau cu sârguinţă pe calea cea îngustă şi necăjită, ascultând şi supunându-se sfaturilor lui celor folositoare de suflet şi urmând faptelor lui celor bune şi dumnezeieşti. Deci, cu acest fel de chip, prin povăţuirea sfântului, s-a alcătuit acolo, cu darul lui Hristos, staul de oi cuvântătoare.

Dar începătorul răutăţii şi pizmaşul diavol, vrăjmaşul mântuirii noastre, nesuferind să vadă nişte fapte bune ca acestea, a luat oarecare oameni făţarnici, unelte ale răutăţii lui, care se arătau cu chipul că sunt cucernici şi cu bună socoteală, însă cu fapta erau pizmuitori şi cu obiceiuri rele. Deci i-a plecat pe aceia şi s-au dus la arhiereul Arghilor, care era preasfmţitul Petru, purtătorul de semne care se prăznuieşte la 3 mai. Ei au pârât înaintea lui pe Cuviosul Teodosie, că este vrăjitor şi că amăgeşte pe oameni cu vrăjitoriile lui, ca să-l aibă în evlavie, şi astfel se face multora pricinuitor de pierzare.

Iar arhiereul, auzind acestea şi altele asemenea despre Cuviosul Teodosie şi răpindu-se ca un om de cuvintele cele amăgitoare ale pizmaşilor acelora, a hotărât să-l izgonească din eparhia sa. Dar primind scrisoare în vremea aceea de la patriarhul Constantino-polului, prin care îl chema să se ducă acolo degrab, că avea să facă sinod pentru o pricină bisericească oarecare, a fost împiedicată atunci izgonirea cuviosului, prin pronia dumnezeiască, fiindcă Sfântul Petru a plecat îndată la Constantinopol; însă era hotărât, ca îndată ce se va întoarce la eparhia sa, să-l izgonească pe Cuviosul Teodosie. Dar Dumnezeu, precum l-a împiedicat atunci prin scrisoarea patriarhului, tot astfel şi mai pe urmă, printr-o dumnezeiască vedenie, nu numai că a împiedicat pe Sfântul Petru de la izgonirea cuviosului, dar a făcut a se arăta mai bine şi mai luminat fapta bună şi îndrăzneala robului Său Teodosie către Dânsul, ca astfel să se slăvească mai mult.

Deci fericitul Petru, ducându-se la Constantinopol şi judecând acea pricină bisericească împreună cu patriarhul şi cu sfinţitul sinod, când se gătea să se întoarcă la eparhia sa, i s-a arătat în vedenie Cuviosul Teodosie şi i-a zis: „Stăpâne, pentru ce te-ai pornit împotriva mea cu nedreptate şi voieşti să mă surghiuneşti din eparhia ta pe mine, care nu ţi-am făcut nici un rău, nici prea sfinţiei tale, nici altcuiva? Dar să ştii, că dacă mă vei surghiuni din eparhia ta, nu-mi vei face nici un rău; ci prea sfinţia ta vei cădea în prihănirea păcatului şi pricinuitorilor unei vrăjmăşii ca aceasta le vei pricinui pierzare; iar celor ce se mântuiesc cu darul lui Dumnezeu, mare vătămare. Pentru aceea, încetează de la o fărădelege ca aceasta, fiindcă acei cumpliţi clevetitori, pornindu-se cu zavistie, ţi-au spus despre mine pâra aceea mincinoasă. Tu însă să nu te porneşti cu nedreptate asupra mea, căci şi eu sunt rob al Domnului nostru Iisus Hristos şi Lui Insuşi îi slujesc din copilărie, având toată nădejdea mântuirii mele spre Dânsul. Deci dacă vei înceta de aici înainte cu această pornire fără rânduială, va fi bine, iar dacă nu vei înceta, Domnul mă va răzbuna". Iar arhiereul, auzind acestea, l-a întrebat: „Cine eşti tu care te sfădeşti în acest chip cu mine?" Acela i-a răspuns: „Eu sunt Teodosie, robul lui Hristos, care nemernicesc în hotarele eparhiei tale".

Deci deşteptându-se înfricoşat fericitul Petru şi socotind cele ce văzuse în vedenia sa, s-a căit de hotărârea ce luase, ca să izgonească pe cuviosul. Şi în vremea când socotea acestea, a venit la dânsul o slugă a patriarhului şi l-a chemat să meargă la el, pentru că în ceasul când dumnezeiescul Petru a văzut în vedenia sa acestea, Cuviosul Teodosie s-a arătat şi patriarhului, tot în vedenie, şi i-a descoperit toată pricina, zicându-i: „Să spui lui Petru să nu se pornească cu nedreptate împotriva mea, ca să nu întărâte pe Dumnezeu şi astfel să se facă pricinuitor de vătămare la mulţi creştini". Şi întrebându-l patriarhul cine este, el a răspuns că este Teodosie, robul lui Hristos, care se află în hotarele eparhiei Arghilor. Deci deşteptându-se patriarhul, a chemat îndată pe Petru. Iar acela venind, patriarhul l-a întrebat dacă se află în eparhia lui cineva cu numele Teodosie, şi dacă i-a făcut aceluia vreo supărare. Iar Petru i-a răspuns: „Aşa, preasfin-tite stăpâne, în eparhia mea este robul lui Dumnezeu Teodosie". Şi după aceea i-a povestit cu de-amănuntul toată pricina, spunându-i încă şi cele ce văzuse în vedenia sa cu puţin mai înainte. Atunci şi patriarhul i-a arătat lui Petru acelea ce le-a văzut şi el in vedenia sa. Astfel s-au încredinţat amândoi pe deplin că Sfântul Teodosie are mare îndrăzneală către Dumnezeu şi au slăvit pe Dumnezeu, Care măreşte după vrednicie pe cei care îl slăvesc. Apoi patriarhul a zis către Sfântul Petru, ca la întoarcerea în eparhia lui să ducă din partea sa cu evlavie binecuvântare sfântului şi să-i spună să se roage la Dumnezeu pentru dânsul. Iar în ziua în care fericitul Petru voia să se ducă din Constantinopol, patriarhul i-a zis iarăşi aceleaşi cuvinte.

Drept aceea, Sfântul Petru mergând în Moreea, n-a voit să se ducă în altă parte, mai înainte de a se duce la Cuviosul Teodosie, ca să împlinească porunca patriarhului şi să ceară iertare de la sfântul, pentru surghiunia pe care cugetase să i-o facă. Iar sfântul, cunoscând mai înainte venirea arhiereului - pentru că se învrednicise să ia de la Dumnezeu şi darul mai înainte-vederii, pe lângă celelalte - a pus în culionul său cărbuni aprinşi, a luat tămâie în mâini şi a ieşit spre întâmpinarea arhiereului. Şi apropiindu-se de dânsul, a pus tămâia pe cărbuni şi a ieşit bună mireasmă negrăită. Dar, o, minune! Culionul nu s-a ars nicidecum, şi astfel tămâia cu dânsul pe arhiereu, care, văzând acea preaslăvită minune şi minunându-se, a priceput că este cuviosul. Deci, dându-se jos de pe cal, a alergat spre sărutarea cuviosului, care, lăsând culionul din mâini, a căzut la arhiereul lui Dumnezeu şi l-a primit cu evlavie. Atunci Sfântul Petru, slăvind pe Dumnezeu, cerea iertare de la cuvios pentru cele mai dinainte şi, aducându-i binecuvântare din partea patriarhului, i-a spus cele ce-i poruncise. Iar cuviosul, răspunzându-i cu smerită cugetare, prin cuvânt, prin chip şi prin faptă, a aprins mai mult dragostea arhiereului cea după Dumnezeu către dânsul. Pentru aceea, fără întârziere l-a hirotonit diacon şi apoi preot, deşi cuviosul, pentru cugetarea sa desăvârşit smerită, se lepăda cu cucernicie de hirotonie. De atunci înainte acel înţelept arhiereu avea pe Cuviosul Teodosie îndreptător şi pildă de faptă bună, lui şi urmaşilor lui, căci a cunoscut cu lucrul că ochii sunt mai credincioşi decât auzul.

Dar, fiindcă şi vestea sfântului a alergat mai mult în lume şi pentru că aceia care se tămăduiau de multe feluri de neputinţe propo-văduiau pretutindeni tămăduirile, şi pentru că însuşi Sfântul Petru şi chiar patriarhul a toată lumea binevesteau sfinţenia cuviosului şi îndrăzneala lui către Dumnezeu, de aceea nu era vreun bolnav care să nu-l cheme spre ajutor cu credinţă şi să nu ia grabnică tămăduire, încât cuviosul s-a făcut arătat şi dorit tuturor. Pentru aceea, arătân-du-se tuturor gata ajutător la bolile şi nevoile lor, le-a pricinuit şi mântuire sufletească.

Şi ajungând Sfântul Teodosie la adânci bătrâneţi, se cădea şi lui ca oricărui om să plătească datoria cea de obşte şi să dobândească răsplătirea pentru sudorile şi nevoinţele lui cele multe. Deci, mai înainte de sfârşitul său cu trei zile, Dumnezeu i-a descoperit mutarea lui. Pentru aceea, chemând pe ucenicii lui, le-a dat multe sfaturi pentru petrecerea cea după Dumnezeu şi, spunându-le despre moartea sa, i-a mângâiat mult pentru despărţirea sa, zicându-le că va fi totdeauna unit duhovniceşte cu dânşii. Iar aceia plângeau şi se tânguiau foarte de lipsirea petrecerii lui îngereşti împreună cu ei. Iar după ce a sosit a treia zi, i-a sărutat pe toţi şi, mulţumind şi slăvind pe Dumnezeu, şi-a înălţat mâinile către cer şi a zis: „Doamne, în mâinile Tale îmi pun sufletul meu!" Astfel şi-a dat fericitul său suflet în mâinile lui Dumnezeu, în a şaptea zi a lunii august.

Şi aflând Sfântul Petru de moartea Cuviosului Teodosie, a alergat împreună cu toţi clericii şi cu mulţime multă de popor şi gătind toate cele trebuincioase pentru îngropare, a îngropat cu evlavie moaştele

lui cele de trei ori cuvioase, puţin mai la o parte de biserica cinstitului Mergător Inainte. Şi câţi bolnavi alergau cu evlavie la mormântul sfântului şi îl chemau cu credinţă spre ajutor, plecându-se peste mormântul lui, aceia se sculau sănătoşi, slăvind pe Dumnezeu şi mulţumind sfântului. Pentru aceea au şi zidit acolo o dumnezeiască biserică în numele lui şi de atunci până astăzi, acea dumnezeiască biserică este totdeauna râu de minuni şi de tămăduiri, din care vom povesti una sau două din cele multe, spre veselia duhovnicească a iubitorilor de fapte bune.

In părţile dimprejurul Argului era un agarean, numindu-se voievod după limba lor. Acela în vremea verii înconjura împreună cu gramaticii lui toate ţarinile cele semănate, le zeciuia şi le scria. Deci, venind într-un loc care se numea Zalevi şi făcând şi acolo cele rânduite, a sosit ceasul prânzului. Şi fiindcă acolo nu era loc potrivit să mănânce şi să se odihnească cu oamenii lui şi văzând de departe biserica Cuviosului Teodosie, a zis către gramaticii lui, care erau creştini: „Să mergem la biserica voastră să mâncăm acolo şi să ne odihnim până va trece arşiţa; iar după prânz vom veni iarăşi la lucrul nostru".

Deci mergând ei acolo şi intrând în biserică, au pus masa şi au început să mănânce. Iar agareanul văzând o candelă frumoasă, care era atârnată înaintea icoanei sfântului, i-a plăcut foarte mult şi a zis către sluga lui: „Ia sticla aceea, spal-o bine şi dă-mi-o să beau vin cu dânsa". Dar unul din gramaticii lui, anume Gavras, fiind iubitor de Dumnezeu şi având mare evlavie către sfântul, pornindu-se din râvnă dumnezeiască, a zis către el: „Să nu iei nimic din lucrurile sfântului, ca să nu ne afle vreun rău". Iar agareanul a zis: „Dar ce poate să-mi facă un călugăr mort mie, care sunt viu şi stăpânitor?" Dar Gavras i se împotrivea mai mult, ca să n-o ia. Iar agareanul îndreptăţindu-se că are stăpânire s-o ia, Gavras s-a sculat de la masă şi i-a zis: „Dacă ai gândul să o iei, dă-mi voie să mă duc acasă şi atunci fă ce voieşti; pentru că sunt încredinţat că sfântul nu ne va lăsa să ne ducem acasă cu pace". Deci văzând agareanul că Gavras ţine cu atâta fierbinţeală la candela sfântului, a zis slugii sale ca şi în batjocură: „Las-o dar, ca să nu smintim pe gramaticul nostru". Insă când a vrut să plece de acolo, a zis într-ascuns slugii sale: „Ia sticla aceea, fără a te vedea cineva şi s-o duci la casa mea".

Şi sluga lui a făcut după cum i s-a poruncit. Iar seara, ducân-du-se agareanul la casa lui, a cinat şi s-a culcat să doarmă. Şi a văzut pe acela căruia îi zicea călugăr mort, adică pe Cuviosul Teodosie, că stătea viu, strălucit şi înfricoşat asupra lui. Şi ţinea în mâna lui toiag, pe care, punându-l în pieptul lui, îl îmboldea şi îi zicea: „Cum ţi se pare ţie? Ai luat lucrul mortului sau al viului? Iată, am venit eu ca să-ţi arăt ţie cine eşti tu şi puterea ta şi care sunt robii Hristosului meu, care şi după ce mor, sunt vii cu darul lui Iisus Hristos. Şi ei pot să te omoare jalnic pe tine, care socoteşti că eşti viu, însă eşti mort cu sufletul". Acestea zicându-le către bărbatul acela, l-a strâns de gât şi îndată i s-au umflat ochii, faţa i s-a înnegrit, limba i-a atârnat în jos şi a scos glasuri sălbatice şi neobişnuite, ca un porc ce se înjunghie.

Şi auzind oamenii casei lui glasurile, au alergat îndată acolo unde dormea, şi, văzându-l pe el că zăcea în aşa stare jalnică, l-au întrebat: „Ce ai? Ce ai pătimit?" Dar acela nu putea să le vorbească altceva, decât numai striga cu putere: „Gavras! Gavras!" Şi alergând slugile, l-au chemat pe Gavras. Şi mergând la el Gavras, l-a întrebat: „Ce ai pătimit?" Atunci acela, abia venindu-şi în fire, a răspuns: „Am luat candela monahului şi a venit cu toiagul său să mă omoare; deci ia un vas plin cu untdelemn, lumânări şi sticla aceea, şi du-te mai degrabă la el şi roagă-l să nu mai vină aici, nici să se mânie pe mine, că de aici înainte voi ajuta totdeauna biserica lui". Iar Gavras a zis: „Nu ţi-am spus eu să nu o iei, ca să nu ni se întâmple vreun rău? De ce ai luat-o? Iată, acum te primejduieşti din acea pricină".

Acela i-a zis: „Rău am făcut! M-am învăţat din ceea ce am pătimit, iar acum te rog, ia ceea ce ţi-am zis şi însoţitori şi du-te degrabă". Gavras a zis: „Cum să mă duc acum, că este noapte? Numai la ziuă mă voi duce". Atunci agareanul s-a tulburat cu totul şi striga: „Vai mie! Intr-această noapte are să vină să mă omoare; numaidecât să te duci, pentru că eu ştiu ce am pătimit". Deci acela, văzând frica peste măsură care îl cuprinsese pe barbar, a luat untdelemn, lumânări şi candela şi ducându-se în ceasul acela, le-a pus în biserica cuviosului. Astfel s-a izbăvit păgânul acela de frică şi de primejdie şi de atunci, de departe văzând acea biserică, făcea spre dânsa chipul închinăciunii şi fugea.

Un oarecare bărbat, arnăut cu neamul, pătimind rău de boala udului şi neputând să-şi verse udul multe zile, i s-a umflat mădularul şi avea dureri grele. Şi folosind el fel de fel de doctorii, n-a luat nici un folos; ci pe cât trecea vremea, pe atât simţea dureri mai cumplite. De aceea a alergat şi el la biserica sfântului şi, petrecând acolo trei zile şi trei nopţi, se ruga cuviosului cu lacrimi fierbinţi ca să-l tămăduiască. Şi într-a treia noapte i s-a arătat lui în vedenie făcătorul de minuni Teodosie şi punând toiagul său pe rană, a zis către dânsul: „Ieşi degrabă afară din biserica mea ca să-ţi verşi udul tău". Şi deş-teptându-se bolnavul cutremurat, a ieşit alergând afară din biserică; şi a stat mult timp vărsându-şi udul său. Astfel s-a dezumflat, iar durerile au încetat şi s-a dus la casa sa sănătos şi mulţumind sfântului.

Altădată, unul din cei mari care se trăgea din părţile Apusului, s-a îmbolnăvit la picioare de o boală fără de leac. Şi petrecând el nemişcat multă vreme, s-a dus la biserica sfântului şi, chemându-l pe el cu credinţă, a luat degrabă tămăduire. Apoi, întorcându-se pe picioarele sale la casa sa, a făcut două picioare de argint tot atât de lungi ca ale sale la care s-a tămăduit, şi le-a dăruit bisericii cuviosului spre mulţumire şi spre de-a pururea aducerea aminte de minunea aceea.

Acestea şi altele nenumărate şi preaslăvite minuni a lucrat şi lucrează cu dumnezeiescul dar, minunatul şi marele Teodosie, pentru care după cuviinţă s-a numit de către toţi credincioşii tămăduitor şi făcător de minuni, întru slava Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, a Unuia Dumnezeu al tuturor, Căruia I se cuvine slava şi stăpânirea în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTA TEODORA DE LA SIHLA
(7 august)

Această floare duhovnicească de mare preţ şi mireasă a lui Hristos, pe care a odrăslit-o pământul binecuvântat al Moldovei, s-a născut pe la jumătatea secolului al XVII-lea, în satul Vânători-Neamţ, din părinţi binecredincioşi şi iubitori de Dumnezeu. Tatăl ei, Ştefan Joldea Armaşul, avea dregătorie ostăşească, aşa cum şi numele îl arată, fiind paznic al Cetăţii Neamţului şi "armaş", adică făcător de arme pentru cei ce apărau vestita cetate a Moldovei. Iar mama sa, al cărei nume nu ne este cunoscut, se îngrijea de cele pentru casă şi de buna creştere, în frică de Dumnezeu, a celor două fiice, Teodora şi Maghiţa (Marghiolita).

Fiica mai tânără s-a mutat curând la Dumnezeu, iar fericita Teodora, ajungând la vârsta rânduită, a fost căsătorită de către părinţi, împotriva voinţei ei, cu un tânăr evlavios din Ismail. Dar, neavând ei copii, iar sufletul Teodorei fiind rănit de dragoste pentru Mirele ei Iisus Hristos încă din copilărie, ea ardea de dorinţa unei vieţi cu totul curate, închinate numai lui Dumnezeu. La aceasta o îndemna atât duhovnicul şi firea ei singuratică, cât şi râvna pentru rugăciunea de taină şi amintirea marilor sihastri, vechii ei sfătuitori ce se nevoiau în acea vreme prin pădurile şi munţii din ţinutul Neamţ. Astfel, fericita Teodora a îmbrăţişat cinul monahal la Schitul Vărzăreşti-Vrancea, iar după doi ani şi soţul ei s-a călugărit în Schitul Poiana Mărului, sub numele de Eleodor. Aşa a binevoit Dumnezeu să-i povăţuiască pe amândoi pe calea sfinţeniei şi a mântuirii.

Fiecare călugăriţă din schitul în care fusese primită fericita se nevoia cu mare râvnă pentru Hristos, însă Cuvioasa Teodora, fiind aleasă şi întărită de harul Duhului Sfânt, întrecea pe toate celelalte surori cu rugăciunea, cu smerenia şi cu nevoinţa duhovnicească. Dar, după câţiva ani, năvălind turcii în părţile Buzăului, au dat foc Schitului Vărzăreşti. Atunci toate surorile din obşte s-au risipit în pădurile din partea locului, aşteptând să treacă primejdia şi mânia lui Dumnezeu. La fel a făcut şi Cuvioasa Teodora. S-a retras în munţii Vrancei împreună cu stareţa ei, schimonahia Paisia, a cărei ucenică era. Acolo se nevoiau singure, acoperite de mâna lui Dumnezeu, în post şi rugăciune, răbdând multe ispite de la diavoli, foame, frig şi tot felul de încercări.

Răposând stareţa ei, fericita Teodora a părăsit Munţii Vrancei, în urma unei descoperiri dumnezeieşti, şi s-a retras în patria ei mult voia Domnului, farâmituri de pâine de la trapeza Schitului Sihăstria, iar apă bea din scobitura unei stânci din apropiere, numită până astăzi "Fântâna Sfintei Teodora".

După zeci de ani de vieţuire pustnicească, Sfânta Teodora a ajuns aproape de sfârşitul vieţii şi cunoscând că o cheamă Hristos la cereştile locaşuri, unde este odihna şi desfătarea tuturor sfinţilor, s-a rugat cu lacrimi lui Dumnezeu să-i trimită un preot ca s-o împărtăşească cu Preacuratele Taine, înainte de obştescul sfârşit. Astfel, cu rânduială de sus, egumenul Sihăstriei a băgat de seamă că păsările luau farâmituri de la trapeza mănăstirii şi le duceau spre Sihla, aşa că a trimis doi fraţi să vadă unde anume se duc, căci gândea că trăieşte în munţii Sihlei un sihastru sfânt.

Astfel mergând cei trimişi, i-a prins noaptea şi, rătăcind în pădure, se rugau şi aşteptau să se facă ziuă. Apoi, observând înaintea lor o rază de lumină, ce se ridica ca un stâlp la cer, s-au apropiat şi au văzut o femeie luminată la chip, înălţată de la pământ şi rugându-se cu mâinile în sus. Era Sfânta Teodora. Atunci cuvioasa, cunoscând venirea lor, a mulţumit lui Dumnezeu, zicând: „Mulţumesc Ţie, Doamne, că m-ai ascultat!" Apoi a zis celor doi fraţi: „Nu vă temeţi, fraţilor, căci sunt o smerită roabă a lui Hristos! Dar mai întâi aruncaţi-mi o haină să mă îmbrac, că sunt goală!"

Apoi, chemându-i, le-a spus viaţa şi sfârşitul ei apropiat şi le-a poruncit, zicând: „Coborâţi la Sihăstria şi spuneţi egumenului să trimită pe duhovnicul Antonie şi pe ierodiaconul Lavrentie cu Trupul şi Sângele lui Hristos!" Iar ei i-au spus: „Cum să ajungem la schit noaptea, căci nu cunoaştem drumul?" Atunci Sfânta Teodora le-a răspuns: „Mergeţi după lumina care se vede înaintea voastră şi numaidecât veţi ajunge!"

Călăuziţi de această lumină cerească, fraţii au ajuns repede la schit la miezul nopţii, pe când toca de Utrenie. Iar dimineaţă s-au întors la peşteră cu ieromonahul Antonie şi ierodiaconul Lavrentie, aducând Preacuratele Taine. După ce Sfânta Teodora şi-a făcut cuvenita spovedanie şi şi-a destăinuit viaţa, ostenelile şi ispitele ei, a rostit Crezul, s-a închinat, a primit dumnezeieştile Taine şi a rostit ultimele sale cuvinte, zicând: „Slavă Ţie, Doamne, pentru toate!" In clipa aceea Cuvioasa Teodora şi-a dat fericitul ei suflet în braţele lui Hristos. Iar trupul ei purtător de bună mireasmă a fost prohodit şi aşezat cu cinste de cei doi părinţi în peştera în care s-a nevoit.

Vestea despre viaţa, nevoinţa şi mutarea la cele cereşti a Sfintei Teodora s-a răspândit repede în toate mănăstirile şi satele din Moldova şi chiar dincolo de hotarele ei. De aceea alergau la sfintele ei moaşte din peşteră călugări şi credincioşi de prin sate, mai ales cei bolnavi, şi se vindecau de suferinţele lor, căci trupul ei preamărit cu neputrezirea era izvorâtor de bună mireasmă şi făcea minuni. Unii sărutau sfintele ei moaşte; alţii îşi aşezau bolnavii pe racla ei, iar alţii se spălau cu apă din "Fântâna Sfintei Teodora" şi primeau ajutor şi mângâiere.

Moaştele Cuvioasei Teodora, numită şi "pământeana", au stat în peştera ei de la Sihla ca la 100 de ani, bucurându-se de mare cinste, mai mult decât alţi sfinţi români. Apoi ctitorii schitului Sihla din familia Cantacuzino, înnoind schitul, au mutat moaştele Sfintei Teodora din peşteră în biserica de lemn, unde se închinau credincioşii.

După anul 1830, moaştele Sfintei Teodora au intrat în posesia familiei Sturza, care le-a aşezat în raclă de argint şi le-a dus în biserica satului Miclăuşeni-Iaşi, zidită de ei. Iar în anul 1856, moaştele Sfintei Teodora au fost date Mănăstirii Pecersca din Kiev în schimbul unor veşminte arhiereşti şi preoţeşti din fir, fiind depuse în peşterile de acolo, unde se află şi astăzi. La racla Sfintei Teodora este scris în limba slavonă: Sveti Teodora Carpatina. Aşa s-au înstrăinat moaştele Sfintei Teodora din patria ei, spre întristarea noastră a tuturor.

Aceasta este pe scurt viaţa Sfintei Teodora de la Sihla şi acestea sunt faptele ei, prin care a bineplăcut lui Dumnezeu, numărându-se în cetele sfinţilor din cer şi fiind socotită cea mai aleasă nevoitoare pe care

a odrăslit-o vreodată ţara noastră. Credincioşii din Moldova o cinstesc ca sfântă de la început şi merg adeseori în pelerinaj la peştera şi chilia ei de la Schitul Sihla.

La 20 iunie 1992, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a canonizat pe Sfânta Teodora de la Sihla, trecând-o în rândul sfinţilor, cu zi de prăznuire în calendar la 7 august.

Cu ale ei sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi toţi, împreună cu ţara şi poporul cel binecredincios. Amin.

Notă. In tradiţia locului şi în unele însemnări se spune că fericitul ieromonah Eleodor, de la Poiana Mărului - Vrancea, fostul ei soţ din tinereţe, auzind că Sfânta Teodora s-a nevoit în Munţii Sihlei, a venit să o vadă. Dar, auzind că a răposat, s-a închinat la peştera unde se aflau moaştele ei şi a rămas la Schitul Sihla până la obştescul său sfârşit, săvârşind adeseori Sfânta Liturghie, fie în peşteră, fie în biserica mică de lemn de sub stânci.

SFÂNTUL SFINŢIT EMILIAN MĂRTURISITORUL, EPISCOPUL CIZICULUI (8 august)

Emilian, mărturisitorul lui Hristos, a trăit pe vremea împărăţiei lui Leon Armeanul, luptătorul împotriva icoanelor, şi fiind el episcop al Cizicului, de multe ori a fost silit să se lepede de închinarea cinstitelor şi sfintelor icoane, dar nu s-a supus, ci petrecea neclintit întru isprăvile Sfinţilor Părinţi. Pentru aceea a suferit multe chinuri şi surghiunii de la eretici şi pe toate le răbda cu bucurie, având nădejdea că pentru necazurile cele vremelnice va dobândi bunătăţile cele veşnice. Şi astfel, prin grele pătimiri şi prin rele chinuri fiind strâmtorat, a adormit întru Domnul în surghiun şi s-a încoronat cu cununa mărturisirii.

SFÂNTUL SFINŢIT MIRON, EPISCOPUL CRETEI, FĂCĂTORUL DE MINUNI (8 august)

Sfântul Miron s-a născut şi a crescut în insula Creta. La începutul vieţii sale a luat femeie şi lucra pământul, mâncându-şi pâinea sa din sudoarea feţei sale şi hrănind şi pe alţii; pentru că din roadele care îi creşteau împărţea săracilor, şi astfel ostenelile lui erau binecuvântate de Dumnezeu, căci, pe cât dădea el din roade, pe atât ele se înmulţeau, şi era milostiv mai mult decât ceilalţi oameni. Odată a găsit în aria sa pe nişte tâlhari furând, care îşi umpluseră sacii de grâu şi nu puteau să-i ridice de pe pământ. Iar el, în loc să-i bată sau să le facă vreun rău, le-a ridicat sarcinile, le-a pus pe umerii acelora cu mâinile sale şi le-a poruncit să nu spună la nimeni lucrul acela.

Pentru o viaţă îmbunătăţită ca aceasta a fost pus preot al sfintei biserici a lui Dumnezeu şi învăţa popoarele sfânta bună credinţă şi le întărea spre nevoinţele cele muceniceşti, fiind atunci prigonire a păgânului împărat Deciu. Iar după moartea lui Deciu şi după încetarea prigonirii, a fost ridicat la scaunul episcopiei. Şi cinstea pomenirile sfinţilor mucenici care au pătimit pentru Hristos în vremea prigonirii, şi făcea multe minuni şi puteri.

El a oprit curgerea unui râu; căci râul umflându-se, şi un bărbat slăvit, anume Triton, având mare nevoie să treacă râul, sfântul episcop a oprit repejunea râului şi nu l-a lăsat să curgă până ce acel bărbat, trecând dincolo, s-a întors iarăşi înapoi. Iar după ce s-a întors acela, Sfântul Miron a trimis toiagul său, poruncind râului ca iarăşi să curgă în calea sa. Şi ajungând trimişii, când au tulburat apa cu toiagul sfântului, spunându-i ei porunca arhiereului, îndată a curs râul cu mare pornire şi s-a îndreptat în curgerea sa ca mai înainte. Acest mare plăcut al lui Dumnezeu a făcut şi alte minuni ca acestea şi petrecând toată viaţa lui cu iubire de Dumnezeu şi cu cuvioşie, s-a mutat la Domnul, având vârsta de 100 de ani.

ARĂTAREA ICOANEI FĂCĂTOARE DE MINUNI A MAICII DOMNULUI, NUMITĂ TOLGSCA
(8 august)

In anul de la facerea lumii 6822, iar de la Hristos 1314, în zilele Sfântului Petru, mitropolitul Kievului şi a toată Rusia, domnea în Iaroslav binecredinciosul domn David Teodorovici. Iar Prohor, episcopul Rostovului şi al Iaroslavului, care de alţii era numit Trifon, cercetându-şi păstoria sa, s-a dus şi în mănăstirea Cuviosului Chirii Bieloezerski şi de acolo a plecat cu luntrea pe apă în josul râului Şecsna, care curge în Volga. Şi călătorind pe râul Volga, s-a îndreptat spre cetatea Iaroslav. Iar când era aproape la şase stadii de Iaroslav, înserându-se, s-a oprit pentru înnoptare la malul cel de sub deal, în partea aceea în care este cetatea şi, suindu-se în deal, şi-a întins cortul.

Şi era oprirea lui în dreptul acelui loc unde, în cealaltă parte de Volga, este o pădure mare şi un pârâu ce se numeşte Tolga, care se varsă în Volga. Şi rămânând episcopul noaptea acolo, s-a deşteptat la miezul nopţii şi a văzut lumină în cortul său. Deci, sculându-se în grabă şi ieşind din cort, a văzut pe toţi ce erau cu dânsul dormind - preoţi, clerici, slugi şi păzitori -, iar lumina cea mare strălucea partea aceea. Şi întorcându-se el spre râu, a văzut de cealaltă parte a râului un stâlp de foc prealuminos, strălucind negrăit, şi un pod peste Volga până la stâlpul acela; deci se mira episcopul cu spaimă de vedenia aceea. Apoi, rugându-se lui Dumnezeu, şi-a luat toiagul lui cel arhieresc, a ieşit din cort şi a mers la râu, nedeşteptând pe nimeni. Deci, suindu-se pe podul cel văzut, mergea pe apă ca pe lemn; căci niciodată nu a fost pod acolo, ci prin dumnezeiasca poruncă i se închegase lui apa şi se făcuse ca un pod sub picioarele lui. Apoi, trecând în partea cealaltă şi apropiindu-se de stâlp, a văzut chipul Preacuratei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu, ţinând în braţe pe Domnul nostru Iisus Hristos, stând nu pe lemn, ci în văzduh, la înălţime de la pământ mai mult de cinci coţi, cât să nu o ajungă omul cu mâinile. Şi a început episcopul a se ruga cu căldură, închinându-se la chipul acela şi curgându-i lacrimi din ochi; şi, rugându-se din destul, s-a întors înapoi, uitându-şi toiagul în locul în care se rugase. Deci, trecând iarăşi podul cel văzut peste râu, a intrat în cortul său, toţi dormind şi neştiind nimeni de umblarea sa peste râul Volga, şi s-a odihnit până dimineaţă.

Apoi, făcându-se ziuă şi toţi sculându-se din somn, au cântat Utrenia după obicei. Şi când era vremea ca episcopul să meargă în luntre, slugile au început a căuta toiagul arhieresc, dar nu l-au găsit şi au spus arhiereului că aseară puseseră toiagul în cort şi nu se ştie ce s-a făcut. Atunci arhiereul, aducându-şi aminte că uitase toiagul de cealaltă parte a râului şi înţelegând că Dumnezeu voieşte ca minunea aceea să vină la arătare, a arătat cu degetul peste Volga, căci nu putea de lacrimi să grăiască ceva cu limba. Apoi, abia grăind, le-a spus pe rând ce a văzut şi cum a trecut peste Volga; şi le-a poruncit să treacă râul Volga şi să ia toiagul din locul ce le-a arătat lor cu degetul.

Şi trecând slugile râul Volga, au căutat toiagul arhieresc şi au aflat în pădure icoana aceea a Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, stând acum nu în văzduh, ci pe pământ între copaci, şi aproape de ea era toiagul arhieresc. Deci, închinându-se icoanei, au luat toiagul şi s-au întors la arhiereu, spunându-i de icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Atunci arhiereul, lăsând calea ce ducea spre cetate, a trecut râul Volga cu toţi oamenii ce erau cu dânsul şi, văzând chipul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a cunoscut că este acela pe care l-a văzut noaptea în văzduh, luminat de stâlpul cel de foc şi, căzând, a început a se închina cu osârdie, vărsând rugăciuni fierbinţi cu lacrimi şi sărutând-o cu dragoste, bucurându-se şi veselindu-se cu duhul. Şi se bucurau şi cei ce erau cu dânsul şi vărsau lacrimi de bucurie, şi făceau multe închinăciuni şi rugăciuni.

Şi s-a făcut acea minunată arătare a chipului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu în opt zile ale lunii august, în care se cinsteşte pomenirea Sfântului Emilian, episcopul Cizicului. Şi a început episcopul în acelaşi ceas a tăia pădurea cu mâinile sale, curăţind locul acela, şi a pregătit lemne de biserică. Acelaşi lucru l-au făcut toţi cu osârdie şi au croit în aceeaşi zi o biserică mică pe care au şi întemeiat-o până la amiază. Despre acest lucru s-au înştiinţat toţi din cetatea Iaroslavului şi mulţime multă de oameni a alergat la episcop în acel loc: clerici şi mireni, bătrâni şi tineri, bogaţi şi săraci, sănătoşi şi neputincioşi,

care, văzând icoana Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, negrăit s-au bucurat şi se închinau la ea cu osârdie, ajutând la lucrul ce se făcea, tăind lemne şi ajutând meşterilor.

Deci săvârşindu-se acea mică biserică, episcopul a sfinţit-o în aceeaşi zi spre seară, ducând în ea acel chip făcător de minuni. Şi slujind în ea, a numit-o în numele cinstitei Intrări în biserică a Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, iar prăznuirea arătării icoanei a aşezat a se săvârşi în opt zile ale lunii august. Şi câţi din popor erau bolnavi atunci, toţi au luat tămăduire cu darul Preacuratei Fecioare, Maica lui Dumnezeu. Iar arhiereul a poruncit ca lângă această biserică să fie mănăstire şi a numit egumenul în aceeaşi zi. De atunci s-a aşezat acolo un locaş, întâi mic, iar după o vreme, mai mare şi ales. Acel locaş este şi până acum, păzit fiind de Dumnezeu. El se numeşte Tolgsca, de la râul Tolga, care se varsă acolo în Volga. Iar din ziua arătării acelei icoane făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, au început multe minuni a se săvârşii, dintre care cele mai alese sunt acestea:

In anul 6900 - adică 1392 de la naşterea lui Hristos -, în ziua de 16 septembrie, pe vremea egumenului Ghermano, cântând fraţii în biserică Utrenia, la a noua pesnă, când preotul a zis: „Pe Născătoarea de Dumnezeu şi Maica Luminii, întru cântări cinstindu-o, să o mărim", îndată din icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu a curs mir din mâna dreaptă şi a umplut biserica de mare şi bună mireasmă. Deci toţi privind acea minune cu mirare şi cu spaimă, au proslăvit pe Dumnezeu şi pe Preacurata Lui Maică. Iar după Utrenie au cântat paraclisul şi după ce l-au sfârşit, au cântat: „Stăpână, primeşte rugăciunea robilor...". Atunci, de la Pruncul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, din piciorul Lui cel stâng a curs mir; astfel că din acea icoană se vedeau curgând două izvoare de mir, unul din mâna dreaptă a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi altul din piciorul stâng al Domnului nostru Iisus Hristos. Iar egumenul şi fraţii, văzând acestea, se veseleau cu duhul de acea preaslăvită minune şi cu lacrimi cădeau la preacurata icoană, primind binecuvântare din acel sfânt mir pe frunţile lor. Acel mir era dătător de tămăduiri, căci câţi se ungeau cu el, fiind cuprinşi de orice neputinţă, îndată câştigau sănătate.

După aceea, trecând câtăva vreme, un bărbat dregător cu numele Nichita, din Moscova, dinspre părţile Iezerului Alb, a fost trimis de stăpânitor în cetatea Iaroslav. Şi venind el cu femeia şi cu oamenii săi, a şezut în luntre, ca să călătorească pe apa râului în sus. Iar acel Nichita avea un fiu născut, copil mic, care nu avea decât patru ani de la naştere. Acel prunc îmbolnăvindu-se pe cale, a murit şi l-au adus mort la mănăstirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu cea din Tolga, vrând să-l îngroape acolo. Deci tatăl şi mama copilului plângeau în faţa icoanei cea făcătoare de minuni a Maicii Domnului şi se tânguiau nemângâiaţi, căci nu mai aveau alt fiu. Şi îngrijind ei trupul mortului, au pregătit groapa şi cele de îngropare, de la întâiul ceas până la al nouălea. Şi cântându-se rugăciunea şi obişnuita rânduială deasupra gropii, a înviat pruncul cel mort şi a vorbit. Atunci toţi s-au înspăimântat şi s-au bucurat, dar mai ales părinţii s-au umplut de mare bucurie, deoarece şi-au luat copilul viu şi sănătos; şi au dat mulţumire lui Dumnezeu şi Preacuratei Maicii Lui.

Iar după câţiva ani, cu îngăduinţa lui Dumnezeu, s-a întâmplat un foc mare în mănăstire şi văpaia a cuprins repede întreaga biserică, încât fraţii nu au putut să deschidă uşile bisericii şi să scoată câte ceva de acolo. Deci biserica a ars cu toate lucrurile ce erau în ea şi toţi credeau că a ars şi icoana cea făcătoare de minuni într-însa şi se întristau pentru aceasta foarte. Insă după acel foc au găsit acea sfântă icoană afară din biserică, în dumbravă, stând întreagă pe un copac, strălucită cu lumină, fiind scoasă din foc nu de mâini omeneşti, ci de mâini îngereşti.

Deci iarăşi au luat-o cu bucurie şi îndată au zidit o biserică mai frumoasă decât cea dintâi, înfrumuseţând-o cu toate podoabele, încât acum se vede biserică şi mănăstire zidită din piatră aleasă. Iar darul Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu nu încetează şi acum a face minuni, curgând ca din izvor din sfânta icoană, dând tămăduiri la toate neputinţele şi izgonind duhurile viclene din oameni.

Despre acele minuni se scrie pe larg în locaşul acela, iar noi, din cele multe, am pomenit puţine, pentru că nu ne ajunge vremea ca să proslăvim pe Dumnezeu, pe Preasfânta Fecioară Maria care L-a născut pe

Hristos, şi să cinstim cu binecuvântată închinăciune preacinstita ei icoană, pe care toate neamurile creştine sunt datoare să o cinstească, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFANTUL APOSTOL MATIA
(9 august)

Sfântul Apostol Matia era cu neamul din Betleem, din seminţia lui Iuda. El a învăţat în Ierusalim din copilărie Scripturile şi înţelegerea Legii, de la Sfântul Simeon primitorul de Dumnezeu, de care a fost povăţuit şi la toată fapta bună, trăind cu dumnezeiască plăcere şi umblând pe căile cele drepte ale poruncilor Domnului. Iar când Domnul nostru Iisus Hristos, după 30 de ani ai naşterii Sale din Preasfânta Fecioară, a fost botezat în Iordan de Ioan, S-a arătat lumii adunând pe ucenicii Săi şi propovăduia împărăţia lui Dumnezeu, învăţând popoarele şi făcând multe semne şi minuni; atunci Matia, auzind propovăduirea şi învăţătura lui Hristos şi văzând facerile Lui de minuni, s-a rănit cu dragoste spre Dânsul şi, defăimând cele lumeşti, i-a urmat Lui cu ceilalţi ucenici şi cu poporul, îndulcindu-se de vederea feţei şi de cuvintele cele prea dulci ale lui Dumnezeu cel întrupat. Iar Domnul, Care cearcă inimile şi rărunchii, văzând osârdia aceluia şi ştiinţa cea curată, l-a ales pe el nu numai în ucenicie, dar şi în slujba apostoliei.

Mai întâi Sfântul Matia a fost unul din cei 70 de apostoli mai mici, pentru care se scrie în Evanghelie: A arătat Domnul şi pe alţi 70 şi i-a trimis pe ei câte doi înaintea feţei Sale... Apoi, după pătimirea cea de bună voie, după Invierea şi Inălţarea la cer a Domnului nostru Iisus Hristos, Matia a fost numărat cu cei 12 Sfinţi Apostoli mai mari, în locul lui Iuda, care căzuse, căci ceata de 12 fiind neîmplinită, Sfântul Petru, cel mai mare dintre apostoli, stând în mijlocul bisericii, a ţinut cuvânt despre aceasta, că se cuvine a se împlini locul lui Iuda, care a căzut şi a pierit, ca să fie întreagă şi neschimbată ceata de 12 mai mari apostoli, mai întâi aleşi ai Domnului. Şi au pus pe doi: pe Sfântul Iosif, care se numea Varsava, şi pe acest Sfânt Matia. Şi, rugându-se, au zis: „Tu, Doamne, ştiutorul tuturor inimilor, arată pe unul care l-ai ales dintre aceşti doi, ca să ia soarta slujbei acesteia şi a apostoliei, din care a căzut Iuda". Apoi, trăgând la sorţi, sorţul a căzut pe Matia şi a fost numărat între cei doisprezece apostoli, iar alegerea â fost întărită de Domnul prin trimiterea Sfântului Duh în limbi de foc, Care a şezut şi pe Sfântul Matia, precum a stat şi pe ceilalţi sfinţi apostoli, dându-i lui dar asemenea.

Iar după primirea Sfântului Duh, apostolii primind sorţii în care parte să meargă fiecare dintre dânşii spre propovăduirea lui Hristos, Sfântului Matia i-a căzut sorţul să meargă în Iudeea, ca acolo să propovăduiască pe Hristos Dumnezeu. Şi s-a ostenit într-însa, cercetând cetăţile şi satele şi binevestind mântuirea lumii. Dar nu numai în Iudeea a purtat numele lui Hristos, ci şi între neamuri, pentru că se povesteşte despre dânsul, că şi în Etiopia a propovăduit cuvântul. Acolo a suferit multe chinuri, fiind târât, bătut, spânzurat la chinuire, strujit cu fiare pe coaste şi ars cu foc pe dedesubt; dar, întărindu-l pe el Hristos, toate chinurile acelea le-a primit cu bucurie şi le-a răbdat vitejeşte.

Incă se povesteşte despre Sfântul Matia că s-a ostenit şi în Macedonia cu buna vestire a lui Hristos, unde păgânii elini, prin-zându-l şi vrând să ispitească puterea credinţei propovăduite de dânsul, i-au dat să bea o băutură otrăvitoare, care pierdea vederea ochilor, căci dacă cineva gusta dintr-însa, îndată rămânea orb. Dar sfântul apostol, bând otrava aceea în numele lui Hristos, a rămas nevătămat; încă şi pe cei orbiţi de acea otravă - mai mult de 250 de oameni -, punându-şi mâinile pe dânşii şi chemând numele lui Hristos, i-a tămăduit. Acest lucru nesuferindu-l diavolul să-l vadă, s-a arătat necredincioşilor în chip de copil mic, poruncindu-le să-l ucidă pe Matia, pentru că strică cinstea lor cea drăcească.

Dar când aceia voiau să-l prindă pe apostol, el umbla prin mijlocul lor nevăzut de dânşii; şi, căutându-l ei trei zile, nu l-au găsit. Apoi sfântul arătându-se lor de bunăvoie, s-a dat în mâinile lor, iar ei legându-l l-au închis în temniţă, unde, arătându-i-se diavolul cu mânie, scrâşnea din dinţi asupra lui. Dar în noaptea următoare, Domnul stând înaintea lui în lumină mare, l-a întărit pe el şi, dezlegându-l din legături, a deschis uşile temniţei şi l-a lăsat liber. Deci, făcându-se ziuă, sfântul apostol iarăşi s-a arătat în mijlocul

poporului şi propovăduia pe Hristos cu îndrăzneală. Iar când oarecare oameni împietriţi cu inimile nu numai că nu credeau propovăduirea lui, dar se şi mâniau împotriva lui şi voiau să pună mâinile lor ucigaşe pe dânsul, îndată deschizându-se pământul, i-a înghiţit, iar cei rămaşi, temân-du-se, s-au întors la Hristos şi s-au botezat.

După aceasta, apostolul lui Hristos s-a întors iarăşi în Iudeea, la sorţul său şi, propovăduind cuvântul lui Dumnezeu, pe mulţi din fiii lui Israel îi întorcea la Hristos Domnul, încredinţându-i pe ei prin semne şi minuni, pentru că pe cei orbi îi lumina, pe cei leproşi îi curăţa, pe diavolii din oameni îi izgonea cu numele lui Hristos; şchiopilor le dădea umblare; surzilor, auzire, şi pe cei ce mureau îi întorcea la viaţă. Drept aceea, pe Moise îl numea că este sfânt şi Legea lui cea dată de Dumnezeu pe lespezi le poruncea să o păzească şi-i învăţa să creadă în Hristos, în Cel închipuit mai înainte de însuşi Moise prin semne şi prin profeţii, şi întru Cel mai înainte vestit de cuvintele proorocilor, pe Care L-a trimis Dumnezeu Tatăl spre mântuirea lumii şi Care S-a întrupat din Preacurata şi Preanevinovata Fecioară. Şi le tâlcuia lor Sfântul Matia toate cele vestite de prooroci pentru Hristos, că acum s-au împlinit în Mesia Care a venit.

In vremea aceea, Anan era cel dintâi arhiereu printre iudei, urâ-tor şi hulitor al numelui lui Iisus Hristos şi prigonitor al credincioşilor, cu a cărui poruncă şi Sfântul Iacov, ruda Domnului, a fost aruncat de pe aripa templului şi a fost ucis. Şi trecând Sfântul Matia prin părţile Galileei, intra prin adunările evreieşti şi propovăduia pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu, iar evreii cei orbiţi de necredinţă şi de răutate, pornindu-se spre mânie, l-au prins şi l-au dus în Ierusalim la arhiereul Anan.

Iar arhiereul, strângând adunare evreiască vicleană şi punându-l înaintea lor pe apostolul lui Hristos, a început a zice către ai săi: „Ştie adunarea aceasta şi toată lumea în câtă ocară a venit neamul nostru, nu din vreo vină a noastră, ci cu răzvrătirea unora, care au ieşit de la noi, şi cu lăcomia ighemonilor romani, sau mai bine zis cu tirania. Nevrednici sunt de pomenire cei ce ne-au adus nouă eresurile, cu care atâtea mii de oameni s-au înşelat. Ştiţi singuri câţi au fost ucişi de ostaşii romani şi au pierit înşelătorii şi cei înşelaţi, însă nu fără de mare defăimare a neamului nostru.

Unii ca aceştia au fost începătorii de eresuri: Iuda Galileeanul şi Teuda vrăjitorul, care pierind, a pierit şi pomenirea lor. Dar mai mare începător de eresuri decât toţi s-a sculat Iisus Nazarineanul, Care propovăduindu-se pe sine că este Dumnezeu şi Fiul lui Dumnezeu, a uimit ochii multora cu semnele Sale şi cu minunile Sale făcute cu farmece, şi inimile lor le-a tras în urma sa, defăimând păzirea Legii; dar a luat judecată după legea pe care o hulea. Dar ce zic? Ştim că de la Insuşi Dumnezeu este dată Legea lui Moise şi este păzită de patriarhi şi prooroci, cărora le-a dat să facă şi minuni, precum Iisus nu putea să facă. Cine nu ştie că Moise a vorbit cu Dumnezeu ca şi cu un om? Cine nu ştie că Ilie a fost luat la cer cu căruţă de foc? Cine nu a auzit că mortul, fiind aruncat pe oasele cele moarte ale lui Elisei, a înviat? Şi alţi sfinţi ai lui Dumnezeu câte minuni au făcut? Dar nici unul dintre ei n-a îndrăznit a-şi alătura cinstea dumnezeiască sau să scornească lege nouă, precum a îndrăznit Iisus. Proorocii au grăit cu smerit chip şi glas, fiind învăţaţi de Duhul Sfânt; iar El de la Sine spunea cuvinte mândre şi ajunsese până la atâta îndrăzneală, încât şi pe boieri şi pe arhierei îi ocăra cu cuvinte necinstite, iar pe cărturari şi pe farisei îi numea făţarnici. Deci care din prooroci a îndrăznit a spune aşa? Dar după mândria Sa, Şi-a găsit sfârşit vrednic, luându-Şi plata după faptele Sale! O, de ar fi pierit pomenirea Lui odată cu Dânsul, şi de ar fi murit învăţătura Lui odată cu El, ca să nu fi fost nimeni să o învie! Iar aceasta, o, de câtă durere ne este nouă, că Templul lui Dumnezeu, Sfânta Cetate şi legile părinteşti se află sub jugul romanilor şi nu este nimeni care să-i fie milă, nimeni care să ne împărtăşească durerea, nimeni care să ne scoată!

Suntem traşi la judecată fără de vină şi răbdăm. Ne îmbulzesc şi ne învoim. Ne răpesc şi tăcem. Iar mai vârtos galileenii ne dau pe noi în mâinile romanilor, când sângele lui Hristos, ca al unui om nevinovat, nu se ruşinează a-l aduce asupra noastră şi al neamului nostru. Deci se cade ca acei galileeni - nefiind mulţi - să piară, decât să se dea pierzării de romani acest loc sfânt şi tot neamul nostru; pentru că dintre două răutăţi - de nu se poate scăpa de amândouă -, pe una suferită mai uşor este de nevoie a o alege. De aceea şi acest ucenic al lui Hristos ce stă înaintea noastră este vrednic de moarte; însă mai întâi singur de la sine să socotească, căci nu-i oprim lui vremea spre a se gândi, nici nu-i dorim pierzarea, ci îndreptarea lui.

Deci din două să-şi aleagă una: sau să urmeze Legii celei date de Dumnezeu prin Moise şi să fie viu, sau să se numească creştin şi să moară!"

Iar Sfântul Matia, ridicându-şi mâinile în sus, a zis: „Bărbaţi fraţi, pentru acea pricină pe care voi o aruncaţi asupra mea, nu este de trebuinţă a grăi multe, căci pentru mine a fi creştin nu este vină, ci slavă, pentru că Insuşi Domnul zice în proorocie: In zilele cele de apoi, întru cei ce-Mi slujesc Mie se va numi nume nou. Arhiereul Anan a zis: „Cum nu este vină a avea Legea cea sfântă întru nimic, a nu-L cinsti pe Dumnezeu, ci a lua aminte la basmele cele cu farmece şi deşarte?" Sfântul a răspuns: „De veţi asculta cuvintele mele, vă voi arăta că cele propovăduite de noi nu sunt basme şi farmece, ci sfântul adevăr, mărturisit de la început prin lege".

Iar arhiereul învoindu-se să audă, Sfântul Matia şi-a deschis gura sa şi a început a le spune cele mai înainte închipuite şi vestite despre Iisus Hristos, din cărţile Legii Vechi, cum Dumnezeu a făgăduit strămoşilor - lui Avraam, lui Isaac şi lui Iacov -, ca din seminţia lor să ridice pe un bărbat ca acesta, Care avea să binecu-vinteze toate seminţiile, pentru Care şi David a mărturisit: Se vor binecuvânta întru El toate seminţiile pământului şi toate neamurile îl vor ferici pe El. Şi cum rugul mai înainte nearzând închipuia întruparea Lui cea din Curata Fecioară, pentru care şi Isaia a proorocit: Iată Fecioara în pântece va zămisli şi va naşte Fiu, pe Cel numit Emanuil, care se tâlcuieşte: „Cu noi este Dumnezeu". Iar Moise mai luminat a zis mai înainte: Prooroc va ridica vouă Domnul dintre fraţii voştri, ca şi pe mine, pe Acela să-L ascultaţi întru toate cele ce va zice vouă. Şi iarăşi patima Lui cea de voie, acelaşi Moise a închipuit-o mai înainte prin şarpele cel înălţat pe lemn în pustie. Iar Isaia mai înainte a proorocit: ca o oaie s-a adus spre înjunghiere. Şi iarăşi: Şi cu cei fără de lege s-a socotit. Iar chip al învierii Lui celei de-a treia zi a fost Iona, care a ieşit nevătămat din pântecele chitului".

Nişte cuvinte ca acestea cu arătări minunate Sfântul Matia tâlcuindu-le despre Iisus Hristos din cărţile lor evreieşti, arhiereul Anan n-a suferit, ci, umplându-se de mare mânie, a zis cu iuţime către dânsul: „Oare aşa îndrăzneşti spre stricarea Legii? Oare nu ştii Scriptura, care zice: Iar de se va scula întru tine prooroc sau văzător de visuri şi-ţi va da ţie semn sau minune, şi va veni semnul sau minunea care a zis către tine: Să mergem să slujim la alţi zei, pe care nu-i ştiţi..., proorocul acela sau văzătorul de visuri să moară?"

Sfântul Matia a răspuns: „Acela, de care ne este nouă cuvântul, nu este numai prooroc, ci şi Domnul proorocilor, este Dumnezeu şi Fiul lui Dumnezeu, a cărui dumnezeire se arată prin semne adevărate şi pentru aceea am crezut în El, şi nădăjduiesc că întru mărturisirea preasfântului Său nume voi rămâne neclintit". Arhiereul a zis: „Dacă ţi se va da ţie vreme să te gândeşti, te vei pocăi oare?" Sfântul a răspuns: „Să nu-mi fie mie să mă depărtez de adevărul pe care l-am aflat o dată. Pe Iisus Nazarineanul cel lepădat de voi şi dat la moarte, Il cred cu inima şi-L mărturisesc cu gura, că este adevărat Fiul lui Dumnezeu, de asemenea cu Tatăl, de o fire cu Acela şi mai înainte de veci; şi zic că sunt rob al lui Hristos!"

Atunci arhiereul, astupându-şi urechile şi scrâşnind din dinţi, a început a striga cu mânie: „Huleşte, huleşte...". Apoi a adăugat: „Să asculte Legea". Şi îndată s-a deschis o carte a Legii şi s-a citit la locul unde era scris: Omul care va blestema pe Dumnezeul său, va lua păcat; iar cel ce va huli numele Domnului, cu moarte să moară. Cu pietre să-l ucidă toată adunarea lui Israel. Să nu-l cruţe pe el ochiul vostru, ca să scoateţi răutatea din Israel.

Citindu-se aceste cuvinte în cartea aceea, arhiereul a zis către apostolul lui Hristos: „Gura ta asupra ta a grăit, fie sângele tău asupra capului tău". Zicând acestea arhiereul, a osândit la moarte pe apostolul lui Hristos, ca să fie ucis cu pietre. Deci, luând pe Sfântul Matia, au mers la locul care se zicea Betlaschila - adică casa celor ucişi cu pietre -, şi sfântul a zis către iudeii care îl duceau: „Făţarnicilor, bine a proorocit David despre voi: Vâna-vor asupra sufletului dreptului şi sânge nevinovat vor osândi. Şi Iezechiel zice: Omorâţi sufletele cărora nu li se cădea să moară".

Sfântul zicând acestea, doi martori, după rânduiala Legii, şi-au pus mâinile pe capul său şi au mărturisit că a hulit pe Dumnezeu, pe Moise şi Legea. Şi aceia au aruncat primii asupra lui cu pietre. Iar sfântul i-a

rugat pe dânşii ca acele pietre aruncate întâi de dânşii să le îngroape cu dânsul, întru mărturia patimii lui celei pentru Hristos. Deci au început şi ceilalţi a arunca pietre asupra lui şi a-l ucide; iar el, ridicându-şi mâinile spre cer, şi-a dat sufletul său. Iar nelegiuiţii aceia au adăugat şi altă muncire, căci mucenicul fiind mort, i-au tăiat şi capul cu securea, după obiceiul romanilor. Acest lucru a fost făcut spre plăcerea romanilor, ca şi cum acel propovăduitor al lui Hristos ar fi fost potrivnic cezarului. Astfel Sfântul Apostol Matia, nevoindu-se cu nevoinţă bună, şi-a sfârşit alergarea sa. Iar credincioşii, luând apostolescul trup, l-au îngropat cu cinste, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine cinstea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFINŢII MUCENICI IULIAN ŞI MARCHIAN ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNŞII (9 august)

Luând sceptrul stăpânirii greceşti împăratul Leon, cel cu nume de fiară, care se mai numea şi Conon, de neam isaurian, a ridicat prigonire asupra Bisericii lui Dumnezeu, scornind un nou eres împotriva icoanelor, numind sfintele icoane idoli, iar pe cei ce se închinau lor cu credinţă numindu-i închinători de idoli. Şi a poruncit ca sfintele icoane de pretutindeni - din bisericile lui Dumnezeu, din toate casele şi din locuinţele omeneşti - să fie lepădate, să fie sfărâmate şi să li se dea foc sau să se arunce în apă; iar cei care nu se învoiau la păgânătatea lui, pe unii îi izgonea în surghiun îndepărtat, iar pe alţii îi muncea şi îi ucidea în multe feluri. Iar la început, pe preasfinţitul Gherman, patriarhul Constantinopolului (Pomenirea lui la 12 mai), care se împotrivea, l-a izgonit de pe scaun cu necinste şi cu bătăi, iar în locul lui a ridicat pe un oarecare Anastasie, eretic de un gând cu el.

In acea vreme mulţi dreptcredincioşi stând împotriva răutăţii ereticeşti, se făceau mucenici, precum au fost şi aceşti sfinţi de care vorbim şi a căror pătimire s-a început astfel: In Constantinopol era o poartă oarecare ce se numea "Poarta de Aramă", zidită în zilele marelui Constantin. Deasupra acelei porţi era chipul Mântuitorului de aramă, stând de mulţi ani acolo. Pe acel chip, împăratul şi patriarhul au poruncit să-l dea jos. Deci rău credincioşii vrând să-l surpe, au pus o scară pe care s-a suit un ostaş, cu dregătoria spătar. Iar poporul care se adunase acolo, bărbaţi şi femei, văzând aceea, s-au pornit cu râvnă după dreapta credinţă şi, apucând scara cu ostaşul care era pe dânsa, au aruncat-o jos, iar pe ostaşul acela l-au dat morţii.

De acel lucru aflând împăratul, a scos fără de veste ostaşi înarmaţi cu săbii asupra poporului cel dreptcredincios şi au tăiat pe mulţi de parte bărbătească şi femeiască, bătrâni şi tineri, al căror număr numai singur Domnul îl ştie; iar pe cei mai mari i-au prins vii. Şi erau numele lor acestea: Iulian, Marchian, Ioan, Iacov, Alexie, Dimitrie, Foca, Petru şi Leontie. Pe aceştia bătându-i cu toiege fără de cruţare, i-au aruncat în temniţă. Şi au fost ţinuţi sfinţii în legături şi bătuţi cumplit până la optzeci de zile; căci fiecăruia dintr-înşii i se dădea câte cinci sute de lovituri în fiecare zi. Iar ei, întărindu-se cu puterea lui Hristos, răbdau cu vitejie, neslăbind cu trupurile. Iar tiranul, văzând acest lucru, a poruncit să le ardă feţele cu fiare arse, apoi să-i scoată în uliţe şi să-i ucidă cu sabia. Astfel şi-au sfârşit ei pătimirea. Incă şi una din femeile cele slăvite, anume Maria patriciana, a fost tăiată odată cu ei, pentru dreptcredincioasa cinstire a sfintelor icoane, şi trupurile lor au fost aruncate în adâncul mării.

Iar când aceşti sfinţi mucenici au fost prinşi pentru chinuri, atunci a fost prinsă şi cuvioasa Teodosia monahia, ca una care avea aceeaşi vină, adică luase parte la dărâmarea scării împreună cu ceilalţi. Ea a luat cunună mucenicească mai înainte de aceşti sfinţi şi pomenirea ei se cinsteşte la 29 mai, unde s-a pus şi viaţa ei. Şi toţi câţi au pătimit pentru acea cinstită icoană a Mântuitorului, au stat împreună înaintea Stăpânului Hristos, Dumnezeul nostru, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

SFINŢII MUCENICI LAVRENTIE ARHIDIACONUL, SIXT, PAPA ROMEI, ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNŞII
(10 august)

După războiul romanilor cu perşii, Deciu împăratul s-a întors în Roma cu biruinţă şi cu dănţuire. Atunci preasfinţitul Sixt, papa Romei, cu clerul său, a fost prins de Valerian, eparhul Romei, şi închis în temniţa poporului. Sixt era din Atena, de neam grecesc, şi a fost mai întâi filosof, apoi ucenic al lui Hristos; şi mergând la Roma, a fost de bună trebuinţă Bisericii lui Hristos; pe de o parte, pentru înţelepciunea sa, iar pe de alta, pentru viaţa sa cea îmbunătăţită. Apoi, după o vreme oarecare, a fost ridicat la treptele rânduielilor bisericeşti; căci, fiind ucis pentru Hristos preasfinţitul Ştefan, papa Romei, Sfântul Sixt a fost ridicat la scaun în locul lui, ca la o moarte sigură, pentru că în acele vremi nu era vreun papă, pe care să-l fi ocolit paharul pătimirii.

Deci Sfântul Sixt, şezând în temniţa din Roma cu clericii şi cu ceilalţi creştini, au fost munciţi pentru Hristos doi boieri persani, anume Avdon şi Senis, pe care Deciu îi adusese cu el legaţi ca pe nişte robi. Iar după uciderea acelora, împăratul Deciu şi eparhul Valerian au poruncit ca pe Sixt papa să-l aducă noaptea înaintea lor, în capiştea care se numea Teliude. Şi când trimişii au venit ca să-l ia din temniţă, Sfântul Sixt a zis către cei legaţi împreună cu el: „Fraţilor şi ostaşii mei, nu vă temeţi de muncile cele vremelnice. Ştiţi ce fel de chinuri au răbdat sfinţii mai înainte de noi, ca să câştige cununile vieţii veşnice. Insuşi Hristos Dumnezeul nostru a pătimit pentru mântuirea noastră, ca să ne lase nouă pildă; deci să nu vă temeţi a pătimi pentru Hristos, ca să împărăţiţi împreună cu Dânsul".

Odată cu Sfântul Sixt au dus şi doi diaconi, anume Felichisim şi Agapit, şi i-au pus înaintea lui Deciu şi a lui Valerian. împăratul a zis către Sixt: „Ştii pentru ce eşti prins şi adus înaintea noastră?" Sixt a răspuns: „Ştiu prea bine". Impăratul a zis: „Dacă ştii, fă precum fac şi ceilalţi ca să fii viu tu, iar clerul tău să se înmulţească". Papa a zis: „Cu adevărat de aceasta mă îngrijesc, ca să se înmulţească clerul meu". Zis-a împăratul: „Deci jertfeşte zeilor şi fii mai mare peste toţi slujitorii idoleşti". Iar fericitul Sixt a răspuns: „Eu întotdeauna aduc jertfă curată şi fără prihană lui Dumnezeu Tatăl cel Atotputernic; Fiului Lui, Domnul nostru Iisus Hristos, şi Sfântului Duh". Zis-a împăratul: „Iţi cruţăm bătrâneţile, dar cruţă-te şi tu pe tine însuţi şi te îngrijeşte de clerul tău, ca să-l izbăveşti de la moarte". Răspuns-a sfântul: „Până acum m-am cruţat şi mă cruţ şi îngrijesc de clerul meu, ca să pot să-i răpesc şi să-i izbăvesc pe toţi împreună cu mine din adâncul morţii veşnice".

Zis-a împăratul către ostaşi: „Duceţi-l în capiştea lui Marte, ca să-i jertfească aceluia, iar de nu va voi, să-l închideţi în temniţa care se numeşte a lui Mamertin". Deci dus fiind papa la capiştea lui Marte împreună cu amândoi diaconii şi silit fiind spre jertfă, a zis către acei ostaşi: „O, ticăloşilor şi vrednicilor de plâns, pentru ce vă închinaţi idolilor celor muţi şi surzi, care nici lor, nici altora, nu pot să le ajute? Ascultaţi-mă pe mine, fiilor, şi vă pocăiţi, izbăvindu-vă sufletele voastre de veşnicele munci!" Dar ei, împlinind porunca împăratului, au dus pe papa şi pe amândoi diaconii în temniţa lui Mamertin. Şi văzând Sfântul Lavrentie arhidiaconul pe Sfântul Sixt fiind dus în legături, a strigat către el: „Părinte, unde te duci fără fiul tău? O, sfinte arhiereu, unde te grăbeşti fără arhidiaconul tău? Tu niciodată nu ai adus jertfă fără mine! Ce a găsit mila ta părintească neplăcut la mine? Oare sunt lepădat? Nu m-ai încercat oare pe mine ca să-ţi fiu slujitor plăcut? Dacă am fost părtaş cu tine întru lucrarea dumnezeieştilor Taine ale lui Hristos, pentru ce să nu fiu părtaş cu tine şi în vărsarea sângelui pentru Hristos? Ia-mă cu tine, părinte! Ia, învăţătorule, şi pe ucenicul tău, şi mă dă jertfă lui Dumnezeu înaintea ta, precum Avraam a jertfit pe fiul său, Isaac, şi marele Apostol Petru, pe întâiul arhidiacon Ştefan, şi, văzându-mă pe mine săvâr-şindu-mă prin mucenicie, te vei sârgui şi tu însuţi pe urmă spre cunună!"

Iar preasfinţitul Sixt i-a răspuns: „O, fiule, nu te las, ci te păzesc spre mai mari chinuri pe tine; pentru că cele mai mari nevoinţe te aşteaptă pe tine pentru credinţa în Hristos. Eu ca un bătrân ies la lupta cea mai uşoară, iar ţie ţi se cuvine să arăţi biruinţă şi dănţuire mai slăvită împotriva chinuitorului. Deci nu plânge; să ştii că, după trei zile de la sfârşitul meu, vei merge după preotul tău şi nu-ţi este de trebuinţă să fiu şi eu de faţă, ca şi cum aş fi spre ajutor. Ilie a lăsat pe Elisei şi nu i-a luat puterea facerii de minuni.

Mergi deci până la vremea aceea şi avuţiile bisericeşti să le împarţi săracilor şi celor ce au trebuinţă după socoteala ta". Deci ducându-se Sfântul Lavrentie şi luând podoabele şi vistieriile bisericeşti, căuta prin cetate pe clericii ascunşi şi pe creştinii săraci; şi, pe câţi îi afla, le dădea spre trebuinţă cele de nevoie.

Şi mergând la muntele Helion, a aflat o văduvă, care petrecea întru văduvie de 32 de ani. Acea văduvă, pe nume Chiriachi, ascundea la sine mulţi creştini, împreună cu preoţii şi clericii lor. Sfântul Lavrentie a adus noaptea acolo argint destul, haine şi toate cele de trebuinţă şi a început să spele picioarele slujitorilor lui Dumnezeu şi a celorlalţi creştini. Iar văduva Chiriachi, închinându-se la picioarele lui, i-a zis: „Rogu-te, robule al lui Hristos, puneţi mâinile tale pe capul meu, deoarece pătimesc o durere cumplită". Iar sfântul, punând pe mâinile ei fota cu care ştergea picioarele, iar^mâinile sale punân-du-le pe capul ei în semnul Sfintei Cruci, a zis: „în numele Domnului nostru Iisus Hristos, fii sănătoasă". Şi îndată acea văduvă s-a tămăduit de durerea sa.

In aceeaşi noapte, Sfântul Lavrentie ducându-se la uliţa care se numea Canaria, a aflat mulţi creştini adunaţi în casa unui oarecare creştin Narcis. Şi intrând înăuntru la ei, le-a spălat picioarele şi le-a dat destul spre trebuinţă din averile bisericeşti. Acolo era un oarecare orb Crischentie, care, plângând, a zis către sfânt: „Pune mâna ta pe ochii mei, ca să-ţi văd faţa". Iar Sfântul Lavrentie a zis: „Domnul nostru Iisus Hristos, Cel care a deschis ochii celui orb din naştere, Acela să te lumineze şi pe tine". Şi a făcut semnul Sfintei Cruci pe ochii orbului şi îndată acela a văzut şi a privit faţa lui Lavrentie, bucurându-se.

Ieşind sfântul de acolo, s-a înştiinţat că în peşterile lui Nepotian s-au adunat o mulţime de creştini şi s-au ascuns; deci a mers acolo, ducându-le cele de hrană şi altele de trebuinţă. Acolo a aflat 70 de suflete, bărbaţi şi femei, între care şi pe Sfântul Iustin preotul. Deci spălându-le picioarele şi dându-le cel mai de pe urmă argint, s-a dus.

Şi a auzit că sfinţitul Sixt a fost dus cu cei doi diaconi la judecată în capiştea Teliudei şi a mers acolo, vrând să vadă ce o să fie. Deci papa a fost pus înaintea lui Deciu şi a lui Valerian, şi Deciu a zis către el: „Te sfătuim cele folositoare pentru bătrâneţile tale, ascultă-ne şi adu jertfe zeilor". Sfântul a răspuns: „Sfătuiţi-vă pe voi singuri cele de folos şi nu huliţi pe Dumnezeul ceresc. Pocăiţi-vă pentru vărsarea sângelui sfinţilor, ca să nu pieriţi cumplit!"

Auzind Deciu aceste cuvinte, s-a mâniat şi a zis către Valerian: „Dacă acesta nu se va pierde din mijlocul celor ce vieţuiesc pe pământ, nimeni nu va avea nici frică, nici ascultare de stăpâni". Şi a zis Valerian: „Să se pedepsească cu moarte!" Atunci diaconii au strigat către asupritori: „O, ticăloşilor, dacă aţi fi ascultat sfaturile părintelui nostru, aţi fi scăpat de muncile cele veşnice ce vă aşteaptă pe voi". Zis-a Valerian: „Până când aceştia trăiesc, îngrozindu-ne pe noi cu munci? Să fie duşi în capiştea lui Marte ca să jertfească, iar de nu vor voi, apoi în acelaşi loc să li se taie capetele".

Deci acea capişte a lui Marte era în afară de zidurile cetăţii, dinaintea porţilor care se numeau "ale lui Apie", unde fiind duşi sfinţii, preasfinţitul papă a zis către acea capişte: „Să te sfărâme pe tine Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel viu!"; iar creştinii zicând "Amin", îndată s-a făcut cutremur mare şi a căzut o parte din acea spurcată capişte, sfărâmându-se şi idolul din ea. Atunci Sfântul Lavrentie a strigat către preasfinţitul Sixt, zicând: „Nu mă lăsa pe mine, părinte, că acum am împărţit vistieria ce mi-ai încredinţat-o". Iar ostaşii auzind de vistierie, au prins pe Sfântul Lavrentie şi l-au ţinut legat. Iar pe papa cu cei doi diaconi i-au tăiat înaintea acelei capişti de sub munte şi trupurile lor le-au lăsat neîngropate. Şi după ce s-a făcut noapte, au mers preoţii, diaconii şi ceilalţi creştini şi, luând acele cinstite trupuri, l-au pus pe cel al papei în peştera de la mormântul lui Calixt, iar pe ale diaconilor le-au îngropat în mormântul lui Pretextat. Astfel s-au sfârşit pentru Hristos prin mucenicie preasfinţitul papă Sixt şi cu dânsul cei doi diaconi, Felichisim şi Agapit, în ziua de 6 august.

După uciderea preasfinţitului papă Sixt, ostaşii au adus la împăratul pe Sfântul Lavrentie, şi i-au spus, zicând: „Am prins pe arhidiaconul lui Sixt, care a luat vistieria după al său papă şi a ascuns-o". Iar împăratul, auzind de vistierie, s-a bucurat şi, punând pe Lavrentie înaintea sa, a zis către dânsul: „Unde sunt bogăţiile bisericeşti pe care le-ai ascuns?" Dar Sfântul Lavrentie nu i-a răspuns nici un cuvânt.

Atunci împăratul Deciu l-a dat lui Valerian eparhul, zicându-i: „Cercetează-l pentru avuţiile bisericeşti şi sileşte-l la închinarea zeilor; iar de nu va voi să spună unde sunt avuţiile şi să se închine zeilor, să-l pierzi cu munci". Iar Valerian, luând pe Lavrentie, l-a dat unui mai-mare peste ostaşi, anume Ipolit, care era păzitorul celor legaţi, zicându-i să aibă grijă de el. Iar Ipolit a închis pe Lavrentie în temniţă, împreună cu ceilalţi legaţi.

Intre aceia era un elin, anume Luchilie, ţinut legat de mult. Acela îşi pierduse vederea de mult plâns, rămânând orb. Deci Sfântul Lavrentie i-a zis: „Crede în Fiul lui Dumnezeu, în Domnul nostru Iisus Hristos şi te botează, iar Acela te va lumina". Orbul a zis: „Eu doresc de mult să mă botez în numele lui Hristos". Lavrentie a zis: „Dar crezi din toată inima?" Orbul a răspuns cu plângere: „Cred în Domnul Iisus Hristos, mă lepăd de idolii cei deşerţi şi scuip asupra lor". Iar Ipolit, ascultând cu răbdare cuvintele lor, voia să vadă dacă se vor deschide ochii orbului şi cum se va face aceea. Deci Sfântul Lavrentie, învăţând pe Luchilie, apoi binecuvântând apa, l-a botezat şi îndată i s-au deschis ochii şi a strigat, zicând: „Bine este cuvântat Domnul Iisus Hristos, Dumnezeul cel veşnic, Care m-a luminat!"

De această minune înştiinţându-se şi alţi orbi, se duceau în temniţă la Sfântul Lavrentie; iar el chemând numele lui Iisus Hristos şi punându-şi mâinile pe ochii lor în semnul Sfintei Cruci, îi făcea să vadă. Şi văzând Ipolit toate acestea, se minuna. Apoi a zis către Lavrentie: „Arată-mi mie vistieriile cele bisericeşti". Lavrentie a zis către dânsul: „O, Ipolite, dacă vei crede în Dumnezeu, Tatăl cel atotputernic, şi în Fiul Lui, Domnul nostru Iisus Hristos, ţi se vor arăta avuţiile şi ţi se va da viaţa cea veşnică". Ipolit a zis: „Dacă se va împlini cu adevărat cuvântul grăit de tine, atunci voi face ceea ce porunceşti". Sfântul a zis: „Ipolite, ascultă-mă pe mine şi fă degrab ceea ce zic: leapădă pe idolii cei muţi şi surzi şi primeşte Sfântul Botez".

Şi s-a învoit Ipolit şi l-a scos pe Lavrentie din legături şi l-a dus la casa sa. Apoi Lavrentie, învăţând pe Ipolit şi povăţuindu-l la sfânta credinţă, l-a botezat. Iar după botez, Ipolit a zis: „Am văzut sufletele cele nevinovate în mare bucurie!" Acelea erau avuţiile despre care Lavrentie îi spusese că i se vor descoperi; pentru că în ceasul botezului i-a arătat Domnul prin minunată vedenie cereştile bucurii. Apoi a zis iarăşi către Sfântul Lavrentie: „Te jur cu Domnul nostru Iisus Hristos, să botezi toată casa mea!" Şi a botezat sfântul pe cei ce se aflau în casa lui, cu totul 19 suflete. In vremea aceea a venit poruncă la Ipolit, ca să ducă pe Lavrentie la Valerian. Şi a spus Ipolit lui Lavrentie despre aceea. Iar sfântul i-a zis: „Să mergem că şi ţie şi mie ni s-a gătit cununa mucenicească".

Şi mergând ei înaintea feţei lui Valerian, a zis Valerian către Sfântul Lavrentie: „Lasă-ţi împotrivirea şi ne arată avuţiile, care se zice că sunt la tine". Sfântul a zis: „Dă-mi vreme două sau trei zile şi ţi le voi arăta". Apoi Valerian a zis către Ipolit: „Ţi-l încredinţez ţie pentru trei zile". Deci Valerian a eliberat pe Lavrentie şi a spus despre aceasta împăratului, că Lavrentie, după trei zile, are să arate avuţiile. Iar Lavrentie, plecând din faţa lui Valerian, în trei zile a adunat în casa lui Ipolit mulţime de săraci, de văduve, de sărmani, de orbi, de şchiopi şi de neputincioşi. Iar a treia zi i-a dus pe toţi înaintea lui Deciu şi a lui Valerian - ei fiind atunci în palatul lui Salustie - şi a strigat cu mare glas către dânşii, zicând: „Iată, aveţi vistieriile cele veşnice puse în aceste vase pe care le vedeţi şi cine îşi va pune averile sale în aceste vase, le va lua cu dobândă în cereasca împărăţie".

Atunci împăratul Deciu şi eparhul Valerian, văzându-se ruşinaţi, s-au umplut de mânie şi acum nu-l mai schingiuiau atât de mult pentru avuţii, cât au început a-l sili la închinarea de idoli. Şi a zis Valerian către dânsul: „Pentru ce te chinuieşti mult? Jertfeşte zeilor şi leapădă-ţi meşteşugurile de farmece, spre care nădăjduieşti!" Iar sfântul a răspuns, zicând: „Pentru ce vă învaţă diavolul să siliţi pe creştini să se închine dracilor? Judecaţi singuri dacă este drept a pleca grumazul la idolul zidit de mâini omeneşti şi la diavolul care petrece într-însul, mai mult decât la Dumnezeul cel ceresc, la Ziditorul a toată făptura văzută şi nevăzută". Iar împăratul, mâniindu-se, a poruncit să dezbrace pe Lavrentie, să-l întindă la pământ şi să-l bată cu scorpioane (Scorpionul era o unealtă de chinuire - un laţ de fier subţire cu dinţişori ascuţiţi). Şi fiind bătut mucenicul cumplit şi înroşindu-se pământul cu sângele lui, împăratul Deciu îi zicea: „Nu huli pe zei, nu huli!" Iar mucenicul răspundea: „Eu mulţumesc Dumnezeului meu că m-a

învrednicit părţii robilor Săi, sfinţilor mucenici; iar tu, ticălosule, te chinuieşti cu nebunia şi cu iuţimea ta".

Apoi Deciu a poruncit celor ce-l chinuiau să înceteze a-l bate, să-l ridice de la pământ şi să aducă înaintea lui un pat de fier, scânduri, vergi de plumb şi alte unelte de muncire, şi i-a zis: „Cu toate acestea va fi muncit trupul tău, de nu vei aduce jertfe zeilor". Iar mucenicul a răspuns: „Ticălosule, eu toate acestea le-am dorit de mult ca pe nişte ospeţe; pentru că acestea vouă vi se par că sunt chinuri, iar nouă slavă". Muncitorul a zis: „Dacă aceste munciri pentru tine sunt ospăţ şi slavă, atunci spune-ne unde se ascund şi ceilalţi creştini, ca să vină aici să se ospăteze împreună cu tine". Sfântul a răspuns: „Ochii voştri cei necuraţi nu sunt vrednici să-i vadă pe aceia, ale căror nume sunt scrise în cer".

După aceasta, împăratul a poruncit ca pe Sfântul Lavrentie să-l ducă legat în palatele lui Tiberie, unde voia şi el însuşi să meargă. Şi ajungând acolo şi şezând în capiştea lui Die, a pus de faţă pe mucenic şi a zis către dânsul: „Spune-ne nouă pe toţi necuraţii creştini, ca să curăţim cetatea de dânşii, iar tu închină-te zeilor şi nu nădăjdui spre vistieriile pe care le tăinuieşti". Sfântul a răspuns: „Pe robii lui Hristos nu ţi-i voi spune, iar spre vistierii nădăjduiesc cu adevărat şi sunt încredinţat despre ele". Impăratul a zis: „Socoteşti oare că prin aur şi prin argint te vei răscumpăra din munci?" Mucenicul a răspuns: „Eu sunt rob al lui Hristos şi nădăjduiesc spre Dânsul; deci sunt încredinţat de vistieriile cele cereşti, pe care Hristos Dumnezeul meu le-a pregătit pentru mine şi pentru toţi robii Săi".

Atunci împăratul, mâniindu-se, a poruncit să bată pe sfânt cu beţe şi să-i ardă coastele cu scânduri de fier înroşite. Iar sfântul se ruga lui Dumnezeu într-acele munci, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeule cel din Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, robul Tău, pe cel clevetit, dar care nu s-a lăsat de Tine, pe cel întrebat şi care Ţi-a mărturisit preasfântul Tău nume". Apoi muncitorul a poruncit ca să-l bată cu vergi de plumb pe mucenic, iar sfântul a strigat, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, primeşte duhul meu!" Atunci a venit de sus un glas, zicând către dânsul: „Incă mai ai mult să pătimeşti!" Şi a fost auzit glasul acela de toţi, iar Deciu, mâniindu-se fără de măsură, a strigat cu glas mare, zicând: „Bărbaţi romani şi adunarea poporului, aţi auzit glasul diavolilor care mângâie pe vrăjitorul şi pe furul acesta de cele sfinte, care nici pe zeii noştri nu-i cinsteşte, nici pe mine, împăratul, nu mă ascultă şi nici de munci nu se teme".

După aceea a poruncit ca iarăşi să-l întindă la muncire şi să-l bată cu scorpioane ascuţite; iar sfântul râdea în acea muncă, batjocorind pe chinuitor. Apoi a zis: „Bine eşti cuvântat, Doamne Dumnezeule, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos; mulţumesc Ţie că ne arăţi mila Ta nouă, nevrednicilor; ci dă-mi şi darul Tău, ca să cunoască cei ce stau împrejur şi privesc la mine, că Tu mângâi pe robii Tăi". Astfel rugându-se sfântul, unul din ostaşii care erau de faţă, anume Roman, a crezut în Hristos şi a strigat, zicând: „Sfinte Lavrentie, văd un tânăr prealuminos stând lângă tine, ştergându-ţi rănile şi tot trupul tău cu fota; deci te jur cu Hristos Domnul, Care ţi-a trimis pe îngerul Său, să nu mă laşi pe mine".

Şi a zis Deciu către Valerian: „Suntem biruiţi de vrăjitorul acesta". Apoi, poruncind să dezlege pe mucenic de la muncire, l-a încredinţat lui Ipolit spre pază. Iar Roman ostaşul, aducând Sfântului Lavrentie un vas cu apă, a căzut la picioarele lui, plângând cu lacrimi şi rugându-l să-l boteze. Deci, fiind botezat, îndată ceilalţi ostaşi l-au apucat şi l-au dus la împărat. Iar el, mai înainte până a începe a-l întreba, striga: „Sunt creştin". Atunci împăratul îndată a poruncit să-i taie capul lui. Deci, scoţându-l pe el din cetate, la porţile Salariei, i-au tăiat capul în 9 zile ale lunii lui august; iar trupul lui luându-l noaptea Iustin preotul, cel pomenit mai sus, l-a îngropat cu cinste.

Intru aceeaşi noapte, împăratul Deciu şi Valerian eparhul, stând în băile olimpieşti de lângă palatele lui Salustiu, au poruncit să le pregătească divan, ca să aducă pe Lavrentie la întrebarea cea mai de pe urmă; apoi au mai poruncit ca şi toate uneltele cele de muncire să le pună de faţă.

De acest lucru înştiinţându-se Ipolit, a început să plângă, iar Sfântul Lavrentie a zis către dânsul: „Nu plânge pentru mine, care merg la slăvita cunună mucenicească, ci mai ales te veseleşte". Ipolit a zis: „Pentru ce nu strig şi eu lângă tine: «Sunt creştin», ca să mor cu tine?" Sfântul a zis: „Tăinuieşte acum

mărturisirea lui Hristos în inima ta; iar după puţină vreme, când eu te voi chema pe tine, atunci vei auzi şi vei veni după mine".

Deci când împăratul cu eparhul au stat la judecată, Sfântul Lavrentie a fost pus de faţă înaintea lor, iar împăratul a zis către dânsul: „Lasă-ţi farmecele tale şi ne spune de ce neam eşti". Sfântul a răspuns: „De neam sunt din Ispania şi am crescut în Roma. Eu sunt din scutece creştin şi am învăţat din tinereţe toată legea lui Dumnezeu". Impăratul a zis: „Oare aceasta este la tine legea lui Dumnezeu, ca să nu cinsteşti pe zei şi să nu te temi de munci?" Sfântul a răspuns: „Legea pe care am învăţat-o m-a învăţat a cunoaşte şi a cinsti pe Dumnezeul meu, pe Domnul Iisus Hristos, cu al Cărui nume întărindu-mă, cu adevărat nu mă tem de muncile tale". Impăratul a zis: „Jertfeşte zeilor, că de nu vei jertfi, toată noaptea vei fi muncit". Sfântul a răspuns: „Noaptea mea nimic nu are întunecos; ci toate strălucesc ca lumina!" Atunci muncitorul a poruncit să-l bată pe mucenic cu pietre peste gură. Iar sfântul mai mult se întărea şi batjocorea pe muncitor, mulţumind lui Dumnezeu.

Apoi Deciu a zis către slujitori: „Aduceţi patul de fier, ca în noaptea aceasta mândrul Lavrentie să se odihnească pe dânsul". Deci, fiind adus patul care era ca un grătar de fier, au pus pe el pe mucenic gol înaintea lui Deciu şi a lui Valerian şi au pus cărbuni de foc dedesubt. Şi strângeau slujitorii trupul mucenicului cu furci de fier deasupra patului, iar dedesubt îl ardeau ca pe nişte carne de mâncare. Iar împăratul a zis către dânsul: „Jertfeşte zeilor!" Mucenicul a răspuns: „Eu m-am adus pe mine însumi jertfă Dumnezeului meu, întru miros cu bună mireasmă, întru duh umilit!"

Intr-acea vreme slujitorii puneau mai mult foc dedesubt şi mai cu dinadinsul ardeau patul. Iar sfântul a zis către împărat: „Vezi, ticălosule, că aceşti cărbuni de foc mie îmi pregătesc răcorire, iar ţie, munci veşnice! Căci Domnul meu ştie, că pentru sfânt numele Lui fiind pârât, nu m-am lepădat şi, fiind întrebat, L-am mărturisit pe El; iar acum, fiind ars, Ii mulţumesc Lui". Vaierian a zis către sfânt: „Unde este focul cu care ne-ai îngrozit pe noi?" Sfântul a răspuns: „O, nebunilor şi ticăloşilor, oare nu ştiţi că aceşti cărbuni cu care mă ardeţi pe mine şi care sunt răcorirea sufletului meu, aceştia vor fi sufletelor voastre nestinsă ardere?"

Şi toţi care erau acolo de faţă se mirau de o muncire ca aceea a împăratului, care a poruncit să frigă un om de viu. Iar Sfântul Lavrentie, cu faţa luminoasă, zicea: „Mulţumescu-Ţi Ţie, Doamne, Iisuse Hristoase, că m-ai întărit pe mine". Apoi, întorcându-şi ochii către Deciu şi către Valerian, le-a zis: „Iată, o, ticăloşilor, aţi fript o parte a trupului meu; întoarceţi-l acum şi pe cealaltă parte şi mâncaţi carnea mea cea friptă". După aceasta, slăvind pe Dumnezeu, a zis: „Mulţumesc Ţie, Doamne, Iisuse Hristoase, că m-ai învrednicit a intra în porţile Tale!"

Aceasta zicând, şi-a dat duhul; iar împăratul şi eparhul, văzând pe mucenic mort, s-au sculat cu ruşine de acolo şi au plecat, lăsând trupul pe patul acela. Deci Ipolit, mai înainte de a se face ziuă, a luat cinstitul şi mult pătimitorul trup al mucenicului şi l-a învelit cu pânză curată, ungându-l cu aromate. Apoi a spus Sfântului Iustin preotul, care a venit îndată la Ipolit, şi amândoi au dus trupul acela la văduva Chiriachi, cea zisă mai înainte, şi l-au pus în casa ei până seara, petrecând ziua aceea în postire cu lacrimi. Iar seara târziu l-au dus în peştera din satul acelei văduve, adunându-se mulţi creştini şi plângând mult. Şi făcând acolo rugăciune de toată noaptea, au îngropat cu cinste pe mucenic.

Iar Sfântul Iustin preotul a săvârşit Sfânta şi dumnezeiasca Liturghie şi toţi s-au împărtăşit cu Preacuratele Taine ale Trupului şi Sângelui lui Hristos. Sfântul Mucenic Lavrentie arhidiaconul şi-a săvârşit nevoinţa sa mucenicească în 10 zile ale lunii august, iar Sfântul Ipolit cu ceilalţi au pătimit a treia zi după Sfântul Lavrentie, în care se va vorbi mai pe larg despre aceasta. Pentru toate acestea să fie slavă Dumnezeului nostru Celui slăvit în Sfânta Treime, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL PĂRINTELE NOSTRU NIFON, PURTĂTORUL DE DUMNEZEU, PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI (11 august)

Acest dumnezeiesc părinte al nostru Nifon era din Moreea. El s-a născut din părinţi străluciţi în lume şi de bun neam; dar mai străluciţi şi mai de bun neam cu dreapta credinţă şi cu fapta bună, care se numeau Manoil şi Maria. Din Sfântul Botez el a fost numit Nicolae şi, venind în vârstă, a fost dat la şcoală ca să înveţe Sfintele Scripturi. Deci, având din început cugetări bătrâneşti, el nu se îndeletnicea cu jocuri copilăreşti, ca ceilalţi copii, ci, ca albina cea înţeleaptă, mergea la dascăli înţelepţi şi îmbunătăţiţi ca să adune mierea faptei bune, făcându-se ascultător şi următor tuturor învăţăturilor şi pildelor celor bune şi folositoare de suflet. El era încă şi atâta de isteţ la minte, încât în puţină vreme a întrecut la învăţătură pe cei care învăţau împreună cu dânsul. Citea adeseori şi Vieţile Sfinţilor Părinţi şi se veselea sufletul lui, sârguindu-se, după putinţă, să urmeze faptelor lor celor bune. El era şi păzitor minunat al întregii înţelepciuni, pentru că s-a dat cu multă osârdie la înfrânare, mâncând puţină pâine şi bând puţină apă, doar pentru a-şi potoli trebuinţa trupului. Asemenea se nevoia şi la toate celelalte fapte bune.

In zilele acelea a trecut pe la şcoală un ieromonah cu numele Iosif, dascăl desăvârşit şi foarte îmbunătăţit. Bunul Nicolae a petrecut împreună cu dânsul vorbind mult, apoi l-a rugat să-l ia cu el, fără să ştie altcineva, pentru că se temea să nu-l împiedice cumva. Iar Iosif primindu-l cu bucurie, Nicolae s-a dus pe ascuns şi a învăţat de la el filosofia. Şi mergând la Epidauron, au auzit că în părţile acelea sihăstrea un bătrân cu numele Antonie, foarte îmbunătăţit şi următor întru toate lui Antonie cel Mare. Deci s-au dus la dânsul amândoi, ca să-l întâlnească şi să ia binecuvântare; iar după ce au vorbit din destul cu dânsul şi au auzit dumnezeieştile lui cuvinte, s-au veselit cu sufletul. Apoi Iosif, luând desăvârşita rugăciune a bătrânului, s-a dus, iar Nicolae, aruncându-se la picioarele lui Antonie, l-a rugat cu lacrimi să rămână cu dânsul. Dar Antonie, punându-i înainte ostenelile pustniciei, petrecerea cea aspră, şi mai ales tinereţea vârstei lui, se sârguia să-l oprească pe el de la aceea. Insă Nicolae, fiind aprins de dumnezeiescul dor, şi mai mult îl ruga şi zicea: „Orice îmi vei porunci, părinte, cu bucurie te voi asculta, numai să nu mă lipseşti de însoţirea ta". Şi văzând bătrânul osârdia lui cea mare, l-a primit, i-a dat chilie şi i-a pus rânduială cum să se nevoiască. Deci bunul Nicolae s-a dat cu totul la nevoinţele pustniciei, urmând întru toate pe bătrân, pe care, după puţină vreme, l-a rugat să-l îmbrace în chipul monahicesc. Iar dumnezeiescul Antonie a zis către dânsul: „Fiule, fiindcă voieşti să iei şi chipul monahicesc, să ştii că trebuie să te dai la mai multe nevoinţe şi osteneli pustniceşti, ca să nu te afle vrăjmaşul dormind şi să te rupă, ca un bântuitor şi zavistnic ce este nouă, monahilor; de aceea se cuvine să ne nevoim ca să dobândim veşnica viaţă, prin calea cea strâmtă şi necăjită". Aceasta şi altele multe zicând bătrânul către el, l-a îmbrăcat în chipul monahicesc, punându-i numele Nifon.

De atunci fericitul Nifon se nevoia mai mult la toate nevoinţele petrecerii monahiceşti. Iar când îi venea lui gând de bogăţie sau aducere aminte de părinţi, pe care vrăjmaşul nu înceta a i le aduce ca să-l biruiască, atunci alerga îndată la bătrân, cădea cu lacrimi la picioarele lui şi se mărturisea. Şi împuternicindu-se de la el şi mângâindu-se, lua rugăciunea şi binecuvântarea bătrânului şi se ducea în chilia sa.

Iar lucrul mâinilor sale era scrierea frumoasă, cu care îşi scotea hrana vieţii sale, pentru că era preaiscusit şi bun scriitor. Fericitul Nifon păzea încă şi acestea: cuvânt deşert n-a vorbit niciodată, nici n-a râs în schit, nici carte bisericească n-a citit fără lacrimi şi nici cuvânt n-a grăit cândva fără binecuvântarea bătrânului său. De aceea s-a făcut desăvârşit în toate rânduielile monahiceşti, dar n-a trecut multă vreme şi de-a pururea pomenitul Antonie a adormit întru Domnul, iar Nifon plângea nemângâiat pierderea duhovnicescului său părinte.

Deci îngropându-l pe el şi stând multă vreme singur întru linişte, a auzit că în cetatea Nardei este un dascăl înţelept şi foarte îmbunătăţit, cu numele Zaharia, care mai înainte cu puţine zile ar fi venit din Sfântul Munte. Şi, dorind să se îndulcească de la dânsul de roadele înţelepciunii şi să înveţe şi rânduielile

Sfântului Munte, s-a dus la el şi, mărturisindu-se, l-a rugat să petreacă împreună cu dânsul. Iar Zaharia, primindu-l pe el, îl învăţa sârguinţa lui cea dorită.

Dar fiindcă în vremea aceea era mare amestecare şi tulburare în biserici, pentru mincinosul sinod ce s-a ţinut în Florenţa de către Ioan Paleologul, pe care răsăritenii nu voiau să-l primească nicidecum, pentru aceasta înţeleptul Zaharia împreună cu sfinţitul Nifon s-au dus la Ascalon, învăţând în biserică pe creştini ca să stea neclintiţi în dreapta credinţă şi în hotărârile Sfinţilor Apostoli şi ale Sinoadelor celor a toată lumea.

Intorcându-se de acolo, s-au dus în cetatea Truiei, iar stăpâni-torul Gheorghe, cu numele Skanderbeg, i-a primit cu toată cinstea şi evlavia, căci auzise mai înainte de vestea lor şi, primindu-i cu mare bucurie, i-a ţinut cu dânsul în palat, făcându-l şi părinte duhovnicesc al său pe preaînţeleptul Zaharia.

Intr-acea vreme a murit în Constantinopol şi împăratul Ioan Paleologul, iar în locul lui a împărăţit Constantin, fratele său, care, adunând sobor, a propovăduit ca neadevărat sinodul din Florenţa. Deci, trecând puţină vreme, cu judecăţile lui Dumnezeu, turcii au supus Constantinopolul în anul 1453. Şi era mare vifor şi tulburare în toate părţile din vărsările de sânge ale războaielor, iar creştinii fugeau din loc în loc ca să se ascundă. Atunci şi fericiţii aceştia s-au ascuns pentru o vreme într-un munte, până ce au încetat tulburările, apoi s-au dus în cetatea Ahridonului, în care era o mănăstire a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, şi au rămas într-însa împreună cu ceilalţi fraţi. Iar sfinţitul Nifon petrecea sârguindu-se la învăţăturile pe care i le dădea dascălul său, Zaharia.

Insă, în zilele acelea, arhiereul Nicolae al Ahridonului a adormit în Domnul şi, adunându-se episcopii, clericii şi toată mulţimea, au rugat pe sfinţitul Zaharia să primească dregătoria arhieriei, ca unul ce era vestit tuturor pentru faptele bune şi pentru înţelepciunea lui. Iar el făcându-se netrebnic pe sine, zicea că nu este vrednic să ia asupra sa atâta greutate de suflete asupra sa, care de-abia putea să-şi mântuiască sufletul său. Insă ei nu încetau rugându-l şi îndemnându-l, până ce l-au înduplecat a primi hotărârea lor.

Iar câteva zile după ce a fost hirotonit arhiereu Sfinţitul Zaharia, fericitul Nifon a cerut să-i dea binecuvântare să se ducă în Sfântul Munte să se liniştească. Iar arhiereul a zis către dânsul: „Fiule, acum aveam mare trebuinţă să te am împreună cu mine, ca să mă mângâi şi să mă uşurez de greutatea care, fără voia mea, s-a pus pe umerii mei, iar tu acum cauţi să mă laşi? Ştii că în vreme de nevoie sunt trebuincioşi prietenii şi fiii, ca să ajute părinţilor când se primejduiesc. Fiul meu, Nifone, să nu mă lipseşti de vederea ta cea preafericită!" Când arhiereul zicea acestea cu lacrimi, dumnezeiescului Nifon îi curgeau lacrimile ca pârâul, încât nu putea să-i dea răspuns. Deci în noaptea aceea au petrecut amândoi priveghind, iar arhiereul, adormind înspre ziuă, a văzut în vis pe sfântul înger, zicându-i: „Să laşi pe Nifon să meargă unde voieşte, că este vas ales al lui Dumnezeu". Şi dimineaţa, făcând rugăciune, a eliberat pe dumnezeiescul Nifon, zicându-i: „O, fiule, du-te unde te va povăţui Domnul, pe Care îl rog eu, nevrednicul, să mă învrednicească să te văd iarăşi în această viaţă de acum, când va voi pronia Lui cea dumnezeiască".

Iar fericitul Nifon, luând împreună călător rugăciunea arhiereului, a alergat la Sfântul Munte ca un vultur înaripat. Şi, mergând la cinstita mănăstire a Vatopedului şi închinându-se sfintelor minuni ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a căutat şi a găsit acolo mulţi bărbaţi îmbunătăţiţi, cărora s-a făcut osârdnic râvnitor. Apoi mergând la Careia, a întâlnit pe cel dintâi al Muntelui, pe Daniil, om foarte îmbunătăţit şi cu socoteală. Acela, văzându-l pe el, s-a bucurat foarte mult şi, sărutându-l, a zis: „O, preaînţelepte Nifone, eu m-am înştiinţat de la mulţi despre tine şi m-am rugat lui Dumnezeu să mă învrednicească să te văd mai înainte de moartea mea. Iată că Preabunul Dumnezeu a auzit smerita mea rugăciune; pentru aceea te rugăm să înveţi pe fraţii care s-au adunat cu osârdie pentru tine". Iar Nifon, smeritul cugetător, a zis: „Preacuvioşi părinţi, nu sunt vrednic să dau doctorie sănătoşilor şi iscusiţilor doctori, ci mai vârtos eu am trebuinţă de vindecare de la dânşii". Atunci dumnezeiescul Daniil i-a zis: „Părinte, nu se cade să păstrezi dumnezeieştile cuvinte numai pentru tine, ci să le împărtăşeşti şi altora, ca să le aduci folos".

Deci sfântul, plecându-şi capul şi făcând obişnuita metanie, a început să grăiască preaînţeleptele lui cuvinte, încât toţi se minunau de priceperea cuvintelor lui; căci era atât de dulce în vorbire, încât nimeni nu putea să se despartă de dânsul, iar de dulceaţa cuvintelor lui îşi uitau şi hrana cea trupească.

Şi umblând împrejurul schitului Careii, a găsit mulţi bărbaţi îmbunătăţiţi şi sufletul lui se bucura. Apoi s-a dus şi în sfinţita Mănăstire a Pantocratorului, şi zăbovind destulă vreme, s-a dus şi la peştera care se numeşte Criti, în care locuiau şi vieţuiau cu mare asprime pustnici minunaţi, de care minunându-se pentru covârşitoarea lor răbdare, a rămas împreună cu dânşii, învăţându-se şi trăind din scrierea mâinilor sale.

După acestea a fost chemat de proiestoşii Lavrei celei Mari a Sfântului Atanasie să meargă şi acolo ca să ia folos şi ei din cuvintele lui cele curgătoare cu miere. Iar el, ca să nu se arate neascultător, s-a dus cu bucurie, ca un următor osârdnic al Stăpânului Hristos. Deci, învăţându-i multă vreme, a auzit şi despre sfânta Mănăstire a Inainte-mergătorului, care se numeşte a Dionisiului, că într-însa erau mulţi monahi îmbunătăţiţi care păzeau toate rânduielile petrecerii monahiceşti, având viaţă de obşte şi toate de obşte, după rânduiala Sfântului Vasile, şi petreceau întocmai ca îngerii. Deci a ieşit din lavră şi a mers acolo. Şi văzând greutatea şi asprimea locului, atât s-a bucurat fericitul, încât i se părea că vede pe dumnezeiescul Inaintemergător petrecând în munţi şi în peşteri, şi mâncând acride şi miere sălbatică. Şi toată noaptea aceea a petrecut-o fără de somn, rugându-l pe cinstitul Inaintemergător să-l învrednicească să rămână în acel loc cinstit. Deci, făcând metanie egumenului, îndată s-a îmbrăcat cu îngerescul şi dumnezeiescul chip al schimniciei. Apoi, fiind rugat de fraţi să ia dregătoria preoţiei, a zis, ca un smerit cugetător, că nu este vrednic. Apoi iarăşi fiind rugat foarte mult, s-a supus şi a fost hirote-sit citeţ şi ipodiacon, iar după aceea a fost hirotonit diacon şi preot.

Astfel se nevoia mai mult întru nevoinţele cele duhovniceşti, la privegheri, la postiri, la rugăciune şi la dragoste adevărată către toţi. Şi, ca să zic pe scurt, de trei ori fericitul Nifon era mare luminător, strălucind nu numai în Mănăstirea Dionisiu, ci şi în tot Sfântul Munte, precum a mărturisit un bătrân îmbunătăţit, cu numele Petronie. Acela, petrecând într-o noapte afară din mănăstire împreună cu dumnezeiescul Nifon, s-a sculat la miezul nopţii ca să se roage şi a văzut pe sfântul că stătea drept şi îşi avea ochii şi mâinile înălţate la cer, fiind tot plin de o lumină care se suia până la cer şi strălucea peste tot, încât, din pricina acestei străluciri, Petronie a căzut la pământ ca un mort, iar sfântul l-a ridicat uimit. Şi după ce şi-a venit în fire, a căzut la picioarele lui, iar fericitul Nifon căuta să ascundă de dânsul dumnezeiasca vedenie. Petronie însă s-a dus în taină la egumen şi i-a spus vedenia. Iar acela i-a răspuns: „Părinte Petronie, aceasta arată curăţia cea desăvârşită a bărbatului şi că prin el se vor lumina mulţi. Păzeşte-te însă să nu spui aceasta altcuiva, ca să nu audă şi să se ducă de la noi, fugind de laudă; căci ne vom păgubi de un om ca acesta, pe care Dumnezeu ni l-a dăruit ca scăpare şi întărire în zilele noastre".

In vremea aceea au venit acolo doi cetăţeni tesaloniceni spre închinare la sfinţitele mănăstiri ale Sfântului Munte. Şi aflându-se ei în Mănăstirea Dionisiu, în ziua în care sfântul a slujit Sfânta Liturghie în biserica cea sobornicească, şi auzind învăţătura lui cea purtătoare de miere, s-au minunat, fiindcă şi ei erau învăţaţi. Iar după sfârşit, întâlnindu-se cu sfântul, s-au veselit de vorbele lui cele folositoare de suflet; apoi, întorcându-se în patria lor, au spus toate cele ce auziseră şi văzuseră la dumnezeiescul Nifon.

Iar în zilele acelea a murit Partenie, mitropolitul Tesalonicului, şi adunându-se episcopii şi tot clerul tesalonicenilor, au hotărât cu toţii de obşte ca păstor al lor pe prea înţeleptul Nifon. Deci, trimiţân-du-se doi episcopi şi clerici, s-au dus în cinstita Mănăstire Dionisiu şi vorbind deosebi cu proiestoşii, i-au rugat ca să îndemne pe sfânt să primească hotărârea lor. Iar aceia, suspinând greu, au zis: „O, sfinţi arhierei, cine este acela care să dea altora pe dascălul lor? Noi, fiind flămânzi şi însetaţi, cum să dăm mâncarea şi băutura noastră? Până la atâta a ajuns Tesalonicul cel vestit, încât să nu aibă pe cineva vrednic de păstor şi aţi venit la noi, smeriţii, să ne lipsiţi de lumina ochilor noştri, când voi singuri vedeţi în ce locuri prăpăstioase şi greu de umblat locuim, încât ne lipsim şi de cele de nevoie ale trupului? Domnul ne-a trimis nouă mângâietor în necazurile noastre şi noi, ticăloşii, să ne lipsim acum de dânsul? Acest lucru ni se pare foarte greu, căci cu adevărat mare primejdie ne va urma nouă, de ne vom păgubi de un astfel de luminător, apoi şi toţi fraţii cu adevărat vor pătimi supărare nemăsurată". Zicând acestea, proiestoşii s-au dus.

Atunci episcopii şi clericii, văzând că n-au făcut nimic, rugau cu lacrimi fierbinţi pe Dumnezeu şi pe înaintemergătorul Ioan să nu se ducă înapoi deşerţi; iar sfântul, întrebând pe egumen despre dânşii, nu i-a dat nici un răspuns, din pricina mâhnirii lui celei nemărginite pe care o avea. Dar sfântul, fiind luminat de darul Sfântului Duh, a priceput şi i-a zis lui: „Nu te mâhni, părinte, că eu voi fi cu voi şi într-acest loc mântuitor de suflete am să-mi dau datoria cea de obşte, după cum am rugat pe dumnezeiescul Ioan Inaintemergătorul, când am venit în mănăstire, şi a ascultat rugăciunea mea". Iar egumenul a zis către dânsul: „Facă-ţi-se ţie, iubite, după cum ai cerut de la dumnezeiescul Inaintemergător. Insă îi vezi pe aceia despre care m-ai întrebat? Ei sunt episcopi ai Tesalonicului şi sunt trimişi de tot clerul şi poporul să te ia pe tine ca păstor al lor, şi noi rămânem orfani fără tine! Deci eu, mai ales, nu te voi mai vedea pe tine!" Iar aceasta o zicea fiind luminat de Dumnezeu, căci fericitul Nifon când a venit a doua oară la mănăstire, egumenul era mort şi nu l-a mai văzut pe el, după cum a proorocit. Deci acestea zicându-le, îi curgeau lacrimile ca pârâul.

Şi auzindu-le acestea Nifon, smeritul cugetător, a căzut la pământ în biserică şi, udând pământul cu lacrimi, zicea: „Cine sunt eu, puturosul şi păcătosul, să primesc acest fel de jug prea greu asupra grumazului meu cu totul rănit?" Atunci fraţii, auzind tânguirea sfântului, au alergat cu toţii la biserică, ca să vadă care era pricina mâhnirii lui; iar egumenul, văzând că s-au adunat toţi fraţii la biserică, le-a spus toate ale episcopului şi clericilor. Şi cum au auzit fraţii acestea, au înconjurat pe sfânt, plângând şi tânguindu-se atât de mult, încât au auzit aceasta episcopii şi clericii, care, venind înăuntru, au dat în mâinile sfântului scrisorile clerului din Tesalonic. Iar sfântul, plângând, zicea: „Eu, sfinţiţi arhierei, fiindcă sunt cu totul rănit de multele mele păcate, am venit în locul acesta ca să mă liniştesc şi să mă sfârşesc; deci cum pot să fug de calea pocăinţei şi să iau asupra mea grija de atâtea suflete, când abia pot să-mi mântuiesc sufletul meu cel păcătos?"

Episcopii au zis: „Părinte, să nu te arăţi împotrivitor dumnezeieştii hotărâri, că toţi de obşte, cu o socoteală şi un glas, te cer pe tine a fi păstor al lor". Atunci egumenul, ca luminat de Sfântul Duh, a zis: „Du-te, cinstite părinte, că aşa este voia lui Dumnezeu, ca să înmulţeşti talantul şi să se mântuiască mulţi prin tine! Adu-ţi aminte totdeauna de acest sfinţit locaş, de dragostea noastră şi a fraţilor şi ajută-ne nouă cu desele tale rugăciuni, şi orice vei putea alt lucru trupesc de nevoie spre chiverniseala noastră; iar noi te vom avea pe tine întotdeauna întru pomenirea noastră, ca pe un vieţuitor de obşte şi fiu al sfinţitei noastre mănăstiri. Căci Domnul mi-a poruncit mie în noaptea aceasta să nu-ţi împiedic calea ta!" Acestea zicându-le, a sărutat pe fericitul Nifon, asemenea l-au sărutat pe el şi toţi fraţii cu lacrimi, iar el, pe urmă, a zis: „Părinţilor şi fraţii mei, fie voia Domnului precum hotărâţi, însă primejdie mare îmi va urma mie, nevrednicului; de aceea, rugaţi-vă Domnului pentru mine!"

Deci, luând episcopii pe sfânt, s-au dus bucurându-se şi, mergând ei în Tesalonic, a alergat atâta mulţime de popor ca să-l vadă şi să ia binecuvântare, încât se îndesa care să apuce mai înainte. Iar Duminică l-au hirotonit pe el arhiereu şi păstor al lor. După câteva zile sfântul, văzând pe creştini tulburaţi de cei de un cuget cu latinii -adică cu papistaşii -, şi de noua izvodire a mincinosului sinod din Florenţa, învăţa în fiecare zi dumnezeieştile dogme ale apostolilor şi ale dumnezeieştilor sinoade, lepădând desăvârşit născocirile cele noi şi dovezile cele sofistice ale latinilor, poruncindu-le să păzească credinţa ortodoxă curată. El îi mai mângâia pe dânşii şi pentru neorându-ielile şi ispitele agarenilor, care împărăţeau de curând, îndemnându-i să rabde fără de cârtire necazurile şi pedepsele robiei, pentru nădejdea bunătăţilor celor făgăduite, şi să păzească credinţa neclintită.

Iar pe bogaţii cei nemilostivi şi neîndurători îi îndemna cu sfaturi înţelepte să fie milostivi şi să miluiască pe cei săraci, pentru că atâta de milostiv şi iubitor de săraci era, încât de multe ori, noaptea, el însuşi ducea cele de trebuinţă bolnavilor şi neputincioşilor şi cu dulceaţa cuvintelor sale trăgea pe fiecare la dumnezeiasca voie. încă şi pe mulţi necredincioşi, preaînţeleptul îi aducea la credinţa în Hristos şi în fiecare zi îi întorcea de la rătăcirea lor. De aceea s-a auzit pretutindeni vestea despre el şi mulţi alergau la dânsul. Faima aceasta a ajuns încă şi la biserica cea mare, încât şi arhiereii doreau să se îndulcească de dânsul. Deci, după doi ani a fost chemat de toată adunarea arhiereilor la Constantinopol, pentru oarecare pricini de nevoie ale Bisericii. Şi aceasta s-a făcut cu iconomia lui Dumnezeu, ca să se pună lumina în loc mai înalt şi să lumineze pe toţi de obşte. Deci mergând sfântul la Constantinopol, a fost primit cu toată

cinstea de către patriarh, de arhierei şi de tot clerul şi poporul, pentru fapta lui cea bună şi ocârmuirea cea înţeleaptă a turmei sale. Acolo a aflat şi pe dascălul său, Zaharia, şi, sărutându-se unul cu altul, s-au bucurat peste măsură. Deci s-a împlinit rugăciunea dumnezeiescului Zaharia, care a zis că se vor întâlni iarăşi în viaţa aceasta de acum. Iar după puţine zile, preasfinţitul Zaharia, îmbolnăvindu-se, s-a dus către Domnul, şi sfinţitele lui moaşte le-a îngropat dumnezeiescul Nifon cu cinste şi cu evlavie.

Apoi, după puţină vreme a adormit întru Domnul şi patriarhul Constantinopolului şi, fără întârziere, toţi arhiereii şi clericii au pus, cu stăpânire împărătească, pe prea înţeleptul Nifon în scaunul cel a toată lumea, deşi el nu-l voia. Apoi, având dumnezeiască râvnă în sfântul său suflet, el propovăduia cu mare glas dogmele dumnezeieşti, învăţând în fiecare zi ca un alt apostol, sfătuind, certând cu măsură şi sârguindu-se cu tot felul de chipuri să izgonească pe lupi din turma lui Hristos şi să întărească credinţa ortodoxă. Deci, cu dumnezeieştile şi prea înţeleptele lui cuvinte, câştiga şi pe mulţi necredincioşi, care luau în taină dumnezeiescul Botez de la dânsul şi, împuternicindu-se cu rugăciunile lui, se lepădau de patrie şi de neam, fugind departe, ca să nu se primejduiască de păgâni.

Deci Biserica lui Hristos se bucura având un luminător ca acesta, care strălucea în toată lumea; căci în acele vremi nu se găsea un alt ierarh asemenea lui. Dar diavolul, urâtorul de bine, n-a suferit să vadă nişte bunătăţi ca acestea şi a pornit pe nişte clerici făcători de sminteală să izgonească pe sfânt departe de la turma lui şi făcând tovărăşii împotriva bunului păstor, au năvălit cu stăpânire împărătească, gonindu-l din patriarhie.

Iar dumnezeiescul Nifon, neştiind pentru care pricină se izgoneşte cu atâta mânie fără de socoteală, nu se dumirea şi se mâhnea, nu pentru că a fost scos din scaun, ci pentru lipsirea mântuirii creştinilor, cunoscând că toate cele pornite asupra sa sunt de la vicleanul diavol. Pentru aceea s-a rugat Domnului să ierte păcatul făcătorilor de sminteală şi să le dea gând bun, ca să se pocăiască; iar el s-a dus pe calea lui, bucurându-se că s-a izbăvit de griji şi că are să se îndulcească de liniştea cea dorită lui. Deci mergând la Sozopoli, se liniştea într-o mănăstire a Sfântului Ioan Inaintemergătorul, pe care îl iubea din tot sufletul. Şi petrecând el o viaţă prea minunată, vestea despre el a străbătut în toate părţile acelea, iar creştinii alergau să-l vadă şi să audă învăţătura lui cea folositoare de suflet.

Şi petrecând fericitul în mănăstire doi ani întregi, a fost chemat iarăşi în Constantinopol şi suit a doua oară pe scaunul patriarhal a toată lumea. Şi a strălucit iarăşi lumina în sfeşnic; şi s-a luminat toată lumea cu desele lui învăţături. Dar diavolul, nesuferind iarăşi venirea sfântului, a măiestrit împotriva lui un alt meşteşug ca să-l gonească. Intr-o zi, pe când se întorcea în patriarhie de la o biserică unde slujise, s-a întâmplat că a întâmpinat fără de veste pe cale pe împărat şi, dându-se la o parte, i-a urat de bine după cuviinţă. Iar fudulul împărat, vrând cinste întocmai ca lui Dumnezeu, a ocărât pe sfânt că nu ştie să cinstească cum se cade pe împăraţi. Iar smeritul cugetător Nifon, negrăind nimic, s-a dus, zicând în sine: „Diavole, al tău este acest meşteşug viclean". Deci, ducându-se împăratul la palat, a izgonit pe sfânt în Adrianopol, porancind ca acolo să-l păzească ostaşii. Iar aceia care l-au dus pe el, i-au făcut multe rele pe dram, dar Dumnezeu l-a păzit nevătămat. Şi acolo l-au lăsat să locuiască într-o biserică a Sfântului Ştefan, cu mare pază. Iar sfântul mulţumind lui Dumnezeu că i s-a dat spre mângâiere biserica întâiului mucenic, se bucura şi slăvea pe Domnul, Căruia i s-a dat cu tot sufletul, fără să mai nădăjduiască la vreun ajutor omenesc.

Iar de vreme ce străbătuse vestea despre Sfântul Nifon şi în Valahia, domnul de atunci, cu numele Radu, a vrut să-l vadă pe sfânt. Deci, mergând în cetatea împărătească să plătească dajdiile, a trecut pe la Adrianopol şi, făcând în tot chipul, a luat voie de la oamenii împărăteşti şi a mers de s-a întâlnit cu sfântul; şi, plecându-şi capul, i s-a închinat cu mare evlavie. Apoi, sărutându-i cu dorinţă nemăsurată sfânta lui dreaptă, a zis: „Eu, stăpâne sfinte, de mult doream să mă învrednicesc să văd prea fericita ta faţă şi să iau rugăciunea şi binecuvântarea ta. Slăvit să fie Dumnezeu că m-am învrednicit azi şi am dobândit ce doream, dar mă mâhnesc de ispitele ce le pătimeşti". Sfântul a răspuns: „Prea strălucite domn, prin multe necazuri se cuvine nouă să intrăm în Impărăţia cerurilor, zice Domnul. Iar dumnezeiescul Pavel scrie: Nu sunt vrednice pătimirile vremii de acum, faţă de slava ce va să se descopere. Deci se cade să suferim primejdiile vieţii acesteia cu bucurie, precum se bucurau şi dumnezeieştii Apostoli când erau

bătuţi de iudei, pentru că au fost necinstiţi pentru numele Domnului, după cum istoriseşte dumnezeiescul Luca în Faptele Apostolilor. Şi fericitul Pavel scrie în epistolele sale: Acum mă bucur întru pătimirile mele. Deci de trei ori fericiţii se bucurau în necazuri, suferindu-le cu mulţumire, pentru că aşteptau fericita nădejde; dar noi suntem puţini la suflet şi ce putem să suferim?"

Auzind domnul acestea, s-a umilit şi i-a zis: „Mă rog arhieriei tale să vii în Valahia să ne înveţi pe noi, că suntem cu totul lipsiţi de învăţătura duhovnicească şi de păstor învăţător. Acolo te voi odihni şi toţi te vor primi cu bucurie. Numai dă-mi cuvântul tău, ca să mijlocesc la păgâni să ne dea voie". Şi primind sfântul aceasta, Radu a mijlocit şi l-a luat cu sine în Valahia şi toţi l-au primit ca pe un apostol al Domnului. Domnitorul i-a zis: „Părinte, de astăzi te avem povăţuitorul şi păstorul nostru, ca să ne înveţi pe noi calea mântuirii şi să ai stăpânire asupra lucrurilor bisericeşti şi orice vei porunci, să se facă".

Iar dumnezeiescul Nifon a zis către el: „îţi laud socoteala ta cea bună, dar să dea Dumnezeu s-o ai până la sfârşit. însă mă rog, orice voi face spre îndreptarea voastră, să o primiţi cu mulţumire şi chiar tu de vei greşi, să primeşti duhovnicescul meu sfat; căci atunci când poporul cel de obşte va vedea pe domnul ţării că primeşte îndreptare de pocăinţă, atunci şi ei cu înlesnire se îndreaptă; iar dimpotrivă, când domnul ţării va călca legea şi va defăima sfintele canoane, atunci se face mare cădere tuturor, pentru că oamenii se pleacă lesne spre cel rău". Iar domnul a zis către el: „Părinte, orice vei face pentru folosul sufletelor noastre, vom primi cu bucurie".

Atunci preaînţeleptul Nifon a poruncit să se facă sinod local, unde să se adune toţi preoţii Bisericii, egumenii mănăstirilor, boierii divanului şi domnul. Deci, fiind toţi adunaţi, fericitul a început să le propovăduiască dumnezeieştile cuvinte şi să-i îndemne la obiceiurile cele bune, cu dovezi din insuflatele de Dumnezeu Scripturi şi de la părinţii dumnezeieşti, ca să-i taie de la fiecare obicei rău. Deci toţi au primit învăţătura lui cea curgătoare de miere şi, plecându-se dumnezeieştilor lui cuvinte, se sârguiau să-şi îndrepteze toate rânduielile şi obiceiurile lor.

Sfântul a hirotonit şi doi episcopi şi, dându-le rânduitele episcopii Râmnic şi Buzău, le-a poruncit să se îngrijească de turma lui Hristos, că au să dea seamă pentru dânşii la înfricoşatul Judecător. Apoi, întorcându-se către domnul ţării, a zis în auzul tuturor: „Fiule Radu, şi tu, care ai stăpânirea în mâinile tale, se cade să sfătuieşti pe toţi supuşii tăi, să pedepseşti pe cei fără rânduială şi să nu cauţi în faţă nici la mare, nici la mic; ci să faci judecată dreaptă, că judecata este a lui Dumnezeu, după cum zice dumnezeiasca Scriptură".

Invăţându-le sfântul toate acestea cu multă smerenie, a slobozit sinodul, ţinând destulă vreme pe preoţii şi pe monahii care erau din locuri îndepărtate, până să-i îndrepteze. Deci toţi slăveau pe Dumnezeu că le-a trimis un luminător ca acesta, care i-a povăţuit la calea adevărului, şi-l numeau pe el nou Gură de Aur. Iar el slujea dumnezeiasca Liturghie în fiecare Duminică şi praznic, ca toţi să vină la biserică şi să audă învăţătura lui. Şi se sârguia minunatul în tot chipul să-i scoată pe ei din obiceiul cel rău al beţiei, căci mai toţi erau aplecaţi cu covârşire la acea patimă, din care se nasc toate păcatele cele de moarte şi mai ales necurata desfrânare, la care erau dedaţi cei mai mulţi. Pentru aceea se silea preaînţeleptul să stingă văpaia beţiei şi cu învăţătura lui cea cu osteneală întorcea la pocăinţă mulţime multă, care se îndrepta. Dar diavolul, urătorul de bine, ce a lucrat iarăşi împotriva sfântului, ca să împiedice dumnezeiasca lui propovăduire?

Un boier mare din Moldova, fiind cu rău obicei şi făcând multe rele, a fugit din patria sa, ca să scape de stăpânirea domnească, lăsându-şi casa, femeia şi copiii şi a venit în Valahia. Şi împriete-nindu-se foarte cu Radu, domnul ţării, a voit să locuiască acolo şi să ia altă femeie. Pentru aceea domnul, deşi ştia că moldoveanul avea femeie la locul său, a trecut cu vederea şi legile părinţilor şi canoanele, şi i-a dat de soţie chiar pe sora sa, afară de lege. Iar femeia lui cea după lege, auzind acel lucru, a scris o scrisoare Sfântului Nifon, plângându-se şi arătându-i că acela este însurat şi are copii. Şi luând sfântul scrisoarea, a chemat pe moldovean şi i-a vorbit cu blândeţe şi cu smerenie cele cuviincioase, ca să lase pe femeia aceea afară de lege şi să se ducă la femeia lui cea după lege. Dar acela, fiind cu rău obicei şi nepocăit, a plecat

de la sfânt cu multe înfricoşări. Şi ducându-se el la domnul ţării, l-a pornit spre mânie asupra sfântului, căutând să-l izgonească din Valahia.

Iar dumnezeiescul Nifon, netemându-se nicidecum de înfricoşări, s-a dus în palatul domnului şi a dat întâi scrisoarea pe care i-o trimisese femeia lui după lege; apoi, deschizând dumnezeiasca lege, l-a rugat să nu defaime hotărârea dumnezeiască şi dumnezeieştile canoane ale Bisericii. Dar Radu, lepădând făţărnicia evlaviei cea mai dinainte, şi-a sălbăticit năravul asupra sfântului şi i-a zis: „Stăpâne, nu se cade să arăţi atâta asprime către noi, ci să ai ruşine şi frică de stăpânitori. Eu voiam şi mai înainte să-ţi zic că, îndată ce te-am adus aici, ai călcat şi ai defăimat toate predaniile şi rânduielile noastre şi ai schimbat toate lucrurile după socoteala ta. Pentru aceea, de astăzi înainte nu mai voim nici învăţătura ta, nici predaniile şi rânduielile tale, că noi suntem oameni ai lumii şi nu putem să urmăm după socoteala ta".

Sfântul, auzind aceste cuvinte fără de nădejde, i-a zis: „Prea-strălucite domn, oare acestea nădăjduiam să-mi zici? Oare n-ai venit strălucirea ta cu boierii tăi de două şi de trei ori şi m-ai rugat să vin aici, pentru folosul sufletelor voastre? Arată-mi, preaînălţate, ce pre-danie şi rânduială rea v-am dat vouă şi am defăimat pe ale voastre? Vai mie! Acum văd arătat că are să vină mare urgie asupra voastră şi mă mâhnesc pentru sufletele voastre. Iar despre mine nu mă îngrijesc nicidecum, că nădejdea mea este la Acela pe Care L-am iubit şi-L iubesc din tinereţile mele şi pentru a Cărui dragoste am mare bucurie să-mi vărs şi sângele, dacă va cere trebuinţa. Domnule Radu, să ştii că toată puterea mea este legea Bisericii, pentru care Domnul meu Şi-a vărsat preasfântul Său Sânge, ca s-o curăţească de tot păcatul şi s-o sfinţească. Ea va fi curată şi sfântă cu lucrarea dumnezeieştilor porunci, pe care doresc să le păzesc până la sfârşitul vieţii mele".

Zicând acestea, a ieşit din palat şi, ducându-se în biserică, a poruncit celor cu bună rânduială să adune poporul. Şi învăţându-i pe ei din destul, s-a îmbrăcat în veşmintele arhiereşti şi a afurisit pe moldoveanul cel fără de lege şi pe cei care îl ajutau la a lui fărădelege, depărtându-l de la Biserică împreună cu preadesfrânata, ca pe nişte călcători de lege. Apoi, sfătuind mult poporul, a spus mai înainte câte au să se întâmple Valahiei şi că domnul Radu şi moldoveanul au să primească rea moarte şi au să se sfârşească întru fărădelegea lor. După aceea a pus veşmintele arhiereşti pe Sfânta Masă, a sărutat sfintele icoane şi s-a dus.

Auzind acestea, domnul Radu a dat poruncă la toţi cetăţenii să nu-l mai numească arhiereu, nici să-i mai dea vreo cinste şi căutare. Şi dacă se va auzi că cineva i-a dat pâine sau altceva, sau l-a primit în casa sa, aceluia să-i piardă viaţa şi lucrurile să-i rămână domniei. Pentru aceea, sfântul a dat loc mâniei şi s-a dus într-o margine de sat, într-o casă mică, având toată nădejdea în Dumnezeu, Care, ca un mult-milostiv, i-a trimis cele de trebuinţă, precum de demult a trimis proorocului Ilie hrană prin corbi şi lui Daniil prin Avacum; pentru că un fecior de boier din neamul Basarabilor, cu numele de Neagoe, fiu duhovnicesc al sfântului, văzându-l în atâta strâmtorare, se mâhnea foarte şi îi ducea toate cele trebuincioase pe ascuns, căci se temea de mânia domnului.

Iar Radu, gândindu-se la blestemul sfântului şi temându-se să nu vină asupră-i fără veste vreo urgie de la Dumnezeu - pentru că, deşi avea necaz pe sfântul, îl cunoştea că este drept în toate şi cinstitor de Dumnezeu - a făcut chip şi a adus pe sfântul cu cinste în palatul său, socotind ca, prin momeli, să ia iertare. Deci i-a zis: „Prea dumne-zeiescule şi preaînţelepte părinte, iartă-ne nouă toate câte ţi-am greşit ca nişte oameni şi să ai şi preasfinţia ta iertare de la noi pentru cele ce ai zis şi ai făcut împotriva noastră; deci te rugăm să nu mai ai vreo supărare asupra noastră, iar noi să te îngrijim cu bani şi haine câte îţi vor trebui, şi să te trimitem cu multă cinste unde vei voi să te duci; şi, acolo unde te vei sălăşlui, să-ţi trimitem toate cele trebuincioase. Cât despre soţia moldoveanului să nu ai grijă, că el a luat iertare de la tot soborul arhiereilor care sunt în Constantinopol şi să dai iertare şi preasfinţia ta, cum se cade".

Iar dumnezeiescul Nifon, suspinând din adâncul inimii, a zis către el, ca unui om de rând: „Radule, Radule, nu voiesc pentru trebuinţa mea banii tăi, nici hainele tale nu-mi trebuiesc pentru acoperirea mea, nici vreo cinste nu cer de la tine, să mă ferească Dumnezeu! Adu-ţi aminte câte ai făcut să mă aduci pe mine în Valahia, ca să vă învăţ pe voi cuvântul lui Dumnezeu; şi de v-am făcut vreo fărădelege,

mărturiseşte. Eu am fost rânduit de Domnul meu ca să cert pe cei fără de lege, şi la această fărădelege nu voi să fiu eu părtaş, pentru că nici o lege nu mă lasă. Singur tu m-ai adus pe mine şi iarăşi tu singur mă goneşti! Deci eu mă voi duce unde mă va îndrepta Domnul, însă voi veţi muri întru fărădelege. Multe necazuri şi dureri şi nenumărate rele au să vină pe capul vostru şi atunci mă veţi căuta, dar nu mă veţi găsi".

Zicând sfântul acestea cu multă îndrăzneală, s-a dus de acolo şi, aflând pe Neagoe, fiul său duhovnicesc, i-a spus lui la o parte: „Văd, fiul meu, că mare urgie are să vină peste locul acesta şi ai să te primejduieşti şi tu cu tot neamul tău; dar Preaînduratul Dumnezeu te va păzi de tot răul, de vei păzi poruncile pe care ţi le-am dat ţie. Şi nu numai că te vei izbăvi de orice primejdie, ci te vei sui la mare cinste şi se va vesti numele tău în toate părţile; dar să-ţi aduci aminte şi de mine, părintele tău duhovnicesc, şi eu, de voi avea îndrăzneală către iubitorul de oameni Dumnezeu, Il voi ruga pe Dânsul pentru tine". Apoi l-a binecuvântat şi l-a sărutat, iar Neagoe plângea şi se tânguia de lipsa unui părinte ca acesta.

După aceasta, Sfântul Nifon luând pe Macarie şi pe Ioasaf, ucenicii săi, s-a dus în Macedonia şi de acolo în Petolia, învăţând şi întărind pe creştini. Apoi s-a dus iarăşi în Sfântul Munte, la sfinţita mănăstire a Vatopedului, unde părinţii de acolo l-au primit cu toată evlavia şi bucuria, slăvind pe Dumnezeu că i-a învrednicit a dobândi un luminător şi un dascăl ca acesta. Iar pustnicii muntelui, auzind de venirea lui, alergau în fiecare zi la el, ca să ia binecuvântare şi să asculte învăţăturile lui cele folositoare de suflet.

Iar Macarie, ucenicul lui, fiind râvnitor al faptelor bune ale sfântului întru toate şi nevoindu-se cu multe nevoinţe ale pustniciei, s-a suit la vârful dumnezeieştii iubiri şi ardea inima lui să-şi săvârşească viaţa prin moarte mucenicească, pentru care şi-a arătat dorinţa sa sfântului. Şi cunoscând sfântul că dorinţa ucenicului este după dumnezeiasca voie, i-a zis: „Mergi, fiule, în calea mărturisirii, că, după dorinţa ta, te vei învrednici să iei cununa mucenciei şi să te bucuri veşnic împreună cu mucenicii şi cu cuvioşii". După aceea, pecetluindu-l pe el cu seninul făcătoarei de viaţă cruci, l-a binecuvântat. Şi, după proorocia sfântului, aşa s-a şi întâmplat; pentru că acel cu adevărat fericit, mergând în Tesalonic, a propovăduit pe Hristos, îmbărbătându-se împotriva otomanilor. Deci a fost pedepsit de dânşii fără de milă, iar pe urmă i s-a tăiat sfântul lui cap, luând astfel cununa mucenciei. Iar dumnezeiescului Nifon i s-au descoperit acestea de la Sfântul Duh şi a zis către Ioasaf, celălalt ucenic al lui: „Să ştii, fiule, că astăzi s-a săvârşit prin mucenicie fratele tău, Macarie, şi merge să se bucure în ceruri".

După aceasta, luând pe Ioasaf, a plecat pe ascuns din Mănăstirea Vatopedului, neştiind nimeni, şi a mers necunoscut la Mănăstirea Dionisiu, în care era - după cum se ştie -, acest fel de obicei, hotărât de către ctitorul mănăstirii, ca oricine va merge în mănăstire pentru a se face monah, dacă va fi primit, întâi să se facă argat la catâri, ca să aducă lemne şi să facă orice altă slujbă proastă, atâta vreme cât ar fi fost rânduit de întâistătător, şi apoi să-l ia în mănăstire şi să-l facă monah. Iar de era monah de mai înainte, îl socoteau în rând cu fraţii mănăstirii. Deci mergând şi Sfântul Nifon necunoscut în mănăstire, ca un simplu monah, şi după obicei fiind întrebat de cel mai mare, a pus metanie şi slujea catârilor ca argat. Şi câtă vreme a rămas necunoscut, au venit oameni trimişi de la biserica cea mare din Constantinopol ca să-l caute şi să-l pună iarăşi în scaunul cel a toată lumea, cu hotărâre împărătească. Dar, fiindcă n-au putut să-l afle, s-au întors înapoi.

Iar într-una din zile, Sfântul Nifon a fost rânduit să fie de strajă într-un loc înalt în dreptul mănăstirii, ca să păzească împotriva tâlharilor ce veneau în vremea aceea fără de veste la Sfântul Munte, robind pe mulţi şi răpind tot ce apucau. Deci, la miezul nopţii, pe când sfântul stătea la rugăciune acolo unde străjuia, nişte monahi îmbunătăţiţi, care privegheau împrejurul locului aceluia, au văzut o văpaie de foc care se suia de la pământ până la cer. Iar un frate care era împreună cu sfântul de strajă, deşteptându-se în ceasul acela, a văzut pe sfânt că era tot înfocat şi, tremurând, s-a tras de la locul lui şi a mers la mănăstire, povestind tuturor vederea cea înfricoşătoare pe care a văzut-o. Asemenea au spus şi ceilalţi monahi şi i-au încredinţat pe preoţi. Deci, adunându-se cu toţii în biserică, se rugau lui Dumnezeu să le arate cine este acest om, la care se arată astfel de semn. Iar Domnul a ascultat rugăciunea lor şi a arătat în acest fel:

Egumenul mănăstirii a văzut în vedenia sa că era în biserică şi acolo i s-a arătat dumnezeiescul Inaintemergător şi i-a zis: „Adună toată frăţimea şi ieşiţi în întâmpinarea patriarhului Nifon, că îi ajunge atâta smerenie ce a arătat-o şi s-a făcut argat, ca să nu vă păgubiţi mai mult". Deci, deşteptându-se egumenul, a rămas uimit. Iar după câtăva vreme, venindu-şi în fire, a bătut toaca şi, adunându-se toţi fraţii, le-a povestit şi lor vedenia pe care a văzut-o, şi atunci au aflat ei că acel monah necunoscut era patriarhul Nifon. Iar când fericitul venea ca un argat, au ieşit cu toţii în dreptul gropniţei, cu făclii şi cu tămâieri şi l-au întâmpinat cu mare cinste. Atunci, îndată ce i-a văzut minunatul, s-a aruncat la pământ, udându-l cu lacrimi; iar egumenul, făcând metanie, i s-a închinat şi i-a sărutat sfintele lui mâini, zicându-i: „O, luminătorule al lumii, ajunge atâta răbdare din partea ta; ajunge ticăloşia desăvârşită pe care ai suferit-o de bună voie; ajunge atâta smerenie pe care ai arătat-o, neştiindu-te noi, proştii!" Iar fraţii plângeau cu toţii şi mai ales aceia care l-au mâhnit întru neştiinţă şi se tăvăleau la sfinţitele lui picioare, cerând iertare.

Atunci sfântul, cu multe lacrimi, a zis: „Părinţi şi fraţi ai mei, pentru aceasta m-a ascuns pe mine Domnul în acest loc de suflet mântuitor, căci eu am cerut de la Dânsul să mă izbăvesc de grijile lumii şi să fiu miluit la judecata Lui cea înfricoşată. Căci dacă nu ne vom lepăda de părinţi, de fraţi, de rudenii şi de toată slava cea omenească şi împătimirea acestei lumi - după cum El ne porunceşte nouă -, nu suntem vrednici să-I urmăm Lui; pentru că de vom câştiga toată lumea şi ne vom pierde sufletul nostru, ce folos ne este?" Iar către cei ce cereau iertare, a zis: „O, fiii şi fraţii mei! Aceia care se nevoiesc la fapta bună se cade să aibă blândeţe şi dragoste către cei de aproape şi să nu se mânie asupra lor, măcar de ar pătimi de la ei nenumărate rele; pentru că toţi suntem oameni şi nici unul nu este curat de la sine". Şi aşa sfătuindu-i ca să nu facă altora la fel, ci să-şi facă fiecare slujba sa fără mânie şi cârtire, ajutându-se unul pe altul după putere, i-a sărutat şi i-a binecuvântat.

Apoi, intrând în mănăstire, se nevoia cu atâta asprime, încât este cu neputinţă ca cineva să povestească cu de-amănuntul nevoinţele şi ostenelile pe care le făcea, căci deşi era bătrân şi cu totul obosit de primejdii şi de izgoniri, iarăşi slujea la toate trebuinţele mănăstireşti, ca unul dintre cei mai de jos monahi. Şi a făcut multe zidiri din temelie, pe cei bolnavi îi cerceta şi pe cei necăjiţi îi mângâia.

De multe ori când mergeam - zice scriitorul acestei povestiri -şi rămâneam acolo ca să iau folos din învăţăturile lui cele de suflet folositoare, îl vedeam săpând în grădină, ajutând la moară, pogorându-se la arsana pentru trebuinţele corăbierilor. Şi se ostenea, de trei ori fericitul, împreună cu slujitorii, ca să nu cârtească şi să nu-şi piardă plata ostenelii lor. Cu toate acestea, urătorul de bine diavolul nu lipsea de a-i da război, pentru că, aflând pe unii unelte ale lui, i-a ridicat să ocărască şi să osândească pe sfânt, numindu-l făţarnic şi bârfitor. Insă sfântul, ca un prea înţelept, cunoscând vicleşugurile satanei, se ruga lui Dumnezeu să-l împuternicească să sufere toate ispitele până la sfârşit, iar pe ocărâtorii lui să-i ierte şi să-i mântuiască ca un iubitor de oameni. Şi atâta smerenie, răbdare, petrecere aspră şi sărăcie de bunăvoie avea pururea pomenitul, încât nu se gândea că a avut dregătoria arhierească şi că a fost patriarh a toată lumea, ci toate le socotea ca şi umbre şi visuri.

Şi văzând sfântul odată că fraţii, care aduceau cu corabia hrana mănăstirii de la metocuri, erau în primejdie din pricina furtunii, a intrat în corabie, că era aproape de mănăstire, şi îndată - o, minunile tale, Hristoase împărate! - a încetat furtuna şi marea s-a liniştit. Iar fraţii, căzând la sfintele lui picioare, au zis: „Preacinstite părinte, credem că orice vei cere de la Dumnezeu, toate îţi va da; pentru aceasta te rugăm să faci rugăciune către Domnul, ca unul ce ai îndrăzneală către El, ca să călătorim de aici înainte fără primejdie pe mare şi să aducem fără pagubă hrana mănăstirii". Iar sfântul a răspuns: „Dacă nu vă veţi lenevi de canoanele şi de pravila voastră şi dacă nu veţi grăi cuvinte necuviincioase şi urâte, atunci cu lesnire vă va auzi Domnul şi vă va feri de toată întâmplarea cea rea".

Apoi, plecându-şi genunchii pe fierul corăbiei, şi-a înălţat mâinile şi ochii la cer şi s-a rugat în taină multă vreme. Şi ridicându-se, a binecuvântat fierul de trei ori şi a zis: „Fraţilor, luaţi aminte să puneţi întotdeauna acest fier la loc curat, iar când vă va ajunge primejdia, să-l atârnaţi în mare şi atunci veţi călători fără primejdie". De atunci se făcea acea minune mare la fiecare primejdie a mării şi îndată ce s-ar fi întâmplat furtună, monahii atârnau fierul în mare, chemând cu evlavie numele sfântului, şi astfel se

făcea linişte. Şi atât se cucerniceau monahii de fierul acela, încât, când tămâiau în vremea pravilei la cântare, tămâiau şi fierul cu evlavie, socotind că văd pe Sfântul Nifon. Iar când era furtună pe mare, fraţii strigau unul către altul: „Coborâţi, coborâţi pe patriarhul în mare ca să înceteze furtuna!" Şi ca o comoară de mult preţ a fost păzit fierul acela şi a fost ţinut în mănăstire mai mult de 150 de ani.

Iar sfântul ajungând la adânci bătrâneţi, până la 90 de ani, şi cunoscând din dumnezeiasca descoperire că a venit vremea să se ducă către Hristos cel dorit, a adunat toată frăţimea şi le-a arătat vremea sfârşitului său, poruncindu-le să păzească cu dinadinsul rânduielile vieţii monahiceşti şi să se nevoiască în tot chipul, ca să se învrednicească Impărăţiei cerului. Iar fraţii, auzind această veste, plângeau şi se jeleau pentru pierderea unui părinte ca acela. Şi mai ales doi fraţi care mai înainte îl ocărâseră din neştiinţă, plângeau nemângâiaţi, cerând iertare de la el. Iar sfântul, sfătuindu-i, îi mângâia şi, binecu-vântându-i, a zis către proiestoşi: „Fraţii mei, cereţi orice cerere duhovnicească voiţi de la smerenia mea, mai înainte de a-mi da duhul către Domnul". Şi toţi au răspuns: „Voim, preasfinte Părinte, să ne dai în scris dumnezeieştile tale rugăciuni, ca să se citească la mormântul fiecărui frate când va muri şi să ia dezlegarea păcatelor care le-a făcut ca om". Iar sfântul, fiind ascultător până la sfârşit, n-a trecut cu vederea cererea lor, ci, făcând către Dumnezeu rugăciune cu lacrimi fierbinţi ca să se împlinească cererea lor, a zis către ucenicul său Ioasaf: „Fiule, scrie pe hârtie cele ce voi zice, ca să rămână fraţilor mângâiere neîncetată".

Iar după ce Ioasaf a scris rugăciunile cele de iertare, i-a zis sfântul: „Eu mă duc către Domnul cel dorit, iar tu, fiule, mergi la Constantinopol şi fă câte ţi-am poruncit, că acolo vei lua cununa muceniciei ca să te bucuri veşnic în cer". Apoi, luând iertare de la toţi fraţii, s-a împărtăşit cu Preacuratele Taine şi astfel şi-a dat fericitul lui suflet în mâinile lui Dumnezeu, în 11 zile ale lunii august. Şi câţi părinţi de pe la schituri şi de pe la mănăstiri s-au înştiinţat de aceasta, au alergat să sărute sfinţitele lui moaşte, iar fraţii plângeau lipsa bunului lor păstor. Deci, adunându-se mulţime multă, au făcut priveghere de toată noaptea şi a doua zi au îngropat cu mare cinste pe strălucitul luminător al lumii, pe piatra cea tare a suferinţei, pe răbdătorul în primejdii şi ispite, pe cel lămurit ca aurul în cuptor, pe cel care a suferit toate pentru dragostea Domnului.

In acest fel a petrecut pururea pomenitul şi Sfântul Patriarh Nifon în această viaţă de acum. Cu acest fel de isprăvi, nevoinţe şi fapte bune a strălucit în lume cel care, fiind patriarh, a născut a doua oară, prin dumnezeiescul botez, o mulţime de armeni, evrei şi otomani, şi i-a adus la Domnul cu dumnezeieştile şi curgătoarele de miere învăţături, mântuindu-i. Incă şi cu cununi muceniceşti a trimis către Domnul pe ucenicii lui.

Pentru că şi fericitul Ioasaf, după adormirea Sfântului Nifon, mergând în Constantinopol şi făcând cum i-a poruncit el, a îndrăznit înaintea turcilor şi a propovăduit pe Sfânta Treime. El a fost muncit de ei cu multe feluri de munci şi pe urmă i s-a tăiat sfântul lui cap şi a luat cununa mărturisirii după proorocirea sfântului.

Este timpul să povestesc şi cele ce s-au întâmplat în Valahia după proorocia dumnezeiescului Nifon. Pentru că după ce el a plecat de acolo, a fost mare amestecare în Biserica Valahiei, căci s-au ridicat mari sminteli de la cei bisericeşti şi de la boieri, şi în tot locul s-au făcut tulburări de vânturi, secetă şi foamete mare. Deci toţi au cunoscut că toate acestea s-au făcut pentru că a fost izgonit sfântul de acolo. Pentru aceasta, domnul Radu a trimis în toate părţile şi l-a căutat pe Sfântul Nifon, dar nu l-a găsit, după cum îi spusese sfântul mai înainte.

Iar după adormirea sfântului, Radu a căzut în boală cumplită şi de nevindecat - tot trupul i s-a spart şi ieşea din el duhoare urâtă şi nesuferită, încât nimeni nu putea să se apropie de el. Deci s-a sfârşit cu multe dureri şi a fost îngropat în mănăstirea Sfântului Nicolae, care se numeşte Mănăstirea Dealului, pe care a zidit-o el. Iar după îngroparea lui, pentru frica celor ce erau de faţă, a tremurat mormântul lui trei zile, după cum s-a întâmplat împărătesei Eudoxia, pe vremea Sfântului Ioan Gură de Aur, încât frică şi cutremur i-a cuprins pe toţi. Deci toţi îşi aduceau aminte de Sfântul Nifon, căci toate au urmat după cum a proorocit el. Asemenea s-a primejduit şi bunul Neagoe, duhovnicescul lui fiu, după cum i-a spus mai înainte dumnezeiescul părinte. S-a primejduit încă şi cu cele mai de pe urmă primejdii de la doi domni

tirani, care au domnit după moartea domnului Radu, întâi de la Mihnea şi pe urmă de la Vlad. Insă, după proorocia sfântului, nu numai că s-a izbăvit de fiecare primejdie prin rugăciunile lui, dar şi prin cererea a tot poporul, s-a făcut domn a toată Ungrovlahia.

Deci văzând Neagoe că s-au împlinit toate proorociile părintelui său duhovnicesc şi cugetând la dumnezeieştile lui învăţături, s-a aprins cu totul de dor dumnezeiesc şi a dorit să aducă în Valahia sfinţitele lui moaşte, ca să se binecuyinteze cu venirea lor de faţă şi el şi tot locul acela, care era cu totul împilat de atâtea pedepse dumnezeieşti; dar mai ales ca să ia iertare Radu, care era sub blestemul Sfântului. Deci aşa a făcut Neagoe, ca un al doilea Teodosie, căci precum acela, pentru maica sa, Eudoxia, a adus de la Cucuso sfintele moaşte ale Sfântului Ioan Gură de Aur, tot aşa şi prea cinstitorul de Dumnezeu Neagoe a făcut cu dumnezeiescul Nifon, noul Gură de Aur. El a trimis doi egumeni ai mănăstirilor şi doi cinstiţi boieri în Sfânta Mănăstire Dionisiu din Sfântul Munte, cu scrisori şi cu daruri multe ca să aducă sfintele moaşte.

Iar aceia venind, au dat scrisorile egumenului mănăstirii, care citindu-le în auzul tuturor fraţilor, toţi au rămas fără de glas multă vreme. Apoi unul dintre bătrânii cei vechi a zis către cei trimişi: „Preacinstiţi egumeni şi prea binecredincioşi boieri, noi nu defăimăm porunca domnului ţării, dar nici nu îndrăznim să ne atingem de mormântul sfântului şi mai ales nu suferim să ne păgubim de o comoară ca aceasta, care este mântuirea mănăstirii noastre. Căci, precum în viaţa lui era păzitor şi mântuitor al nostru, tot aşa şi acum, după moarte, sfintele lui moaşte ne pricinuiesc nouă mare mângâiere la tot necazul şi strâmtorarea ce sunt aduse asupra noastră de păgâni şi la alte greutăţi ce le pătimim. Singuri vedeţi în ce loc cu anevoie de umblat şi prăpăstios locuim şi nu avem altă mângâiere decât numai sfinţitele moaşte ale Sfântului Nifon, care s-a nevoit în această mănăstire. Iar acum să le ia în alt loc ni se pare lucru străin şi ni se va pricinui nouă supărare şi durere neasemănat de mare". Dar aceia au zis: „Preacuvioşi părinţi, ascultaţi-ne pe noi şi faceţi după cuvântul domnului nostru, adică să daţi cu bunăvoirea voastră sfintele moaşte şi alegeţi dintre voi doi proiestoşi care să meargă cu noi şi vă făgăduim vouă că domnul vă va trimite mare ajutor şi multe faceri de bine va face acestei mănăstiri, trimiţând înapoi şi sfintele moaşte".

Iar părinţii, auzind acestea, au răspuns: „Noi nu îndrăznim să săpăm, faceţi singuri ceea ce voiţi!" Atunci unul din boieri, adică marele logofăt, apucând un târnăcop şi făcând semnul Sfintei Cruci, a zis: „Eu, întărindu-mă pe credinţa şi evlavia domnului meu, mă apuc de lucru şi nădăjduiesc în rugăciunile sfântului că nu voi lua nici o vătămare!" Şi astfel a început a săpa. Şi cum s-a apropiat de sfintele moaşte - o, negrăitele Tale minuni, Hristoase! -, tot locul acela s-a umplut de o bună mireasmă nepovestită. Deci, luând sfintele moaşte, le-au pus într-un sicriu şi le-au dus în mijlocul bisericii, iar biserica s-a umplut de bună mireasmă. Apoi fraţii, adunându-se, au făcut priveghere de toată noaptea. Şi s-a auzit vestea pe la chiliile, schiturile şi mănăstirile care erau acolo pe aproape, şi părinţii au alergat cu credinţă şi cu evlavie să sărute sfintele moaşte.

Iar Atotputernicul Dumnezeu, vrând să slăvească pe Sfântul Nifon şi după adormire, pentru covârşitoarele nevoinţe şi sudori ale pustniciei lui, a rânduit ca un monah mut şi surd să meargă şi el să sărute sfintele lui moaşte. Şi îndată ce s-a apropiat de ele şi le-a sărutat, a început a vorbi fără împiedicare şi, mulţumind sfântului, povestea pretutindeni minunea. Altul, orb de amândoi ochii, fiind dus de mână, a mers să sărute şi, atingându-se cu ochii de sfintele moaşte, a văzut. Multe alte minuni a făcut Sfântul Nifon, pe care le trec pentru scurtime; dar şi acestea puţine le-am scris ca să arăt îndrăzneala pe care o avea sfântul către Dumnezeu.

Iar după trei zile, cei trimişi, luând sfintele moaşte şi oarecare monahi din mănăstire, au pornit spre Valahia şi, trecând apa Dunării, au înştiinţat pe domnul ţării, care a trimis îndată arhierei, preoţi, diaconi şi monahi spre întâmpinarea sfântului; şi când s-au apropiat sfintele moaşte de târgul Bucureştilor, a ieşit şi însuşi preacinstitorul de Dumnezeu domnul ţării, Neagoe Basarab, şi toată mulţimea poporului, cu făclii şi cu tămâieri şi, îmbrăţişând racla, au sărutat cu evlavie sfintele moaşte. Şi ridicând voievodul pe umerii săi racla cu sfintele moaşte, împreună cu cinstiţii boieri, au mers la Mănăstirea Dealului şi au pus sfintele moaşte pe mormântul domnului Radu. Apoi au făcut priveghere de toată noaptea, rugându-se fierbinte sfântului să ierte fărădelegea ticălosului Radu.

Iar la miezul nopţii, pe când privegheau, domnul Neagoe a adormit şi a văzut în vedenia sa că s-a deschis mormântul lui Radu şi s-a arătat trupul lui cu totul negru şi din toate mădularele lui curgea puroi şi ieşea o putoare rea neasemănată. Şi neputând să sufere putoarea, ruga pe sfântul să facă milă cu domnul Radu şi îndată a văzut că din racla sfintelor moaşte curgea ca un izvor, şi că sfântul spăla tot trupul acela puturos al lui Radu şi l-a făcut preafrumos şi preastrălucit, şi aşa s-a închis iarăşi mormântul lui Radu. Apoi sfântul s-a dus lângă Neagoe şi i-a zis: „Iată, fiule, că am auzit rugăciunea ta! Numai îţi poruncesc să te împaci totdeauna cu poporul tău şi să trimiţi moaştele mele la mănăstirea mea, spre mângâierea fraţilor care se nevoiesc acolo". Apoi s-a dus şi a intrat iarăşi în sicriu.

Şi deşteptându-se iubitorul de Dumnezeu, Neagoe, a rămas uimit multă vreme, cugetând la cele ce văzuse şi, venindu-şi în sine, a strigat cu glas mare: „Slavă Ţie, Impărate ceresc, Cel ce ai slăvit cu slavă negrăită pe robul Tău cel iubit, pe Sfântul Nifon!" Şi aşa au încetat cântările de psalmi şi domnul a povestit tuturor cele ce le-a văzut în vedenia sa şi toţi au slăvit pe Dumnezeu. Iar a doua zi, când s-a săvârşit dumnezeiasca Liturghie, s-au adunat şi de prin satele din afară ale Valahiei mulţime multă, aducând cu ei nenumăraţi bolnavi, care sărutau pe sfântul cu lacrimi şi cu credinţă şi îşi căpătau sănătatea. Şchiopii se îndreptau, orbii vedeau, cei ce se chinuiau de friguri se vindecau şi mai toate bolile se goneau de la cei care alergau cu credinţă la moaştele Sfântului Nifon.

Iar domnul ţării, văzând că în fiecare zi sfântul făcea minuni, a adunat sobor şi a hotărât să se prăznuiască Sfântul Ierarh Nifon în ziua de 11 august, zi în care el a adormit, şi i-a alcătuit toată slujba. După acestea Neagoe, cinstitorul de Dumnezeu, a poruncit de a făcut cu multă cheltuială un sicriu foarte frumos de aur, împodobit cu pietre scumpe şi cu mărgăritare, iar deasupra acoperământului a zugrăvit pe Sfântul Nifon, şi înaintea lui s-a zugrăvit pe sine în genunchi. Apoi a pus într-însul moaştele sfântului, luând numai sfântul lui cap şi o mână, cu voia părinţilor.

Iar spre răsplătirea lor, le-a dat preacinstitul cap al preaslăvi-tului Inaintemergătorului şi Botezătorului Ioan, pus în raclă de aur împodobită cu pietre scumpe, pe care a trimis-o în sfinţita Mănăstire Dionisiu, împreună cu celelalte cinstite moaşte ale Sfântului Nifon. Şi a dat părinţilor mult ajutor, ridicând din temelie multe zidiri în acea mănăstire şi de aceea se pomeneşte neîncetat ca ctitor. Iar sfântul cap şi mâna dumnezeiescului Nifon, cât a trăit pururea pomenitul Neagoe, le avea cu el spre sfinţenie şi spre izgonirea potrivnicului ori unde se ducea. Iar după ducerea lui din viaţă, le-a lăsat Mănăstirii Curtea de Argeş, pe care a zidit-o el, unde se află până astăzi (In prezent, ele se află la Craiova, în biserica Sfântul Dumitru, catedrala mitropoliei Olteniei), întru slava Tatălui, a Fiului şi a Sfântului Duh. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC EVPLU DIACONUL
(11 august)

Pe vremea împărăţiei lui Diocleţian şi a lui Maximian, fiind mare prigonire împotriva creştinilor de pretutindenea, aceşti păgâni împăraţi au trimis în părţile Siciliei un asupritor cumplit, cu numele Pentagur, ca să piardă cu felurite munci pe creştinii pe care îi va afla. Acel asupritor a mers în cetatea Cataniei şi a poruncit ighemonului cetăţii, cu numele Calvisian, ca să adune tot poporul la locul de privelişte, nu numai pe cei din cetate, ci şi pe cei din satele dimprejur. Deci privelişte a fost pregătită la locul ce se numea "al lui Ahilie". Deci, răsunând trâmbiţele şi timpanele, s-a adunat mulţime mare de popor, de toate vârstele, bărbaţi şi femei. Şi venind acolo boierul Pentagur cu Calvisian şi văzând poporul, a întrebat pe Calvisian, ighemonul cetăţii, zicând: „Oare toţi aceştia dau cinste, închinăciune şi jertfă zeilor noştri?" Calvisian a răspuns: „Da, luminate Pentagur. Toţi aceştia pe care îi vezi, de la mic până la mare, slujesc cu osârdie marilor zei, cu aducere de multe jertfe, şi nici unul nu este potrivnic". Auzind aceasta boierul Pentagur, s-a umplut de bucurie şi a lăudat poporul şi pe ighemon.

Apoi, spunându-le porunca împăratului, a dat putere lui Calvisian înaintea tuturor, ca de se va afla cineva care să pomenească numele lui Hristos, pe acela să-l muncească şi să-l ucidă. Astfel rânduind

Pentagur, s-a dus la alte cetăţi; iar Calvisian, chemând slugile de la curte, le-a poruncit să cerceteze în tot chipul, dacă nu cumva se află undeva în cetate sau în vreun sat oameni care să ţină măcar în taină credinţa creştinească; iar de sunt, să-i prindă şi să-i dea la muncire. Iar una din slugi, apropiindu-se de el, a zis: „Aici în cetate este un om, anume Evplu, care poartă cu sine o carte. El străbate uliţele, cercetează casele, învaţă poporul şi le spune oamenilor că Dumnezeul creştinilor este mare". Şi era Sfântul Evplu cu rânduiala diacon. El purta cartea Evangheliei, din care, citind popoarelor minunile lui Hristos, îi învăţa să creadă în El.

Auzind aceasta ighemonul Calvisian, îndată a trimis să-1 prindă şi să-1 aducă legat înaintea sa. Iar ostaşii, ducându-se, au căutat pe Evplu prin toată cetatea şi l-au găsit într-o casă săracă, citind Sfânta Evanghelie şi învăţând pe cei ce ascultau. Deci prinzându-1, i-au legat mâinile înapoi şi l-au dus la judecata ighemonului, ducând cu dânsul şi Evanghelia. Şi văzându-l ighemonul, a zis către dânsul: „Au tu eşti ocărâtorul zeilor şi neascultătorul poruncilor împărăteşti?" Sfântul Evplu a răspuns: „Cine sunt zeii voştri, ca să-i cinstesc?" Calvisian a zis: „Zeii noştri sunt: Zeus, Asclipie şi Artemida". Sfântul a zis către ighemon: „Tu eşti orb, neştiind pe Domnul Iisus Hristos, Unul adevăratul Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pământul şi a zidit pe om din pământ, Care ne-a îmbrăcat pe noi, creştinii, cu haina cea luminoasă şi fără de preţ, cu haina nemuririi, care este Sfântul Botez".

Ighemonul a zis: „Vorbeşti cu mândrie, pentru că nu ai încercat chinurile". Sfântul a răspuns: „Muncile îmi sunt mie cunună luminoasă, iar ţie întuneric şi pierzare". Deci umplându-se de mânie ighemonul Calvisian, a poruncit să-1 spânzure gol la muncire şi cu piepteni de fier să-i strujească trupul. Iar mucenicul, fiind în această pătimire, şi-a ridicat ochii spre cer şi se ruga, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, pe mine cel dezbrăcat acum de trupul meu ca de o haină, îmbracă-mă întru nemurire în viaţa ce va să fie şi dă-mi tărie în ceasul acesta, ca să nu mă biruiască chinurile!" Atunci s-a auzit glas din cer, zicând: „Imbărbătează-te, Evplu, şi te întăreşte! Hainele cele adevărate sunt pregătite ţie".

Şi mucenicul fiind strujit mult, i-a zis ighemonul: „Incă nu încetezi cu cuvintele tale cele mincinoase? Pentru ce nu vrei să intri în capiştea zeilor şi să le aduci lor jertfă, ca să câştigi de la dânşii iertare de greşelile tale, de la împăraţi - cinste şi bogăţii, iar de la noi - prietenie; şi ai fi luat mult aur şi argint?" Mucenicul a răspuns: „O, om pierdut, slujitor al diavolului şi părtaşul lui! Au nu cunoşti că pentru toţi aceia pe care îi amăgeşti cu aur şi cu argint spre închinarea de idoli, groaznic vei fi întrebat în ziua înfricoşatei judecăţi a lui Dumnezeu?" Atunci chinuitorul, mâniindu-se mai mult, a poruncit să-l bată cu ciocane de fier peste fălci şi să-i sfărâme pulpele şi gleznele. Iar sfântul fiind astfel bătut, batjocorea pe asupritor şi zicea: „Nebunule, nepriceputule şi orbitule cu răutatea, pentru ce pui aceste munci asupra mea, pe care eu, cu ajutorul lui Dumnezeu întă-rindu-mă, le socotesc ca pe o pânză de păianjen? De poţi, scorneşte alte munci mai cumplite, căci acestea sunt ca nişte jucării pentru trupul meu".

După aceasta, ighemonul a poruncit să-1 dezlege de la muncire pe Sfântul Evplu si să-i spânzure Evanghelia de grumaz şi astfel să-1 ducă în temniţă. Incă a poruncit să închidă şi să încuie cu tărie uşile temniţei, să le pecetluiască cu inelul său şi să pună păzitori, ca nu cumva, venind cineva la dânsul, să-i dea pâine şi apă, ci să se muncească de foame şi de sete şi să moară.

Şi a petrecut Sfântul Evplu în temniţă şapte zile şi şapte nopţi, apoi, însetând foarte, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, adevăratul nostru Dumnezeu, Cel ce dai hrană la tot trupul, Cel ce de demult ai adăpat în pustie pe poporul Tău povăţuit prin Moise, izvorându-le apă vie din piatră, şi prin apa cea scoasă din osul cel uscat al fălcii măgarului ai răcorit pe Samson; Tu, Cel ce ne-ai spălat cu apa Sfântului Botez, dă-mi, rogu-mă, şi mie, celui slăbit de sete, răcorire. Porunceşte să izvorască în temniţa aceasta izvor de apă şi să-mi stingă setea, ca să cunoască toţi că Tu eşti Unul Dumnezeu şi nu este altul afară de Tine". Sfântul rugându-se astfel, deodată a izvorât în temniţă un izvor cu apă. Deci bând el, s-a răcorit şi s-a săturat cu acea apă ca şi cu nişte hrană; şi cânta, slăvind şi binecuvântând pe Dumnezeu.

Iar după trecerea celor şapte zile, ighemonul Calvisian a poruncit să scoată pe mucenic din temniţă, dacă este viu; pentru că îl credea mort, pe de o parte din pricina rănilor, pe de alta din pricina foamei şi a

setei. Şi venind ostaşii şi deschizând uşile temniţei, au văzut multă apă în temniţă şi s-au înspăimântat. Iar Sfântul Evplu, întinzând mâna spre apă, a făcut semn ca şi cum i-ar fi poruncit, şi îndată apa aceea s-a făcut nevăzută. Atunci ostaşii au zis unii către alţii: „Cu adevărat mare este Dumnezeul Căruia îi slujeşte omul acesta!" Deci, luându-l pe mucenic, l-au dus în casă la ighemon. Şi văzându-l ighemonul neslăbit cu trupul, sănătos şi vesel la faţă, ca şi cum fusese la ospăţ, se mira şi a zis către dânsul: „Măcar acum închină-te zeilor, mai înainte de a ţi se tăia capul cu sabia". Sfântul răspunse: „Vicleanule şi orbitule prieten al diavolului, cine voieşte să lase lumina şi să umble după întuneric?" Deci, mâniindu-se ighemonul, a poruncit să-i rupă urechile cu undiţe de fier şi să-l ducă legat în curte la judecată. Şi mergând acolo şi chinuitorul însuşi, s-a aşezat la locul său şi 1-a silit mult pe sfântul la jertfele păgâneşti, dar văzând că nu se pleacă, 1-a osândit la tăiere cu sabia.

Iar mucenicul auzind de osândirea sa la moarte, a rugat pe ighemon ca, mai înainte de tăiere, să i se dea vreme să se roage; deci ighemonul i-a făcut voia lui. Şi când ostaşii au adus pe mucenic la tăiere, în urma lui venea mult popor vrând să-i vadă sfârşitul, între oameni fiind şi mulţi creştini care ţineau în taină sfânta credinţă. Deci mergând la locul de moarte, mucenicul a stat şi, întorcându-se spre popor, a luat Sfânta Evanghelie pe care o purta şi, deschizând-o, a început a citi minunile lui Hristos şi a învăţa pe popor cunoştinţa adevăratului Dumnezeu. Şi mulţi din cei necredincioşi s-au luminat prin cunoştinţa adevărului, apoi sfântul a început a se ruga lui Dumnezeu. Şi a venit un glas de sus către dânsul, zicând: „Fericit eşti, Evplu, bunule şi credinciosul Meu rob! Vino şi intră întru bucuria Domnului tău şi te odihneşte cu toţi cei ce din veac Mi-au bineplăcut Mie!"

După acest glas, Sfântul Mucenic Evplu diaconul şi-a plecat capul sub sabie şi, fiind tăiat, s-a dus către Domnul. El şi-a săvârşit pătimirea sa în 11 zile ale lunii august. Iar bărbaţii creştini cei binecredincioşi, luând capul şi cinstitul lui trup, l-au îngropat într-un loc vestit. De la acel mormânt se făceau multe tămăduiri cu sfintele rugăciuni ale mucenicului şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, I se cuvine cinstea şi slava în veci. Amin.

SFÂNTA MUCENIŢĂ SUSANA ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSA
(Scrisă de creştinul Terson, care a trăit în aceeaşi vreme.)
(11 august)

In împărăţia lui Diocleţian şi Maximian Hercule, a fost în Roma un preot pe nume Gavinie, frate bun cu Gaius, papa Romei. Acest preot, fiind învăţat la filosofia cea din afară şi bine iscusit în dumnezeiasca Scriptură, a scris multe cărţi împotriva păgânilor, după sfatul şi porunca fratelui său. Ei erau de neam mare şi rudenii cu împăratul Diocleţian, dar erau defăimaţi şi lepădaţi de el din neam, din pricina credinţei lor creştine, de care Diocleţian se îngreţoşa foarte şi de aceea se lepăda de seminţia sa. Acest preot, Gavinie, avea o fiică pe nume Susana, pe care a crescut-o în bună cucernicie, învăţând-o frica lui Dumnezeu şi filosofia cărţii. Fecioara era foarte pricepută şi înţeleaptă, prea aleasă cu frumuseţea trupească, dar fără de asemănare mai aleasă cu frumuseţea sufletească; căci roaba lui Hristos cea întreg înţeleaptă şi credincioasă îl iubea pe Acela fierbinte.

Şi auzind împăratul Diocleţian de frumuseţea şi înţelepciunea ei, a voit s-o ia de femeie pentru fiul său, Maximian. Acest Maximian, pe care alţii îl numesc Maximin, nu era fiu firesc al lui Diocleţian, ci a fost înfiat din rudeniile cele de aproape. Mai întâi, Diocleţian l-a însoţit cu fiica sa, Valeria, dar murind aceea, a voit să-l însoţească cu rudenia sa, Susana. Acest Maximian se mai numea şi Galeriu şi era altul decât acel mai întâi Maximian, care se numea Hercule. Deci Diocleţian a trimis pe un bărbat cinstit, văr al său, anume Claudie, ca să vorbească cu Gavinie şi să-i ceară pe fiica sa spre însoţirea fiului său, Maximian.

Şi venind Claudie la Gavinie, i-a zis: „Prealuminatul nostru împărat Diocleţian m-a trimis la tine, cu darul şi cu mila sa, vrând să înnoiască rudenia cu tine prin unirea sângelui mai de aproape. Deci ce alt dar poate să-ţi fie ţie mai mare ca acesta, ca prin mai mare cinste să se preamărească neamul tău, pentru cea

mai de aproape legătură a sângelui împărătesc?" Dar Gavinie a zis: „Noi suntem săraci şi smeriţi. Cum putem oare să ne numim rudenia împăratului, fiind nevrednici?" Zis-a Claudie: „Cinstite frate, tu şi fratele tău, episcopul Gaius, nu sunteţi oare fiii lui Maximin senatorul, care a fost rudenia unchiului nostru, fratele stăpânului nostru, împăratul Diocleţian?" Grăit-a Gavinie: „Aşa este, însă în vremile acestea din urmă nu suntem vrednici să ne numim rude ale împăratului".

Zis-a Claudie: „Nu te lepăda de neamul tău; iată, îţi porunceşte împăratul şi stăpânul nostru ca pe fiica ta, de care a auzit că este frumoasă şi înţeleaptă în toate învăţăturile, să o dai după Maximian, fiul lui, căci este cu dreptate ca mlădiţele ce ies dintr-o rădăcină să nu se despartă, lucru pe care îl dorim şi noi, rudeniile, şi mi se pare că şi ţie îţi este aceasta de bucurie". Grăit-a Gavinie: „Rogu-mă, daţi-mi vreme să aflu părerea fecioarei". Şi s-au despărţit. Şi ducându-se Claudie, preotul Gavinie a rugat pe fratele său, papa Gaius, să vină la dânsul acasă. Şi venind acela, i-a spus pricina pentru care a trimis împăratul pe Claudie. Apoi, chemând la dânşii pe fecioara Susana, au zis către dânsa cu lacrimi: „Impăratul Diocleţian a trimis la noi pe Claudie, ruda noastră, să ne spună că voieşte să te ia în însoţire pentru fiul său, Maximian".

Iar fericita fecioară Susana a răspuns tatălui şi unchiului său: „Unde este acum înţelepciunea voastră? Cu adevărat n-o văd în voi! De n-aş fi fost creştină, precum m-aţi învăţat, ar fi putut cineva să grăiască despre aceea cu mine. Dar acum, pentru ce vă întinaţi gura şi urechile, ascultând păgâneştile cuvinte şi zicându-mi mie să mă însoţesc cu tiranul cel păgân, de care voi v-aţi lepădat cu îndrăzneală, pentru necurăţia lui şi pentru sfânta voastră credinţă în Hristos, ca să nu fie rudenia voastră? Dau slavă atotputernicului Dumnezeu, Care m-a făcut rudenie cu sfinţii Săi; pentru că aşa cred în Domnul nostru Iisus Hristos, că, defăimând însoţirea cea spurcată cu acel om necurat, mă voi învrednici de cununa mucenicească".

Tatăl ei, Gavinie, a grăit către dânsa: „Fiică, vezi să fii statornică în credinţa pe care o ai, ca să poţi să fii curată înaintea Domnului şi să ne bucurăm şi noi, văzând că aduci Stăpânului Hristos roadele credinţei tale cele tari!" Susana a grăit către tatăl şi către unchiul său: „Domnii mei, voi m-aţi învăţat adeseori să-mi păzesc fecioria pentru Domnul meu, Iisus Hristos. Iar acum m-am întărit atât în dragostea şi frica Lui, încât nici nu mă gândesc vreodată la însoţirea trupească, ci pe Stăpânul Căruia m-ai dat tu odată, părinte, pe El îl voi iubi, Lui îi voi sluji şi în El voi nădăjdui până la suflarea mea cea de pe urmă". Sfântul papă Gaius a zis: „De vreme ce te-ai dat o dată cerescului Mire Hristos Dumnezeu, apoi petrece până la sfârşit în dragostea Lui şi păzeşte poruncile Lui". Astfel, amândoi acei sfinţi slujitori ai Domnului, înţelegând voirea cea bună a inimii ei feciorești, s-au bucurat cu duhul şi plângeau de bucurie, întărind-o cu multe cuvinte duhovniceşti.

Iar după trei zile, Claudie a venit iar în casă la Gavinie cu mulţime de slugi, pe care lăsându-le afară, a intrat singur înăuntru şi a găsit acolo şi pe Gaius papa. Deci, făcându-şi obişnuita sărutare, Claudie a zis: „Ştie cinstea voastră ce pricină de bucurie m-a adus la voi". Papa Gaius a grăit: „Chiar dacă n-ar fi nici o pricină a venirii tale la noi în afară de rudenia ta cu noi, suntem bucuroşi de tine, că putem să ne mângâiem unul pe altul, prin vederea feţei şi prin vorbirea împreună". Claudie a zis: „Ştiţi, o, iubiţilor fraţi, că împăratul Diocleţian doreşte foarte mult să se unească cu voi prin cea mai apropiată rudenie; deci vă sfătuiesc şi vă rog să faceţi voia celui ce stăpâneşte lumea, şi să-i mângâiaţi sufletul". Gavinie a zis către dânsul: „Spune acea dorinţă împărătească domnului frate, Gaius episcopul". Claudie a zis către Gaius: „Preamilostivul împărat, domnul nostru, voieşte să ia în însoţire pentru fiul său pe fiica voastră şi nepoata mea. El a auzit de frumuseţea, de înţelegerea şi de înţelepciunea ei; iar noi, rudeniile, socotim că nimic nu este mai cinstit decât aceasta, ca neamul nostru, nedeosebit de sângele împărătesc, să petreacă împreună şi să se împodobească şi să se slăvească cu înălţimea aceluia". Tăcând episcopul, Gavinie a grăit: „Să chemăm pe fecioară şi să vedem dorinţa ei".

Deci au chemat la dânşii pe Sfânta Susana, şi erau acolo numai ei trei şezând, nemaifiind altcineva de faţă. Şi văzând Claudie pe fecioară, a lăcrimat de dragoste şi bucurie, şi voind să o cuprindă cu dragoste şi să o sărute, ea l-a oprit şi s-a întors de la dânsul, zicând: „Nu-mi spurca gura mea, că Domnul meu Iisus Hristos ştie că de gura roabei sale nu s-a atins niciodată gură bărbătească". Claudie a zis: „Eu voiam să te

sărut din dragoste de rudenie, ca nepoată ce-mi eşti". Iar fecioara a zis: „Nu pentru altă pricină mă îngreţoşez de sărutarea ta, decât numai pentru aceea că gura ta este întinată de jertfele idoleşti". Iar Claudie fiind atins la inimă de aceste cuvinte ale fecioarei ca prin degetul lui Dumnezeu, s-a umilit şi a zis către dânsa: „Ce să fac ca să mi se cureţe gura de întinăciune?" Fecioara a răspuns: „Pocăieşte-te şi botează-te în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh". Iar Claudie, întorcându-se către episcop, a zis: „Atunci voi să mă curăţiţi, de vreme ce mai bun este omul cel curat, care crede în Hristos, decât cei ce slujesc zeilor. Eu am adus multe jertfe zeilor, la care şi împăraţii îşi pleacă grumajii lor, dar nici un folos n-am avut de la dânşii".

Iar papa, văzând minunata şi grabnica schimbare a lui Claudie, în care lucrase darul lui Dumnezeu prin cuvintele curatei fecioare, a zis cu bucurie către el: „Frate, ascultă-mă pe mine, că am să te sfătuiesc sfat bun. Tu ai venit la noi să mijloceşti mireasă pentru fiul stăpânului tău; iar Dumnezeu te caută pe tine pentru El şi voieşte să te mântuieşti cu rugăciunile acestei fecioare, ca şi din sângele nostru să se afle vrednici împărăţiei cereşti. De aceea, crede în Dumnezeu, fă pocăinţă pentru vărsarea sângelui sfinţilor lui Dumnezeu şi nu întârzia a primi Sfântul Botez". Claudie a zis: „Când voi primi Sfântul Botez, oare se vor curaţi toate păcatele spurcate ale inimii mele?" Papa a răspuns: „Cu adevărat se vor curaţi, numai crede din toată inima".

Sfânta fecioară Susana, auzind acestea, a căzut la picioarele unchiului său, Sfântul Gaius, zicându-i: „Stăpânul meu, te rog, pentru Hristos, nu zăbovi a boteza pe Claudie şi mântuieşte-i sufletul". Papa a răspuns: „Să căutăm mai întâi dacă crede cu adevărat în Hristos Dumnezeu". Claudie a zis: „Cred cu adevărat, numai dacă mi s-ar ierta toate greşelile precum îmi făgăduiţi". Papa a zis: „în numele Domnului nostru Iisus Hristos, Dumnezeul cel atotputernic, ţi se iartă toate greşelile tale!" Şi a căzut Claudie la pământ înaintea picioarelor arhiereului şi, presărându-şi ţărână pe cap, striga: „Doamne Dumnezeule, lumina cea prea veşnică, iartă-mi toate greşelile făcute în necredinţă şi în neştiinţă şi mă umple de darul Tău, ca să cunoască şi femeia mea şi copiii mei, că Tu singur mântuieşti pe cei ce nădăjduiesc întru Tine". Apoi Gaius l-a învăţat pentru botez şi, sfătuindu-l, l-a trimis la casa lui.

După aceasta, Claudie cu femeia sa şi cu doi fii ai săi au venit noaptea la Sfântul Gaius papa şi au cerut botezul. De aceea, papa, nezăbovind mai mult, i-a botezat, iar Gavinie preotul le-a fost naş. Iar când Claudie a ieşit din scăldătoare, a zis: „Am văzut o lumină mai luminoasă decât soarele, care m-a strălucit în ceasul botezului". Apoi, după săvârşirea botezului şi ungerea cu Sfântul Mir, papa a săvârşit Sfânta Liturghie şi i-a împărtăşit pe dânşii cu dumnezeieştile Taine ale Trupului şi Sângelui lui Hristos. Deci cu toţii s-au bucurat întru Dumnezeu, Mântuitorul lor. Numele soţiei lui Claudie era Prepedigna şi ale copiilor lui, Alexandru şi Cutie. Din acea vreme, Claudie a început a-şi vinde averile sale şi a le împărţi săracilor. El căuta pe creştinii care se ascundeau prin felurite locuri tăinuite şi, intrând prin temniţe noaptea în taină, tuturor pe care îi găsea le spăla picioarele şi le săruta; apoi toată nevoia lor prin îndestulate îndurări o împlinea, dându-le lor cu osârdie îmbrăcăminte şi hrana cea de toate zilele, făcând astfel pocăinţă mare pentru păcatele lui cele săvârşite mai înainte.

Iar după câteva zile, Diocleţian a început a întreba despre Claudie, că, fiind trimis la Gavinie pentru Susana fecioara, nu a adus înştiinţare. Şi i s-a spus împăratului că este bolnav Claudie. Deci împăratul a trimis la dânsul pe fratele lui cel mai tânăr, pe nume Maxim, cu dregătoria comit, ca să-l cerceteze pe cel bolnav şi să-l întrebe şi despre fecioara Susana. Şi mergând Maxim, a găsit pe fratele său, Claudie, îmbrăcat în haină de păr şi făcând rugăciuni către Dumnezeu; iar Maxim, spăimântându-se, a zis: „Iubite frate, care m-ai hrănit pe mine din copilărie, pentru care pricină te-ai schimbat aşa şi te-ai făcut uscat şi galben la faţă?" Claudie a răspuns: „Dacă voieşti să mă asculţi pe mine, atunci îţi voi spune pricina schimbării mele". Maxim a zis: „Spune-mi mie durerea trupului tău". Claudie a zis: „Iată, eu fac pocăinţă, că, ascultând pe împăraţi şi slujindu-le lor, am ucis pe creştini şi am vărsat sânge nevinovat, pe care lucru, deşi l-am făcut din neştiinţă, împlinind poruncile împărăteşti, însă acum bolesc de aceea şi mă căiesc".

Maxim a zis: „Ce-mi spui mie aceasta acum, frate? Stăpânul nostru, Diocleţian împăratul, te-a trimis la Gavinie, fratele nostru, ca să mijloceşti să dea pe fiica lui de soţie fiului împăratului, pentru care şi eu acum sunt trimis la tine, iar tu altceva îmi spui mie?" Claudie a răspuns: „Am umblat eu pentru aceasta la

iubita noastră nepoată şi am văzut-o pe ea că, precum este preafrumoasă cu faţa, tot aşa este şi cu sufletul, căci ea este sfântă şi înţeleaptă, dar acum s-a făcut mireasa cerescului Impărat, Hristos Dumnezeu, prin Care şi eu sunt izbăvit de păcatele mele. Insă, ca să ştii şi tu că Preamilostivul Dumnezeu voieşte să-i mântuiască pe toţi, să mergem noaptea la fratele nostru Gavinie preotul şi vei vedea lumina cea veşnică". Maxim a zis: „Fratele meu iubit, toate cele ce îmi vei porunci mie, le voi face".

Deci întru aceeaşi noapte au mers amândoi la porţile cetăţii care se numeau Salaria, care erau lângă palatele lui Salustiu, pentru că acolo era casa lui Gavinie preotul. Şi i s-a spus lui Gavinie că fraţii Claudie şi Maxim stau afară, vrând să intre înăuntru; iar el cu osârdie le-a ieşit întru întâmpinare şi cu bucurie i-a băgat pe ei înăuntru. Dar mai înainte de a începe vorba cu dânşii, s-a întors la rugăciunea cea către Dumnezeu, plecându-şi genunchii şi faţa în jos şi împreună cu dânsul s-au plecat şi ceilalţi. Iar preotul a grăit, rugându-se: „Doamne Dumnezeule, Cel ce aduni pe cei risipiţi şi priveşti spre cei adunaţi, caută spre lucrul mâinilor Tale şi luminează pe toţi cei ce cred în Tine, că Tu eşti lumina cea adevărată, în vecii vecilor". Atunci toţi au răspuns: „Amin".

Apoi, sculându-se de la pământ, s-au sărutat şi s-au îmbrăţişat; iar Claudie, căzând la picioarele preotului, le-a sărutat pe ele. Acest lucru văzându-l Maxim, se mira şi voia să vadă pe fecioara Susana; deci Gavinie a poruncit ca s-o cheme. Iar ea venind la dânşii, mai întâi s-a închinat lui Dumnezeu; apoi, apropiindu-se de tatăl său, a zis: „Binecuvintează-mă, părinte!" Şi iarăşi preotul s-a rugat pentru venirea ei, zicând: „Pace să vă dea vouă Domnul nostru Iisus Hristos, Care petrece şi împărăteşte în vecii vecilor cu Dumnezeu Tatăl cel Atotputernic". Apoi au zis cu toţii: „Amin", iar Maxim, văzând pe Sfânta Susana foarte smerită şi plină de ruşinea întregii înţelepciuni, a voit să-i sărute mâinile, dar ea n-a voit.

Deci, când toţi plângeau de multă bucurie şi dragoste, Sfântul papă Gaius - care locuia acolo aproape, lângă biserica ce se zidea de dânsul -, a fost vestit că fraţii lui s-au adunat. Iar el, socotind că sunt prinşi la mucenicie şi vrând ca el să fie mai întâi între mucenici, a alergat cu sârguinţă, fără de veste, la casa lui Gavinie. Şi toţi văzân-du-l pe el, s-au înspăimântat şi i s-au închinat până la pământ; iar papa le-a zis lor: „Pace vouă! Indrăzniţi întru numele Domnului". Apoi iarăşi a zis: „Să ne rugăm". Şi a început a se ruga, zicând: „Doamne Dumnezeule, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce L-ai trimis pe Dânsul spre mântuirea tuturor, vrând să ne scoţi pe noi din întunericul lumii acesteia şi să ne duci la viaţa veşnică, întăreş-te-ne pe noi, robii Tăi, întru credinţa Ta, că Tu împărăteşti în vecii vecilor". Şi toţi au zis: „Amin". Apoi, şezând, au început a vorbi, iar vorbele acelea care ieşeau din gura arhiereului erau insuflate de Dumnezeu şi toţi ascultau cuvintele lui Dumnezeu cele grăite de dânsul.

Iar fecioara Susana, nevrând să şadă înaintea lor, asculta stând în picioare şi în taina inimii sale se ruga lui Dumnezeu. Apoi papa a zis către Maxim: „Mulţumim ţie, frate, că ne-ai cercetat pe noi". Maxim a răspuns: „Eu, nevrednicul, am venit la voi să sărut picioarele voastre cele sfinte; dar care este din început pricina venirii mele, singuri bine ştiţi". Papa a zis: „Tu să ne spui nouă". Maxim a zis: „Impăratul Diocleţian doreşte ca să daţi pe fecioara Susana după Maximian, fiul lui cel înfiat". Papa a zis: „Fecioara are acum pe Hristos cel dat ei de la Dumnezeu Tatăl, şi să ştii cu adevărat, că nu se poate a o însoţi pe ea cu altul". Maxim a zis: „Toate cele ce le dă Dumnezeu sunt veşnice".

Arhiereul a zis către dânsul: „Deci primeşte şi tu viaţa veşnică!" Maxim a zis: „Şi care este viaţa veşnică?" Răspuns-a Claudie: „Aceea este viaţa veşnică, pe care eu am cunoscut-o". Maxim a zis: „Pe aceea pe care tu ai cunoscut-o, doresc şi eu a o şti; însă nu ni se cuvine ca pe neamul nostru să-l deosebim de rudenia cea împărătească". Sfântul papă Gaius a zis: „Noi te îndemnăm să crezi în Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul Dumnezeului celui veşnic; iar acestea pe care le vedem, cinstea şi slava împăratului pământesc, sunt vremelnice şi rudenia lui nici cât de puţin nu ne foloseşte nouă, pentru că toate trec alăturea şi pier degrab odată cu viaţa aceasta de puţină vreme. Iar cele ce le-a făgăduit nouă cerescul Impărat, Hristos Dumnezeul nostru, acelea sunt veşnice, folositoare şi preaiubite". Acestea auzindu-le Maxim, s-a umilit şi cu bucurie a voit să primească sfânta credinţă. Şi a zis Gaius papa către el: „Ştii, frate, toate averile pe care noi le-am lăsat pentru Hristos, ce fel şi câte erau? Iar acum nimic altceva nu lăudăm, decât numai pe Domnul nostru Iisus Hristos, pentru Care vieţuim şi întru Care ne lăudăm".

Maxim a zis: „Stăpânii mei, nu zăboviţi, ci grăbiţi-vă să faceţi cele ce ştiţi că sunt folositoare mie". Deci, poruncindu-i să postească, papa l-a trimis acasă.

Iar el ducându-se, la început tăinuia în sine credinţa sa în Hristos; însă ardea foarte mult cu dragostea către Sfântul papă Gaius şi către preotul Gavinie, iar mai vârtos spre Insuşi Hristos. Apoi, înmulţindu-se în el dragostea către Dumnezeu, a început la arătare a mărturisi numele lui Iisus Hristos, nebăgând în seamă moartea. Insă papa şi preotul îl sfătuiau să tacă cinci zile, până îşi va vinde averile sale şi până le va împărţi creştinilor săraci. Şi Maxim a făcut aşa, iar după cinci zile, venind la Sfântul papă Gaius şi căzând la picioarele lui, a zis: „Te jur pe tine, domnul meu, cu numele lui Hristos, sa mă luminezi cu Sfântul Botez, precum ai luminat pe fratele meu, Clau-die; pentru că dintru acel ceas, în care m-ai învăţat pe mine despre Hristos Dumnezeu, atât s-a umilit inima mea, încât nu pot să mă odihnesc, până nu voi primi credinţa creştinească". Papa l-a botezat după obicei şi, săvârşind Sfânta Liturghie, l-a împărtăşit cu dumne-zeieştile Taine.

Deci Maxim petrecea cu dânşii, cântând şi slăvind pe Dumnezeu. Iar averile sale, pe care n-a putut în cele cinci zile să le vândă şi să le împartă, pe acelea le dădea şi le împărţea la creştinii săraci, prin mâinile unui credincios prieten al său, anume Tarson, care era creştin ascuns şi mai pe urmă a fost scriitor al pătimirii acestor sfinţi, pentru că toate s-au făcut pe vremea lui.

Şi trecând cincisprezece zile, Diocleţian s-a înştiinţat că Maxim comitul şi Claudie, cu femeia şi cu fiii, s-au făcut creştini. Pentru aceea s-a umplut de mare mâhnire, însă la început tăinuind în sine aceasta, a arătat împărătesei sale, cu numele Sirina, că a trimis la Gavinie, vrând să logodească pe fiica aceluia, Susana, cu fiul său, Maximian. Iar împărăteasa, auzind de Gavinie şi Susana, a preamărit în inima sa pe Dumnezeu, pentru că era creştină tăinuită, iar către împărat a zis: „Fă ceea ce-ţi porunceşte mărirea cea de sus", adică Dumnezeu. Iar împăratul lăsând-o pe ea, a chemat la sine pe mai-marele oştilor, anume Iulie, păgân şi cumplit cu năravul. Aceluia i-a descoperit necazul inimii sale, cum că cei iubiţi din rudeniile lui, care au fost trimişi să logodească mireasă fiului său, defăimându-i porunca, au luat credinţa creştinească. Iulie a zis: „Toţi cei ce au defăimat poruncile împărăteşti, chiar dacă acelea ar fi nedrepte, să se pedepsească cu moarte; iar porunca ta, pe care ei au defăimat-o, fiind dreaptă, de aceea sunt vrednici de moarte".

Atunci împăratul îndată a poruncit lui Iulie să trimită ostaşi şi să-i prindă pe toţi, afară de episcopul Gaius. Deci, pe Gavinie preotul şi pe fiica lui, Susana, a poruncit să-i păzească sub strajă, iar pe Claudie, pe Maxim, pe soţia lui Claudie, Prepedigna şi pe amândoi fiii lor, pe Alexandru şi pe Cutie, i-a trimis în cetatea ce se numea Ostie, şi a poruncit să-i ardă de vii, iar cenuşa lor să o arunce în mare. Astfel s-au săvârşit acei sfinţi, învrednicindu-se slavei muceni-ceşti.

Iar după 55 de zile, Diocleţian a poruncit împărătesei sale să ia la sine în palat pe fecioara Susana şi să o îndemne la nuntă. Iar Susana, fiind păzită sub strajă, când a văzut pe cei ce veneau pentru dânsa, a suspinat din adâncul inimii către Dumnezeu şi s-a rugat cu lacrimi: „Doamne, nu lăsa pe roaba Ta!" Deci a fost dusă la împărăteasa, care, văzând pe Susana intrând la dânsa, s-a grăbit de s-a închinat ei, mai înainte de a se închina Susana, pentru că cinstea darul lui Hristos ce era într-însa şi fecioria cea întreg înţeleaptă. Iar Sfânta Susana a căzut înaintea împărătesei la pământ, dar împărăteasa, ridicând-o pe ea cu dragoste, i-a zis: „Se bucură de tine Mântuitorul nostru, Iisus Hristos". Şi auzind Susana pe împărăteasă cum cheamă numele lui Iisus Hristos, s-a bucurat şi a zis: „Mulţumesc lui Hristos, Dumnezeul meu, că El împărăteşte în tot locul".

Şi erau amândouă împreună, împărăteasa Sirina şi Sfânta fecioară Susana, veselindu-se întru Domnul, vorbind cu dragoste de Dânsul şi rugându-se către El cu osârdie. Dar mai vârtos Sfânta Susana n-a încetat ziua şi noaptea cântând şi binecuvântând pe Dumnezeu, precum era învăţată de tatăl său. Iar Diocleţian aştepta în toate zilele, nădăjduind că se va învoi fecioara la nuntă. Deci, aşteptând mult, a trimis la împărăteasă, întrebând-o dacă a înduplecat pe fecioară spre însoţirea fiului lor şi dacă fecioara se învoieşte acum cu dragostea lui Maximian. Iar împărăteasa a răspuns împăratului: „In zadar te osteneşti acolo unde lucrurile sunt cu neputinţă; şi nici nu se cade a supăra acolo unde nu este voinţă. Eu nu văd

într-însa un gând şi un scop ca acela, ca să voiască cândva spre nunta fiului tău, nici nu cred că cineva, ori cu ce chip, să poată a o sili pe ea la nuntă".

Aceasta auzind-o Diocleţian, s-a mâniat foarte mult şi a dat stăpânire fiului său, Maximian, asupra ei, ca să o batjocorească pe ea cu sila, însă nu în palatul împărătesc, ci să o ducă în casa tatălui ei, Gavinie, şi acolo să facă după pofta sa şi astfel s-o lase necinstită. Deci a poruncit ca Sfânta Susana să iasă din palatul împărătesc şi fie dusă la casa sa. Iar împărăteasa, despărţindu-se cu plângere de Sfânta Susana, a zis către dânsa: „Cel ce a izbăvit pe roaba sa Susana cea dintâi, Acela te va izbăvi şi pe tine şi-ţi va da odihnă slăvită". Deci, sărutându-se, s-au despărţit cu multe lacrimi.

Iar fecioara Susana, intrând în casa sa, fiind dusă de două femei, s-a aruncat la pământ în camera ei şi se ruga lui Hristos, izbăvitorul său, tânguindu-se şi plângând ca să vină în ajutorul său degrab. In acea noapte a mers la dânsa Maximian, fiul împăratului, plin de pofta cea spurcată; şi intrând cu sârguinţă în camera unde se ruga sfânta fecioară, a văzut deasupra ei pe îngerul lui Dumnezeu în mare strălucire şi frică mare a căzut asupra lui. Deci, neîndrăznind să se apropie de fecioară, a fugit îndată de acolo şi, întorcându-se în palatele împărăteşti, a spus aceasta tatălui său. Şi a zis Diocleţian: „Nu este altceva aceea, decât numai vrăji creştineşti". Apoi a trimis pe unul din cei ce stăteau înaintea lui, cu numele Curtie, ca să afle ce se face în casa Susanei. Dar şi acela, cum a intrat acolo, îndată a fost cuprins de frică mare şi a fugit cu cutremur la cel ce l-a trimis.

In acea vreme, împăratul cu împărăteasa sa, Sirina, se întrebau despre venirea lui Hristos şi despre cinstirea zeilor celor mulţi. Deci, fiind dovedit de dânsa, el şi-a adus aminte de Susana, zicând: „Pentru ce nu ai îndemnat pe acea frumoasă şi înţeleaptă fecioară ca să se învoiască la nunta fiului meu?" Impărăteasa a răspuns: „Fecioara şi-a ales ei partea aceea care este mai bună şi însuşi fiul tău spune că a văzut deasupra ei o lumină neapropiată". Auzind aceasta împăratul şi umplându-se de mânie, a poruncit unui om oarecare necurat, cumplit şi fără omenie, cu numele Macedonie, să meargă în casa Susanei, şi cu îngrozire şi cu chinuri să o silească la închinarea idolilor. Aceasta însă să o facă în taină, ca să nu ocărască alţii pe împărat pentru tirania lui, că nu-i este milă nici pentru rudenia sa. Şi a mers Macedonie la dânsa, având cu el un idol mic de aur, al spurcatului său zeu Die, şi îl arăta sfintei fecioare, poruncindu-i să se închine lui. Dar ea a suflat spre idol şi a zis: „Doamne, Iisuse Hristoase, să nu vadă ochii mei această meşteşugire diavolească".

Atunci îndată acel idol, pe care îl ţinea în mâini Macedonie, s-a făcut nevăzut, ca şi cum ar fi fost răpit de cineva din mâinile lui. Iar Macedonie se mira de un lucru ca acesta şi credea că Susana l-ar fi apucat cumva şi l-ar fi ascuns; şi a zis către dânsa: „Văd că eşti iubitoare de aur, pentru că ai furat idolul din mâinile mele. Insă o laud aceasta, căci cred că nu l-ai fi luat, dacă nu-l iubeai". Răspuns-a sfânta: „Domnul Dumnezeul meu a trimis pe îngerul Său de a răpit idolul de la ochii mei şi l-a aruncat afară din casa mea!" Zicând sfânta aceasta, a intrat sluga lui Macedonie şi i-a spus că idolul este aruncat afară din casă, pe calea poporului.

Atunci Macedonie, umplându-se de mânie, a rupt hainele de pe dânsa cu mâinile sale şi a bătut-o pe ea cu beţe fără cruţare. Iar sfânta, fiind bătută, striga: „Slavă Ţie, Doamne!" Zis-a Macedonie către ea: „Jertfeşte zeilor!" Dar ea a răspuns: „Eu singură mă aduc jertfă Domnului Dumnezeului meu!" Deci Macedonie a spus împăratului de statornicia cea tare şi neschimbată a fecioarei în creştineasca credinţă şi de batjocura cea făcută idolului. Iar împăratul a poruncit să o ucidă cu sabia chiar în casa ei. Şi au tăiat capul miresei lui Hristos, al Sfintei Muceniţe Susana, şi s-a dus în cămara nestricăciu-nii cea prea luminoasă a Mirelui său, bucurându-se şi veselindu-se.

Iar împărăteasa Sirina, auzind de uciderea Sfintei Susana, a mers noaptea şi a luat cinstitul ei trup, adunând sângele cel vărsat pe pământ şi ştergându-l cu acoperământul capului său. Deci, învelind trupul cu o pânză curată şi cu aromate, l-a pus în gropniţa Sfântului Alexandru, unde erau îngropate multe trupuri muceniceşti. Iar sângele ei cel şters cu acoperământul capului, punându-l într-un sicriaş de argint, l-a ascuns în palatul său unde obişnuia să se roage adeseori în taină ziua şi noaptea.

Iar preasfinţitul papă Gaius, mergând în casa fratelui său Gavinie, a sfinţit acea cameră în care s-a vărsat sângele Sfintei Muceniţe Susana, ca să fie biserică, şi slujea în ea dumnezeieştile slujbe. Iar nu după multă vreme a pătimit şi Sfântul Gavinie preotul. Asemenea s-a sfârşit muceniceşte şi preasfinţitul Gaius şi toţi au stat împreună înaintea scaunului lui Dumnezeu, în cetele sfinţilor mucenici, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe Unul Dumnezeu în Treime, Căruia şi de la noi I se cuvine cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

CUVIOŞII TEODOR ŞI VASILIE AI PECERSCĂI
(11 august)

Dumnezeiescul Pavel a zis că rădăcina tuturor răutăţilor este iubirea de argint. Cuvântul acesta s-a împlinit cu lucrul în această viaţă vrednică de laudă, unde vrăjmaşul, începătorul răului, nu cu alt lucru, decât cu iubirea de argint, a adus rele ispite sufleteşti şi trupeşti asupra sufletului fericitului Teodor, şi pătimiri şi moarte nu numai asupra lui, dar şi asupra fericitului Vasilie, sfetnicul său, pentru care se scrie astfel: Fericitul Teodor avea în viaţa sa multă avere şi auzind pe Domnul în Evanghelie zicând: Fiecare din voi care nu se leapădă de toată averea sa, nu poate să-Mi fie ucenic, a urmat acestui cuvânt. Deci a lăsat toate cele lumeşti şi, împărţindu-şi averea săracilor, s-a făcut monah în Mănăstirea Pecersca şi s-a nevoit întru fapte bune. Apoi, cu porunca egumenului, s-a făcut vieţuitor al peşterii ce se numea "Nemţească", unde, petrecând mulţi ani, se nevoia cu multă înfrânare.

Acestui fericit Teodor vrăjmaşul i-a adus oarecând supărare şi mâhnire multă pentru averea împărţită săracilor, punându-i în gând lungimea anilor, slăbiciunea trupului şi sărăcia hranei mănăstireşti. Fericitul Teodor n-a înţeles ispita şi nu şi-a adus aminte de Domnul, Care a zis: Nu vă îngrijiţi cu sufletul vostru, ce veţi mânca sau ce veţi bea. Căutaţi la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră şi nu adună în jitniţe, şi Tatăl vostru cel ceresc le hrăneşte pe ele. Deci a început de necaz a veni la deznădejde pentru sărăcie, întunecat fiind multe zile de către vrăjmaşul, iar această mâhnire o mărturisea la arătare prietenilor săi.

Şi era acolo în mănăstire un monah oarecare, cu numele Vasilie, unul din cei desăvârşiţi. Acesta, vrând să mângâie şi să scoată pe Teodor din groapa deznădejdii, i-a zis: „Frate Teodore, rogu-te să nu-ţi pierzi plata ta, căci dacă îţi pare rău după averea ce ai împărţit-o la săraci, eu mă voi sârgui să-ţi dau toate, numai tu să zici înaintea lui Dumnezeu ca milostenia ta să mi se socotească mie. Iar tu îndată vei fi fără grijă, luându-ţi averea, dar caută, de te va suferi Domnul; pentru că şi în Constantinopol, un om oarecare s-a căit de aurul ce l-a împărţit milostenie şi l-a socotit înaintea lui Dumnezeu ca al altuia, de la care şi-a luat înapoi ceea ce a împărţit. Insă când a zis: «Nu eu, Doamne, am făcut milostenia, ci a acestuia este», îndatăa căzut în mijlocul bisericii şi a murit; şi astfel a pierdut pe amândouă împreună - şi aurul şi viaţa".

Auzind Teodor acestea şi luându-le în minte, plângea de greşeala sa şi fericea pe fratele cel ce l-a deşteptat dintr-o neputinţă ca aceasta. Căci pentru unii ca aceştia a zis Domnul: De vei face om cinstit din cel nevrednic, ca gura Mea vei fi. De atunci s-a făcut între ei mare dragoste. După aceasta, Teodor sporea bine în poruncile Domnului şi săvârşea toate cele ce sunt drepte, bine plăcute, sfinte şi neprihănite.

Atunci diavolul a luat mare rană că n-a putut să-l înşele în felul acela spre iubirea de argint. Deci s-a înarmat iar asupra lui, punându-i înainte alt meşteşug de aceeaşi pierzare, căci odată Vasilie a fost trimis de egumen la o ascultare, unde a zăbovit trei luni. Atunci vrăjmaşul, găsind vreme prielnică pentru meşteşugirea lui, s-a închipuit în asemănarea lui Vasilie şi s-a dus la el în peşteră, făcându-se a vorbi cu dânsul despre cele folositoare. Şi i-a zis: „Teodore, cum sporeşti acum? A încetat războiul diavolesc de la tine sau încă îţi face supărare, aducându-ţi iubire de câştig şi deşteptând amintirea averii împărţite la săraci?"

Iar Teodor, necunoscând că este diavolul şi părându-i-se că îi vorbeşte fratele, a răspuns: „Cu rugăciunile tale, părinte, sporesc bine, căci întărindu-mă prin tine, nu ascult gândurile ce mi le aduce diavolul. Şi acum, de îmi vei porunci ceva, voi face cu osârdie şi te voi asculta, căci prin învăţătura ta am aflat mare folos sufletului meu". Atunci diavolul, care i se părea frate, luând îndrăzneală, i-a zis: „Iţi dau încă un alt sfat, prin care îţi vei afla odihnă şi degrab vei lua răsplătire de la Dumnezeu pentru averea împărţită. Cere de la Domnul Dumnezeu să-ţi dea aur şi argint mult şi să nu laşi pe nimeni să intre la tine, nici tu să nu ieşi din această peşteră". Iar Teodor a făgăduit că va face toate acestea.

Atunci vicleanul diavol s-a dus de la dânsul şi, nevăzut aducân-du-i gând despre aflarea comorii, îl îndemna să se roage pentru aceea. Deci Teodor se ruga către Domnul să câştige de la Dânsul acea comoară, făgăduindu-se să le împartă pe toate în milostenie. Apoi adormind, a văzut în vis pe diavol luminos şi împodobit ca un înger, arătându-i comoara din peşteră. Această vedenie arătându-i-se nu o dată, ci de mai multe ori, după câteva zile s-a dus la locul arătat în vis şi, începând a săpa, a găsit comoara: mulţime de aur, de argint şi vase scumpe.

După aceasta iar a venit diavolul în chipul lui Vasilie şi a zis către Teodor: „Unde este comoara care ai primit-o? Că cel ce ţi s-a arătat ţie mi-a spus şi mie că ţi se va da mulţime de aur şi argint, după rugăciunea ta". Iar Teodor nu voia să-i arate comoara. Atunci diavolul cel cu rău meşteşug a început îndată a-i zice şi pe faţă şi a-i aduce şi în taină gândul să ia comoara şi să se ducă în altă parte. Dar mai întâi i-a zis astfel: „Frate Teodore, nu ţi-am spus eu oare că degrab vei lua de la Dumnezeu răsplătirea averii dată milostenie? Că El a zis: Cel ce-şi va lăsa casa sau ţarinile, pentru numele Meu, va lua însutit şi va moşteni viaţa veşnică. Deci acum, iată, ai bogăţia în mâinile tale, fă cu dânsa ce voieşti".

Teodor a răspuns: „Pentru aceasta am cerut de la Dumnezeu, pentru ca, dacă îmi va da, să le împart pe toate milostenie, şi socotesc că pentru aceea mi-a şi dăruit-o". Iar potrivnicul i-a zis: „Frate Teodore, păzeşte-te ca vrăjmaşul să nu-ţi aducă, ca şi mai înainte, necaz pentru împărţire, căci, iată, ţi s-a dat altă avere în locul celei împărţite de tine săracilor. Eu te sfătuiesc să iei această comoară şi să te duci în altă ţară şi acolo vei câştiga moşii pentru trebuinţa ta, că şi aşa vei putea să te mantuieşti şi să scapi de meşteşugirile diavoleşti, iar când va sosi ducerea ta din această lume, le vei da pe acestea cui vei voi şi aşa va rămâne pomenirea ta după tine". Iar Teodor i-a zis: „Dar nu mă voi ruşina eu că am lăsat lumea şi toate cele din lume, făgăduindu-mă să-mi sfârşesc viaţa în peştera aceasta, iar acum să fiu fugar şi vieţuitor lumesc? Dacă ai plăcere, lasă-mă să petrec în mănăstire şi acolo voi face toate câte îmi vei zice". Diavolul a răspuns: „Aici nu vei putea să tăinuieşti comoara, că o vor afla şi ţi-o vor lua; deci primeşte sfatul meu şi fă degrab ceea ce-ţi zic, că de n-ar fi plăcut lui Dumnezeu să ai avere, nu ţi-ar fi dăruit-o, nici nu mi-ar fi spus mie să te întăresc".

Atunci Teodor, crezând pe diavol ca pe frate, a început a găti în taină căruţele şi vasele în care să-şi adune comoara şi să iasă din peşteră, unde voia să-l scoată diavolul cu înşelăciunea, ca să-l despartă de sfântul loc al Cuvioşilor părinţi Antonie şi Teodosie, al însăşi Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, şi mai ales ca să-l despartă de Dumnezeu. Dar iubitorul de oameni, Domnul, Care voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască, a mântuit şi pe acest rob al Său, Teodor, prin rugăciunile cuvioşilor Săi, căci într-acea vreme s-a întors din cale Vasilie - cel ce mântuise şi mai înainte pe Teodor de gândul cel rău - şi a mers în peşteră, voind să vadă pe fratele care vieţuia într-însa, şi i-a zis: „Frate Teodore, cum mai petreci, că de multă vreme nu te-am mai văzut?" Iar Teodor s-a mirat de o închinăciune ca aceasta şi i-a răspuns: „Ce zici că de multă vreme nu m-ai văzut? Ieri şi alaltăieri şi totdeauna ai fost cu mine şi m-ai învăţat. Şi iată, eu acum mă duc, precum mi-ai poruncit".

Iar Vasilie s-a mirat mult de un răspuns ca acesta, şi l-a întrebat: „Frate Teodore, spune-mi ce cuvânt este acesta, că mi-ai zis că ieri şi alaltăieri şi totdeauna am fost cu tine şi te-am învăţat? Şi unde te duci? Că eu acum m-am întors din cale şi nu ştiu nimic. Oare nu ţi s-a întâmplat ceva din lucrarea diavolească? Te rog pentru Dumnezeu, nu tăinui de mine nimic". Iar Teodor i-a zis cu mânie: „Ce mă ispiteşti şi de ce îmi tulburi sufletul, într-un fel zicându-mi uneori, iar alteori într-alt fel? Care cuvinte să le cred?" Apoi, ocărându-l, l-a gonit de la el. Iar Vasilie, primind acestea, s-a dus în mănăstire. Atunci diavolul a venit iar la dânsul în chipul lui Vasilie şi i-a zis: „Frate, eu, ticălosul, îmi pierdusem mintea, zicându-ţi altele;

pentru aceea nu-ţi pomenesc ocara pe care am luat-o de la tine, dar îţi zic iar aceasta: ia-ţi comoara pe care ai găsit-o şi ieşi degrabă de aici în noaptea aceasta!" Zicându-i acestea, s-a dus de la el.

După aceea Vasilie a venit iar la dânsul, luând cu el şi pe unii din părinţii bătrâni, şi a zis către Teodor: „Aceştia sunt martori că de trei luni nu te-am mai văzut, pentru că am fost trimis de egumen pentru trebuinţa mănăstirească; şi astăzi este a treia zi de când m-am întors în mănăstire. Deci eu abia am venit şi tu mi-ai zis că ieri, alaltăieri şi totdeauna am fost cu tine; pentru aceea socotesc că aici a fost o lucrare diavolească în chipul meu. Şi de voieşti să înţelegi adevărul, să faci astfel: Când va veni la tine cineva, să nu-l laşi să-ţi vorbească până ce nu va face rugăciunea lui Iisus, şi de nu va voi, atunci vei înţelege că este diavolul". Zicând acestea Vasilie, a făcut rugăciune de certare asupra diavolului, chemând pe sfinţi în ajutor; apoi întărind bine pe Teodor, s-a dus la mănăstire în chilia sa. După aceasta, diavolul n-a mai îndrăznit să se arate lui Teodor, iar el atunci a înţeles înşelăciunea vicleanului. Şi de atunci pe oricine venea la dânsul îl silea să facă mai întâi rugăciunea lui Iisus şi numai după aceea vorbea cu dânsul. Aşa s-a întărit asupra vrăjmaşului şi Domnul l-a izbăvit din gura leului, care căuta să-l înghită, precum se întâmplă şi multora care se depărtează în pustietăţi şi în prăpăstiile pământului, şi se liniştesc în singurătate, cărora le este trebuinţă mare de tărie şi de ajutorul dumnezeiesc, ca să nu fie biruiţi în războiul celui ce vieţuieşte de unul singur şi să fie înghiţiţi de fiarele cele pierzătoare de suflet.

Deci fericitul Teodor, izbăvindu-se din groapa pierzării, a început a se sârgui foarte, pentru ca mai vârtos vrăjmaşul să cadă în groapă, iar nu el. Mai întâi a săpat pământul adânc şi acolo a pus comoara cea aflată, care vrăjmăşea asupra sa, apoi a acoperit-o bine, ca să piară şi pomenirea ei cu sunet. Apoi, fericitul Domnului s-a rugat neîncetat lui Dumnezeu să-i dăruiască uitare de locul acela în care a ascuns-o şi să ia de la dânsul toată patima iubirii de argint. Şi i-a împlinit Dumnezeu rugăciunea, că de atunci niciodată nu ştia de acel loc şi nici nu se gândea vreodată să câştige averi, căci socotea aurul şi argintul ca tina. Iar ca să nu aibă diavolul iarăşi îndrăzneală asupra lui, atunci când, fiind el fără de lucru, s-ar fi dat lenevirii, din care se naşte păcatul, s-a dat fericitul acesta Teodor la o slujbă grea. El a pus în peşteră o râşniţă şi a început a sluji fraţilor, ducând grâu din mănăstire şi măcinându-l cu mâinile sale. De atunci, în toate nopţile petrecea fără somn, ostenindu-se la lucrul mâinilor şi la rugăciune, apoi sosind ziua, ducea făina şi iarăşi aducea grâu. Slujind el astfel mulţi ani, făcea multă uşurare slujitorilor mănăstireşti, neruşinându-se de un lucru ca acesta.

Şi trecând multă vreme şi chelarul văzând pe Teodor într-o slujbă ca aceea ostenindu-se în grea chinuire, s-a umilit şi odată fiind adus grâu de la moşie în mănăstire, a trimis la el în peşteră cinci care, ca să nu mai vie întotdeauna să-şi ia singur, făcându-şi osteneală peste osteneală. Iar Teodor turnând grâul în vase, a început a râşni, cântând Psaltirea pe de rost; iar când a ostenit şi voia să se odihnească puţin, atunci deodată s-a făcut un glas ca tunetul şi râşniţa a început a măcina singură. Iar fericitul înţelegând diavoleasca lucrare, s-a sculat şi a început a se ruga cu dinadinsul lui Dumnezeu; apoi a zis cu glas tare: „Certe-te pe tine Domnul, vicleanule diavol!" Dar diavolul nu înceta măcinatul la râşniţă. Atunci Teodor a zis iar: „In numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh, Cel ce te-a surpat din cer şi te-a dat în călcarea plăcuţilor Săi, îţi poruncesc eu, păcătosul, să nu încetezi cu lucrul acesta, până nu vei râşni tot grâul, ca şi tu să slujeşti sfinţilor fraţi".

Zicând sfântul acestea, a stat la rugăciune; iar diavolul, neîndrăznind a nu asculta certarea, a râşnit tot grâul în acea noapte. Iar a doua zi, Teodor a înştiinţat pe chelar să trimită să ia faina, iar chelarul s-a mirat de acel lucru minunat, cum cinci care s-au râşnit într-o noapte. Şi mergând el singur în peşteră, a scos din ea cinci care de făină. încă şi o altă minune s-a făcut, căci din acelaşi grâu s-au mai găsit şi alte cinci care de făină. Deci în aceste lucruri ale fericitului Teodor s-a împlinit cuvântul apostolilor, care au grăit: Doamne, şi diavolii ni se supun nouă întru numele Tău. Asemenea şi graiul lui Iisus Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu, Care a zis: Iată vă dau vouă putere să călcaţi peste şerpi, peste scorpii şi peste toată puterea vrăjmaşului...; pentru că voind viclenii diavoli să înfricoşeze pe acest rob al lui Dumnezeu şi să-l robească lor, precum îl amăgiseră mai înainte, ei înşişi au câştigat asupra lor legăturile robiei, încât au şi strigat atunci, zicând: „De acum nu ne vom mai afla aici".

Apoi Teodor şi Vasilie au făcut sfat plăcut lui Dumnezeu între ei, ca gândurile lor să nu le tăinuiască niciodată, ci amândoi să le socotească împreună, dacă sunt plăcute lui Dumnezeu; deci, după socoteala lor, Vasilie a intrat ca să se liniştească în peşteră, iar Teodor pentru bătrâneţe a ieşit din peşteră, ca să locuiască în mănăstirea cea veche.

Iar mănăstirea cea veche era atunci arsă şi lemnele spre zidirea bisericii şi a tuturor chiliilor erau aduse cu plute pe malul Niprului, pentru care erau tocmiţi cărăuşi să le suie la deal. Iar Teodor vrând ca să-şi facă chilie, a început a căra singur lemne de pe mal la deal, nedând altora osteneala sa. Insă mincinoşii diavoli uitaseră că nu demult fuseseră siliţi de Teodor în robie şi se fagăduiseră că nu se vor mai afla la el; deci iar îi făceau supărare şi câte lemne ridica el peste zi la deal, cu mare osteneală, pentru facerea chiliei, diavolii le surpau noaptea din deal pe toate, vrând ca astfel să izgonească pe fericit de acolo. Iar Teodor cunoscând supărarea diavolilor, a zis către ei: „In numele Domnului Dumnezeului nostru Iisus Hristos, Care v-a poruncit să intraţi în porci, vă poruncesc şi eu, păcătosul robul Lui, ca toate lemnele ce sunt pe mal să le suiţi în deal, ca fraţii cei ce slujesc Domnului să rămână fără osteneală, iar casa de rugăciune a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi chiliile lor să şi le poată zidi fără surparea voastră, ca să ştiţi că Domnul este în locul acesta". Deci, îndată în acea noapte, diavolii au suit de pe mal la deal toate lemnele, încât erau destule pentru zidirea întregii mănăstiri, nu numai pentru chilia Sfântului Teodor.

Iar a doua zi, cărăuşii sculându-se, au mers la mal, vrând să care lemnele la deal, dar n-au găsit nici unul. Apoi, căutând încoace şi încolo, au văzut că acum toate erau ridicate pe deal, nepuse împreună la un loc, ci toate osebite, care cu care să fie - deosebi acoperământul, deosebi podul şi deosebi stejarii cei mari, care erau greu de purtat din pricina lungimii lor. Iar acest lucru era de mare mirare, pentru că se făcuse mai presus de puterea omenească.

Drept aceea s-a proslăvit Dumnezeu în plăcutul Său, Teodor, împreună cu sfetnicul său, Vasilie, pentru ale căror nevoinţe s-a făcut această minune prea de mirare. Insă aceşti robi ai Domnului nu se mândreau de supunerea diavolească, ci urmau după cum s-a zis: Nu vă bucuraţi că duhurile vi se supun vouă, ci vă bucuraţi că numele voastre s-au scris în cer. Iar diavolii, fiind vădită la arătare înşelăciunea lor de Teodor şi de Vasilie, nu puteau suferi ocările lor, căci ei oarecand erau cinstiţi şi închinaţi de cei necredincioşi ca nişte dumnezei, iar pe urmă se vedeau nebăgaţi în seamă de aceşti credincioşi ai lui Dumnezeu, Teodor şi Vasilie, fiind defăimaţi şi necinstiţi, şi slu-jindu-le lor ca nişte robi cumpăraţi, uneori râşnindu-le grâu, alteori suindu-le lemne la deal; iar pe lângă acestea erau şi goniţi din oameni prin certarea acestor sfinţi. Pentru aceea se auzea că au strigat în vremea ridicării lemnelor, zicând: „O, răi şi cumpliţi pizmaşi ai noştri, Teodor şi Vasilie, nu vom înceta, nici nu ne vom odihni luptându-ne cu voi, până ce vă vom da morţii!"

De atunci, viclenii diavoli, neştiind ca vor fi mijlocitori de mai cinstită cunună pentru sfinţi, au început cu totul a îndemna pe oamenii cei răi să-i piardă pe ei. Căci îndată după minunea ce se făcuse, au ridicat, prin zavistia diavolească, tulburare în lucrătorii cei tocmiţi, care ziceau fericitului Teodor: „Dă-ne nouă plata, căci nu ştim cu ce meşteşug tocmindu-te cu Vasilie, ai făcut ca aceste lemne să fie suite în deal, iar noi eram gata să le cărăm". Incă şi un judecător nedrept, fiind biruit de darul aurului - neaducându-şi aminte de osândirea lui Dumnezeu, că cel ce judecă cu nedreptate, el însuşi va fi osândit -, a judecat ca Teodor să dea plata celor tocmiţi, zicând cu îndrăzneală: „Diavolii care ţi-au ajutat a le căra, să-ţi ajute şi a plăti".

Era foarte cumplită atâta zavistie diavolească împotriva neagoni-sitorului Teodor şi a lui Vasilie, sfetnicul său. Insă aceasta neajungând spre ucidere, potrivnicul diavol a ridicat alt vifor purtător de moarte, aducându-şi aminte de biruirea sa cea dintâi.

Deci s-a dus în chipul lui Vasilie, care atunci se liniştea în peştera nemţească, la unul din sfetnicii domneşti, boier foarte cumplit şi sălbatic, răucredincios cu cuvântul şi cu lucrul, căruia Vasilie îi era cunoscut. Şi i-a zis diavolul aceluia astfel: „Teodor, care a fost în peşteră înaintea mea, a găsit comoară mare - aur, argint şi vase de mult preţ - şi luând-o, voia să fugă în altă ţară, dar eu l-am oprit; şi iată, acum se face a fi nebun şi se împărtăşeşte cu dracii, poruncindu-le lor a râşni şi a sui lemnele de la mal în deal.

Insă comoara el o păzeşte cu dinadinsul până la vreme îndemânatică, ca, tăinuindu-se de mine, să fugă cu dânsa unde va voi, iar voievodul nu va găsi nimic din ea". Boierul, auzind aceasta de la diavolul apărut în chipul lui Vasilie, l-a dus la domnul Mstislav Sviatopolcovici.

Iar diavolul, spunând toate acestea voievodului, a adăugat şi aceasta: „Să-l prindeţi degrab, până ce nu va fugi, şi să luaţi comoara; iar de nu va vrea s-o dea de voie, să-i daţi bătăi multe şi atunci o va da. Iar de nu se va îndrepta nici aşa, dându-l pe el la chinuri grele, să mă chemaţi pe mine, că eu îl voi vădi înaintea voastră, a tuturor şi voi arăta locul unde este ascunsă comoara". Semănând această înşelăciune, diavolul a plecat din faţa lor.

Iar a doua zi, voievodul s-a dus el însuşi cu mulţi ostaşi, ca la un vânat sau ca la un ostaş tare şi, luând pe fericitul Teodor, l-a dus la casa sa, unde a început a-l întreba întâi cu îmbunări, zicându-i: „Părinte, spune-mi mie de ai găsit vreo comoară precum am auzit". Teodor a răspuns: „Aşa este, am găsit o comoară şi acum este ascunsă în peşteră". Iar voievodul a întrebat: „Dar nu ştii, părinte, cine a ascuns-o pe ea şi cât aur, argint şi vase sunt în ea?" Fericitul a răspuns: „Incă trăind Cuviosul părintele nostru Antonie, spunea că este o comoară nemţească în peştera aceea, care pentru aceea se numeşte "nemţească" şi până acum. Insă aur şi argint am văzut foarte mult, iar vasele sunt latineşti". Apoi voievodul i-a zis: „Părinte, de ce nu mi-o dai mie? Căci eu aş împărţi-o cu tine şi cât îţi va trebui vei lua. Pe lângă aceasta vei fi părinte tatălui meu şi mie". Şi era atunci tatăl lui, voievodul Sviatopolc, în Turova. Iar fericitul Teodor a zis: „Mie nu-mi trebuie să iau nimic dintr-însa, căci nu-mi este de folos. V-aş da-o toată, de vreme ce aceleia slujiţi, de care eu sunt liber; dar Domnul a luat de la mine pomenirea acelui loc, în care am ascuns-o".

Atunci voievodul a zis slugilor cu mânie: „Vă poruncesc să ferecaţi mâinile şi picioarele acestui călugăr şi trei zile să nu-i daţi nici pâine, nici apă, de vreme ce n-a voit mila mea". Apoi, după ce l-a ferecat, iarăşi l-a întrebat: „Spune-mi, unde este comoara ta?" Iar Teodor le-a răspuns: „Nu ştiu, precum am zis, unde am ascuns-o". Deci voievodul a poruncit să-l muncească cu bătăi multe, încât toată rasa i s-a udat de sânge. Apoi a poruncit să-l spânzure la un fum mare şi după aceasta să-l lege înapoi şi să aprindă foc sub dânsul. Şi mulţi se mirau de răbdarea bărbatului, căci petrecea în văpaie ca în rouă şi nici de rasa lui nu s-a atins focul. Iar unul din cei ce erau de faţă, văzând aceasta, i-a spus voievodului. Iar el, cuprins de spaimă, a zis stareţului: „De ce te pierzi pe tine, nedându-ne nouă comoara care ni se cuvine?" Teodor a zis: „Adevărul îţi spun, că atunci când am găsit-o, m-am izbăvit de iubirea de argint, cu rugăciunile fratelui meu, Vasilie; şi acum, precum am zis, Domnul a luat de la mine pomenirea acelui loc în care am ascuns-o".

Iar voievodul, auzind aceasta, a trimis degrabă la peşteră, la fericitul Vasilie, care, nevoind să vină, l-au adus cu sila. Atunci voievodul i-a zis: „Toate cele ce mi-ai poruncit să fac acestui rău stareţ, le-am făcut, dar nimic n-am sporit. Deci, pe tine însuţi, pe care voiesc să te am în loc de tată, te-am chemat ca mărturie". Iar Vasilie, îndoindu-se, i-a zis: „Ce ţi-am poruncit eu să faci?" Voievodul a zis: „Mi-ai spus de comoara ce a găsit-o dânsul, iar el nu voieşte să-mi spună de ea, cu toate că l-am muncit". Atunci Vasilie i-a zis: „Am cunoscut meşteşugul vicleanului diavol, care te-a înşelat şi care a minţit asupra mea şi asupra acestui cuvios; căci pe mine niciodată nu m-ai văzut, eu neieşind din peşteră de cincisprezece ani". Atunci toţi cei ce stăteau de faţă au zis: „Inaintea noastră a tuturor ai vorbit voievodului". Iar Vasilie a zis: „Diavolul v-a înşelat pe toţi, că eu nu v-am văzut nici pe voi, nici pe voievodul vostru".

Iar voievodul, mâniindu-se, a poruncit să-l muncească şi pe acesta fără de milă, ca şi pe Teodor. Apoi, nesuferind mustrarea sa, s-a iuţit mai mult, fiind ameţit de vin, şi luând o săgeată, a rănit pe fericitul Vasilie. Iar Vasilie a scos săgeata din pântecele său şi a aruncat-o spre voievod, zicându-i: „De această săgeată, nu după multă vreme, şi tu vei fi rănit". Lucrul acesta s-a şi împlinit, după proorocia sfântului. Insă mai înainte de aceea, sfinţii abia fiind vii, voievodul a poruncit să-i închidă deosebi în temniţă, ca a doua zi să le dea munci mai cumplite. Dar într-acea noapte ei au adormit cu cinstita lor moarte înaintea Domnului; iar Domnul a scos din temniţă sufletele lor, ca să se mărturisească numelui Lui cel sfânt, în lumina cea pururea fiitoare. Şi înştiinţându-se ceilalţi fraţi, au mers şi au luat trupurile sfinţilor pătimitori

şi le-au îngropat cu cinste în peştera nemţească, în care ei s-au nevoit cu iubire de osteneală şi cu dumnezeiască plăcere.

Insă după aceea au fost mutate în peştera Cuviosului Antonie, unde şi până acum se află nestricaţi în hainele şi în rasele cele însângerate, care asemenea au rămas nestricate.

Iar nu după multă vreme de la fericitul lor sfârşit, s-a împlinit proorocia Cuviosului Vasilie, căci voievodul Mstislav Sviatopolcovici a fost săgetat în cetatea Vladimir, pe când se lupta cu voievodul David Igorovici. Atunci, cunoscându-şi săgeata sa cu care a rănit pe fericitul Vasilie, a zis: „Iată mor astăzi pentru Cuvioşii Teodor şi Vasilie". Astfel a luat răsplătire răul ucigaş după faptele sale. Iar cuvioşii pătimitori, ca nişte biruitori ai diavolului celui ce biruieşte prin iubirea de argint, nu cu argint stricăcios şi cu aur, ci cu slavă şi cinste veşnică sunt încununaţi, şi au câştigat coroana de piatră scumpă, care este Hristos, a Căruia este cinstea şi slava, cu Dumnezeu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC ALEXANDRU, EPISCOPUL COMANIEI (12 august)

In cetatea Comani, care este aproape de Neocezareea, pe care o împodobea Sfântul episcop Grigorie, făcătorul de minuni, a fost un bărbat oarecare cu numele de Alexandru. El petrecea în chip sărac şi numai Dumnezeu singur ştia plăcuta lui viaţă, iar de oameni era foarte tăinuită, pentru că era cu învăţătura filosof ales şi, putând el să aibă bogăţii şi cinste între oameni, şi-a ales pentru Dumnezeu sărăcia cea de bună voie şi, batjocorind lumea, şi-a schimbat înţelepciunea sa în neştiinţă, făcându-se pe sine că este unul dintre cei necărturari şi preasimpli, împlinind întru dânsul cuvântul apostolului, care zice: De i se pare cuiva că este înţelept între voi, în veacul acesta, nebun să se facă, ca să fie înţelept.

Deci, fericitul Alexandru petrecând în smerenia cea mai desăvârşită şi din osteneala mâinilor sale vrând să se hrănească singur, s-a dat pe sine celui mai de pe urmă meşteşug, adică să facă cărbuni şi să-i vândă; şi dintr-aceasta îşi câştiga hrana de toate zilele, fiind de râs şi de batjocoră copiilor, căci făcând el cărbuni şi aducân-du-i în târg, se înnegrea pe faţă ca un arap şi hainele lui erau toate negre. Din această pricină toţi îl numeau "Alexandru Cărbunarul", căci era făcător de cărbuni. Dar Domnul, Care petrece întru cei de sus, şi priveşte spre cei smeriţi şi-i înalţă pe dânşii, pe preasmeritul robul său, Alexandru, încă în viaţa aceasta vrând să-l proslăvească şi Biserica Sa să o folosească şi să o împodobească printr-însul, l-a înălţat la treapta cea mai înaltă a arhieriei, printr-un chip ca acesta. Murind episcopul din Comani, poporul a trimis la Neocezareea, la Sfântul Grigorie făcătorul de minuni, rugându-l să vină în cetatea lor, pentru a le pune episcop. Iar Sfântul Grigorie venind la dânşii, s-a făcut sobor şi alegere pentru un bărbat, care să fie vrednic de cinstea arhieriei. Deci mulţi alegeau multe feluri de oameni, unii pe cei de bun neam, alţii pe cei bogaţi, alţii pe cei ce vorbeau frumos, alţii pe cei cinstiţi la chip şi aleşi la stat, şi îi aduceau la făcătorul de minuni, lăudându-i şi numindu-i vrednici.

Iar Sfântul Grigorie făcătorul de minuni nu se grăbea a alege şi a numi pe cineva; ci aştepta înştiinţare de la Dumnezeu, adică până ce Acela îi va arăta pe cel vrednic. Şi pe când vorbea el cu soborul, şi-a adus aminte cum Dumnezeu a ales pe David să păstorească pe Israel; căci atunci când Iesei a adus la Sfântul Samuil Proorocul pe Eliav, fiul său cel mai mare, şi proorocul a întrebat pe Domnul: Oare acesta este înaintea Domnului uns al Lui? Domnul i-a zis lui Samuil: Să nu cauţi la faţa lui, nici la statul mărimii lui. „Deci ni se cade şi nouă - a grăit Sfântul Grigorie - să nu căutăm la faţă, pentru a alege păstor acestei cetăţi, ci să căutăm pe cel gătit de Dumnezeu pentru aceasta; căci lucru omenesc este a căuta la faţă, iar al lui Dumnezeu lucru este a căuta la inimă. Şi nu din chipul cel dinafară se judecă cel vrednic, ci din cel dinlăuntru, nevăzut, care este în inimă şi care este arătat numai lui Dumnezeu".

Zicând aceasta Sfântul Grigorie, cuvântul n-a fost primit de unii şi aceia cârteau şi ziceau între ei, râzând: „Dacă pentru alegerea episcopului nu vom căuta la chipul dinafară şi la cinste, atunci să se aleagă şi să ni se pună episcop Alexandru Cărbunarul". Atunci au început şi ceilalţi a râde, auzind că îl pomeneau pe Alexandru. Iar Sfântul Grigorie s-a gândit în sine şi zicea: „Omul acela de care râd toţi nu a fost pomenit fără dumnezeiasca rânduială". Apoi a întrebat: „Cine este Alexandru de care aţi pomenit? Aduceţi-l să-l văd!" Şi atunci Alexandru era afară şi ţinea caii celor adunaţi acolo. Deci unii, ducându-se, au luat pe Alexandru şi l-au adus la sobor. Şi intrând în mijlocul soborului, toţi şi-au întors ochii spre dânsul şi au început a râde, pentru că era cu totul negru de cărbuni, ca un arap, iar hainele lui erau nişte rupturi cu multe cusături şi înnegrite de cărbuni. Şi când toţi râdeau de dânsul, el stătea înaintea arhiereului cu cinste, luând aminte de sine şi nu se îngrijea de cei ce râdeau de dânsul.

Iar Sfântul Grigorie făcătorul de minuni, având ochi mai înainte văzători, a cunoscut cu duhul darul lui Dumnezeu ce era într-însul şi că acela este bărbatul cel pregătit înainte de Dumnezeu spre arhierie. Deci, sculându-se de la locul său, a luat de o parte pe Alexandru şi l-a întrebat în singurătate cine este, jurându-l cu numele lui Dumnezeu să-i spună despre sine adevărul.

Iar Alexandru, deşi voia să se tăinuiască, însă nu putea să mintă înaintea unui arhiereu ca acela. Incă se temea şi de jurământ, de aceea i-a spus toate despre viaţa sa, cum mai înainte a fost filosof, apoi, de voie şi din smerenie, a venit într-o sărăcie ca aceasta, pentru Dumnezeu. Şi vorbind arhiereul cu dânsul, l-a aflat foarte iscusit nu numai în filosofia cea din afară, dar şi în dumnezeiasca Scriptură. Deci sfântul a poruncit la ai săi să-l ducă la gazda sa şi să-l spele, să-l îmbrace în haine curate şi să-l aducă la sobor. Intr-acea vreme Sfântul Grigorie, şezând la locul său în sobor, se îndeletnicea în vorbirea cea insuflată de Dumnezeu.

Şi după puţină vreme, au adus pe Alexandru în mijlocul soborului, spălat, îmbrăcat în haine luminoase, cu faţa foarte bine împodobit, încât abia l-au cunoscut cei ce-l ştiau. Iar Sfântul Grigorie a început a vorbi cu dânsul, făcându-i întrebări din dumnezeiasca Scriptură, iar el răspundea cu bună înţelegere. Atunci toţi l-au cunoscut că este cărturar foarte înţelept şi se mirau foarte cum un bărbat ca acela, care ascundea într-însul atâta înţelepciune, petrecea în mijlocul lor, ca un om de rând şi neştiutor. Deci se defăimau pe ei înşişi în conştiinţele lor, că pe un bărbat înţelept ca acela, care se smerise pentru Dumnezeu, îl ocărau, socotindu-l că este nebun. Atunci se putea vedea împlinirea cuvintelor Domnului, grăite în Sfânta Scriptură: Căci omul caută la faţă, iar Dumnezeu priveşte în inimă.

Deci, toţi care erau la soborul acela, cu bucurie şi într-un glas l-au ales pe el ca să le fie lor episcop. Apoi Sfântul Grigorie, ridicând pe fericitul Alexandru pe trepte, l-a hirotonit mai întâi preot, apoi l-a pus episcop. Iar după aceea, Sfântul Grigorie făcătorul de minuni i-a poruncit să spună poporului cuvânt de învăţătură. Şi când a început el a grăi cuvântul, darul Duhului Sfânt curgea ca un râu din gura lui, aducând umilinţă în inimile tuturor. Atunci s-a făcut bucurie şi veselie în toată cetatea pentru Alexandru, care era un păstor şi învăţător iscusit, şi slăveau pe Dumnezeu. După aceea, Sfântul Grigorie s-a dus la Neocezareea, iar Alexandru păştea turma lui Hristos în Comani, făcându-se pildă credincioşilor, cu cuvântul şi cu viaţa.

In vremea acestui arhiereu s-a întâmplat unui filosof din Atena, tânăr de ani, de s-a dus în Comani. Acela, auzind cuvintele arhiereului cele învăţătoare către popor, râdea de dânsul, că nu învaţă poporul prin cuvinte ritoriceşti împodobite, ci învaţă cu vorbă proastă; pentru că arhiereul nu se îngrijea de podoaba cuvintelor în învăţăturile sale cele grăite către popor, ci se sârguia pentru folosul sufletelor. Deci multe din vorbele lui erau grăite simplu pentru cei simpli, dar erau foarte folositoare de suflet.

Deci odată, acelui râzător aticesc şi tânăr filosof, i s-a făcut o vedenie ca aceasta: I se părea că vede un stol de porumbei albi, împodobiţi foarte frumos, strălucind cu nişte raze minunate, după cuvântul psalmistului: Aripile porumbiţei sunt argintate, şi între umerile ei cu strălucire de aur... Şi s-a auzit glas către cel ce vedea acestea: „Acestea sunt cuvintele episcopului Alexandru, de care tu ai râs". Iar el, deşteptându-se din vedenie, s-a ruşinat de greşeala sa şi, ducându-se la arhiereu, şi-a cerut iertare.

După toate acestea, s-a făcut prigonire asupra creştinilor în împărăţia lui Diocleţian şi a fost prins de către păgâni şi Sfântul Alexandru, episcopul Comanilor; şi silit fiind spre închinarea idolească, nu s-a lepădat de Hristos. Deci, muncindu-l, l-au aruncat în foc, unde Sfântul Alexandru s-a sfârşit muceniceşte pentru Hristos, Dumnezeul nostru, a Căruia este slava în veci. Amin.

SFINŢII MUCENICI ANICHIT, FOTIE ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNŞII
(12 august)

Fiind păgânul împărat Diocleţian în Nicomidia, cetatea Bitiniei, s-a mâniat pe creştini înaintea întregului sfat şi a pus de faţă în mijlocul cetăţii o mulţime de unelte spre muncire: săbii, cuţite, ţepi, unghii de fier, tigăi, roate, căldări şi toate cele scornite pentru muncirea cea cumplită. încă a gătit şi fiare înfricoşate, voind ca prin toate acelea să înfricoşeze pe cei numiţi cu numele lui Hristos. Şi a trimis îngroziri înfricoşate şi pe la toate marginile împărăţiei Romei, poruncind ca pretutindeni să gonească, să muncească şi să ucidă pe creştini; şi multe hule vorbea asupra Unuia născut Fiul lui Dumnezeu.

In cetatea Nicomidiei era pe atunci un bărbat de neam bun, cinstit şi cu dregătoria comit, anume Anichit. Acela, umplându-se de râvnă pentru Domnul Dumnezeu, a venit înaintea împăratului şi cu îndrăzneală a mărturisit pe Iisus Hristos, adevăratul Fiu al lui Dumnezeu şi Dumnezeu, vorbind despre naşterea Lui cea dintâi fără de început şi despre întruparea cea de pe urmă, pe care a primit-o pentru mântuirea noastră. Toate acestea le-a arătat cu îndrăzneală şi a batjocorit înşelăciunea idolească, numind pe zeii păgânilor surzi şi nesimţitori şi ocărând pe cei ce li se închină lor. Iar la sfârşit a zis: „O, împărate, îngrozirile tale gătite împotriva creştinilor şi puse înainte nu ne înfricoşează de fel; pentru că nu luăm în seamă nici o muncă, nici nu ne vom închina idolilor celor fără de suflet".

Iar împăratul, umplându-se de mânie şi nesuferind să audă mai mult cuvintele lui cele despre Dumnezeu, a poruncit ca îndată să-i taie limba. Dar Sfântul Anichit şi după tăierea limbii vorbea curat, slăvind pe Hristos. Deci a fost bătut cu vine de bou aşa de tare, încât şi oasele îi trecuseră prin piele. Iar el, răbdând acea muncire cu bărbăţie ca în trup străin, striga cu glas tare către poporul care privea la dânsul, propovăduind pe Hristos că este Unul adevăratul Dumnezeu. După aceea, împăratul a poruncit să-l dea spre mâncare fiarelor. Deci, a dat drumul asupra lui unui leu înfricoşat, care răcnea foarte tare; dar acela, apropiindu-se de mucenic, s-a făcut mai blând ca un miel şi se gudura la sfântul, iar sudorile care erau pe fruntea mucenicului le-a şters cu laba ca şi cu un burete. Iar sfântul a strigat, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Iţi mulţumesc că m-ai izbăvit din dinţii acestei fiare şi mă rog Ţie, Stăpâne, ca şi în cealaltă nevoinţă să-mi întinzi ajutorul dreptei Tale, ca să pot birui mânia chinuitorului şi să mă învrednicesc a lua cunună de la Tine".

Astfel rugându-se sfântul, s-a făcut cutremur de pământ şi a căzut capiştea lui Eraclie cu idolul lui, iar o parte din zidurile cetăţii s-au prăvălit şi au ucis pe mulţi din păgâni. Atunci împăratul a poruncit să i se taie capul mucenicului cu sabia. Şi când călăul a ridicat sabia să taie pe mucenic, îndată i-au slăbit mâinile şi a căzut la pământ, şi astfel stătea nemişcat ca un nesimţitor. Văzând aceasta Diocleţian, a poruncit să lege pe mucenic de o roată de muncire, ce era aşezată între nişte fiare ascuţite, să pună foc dedesubt şi să întoarcă roata ca să fie tăiat bucăţi de ascuţişul fiarelor şi, arzându-se de foc, să moară. Iar sfântul mucenic, fiind legat de roată, a grăit: „Doamne, Iisuse Hristoase, dezleagă-mă din muncirea aceasta, pentru ca să nu se teamă cei ce privesc la mine; ci, văzând grabnicul Tău ajutor, să se întărească a sta cu bărbăţie împotriva muncitorului şi să ia de la Tine cununa biruinţei". Atunci îndată s-au dezlegat legăturile cu care era legat, roata a stat nemişcată şi focul s-a stins. După aceea chinuitorul a poruncit să umple o căldare cu plumb, s-o fiarbă şi să arunce pe pătimitor într-însa. Atunci s-a văzut îngerul Domnului intrând cu mucenicul în căldare şi îndată plumbul s-a răcit ca gheaţa.

Astfel nevoindu-se Sfântul Anichit pentru dreapta credinţă, o rudenie a lui, anume Fotie, văzând puterea lui Hristos care păzea pe robul Său, a lepădat toată frica şi, ieşind din poporul care privea la

privelişte, a alergat la sfântul mucenic, cuprinzându-l pe dânsul cu dragoste şi sărutându-l; numindu-l părinte şi mijlocitor al mântuirii sale şi arătându-se gata ca, împreună cu dânsul, să pătimească toate muncile pentru Hristos. Iar către împărat a strigat, zicând: „Ruşi-nează-te, închinătorule de idoli, căci zeii tăi nu sunt nimic!" Atunci împăratul a strigat către slujitori: „Tăiaţi-l cu sabia!" Dar când unul din slujitori şi-a scos sabia să lovească pe mucenic, i s-au întors, prin puterea lui Dumnezeu, mâinile cu sabia spre sine şi, lovindu-se peste genunchi, a căzut la pământ şi a pierit. Iar Sfântul Fotie şi cu Sfântul Anichit au fost legaţi cu lanţuri de fier şi împreună închişi în temniţă.

Apoi, după trei zile, Diocleţian scoţând pe mucenici, a zis către dânşii: „De mă veţi asculta pe mine şi de vă veţi închina zeilor, vă voi cinsti cu cinste mare şi vă voi îmbogăţi cu averi". Iar sfinţii au răspuns: „Cinstea şi bogăţia ta să fie cu tine întru pierzare!" Atunci muncitorul, mâniindu-se, a poruncit ca să-i spânzure goi la muncire şi cu unghii de fier să le strujească trupurile lor; apoi cu lumânări aprinse să le ardă şi după aceea să-i ucidă cu pietre. Dar întru toate muncile acelea, sfinţii se veseleau, mulţumind lui Dumnezeu, ca şi cum nu simţeau nici o durere, căci Domnul îi păzea pe ei nevătămaţi, pentru slava sfântului Său nume. După aceasta i-a legat de picioarele unor cai sălbatici, dar nici aşa nu au fost biruiţi de cei ce-i munceau, pentru că au fost păziţi fără vătămare şi, fiind târâţi, mergeau ca într-o căruţă şi cântau puterea cea nebiruită a Domnului şi unul cu altul se întăreau prin cuvinte.

Iar caii cei sălbatici deodată stând, picioarele sfinţilor s-au dezlegat şi s-au sculat sănătoşi. Atunci chinuitorul iarăşi a poruncit ca să-i bată pe ei foarte tare şi, amestecând oţet cu sare, să toarne pe rănile lor şi după aceea să-i arunce în temniţă. Astfel au petrecut sfinţii în temniţa aceea trei ani. Iar după ce a trecut acel timp, iarăşi i-a scos la muncire şi chinuitorul a poruncit ca trei zile să ardă baia poporului cea de piatră şi să închidă într-însa pe mucenici; dar sfinţii rugându-se lui Dumnezeu în baia aceea, deodată baia s-a despicat şi, izvorând apă, le-a fost lor spre răcorire.

Iar după două zile, slujitorii deschizând baia, au văzut într-însa pe sfinţi vii, umblând şi cântând, şi au spus despre aceasta împăratului. Dar el, necrezându-i, s-a dus singur ca să-i vadă, iar sfinţii, văzând pe împărat, au strigat către dânsul: „Iată noi, o, muncitorule, în toate muncile ne-am arătat biruitori, iar tu eşti biruit şi ruşinat!" Atunci împăratul, întorcându-se cu ruşine, a poruncit să-i prindă pe mucenici şi să-i ţină legaţi, până ce va socoti cum îi va pierde. Apoi a făcut un cuptor mare şi l-a întărit cu patru stâlpi de fier, în care putea să încapă mulţime de oameni, şi l-a ars, precum a ars Nabucodonosor cuptorul Babilonului, vrând să arunce într-însul spre ardere, nu numai pe aceşti doi mucenici, ci şi pe toţi creştinii care i-ar fi aflat. Dar creştinii, cu femeile şi cu copiii, neaşteptând tragerea şi aruncarea în cuptor de către păgâni, singuri spre dânsul alergau cu grăbire şi cu mare glas strigau: „Creştini suntem şi cinstim pe Unul Dumnezeu!" Iar Sfinţii Mucenici Anichit şi Fotie au intrat cei dintâi în cuptorul acela; apoi şi toată mulţimea creştinească care se adunase acolo, ridicându-şi mâinile spre cer şi rugându-se, s-au aruncat în mijlocul cuptorului şi strigau din văpaie, zicând: „Mulţumim Ţie, Atotputernice Dumnezeule Tată, că prin Unul născut Fiul Tău, prin Domnul nostru Iisus Hristos ne-ai adunat pe noi la această cunună mucenicească. Rugămu-ne Ţie, Preamilostive, întinde de sus mâinile Tale şi primeşte sufletele noastre întru odihna cea veşnică, pe care ai gătit-o mărturisitorilor Tăi".

Astfel rugându-se, s-au sfârşit, iar Sfinţii Anichit şi Fotie au stat vii trei ceasuri în cuptorul acela. Apoi, rugându-se, şi-au dat sufletele lor în mâinile lui Dumnezeu. Şi trăgând slujitorii cu cârlige de fier trupurile celor doi sfinţi, i-au văzut că erau atât de nevătămaţi de foc, încât nici de perii lor nu se atinsese focul. Deci mulţi din cei necredincioşi au crezut în Hristos Dumnezeul nostru, Căruia se cuvine slava, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

ADUCEREA CINSTITELOR MOAŞTE ALE CUVIOSULUI MAXIM MĂRTURISITORUL
(13 august)

Sfântul Maxim Mărturisitorul a trăit pe vremea răucredincio-şului împărat Constans, nepotul lui Iraclie, şi era filosof desăvârşit. Impodobindu-se cu înţelepciunea, şi lăsând toate avuţiile sale fratelui său, s-a făcut monah. Iar văzând cum creştea eresul monoteliţilor -adică al celor ce mărturisesc o singură voie în Domnul nostru Iisus Hristos -, s-a aprins de dumnezeiască râvnă şi s-a dus la Roma, unde a înduplecat pe Sfântul Martin papa, ca să adune un Sinod local şi să-i anatematizeze pe cei ce cugetau acel eres, împreună cu începătorul lui. Şi a alcătuit Sfântul Maxim şi cărţi împotriva acelui eres.

Impăratul, fiind înştiinţat de aceasta, a trimis ca să-l aducă în cetatea Constantinopolului şi l-a pus înaintea judecăţii sale. Iar sfântul a ruşinat pe ereticii care se adunaseră acolo, biruindu-i pe toţi cu cuvântul adevărului. După aceasta a fost izgonit în Tracia, tăindu-i-se mâna dreaptă şi limba. De acolo, împreună cu doi ucenici ai săi, a fost trimis în părţile Laziei, însă şi acolo, cu Duhul lui Dumnezeu, mărturisea şi scria; fiindcă se spune că după tăierea limbii i s-a făcut, cu minune dumnezeiască, limba la loc, şi a vorbit curat cât a trăit.

După acea chinuire fără omenie, l-au trimis în surghiun, fără purtare de grijă. Apoi multe nevoi şi necazuri răbdând pe cale Cuviosul Maxim, a fost dus într-o ţară a sciţilor, unde a mai petrecut trei luni încuiat într-o temniţă. Şi venindu-i vremea şi ceasul cel dorit, cu veselie şi-a dat sufletul său în mâinile lui Hristos Dumnezeu (Viaţa Cuviosului Maxim Mărturisitorul se găseşte la 21 ianuarie, în care zi se cinsteşte moartea lui. Iar în această zi, 13 august, săvârşim pomenirea aducerii moaştelor lui, după cum este arătat în Mineiul cel mare, din stihurile cele puse la dânsul; însă în ce vreme, în zilele cărui împărat şi cum s-au adus, n-am aflat).

SFÂNTUL MUCENIC IPOLIT ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL
(13 august)

După sfârşitul Sfântului Mucenic şi Arhidiacon Lavrentie, fericitul Ipolit, mai-marele ostaş şi păzitor al celor legaţi, - care mai întâi a avut sub paza sa ca pe un legat pe Lavrentie, apoi s-a făcut ucenicul lui -, a îngropat cu cinste rămăşiţele mucenicului şi abia a treia zi după îngropare s-a întors acasă. Şi erau toţi casnicii lui - în număr de nouăsprezece suflete, bărbaţi şi femei - învăţaţi în credinţa creştinească şi botezaţi de Sfântul Lavrentie. Deci rugându-se cu aceia lui Dumnezeu, s-au împărtăşit cu toţii cu Sfintele Taine, cu Trupul şi Sângele lui Hristos. Apoi, după acea hrană duhovnicească, au pus masa spre întărirea trupului.

Dar mai înainte de a începe ei a mânca, au venit ostaşii care, prinzând pe Ipolit, l-au dus la împăratul Deciu. Şi văzându-l pe el, împăratul a râs şi a zis: „Şi tu te-ai făcut vrăjitor, căci ai furat trupul lui Lavrentie?" Răspuns-a Ipolit: „Eu nu sunt vrăjitor, ci creştin!" Şi mâniindu-se împăratul, a poruncit să-i sfărâme gura cu pietre. După aceea a dezbrăcat de pe el haina pe care o avea după obiceiul creştinesc. Dar Ipolit a zis: „Nu mă dezbraci pe mine, ci abia ai început a mă îmbrăca". Zis-a împăratul: „Imi pare că nu eşti cinstitor al zeilor, de graieşti aşa cuvinte fără de minte şi nu te ruşinezi de goliciunea ta!" Răspuns-a Ipolit: „Sunt înţelept şi nu gol, că m-am îmbrăcat în Hristos. Atunci eram nebun, când slujeam ca şi tine diavolilor; atunci eram gol, când nu aveam darul lui Hristos, iar acum sunt creştin!" Zis-a împăratul: „Jertfeşte zeilor, ca să nu mori în munci, ca şi Lavrentie". Răspuns-a robul lui Hristos: „O, de m-aş învrednici părţii Sfântului Lavrentie, pe care tu, ticălosule, nu eşti vrednic a-l pomeni cu gura ta cea spurcată!"

Impăratul a poruncit ca pe Sfântul Ipolit să-l întindă la pământ şi să-l bată cu beţe. Iar mucenicul striga, pe când îl băteau: „Creştin sunt!" Apoi chinuitorul a poruncit să înceteze de a-l mai bate şi să-l ridice de la

pământ, spre a-l îmbrăca în haina ostăşească, după obiceiul păgânesc. Şi a zis către el: „Adu-ţi aminte de cinstea ta cea ostăşească şi să ne fii prieten, împărtăşindu-te cu noi din jertfe, precum obişnuiai înainte". Răspuns-a sfântul: „Eu sunt ostaş al lui Hristos, Mântuitorul meu, şi doresc să mor pentru El!" Zis-a Deciu către eparhul Valerian: „Ia-l pe acesta cu toate averile lui şi, muncindu-l, să-l pierzi".

Şi în ziua aceea, Valerian a trimis de a jefuit averile lui Ipolit şi a aflat că în casa lui toţi casnicii credeau în Hristos; deci a poruncit să-i aducă înaintea sa. Intre ei era şi mama lui Ipolit, pe nume Concordia. Iar Valerian, căutând spre ei, le-a zis: „Cruţaţi-vă anii vieţii voastre, ca să nu pieriţi împreună cu Ipolit, stăpânul vostru". Răspuns-a Concordia: „Noi dorim mai bine să murim cu stăpânul nostru cu cinste, întru credinţa lui Hristos, decât să trăim fără de cinste între voi, păgânii". Zis-a Valerian: „Neamul de rob nu se îndreptează în alt chip, decât numai cu bătaia".

Deci a poruncit ca pe Concordia să o bată cu vergi de plumb şi în acea bătaie sfânta muceniţă şi-a dat sufletul său Domnului. Acolo era şi Sfântul Ipolit ţinut de ostaşi, care, văzând pe maică-sa sfârşindu-se muceniceşte, s-a veselit şi a zis: „Iţi mulţumesc Doamne, că ai trimis-o pe maica mea întru împărăţia Ta, înaintea sfinţilor Tăi!" Iar eparhul a zis către el: „Tu mai nădăjduieşti încă spre meşteşugul cel vrăjitoresc, nu cinsteşti pe zei şi nici nu te supui poruncii împărăteşti?" Şi umplându-se de mânie, a poruncit ca pe toţi, împreună cu Ipolit, să-i scoată afară din cetate, după porţile lui Tiburtie, şi să-i omoare. Şi mergând Sfântul Ipolit cu ei, îi întărea, zicându-le: „Fraţilor, nu vă temeţi, eu şi voi avem un Stăpân deasupra noastră!" Iar după ce i-au dus la locul de moarte, pe toţi i-au tăiat călăii înaintea ochilor lui Ipolit. Iar cei tăiaţi, bărbaţi şi femei de toată vârsta, au fost optsprezece la număr, afară de Sfânta Concordia, care fusese ucisă mai înainte în cetate. Iar pe Sfântul Ipolit singur, din porunca eparhului, l-au legat de cozile unor cai sălbatici şi aceia l-au târât prin nişte locuri aspre, până ce şi-a dat sfântul său suflet în mâinile lui Dumnezeu.

Sfântul Mucenic Ipolit s-a sfârşit pătimind pentru Hristos împreună cu casnicii săi în 13 zile ale lunii august, a treia zi după sfârşitul Sfântului Lavrentie. Şi sosind noaptea, a venit Sfântul Iustin preotul cu ceilalţi credincioşi şi adunând trupurile muceniceşti, le-au îngropat în acelaşi loc. Ei au căutat şi trupul Sfintei Muceniţe Concordia, cea care a fost ucisă în cetate, dar negăsindu-l, s-au mâhnit şi au plâns. Iar acel trup era aruncat în ieşitoarea poporului, în loc necurat.

Iar a douăsprezecea zi după sfârşitul Sfântului Ipolit, un creştin, anume Irineu, înştiinţându-se de la un ostaş despre trupul Sfintei Concordia, a luat şi pe un alt creştin, anume Avundie, şi a scos noaptea de acolo acel cinstit trup neîntinat de necuraţii şi l-a dus la preotul Iustin. Iar acela s-a bucurat foarte mult şi l-a îngropat lângă trupul Sfântului Ipolit şi ale celorlalţi mucenici. Iar a doua zi acel lucru a fost auzit de eparhul Valerian şi a prins pe amândoi creştinii aceia, pe Irineu şi pe Avundie, poruncind să-i arunce pe ei acolo de unde au scos trupul muceniţei şi să-i înece pe dânşii de vii în necuraţii. Deci au murit acolo amândoi acei sfinţi, în 26 zile ale lui august. Iar Sfântul Iulian, luând noaptea de acolo trupurile lor, le-a îngropat lângă moaştele Sfântului Lavrentie, slăvind pe Hristos Dumnezeu, cel slăvit în veci, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh. Amin.

Notă. In Prolog, în 10 zile ale acestei luni este scris că, după pătimirea Sfântului Mucenic Ipolit, amândoi tiranii, Deciu şi Valerian, au pierit într-a şaptea zi, astfel: Incălecând ei pe caii lor şi mergând la privelişte, au pierit. Iar în ceasul morţii, Deciu striga: „O, Ipolite, mă duci legat ca pe un rob?" Iar Valerian a strigat: „O, Lavrentie, cu lanţuri de fier mă tragi aşa legat?" Scriitorii de fapte bisericeşti greci au scris într-alt fel despre pieirea lui Deciu. Evsevie Pamfil, episcopul Cezareei Palestinei, în cartea VII, în capul 1, spune că a fost ucis cu copiii lui. Nichifor Calist, cartea V, în capul 33, povesteşte că a fost biruit de sciţi în război şi a fost ucis împreună cu fiul său. Gheorghe Chedrinul, scriitorul de istorii al Constantinopolului, a scris că, fiind biruit de sciţi, a fugit şi s-a înecat într-un iezer cu fiul lui, şi trupurile lor n-au fost găsite. Hronograful Apusului povesteşte că Deciu, fiind biruit de goţi, a fugit şi s-a înecat în iezer, iar fiul lui a fost ucis. Deci, faţă de aceste nepotriviri, nimic nu îndrăznim să întărim; este destul să ştim că necuraţii tirani au pierit cu sunet, iar sfinţii mucenici dănţuiesc cu Hristos.

SFÂNTUL TIHON DE ZADONSK
(13 august)

Această stea a sfinţeniei ruse a văzut lumina zilei în 1724, în familia unui paraclisier sărac din satul Koreţk, dioceza Novgorod. Fiind în mare mizerie după moartea timpurie a tatălui său, copilul mergea să lucreze la ţărani pentru a-şi câştiga pâinea zilnică. Evlavios şi silitor la învăţătură, a învăţat la şcoala bisericească, apoi la seminarul din Novgorod, unde a fost numit profesor de retorică după primirea diplomei. In timpul acestor ani când era încă profesor, avea sentimentul prezenţei neîncetate a lui Dumnezeu şi iubea să citească sau să cugete timp de nopţi întregi. In cursul uneia dintre aceste privegheri, în vreme ce cugeta la fericirea veşnică, cerul s-a deschis deodată şi o lumină de nedescris a strălucit înaintea lui, care a aprins în inima lui o dorinţă arzătoare pentru viaţa călugărească şi pentru rugăciune. După patru ani, în 1758, el a fost tuns călugăr cu numele Tihon şi după ce a fost hirotonit preot în acelaşi an, i s-a încredinţat conducerea seminarului din Tver.

Deşi dorea să-şi ducă viaţa de monah în linişte şi rugăciune, el a fost ridicat la rangul de episcop la vârsta de 37 de ani, în 1761, şi a fost îndată numit episcop de Voronej, o dioceză cu o populaţie răzleaţă şi pe jumătate barbară, a cărei cârmuire era foarte grea. El a început îndată a cerceta parohiile, a îndrepta relele şi a îndemna fără întrerupere, atât prin predici, cât şi în scris, la starea de curăţie propovăduită de Hristos în Evanghelie. El îi sfătuia pe creştini să se socotească întotdeauna mădulare ale Trupului al cărui Cap este Hristos, ca precum mădularele trupului sunt unelte ale capului, aşa şi ei să fie unelte ale lui Hristos; şi precum Mântuitorul a pătimit, aşa şi ei să pătimească în lume şi să fie batjocoriţi împreună cu El.

Luând măsuri hotărâte împotriva ereziilor şi a păcatelor din popor, episcopul era gata să treacă peste toate piedicile pentru a trece, îmbrăcat ca un călugăr de rând, pe la orice suflet care pătimea, pentru a-i aduce mângâierea Domnului. Blândeţea şi smerenia sa nu aveau margini, şi atunci când credea că a jignit pe cineva, cerea îndată iertare şi îi făcea metanie până la pământ. Astfel, într-o zi, fiind invitat la locuinţa unui boier, sfântul a fost luat în derâdere de un tânăr iluminist care se mândrea cu opiniile sale anticreştine. Blândeţea şi dreptatea răspunsurilor sfântului l-au făcut pe acel neruşinat să-şi piardă cumpătul şi să-l pălmuiască pe episcop. Atunci căzând în genunchi înaintea celui care l-a jignit, sfântul i-a cerut iertare pentru că l-a mâniat într-atâta cu cuvintele sale. Astfel, tânărul s-a căit pentru fapta sa şi a devenit un bun creştin.

Mânat de mila şi de zelul său, omul lui Dumnezeu nu şi-a cruţat puterile sale şi doar în cinci ani a trebuit să renunţe la sarcina sa, din pricina sănătăţii (1768). El s-a retras la modesta mănăstire din Zadonsk, la 24 de kilometri de Voronej, pe malul Donului, unde a petrecut restul zilelor sale într-o nevoinţă plăcută lui Dumnezeu, zidind Sfânta Biserică prin rugăciunile sale şi prin lucrările inspirate de Duhul Sfânt.

Chilia sa era lipsită de orice confort. In chip de pat, el avea un covor întins pe pământ şi două perne, iar ca şi acoperământ, o piele de oaie. Mai avea câteva icoane pe perete, o masă, un scaun şi câteva cărţi. Imbrăcat cu o rasă de lână de rând şi cu încălţări de scoarţă împletită, el împărţea la săraci toată pensia sa şi darurile care le primea. Când nu mai avea nimic de dat, işi trimitea ucenicii să împrumute la negustorul cutare sau cutare. In zilele când numeroşi săraci veneau să ceară milostenie, el era bucuros, şi se întrista când numărul acestora scădea. Uşa sa era întotdeauna deschisă, atât săracilor, cât şi oricărui călător, care găseau la sfântul episcop mâncare, îmbrăcăminte şi cuvinte de mângâiere sufletească. Nu ieşea decât pentru a participa la Sfânta Liturghie, cântând cu călugării în cor, dar neslujind niciodată el însuşi. Se împărtăşea întotdeauna cu lacrimi, căci de altfel lacrimile curgeau totdeauna din ochii săi, precum două izvoare de apă vie. După Liturghie, se ocupa de scrierea lucrărilor sale teologice şi morale. In timpul mesei, punea să i se citească Vechiul Testament de unul din ucenicii săi şi adesea, uitând mâncarea, începea să plângă, mai ales la lectura Proorocului Isaia. După masă, se odihnea o oră, după care citea Vieţile sfinţilor sau alte cărţi. La vremea Vecerniei, punea să i se citească Noul Testament şi petrecea mult timp talcuind locurile neclare ucenicilor săi. Dăruit cu o memorie neobişnuită, el îmbogăţea aceste

explicaţii cu numeroase citate din Scriptură, din Sfinţii Părinţi şi din Vieţile Sfinţilor. Când îşi dicta scrierile sale, cuvintele, inspirate de Duhul Sfânt, ieşeau din gura sa cu o asemenea rapiditate, că secretarul său nu avea timp să le scrie. Venind noaptea, el îşi slobozea ucenicii pentru a se deda rugăciunii intense, însoţită de metanii, până în zori. Din inima sa arzând şi zdrobită de pocăinţă, izbucneau, precum flăcările, scurte rugăciuni de cerere sau de lucrare a harului. într-o noapte i-a apărut Hristos însângerat şi acoperit de răni, iar sfântul s-a aruncat la picioarele lui pentru a le săruta, zicând: „Tu! Tu, Mântuitorul meu, tu vino la mine!"

Intr-o altă noapte, în timp ce, potrivit obiceiului său, făcea înconjurul bisericii, făcând metanii în faţa fiecăreia dintre uşile ei şi dând slavă lui Dumnezeu cu lacrimi, s-a întors spre altar şi a văzut că cerurile se deschideau ca să lase să izbucnească o lumină strălucitoare care a luminat întreaga mănăstire. Căzând la pământ, a auzit o voce zicând: „Iată bunurile gătite pentru cei care iubesc pe Dumnezeu!" Altădată a văzut pe Maica Domnului tronând deasupra norilor împreună cu Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel de o parte şi de alta. Căzând în genunchi, sfântul i-a cerut să mijlocească la Dumnezeu ca să nu se oprească din a da harul Său întregii lumi.

Când făcea o plimbare în grădină, el cerea celor care voiau să-i vorbească, să tuşească înainte, ca să-i desprindă mintea absorbită de gândul la Dumnezeu. Câteodată, era găsit atât de adâncit în rugăciune, cu braţele ridicate la cer, încât trebuia să-i strigi la ureche pentru a-l întrerupe din rugăciune.

Deşi neînţeles de călugării din mănăstire, şi mai ales de egumen, om violent şi îngâmfat care fusese ales dintre clericii daţi afară de el, Sfântul Tihon încerca o milă neprefăcută pentru cei care îl cleveteau şi îl insultau, socotind diavolul ca singurul răspunzător pentru purtarea lor. El era întotdeauna primul care cerea iertare la cel care îl jignea, chiar dacă ar fi fost un simplu frate sau un slujitor, astfel încât din duşman al său se schimba în prieten şi mare admirator.

După câţiva ani, sănătatea lui întărindu-se, se gândea dacă n-ar trebui să se supună stăruinţelor prietenului său, mitropolitul Gabriel al Sankt-Peterburgului, şi să ia din nou sarcina de episcop. El era gata să părăsească mănăstirea, când un călugăr bătrân şi sfânt i-a spus că Preasfânta Născătoare de Dumnezeu nu voia ca el să părăsească acel loc. Când era învăluit de gânduri sau de idei întunecate, îi plăcea să repete acest verset: Bine este că m-ai smerit (Ps. 118, 71). Incercat vreme îndelungată în războiul gândurilor şi al diferitelor atacuri ale demonilor, el scria: „In ispite, Dumnezeu ne arată ceea ce suntem şi spre ce suntem înclinaţi prin firea noastră... ceea ce se ascunde în inima noastră".

Zăvorâtul din Zadonsk nu înceta însă să fie un păstor însetat să dobândească mântuirea poporului lui Dumnezeu şi în multele sale scrieri, el dădea mărturie despre lumina lui Hristos. Spre marea nemulţumire a egumenului mănăstirii, numeroşi oaspeţi, de toate vârstele şi stările, adesea veniţi din ţinuturi îndepărtate, curgeau spre chilia Sfântului Tihon, pentru a se sătura de la acest izvor de apă vie. Sfântul episcop era cel ce împăca pe duşmani, apărătorul ţăranilor şi osândiţilor fără de vină. El avea un zâmbet şi un cuvânt de mângâiere pentru fiecare, după nevoile sale, iar mâna sa era întotdeauna întinsă pentru a binecuvânta sau pentru a împărţi milostenii.

Incepând din 1779, Sfântul Tihon a intrat în zăvorâre desăvârşită: el nu mai primea nici un oaspete, nu mai adresa decât rar cuvântul ucenicilor săi de chilie, nu mai mergea la biserică şi nu mai ieşea decât pentru a vizita, în zilele de mari sărbători, pe deţinuţii din închisori. In această retragere, el se dăruia neîncetat rugăciunii şi pocăinţei, meditând asupra morţii în faţa sicriului pe care şi-l pregătise. A petrecut astfel patru ani până în ziua când, după o viziune care a avut-o, a fost atins de paralizia părţii stângi şi a trebuit să rămână în pat. Simţind puterile sale slăbind, cu trei zile înainte de moartea sa, a chemat pe cei apropiaţi şi pe binefăcătorii săi şi le-a zis, arătându-le crucea: „Mă voi ruga Domnului pentru voi toţi". Acestea au fost ultimele sale cuvinte, iar trei zile după aceea, el a adormit întru Domnul, la vârsta de 59 de ani.

In testamentul său, el scria, precum sfântul Ioan Gură de Aur: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate! Slavă lui Dumnezeu că a avut grijă de mine, nevrednicul, prin pronia Sa. Slavă lui Dumnezeu pentru mângâierile care mi le-a dat când am fost necăjit... Câte binefaceri n-am primit de la el, câte daruri?"

Cinstirea sa a început îndată după moartea sa şi s-a întins repede în tot pământul rus. El a fost canonizat oficial de Biserică în ziua dezgropării sfintelor sale moaşte, în prezenţa unei mulţimi de mai multe sute de mii de credincioşi, la 25 iulie 1861.

SFANTUL PROOROC MIHEIA
(14 august)

Sfântul Prooroc Miheia, cel dintâi cu acest nume, era cu neamul din seminţia lui Efrem şi era fiul lui Iemvlaan. El a fost în Israel întru aceleaşi zile, în care a fost şi Sfântul Prooroc Ilie, împă-răţind atunci peste Israel, în Samaria, Ahab şi cu Izabela; iar peste iudei, în Ierusalim, fiind împărat Iosafat. In vremea aceea, seminţiile celor doisprezece fii ai lui Iacov erau despărţite în două împărăţii. Deosebită era împărăţia celor două seminţii: a lui Iuda şi a lui Veniamin - aceasta se numea împărăţia lui Iuda, iar scaunul ei era Ierusalimul; şi deosebită era împărăţia celor zece seminţii care se numea a lui Israel, iar scaunul aceleia era Samaria, şi în stăpânirea împărăţiei acelui Israel era seminţia lui Efrem, neamul şi patria Proorocului Miheia.

Deci Sfântul Miheia îl mustra mult pe Ahab, împăratul lui Israel, pentru aceleaşi greşeli pentru care îl mustra şi Sfântul Ilie: pe de o parte, pentru depărtarea lui de la Dumnezeu spre închinarea la idoli, iar pe de alta, pentru nedreptăţile ce le făcea. Iar împăratul ura pe proorocul care-l mustra, dar nu îndrăznea să-l ucidă, temându-se de pedeapsa lui Dumnezeu şi ruşinându-se de cinstea şi de sfinţenia îmbunătăţitului bărbat; încă şi înfricoşându-se de împlinirea cuvintelor lui cele prooroceşti. Insă proorocul, dând loc mâniei celei nedrepte a împăratului, ieşea aiurea şi petrecea prin munţi, ca nu cumva arătându-se adeseori împăratului şi mustrându-l pe el, să-l pornească spre mânie ucigaşă.

Intr-acele zile, casa lui Ahab, împăratul lui Israel şi casa lui Iosafat, împăratul Iudeii, erau unite, căci Iosafat luase de la Ahab, după Ioram, cel dintâi fiu născut al său, pe Atalia, fiica lui, şi împăratul Iosafat venise din Ierusalim în Samaria, spre cercetare la împăratul Ahab; deci, între dânşii era legătură de dragoste. Şi când ei se veseleau, Ahab a rugat pe Iosafat să-i ajute la război împotriva împăratului Asiriei, ca să ia de la dânsul cetatea Ramot din Galaad, care era de demult a lui Israel, iar împăratul Asiriei pusese stăpânire pe ea cu sila. Şi a făgăduit Iosafat lui Ahab că va merge el însuşi împreună cu dânsul la războiul acela şi i-a zis: „Precum voieşti tu, aşa şi eu, şi precum poporul tău, aşa şi poporul meu vom merge împreună la război; dar mai întâi să întrebăm pe Dumnezeu, oare acel război ne va fi nouă cu câştig?" Şi îndată Ahab a adunat pe proorocii săi cei necuraţi şi mincinoşi, în număr de patru sute, între care unul era mai-mare prooroc mincinos, anume Sedechie, fiul lui Hanaan.

Şi toţi acei prooroci dădeau bună nădejde lui Ahab, zicându-i: „Mergi şi Dumnezeu îţi va da ţie în mâini nu numai cetatea Ramot, ci şi pe însuşi împăratul Asiriei!" Dar Iosafat, împăratul Iudeei, fiind bine cinstitor şi credincios lui Dumnezeu, văzând şi înţelegând că între proorocii aceia nici unul nu era adevărat prooroc, ci toţi erau înşelători şi momitori, a zis către Ahab, împăratul lui Israel: „Oare nu este aici cineva, măcar unul ca acela, prooroc al Domnului, prin care să întrebăm pe Domnul şi să ne spună nouă adevărul?" Ahab a zis: „Este un bărbat care poate să întrebe pe Domnul şi să ştie adevărul de la El; acela este Miheia, fiul lui Iemvlaan; dar eu îl urăsc pe el, că nu-mi prooroceşte mie bune, ci totdeauna cele rele". Iosafat a zis lui Ahab: „Nu grăi aşa! Cheamă-l şi ascultă-l pe el şi nu te mânia când eşti certat de dânsul".

Şi îndată Ahab a trimis să-l cheme pe Proorocul Miheia, pentru că într-acea vreme venise în Israel din munţii cei pustii. Şi au şezut împăraţii amândoi pe scaunele lor, în podoaba şi slava lor, lângă porţile

Samariei şi toţi proorocii mincinoşi au proorocit înaintea lor. Atunci mai-marele prooroc mincinos, Sedechia, a făcut nişte coarne de fier şi, trâmbiţând, a zis către împăratul Ahab: „Domnul zice aşa: Cu aceste coarne vei sfârşi şi vei prăpădi Siria şi o vei pierde pe ea". Asemenea şi toţi ceilalţi ziceau împăratului: „Să te sui la Ramot în Galaad că vei birui pe împăratul Siriei şi Domnul ţi-l va da în mâinile tale". Dar trimisul care mersese să cheme pe Proorocul Miheia, a zis către el: „Iată, toţi proorocii bine proorocesc împăratului; deci te rog pe tine, ca şi tu cu dânşii să-i prooroceşti bine, ca să nu fie cuvintele tale potrivnice". Sfântul Miheia a răspuns: „Viu este Domnul, că orice-mi va zice Domnul Dumnezeul meu, aceea voi grăi împăratului". Deci, venind Sfântul Miheia, a stat înaintea lui Ahab, împăratul lui Israel, care l-a întrebat, zicând: „Ascultă, Miheia, să merg oare la Ramot al Galaadului cu război, sau să mă opresc?" Iar proorocul, nedepărtând îndată întrebarea împăratului, ci trăgându-l mai ales pe el spre întrebarea cea mai cu dinadinsul, i-a zis ca şi cum nu ar fi vrut: „Să te sui, că Domnul te va povăţui pe tine şi-l va da în mâinile tale pe împăratul Asiriei!"

Atunci împăratul Ahab, văzându-l pe el că nu grăieşte cu îndrăzneală, a zis către dânsul: „Juru-te pe tine de multe ori, ca să-mi spui mie adevărul înaintea Domnului!" Atunci Sfântul Miheia a zis cu îndrăzneală: „Am văzut pe tot Israelul risipit prin munţi, ca oile fără păstor". Cu aceste cuvinte proorocul a arătat că oastea lui Israel avea să se lipsească în război de păstorul său, adică de împărat, pentru că avea să fie ucis, şi toţi aveau să fie izgoniţi prin munţi şi pustietăţi de ostaşii asirienilor, ca oile de lupi. Atunci Ahab, împăratul lui Israel, a zis către Iosafat, împăratul Iudeei: „Oare nu ţi-am spus eu ţie că acesta nu-mi prooroceşte mie cele bune, ci numai cele rele?"

Iar Sfântul Miheia a zis: „Nu aşa, că şi eu aud cuvântul Domnului! Nu aşa! Am văzut pe Domnul Dumnezeul lui Israel şe-zând pe scaunul Său şi toată oastea cerească stătea înaintea Lui, de-a dreapta şi de-a stânga. Şi a zis Domnul: «Cine va înşela pe Ahab, împăratul lui Israel, ca să se suie şi să cadă în Ramot al Galaadului?» Iar cei ce stăteau înaintea lui, unii au zis într-un fel, alţii, într-altul. Dar venind un duh viclean, a stat înaintea Domnului şi a zis: «Eu îl voi înşela pe el!» Atunci Domnul a zis: «Cum îl vei înşela pe el?» Duhul cel viclean a zis: «Voi merge şi voi grăi minciuni prin gurile tuturor proorocilor lui». Iar Domnul a zis: «Mergi şi fă aşa!» Deci, să ştii, împărate, că duh mincinos este în gurile tuturor proorocilor tăi, iar Domnul a grăit rele de tine!"

Aceasta zicând-o proorocul, a venit Sedechia, proorocul mincinos, şi a lovit pe Sfântul Miheia peste obraz, zicând: „Care Duh al Domnului ţi-a grăit ţie acestea?" Sfântul Miheia a răspuns: „Tu vei vedea împlinirea cuvintelor acestea în ziua aceea când vei fugi din odaie în odaie şi din casă în casă, vrând să te ascunzi în casa ta de frica asirienilor!" Atunci împăratul Ahab, umplându-se de mânie, a poruncit să prindă pe Proorocul Miheia şi să-l arunce în temniţă, să-l hrănească pe el cu pâine şi cu apă de mâhnire, adică să-i dea lui foarte puţină pâine şi apă, numai să nu moară de foame şi de sete; ca astfel să poată să fie viu până la întoarcerea împăratului, spre a fi muncit de dânsul; pentru că aşa zisese împăratul: „Ţineţi-l pe el, până ce mă voi întoarce cu pace!" Iar Sfântul Miheia a zis către împărat: „Dacă te vei întoarce cu pace, apoi să ştii că Domnul n-a grăit prin mine". Aceasta zicând-o proorocul, a strigat către popor, zicând: „Aceasta să o auziţi tot poporul". Şi au pus pe Sfântul Miheia în temniţă în Samaria, cetatea de scaun a împărăţiei lui Israel. Iar împăratul Ahab, ducându-se la război, a fost ucis, după proorocia Sfântului Miheia, precum se spune despre aceasta în cartea a III-a Impăraţi, capitolul 22 şi în cartea a Ii-a Paralipomena, în capitolul 18, unde se scrie pe larg.

Iar după moartea lui Ahab, a împărăţit în Israel, Ohozia, fiul lui. Despre sfârşitul Sfântului Prooroc Miheia nu se află nimic în dumnezeiasca Scriptură, decât numai în Prolog se spune cum că ar fi fost ucis de Ioram, fiul lui Ahab; dar Ioram, precum s-a zis mai înainte, era ginere, iar nu fiu al lui Ahab. Insă este de crezut că proorocul lui Dumnezeu s-a sfârşit cu moarte mucenicească, ori de care chinuitor ar fi fost ucis, pentru că şi Izabela, femeia lui Ahab, rămânând văduvă după bărbatul său, şi Ohozia, fiul ei, primind împărăţia după tatăl său, şi ginerele lor, Ioram, împăratul Ierusalimului, toţi aceştia nu aveau să cruţe pe acela care a proorocit adevărul despre pierzarea lui Ahab.

Iar pomenirea acestui Sfânt Prooroc Miheia se pune în cinci zile ale lunii ianuarie, în Mineiul cel mare şi în Sinaxarele lunilor sfinţilor de la Kiev. Insă se mai pomeneşte despre dânsul şi aceasta, că el a fost

ucis pentru că mustra fărădelegile, şi a fost aruncat într-o prăpastie; iar cei de aproape ai lui l-au scos şi l-au îngropat în pământul său, aproape de mormântul unui prooroc străin.

După acest dintâi Prooroc Miheia, trecând 150 de ani şi mai mult, a fost un alt Sfânt Prooroc Miheia tot cu acelaşi nume, care se cinsteşte în ziua de acum - 14 august. Acesta a fost din seminţia lui Iuda, din satul cel aproape de Elevteropolis, care se numea Marisi; de aceea s-a numit şi morastitean. Acesta a proorocit în Ierusalim, pe vremea împăraţilor iudei Iotam, Ahaz şi Iezechia. In acea vreme trăia şi Sfântul Prooroc Isaia. Sfântul Miheia mustra pe oamenii care părăsiseră pe adevăratul Dumnezeu şi care se abătuseră la închinarea de idoli, deprinzându-se la fapte păgâneşti spurcate. El le zicea cu umilinţă, din partea lui Dumnezeu: „Poporul Meu, ce v-am făcut vouă? Cu ce v-am întristat pe voi sau cu ce v-am supărat? Răspundeţi-Mi Mie! Fiindcă v-am scos pe voi din pământul Egiptului şi v-am izbăvit pe voi din casa robiei, oare pentru aceasta M-aţi părăsit pe Mine şi v-aţi ales vouă pe idolii păgânilor ca şi zei?"

Şi iarăşi mustra răutăţile, nedreptăţile, jefuirile şi asuprelile care erau făcute de boieri, de judecători şi de cei mai-mari, asupra oamenilor săraci şi scăpătaţi. El zicea: „Ascultaţi, stăpânitorii casei lui Iacov, care urâţi binele şi căutaţi răul: Oare nu este lucrul vostru ca să înţelegeţi şi să faceţi judecată dreaptă în popor? Iar voi nu numai cu nedreptate chinuiţi pe cei săraci şi pe popoarele cele scăpătate şi nevinovate, dar aţi jupuit şi pielea de pe dânşii, oasele lor le-aţi pisat şi trupurile lor le-aţi zdrobit, ca şi cum aţi vrea să-i puneţi în căldare spre facerea de bucate. Ascultaţi acestea, cei mai mari ai casei lui Iacov, care urâţi judecata şi răzvrătiţi toate cele drepte, care zidiţi Sionul din sângiuiri şi Ierusalimul din nedreptăţi".

Astfel proorocul mustrand pe cei păcătoşi şi văzând neîndrep-tarea celor mustraţi, se tânguia pentru pierderea lor, suspinând şi strigând: „O, vai mie, de vreme ce m-am făcut ca acela care adună paie la seceriş şi ca o aguridă la culegerea viilor, neavând struguri -nu sunt aşa cei ce plac lui Dumnezeu! O, vai mie, suflete! A pierit binecredinciosul de pe pământ şi nu mai este cel ce îndreptează pe oameni. Toţi întru sângiuri se ceartă, fiecare chinuieşte pe aproapele său cu răutate şi îşi pregătesc spre rău mâinile lor. Boierul cere daruri şi judecătorul grăieşte cuvinte de pace, asta este pofta sufletului său".

Astfel sfântul prooroc, mustrand pe cei răi şi tânguindu-se pentru nepocăinţa lor, le proorocea mânia lui Dumnezeu care venea asupra lor şi care avea să pedepsească mai întâi Samaria, cetatea cea cu întâiul scaun al împărăţiei lui Israel; căci într-aceea se începuse mai întâi păgânătatea idolească şi stricarea legii lui Dumnezeu şi faptele cele necurate ale păgânilor. Apoi acea pedeapsă avea să ajungă şi Ierusalimul, căci Samaria de asirieni, iar Ierusalimul de caldei aveau să fie stricate desăvârşit, după cum a judecat dreapta răzbunare a lui Dumnezeu. Şi iarăşi se tânguia proorocul, zicând: „O, vai! O, vai, căci răzbunările au sosit!" Insă între toate aceste lucruri de mâhnire, le-a vestit înainte şi lucruri de bucurie, că avea să se nască Domnul nostru Hristos, Păstorul şi Mântuitorul sufletelor noastre, în Betleem şi a zis: „Iar tu, Betleeme, pământul Iudeei, întru nimic nu vei fi mai mic între stăpânii Iudeei, pentru că din tine va ieşi Povăţuitorul, Care va paşte pe poporul Meu Israel!" Iar celelalte cuvinte ale acestui sfânt prooroc sunt scrise în cartea lui proorocească.

Iar după acea proorocie îndestulată despre cele ce aveau să fie, nu se ştie cum Sfântul Miheia şi-a sfârşit viaţa; însă se pare că sfârşitul lui nu a fost mucenicesc, căci se scrie despre dânsul în viaţa şi în cartea Sfântului Prooroc Ieremia, că atunci când popii şi proorocii mincinoşi şi mulţimea poporului voiau să ucidă pe Ieremia, unii din bătrâni îl apărau pe el, zicând către sobor: „Aduceţi-vă aminte de Proorocul Miheia morastiteanul. Acela în zilele lui Iezechia, împăratul Iudeii, a zis către tot poporul: «Aşa zice Domnul Savaot: Sionul se va ara ca o ţarină şi Ierusalimul va fi ca o cale neumblată şi muntele templului va fi ca o luncă de dumbravă». Pentru aceste cuvinte au doară l-au ucis pe el Iezechia împăratul şi tot poporul iudeu? Oare nu s-au temut de Domnul?"

Din aceste cuvinte se arată că Sfântul Miheia nu a fost ucis; ci, după petrecerea vieţii sale celei plăcute lui Dumnezeu, el s-a sfârşit în pace şi a fost îngropat în satul Marisi, cel de moştenire. Iar cinstitele lui moaşte s-au aflat după mulţi ani, împreună cu moaştele sfântului Prooroc Avacum, pe vremea împărăţiei marelui Teodosie, prin descoperirea lui Dumnezeu, fiind Zevin episcop al Elevteropoliei, pentru care fie slavă Dumnezeului nostru, acum şi pururea şi în veci. Amin.

Nota. Să se ştie că erau doi prooroci cu numele de Miheia: cel dintâi, care a proorocit lui Ahab, împăratul lui Israel, că va fi biruit şi ucis de asirieni în război; iar altul, care a trăit mulţi ani după cel dintâi, a fost acela care a proorocit despre naşterea lui Iisus Hristos în Betleem şi a scris carte de proorocie. Deci, de vreme ce în Minei s-a pus slujba celui de-al doilea, iar în Prolog sinaxarul este scris despre cel dintâi, şi cu un sinaxar viaţa amândurora este amestecată într-una, este de trebuinţă ca aici să punem viaţa fiecăruia deosebi, ca să fie arătată tuturor deosebirea între cei doi Miheia.

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC MARCEL, EPISCOPUL APAMIEI
(14 august)

Acesta a trăit pe vremea împărăţiei lui Teodosie, fiind din insula Cipru, unde i s-a încredinţat dregătorie lumească. Prin ocârmuirea lui a minunat pe toţi cu buna cinstire şi cu amănunţimea la lucru. După ce a fost aşezat episcop al Apamiei celei din Siria, chibzuia cu dreptate şi cu cuvioşie. Apoi a ajuns fierbinte râvnitor al credinţei celei întru Hristos, întemeind biserici spre slava lui Dumnezeu şi capiştile idoleşti surpând. Pentru aceasta fiind prins de închinătorii la idoli şi aruncat în foc, a primit cununa muceniciei.

ZIDIREA BISERICII CINSTITEI ADORMIRI A PREASFINTEI NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU DE LA PECERSCA
(Povestire despre zidirea, împodobirea şi sfinţirea Mănăstirii Pecersca, celei din Kiev, ce este zidită din piatră, în numele Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. S-a scris de Simon, episcopului Vladimirului şi al Suzdalului.)
(14 august)

Să se ştie de toţi că în sfânta lavră cea mare făcătoare de minuni a cuvioşilor şi purtătorilor de Dumnezeu părinţilor noştri Antonie şi Teodosie ai Pecerscăi, care este cea dintâi în tot pământul Rusiei, biserica de piatră a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu a fost zidită, împodobită şi sfinţită cu voia şi cu purtarea de grijă a Domnului însuşi şi cu mijlocirile şi rugăciunile Preacuratei Maicii Lui. Deci întâi pentru începutul cel făcut cu minune al zidirii ei, să începem cuvântul cu fericitul episcop Simeon, astfel:

Pe pământul nemţesc a fost un domn, African, frate cu Iacun cel orb, care a fugit oarecând în haine ţesute cu mătase şi a mers cu ceata sa după Iaroslav, bătându-se cu Mstislav, fratele lui cel cumplit. Acest African avea doi fii, Friand şi Şimon; iar după moartea tatălui lor, Iacun i-a izgonit pe amândoi din stăpânirea lor. Deci Şimon a venit în Rusia, la binecredinciosul domn Iaroslav, care, primindu-l, îl avea în cinste şi l-a dat lui Vsevolod, fiul său, ca să fie mai mare la dânsul. Acest Şimon a luat stăpânire mare la Vsevolod, având mare dragoste pentru Sfânta Mănăstire Pecersca; iar pricina dragostei lui a fost aşa:

In timpul domniei lui Iziaslav Iaroslavici în Kiev, au venit polovţii asupra pământului Rusiei; deci s-au adunat împotriva lor trei domni Iaroslavici: Iziaslav, Sviatoslav şi Vsevolod, având cu sine şi pe acest Şimon. Aceştia au mers la Cuviosul Antonie pentru rugăciune şi binecuvântare de război. Iar stareţul, deschizând nemincinoasa sa gură, le-a spus despre pierzarea care era să fie lor; iar acest neamţ, căzând la picioarele stareţului, s-a rugat să fie păzit de nişte primejdii ca acestea. Iar fericitul i-a zis: „O, fiule, mulţi din voi vor cădea de ascuţişul săbiei şi, fugind de vrăjmaşi, vor fi călcaţi şi răniţi şi se vor îneca în apă; iar tu, fiind mântuit, ai să fii pus aici în biserica care se va zidi".

Şi fiind ei la râul Alţii, ostile s-au lovit din amândouă părţile şi, prin mânia lui Dumnezeu, creştinii au fost biruiţi. Iar domnii fugind, voievozii au fost ucişi cu mulţi ostaşi într-acea lovire, unde şi Şimon a căzut rănit în mijlocul lor. Deci, privind în sus spre cer, a văzut o biserică mare şi şi-a adus aminte de

cuvintele Mântuitorului, care le-a auzit oarecând, şi a zis: „Doamne, izbăveşte-mă de această moarte amară, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale şi ale cuvioşilor părinţi Antonie şi Teodosie".

Şi îndată o putere l-a scos de acolo, dintre cei morţi, l-a tămăduit de răni şi pe toţi ai săi i-a găsit întregi şi sănătoşi. Apoi, întorcându-se, a mers iarăşi la fericitul Antonie şi i-a spus lui, afară de aceasta, un lucru de mirare, zicând aşa: „Tatăl meu, African, a făcut o cruce foarte mare, ca de zece coţi, şi pe ea a închipuit asemănarea dumnezeieştii întrupări a lui Hristos. Şi făcându-i cinste acesteia, a pus un brâu pe mijlocul ei, având cincizeci de grivne de aur şi pe capul ei o cunună de aur; iar când Iacun, unchiul meu, m-a izgonit din stăpânirea mea, eu am luat brâul de la Hristos şi cununa de pe capul Lui. Atunci am auzit un glas de la chipul Care s-a întors spre mine şi mi-a zis: «Omule, să nu pui nicidecum pe capul tău această cunună, ci s-o duci la locul cel pregătit ei, unde cuviosul va zidi biserica Maicii Mele, şi s-o dai în mâinile aceluia, ca s-o atârne înaintea jertfelnicului Meu».

Iar eu, de frică, am căzut şi zăceam amorţit ca un mort. Iar după aceea, sculându-mă, am intrat în corabie şi, călătorind noi, s-a făcut un vifor mare, încât noi toţi ne deznădăjduisem de viaţă. Atunci mi-am adus aminte de brâul de care uitasem cu totul şi am început a striga: «Doamne, iartă-mă că mor astăzi pentru acest brâu, pe care l-am luat de la cinstitul Tău chip cel cu asemănare de om». Atunci deodată am văzut o biserică sus şi gândeam: «Care este această biserică?» Şi s-a auzit un glas de sus, zicând: «Aceasta este biserica care va fi zidită de cuviosul, în numele Maicii Domnului, precum o vezi cu mărimea şi înălţimea. El o va măsura cu brâul cel de aur, de douăzeci de brâie în lărgime, de treizeci în lungime, iar în înălţime va fi de cincizeci; iar tu vei fi pus într-însa». Făcându-se aceasta, s-a liniştit marea, iar noi toţi am proslăvit pe Dumnezeu şi ne-am mângâiat cu bucurie foarte mare, că scăpasem de moartea cea amară".

Povestind acestea, Şimon a zis Cuviosului Antonie: „Iată, părinte, până acum nu ştiam unde se va zidi biserica ce mi s-a arătat, până ce nu am auzit din cinstita ta gură, că aici am să fiu pus în biserica ce se va zidi". Deci îndată a luat brâul de aur şi l-a dat Cuviosului Antonie, zicând: „Iată măsura temeliei acelei biserici". Asemenea dându-i şi cununa, a zis: „Iar această cunună să se pună la Sfântul Jertfelnic". Iar stareţul a lăudat pe Dumnezeu pentru aceasta şi a zis: „Fiule, de acum înainte nu te vei mai numi Şimon, ci Simon îţi va fi numele". Apoi Sfântul Antonie, chemând pe fericitul Teodo-sie, a zis: „Simone, acesta va ridica biserica aceea". Apoi sfântul a dat fericitului brâul şi cununa şi de atunci Simon avea mare dragoste către Sfântul Teodosie; şi i-a dat multă avere, pentru întemeierea bisericii celei arătate de Dumnezeu şi se ducea la dânsul adeseori.

Iar odată Simon s-a dus la fericitul Teodosie şi, după obişnuita lui vorbă, i-a zis: „Părinte, doresc un dar de la tine!" Iar Teodosie i-a răspuns: „O, fiule, ce pofteşti măria ta de la smerenia noastră?" Şi a zis: „Imi trebuie de la tine un dar foarte mare şi mai presus de puterea mea!" Teodosie i-a zis iar: „Fiule, ştii sărăcia noastră, că de multe ori nu avem nici pâine pentru hrana de toate zilele şi altceva nu ştiu dacă am". Simon a zis: „Dacă vei voi, îmi vei da, că poţi după darul ce ţi-a dat Domnul, care te-a numit cuvios. Căci luând eu cununa de pe capul lui Iisus, El mi-a zis: «S-o duci la locul gătit ei şi s-o dai în mâinile cuviosului, care va zidi biserica Maicii Mele!» Deci aceasta doresc de la tine, să-mi dai mie cuvânt, că mă va binecuvânta sufletul tău, precum în viaţă, aşa şi după moartea mea şi a ta". Sfântul a răspuns: „O, Simone, cererea ta este mai presus de putere; dar dacă mă vei vedea ducându-mă din lumea aceasta şi după ducerea mea biserica va fi aşezată aici şi rânduielile cele obişnuite vor fi păzite într-însa, să fii încredinţat că am îndrăzneală către Dumnezeu; iar acum nu ştiu dacă este primită rugăciunea mea!" Simon a zis: „Eşti mărturisit de Domnul, pentru că eu singur am auzit despre tine, din preacurata gură a sfântului Lui chip. De aceea mă rog ţie, ca, precum te rogi pentru monahii tăi, tot aşa să te rogi şi pentru mine, păcătosul, şi pentru fiul meu, Gheorghe, şi pentru toţi ai neamului meu". Iar sfântul s-a făgăduit şi a zis: „Mă rog nu numai pentru aceştia, dar şi pentru toţi cei ce iubesc acest loc sfânt".

Atunci Simon, închinându-se până la pământ, a zis: „Părinte, nu voi ieşi de aici, până nu mă vei încredinţa prin scrisoare". Deci cuviosul, fiind silit pentru dragostea lui, a scris astfel: „In numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, pentru rugăciunile Preasfintei Stăpânei noastre, Născătoarei de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria, a sfintelor puteri celor fără de trupuri...", şi celelalte cuvinte ale rugăciunii

preoţeşti cea de iertare, care se sfârşeşte prin acestea: „Să fii iertat în veacul acesta şi în cel ce va să fie, când va veni Dreptul Judecător să judece viii şi morţii". De atunci a început a se pune această rugăciune în mâinile celor ce au murit, precum Simon poruncise cel dintâi să-i fie pusă în mâna lui. Sfântul a mai scris lângă această rugăciune a lui Simon şi aceasta: „Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni în Impărăţia Ta, ca să răsplăteşti fiecăruia după faptele lui. Deci atunci, Stăpâne, învredniceşte şi pe robii Tăi, Simon şi Gheorghe, să stea de-a dreapta Ta, întru slava Ta şi să audă glasul Tău cel bun: Veniţi, binecuvântaţii Părintelui Meu, de moşteniţi Impărăţia cea gătită pentru voi de la alcătuirea lumii".

Şi a zis iar Simon: „Părinte, roagă-te şi pentru aceasta: Să se ierte păcatele părinţilor mei şi ale rudeniilor mele!" Iar cuviosul Teodosie, ridicându-şi mâinile, a zis: „Să vă binecuvinteze Domnul din Sion şi veţi vedea bunătăţile Ierusalimului în toate zilele vieţii voastre, până la cei mai de pe urmă ai neamului vostru!" Iar Simon a luat rugăciunea şi binecuvântarea de la sfântul ca pe un mărgăritar de mare preţ, dorind să nu lase scrisoarea aceea nici când se va duce în mormânt, precum a şi fost la urmă. Iar el fiind neamţ mai înainte, de atunci, cu darul lui Dumnezeu şi prin învăţătura Sfântului Teodosie, a lăsat nebunia latinească şi a primit cu adevărat credinţa ortodoxă a lui Hristos, cu toată casa sa, în care erau ca la trei mii de suflete, împreună cu preoţii lor. Iar aceasta s-a făcut pentru minunile ce se făceau de către cuvioşii părinţi Antonie şi Teodosie ai Pecerscăi. Apoi, după multă vreme, când s-a întemeiat sfânta biserică a Pecerscăi, întâi s-a pus într-însa Simon, după descoperirea de sus şi după proorocia Cuviosului Antonie. Drept aceea, acest Simon vrednic de laudă a arătat aievea, după darul ce i s-a dat, că zidirea sfintei biserici Pecersca, mai înainte de a fi pe pământ, s-a închipuit şi s-a zugrăvit mai întâi pe cer; astfel că s-a împlinit cuvântul psalmistului: Insuşi cel Preaînalt a întemeiat-o pe ea.

Acest lucru s-a adeverit după aceasta şi mai arătat, prin mijlocirea Impărătesei cerului, în acest chip: trecând câţiva ani, după ce Simon a dat brâul şi coroana, au venit din Constantinopol la cuvioşii părinţi Antonie şi Teodosie ai Pecerscăi, patru meşteri bisericeşti, zidari de piatră, oameni foarte bogaţi, şi au grăit: „Unde voiţi să începem a zidi biserica?" Iar ei au răspuns: „In locul unde va arăta Domnul!" Meşterii au zis: „Minunat lucru! Vremea morţii voastre o ştiţi, iar locul bisericii nu l-aţi însemnat încă, dându-ne nouă atâta aur pentru plată!"

Iar Cuvioşii Antonie şi Teodosie au chemat pe toţi fraţii şi au întrebat pe greci, zicând: „Spuneţi-ne adevărul, ce este ceea ce grăiţi?" Meşterii au răspuns: „Noi dormeam în casele noastre, şi dimineaţa, când a răsărit soarele, au venit la fiecare dintre noi nişte tineri frumoşi la chip şi ne-au zis: «Vă cheamă împărăteasa la Vlaherna!» Şi ducându-ne, am luat cu noi pe prietenii şi rudeniile noastre şi am ajuns în Vlaherna toţi o dată. Şi întrebându-ne, am aflat că am fost chemaţi la împărăteasa cu aceleaşi cuvinte şi de aceeaşi soli. Deci am văzut pe Impărăteasă şi mulţime de ostaşi împrejurul ei, şi ne-am închinat ei, iar ea ne-a zis: «Voiesc să-mi zidesc o biserică în Kievul Rusiei şi vă poruncesc să vă luaţi aur pentru trei ani şi să vă duceţi să începeţi zidirea ei».

Noi, închinându-ne, am zis: «O, Doamnă Impărăteasă, ne trimiţi în ţară străină! La cine vom merge?» Iar ea ne-a zis: «Iată, trimit şi pe Antonie şi Teodosie, aceştia care stau aici de faţă». Iar noi am zis: «Atunci pentru ce ne dai aurul acesta pentru trei ani? Spune-le acestora pentru noi, ca să avem hrană şi cele de trebuinţă. Că tu singură ştii cu ce ne vei dărui pe noi». Iar împărăteasa ne-a zis: «Acest Antonie vă va binecuvânta numai la lucru şi se va duce la odihna veşnică; iar Teodosie, în al doilea an, va merge după dânsul. Pentru aceea luaţi aur pentru plata voastră şi mergeţi; iar a vă dărui pe voi cineva ca mine, nimeni nu poate, căci eu vă voi da cele ce ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit şi singură voi veni să văd biserica şi voi locui într-însa».

După acestea ne-a dat moaştele Sfinţilor Mucenici Artemie, Polieuct, Leontie, Acachie, Areta, Iacov şi Teodor, zicându-ne: «Să puneţi acestea în temelia bisericii!» Iar noi luând sfintele moaşte, aurul şi toate cele de trebuinţă, am întrebat pe împărăteasă de mărimea bisericii şi ea ne-a zis: «Măsura am trimis-o; este brâul Fiului meu, după porunca Lui; însă ieşiţi la văzduh şi vedeţi mărimea ei». Iar noi am ieşit şi am văzut biserica în văzduh. Deci, intrând iarăşi, ne-am închinat Impărătesei şi am întrebat-o: «O, Doamnă, care o să fie numele bisericii?» Iar ea ne-a zis: «Voiesc să o numesc în numele meu». Iar noi n-am îndrăznit să o întrebăm cum îi este numele. Insă împărăteasa singură a zis: «Biserica va fi a Preasfintei

Născătoare de Dumnezeu». Şi dându-ne această icoană, ne-a zis: «Aceasta îmi va ţine locul». Iar noi, închinându-ne ei, am plecat la casele noastre, având această icoană, pe care am luat-o din mâinile împărătesei".

Auzind toţi acestea, au proslăvit pe Dumnezeu şi pe ceea ce l-a născut pe El. Iar Sfântul Antonie a zis meşterilor: „O, fiilor, noi niciodată n-am ieşit la voi, din acest loc". Iar grecii au zis cu jurământ: „Din mâinile voastre am luat aurul Impărătesei, înaintea multor martori! Dar şi până la corabie v-am petrecut împreună cu aceia şi, după plecarea voastră, petrecând o lună acasă, am pornit pe cale şi astăzi este a zecea zi de când am ieşit din Constantinopol".

Iar Cuviosul Antonie iarăşi le-a zis: „O, fiilor, de mare dar v-a învrednicit pe voi Hristos, căci sunteţi săvârşitori ai voii Lui. Tinerii ce v-au chemat pe voi sunt îngerii prea luminaţi, iar Impărăteasa cea din Vlaherna, care s-a arătat vouă în chip simţit, este Insăşi Preasfânta Născătoare şi pururea Fecioară Maria! Iar ostaşii dimprejurul ei sunt iarăşi îngereştile puteri cele fără de trupuri. Asemănarea noastră şi aurul dat vouă, Dumnezeu ştie, precum singur a voit a face pentru robii Săi. Deci binecuvântată este venirea voastră şi aţi avut bună împreună călătoare pe această icoană cinstită a Născătoarei de Dumnezeu, care vă va răsplăti pe voi, precum s-a făgăduit, cu cele ce ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit, căci acestea nimeni nu poate să le dea, decât numai aceea şi Fiul ei, Domnul Dumnezeul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, al Cărui brâu şi coroană au fost aduse aici de către Simon neamţul, căruia i-au fost spuse măsura, lungimea, lărgimea şi înălţimea bisericii Preacuratei de către un glas venit din cer, de la slava cea de mare cuviinţă".

Iar grecii cu frică s-au închinat sfinţilor şi au întrebat, ca şi mai înainte, unde este locul pentru zidirea bisericii. Iar Cuviosul Antonie a zis: „Trei zile vom petrece rugându-ne, şi Domnul ne va arăta locul". Iar la începutul acelui lucru, prin îndemnare dumnezeiască, s-a adunat pe câmp o mulţime de oameni nechemaţi de nimeni, alegând locul pentru întemeierea acestei biserici. Deci unii zicând unele, iar alţii, altele, nu aflau loc cuviincios. Iar moşia domnească era aproape şi iată, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, mergea pe alături binecredinciosul domn Sviatoslav, care, văzând atât de mult popor, a întrebat ce fac acolo. Şi înştiinţându-se el, a abătut calul din cale şi s-a apropiat de dânşii şi ca îndemnat de Dumnezeu, le-a arătat locul pe moşia sa şi le-a poruncit ca acolo să zidească biserica aceea.

Insă cuvioşii s-au rugat până la trei zile. Deci, Cuviosului Antonie, rugându-se în noaptea întâi, i S-a arătat Domnul, zicându-i: „Antonie, ai aflat dar înaintea Mea". Iar Cuviosul Antonie a zis: „Doamne, dacă am aflat dar înaintea Ta, să fie rouă peste tot pământul, iar locul pe care binevoieşti a-l sfinţi, să fie uscat". Iar dimineaţa a aflat locul uscat unde este acum biserica; iar peste tot pământul era rouă. Asemenea, rugându-se Sfântul Antonie în noaptea a doua, a zis: „Doamne, să fie peste tot pământul uscat, iar pe sfântul loc rouă". Deci, mergând, a aflat aşa. Iar a treia zi, stând la locul acela, s-a rugat. Apoi Cuviosul Antonie a binecuvântat locul, a măsurat lungimea şi lăţimea cu brâul Domnului Hristos cel de aur, adus de Simon de la nemţi, după măsura pe care Simon a auzit-o din cer, pe când era pe mare.

Apoi Cuviosul Antonie ridicându-şi mâinile spre cer, a zis cu mare glas, precum de demult a zis Ilie: „Ascultă-mă pe mine, Doamne, ascultă-mă astăzi cu foc, ca să cunoască toţi oamenii aceştia, că Tu eşti cel ce voieşti aceasta". Şi îndată a căzut foc din cer şi a ars toate vreascurile şi mărăcinii, a lins roua şi a făcut şanţ în chipul săpăturii pe locul cel măsurat. Iar cei ce erau cu sfântul, de frică au căzut ca morţi. Şi astfel, cu darul lui Dumnezeu şi cu rugăciunile osârdnice ale credincioşilor în frunte cu ale Cuviosului Antonie, s-a adeverit desăvârşit locul cel ales de Dumnezeu, precum şi mai înainte darul Domnului se arăta trecând spre locul acela, la rugăciunea Sfântului Teodosie - precum se scrie în viaţa lui -, că uneori trecea văpaie ca un curcubeu de la biserica cea veche, iar alte ori treceau îngeri ducând icoana.

Deci astfel adeverindu-se locul, s-a întemeiat sfânta şi de minuni făcătoarea biserică Pecersca, cea de piatră, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, de cuvioşii părinţii noştri, Antonie şi Teodosie ai Pecerscăi, în anul 6581 de la zidirea lumii; iar de la naşterea lui Hristos, 1073, pe vremea iubitorului de Dumnezeu episcop Mihail - preasfinţitul mitropolit Gheorghe fiind atunci la greci -, şi în zilele

binecredinciosului domn Sviatoslav Iaroslavici, care cu mâinile sale a început a săpa şanţ de temelie şi a dat fericitului iconom Teodosie spre ajutor 100 de grivne de aur.

Ei au pus în temelie sub zidiri şi moaştele sfinţilor mucenici, date meşterilor în Vlaherne de Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, după a cărei proorocie, Cuviosul Antonie, mai trăind după aceea puţină vreme, s-a dus în acelaşi an la odihna veşnică. Iar fericitul Teodosie a început a avea mare sârguinţă pentru zidirea bisericii, însă şi el, la doi ani după mutarea Cuviosului Antonie, când înălţase acum din temelie biserica, s-a înălţat şi el de la pământ la cer. Iar când fericitul Ştefan a luat egumenia după fericitul Teodosie, a zidit desăvârşit sfânta biserică a Pecerscăi, în anul al treilea. Deci, fericitul Ştefan a văzut el însuşi acele minuni preaslăvite, cum meşterii au venit aducând icoana şi cum au spus vedenia Impărătesei din Vlaherna. De aceea, după plecarea sa din Mănăstirea Pecersca, întru pomenirea acelor preaslăvite minuni, a zidit la Clova biserica Vlaher-nei. Iar binecredinciosul domn Vladimir Vsevolodovici Monomahul, fiind tânăr, a văzut acele minuni, adică când a căzut foc din cer şi a ars şanţul acolo unde s-a pus temelia bisericii.

Minunea aceasta s-a auzit în tot pământul Rusiei şi a mers şi voievodul Vsevolod din Pereiaslav împreună cu acest fiu al său, Vladimir, care atunci era bolnav, ca să vadă minunea aceea. Deci, învelindu-se Vladimir cu brâul cel de aur, îndată s-a însănătoşit cu rugăciunile sfinţilor părinţilor noştri, Antonie şi Teodosie. De aceea, acest iubitor de Hristos, Vladimir, a luat măsură după această de Dumnezeu însemnată biserică a Pecerscăi şi întru a sa domnie a zidit în cetatea Rostov o biserică asemenea aceleia întru totul, în înălţime, în lungime şi în lăţime. Pe lângă aceasta a descris şi pe hârtie toate praznicele rânduite în această sfântă biserică, pentru îndreptarea bisericii sale. Iar fiul aceluia, voievodul Gheorghe, auzind de la tatăl său, Vladimir, ceea ce s-a făcut pentru această biserică, a zidit şi el în a sa domnie, în cetatea Suzdal, o biserică tot după acea măsură.

Dar acum să mergem spre povestirea despre înfrumuseţarea icoanelor acestei sfinte biserici.

După zece ani de la venirea meşterilor zidari de piatră, tot din Constantinopol au venit la fericitul Nicon, care pe atunci era egumen al Pecerscăi, meşterii zugravi de icoane, şi i-au zis: „Adu-ne aici de faţă pe cei care s-au sfătuit cu noi pentru zugrăvirea icoanelor, că voim să ne înţelegem cu dânşii. Aceia ne-au arătat nouă să împodobim o biserică mică şi aşa ne-am şi tocmit cu dânşii în faţa a mulţi martori; dar acum iată că această biserică este foarte mare. Iar dacă nu, luaţi-vă aurul vostru, iar noi ne vom întoarce la Constantinopol".

Iar egumenul, auzind aceasta, s-a îndoit şi a zis zugravilor: „Ce fel erau acei oameni, care s-au tocmit cu voi?" Iar zugravii arătându-i lui asemănarea, chipul şi numele lor - că unul era Antonie şi altul Teodosie -, egumenul a zis către dânşii: „Fiilor, nu putem noi să vă arătăm pe aceia, că mai înainte cu zece ani s-au dus la Domnul şi neîncetat se roagă pentru noi, păzind această biserică, ferindu-şi mănăstirea lor şi purtând de grijă de cei ce vieţuiesc într-însa".

Acestea auzindu-le zugravii, s-au spăimântat de răspuns şi, aducând neguţători mulţi, care veniseră cu dânşii de acolo, au zis egumenului: „Inaintea acestora ne-am tocmit cu dânşii şi am luat aur din mâinile lor, iar tu nu voieşti să ni-i arăţi pe ei! De au murit, arată-ne nouă chipul lor, ca şi aceştia să-i vadă, doar au fost şi ei cu noi". Atunci egumenul a scos înaintea tuturor icoana Cuvioşilor părinţi Antonie şi Teodosie ai Pecerscăi; iar grecii, văzând chipul lor, s-au închinat, zicând: „Aceştia sunt cu adevărat şi noi credem că sunt vii şi după moarte şi pot să ajute, să apere şi să mântuiască pe cei ce aleargă la dânşii".

Atunci negustorii au dăruit egumenului mozaicul ce-l aduseseră de vânzare, cu care după aceea a fost înfrumuseţat Sfântul Altar. Apoi zugravii au început a se căi de greşeala lor şi spuneau acestea: „Când călătoream cu corabia la Caneva, iată am văzut biserica aceasta mare la înălţime şi am întrebat pe cei ce erau acolo: «Ce biserică este aceasta?» Şi au răspuns: «Este Pecersca, ai cărei împodobitori sunteţi voi». Iar noi, mâniindu-ne că era prea mare, voiam să fugim înapoi în jos, dar într-acea noapte s-a pornit un vifor mare pe râu; iar când ne-am trezit de dimineaţă, ne-am aflat aproape de Tripoli şi luntrea mergea singură în susul apei, iar noi, oprind-o pe ea cu anevoie, am stat toată ziua socotindu-ne ce va fi aceasta,

căci atâta cale am trecut-o într-o noapte, nevâslind, pe care alţii, cu mare osteneală, abia ar fi putut-o trece în trei zile. Iar în noaptea următoare am văzut în vedenie această biserică şi această icoană făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, zicându-ne nouă: «Oamenilor, de ce vă tulburaţi în deşert, nesupunându-vă voii Fiului meu şi a mea? De nu mă veţi asculta şi veţi fugi înapoi, vă voi lua cu luntrea voastră şi vă voi duce la biserica mea. Şi aceasta să o ştiţi, că de acolo nu veţi mai ieşi; ci, călugărindu-vă în mănăstirea mea, veţi sfârşi viaţa voastră aici; iar eu vă voi mijloci milă în veacul ce are să fie, pentru aceşti iconomi, Antonie şi Teodosie». Deci noi, sculându-ne de dimineaţă, am voit să fugim în jos; şi ne-am ostenit mult vâslind, dar luntrea mergea sus împotrivă. Drept aceea, supunându-ne, ne-am lăsat în voia şi puterea lui Dumnezeu, şi degrab luntrea a sosit singură lângă mănăstire".

Acestea spunându-le aceia, toţi monahii, şi grecii zidari de piatră şi zugravii, au proslăvit pe Dumnezeu, pe Preasfânta Fecioară Maria, icoana ei făcătoare de minuni şi pe cuvioşii părinţi Antonie şi Teodosie. Apoi zugravii s-au apucat de împodobirea sfintei biserici, ajutându-le Domnul prin celelalte semne ce urmau, precum înţelegem şi de aici: când meşterii împodobeau cu mozaic altarul acestei biserici zidite de Dumnezeu, atunci chipul Preasfintei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu s-a închipuit singur în altar. Deci, zugravii, fiind atunci toţi înăuntrul altarului, au văzut cu toţii acea minune înfricoşată.

Şi privind ei spre acel chip, deodată s-a luminat chipul acela mai mult decât soarele, încât, neputând să privească la el, au căzut cu feţele în jos spăimântaţi; apoi puţin ridicându-se, voiau să vadă iar minunea ce se făcuse, când, iată, din gura chipului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu a zburat în sus un porumbel alb, spre chipul Mântuitorului, şi s-a ascuns acolo; iar cei ce erau în biserică, priveau cu toţii dacă va ieşi din biserică. Deci toţi privind, porumbelul iarăşi a zburat din gura Mântuitorului şi umbla prin toată biserica, zburând pe la fiecare chip al sfinţilor, la unii şezând pe pământ, iar la alţii pe cap. După aceea, zburând în jos, a stat după icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, iar cei ce stăteau jos, au vrut să prindă porumbelul. Şi au pus scara, dar nu l-au găsit nici după icoană, nici după catapeteasmă; şi, căutându-l pretutindeni, nu vedeau unde se ascunsese.

Deci toţi stăteau privind la icoana ce se arătase în altar; când, iată, iarăşi înaintea lor a zburat porumbelul din gura Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, şi zbura în sus spre chipul Mântuitorului, iar cei ce stăteau jos, au strigat către cei de sus care zugrăveau: „Prindeţi-l!" Iar ei şi-au întins mâinile, vrând să-l prindă; dar porumbelul iarăşi a zburat în gura Mântuitorului şi, iată, iarăşi a strălucit lumină mai mult decât soarele. Iar ei căzând cu faţa în jos, s-au închinat Domnului că s-au învrednicit a vedea lucrarea Preasfântului Duh, care petrece într-acea biserică sfântă a Pecerscăi.

Deci meşterii zugravi de icoane, împodobind sfânta biserică cea asemenea cu cerul cu atâta facere de minuni, se împodobeau şi ei singuri cu felurite bunătăţi. Şi, vieţuind în chip monahicesc cu plăcere dumnezeiască, şi-au sfârşit viaţa într-aceeaşi sfântă mănăstire a Pecerscăi, precum au făcut şi meşterii zidari de piatră; şi toţi au fost puşi în pridvor, în peştera Cuviosului Antonie, unde se află şi până acum moaştele lor nestricate. Astfel s-a împlinit proorocia pe care au auzit-o acei fericiţi zugravi când voiau să se întoarcă în Constantinopol şi li s-a arătat lor sfânta biserică a Pecerscăi şi preacinstita ei icoană, care le-a zis: „Nu veţi ieşi de acolo, ci, călugărindu-vă, acolo veţi sfârşi viaţa voastră".

Se cuvine să pomenim aici încă şi o altă minune aleasă, arătată de Dumnezeu prin preacinstita icoană făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se află în sfânta, de Dumnezeu zidita şi împodobita biserică de piatră a Pecerscăi, închinată Adormirii Maicii lui Dumnezeu.

Au fost doi bărbaţi slăviţi din cetatea Kievului, prieteni între ei, anume Ioan şi Serghie. Aceştia mergând la biserica Pecersca, au văzut o lumină mai mare decât soarele la icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, şi înaintea ei au fost primiţi în frăţia duhovnicească. Iar după mulţi ani, Ioan s-a îmbolnăvit de moarte şi, lăsând pe fiul său, Zaharia, care era de cinci ani, a chemat pe fericitul Nicon, egumenul Pecerscăi, şi, de faţă cu acela, şi-a împărţit averea la săraci, iar partea fiului său - o mie de grivne de argint şi o sută de grivne de aur - a dat-o lui Serghie, căruia i-a încredinţat spre pază

pe fiul său, Zaharia, ca unui prieten al său şi frate credincios, poruncindu-i ca atunci când fiul lui va creşte mare, să-i dea argintul şi aurul. Deci, rânduind acestea, după puţină vreme a murit.

Iar Zaharia, ajungând la vârsta de cincisprezece ani, voia să-şi ia argintul şi aurul de la Serghie; dar acesta, rănindu-se de diavolul şi socotind să-şi câştige bogăţie, a voit să-şi piardă viaţa şi sufletul, căci a răspuns tânărului: „Tatăl tău a dat toată averea lui Dumnezeu, deci cere argintul şi aurul de la El. Acela îţi este dator, dacă te va milui! Iar eu nu sunt dator cu nici un galben, nici tatălui tău, nici ţie. Aceasta ţi-a făcut-o tatăl tău cu nebunia sa. El şi-a împărţit toată averea sa în milostenie, iar pe tine te-a lăsat sărac şi scăpătat". Auzind acestea tânărul, a început a plânge de nevoia sa şi a trimis la Serghie cu rugăminte, zicându-i: „Dă-mi mie măcar jumătate din moştenirea mea şi cealaltă jumătate să fie a ta", dar Serghie a ocărât cu cuvinte aspre pe tatăl lui şi pe el însuşi.

Apoi Zaharia a cerut a treia parte, după aceea a zecea şi, văzându-se pe sine lipsit cu totul, a zis lui Serghie: „Dacă n-ai luat, vino şi te jură mie în biserica Pecerscăi, înaintea icoanei făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, unde ai legat cu tatăl meu legătura iubirii de fraţi". Iar Serghie a mers cu îndrăzneală la biserică şi, stând maintea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, s-a jurat, zicând: „N-am luat o mie de grivne de argint, nici o sută de grivne de aur". Dar când a voit să sărute icoana, n-a putut să se apropie de dânsa; apoi, ieşind afară, a început a striga: „Cuvioşilor părinţi Antonie şi Teodosie, nu porunciţi să mă piardă acest înger nemilostiv, ci rugaţi-vă Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, să gonească de la mine pe diavolii cei mulţi, cărora sunt dat, şi să ia din cămara mea argintul şi aurul pecetluit". Atunci a căzut frică mare peste toţi şi de atunci nu dădeau voie nimănui să se jure înaintea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Apoi, trimiţând, au luat vasul cel pecetluit şi au găsit într-însul două mii de grivne de argint şi două sute de grivne de aur, pentru că aşa a îndoit Domnul, Răsplătitorul milostivilor. Iar Zaharia le-a dat toate egumenului Ioan, ca să le cheltuiască precum va voi, iar el s-a călugărit şi şi-a sfârşit viaţa sa în Sfânta Mănăstire Pecersca. Iar egumenul, cu argintul şi cu aurul acela, a zidit biserica Sfântului Ioan Inaintemergătorul, întru pomenirea boierului Ioan şi a fiului său, Zaharia, al cărora a fost argintul şi aurul. Aceste însemnări despre minunile icoanei scriindu-le, vom spune aici cum a sfinţit Cel Preaînalt locaşul Maicii Sale.

In anul întâi al egumeniei fericitului Ioan, pe vremea mitropolitului cu acelaşi nume, biserica Pecerscăi - cea zidită şi împodobită cu minuni - a fost sfinţită. Sfinţirea ei, cu darul lui Dumnezeu, a fost însoţită de nişte minuni ca acestea: rânduiala sfinţirii bisericii fiind aproape gata, nu aveau lespede de piatră pentru aşezarea Sfântului Prestol. Deci au căutat mult să facă lespedea cea de piatră, dar nu s-a aflat atunci nici un meşter; pentru aceea au făcut o scândură din lemn. Dar preasfinţitul mitropolit Ioan n-a voit ca într-o biserică mare ca aceea să fie scândură din lemn la Sfântul Prestol şi pentru aceasta egumenul cu fraţii erau în mare mâhnire; deci au trecut câteva zile fără să se facă sfinţirea. Iar în ziua de 13 august, monahii au intrat în biserică, după obicei, ca să cânte Vecernia, şi iată, au văzut lângă peretele din mijloc al altarului, pusă o lespede de piatră şi stâlpişori spre aşezarea Sfântului Prestol. Deci degrab s-au dus şi au spus mitropolitului lucrul acela, iar el a lăudat pe Dumnezeu şi a poruncit să se facă Vecernia sfinţirii.

Şi au căutat mult pretutindeni, pe apă şi pe uscat, de unde şi de cine s-ar fi adus o lespede ca aceea? Şi cum o duseseră în biserică, care era încuiată? Insă nu au aflat urma nimănui. Apoi au trimis trei grivne de argint acolo unde se lucrează unele lucruri ca acelea, ca să le ia meşterul pentru osteneala sa. Şi făcându-se cercetare pretutindeni, nu s-au aflat lucrătorii ei pe pământ, ci Insuşi Lucrătorul ceresc şi purtătorul de grijă al tuturor bunătăţilor a făcut-o pe ea şi a pus-o spre punerea înainte a preacuratului Său Trup şi a Cinstitului Său Sânge, voind ca pe acea masă, pe care a dăruit-o El Insuşi în casa Maicii Sale, să se junghie în toate zilele, pentru toată lumea.

Insă nu este încă sfârşitul minunilor, pentru că a doua zi, după minunata aflare a acelei lespezi, Preasfinţitul mitropolit Ioan era în mare mâhnire, căci sosise vremea sfinţirii bisericii Pecerscăi şi nu era cu dânsul la sfinţire nici un episcop, de vreme ce locul era departe. Dar iată că fără de veste au stat de faţă, cu puterea lui Dumnezeu, iubitorii de Dumnezeu episcopi: Ioan al Cernigovului, Isaia al Rostovului,

Antonie al Iurievului, Luca al Belgorodiei, care, nefiind chemaţi de nimeni din oameni, s-au aflat la rânduiala sfinţirii. Iar preasfinţitul mitropolit Ioan s-a minunat de aceasta, pentru că nu trimisese pe nimeni după episcopi şi i-a întrebat: „De ce aţi venit, nefiind chemaţi?" Răspuns-au episcopii: „Stăpâne, au venit nişte tineri trimişi de tine şi ne-au zis: «La 14 zile ale lunii august se va sfinţi biserica Pecerscăi, să fiţi gata cu toţii la Liturghie cu mitropolitul Ioan!» Iar noi auzind aceasta, după cuvântul tău, iată că am venit!"

Apoi a răspuns Antonie, episcopul Iurievului: „Eu eram bolnav şi în noaptea aceasta a intrat la mine un monah şi mi-a zis: «Mâine de dimineaţă se va sfinţi biserica Pecerscăi; să fii acolo». Şi cum am auzit aceasta, îndată m-am însănătoşit şi iată am venit aici, după porunca voastră". Iar mitropolitul voia să caute pe nişte oameni ca aceia, care i-au chemat pe ei, dar îndată s-a făcut un glas ca acesta: Stinsu-s-au cei ce iscodesc iscodiri. Iar mitropolitul şi-a întins mâinile spre cer şi a zis: „O, Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, precum la adormirea ta ai adunat pe apostoli de la marginile lumii, spre cinstea îngropării tale, aşa şi acum ai adunat pe locţiitorii lor şi împreună slujitorii noştri; deci binecuvintează-ne pe noi la acest lucru şi ne ajută nouă pentru slava Fiului tău şi a ta".

Atunci toţi au fost în spaimă, pentru atâtea minuni, care nu au luat sfârşit aici. Deci înconjurând biserica de trei ori şi venind la uşi, au început a cânta: „Ridicaţi, boieri, porţile voastre...". Şi nimeni nu era în biserică să răspundă: „Cine este acesta Impăratul slavei?", pentru că pe nici unul nu lăsaseră într-însa. Şi, fiind tăcere, s-a auzit dinăuntru un glas îngeresc, zicând: „Cine este acesta Impăratul slavei?" Deci au căutat nişte cântăreţi ca aceia, de unde sunt şi cum au intrat în biserică, fiind toate uşile încuiate; dar nu au aflat nici un om în biserică. Atunci toţi au cunoscut că pentru acea sfântă biserică toate se rânduiau cu dumnezeiasca purtare de grijă, încât au grăit despre dânsa împreună cu apostolul: O, adâncul bogăţiei şi al înţelepciunii şi al cunoştinţei lui Dumnezeu! Cât sunt de necercate judecăţile Lui şi cât sunt de neurmate căile Lui! Că cine a cunoscut mintea Domnului, sau cine s-a făcut sfetnicul Lui ? Astfel s-a săvârşit sfinţirea sfintei biserici a Pecerscăi, în anul 6597 de la zidirea lumii, iar de la naşterea lui Hristos în anul 1089, în 14 zile ale lunii august, pe vremea binecredinciosului domn al Kievului, Vsevolod Iaroslavici, ajutând Insuşi Domnul Dumnezeu şi făcând minuni în toate, cu rugăciunile Preacuratei Maicii Sale şi ale cuvioşiior părinţilor noştri Antonie şi Teodosie ai Pecerscăi.

Deci minunată este, fraţilor, povestirea acestei sfinte biserici de la Pecersca, care, mai înainte de începutul ei, a fost arătată şi în pământul nemţesc de Insuşi Domnul, care de la cinstitul Său chip de pe icoană, i-a trimis coroana şi brâul şi a arătat asemănarea ei; iar în pământul grecesc de Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, care a trimis icoana Sa şi moaştele sfinţilor mucenici şi aşijderea a arătat asemănarea ei. Iar la început şi în toată întemeierea ei, care s-a făcut în trei chipuri: prin zidire, zugrăvire şi sfinţire, pretutindeni s-a arătat lucrarea Preasfintei Treimi, căci la începutul zidirii acestei biserici Insuşi Dumnezeu Tatăl, Care este vechi de zile, a însemnat locul prin uscăciune, căci uscăciunea este urmare a vechimii şi a bătrâneţilor; apoi Fiul, Care S-a pogorât ca roua pe lână, a trimis rouă; iar a treia zi Duhul Sfânt, Care în limbi de foc S-a pogorât, a trimis foc din cer.

Asemenea şi în vremea împodobirii, Tatăl, Care a zidit pe om după chipul Său, chipul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu l-a împodobit cu mozaic în altar, fără mâini de zugrav. Fiul, Care este Soarele dreptăţii, a umplut biserica cu strălucire. Duhul Sfânt, Care S-a arătat în chip de porumbel, a arătat chipul cel de porumbel ce a zburat din gura chipului. Iar mai pe urmă, în vremea sfinţirii, Tatăl, Care oarecand a dat Legea pe lespezi de piatră, a dăruit piatra pentru Sfântul Prestol. Fiul, Care este Arhiereu mai înalt decât cerurile, i-a adunat pe arhierei în minunat chip. Duhul Sfânt, Care este limba ce a grăit vestire în tot pământul, a răspuns dinăuntrul bisericii, nefiind acolo nici un om.

Deci, dacă prin atâtea semne, Dumnezeu cel în Treime închinat a iubit a-şi întemeia această biserică, în numele iubitei Sale Maici, Cereasca împărătească este arătat că şi petrece într-însa cu dragoste, iar împreună cu El şi Impărăteasa ce stă de-a dreapta Lui, Folositoarea şi Scăparea tuturor creştinilor, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, precum singură s-a făgăduit meşterilor în Vlaherne, zicându-le: „Voi veni şi eu să văd biserica şi voi locui într-însa". Asemenea şi sfinţii lui Dumnezeu, ale căror sfinte moaşte sunt temelie neclintită sub toate zidurile, petrec nedepărtaţi în această sfântă biserică. Deci ce să

zicem despre dânsa? Căci cu adevărat este sfântă această biserică, minunată întru dreptate şi asemenea cerului! Pentru aceasta suntem datori a lăuda pe cei mai înainte răposaţi binecredincioşi domni şi boieri iubitori de Hristos, pe cinstiţii monahi şi pe toţi dreptcredincioşii care au avut osârdie spre această sfântă şi de minuni făcătoare biserică a Pecerscăi, cărora şi nouă, tuturor, fiilor Bisericii Ortodoxe, cu rugăciunile Cuvioşilor Antonie şi Teodosie ai Pecerscăi, să ne dea darul şi mila Sa Domnul Hristos, Capul Bisericii, Căruia I se cuvine cinstea şi slava cu Părintele Lui cel fără de început, cu Preasfântul şi Bunul şi de viaţă Făcătorul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

MUTAREA CINSTITELOR MOAŞTE ALE CUVIOSULUI TEODOSIE AL PECERSCĂI
(14 august)

In al optsprezecelea an după mutarea cu sufletul a cuviosului părintelui nostru Teodosie de pe pământ la cer, Dumnezeu a binevoit ca acelaşi să se mute cu trupul din peşteră în sfânta biserică a Pecerscăi, cea asemenea cu cerul. Acea mutare s-a făcut astfel: adunându-se cu un suflet toţi fraţii sfintei biserici celei mari a Pecerscăi, cu povăţuitorul lor, egumenul Ioan care era atunci, au făcut sfat ca să mute din peşteră în biserica cea mare zidită din piatră cinstitele moaşte ale Cuviosului Teodosie, fericitul şi de Dumnezeu purtătorul bărbat, cel înalt cu viaţa, minunat în bunătăţi şi mai ales în minuni. Ei ziceau în sine: „In zadar ne lipsim de părintele şi învăţătorul nostru. Nu este cu cuviinţă să fim lipsiţi de păstor, nici păstorului nu i se cuvine să-şi lase oile cele încredinţate lui de Dumnezeu, ca să nu vină fiara şi să răpească cuvântătoarea turmă a lui Hristos. Pentru aceea, fraţilor, ni se cade ca pururea să avem înaintea ochilor cinstita raclă a părintelui nostru şi totdeauna să-i aducem vrednică închinăciune. Nu este cu cuviinţă ca el să petreacă afară din mănăstire şi de biserica sa, deoarece el a întemeiat-o şi el a adunat pe monahi!"

Gândind aceasta, toţi ca printr-o gură au zis: „Să luăm din peşteră cinstitele moaşte ale iubitului nostru părinte şi să le mutăm aici, căci Domnul zice: Nu aprind făclia şi o pun sub obroc, ci în sfeşnic, ca să lumineze tuturor". Zicând acestea, îndată au rânduit locul pentru punerea cinstitelor moaşte ale sfântului şi au aşezat şi o raclă de piatră.

Şi apropiindu-se praznicul Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, înainte cu trei zile, egumenul a poruncit să se ducă în peşteră şi să sape locul unde erau puse cinstitele moaşte ale cuviosului părintelui nostru Teodosie. Iar întâiul slujitor al acelui lucru şi întâiul văzător al cinstitelor moaşte ale sfântului a fost fericitul Nestor, scriitorul acestei povestiri. El mărturiseşte astfel: „Cu adevărat şi cu încredinţare vă spun, că nu am auzit de la alţii, ci eu singur am fost începător, pentru că a venit egumenul şi mi-a zis: «Fiule, să mergem la Cuviosul Părintele nostru Teodosie...», şi am mers în peşteră, neştiind nimeni. Deci am socotit şi am însemnat locul unde vom săpa şi ne-am întors. Apoi mi-a zis egumenul: «Să iei pe cine voieşti ca să-ţi ajute; dar afară de acela să nu spui nimănui, ca să nu ştie nici unul din fraţi până ce nu vom scoate înaintea peşterii cinstitele moaşte ale sfântului».

Intr-acea zi, fiind marţi, mi-am gătit unelte pentru săpat şi seara târziu, neştiind nimenea, am luat cu mine doi fraţi, bărbaţi minunaţi în fapte bune, şi ne-am dus în peşteră. Iar acolo, făcând rugăciuni cu închinăciune şi cântând cântare de psalmi, ne-am apucat de lucru. Şi am început eu a săpa şi ostenind, am dat cazmaua în mâinile altui frate şi, săpând până la miezul nopţii, nu am putut afla cinstitele moaşte ale sfântului. Atunci am început a ne mâhni foarte tare şi a slobozi lacrimi din ochi, căci gândeam că sfântul nu binevoieşte să ni se arate. Apoi ne-a venit alt gând, să săpăm în altă parte. Atunci eu iarăşi luând lopata, am început a săpa mai cu osârdie, iar celălalt frate care era cu mine stătea înaintea peşterii şi, auzind că toacă de Utrenie, a strigat către mine: «Acum a lovit în toaca bisericii!» Iar eu săpasem atunci lângă cinstitele moaşte ale sfântului şi am răspuns: «Frate, deja am săpat!». Şi m-a cuprins o frică mare şi am început a striga: «Pentru Cuviosul Teodosie, Doamne, miluieşte-mă!» După aceasta am trimis la egumenul, zicând: «Părinte, să vii să scoatem cinstitele moaşte ale cuviosului». Şi egumenul a venit cu doi fraţi, iar eu am săpat mai mult şi, plecându-ne, am văzut moaştele lui zăcând cu sfântă podoabă, cu

toate alcătuirile întregi şi nestricate, cu faţa luminoasă, ochii închişi, buzele împreunate, iar părul i se uscase pe cap. Apoi am pus pe pat acele cinstite moaşte şi le-am scos înaintea peşterii".

Spunând acestea despre lucrul său, Sfântul Nestor mărturiseşte despre minunatele lucruri ale lui Dumnezeu care s-au făcut în vremea aflări acelor cinstite moaşte.

In noaptea aceea privegheau doi fraţi în Sfânta Mănăstire Pecersca, păzind ca nu cumva egumenul cu oarecare fraţi să mute în taină cinstitele moaşte ale cuviosului; deci, ei se uitau cu dinadinsul spre peşteră. Şi iată, lovind în toaca bisericii de Utrenie, au văzut trei stâlpi cu raze luminoase ca nişte curcubee, care stăteau lângă peştera Cuviosului Teodosie şi apoi au trecut spre vârful bisericii celei mari, unde avea să se mute cuviosul. Aceasta au văzut-o şi alţi monahi care mergeau spre biserică la Utrenie; asemenea şi mulţi dintre binecre-dincioşii din cetate.

Iar vrednicul de minune Ştefan, care întâi a fost egumen al Pecerscăi după Cuviosul Teodosie, apoi şi-a aşezat mănăstirea la Clova şi după aceasta, cu voia lui Dumnezeu, a fost episcop în cetatea Vladimir, acela se afla atunci la Clova, în mănăstirea sa, şi a văzut în noaptea aceea, peste câmp, o rază mare deasupra peşterii şi, socotind că se mută cinstitele moaşte ale Sfântului Teodosie - despre care aflase mai înainte cu o zi -, îi era foarte jale de aceasta, că se mută fără dânsul. Deci, încălecând îndată pe cal, a alergat la peşteră, luând cu sine şi pe Climent, pe care l-a pus egumen în locul său la Clova. Şi mergând ei, vedeau de departe o rază mare, şi dacă s-au apropiat, au văzut lumini multe deasupra peşterii. Apoi au mers la peşteră, dar n-au văzut nimic.

Atunci au înţeles că dumnezeiasca strălucire era din moaştele Cuviosului Teodosie. Ei s-au dus la uşa peşterii şi au găsit pe Sfântul Nestor şezând cu fraţii lângă cinstitele lui moaşte. Se mai spun şi alte fapte despre cinstitele moaşte ale Cuviosului Teodosie.

In altă zi, după aflarea cinstitelor moaşte ale cuviosului, cu voia lui Dumnezeu, s-au adunat episcopii Efrem al Pereiaslavului, Ştefan al Vladimirului, Ioan al Cernigovului, Marin al Iurievului, Antonie al Poroziei şi toţi egumenii de la toate mănăstirile cu mulţime de monahi. Asemenea şi mulţime de oameni binecredincioşi din cetate s-au dus la peşteră cu lumânări şi cu tămâieri şi, luând cinstitele moaşte ale Sfântului Teodosie, le-au pus în biserica preacinstită şi de Dumnezeu zidită. Iar sfânta biserică s-a bucurat primind pe luminătorul său; şi se vedea acolo lumina zilei acoperită de lumina făcliilor. Apoi atingându-se arhiereii, căzând preoţii, năzuind monahii cu poporul, toţi sărutau moaştele sfântului cu dragoste, înălţând cântări duhovniceşti lui Dumnezeu şi aducând laude de mulţumire cuviosului. Astfel le-au pus în biserica sa a Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în partea dreaptă, în ziua de 14 august, joi, la primul ceas din zi şi au prăznuit luminos ziua aceea. Dar nu se cade să trecem sub tăcere şi aceasta că, în ziua a treia după mutarea Cuviosului Teodosie, părintele nostru, s-a împlinit proorocia lui următoare, care a fost aşa:

Fiind încă în viaţă cuviosul nostru părinte Teodosie şi ţinând egumenia, singura lui grijă era ca să păstorească bine turma cea încredinţată lui de Dumnezeu. El nu se îngrijea numai de mântuirea sufletelor monahilor, ci şi de ale mirenilor, dar mai ales de fiii săi duhovniceşti, mângâind şi învăţând pe cei ce veneau la dânsul. Uneori se ducea şi în casele lor şi le dădea binecuvântare. Şi era un oarecare boier cu numele Ioan, fiu duhovnicesc al sfântului, şi soţia lui, Maria, amândoi fiind binecredincioşi şi vieţuiau întru întreagă înţelepciune. La aceia a mers odată sfântul în casă, căci îi iubea pe ei, de vreme ce vieţuiau după poruncile Domnului şi cu dragoste între ei. Deci, mergând, i-a învăţat despre milostenie către săraci, despre Impărăţia Cerului care se găteşte drepţilor, despre muncile păcătoşilor; apoi şi despre multe altele le-a grăit din dumnezeiasca Scriptură, până a ajuns cu cuvântul la punerea trupului în mormânt. Atunci dreptcredincioasa femeie a lui Ioan, luând cuvântul de la cuviosul, a zis către dânsul: „Cinstite părinte, cine ştie unde se va pune trupul meu?" Iar Teodosie, insuflatul de Dumnezeu, fiind plin de darul proorocesc, i-a răspuns: „Cu adevărat îţi spun că unde se va pune trupul meu, acolo te vei odihni şi tu, după ce vor trece anii vieţii tale hotărâţi de Dumnezeu". Acest lucru s-a şi împlinit la 18 ani după pristăvirea sfântului, când au fost mutate cinstitele lui moaşte, căci atunci s-a pristăvit şi Maria, femeia lui Ioan. Astfel, moaştele cuviosului s-au mutat pe 14 august, iar ea pe 17, în aceeaşi lună şi an, a fost pusă în

aceeaşi biserică Pecersca, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în dreptul mormântului lui Teodosie, în partea stângă.

Apoi, după aceea, la cincisprezece ani după mutarea Cuviosului Teodosie, s-a pristăvit la adânci bătrâneţi, având vârsta de nouăzeci de ani, bărbatul acelei femei, Ioan, boierul cel mare - fiul lui Visat, voievodul cel viteaz şi nepotul lui Ostramir voievodul -, care a fost şi el însuşi voievod multă vreme şi a trăit după legea Domnului, tot aşa ca şi drepţii cei dintâi, bun, blând şi smerit, ferindu-se de toate lucrurile cele rele. Deci l-au pus la capul femeii sale, în dreptul mormântului aceluiaşi cuvios Teodosie, ca şi la acesta să se împlinească proorocia cuviosului, de punere acolo unde este şi el.

Aici se cuvine încă a pomeni şi aceasta, că Domnul, preamărind pe cei ce-L proslăvesc, a binevoit ca părintele Teodosie să se mute cu trupul din întunecoasa peşteră în sfânta biserică Pecersca, la optsprezece ani de la pristăvirea lui. Apoi, voind ca mai mult să preamărească pe plăcutul Său, a binevoit a-l muta cu numele şi cinstirea din întunecata neştiinţă, în toate dreptcredincioasele biserici, în anul al optsprezecelea de la mutarea lui din peşteră, ca să fie el luminător a toată lumea, luminând pe toţi prin fapte bune. Aceasta s-a făcut în acest chip: Dumnezeu, ştiutorul de inimi, a pus în inima fericitului Teoctist, care atunci era egumen al Pecerscăi, să se sârguiască a se scrie numele Cuviosului Teodosie în sinaxarul bisericesc, şi să fie numărat acest cuvios în ceata cuvioşilor părinţi cei de demult şi a tuturor sfinţilor cărora Sfânta Biserică Ortodoxă le săvârşeşte prăznu-irea pretutindeni.

Deci fericitul Teoctist a început a pomeni despre aceasta binecredinciosului şi marelui domn Mihail Sviatopolc Iziaslavici şi l-a rugat să poruncească preasfmţitului mitropolit Nichifor să adune sobor de episcopi, de egumeni şi tot clerul bisericesc şi să le vestească aceasta ca, precum va fi plăcut lui Dumnezeu, aşa să rânduiască lucrul. Iar marele domn Sviatopolc, fiind iubitor de Dumnezeu şi ştiind că viaţa cuviosului este sfântă şi plăcută Domnului, i-a primit cuvântul cu dulceaţă şi, bucurându-se foarte, a chemat pe preasfinţitul mitropolit şi i-a zis să cheme la sobor pe toţi episcopii iubitori de Dumnezeu şi să facă sfat de aceasta. Iar mitropolitul, ascultându-l cu dragoste, a adunat episcopii, egumenii şi tot clerul bisericesc şi le-a spus lucrul. Deci a început şi însuşi marele domn Sviatopolc a spune tuturor viaţa Cuviosului Teodosie. Astfel toţi, cu un suflet şi cu un glas, au voit ca Preacuviosul să fie cinstit în Sfânta Biserică Ortodoxă, ca unul care a fost asemenea cu toţi sfinţii prăznuiţi de mai înainte.

Mitropolitul a mai poruncit episcopilor ca, fiecare în eparhia sa, prin toate bisericile să scrie în sinaxarul sfinţilor numele Cuviosului Teodosie. Iar episcopii au făcut aceasta cu bucurie; deci au scris numele cuviosului nostru părinte Teodosie şi au început a-l pomeni prin toate bisericile, rugându-se lui şi săvârşindu-i ziua prăznuirii cu laude în toţi anii, întru slava dătătorului a toate Dumnezeu şi a plăcutului Lui, Teodosie, cel cu nume de dar. Iar fericitului Teoctist, care s-a sârguit a sluji cu căldură părintelui său, Cuviosul Teodosie, şi a-i scrie numele lui în sinaxar, Domnul i-a răsplătit după ostenelile lui. Căci nu după multă vreme a fost ales la treapta episcopiei cetăţii Cernigovului, cea de Dumnezeu păzită şi a fost hirotonit de acelaşi preasfinţit mitropolit Nichifor.

Iar când s-a suit el pe scaun, atunci David, domnul cel iubitor de Hristos, cu soţia sa şi cu toţi boierii şi poporul, l-a primit cu nespusă bucurie, ca pe cel ce a făcut bucurie mare bisericii, când a scris în sinaxar numele Cuviosului Teodosie; pentru care, cu fericitul Teoctist şi noi aşteptăm să auzim acea bucurie: Bucuraţi-vă, că numele voastre sunt scrise în ceruri.

Aici să spunem şi povestirea fericitului episcop Simon despre minunata împodobire cu aur şi cu argint a cinstitei racle a Cuviosului Teodosie, care a împodobit sfânta biserică Pecersca ca şi cu aur şi cu argint nestricăcios, prin mutarea cinstitelor sale moaşte şi pe toate celelalte biserici ortodoxe prin cinstirea numelui său cel sfânt. Aceasta a fost astfel:

După multă vreme de la mutarea cuviosului părintelui nostru Teodosie, Gheorghe polcovnicul, fiul lui Simon, nepotul lui African, domnii nemţeşti, ţinând stăpânirea domniei, de la voievodul Gheorghe Vladimirovici Monomahovici în pământul Suzdalului, ca semn al dragostei sale celei mari către cuviosul, a voit să împodobească cinstita lui raclă. Deci a trimis din cetatea Suzdal la cetatea Kievului, cea păzită

de Dumnezeu, în Sfânta Mănăstire Pecersca, pe unul din boierii săi, anume Vasile, şi i-a dat cinci sute de grivne de argint şi cincizeci de aur, pentru ferecarea cinstitei racle a cuviosului. Iar Vasile, luând acelea, deşi nu voia, a plecat în cale, blestemându-şi viaţa şi ziua naşterii sale şi zicând: „Pentru ce a gândit domnul nostru aceasta, ca să piardă atâta bogăţie şi ce plată va lua dintr-aceasta, ca să ferece mormântul mortului? Dar, precum a adunat fără trudă, aşa şi risipeşte în deşert! Amar mie unul că am ascultat pe stăpânul meu! Pentru ce mi-am lăsat casa şi pentru cine călătoresc această cale amară, sau de la cine voi lua cinste? Nu m-a trimis la domn, nici la vreunul din puternici; deci ce voi zice către acel pumn de piatră şi cine îmi va da răspuns? Sau cine nu va râde de nebuneasca mea venire?" Acestea le zicea către cei ce erau cu el şi multe altele de acestea.

Şi i s-a arătat lui în vis Sfântul Teodosie, zicându-i cu blândeţe: „O, fiule, voiam să-ţi dau plată pentru osteneala ta; dar de nu te vei pocăi, multe rele vei suferi". Insă Vasile nu înceta cu cârteala. Iar Domnul a adus multă nevoie asupra lui pentru greşeala sa; căci toţi caii i-au murit şi toate celelalte le-au furat tâlharii, afară de comoara cea trimisă pentru ferecarea raclei sfântului. Iar Vasile deschizând comoara, a luat de acolo a cincea parte de aur şi argint şi a pus-o deosebi pentru trebuinţa sa şi a cailor, negândindu-se la pedeapsa ce îl aştepta pentru hula lui. Iar când era la Cernigov, a căzut de pe cal şi atât de tare a fost rănit, încât nu putea nici să îşi mişte mâna. Deci cei ce erau cu el, punându-l într-o căruţă, l-au dus lângă Kiev, căci înserase.

Intr-acea noapte i s-a arătat Sfântul Teodosie, zicându-i: „Vasile, au n-ai auzit pe Domnul zicând: Faceţi-vă vouă prieteni din mamona nedreptăţii, că dacă veţi sărăci, să vă primească în corturile cele veşnicei Şi iarăşi: Cel ce primeşte pe drept în numele dreptului, va lua plata dreptului? Deci bine a gândit aceasta fiul meu, Gheorghe, cu care şi tu, pentru osteneala ta, aveai să te încununezi. Dar o slavă ca aceasta, căruia tu aveai să fii părtaş cu el, nu o câştigă oricine, iar acum te-ai lipsit de toate. Insă nu te deznădăjdui de viaţa ta, căci într-alt chip nu te vei putea tămădui, de nu te vei pocăi de greşeala ta. Deci porunceşte să te ducă în Mănăstirea Pecersca, în biserica Preasfmtei Născătoare de Dumnezeu şi să te pună pe racla mea şi te vei însănătoşi. Atunci vei afla întreg şi aurul şi argintul ce a fost cheltuit de tine". Aceasta a grăit-o aievea Cuviosul Teodosie lui Vasile în noaptea aceea, iar nu arătându-i-se în vis.

Iar a doua zi, voievodul Gheorghe Vladimirovici a mers cu toţi boierii la Vasile şi, văzându-l foarte tare zdrobit, s-a mâhnit pentru el şi s-a dus. Iar Vasile, crezând vedenia sfântului, a poruncit să-l ducă în mănăstirea Pecersca. Deci, fiind ei pe mal, a intrat cineva neştiut la egumenul Pecerscăi, zicându-i: „Mergând degrab la mal, să sui pe Vasile şi să-l pui pe mormântul cuviosului Teodosie; iar când îţi va da comoara, să-l vădeşti înaintea tuturor că a luat dintr-însa a cincea parte şi, de se va pocăi, iartă-l". Zicându-i aceasta, s-a făcut nevăzut.

Iar egumenul Timotei, căutând pe omul ce i s-a arătat lui, nu l-a găsit şi nimeni nu l-a văzut intrând sau ieşind; deci, mergând la Nipru, a suit în deal pe Vasile şi l-a pus pe racla Sfântului Teodosie. Astfel s-a sculat întreg şi sănătos cu tot trupul şi a început a da egumenului comoara cea trimisă, zicând: „Ai aici patru sute de grivne de argint şi patruzeci de aur". Iar egumenul i-a zis: „Fiule, unde este încă o sută de grivne de argint şi zece de aur?" Atunci Vasile a început a se căi, zicând: „Eu le-am luat şi le-am pus deosebi. Aşteaptă-mă, părinte, şi ţi le voi da toate, căci socoteam să le tăinuiesc acestea de Atoatevăzătorul Dumnezeu". Atunci le-a scos din vasul în care erau pecetluite şi, numărându-le înaintea tuturor, le-a aflat toate întregi, cinci sute grivne de argint şi cincizeci de aur, şi toţi au preamărit pe Dumnezeu şi pe Sfântul Teodosie. Apoi Vasile a început a mărturisi pe rând toate arătările sfântului şi faptele cele pentru sine.

Iar a doua zi, voievodul luând cu sine doctori, a mers la locul unde-l văzuse pe Vasile zdrobit, vrând să-l vindece, dar nu l-a găsit. Deci înştiinţându-se că l-au dus la Mănăstirea Pecersca şi socotind că acum a murit, degrab s-a dus şi l-a găsit sănătos, ca şi cum n-ar fi fost niciodată bolnav şi, auzind de la dânsul minunile cele de mirare, s-a înspăimântat şi s-a umplut de bucurie duhovnicească. Deci, mergând, s-a închinat mormântului celui făcător de minuni al cuviosului părintelui nostru Teodosie şi s-a dus.

Auzind acestea Gheorghe, fiul lui Simon Polcovnicul, mai mult s-a lipit cu sufletul spre Preasfânta Născătoare de Dumnezeu şi spre Sfântul Teodosie. Deci pe lângă darul său cel mare, a mai dat şi lanţul pe care îl purta el însuşi şi în care erau o sută de grivne de aur. Şi a scris astfel: „Iată, eu, Gheorghe, fiul lui Simon, robul Preasfintei Stăpânei Născătoare de Dumnezeu şi al Sfântului Teodosie, fiind binecuvântat de sfânta lui mână, oarecând am bolit de ochi trei ani şi nu vedeam nici razele soarelui, iar cu cuvântul lui m-am tămăduit, căci am auzit din gura lui: «Vezi!» şi am văzut. Pentru aceasta scriu această epistolă neamului meu celui de pe urmă, ca nimeni să nu se despartă de locaşul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi al cuvioşilor părinţi Antonie şi Teodosie ai Pecerscăi, a căror rugăciune apără şi satele acelui locaş. Căci, pe când mergeam cu polovţii asupra lui Iziaslav Mstislavici, am văzut o cetate înaltă departe şi îndată am mers asupra ei, dar nimeni nu ştia ce cetate este aceea. Iar polovţii bătându-se lângă ea, mulţi au fost răniţi şi am fugit de la acea cetate; dar pe urmă ne-am înştiinţat că este o moşie a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a Mănăstirii Pecersca; iar cetate n-a fost niciodată acolo, nici înşişi aceia care locuiau în satul acela n-au înţeles ceea ce s-a făcut, şi ieşind a doua zi, au văzut vărsare de sânge şi s-au mirat de aceea. Deci, pentru aceasta vă scriu vouă, că voi toţi sunteţi scrişi în rugăciunea Sfântului Teodosie; căci acela s-a făgăduit tatălui meu, Simon, ca, precum se roagă pentru monahii săi, aşa să se roage şi pentru noi. Şi a scris o rugăciune pe care tatăl meu a poruncit să o pună în mâna sa, când avea să fie aşezat în mormânt, aşteptând făgăduinţa aceluia, pentru care cu adeverire s-a arătat unuia din părinţii purtători de Dumnezeu, zicându-i astfel: «Să spui fiului meu, Gheorghe, că am luat cele bune, pentru rugăciunile sfântului! Sârguieşte-te şi tu, fiule, să vii în urma mea prin fapte bune». Deci cine nu va voi binecuvântarea şi rugăciunile Sfântului Teodosie şi se va abate de la dânsul, acela va iubi blestemul, care nu va întârzia a veni asupra lui". Aici este sfârşitul epistolei iubitorului de Hristos, Gheorghe, cel pomenit mai sus, cu care şi noi, sfârşind această povestire ce ne stă înainte, suntem datori să ne învăţăm, ca să nu ne abatem de la binecuvântarea şi rugăciunile cele mult ajutătoare ale cuviosului părintelui nostru Teodosie; ci mai ales să ne apropiem de dânsul, prin fapte bune, căci şi el se va apropia de noi. Făcând astfel, nu ne vom teme de blestem, ci vom câştiga binecuvântarea, fiind moştenitori ai împărăţiei celei pregătite de la alcătuirea lumii, întru Domnul nostru Iisus Hristos, prin Care şi cu Care, Tatălui împreună cu Sfântul Duh, I Se cuvine slavă, stăpânire, cinste şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria (15 august)

După săvîrşirea tuturor tainelor mîntuirii noastre şi după Înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos la ceruri, Preacurata şi Preabinecuvîntata Fecioară Maria, Maica Lui şi Mijlocitoarea mîntuirii noastre, vieţuia în Biserica creştină, care începuse a-şi răspîndi numele prin toată lumea, veselindu-se pentru slava Fiului şi Dumnezeului său. Căci, prin împlinirea cuvintelor sale, ceea ce se vedea încă din zilele vieţii sale avea să fie fericită de toate neamurile; pentru că Iisus Hristos fiind slăvit pretutindeni, era fericită şi Preacurata Maica lui Dumnezeu pe pămîntul celor vii. Şi s-a apropiat de preacinstita şi preaslăvita ei adormire, fiind plină de zile; deci, dorea ca să iasă din trup şi să se ducă la Dumnezeu, pentru că era cuprinsă de necurmată şi necontenită dumnezeiască dorinţă, ca să vadă preadulcea şi preadorita faţă a Fiului său, Care şade în ceruri de-a dreapta Tatălui. Arzînd către Dînsul mai mult decît serafimii, prin văpaia dragostei, multe lacrimi izvorau din ochii săi cei preasfinţi. Ea se ruga Domnului cu căldură, ca să o ia şi pe ea la Dînsul din valea aceasta a plîngerii, şi s-o ducă în bucuriile cele de sus şi nesfîrşite.

Deci, vieţuind în casa Sfîntului Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, ieşea adeseori la Muntele Măslinilor, de unde Fiul ei, Iisus Hristos Domnul, S-a înălţat la ceruri, şi acolo îşi făcea rugăciunile sale cu dinadinsul. Odată, rugîndu-se ea cu căldură pentru a sa dezlegare din trup şi trecerea mai iute către Hristos Dumnezeu, i-a stat înainte Sfîntul Arhanghel Gavriil, care i-a fost ei din pruncie slujitor şi hrănitor întru Sfînta Sfintelor, binevestitor al întrupării lui Dumnezeu şi nedepărtat păzitor întru toate zilele vieţii sale. Acela cu prealuminoasă faţă, aducîndu-i de la Domnul cuvinte făcătoare de bucurie, i-a vestit ei mutarea, care degrabă avea să fie după trei zile.

Deci, vestind arhanghelul Preacuratei Fecioare ceasul morţii, îi zicea să nu se tulbure de aceasta, ci să primească cu veselie cuvîntul, de vreme ce viaţa aceasta trece, ca să petreacă în veci cu Cel fără de moarte, cu Împăratul slavei, Fiul ei şi Dumnezeul nostru, cu arhanghelii şi îngerii, cu Heruvimii şi Serafimii, cu toate cetele cereşti şi cu sufletele drepţilor. Căci Hristos o aşteaptă pe ea întru Împărăţia cea de sus, ca să petreacă şi să împărăţească cu Dînsul în vecii cei fără de sfîrşit. Iar moartea cea trupească nu va stăpîni peste dînsa, precum n-a stăpînit nici cea sufletească; semnul ei de dănţuire asupra morţii, va fi acesta: printr-un somn de puţină moarte adormind, dintr-acela degrab se va deştepta ca dintr-un somn şi, scuturînd de la ochi stricăciunea mormîntului ca pe o dormitare de somn, va vedea viaţa cea fără de moarte şi slava, în lumina feţei Domnului, întru care, dănţuind, cu glas de bucurie va trece în veacul acesta.

Deci, binevestitorul i-a dat un dar din rai, care era o stîlpare dintr-un copac de finic, strălucind cu lumina darului ceresc, ca ea să fie dusă înaintea patului, cînd preacinstitul şi preacuratul ei trup va fi petrecut spre îngropare. O, de cîtă mare şi negrăită bucurie şi Šveselie s-a umplut preabinecuvîntata Fecioară, pentru că ce putea să-i fie ei mai de bucurie şi mai dulce, decît ca să petreacă în ceruri, cu Fiul şi Dumnezeul său şi să se îndulcească totdeauna de vederea feţei lui celei preaiubite? Apoi, închinîndu-se pînă la pămînt, a dat mulţumire Stăpînului său, zicînd: "N-aş fi fost vrednică, Stăpîne, să Te primesc pe Tine în pîntecele meu, dacă Tu singur nu m-ai fi miluit pe mine, roaba Ta, însă am păzit vistieria Ta cea încredinţată mie; pentru aceea mă rog Ţie, Împărate al slavei, să nu mă vatăme pe mine stăpînirea gheenei, pentru că dacă cerurile şi îngerii în toate zilele se cutremură înaintea Ta, cu atît mai vîrtos omul cel zidit din pămînt, nici un bine avînd, fără numai cît va primi dintru a Ta bunătate; pentru că Tu eşti Domnul şi Dumnezeul cel veşnic binecuvîntat".

Deci, Preacurata Stăpînă dorea să vadă pe Sfinţii Apostoli cei risipiţi prin toată lumea şi să nu vadă pe stăpînul întunericului şi înfricoşările lui în ceasul ieşirii sale. De aceasta se ruga ea Domnului, ca Însuşi Fiul ei, împreună cu sfinţii Săi îngeri venind, să-i primească sufletul în sfintele sale mîini, precum i s-a făgăduit aceasta de mai înainte. Deci, după ce Stăpîna noastră şi-a făcut în Muntele Eleonului rugăciunile şi mulţumirile, şi-a plecat la pămînt cinstiţii săi genunchi înaintea lui Dumnezeu, Făcătorul său, atunci un semn de minune s-a făcut acolo: copacii măslinilor celor neîn-sufleţiţi îşi plecau vîrfurile lor în jos, închinîndu-se împreună cu dînsa, şi astfel îşi arătau slujirea lor cea cu cuviinţă de rob. Prin aceasta cinsteau pe Maica lui Dumnezeu şi de cîte ori dînsa se închina la pămînt şi se scula de la închinăciune, de atîtea ori şi copacii aceia se aplecau şi se ridicau, închinîndu-se.

După rugăciune, Preacurata Fecioară întorcîndu-se acasă, îndată s-au cutremurat toate de dumnezeieştile puteri care nevăzut o înconjurau pe dînsa şi de slava cea preasfîntă cu care era strălucită Maica lui Dumnezeu. Pentru că faţă ei cea preacinstită, care strălucea de-a pururea cu darul mai mult decît faţa lui Moise, care altădată a grăit cu Dumnezeu în Sinai, s-a luminat atunci mai mult cu nespusă slavă; deci, Preacurata a început a-şi pregăti cele pentru ducerea ei. La început a spus aceasta lui Ioan, fiul cel încredinţat de Hristos, şi i-a arătat stîlparea cea luminoasă, care de la înger i se dăduse, poruncindu-i lui s-o ducă înaintea patului ei. După aceea a spus de plecarea ei degrab şi celorlalţi slujitori ai casei ei. Ea a poruncit ca să împodobească cămara şi patul, să o tămîieze bine, să pună multe lumînări, să le aprindă şi să gătească toate cele trebuincioase pentru îngropare. Deci, Ioan îndată a trimis la Sfîntul Iacov, ruda Domnului, întîiul ierarh al Ierusa-limului şi tuturor neamurilor şi vecinilor, spunîndu-le de moartea cea apropiată a Maicii lui Dumnezeu şi le-a arătat şi ziua morţii. Sfîntul Ioan a trimis nu numai tuturor credincioşilor din Ierusalim, dar şi prin cetăţile şi satele ce erau primprejur. Astfel s-au adunat cu el toate rudeniile de pretutindeni, precum şi o mulţime de credincioşi.

Preasfînta Fecioară a spus tuturor la arătare toate cuvintele cele ce i le-a zis îngerul despre mutarea sa la cer şi, ca încredinţare a celor grăite, le-a arătat stîlparea cea de finic, ce i-o adusese îngerul Gavriil şi care strălucea ca o rază cu lumina cereştii slave. Deci, toţi cei ce se adunaseră la Preacurata Maica Domnului, auzind de acest sfîrşit din preasfînta ei gură, plîngeau; iar din această pricină casa se umplea de plînsete şi tînguiri şi o rugau pe Stăpîna cea milostivă, ca pe o Maică a tuturor, să nu-i lase pe ei sărmani. Însă ea le poruncea să nu plîngă, ci să se bucure pentru moartea ei că, stînd mai aproape şi înaintea scaunului lui Dumnezeu, privind faţă către faţă pe Fiul şi Dumnezeul Său şi vorbind gură către

gură, Şatunci va putea cu mai multă înlesnire ca să se roage şi să milostivească bunătatea Lui. Ea îi încredinţa pe cei ce plîngeau că, după mutarea sa, nu-i va lăsa sărmani; dar nu numai pe aceia, ci pe toată lumea o va cerceta, o va privi şi va ajuta celor din primejdii. Cu aceste cuvinte mîngîietoare, pe care le grăia către cei ce stăteau de faţă şi plîngeau, ridica mîhnirea din inimile lor şi le potolea tînguirea cea cu lacrimi. Ea a poruncit ca cele două haine ale ei să le dea la două văduve sărace, care îi slujeau cu dragoste sîrguitoare şi hrana lor o aveau de la dînsa. Asemenea a poruncit şi pentru cinstitul ei trup, să se îngroape în satul Ghetsimani de lîngă Muntele Eleon, care nu este departe de cetatea Ierusalimului, pentru că acolo, în valea lui Iosafat, era mormîntul sfinţilor şi drepţilor ei părinţi, Ioachim şi Ana, şi a Sfîntului şi Dreptului Iosif, logodnicul său; adică între Ierusalim şi Muntele Eleonului se aflau mormintele oamenilor săraci din toată cetatea.

Aceasta poruncindu-le şi aşezîndu-le ea, s-a făcut deodată un zgomot foarte mare, ca de tunet, şi mulţime de nori a înconjurat casa aceea; căci cu dumnezeiasca poruncă, sfinţii îngeri, luînd pe Sfinţii Apostoli de la marginile lumii, i-au adus pe nori în Ierusalim, şi i-au pus la Sion înaintea uşilor casei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Văzîndu-se unul pe altul, se bucurau şi se întrebau care este pricina pentru care i-a adunat Domnul. Ieşind la ei Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, i-a sărutat cu bucurie şi cu lacrimi, spunîndu-le că s-a apropiat vremea ducerii de la cele pămînteşti a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Atunci au înţeles Sfinţii Apostoli că pentru aceea i-a adunat Domnul din toată lumea, ca să fie de faţă la fericitul sfîrşit al Preacuratei Maicii Lui, şi ca să-i îngroape cu cinste sfîntul ei trup; deci, s-au umplut de multă jale pentru moartea ei. Intrînd în casă, au văzut pe Maica lui Dumnezeu şezînd pe pat, plină de duhovnicească veselie. Închinîndu-se, i-au zis: "Binecuvîntată eşti Tu de Domnul, cel ce a făcut cerul şi pămîntul!" Iar Preacurata a zis către ei: "Pace vouă, fraţilor aleşi de Domnul!" Şi i-a întrebat: "Cum aţi venit aici?" Iar ei au spus că fiecare din ei, prin Duhul puterii lui Dumnezeu, din părţile unde propovăduiau, au fost răpiţi de nori şi aduşi.

Atunci Preasfînta Fecioară a preamărit pe Dumnezeu că i-a împlinit dorinţa inimii sale, ascultîndu-i rugăciunea; pentru că dorea ca la sfîrşitul ei să vadă pe Sfinţii Apostoli. Şi a zis către ei: "Domnul v-a adus pe voi aici spre mîngîierea sufletului meu, care se va despărţi de trup, precum cere datoria firii omeneşti. Acum s-a apropiat vremea cea hotărîtă de Ziditorul meu!" Iar ei au zis către dînsa cu jale: "Stăpînă, văzîndu-te pe tine petrecînd în lume, ne mîngîiem ca de Însuşi Stăpînul şi Învăţătorul nostru, iar acum vom suferi jalea şi întristarea inimilor noastre, lipsindu-ne de petre-cerea ta pe pămînt împreună cu noi. Dar, de vreme ce cu voinţa Celui născut din tine, te muţi la cele mai presus de lume, de aceea ne bucurăm de sfatul lui Dumnezeu cel rînduit pentru tine; însă pătimim durere pentru sărăcirea noastră, că de acum nu te vom mai vedea aici pe tine, Maica şi mîngîietoarea noastră!"

Grăind Sfinţii Apostoli acestea, se udau cu lacrimi. Atunci ea a zis către ei: "O, prieteni şi ucenici ai lui Hristos, nu plîngeţi! Nu amestecaţi bucuria mea cu întristarea voastră, ci bucuraţi-vă împreună cu mine, că mă duc la Fiul şi Dumnezeul meu; iar voi să îngropaţi trupul meu, cum îl voi înfrumuseţa pe pat, ducîndu-l în Ghetsimani. După aceea să vă întoarceţi iar la slujba cuvîntului care vă este înainte; iar pe mine, după ducerea mea de la voi, de va voi Dumnezeu, Şputeţi să mă vedeţi!" Astfel vorbind dumnezeiasca Maică cu Sfinţii Apostoli, a sosit şi dumnezeiescul Apostol Pavel, vasul cel ales, care, căzînd la picioarele Maicii lui Dumnezeu, i s-a închinat şi, deschizîndu-şi gura, a fericit-o, zicînd: "Bucură-te, Maica vieţii şi luminarea propovăduirii mele, cu toate că nu m-am îndulcit cu vederea feţei lui Hristos, Domnul meu, mai înainte de înălţarea Lui la cer; însă, văzîndu-te acum pe tine, cred că-L văd pe Dînsul".

Cu Sfîntul Pavel erau şi următorii lui, Dionisie Areopagitul, Ierotei cel minunat şi Timotei, asemenea şi ceilalţi apostoli din cei 70, aducîndu-i Sfîntul Duh pe toţi, ca toţi să se învrednicească de binecuvîntarea Preasfintei Fecioare Maria şi să se rînduiască îngroparea cea cuviincioasă a Maicii Domnului. Deci, ea pe fiecare îl chema la sine pe nume şi-i binecuvînta şi le fericea credinţa şi ostenelile lor cele suferite întru buna-vestire a lui Hristos, dorin-du-le fiecăruia fericirea veşnică, pentru starea împreună a toată lumea, şi făcea rugăciuni către Dumnezeu pentru viaţă cu pace.

Sosind ziua a cincisprezecea a lunii August, şi venind acel ceas aşteptat şi binecuvîntat, care era ales pentru mutarea Prea-sfintei Născătoare de Dumnezeu, ea voia să se săvîrşească. Deci, fiind multe lumînări aprinse şi făcîndu-se de Sfinţii Apostoli doxologia lui Dumnezeu, preanevinovata Fecioară zăcea cu cinste pe patul cel împodobit, care se pregătise către fericita plecare, aşteptînd venirea la dînsa a Fiului şi Domnului ei Cel preadorit. Apoi, deodată a strălucit în casă o lumină a dumnezeieştii slave. De acea strălucire lumînările s-au întunecat, şi, la cîţi s-a descoperit vedenia aceea, s-au spăimîntat toţi; iar acoperămîntul casei se vedea deschis, şi slava Domnului venea din cer. Atunci, iată, Hristos, Împăratul slavei, cu arhanghelii şi cu îngerii, cu toate cereştile puteri, şi cu sufletele drepţilor şi sfinţilor strămoşi şi prooroci, au vestit Preasfintei Fecioare Maria mai-nainte, că Hristos se apropia către Preacurata lui Maică. Ea, văzînd venirea de faţă a Fiului Său, a strigat cu bucurie cuvintele obişnuitei sale cîntări, grăind: *Măreşte suflete al meu pe Domnul şi s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mîntuitorul meu, că a căutat spre smerenia roabei sale...*

Apoi s-a ridicat de pe pat, sîrguindu-se întru întîmpinarea Lui, şi s-a închinat Domnului ei; iar Iisus Hristos, apropiindu-se, privea spre dînsa cu preaiubiţii Săi ochi, şi-i zicea: "Vino cea de aproape a Mea, vino, porumbiţa Mea, vino, mărgăritarul Meu cel scump, şi intră în vistieriile vieţii celei veşnice!" Iar ea, închinîn-du-se, a zis: "Bine este cuvîntat numele slavei Domnului Dumnezeului meu, Cel ce ai voit a mă alege pe mine, Împărate al slavei, întru Împărăţia Ta cea fără de sfîrşit! Tu ştii, Doamne, că din toată inima Te-am iubit pe Tine şi am păzit vistieria cea încredinţată mie de către Tine, iar acum primeşte în pace sufletul meu, şi mă acoperă pe mine, ca nici o strîmbătate satanicească să nu mă întîmpine pe mine!"

Atunci Domnul, mîngîind-o pe ea cu cuvinte preadulci, îi zicea să nu se teamă de puterile satanei, care sînt călcate de picioarele ei, ci să treacă cu îndrăzneală de la pămînt spre cele cereşti; pentru aceea o chema cu dragoste. Iar ea cu bucurie a răspuns: *Gata este inima mea, Dumnezeule, gata este inima mea*. Şi iarăşi a zis cuvîntul ei cel vechi: *Fie mie acum după cuvîntul tău!* Deci, s-a culcat pe pat şi, veselindu-se negrăit pentru vederea prealuminatei feţe a Domnului şi a Fiului său Cel preaiubit, din dragostea cea preadulce către Dînsul şi din bucurie duhovnicească, preasfîntul său suflet l-a dat în mîinile Fiului său. Însă nici o durere trupească n-a avut, Šci a adormit ca într-un somn dulce. Deci, Acela pe Care ea L-a zămislit fără de stricăciune şi L-a născut fără de durere, a luat din trup fără durere preacinstitul ei suflet şi trupului ei cel preacinstit nu i-a dat să vadă stricăciunea. Atunci îndată s-a început acea bucurie şi acea dulce cîntare îngerească, întru care se auzeau aceste cuvinte, repetîndu-se adeseori de îngeri, adică cuvintele închinării lui Gavriil: *Bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu tine, binecuvîntată eşti tu între femei!*

Astfel a fost petrecut sfîntul ei suflet de mîinile Domnului la toate cereştile rînduieli cu bucurie. Şi o petreceau pe ea şi ochii apostolilor, care se învredniciseră a privi la acea preaslăvită vedenie, precum altădată pe Domnul, Care se înălţa din Muntele Eleonului, L-au petrecut cu ochii şi erau înspăimîntaţi ca nişte uimiţi. Apoi, venindu-şi întru sine, s-au închinat Domnului Celui ce a înălţat la cer sufletul Maicii Sale. Ei cu lacrimi au înconjurat patul, şi au văzut preasfînta faţă a Sfintei Maria strălucind ca soarele, şi bunămirosire străină ieşea din curatul ei trup, care covîrşea toate aromatele pămînteşti, şi pe care limba omenească nu poate a le spune. Apoi cu toţii au sărutat cu frică şi cu cucernicie acel trup curat, cinstindu-l cu evlavie; deci, s-au sfinţit din atingerea lui, simţind în inimile lor preamultă bucurie duhovnicească, din darul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Astfel se dădeau tămăduiri bolnavilor, ochii orbilor se luminau, auzul surzilor se vindeca, picioarele şchiopilor se întăreau, duhurile cele necurate se izgoneau, şi se tămăduiau toate bolile. Toate acestea se făceau numai cu singură atingere de patul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Acestea toate făcîndu-se aşa, s-a început petrecerea primi-torului de Dumnezeu trup al Mariei. Sfîntul Petru era la început cu Sfîntul Pavel, iar Sfîntul Iacov, ruda Domnului, şi cu ceilalţi mari Sfinţi Apostoli, au ridicat pe umeri patul. Sfîntul Ioan ducea înaintea patului acea stîlpare strălucitoare de lumină. Apoi venea toată adunarea de sfinţi şi mulţimea poporului, cu lumînări şi cu cădiri împrejur, înainte mergînd şi urmînd şi cîntîndu-se cîntarea cea de moarte. Sfîntul Petru începea, iar ceilalţi după dînsul cîntau cu un glas psalmul lui David: *Întru ieşirea lui Israel din Egipt...*, şi la fiecare stih se adăuga *Aliluia*. Asemenea cîntau şi alţi psalmi de prăznuire, de mulţumire şi de laude precum lucra Duhul Sfînt în gurile celor ce

cîntau. Acel trup primitor de Dumnezeu al Preacuratei Fecioare a fost dus cu slăvită petrecere, de la Sion, prin cetatea Ierusalimului, la satul Ghetsimani. Deasupra patului şi deasupra celor ce-l petreceau, s-a făcut un cerc de nori mare şi luminos în chip de cunună, care strălucea cu neobişnuită rază; iar prin nori se auzeau dulci cîntări îngereşti de uimire, care umpleau văzduhul şi totul se lucra pe pămînt în auzul poporului.

Acel cerc de nori în chip de cunună mergea cu cîntarea îngerească prin văzduh deasupra trupului Maicii lui Dumnezeu, care se petrecea pînă la mormînt. La o petrecere de bucurie ca aceasta, care a o spune după vrednicie nici un cuvînt nu este îndestulat, s-a întîmplat un lucru potrivnic: poporul Ierusalimului foarte numeros al evreilor necredincioşi, auzind acea străină cîn-tare şi văzînd acea preaslăvită petrecere a trupului celui primitor de Dumnezeu, a ieşit din case şi urma prin cetate, mirîndu-se de atîta slavă şi cinste care se făcea trupului Maicii lui Hristos. Deci, înştiinţîndu-se de aceasta arhiereii şi cărturarii, s-au umplut de zavistie şi de mînie şi au trimis slujitori şi ostaşi şi au îndemnat pe mulţi din popor ca, alergînd cu arme, să gonească pe cei ce petreceau trupul Sfintei Maria, şi pe ucenicii Šlui Iisus să-i rănească, iar trupul să-l ardă cu foc. Deci, cînd cei îndemnaţi spre fapta cea rea alergau cu mînie înarmaţi ca la război şi aproape erau să-i ajungă, atunci îndată acel nor din văzduh, plecîndu-se la pămînt, a înconjurat ca un zid soborul Sfinţilor Apostoli, asemenea şi pe toţi care erau cu dînşii, încît numai cîntarea se auzea, iar ei singuri erau nevăzuţi de cei ce veneau cu scop rău. Atunci sfinţii îngeri, zburînd nevăzut deasupra preacuratului trup şi deasupra cetei credincioşilor, au lovit cu orbire pe acei făcători de rău şi au sfărîmat capetele multora de zidurile cetăţii; iar alţii, neştiind pe unde să meargă, pipăiau zidurile şi căutau povăţuitori.

Atunci s-a întîmplat unuia din numărul preoţilor din legea veche, anume Atonie, de a ieşit la drum. Acela, după ce norul s-a ridicat la înălţime după dumnezeiasca rînduială şi pentru o mai mare minune, a văzut pe Sfinţii Apostoli şi mulţimea credincioşilor cu lumînări şi cu cîntări de psalmi, înconjurînd patul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, şi, umplîndu-se de zavistie, a înnoit în sine vechea răutate asupra Domnului nostru Iisus Hristos, şi a zis: "Acesta este trupul care a născut pe înşelătorul acela, care a stricat legea părinţilor noştri! Vezi ce fel de cinste are? Şi, fiind tare cu trupul, de mare mînie, s-a repezit cu sălbăticie şi a alergat spre pat, voind să răstoarne la pămînt preacuratul trup al Preasfintei Fecioare Maria. Dar, cînd mîinile lui cele îndrăzneţe s-au atins de pat, îndată au fost tăiate de sabia cea nematerialnică a izbîndirii lui Dumnezeu de îngerul cel nevăzut, şi au rămas lipite de pat; iar Atonie a căzut, răcnind şi văitîndu-se cu amar.

Dar, cunoscîndu-şi greşeala, se căia şi striga către apostoli: "Miluiţi-mă pe mine, robii lui Hristos!" Sfîntul Apostol Petru, poruncind să stea cu patul ce se purta, a zis lui Atonie: "Iată, ai luat ceea ce ai căutat; deci, cunoaşte că Dumnezeul izbîndirilor este Domnul; dar a te tămădui de răni noi nu putem, decît numai Domnul nostru, spre care voi v-aţi sculat cu nedreptate, l-aţi prins şi l-aţi ucis. Acum nici El nu va voi să-ţi dea tămăduire, dacă nu vei crede într-Însul mai întîi cu toată inima şi de nu vei mărturisi cu gura că Iisus este adevăratul Mesia, Fiul lui Dumnezeu". Atonie a strigat: "Cred că El este Mîntuitorul lumii Hristos, cel vestit de prooroci mai-nainte! Noi şi mai-nainte l-am ştiut că El este Fiul lui Dumnezeu, dar din zavistie, întunecîndu-ne cu răutate, n-am voit să mărturisim măririle lui Dumnezeu, şi i-am rînduit cu nedreptate moarte. Dar El, cu puterea dumnezeirii înviind a treia zi, ne-a umplut de ruşine pe noi, toţi urîtorii lui, pentru că ne sîrguiam să ascundem Învierea Lui, dînd multă plată străjerilor; dar n-am putut, fiindcă slava Lui a străbătut pretutindeni.

Atonie mărturisind acestea şi căindu-se de greşeala ce a făcut cu îndrăzneală, Sfinţii Apostoli s-au bucurat împreună cu toţi credincioşii, precum şi îngerii se bucură de păcătosul care se pocăieşte. Apoi Petru a poruncit lui Atonie ca să lipească cu credinţă rănile mîinilor tăiate de mîinile care erau atîrnate de pat şi să cheme numele Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu cu credinţă. Făcînd Atonie aceasta, îndată mîinile cele tăiate s-au lipit la locurile lor şi s-au făcut sănătoase desăvîrşit, rămînînd pe dînsele numai semnul tăierii ca o aţă roşie, care înconjura carnea de la încheieturi. Atonie, căzînd înaintea patului, s-a închinat lui Hristos Dumnezeu, Cel născut din Preacurata Fecioară, şi a fericit-o cu multe laude pe aceea care L-a născut, aducînd pentru dînsa prooroceşti mărturii din Scriptură, precum şi pentru Hristos singur, încît toţi se mirau foarte mult de vorbele acelea şi de acea slăvită tămăduire a mîinilor lui Atonie,

Şşi pentru cuvintele lui cele înţelepte, grăite spre slava lui Hristos Dumnezeu şi spre lauda Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Atonie, intrînd în rînd cu Sfinţii Apostoli, a urmat patului care se ducea la Ghetsimani. Asemenea şi cei ce erau orbiţi şi cîţi şi-au cunoscut greşeala alergau cu pocăinţă, fiind duşi de povă-ţuitori la Născătoarea de Dumnezeu, şi se atingeau cu credinţă de cinstitul pat; atunci îndată cîştigau vederea ochilor lor trupeşti şi sufleteşti, că milostiva Maică a tuturor, Preasfînta Stăpînă de obşte, precum în naşterea sa a făcut bucurie la toată lumea, tot aşa şi în adormirea sa n-a voit să mîhnească pe nimeni, ci pe toţi, deşi o vrăjmăşeau pe ea, i-a mîngîiat cu milostivire, cu darul şi cu bunătatea sa, fiind Maica cea bună a bunului Împărat.

Sfinţii Apostoli cu toată mulţimea credincioşilor, ajungînd la satul Ghetsimani, cînd au pus lîngă mormînt patul cu preasfîntul trup, atunci s-a ridicat iar strigare de plîngere în popor, tînguin-du-se toţi pentru sărăcia lor şi pentru lipsirea unei bunătăţi ca aceasta. Ei, căzînd la trupul preasfintei Născătoare de Dumnezeu, îl cuprinseră, îl udau cu lacrimi şi îi dădeau sărutarea cea mai de pe urmă; deci, abia spre seară l-au pus în mormînt şi, punînd o piatră mare deasupra, nu se depărtau de la mormînt, fiind ţinuţi de dragostea către Maica lui Dumnezeu. Sfinţii Apostoli au zăbovit în satul acela trei zile, petrecînd lîngă mormîntul Preacuratei Fecioare, săvîrşind ziua şi noaptea cîntări de psalmi.

În toată vremea aceea de trei zile, se auzeau în văzduh preadulci glasuri de oşti cereşti cîntînd şi lăudînd pe Dumnezeu şi fericind pe Maica lui Dumnezeu. Dar s-a întîmplat, după dumnezeiasca rînduială, ca Sfîntul Toma, unul din apostoli, să nu se afle la preaslăvita îngropare a trupului cel de Dumnezeu primitor al Preacuratei Fecioare, ci el a sosit a treia zi la Ghetsimani. El se mîhnea şi se întrista foarte mult, că nu s-a învrednicit de binecu-vîntarea şi de sărutarea cea mai de pe urmă a Preasfintei Fecioare Maria, precum s-au învrednicit ceilalţi Sfinţi Apostoli. Nici s-a învrednicit să vadă dumnezeiasca slavă, tainele lui Dumnezeu cele minunate, lucrările cele de la adormirea ei şi petrecerea trupului care a fost, şi pe care ceilalţi s-au învrednicit a o vedea, deci, plîngea mult de aceasta. Pentru aceea Sfinţilor Apostoli le era jale de dînsul şi s-au sfătuit ca să deschidă mormîntul, ca măcar astfel să vadă trupul Preacuratei Stăpîne Născătoare de Dumnezeu şi, închinîndu-se aceluia şi sărutîndu-l, să primească răcorire de jalea sa şi mîngîiere de mîhnirea sa.

Dar, cînd au prăvălit piatra şi au deschis mormîntul, îndată s-au spăimîntat, pentru că au văzut mormîntul deşert, nefiind în el nimic altceva decît numai cele de îngropare, şi din care ieşea mare mirosire de bună mireasmă. Sfinţii stăteau şi se minunau şi nu pricepeau ce este aceasta! Deci, sărutînd cu lacrimi şi cu cucerni-cie acea pînză cinstită şi curată ce rămăsese în mormînt, s-au rugat împreună Domnului ca să li se descopere unde se află cinstitul trup al Maicii Domnului. Spre seară, apostolii au şezut să-şi întărească puţin trupurile cu hrană. Iar obiceiul mesei apostoleşti era într-acest chip: între dînşii lăsau un loc gol, cu o pernă pe dînsul, iar pe pernă, o bucată de pîine, locul acela era în cinstea Mîntui-torului Hristos.

După masă, sculîndu-se şi făcînd mulţumire, au luat acea bucată de pîine ce era menită Domnului, şi au ridicat-o, slăvind numele cel mare al Preasfintei Treimi, şi sfîrşeau cu această rugăciune: "Doamne, Iisuse Hristoase, ajută-ne nouă!" Apoi mîncau bucata aceea de pîine ca o binecuvîntare a Domnului. Astfel făceau Sfinţii Apostoli, nu numai cînd erau împreună, ci şi fiecare făcea aşa unde se întîmpla. ŠAtunci ei adunîndu-se în Ghetsimani şi mîncînd împreună, mintea şi vorba nu le era de altceva, decît numai pentru aceasta, că n-au găsit în mormînt preasfîntul trup al Născătoarei de Dumnezeu.

După sfîrşitul mesei, sculîndu-se şi începînd, după obicei, să ridice bucata de pîine pusă în partea Domnului şi să slăvească pe Preasfînta Treime, îndată s-a auzit un glas de cîntare îngerească. Ei, ridicîndu-şi ochii, au văzut vie în văzduh pe Preacurata Fecioară Maica Domnului nostru, stînd cu mulţime de îngeri şi strălucind cu negrăită slavă, şi a zis către dînşii: "Bucuraţi-vă, căci eu sînt cu voi în toate zilele!" Atunci ei, umplîndu-se de bucurie, în loc de "Doamne, Iisuse Hristoase", au strigat: "Preasfîntă Născătoare de Dumnezeu, ajută-ne nouă!" De atunci Sfinţii Apostoli s-au încredinţat despre

aceasta şi toată Biserica a crezut astfel, că Preacurata Născătoare de Dumnezeu a fost înviată a treia zi de Fiul şi Dumnezeul său, şi a fost luată cu trupul la ceruri.

Deci, întorcîndu-se ei iarăşi la mormînt, au luat pînza cea curată, care rămăsese spre mîngîierea celor scîrbiţi şi spre mărturia cea adevărată a sculării din mormînt a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Aceasta s-a făcut, pentru că nu se cădea cortului vieţii să fie ţinut de moarte şi să rămînă cu cealaltă făptură în stricăciunea pămîntului, ea care a născut din nestricatul său trup pe Ziditorul făpturii. Şi s-a mai vădit prin această minunată înălţare, că Dătătorul legii este împlinitorul legii celei date de El, ca fiii să cinstească pe părinţii lor. Deci, ei au cinstit pe Maica Sa cea fără de prihană ca pe Sine; căci precum Hristos singur a înviat cu slavă a treia zi, tot aşa a luat-o şi pe ea la Sine în cele cereşti. Despre aceasta zicea mai înainte şi dumnezeiescul David: *Scoală-Te, Doamne, în odihna Ta, Tu şi chivotul sfinţirii Tale*. Astfel s-au împlinit prooroceştile cuvinte ale lui David, în învierea Domnului şi a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu; căci, precum a fost mormîntul Fiului său tăiat în piatră, tot aşa a fost şi mormîn-tul Maicii lui Dumnezeu, care se vede deşert şi închinat de credincioşi pînă acum.

Aşa a binevoit dumnezeiasca rînduială, ca Sfîntul Toma să nu fie la Adormirea Preacuratei Maicii Domnului, ca pentru dînsul să se deschidă mormîntul şi să se încredinţeze Biserica despre învierea Preasfintei Născătoare, căci şi mai-nainte, despre învierea lui Hristos, s-a încredinţat tot prin necredinţa lui Toma. Astfel a fost adormirea Preacuratei şi Preabinecuvîntatei Născătoare de Dumnezeu. Astfel a fost îngroparea trupului ei cel fără de prihană. Astfel a fost încredinţarea despre slăvită învierea ei din mormînt şi despre luarea trupului la ceruri. Sfinţii Apostoli, după săvîrşirea tuturor acelor minuni şi taine ale lui Dumnezeu, s-au întors iarăşi purtaţi de nori, fiecare în partea sa, unde propovăduiau cuvîntul.

Despre felul petrecerii Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu pe pămînt, a scris Sfîntul Ambrozie, zicînd: "Era Fecioară nu numai cu trupul, dar şi cu duhul, smerită în inimă, înţeleptită în cuvinte, negrabnică la grăire, totdeauna la citire, trează în osteneli, prea înţeleaptă în vorbire, vorbind precum cu Dumnezeu, iar nu precum cu oamenii. Pe nimeni nu asuprea, ci tuturor le dorea bunătăţi; nu s-a îngreţoşat niciodată de vreun om sărac, nici a rîs de cineva, ci pe toate cele ce le vedea, le fericea. Nimic nu era în gura ei, ceva într-acest fel, care să nu fie dar vărsat; era în toate lucrurile cele fecioreşti, iar vederea ei era chip al desăvîrşirii celei dinlăuntru, era model de milostivire şi de bunătate". Apoi ce fel era cu obiceiul ei cel preasfînt şi cu chipul cel trupesc, aceasta se află astfel scris la Epifanie şi la Nichifor: "Ea era în tot lucrul cinstită Šşi statornică. Grăind, foarte puţin şi numai ce era de trebuinţă. Lesnicioasă spre a asculta, grăitoare de bine, dînd fiecăruia cinstire; era măsurată la sfat, obişnuia totdeauna a vorbei cuviincios către fiecare om, fără de rîs şi fără de tulburare, dar mai ales fără de mînie.

Vederea feţei ei era ca vederea grăuntelui de grîu; părul, galben; ochii, ascuţiţi la vedere; iar luminile erau asemenea cu măslina. Sprîncenele ei erau negre şi plecate; nasul, potrivit; buzele, ca floarea trandafirului, pline de cuvinte dulci. Faţa, nici rotundă, nici scurtă, ci puţin lungăreaţă. Mîinile şi degetele, lungi. În scurt, era împărtăşită de toată măreţia; smerită, neprefăcîndu-şi faţa deloc, şi nici o moliciune nu avea cu sine, ci totdeauna umilinţă aleasă. Hainele care le purta erau proaste, precum le arăta şi sfîntul acoperămînt al preasfîntului ei cap. Şi ca să spun pe scurt: în toate lucrurile ei era de faţă mult dar dumnezeiesc. Iar acum, sălăşluindu-se în cele cereşti şi stînd de-a dreapta Scaunului lui Dumnezeu, în ce fel este, să spună gurile îngerilor şi a arhanghelilor, cum şi duhurile şi sufletele drepţilor, care stau înaintea ei. Deci, precum de vederea feţei lui Dumnezeu, tot aşa şi de vederea feţei Preacuratei Născătoare de Dumnezeu săturîndu-se, aceştia să grăiască pentru ea după vrednicie. Iar noi slăvim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, să ne închinăm ei cu osîrdie, ca una ce este slăvită şi fericită de toate neamurile în veci. Amin".

Pentru toată viaţa din început a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, s-a scris cîte o parte în celelalte praznice ale ei; la zămislire, la naştere, la intrarea în Biserică, la Buna Vestire, la Naşterea lui Hristos şi la Întîmpinare. Aici, după descrierea despre adormirea ei cea fără de moarte, spre împlinirea istoriei celei despre ea, se adaugă şi aceasta: Cum şi unde a petrecut Stăpîna noastră după Înălţarea lui Hristos?

Sfîntul Evanghelist Luca scrie în Faptele Apostolilor, că, Domnul înălţîndu-Se la ceruri, ucenicii Lui s-au întors de la Muntele Eleonului la Ierusalim, şi s-au suit în foişorul unde a fost Cina cea de Taină a lui Hristos. Şi toţi aşteptau cu un suflet în rugăciuni şi în cereri, cu femeile şi cu Maria, Maica lui Hristos, pe care, după ducerea Domnului de la dînşii, o aveau ca pe o mîngîiere şi răcorire în mîhniri, întărire şi învăţătoare în credinţă. Pentru că aceasta, toate cuvintele care le spunea şi toate faptele cele minunate, începînd de la Buna Vestire cu zămislirea cea fără de sămînţă şi naşterea cea fără de stricăciune a lui Hristos, cele ce se făceau în pruncia şi în viaţa Lui mai înainte de botezul lui Ioan, toate acestea le spunea iubiţilor ucenici ai Fiului Său. Şi, ca una ce avea de la Duhul Sfînt mai multă descoperire pentru dumnezeirea Lui şi din vederea lucrurilor lui Hristos, îi încredinţa pe dînşii prin spunerea cu de-amănuntul de toate faptele ce s-au făcut cu dumnezeiasca putere, mai înainte pînă ce s-a arătat lumii, şi cu acelea îi întărea în credinţa cea fără de îndoială.

Toţi se rugau în foişorul acela, aşteptînd venirea Duhului Sfînt, pe Care a făgăduit Domnul că-L va trimite lor Tatăl, şi se pregăteau înainte de primirea darurilor lui Hristos. După cele zece zile de la Înălţarea Domnului, cînd s-a făcut pogorîrea Sfîntului Duh în chip de limbi de foc peste Sfinţii Apostoli, la început Sfîntul Duh a stat peste Sfînta Fecioară Maria, în care şi mai înainte îşi avea locuinţă plăcută şi iubită, şi totdeauna petrecea nedepărtată. În vremea aceea a primit binecuvîntata Fecioară pe Duhul Sfînt, mai mult decît pe toţi apostolii; căci, pe cît vasul se face mai mare, pe atît mai multă apă încape în sine. Deoarece Preacurata Fecioară era vas al Sfîntului ŠDuh mai mare decît toţi, pentru că este mai înaltă decît apostolii şi decît ceilalţi sfinţi, precum îi cîntă Biserica, zicînd: "Cu adevărat eşti mai presus decît toţi, Fecioară Curată!" Tot astfel darul Duhului Sfînt a încăput în sine mai mult decît în toţi.

Petrecerea Preacuratei Fecioare era în casa Sfîntului Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, care era în cetatea Ierusalimului. Ea a rămas la el din ceasul acela, cînd a zis Domnul pe cruce: *Femeie, iată Fiul Tău!* Iar ucenicului: *Iată Maica ta!* Deci, ucenicul a luat-o întru ale sale şi slujea ei ca maicii sale. Sfinţii Apostoli, după primirea Sfîntului Duh, nu s-au risipit îndată prin lume, ci au petrecut mult în Ierusalim, precum este arătat în Faptele Apostolilor. Acolo se scrie că, după uciderea Sfîntului Mucenic Ştefan, era mare prigonire asupra Bisericii Ierusalimului. Toţi cei mai mici, apostolii şi ceilalţi credincioşi, s-au risipit prin toate părţile Iudeei şi ale Samariei, afară de apostolii cei mari; căci ei, deşi unii din ei se duceau într-alte părţi, precum s-au dus în Samaria, Petru şi Ioan, acoperindu-se cu rînduiala lui Dumnezeu, se ţineau pe lîngă Ierusalim, pînă la vreo zece ani de la înălţarea Domnului, adică pînă la acea vreme, în care împăratul Irod şi-a pus mîinile ca să facă rău unora din Biserică. Petru singur a tămăduit în Lida pe Enea, slăbănog de opt ani, şi în Iope a înviat pe Tavita cea moartă.

În Chesaria a botezat pe Cornelie sutaşul şi în Antiohia a întemeiat mai întîi scaunul arhieriei sale. Iacov, fratele lui Ioan, s-a dus în Spania, însă iar s-a întors în Ierusalim, ca să slujească mai întîi la mîntuirea seminţiilor lui Israel şi să întărească Biserica cea dintîi în Ierusalim, care este maica tuturor Bisericilor, precum cîntă Cuviosul Damaschin, zicînd: "Tu ai luat întîi iertarea păca-telor". Pe de altă parte Iacob dorea să vadă adeseori pe Preacurata Fecioară, Maica Domnului, şi să audă de la dînsa cuvinte dumnezeieşti. El o avea pe ea ca pe o moştenitoare a lui Hristos, Dumnezeul nostru, şi, privind la cinstita şi sfînta ei faţă, ca la faţa lui Hristos şi ascultînd cuvintele ei cele dulci, se umplea de negrăită bucurie duhovnicească. Deci uitau toate amărăciunile şi primejdiile, iar inima lor se îndulcea din limba cea curgătoare de miere a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Pentru aceea, mulţi din cei luminaţi de prin laturile cele depărtate alergau la Ierusalim să vadă pe Maica lui Hristos Dumnezeu şi să-i asculte vorbirea ei cea sfîntă. Căci, precum Mîntuitorul Hristos umplea cu slavă toate marginile pămîntului, tot aşa şi Maica Lui cea fără prihană, pe toţi îi atrăgea la vederea Ei, precum este arătat în scrisoarea Sfîntului Ignatie purtătorul de Dumnezeu, pe care a scris-o în Antiohia, către Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu:

"Sînt multe femei la noi care doresc să vadă pe Maica lui Hristos şi se sîrguiesc în toate zilele, că doar ar putea să călăto-rească la voi, ca s-o cerceteze pe ea, şi să se atingă de pieptul ei, cel ce a hrănit cu lapte pe Hristos, şi să se înştiinţeze de la dînsa pentru oarecare taine. Aceasta, pentru că slava ei a străbătut pînă la noi, că ea, fiind Fecioară, este Maica lui Dumnezeu plină de toate darurile şi de toate bunătăţile. Se mai spune de dînsa, că în prigoniri şi în primejdii este veselă, în sărăcie şi în neajunsuri nu se mîhneşte, spre

cei ce îi fac rău nu se mînie, ci le face mai mult bine, blîndă în lucrurile cele de bună întîmplare, milostivă spre cei săraci, cărora le ajută pe cît poate, iar celor ce sînt vrăjmaşi ai credinţei noastre, li se împotriveşte foarte mult. Iar dreptei noastre credinţe şi bunei cucernicii este învăţătoare, asemenea şi tuturor credincioşilor povăţuitoare spre lucrul cel bun. Pe cei smeriţi îi iubeşte mai mult şi singură este smerită către toţi; astfel că toţi cei ce au văzut-o, o laudă. ŠCît de răbdătoare este cînd învăţătorii şi fariseii rîd de dînsa. Nişte oameni vrednici de credinţă ne-au spus că în Maria, Maica lui Iisus, firea omenească, pentru sfinţirea ei cea multă, se vede că este asemenea cu firea îngerească. Lucrurile acestea care se aud, au deşteptat în noi nemăsurata dorinţă, că doar am putea să vedem pe acea minune cerească şi să admirăm pe această preasfîntă".

Într-altă scrisoare, Sfîntul Ignatie purtătorul de Dumnezeu scrie către Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu: "Eu, dacă îmi va fi cu putinţă, voi veni la tine, ca să văd pe credincioşii sfinţi care s-au adunat acolo; dar mai ales să văd pe Maica lui Hristos, de care grăiesc că la toţi este minunată, cinstită şi iubită şi toţi doresc să o vadă. Cine n-ar fi dorit s-o vadă pe Sfînta Fecioară şi să vorbească cu aceea, care a născut pe Dumnezeul Cel adevărat?" Din aceste scrisori se poate înţelege cît de multă dorinţă aveau sfinţii, ca să vadă pe acea însufleţită sfinţenie a lui Dumnezeu, pe Preacurata Fecioară Maria. Iar cei ce s-au învrednicit a o vedea, spuneau tuturor că sînt fericiţi; căci cu adevărat, erau fericiţi ochii care o vedeau pe ea după Hristos Mîntuitorul, şi fericite erau urechile care se învredniceau să audă cuvintele ei cele grăitoare de Dumnezeu şi făcătoare de viaţă. O, cît de multă mîngîiere şi dar luau unii ca aceia!

Pentru aceasta a lăsat Domnul nostru pe Preacurata Maica Sa, ca să fie pe pămînt între cei vii, ca, prin a ei stare de faţă, cu sfatul, cu învăţăturile şi cu rugăciunile cele calde către Fiul lui Dumnezeu, Biserica creştină să se înmulţească, să se întărească, şi să primească îndrăznire, ca să stea pentru Domnul său pînă la sînge. Fecioara Maria pe toţi îi întărea prin mîngîierea Duhului Sfînt şi pentru toţi se ruga. Cînd Sfinţii Apostoli au fost închişi în temniţă, ea a adus lui Dumnezeu rugăciune umilită pentru dînşii şi a fost trimis îngerul Domnului la ei, de le-a deschis noaptea uşile temniţei şi i-au scos. Cînd a fost dus la moarte Sfîntul Întîiul Mucenic şi Arhidiacon Ştefan, ea îl urma de departe. Fiind el ucis cu pietre în Valea lui Iosafat, lîngă pîrîul Chedrilor, ea, cu Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, stătea pe un deal, privind de departe la sfîrşitul lui. Deci, se ruga Domnului cu dinadinsul pentru dînsul ca să-l întărească în pătimire şi să primească sufletul lui în mîinile Sale. Cînd Sfîntul Apostol Pavel, înainte de creş-tinarea lui, făcea rău Bisericii şi o prigonea, ea a vărsat atîtea rugăciuni calde către Dumnezeu, încît l-a făcut din lup răpitor, mieluşel blînd; din vrăjmaş, apostol; şi din prigonitor, ucenic şi învăţător a toată lumea.

Dar ce fel de faceri de bine n-a avut Biserica cea dintîi, ca o fiică mică de la maica sa, adică de la Preacurata Născătoare de Dumnezeu? Ce fel de daruri n-a scos, ca dintr-un izvor de-a puru-rea curgător, pînă ce prin sîrguinţa aceea, şi cu darul hrănindu-se şi crescînd, a venit în măsura vîrstei bărbăteşti! Biserica se întărise atît, încît nici de porţile iadului nu era biruită. Acest lucru chiar şi Preasfînta Născătoare de Dumnezeu îl putea vedea şi se umplea de bucurie, după ceea ce s-a zis de David: *Maică ce se veseleşte de fii...* Deoarece în toate zilele vedea că se înmulţesc fiii Bisericii; căci la începutul propovăduirii lui Petru trei mii de suflete au crezut, apoi cinci mii, şi după aceea mulţi fără număr. Biserica lui Hristos se înmulţea prin toată lumea, fiindcă cei ce se întorceau în Ierusalim de la propovăduire, spuneau toate Preacuratei Maicii lui Dumnezeu. Ea, auzind, se bucura cu duhul, şi dădea laudă Fiului şi Dumnezeului ei.

Cînd Irod a ridicat prigonire asupra Bisericii, pe Iacov fratele lui Ioan, care se întoarse atunci din Spania, l-au ucis cu sabia. Apoi l-au prins şi pe Petru şi l-au închis în temniţă, voind să-i facă Šşi lui acelaşi lucru. Însă după acea minunată liberare din temniţă şi din legături a lui Petru prin înger, a fost nevoie ca chiar cei mai mari apostoli să iasă din Ierusalim faţă de cumplita prigonire din partea evreilor. Ei s-au risipit prin toată lumea, după cum le căzuseră sorţii fiecăruia dintr-înşii în ce parte să se ducă. Dar, mai înainte de despărţirea lor, au alcătuit Simbolul mărturisirii credinţei, ca toţi să propovăduiască pretutindeni într-un singur fel şi să sădească sfînta credinţă în Hristos. Drept aceea, s-a dus fiecare la sorţul său, rămînînd în Ierusalim numai Sfîntul Iacob, rudenia Domnului după trup, care a fost pus de Hristos, cel dintîi episcop în Ierusalim.

Într-acea vreme a ieşit din Ierusalim şi Sfîntul Ioan Cuvîntă-torul de Dumnezeu, al cărei fiu era, pentru primejdiile care veneau de la zavistnicii iudei. Ei s-au dat într-o parte, dînd loc mîniei, pînă ce a încetat acea cumplită prigonire şi muncire. Dar ca să nu se arate că sînt deşerţi, s-au dus în Efes, unde îi căzuse sorţul lui Ioan. Această ducere în Efes a Preacuratei Maicii lui Dumnezeu cu Ioan, se încredinţează din aceasta; se află o scrisoare a Sfîntului Ioan apostolul la al treilea sinod a toată lumea, ce s-a ţinut în Efes contra lui Nestorie, către clerul din Constantinopol, în care se scrie cuvintele aceste: "Nestorie, născocitorul de eresuri din cetatea Efesului, în care a petrecut odată şi Sfîntul Ioan Cuvîn-tătorul de Dumnezeu şi Sfînta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, fiind chemat la judecată de Sfinţii Părinţi şi de episcopii sinodului, singur pe sine despărţindu-se şi fiind tulburat de ştiinţa cea rea, n-a îndrăznit a veni la dînşii. Drept aceea, după ce a fost chemat de trei ori, Sfîntul Sinod l-a osîndit cu dreaptă judecată, dîndu-l jos din toată cinstea preoţească.

Din cuvintele acestea şi din scrisoarea în care se zice că Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu şi Sfînta Fecioară Maria au petrecut odată în cetatea Efesului, se poate şti că Maica Domnului s-a dus din Ierusalim cu Cuvîntătorul de Dumnezeu şi a petrecut în Efes cîtăva vreme. Dar Preasfînta Fecioară Maria n-a fost numai în Efes, ci şi în alte cetăţi şi ţări, cercetînd pe cei luminaţi din nou. Astfel se povesteşte că ea a fost şi în Antiohia, cercetînd pe Sfîntul Ignatie purtătorul de Dumnezeu, precum i se făgăduise prin scrisoarea sa, zicînd: "Voi veni cu Ioan să te văd pe tine şi pe cei ce sînt cu tine!" Se vorbeşte că a fost şi în Cipru, la Sfîntul Lazăr cel înviat a patra zi, care era episcop acolo. Asemenea a fost şi la Muntele Athonului, pentru care lucru Ştefan Monahul Sfetago-reanul scrie o istorisire ca aceasta:

După înălţarea la cer a Domnului nostru Iisus Hristos, ucenicii fiind adunaţi în Sion, cu Maria, Maica lui Iisus, aşteptau pe Mîntuitorul, precum le poruncise lor ca să nu se depărteze din Ierusalim, ci să aştepte făgăduinţa Domnului. Ei au aruncat sorţi şi unde îi va cădea partea fiecăruia dintr-înşii, acolo să propovăduiască Evanghelia Domnului. Atunci Preacurata a zis: "Voiesc ca şi eu să arunc sorţul meu cu voi, ca să nu fiu fără de parte, şi să am partea pe care va voi Dumnezeu să mi-o dea". Ei au aruncat sorţul cu cucernicie şi cu frică, după cuvîntul Maicii lui Dumnezeu, şi i-a căzut sorţii pămîntul Ivirului. Preacurata Născătoare de Dumnezeu, primind cu bucurie acea soartă, voia ca îndată să se ducă în ţara Ivirului, după primirea cea în limbi de foc a Sfîntului Duh. Dar îngerul lui Dumnezeu i-a zis: "Să nu te depărtezi acum din Ierusalim, ci să petreci aici pînă la o vreme, iar sorţul care ţi-a căzut se va lumina în zilele din urmă şi stăpînirea ta va fi acolo; deci, ai să te osteneşti, puţin după o vreme, în pămîntul în care va voi Dumnezeu să te pună". Atunci Preacurata a petrecut în Ierusa-lim multă vreme.

Lazăr cel înviat a patra zi era în insula Ciprului, pentru că acolo se hirotonise arhiereu de Apostolul Varnava. El dorea cu multă dragoste să vadă pe Preacurată Maica Domnului nostru, pe care nu o văzuse de demult, dar nu îndrăznea să se ducă la Ierusalim de frica evreilor. Maica lui Dumnezeu, înţelegînd aceasta, a scris o scrisoare către Lazăr, mîngîindu-l şi poruncindu-i să trimită o corabie, cu care să vină la dînsul în Cipru, iar el să nu vină la Ierusalim.

Lazăr, citind scrisoarea, s-a bucurat foarte mult şi s-a minunat de atît de multă smerenie a ei. Apoi a trimis cu mare grabă la dînsa corabie şi scrisoare. Apoi Preasfînta Maria, sculîndu-se, a intrat în corabie cu Sfîntul Ioan, iubitul ucenic al lui Hristos, şi cu ceilalţi care le urmau lor cu cucernicie, şi au început a călători spre Cipru. Deci, ridicîndu-se un vînt potrivnic, a dus corabia tocmai la limanul Muntelui Athos, şi aceasta a fost acea puţină osteneală a Preacuratei Născătoarei de Dumnezeu, care i s-a zis ei de către înger. Muntele acela era pretutindeni plin de idoli, căci acolo era o capişte mare şi o locuinţă a lui Apolon şi multe alte lucruri drăceşti se săvîrşeau în locul acela. Deci, toţi elinii aveau pentru acel loc multă cinste, pentru că era foarte ales, deoarece acolo venea toată lumea la închinăciune şi fiecare îşi lua răspunsul la cele ce întreba de la ghicitorii de tot lucrul.

Cînd a sosit acolo Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, îndată s-a făcut printre toţi idolii o strigare şi un ţipet întru acest fel: "Pogorîţi-vă la limanul lui Climent, şi primiţi pe Maria, Maica Domnului Iisus!" Aceasta s-a făcut fiindcă diavolii erau siliţi de puterea lui Dumnezeu, de aceea au vestit adevărul fără voie, precum a făcut altădată în latura gherghesenilor, cei ce au strigat către Domnul: *Ce este nouă şi Ţie, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici, ca mai înainte de vreme să ne munceşti pe noi?*

Poporul, auzind aceasta, s-a minunat şi au alergat cu toţii la malul mării, spre limanul care s-a zis mai sus. Deci, văzînd corabia şi pe Maica lui Dumnezeu, au luat-o pe ea cu cinste, şi la adunarea lor au întrebat-o cum a născut pe Dumnezeu şi cu ce fel de nume. Ea, deschizîndu-şi dumnezeiasca sa gură, a binevestit poporului cu de-a-mănuntul toate cele despre Hristos şi, toţi căzînd, s-au închinat lui Dumnezeu Cel ce S-a născut dintr-însa; iar pe aceea care L-a născut, au cinstit-o cu multe laude; deci, crezînd, s-au botezat, căci multe minuni a făcut Maica lui Dumnezeu.

După botez, ea a pus poporului care s-a luminat din nou, povăţuitor şi învăţător, pe unul din următorii săi, care a fost în corabie cu Sfîntul Ioan, şi, bucurîndu-se cu duhul, a zis: "Acest loc este dat mie de la Fiul lui Dumnezeu să-mi fie mie întru sorţi". Apoi a binecuvîntat poporul şi a zis: "Darul lui Dumnezeu să petreacă în locul acesta şi la cei ce petrec aici cu credinţă şi cu cucernicie şi păzesc poruncile Fiului şi Dumnezeului meu; iar bunătăţile cele de trebuinţă spre petrecerea cea de pe pămînt, vor fi lor din destul cu puţină osteneală. Deci, li se va pregăti lor viaţa cea cerească şi nu va lipsi mila Fiului meu din locul acesta, pînă la sfîrşitul veacului; iar eu voi fi folositoare locului acesta şi spre Dumnezeu caldă mijlocitoare pentru dînşii!"

Acestea zicîndu-le, iarăşi a binecuvîntat poporul şi, intrînd în corabie cu Ioan şi cu ceilalţi următori ai lor, au plecat la Cipru, unde au găsit pe Lazăr în mare mîhnire, de vreme ce Maica lui Dumnezeu n-a ajuns la dînsul mai degrab, temîndu-se să nu i se fi întîmplat ei pe mare vreo împiedicare de valuri şi furtună; pentru că nimic nu ştia despre dumnezeiasca rînduială ce se făcuse. Deci, venind Maica Šlui Dumnezeu, îndată i s-a schimbat mîhnirea lui întru bucurie şi i-a adus lui daruri, un omofor şi nişte mînecuţe, pe care singură le-a lucrat într-adins pentru dînsul. Deci, toate cîte se făcuseră în Ierusalim şi în Muntele Atonului, i le-a spus lui, şi pentru toate au mulţumit lui Dumnezeu. Petrecînd în Cipru multă vreme şi Biserica de acolo mîngîind-o şi binecuvîntînd-o, iarăşi s-au suit în corabie şi s-au dus la Ierusalim. Acestea le-a scris monahul Ştefan Atonitul despre străinătatea Născătoarei de Dumnezeu.

Preacurata Fecioară, cercetînd laturile cele mai sus zise, iarăşi s-a dus la Ierusalim, unde, petrecînd în casa cea de la Sion a lui Ioan, a fost păzită de dreapta cea atotputernică a lui Dumnezeu de zavistnica şi ucigaşa de Dumnezeu sinagogă a evreilor, care nu încetau a vrăjmăşui împotriva Fiului lui Dumnezeu şi împotriva celor ce credeau într-însul. Dar nicidecum n-ar fi putut suferi evreii ca să fie între cei vii Maica lui Hristos, ci cu totul ar fi pierdut-o pe ea, dacă n-ar fi acoperit-o Dumnezeu cu o oarecare deosebită purtare de grijă, astfel ca mîna necredincioşilor să nu se atingă de chivotul lui Dumnezeu cel însufleţit; căci precum pe Fiul ei, Hristos Dumnezeul nostru, în Nazaret, patria Lui, cînd toţi care erau în adunare, s-au umplut de mînie şi L-au dus în vîrful muntelui ca să-L arunce jos, însă Hristos, trecînd prin mijlocul lor, s-a dus. Astfel că evreii cei mincinoşi n-au putut să pună chinuitoarele lor mîini pe Dînsul, nici să se atingă de Cel văzut, fiind împiedicaţi şi opriţi de puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu, că încă nu venise ceasul Lui. Tot aşa a făcut Domnul şi pentru Preacurata Maica sa, căci a oprit răutatea cea evreiască scornită de ei şi a stricat sfatul lor cel viclean pornit împotriva ei; pentru că de multe ori voiau ei ca să prindă pe Maica Domnului şi să o piardă sau să-i facă rău, dar nu puteau.

Deci, Preacurata Fecioară a petrecut în Ierusalim în mijlocul atîtor urîtori şi vrăjmaşi ai săi, ca o oaie în mijlocul lupilor şi ca un crin între spini, găsind adesea întru dreptate cuvintele strămo-şului său David: *Domnul este luminarea mea şi Mîntuitorul meu, de cine mă voi teme? Domnul este scutitorul vieţii mele, de cine mă voi înfricoşa? De s-ar rîndui asupra mea tabără, nu se va teme inima mea; de s-ar ridica asupra mea război, spre Dînsul eu nădăjduiesc; de voi merge prin mijlocul umbrei morţii, nu mă voi teme de rele, că Tu, Fiule şi Dumnezeul meu, eşti cu mine...*

Apoi a venit la dînsa spre cercetare şi închinăciune şi Sfîntul Dionisie Areopagitul, cel luminat în Atena de Sfîntul Apostol Pavel, şi a petrecut nedepărtat de dînsul trei ani, avînd mare dorinţă să vadă pe Maica lui Dumnezeu. După trei ani de la luminarea sa, mergînd într-adins cu binecuvîntarea învăţătorului său, Apostolul Pavel, şi văzînd pe cea dorită, s-a umplut de multă mîngîiere duhovnicească, încît singur despre aceasta o spune în scrisoarea sa către Sfîntul Apostol Pavel, scriind astfel: "Vai, necredincios lucru mi-a fost mie, mărturisesc înaintea lui Dumnezeu, o povăţuitorule şi începătorul nostru cel preaales! Că afară de Dumnezeul Cel Preaînalt, să fie ceva plin de dumnezeieştile puteri şi de darurile cele minunate, nimeni

din oameni nu poate, să o ajungă cu mintea pe aceea, pe care am văzut-o şi am înţeles-o eu cu ochii, nu numai cei sufleteşti, ci şi cu cei trupeşti; pentru că am văzut cu ochii pe cea cu chip dumnezeiesc şi mai sfîntă decît toate duhurile cereşti, pe Maica lui Iisus Hristos, Domnul nostru, pe care mi-a dăruit-o mie a o vedea darul lui Dumnezeu şi cinstea vîrfu-rilor apostolilor, asemenea şi darul cel nespus al singurei Milostive Fecioare şi Preacuratei.

Mărturisesc înaintea lui Dumnezeu cel Atotputernic, iarăşi şi iarăşi, şi înaintea darului cel mîntuitor şi înaintea Preaslăvitei Cinstitei Fecioare Maria, că, pe cînd era cu Sfîntul Ioan Evanghelistul, petrecînd în trup şi strălucind la cer ca un soare, am intrat înaintea feţei celei cu chip dumnezeiesc a Preasfintei Fecioare, atît de mare şi nemăsurată dumnezeiască rază, nu numai m-a strălucit din afară, dar şi înlăuntru mai mult m-a luminat şi m-a umplut de atîtea preaminunate şi felurite aromate cu bună mirosire, încît nici trupul meu cel neputincios, nici duhul n-a putut suferi unele ca acele semne atît de mari şi începături ale fericirii şi slavei celei veşnice. Inima mea şi duhul meu au slăbit de slavă şi de dumnezeieştile daruri.

Mărturisesc cu Dumnezeu, Care a petrecut în preacinstitul şi feciorescul pîntece, că, de nu mi-ar fi fost mie dumnezeieştile Tale învăţături şi legi, în pomenire şi în mintea cea luminată, aş fi înţeles-o pe ea că este adevărat Dumnezeu, şi aş fi cinstit-o pe ea cu închinăciunea care se cuvine unuia adevăratului Dumnezeu. Căci nici o slavă şi cinste mai mare nu poate să fie ajunsă de mintea oamenilor celor preamăriţi de Dumnezeu, precum a fost acea fericire pe care am gustat-o eu nevrednicul, învrednicindu-mă în acea vreme şi făcîndu-mă atunci foarte fericit. Mulţumesc Celui Preaînalt şi Preabunului meu Dumnezeu, dumnezeieştii Fecioare şi preasfîntului Apostol Ioan, asemenea şi ţie, începătorului Bisericii care dănţuieşte, celui ce o facere de bine ca aceasta cu milostenie mi-ai arătat mie".

Aceasta este scrisoarea Sfîntului Dionisie, din care este destul a vedea şi a înţelege ce fel de dar dumnezeiesc avea preacinstita faţă a Preacuratei Stăpînei noastre, petrecînd pe pămînt. Deci cei ce o vedeau pe ea în trup, se luminau cu sufletele şi se îndulceau cu inimile de multă bucurie duhovnicească. Căci mulţi alergau la ea de pretutindeni din cei noi luminaţi; iar ea, ca o adevărată Maică, pe toţi îi primea întocmai cu nefăţărnicie şi pe toţi îi miluia cu darul său. Celor bolnavi le dădea tămăduiri; neputincioşilor, sănătate; celor mîhniţi, mîngîiere, şi tuturor de obşte, întărire în credinţă; neîndoire în nădejde, îndulcire în dragostea cea dumnezeiască, iar păcătoşilor, îndreptare.

Preacurata Fecioară, vieţuind în casa lui Ioan, ieşea adeseori spre a cerceta locurile acelea, pe care preaiubitul său Fiu şi Dumnezeu le-a sfinţit cu urmele preasfintelor Sale picioare şi le-a pecetluit cu vărsarea sîngelui Său. Cerceta şi Betleemul, unde S-a născut dintr-însa negrăit, păzindu-i nevătămată fecioria ei. Mai ales înconjura acele locuri unde Domnul nostru a pătimit de voie şi le uda cu lacrimile sale, din dragostea cea de maică, plîngînd şi zicînd: "Aici a fost bătut preaiubitul meu Fiu! Aici a fost încununat cu cunună de spini! Aici a ieşit purtînd Crucea şi aici a fost răstignit!" Apoi, ajungînd la Sfîntul Mormînt şi umplîndu-se de negrăită veselie, grăia cu lacrimi de bucurie: "Aici, fiind îngropat cu trupul Hristos, a înviat a treia zi cu preaslăvire!"

Se scrie şi aceasta, că oarecare din iudeii zavistnici au spus arhiereilor şi cărturarilor că Maria, Maica lui Iisus, iese în toate zilele la Golgota şi la Mormîntul în care a fost pus Iisus, Fiul ei, îşi pleacă genunchii, plînge şi cădeşte Mormîntul cu tămîie, iar ei au pus păzitori, ca pe nimeni din creştini să nu-i lase să se apropie acolo. De unde este arătat, că dintr-acea vreme s-a început acel dreptcredincios obicei între credincioşii creştini, ca să cerceteze Sfintele Locuri şi să se închine Domnului Hristos Dumnezeu, Care a voit a pătimi pentru noi de voie. Căci începătura acelui obicei a fost însăşi Născătoarea de Dumnezeu, căreia i-au urmat şi celelalte sfinte femei şi bărbaţi. Drept aceea de la arhiereii şi cărturarii care încă suflau cu îngrozire şi cu ucidere, se pusese pază, ca să nu lase pe nimeni să se apropie de Mormîntul lui Iisus şi pe însăşi Maria, Maica Lui, să o ucidă; dar Dumnezeu a orbit ochii păzitorilor, ca să nu vadă venirea Mariei la Mormîntul lui Hristos.

Deci, de cîte ori mergea acolo, după obiceiul său, preabine-cuvîntata Fecioară, păzitorii nu puteau deloc s-o vadă, nici pe cei ce erau cu ea. După o vreme îndelungată, păzitorii, ducîndu-se de la Mormînt, au spus cu jurămînt arhiereilor şi cărturarilor, că pe nimeni n-au văzut venind la Mormîntul lui Iisus.

Preasfînta Maria mai mergea încă şi la Muntele Eleonului, de pe care Domnul nostru S-a înălţat la ceruri şi acolo, plecîndu-şi genunchii, săruta urmele lui Hristos, care de preasfintele Lui picioare s-au închipuit acolo pe piatră. Ea se ruga către Fiul său cu multă plîngere, ca să binevoiască s-o ia şi pe Ea la sine; pentru că mai mult decît Sfîntul Pavel, fără de asemănare, dorea Fecioara să se dezlege şi să petreacă cu Hristos.

Adeseori zicea cuvintele lui David: "*Cînd voi veni şi mă voi arăta feţei Domnului? Lacrimile mele s-au făcut mie pîine ziua şi noaptea*. Cînd voi vedea pe Fiul meu cel preaiubit? Cînd voi veni către cel ce şade de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl? Cînd voi sta înaintea Scaunului slavei Lui? Cînd mă voi sătura de vederea feţei Lui? O, preadulcele meu Fiu, acum este vremea să te milostiveşti spre Sion! Acum este vremea să mă miluieşti pe mine, Maica Ta, din valea plîngerii a acestei lumi, pe aceea care, pînă la atîta nevedere a preasfintei feţei Tale, mă tînguiesc. Scoate de acum sufletul meu din trup ca din temniţă, căci în ce chip doreşte cerbul izvoarele apelor, tot aşa doreşte sufletul meu de Tine, Dumnezeule, ca să mă satur, cînd mi se va arăta slava Ta".

Sfînta Fecioară se obişnuise ca uneori să întîrzie în Muntele Eleonului, căci lîngă muntele acela era satul care se numeşte Ghetsimani şi lîngă el, sub munte, o grădină cu saduri, din care Zevedei avea puţină cîştigare, şi care era moştenirea Sfîntului Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu. Într-acea grădină, Domnul nostru, mai înainte de patima Sa cea de voie, se ruga şi asuda faţa cu sînge, şezînd în genunchi înaintea Tatălui ceresc. Deci, într-acea grădină, după aceea, şi Preacurata Maica Lui, în acelaşi loc vărsa rugăciunile sale cele fierbinţi, asemenea şezînd în genunchi şi udînd cu lacrimi faţa sa şi acel loc. Acolo a fost mîngîiată de înger cu vestirea de la Dumnezeu a grabnicei ei mutări la ceruri.

Acolo s-a făcut de două ori arătare îngerească Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, mai înainte de sfîrşitul ei, după mărturia lui Gheorghe Chedrin, istoricul grec; adică mai înainte cu 15 zile de adormirea ei; apoi mai înainte cu trei zile, cînd a luat de la înger acea stîlpare de lemn de finic din Rai, pe care a dus-o Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu.

În ştire să fie şi aceasta, că praznicul Adormirii Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu este aşezat în 15 zile ale lunii lui august, ca să se prăznuiască cu toată cinstea, de pe vremea împărăţiei dreptcredinciosului împărat grec Mauriciu. Drept aceea, prăznuim cu bucurie preaslăvita ei mutare de pe pămînt la cer şi slăvim pe Cel ce S-a născut dintr-însa şi Care a luat-o la cer cu slavă, pe Hristos Dumnezeul nostru, Cel ce împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh este slăvit în veci. Amin.

*

Unii, precum Meliton, episcopul Sardelor, scriu că şi Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, mai înainte de Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, se dusese la Efes şi de acolo a fost adus de nor, precum au fost aduşi înainte şi ceilalţi apostoli şi au venit la îngroparea Maicii lui Dumnezeu. Iar ceilalţi, de care povestesc Metafrast şi Sofronie cu neîndoire, spun că Sfîntul Ioan nu se depărta de Maica cea dăruită cu darul de Dumnezeu, al cărei fiu era din încredinţarea lui Hristos, ci îi slujea ei întotdeauna, ca un adevărat fiu pe maica sa, avînd-o în casa sa pînă la fericitul ei sfîrşit. El se ducea uneori pentru puţină vreme în cetăţile de primprejur, precum s-a pomenit mai sus, adică se ducea cu Petru în Samaria, şi aceasta o făcea după bunăvoinţa şi binecuvîntarea Maicii lui Dumnezeu, dar îndată se întorcea iarăşi la dînsa în Ierusalim. Pînă să se întoarcă el, slujba Preacuratei Fecioare o împlinea Sfîntul Iacov, ruda Domnului, cel ce întotdeauna petrecea în Ierusalim la scaunul său. După povestirea oarecărora, şi Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, ca şi ceilalţi apostoli, a fost răpit de nor, şi aceasta s-a făcut dintr-o cetate mai apropiată.

Acestea s-au spus pentru a şti unde şi cum a petrecut Preasfînta Fecioară Născătoare de Dumnezeu după înălţarea Domnului. Deci, pentru cinstita ei adormire, citeşte precum este scris cuvîntul mai înainte.

Pentru anii Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, cît a petrecut pe pămînt, şi în care an a murit, multă neîntocmire este între scriitorii bisericeşti de istorii şi de hronografuri.

Eusebiu, episcopul Cezareei Palestinei, scriitorul istoriei bisericeşti, şi apoi de la dînsul şi sinaxarele lunilor - al Moscovei, al Kievului şi al Azovului -, povestesc că Adormirea Preasfintei Fecioare Maria s-a întîmplat în anul al 48-lea de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul, şi în al 15-lea de la Înălţarea Lui. Ea a vieţuit pe pămînt 63 de ani. Sinaxarele lunilor numără aceşti ani astfel: A născut pe Domnul nostru Iisus Hristos în al 15-lea an al vîrstei Sale. După răstignirea şi înălţarea Domnului la cer a petrecut în casa Sfîntului Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu 15 ani, şi a murit în anul 48 de la naşterea lui Hristos, pe vremea împărăţiei lui Claudie Cezarul. Astfel că toţi anii vieţii ei au fost 63.

Nichifor Calist, în a doua carte a sa, în capitolul 3, aduce pe Sfîntul Apostol Evod, unul din cei 70, care a fost întîiul episcop în Antiohia după marele Apostol Petru, şi spune că, adormirea Preacuratei Fecioare a fost în anul 44 de la întruparea lui Hristos; iar toţi anii vîrstei ei sînt 59. Nichifor scrie numărul anilor lui Evod astfel: De trei ani Preacurata Născătoare de Dumnezeu s-a dus în templu şi acolo a petrecut 11 ani în sfînta sfintelor. Apoi s-a dat de preoţi lui Iosif spre pază, la care a petrecut 4 luni şi a luat buna-vestire cea de bucurie de la îngerul Gavriil. A născut pe Domnul Hristos în anul al 15-lea al vîrstei sale, în 25 ale lunii Decembrie; după aceea a petrecut 33 de ani, în care Cuvîntul cel mai înainte de veci şi Fiul ei, petrecea pe pămînt. După pătimirea de voie, învierea şi înălţarea Domnului, a şezut în casa lui Ioan 11 ani. Astfel toţi anii vieţii ei adunaţi sînt 59. Aceste cuvinte ale lui Evod adunîndu-le Nichifor, pe a sa înţelegere le pune în cartea a 2-a, în capitolul 21, spunînd că Preacurata Fecioară s-a mutat în al 60-lea an al vîrstei sale.

Ipolit spune că Preacurata Fecioară a petrecut după pătimirea Domnului Hristos 9 ani şi s-a mutat în al 43-lea an de la întruparea Domnului, iar toţi anii vieţii ei ar fi 58.

Meliton, episcopul Sardelor, a scris că, în anul 22 după Înălţarea Domnului, Preasfînta Fecioară Maria a trecut de la cele pămînteşti la cele cereşti, în anul 58 de la întrupare, iar de la naşterea sa în anul 69.

Sfîntul Epifanie şi cu Gheorghe Chedrin scriu asemenea, că Preacurata Fecioară, după înălţarea Domnului, a petrecut 24 de ani, iar toţi anii ei au fost 62, neajungînd 23 de zile pînă la 62 de ani, pentru că s-a născut în septembrie, în opt zile, şi s-a mutat în 14 zile ale lunii August. După această numărare a lui Epifanie şi a lui Chedrin, Preacurata Fecioară s-a mutat în anul 57 de la întru-parea lui Dumnezeu Cuvîntul, la sfîrşitul lui Claudie şi la începutul împărăţiei lui Nero.

Sfîntul Andrei Ierusalimiteanul, arhiepiscopul Egiptului, ase-menea şi Sfîntul Simeon Metafrast, nu numără anii vieţii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ci numai aminteşte că Adormirea Preasfintei Fecioare Maria s-a făcut la adînci bătrîneţi. Cu aceştia se uneşte şi Meletie Atenianul, istoric bisericesc.

Să nu ne mirăm de această neîntocmire a acestor mulţi scrii-tori pentru anii vieţii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pentru că în acele vremi se afla prigonire cumplită asupra Bisericii, şi nu era vreme de scrierea cărţilor, cu de-amănuntul, de numărarea anilor şi de faptele bisericeşti; pentru că atunci credinţa lui Hristos nu se răspîndea prin scripturi, ci prin propovăduire cu gura şi cu nevoinţe muceniceşti. Deşi atunci erau scriitori de cărţi, dar aceia în scurtă vreme se sfîrşeau muceniceşte şi cărţile lor se ardeau de către păgînii prigonitori. Pentru aceasta să se ţină cine va voi, de oricare scriitor şi numărător de anii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Deci, este cu putinţă a socoti că mai vrednică este istoria acelora care au scris mai tîrziu despre anii vieţii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi au zis că la adînci bătrîneţi a trecut la viaţa cea neîmbătrînită. Socoteşte aceasta de aici: la Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în timpul îngropării trupului ei cel curat şi primitor de Dumnezeu, a fost cu Sfinţii Apostoli şi Sfîntul Dionisie Areopagitul, iar Dionisie s-a întors la Hristos în Atena de Sfîntul Apostol Pavel, în anul 52 de la întruparea Cuvîntului lui, după adevărata urmare a celor vrednici de credinţă scriitori de istorii şi de ani.

Deci, dacă Preacurata Fecioară s-a mutat, după Ipolit, în anul 43 de la întruparea lui Hristos, după Evod în anul 44, sau după Eusebiu şi sinaxarele lunilor în anul 48, apoi cum putea să fie Sfîntul Dionisie la adormirea ei cea mai de pe urmă în anul 52, cînd el s-a întors spre Hristos. Deci, Preacurata Fecioară s-a

mutat mai tîrziu, după întoarcerea lui Dionisie. Acest sfînt a fost la adormirea ei cu ceilalţi Sfinţi Apostoli şi bărbaţi apostoleşti.

Mai mult, nu se cuvine a ispiti şi-a iscodi tainele acelea, pentru care Dumnezeu n-a voit să le arate tuturor.

POVESTIRE DESPRE CHIPUL DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS CEL NEFĂCUT DE MÂNĂ ŞI DESPRE ADUCEREA LUI DE LA EDESA ÎN CONSTANTINOPOL (16 august)

In acele zile în care Domnul nostru Iisus Hristos arătându-se pe pământ şi petrecând cu oamenii, a cercetat cetăţile şi satele iudeilor cele dimprejur, propovăduind împărăţia lui Dumnezeu şi tămăduind toată neputinţa şi toată boala din popor; era în cetatea Edesa cea din Siria, care se află de partea cealaltă a râului Eufrat, un boier cu numele Avgar. El pătimea de o boală grea, pentru că pe dinafară suferea de lepră vânătă, iar pe dinăuntru de sfărâmarea oaselor, şi era chinuit cu slăbănogirea tuturor mădularelor.

Acesta auzind de Domnul nostru Iisus Hristos şi de acele minuni pe care le făcea, căci cu cuvântul tămăduia stricăciunile şi slăbănogirile şi toate bolile între oameni, a dorit să vadă cu ochii săi pe lucrătorul unor minuni ca acelea, nădăjduind că va câştiga tămăduire de la El. Dar de vreme ce lui îi era cu neputinţă să meargă el însuşi în Iudeea, a trimis rugăminte către Domnul Hristos, ca El să vină la dânsul, în Edesa. Dar îndoindu-se şi de aceasta, că nu va voi să vină la dânsul Domnul, a trimis pe un zugrav iscusit, cu numele Anania, ca cel puţin să-i închipuiască faţa Lui pe icoană; ca măcar închipuirea feţei Lui să o vadă şi să o aibă pe aceea întru răcorirea bolii sale, pentru că mare dragoste câştigase către El, încredinţân-du-se din auzire.

Scrisoarea lui Avgar era scrisă astfel: „Avgar, domnul Edesei, lui Iisus Mântuitorul cel bun, Care S-a arătat în laturile Ierusalimului în trup, să se bucure! Eu am auzit despre Tine şi despre preaslavitele Tale faceri de minuni, cum că fără de doctorii şi fără de buruieni tămăduieşti bolile; orbilor le dai vedere; şchiopilor, umblare; pe cei leproşi îi curăţeşti şi izgoneşti din oameni duhurile necurate; pe cei slăbănogi, care de mulţi ani zac pe pat, îi tămăduieşti cu cuvântul, şi pe cei morţi îi înviezi. Deci unele ca acestea auzindu-le eu, din două una gândesc despre Tine: că eşti ori Dumnezeu coborât din cer, ori Fiul lui Dumnezeu, căci lucrezi nişte minuni ca acestea de mirare.

De aceea scriu către Tine această smerită „a mea rugăminte, ca să Te osteneşti a veni la mine şi să-mi vindeci bolile mele cele netămăduite, de care pătimesc de mulţi ani. Aud încă şi aceasta, că evreii Te urăsc şi voiesc să-Ţi facă şi oarecare rău. Iar eu am o cetate care, deşi nu este foarte mare, însă este preafrumoasă şi îndestulată cu toate bunătăţile; deci vino la mine şi locuieşte în cetatea mea, care ne va fi nouă amândurora îndestulată cu toate cele de trebuinţă".

Cu o scrisoare ca aceasta de la Avgar, ajungând zugravul Anania la Ierusalim, l-a găsit pe Iisus Hristos în mijlocul mulţimii poporului, stând la arătare şi spunând cuvânt de învăţătură, de aceea nu a putut să se apropie îndată de El din pricina înghesuirii şi strâmtorării poporului. De aceea, aşteptând o vreme până ce se va risipi poporul, s-a suit pe o piatră care era puţin mai sus de la pământ şi, privind cu dinadinsul spre faţa Mântuitorului, se căznea să o închipu-iască pe dânsa, dar nu putea; astfel voind Atotvăzătorul şi Preasfânta Sa faţă schimbând-o cu darul şi cu slava dumnezeiască neînchipuită şi neajunsă. Deci Anania ostenindu-se mult, n-a sporit nimic.

Atunci Domnul a poruncit Apostolului Toma să meargă şi să cheme pe acel bărbat care stătea pe piatră şi închipuia faţa Lui. Iar acela fiind adus şi neîncepând a grăi ceva, l-a chemat Domnul pe el la sine pe nume şi după meşteşug, numindu-l Anania zugravul. Deci, spunându-i pricina venirii lui, i-a zis: „Unde

este scrisoarea stăpânului tău, Avgar, pe care ai adus-o din Edesa?" Iar Anania, uimindu-se de mirare şi de spaimă pentru mai înainte-vederea Domnului, a scos degrabă din sân scrisoarea domnului său şi cu cutremur a dat-o în mâinile Mântuitorului. Iar Domnul, citind-o, a scris răspuns lui Avgar, astfel: „Fericit eşti Avgare, cela ce nu m-ai văzut şi ai crezut în Mine, căci scris este pentru Mine, că cei ce mă văd pe Mine nu vor crede, iar cei ce nu mă văd, vor crede în Mine şi vor moşteni viaţa cea veşnică. Imi scrii Mie ca să vin la tine, dar Mie Mi se cade să săvârşesc aceea pentru care sunt trimis şi după săvârşire să Mă întorc la Tatăl, Cel ce M-a trimis pe Mine. După ce Mă voi înălţa, voi trimite la tine pe unul din ucenicii Mei. Acela te va tămădui desăvârşit de bolile cele ce te-au cuprins pe tine şi prin botez îţi va da viaţa cea veşnică ţie şi celor ce sunt cu tine".

Scriind Domnul nostru Iisus Hristos o scrisoare ca aceasta lui Avgar, a pecetluit-o cu pecetea pe care era scrisă cu slove evreieşti aceasta: „A lui Dumnezeu vedere, dumnezeiască minune!" Iar după scrierea şi pecetluirea ei, împlinind Domnul o altă dorinţă a lui Avgar şi a zugravului, a poruncit ca să-i aducă apa şi Şi-a spălat Preasfânta Sa faţă şi a şters-o cu mahrama cea în patru colţuri ce i s-a dat Lui. Şi, o, minune! Apa cea proastă s-a schimbat prin iconomie în zugrăvire de vopsele şi preasfânta asemănare a feţei celei dumnezeieşti s-a închipuit pe mahrama aceea, pe care Domnul dând-o cu scrisoarea lui Anania, i-a zis: „Du-o şi dă-o celui ce te-a trimis pe tine!" Acestea au fost în zilele cele mai de pe urmă ale petrecerii pe pământ a lui Hristos, aproape de pătimirea Lui.

Şi s-a întors Anania în Edesa la domnul său şi i-a dat lui acea închipuire a feţei lui Hristos nefăcută de mână pe mahramă şi epistola cea scrisă. Iar Avgar, luând-o, s-a umplut de mare bucurie şi, sărutându-le pe amândouă cu dragoste şi închinându-se chipului lui Hristos, îndată a câştigat schimbare de durerile sale, fără numai puţină parte de stricăciune rămăsese pe faţa lui, până la acea vreme în care avea să vină la dânsul ucenicul cel trimis de Domnul.

Iar după pătimirea cea de bunăvoie a Domnului, după înviere şi după Inălţarea Lui la cer, a mers la Edesa Tadeu, cel trimis de dumnezeiescul Duh. El a fost unul din cei şaptezeci de apostoli. Acesta, învăţându-l destul pe Avgar sfânta credinţă cea întru Hristos, l-a adus la botez. Şi când a intrat Avgar în sfânta scăldătoare şi s-a botezat, îndată s-a tămăduit şi de acea parte de lepră ce mai rămăsese, şi a ieşit curat şi sănătos cu trupul şi cu sufletul. Cu dânsul s-a botezat şi toată casa lui, apoi şi toată cetatea şi se slăvea în Edesa numele Domnului nostru Iisus Hristos/ al Unuia adevăratului Dumnezeu.

La porţile cetăţii Edesa era un idol al unui oarecare zeu elinesc, care stătea de mulţi ani acolo, şi căruia îi era dator să i se închine oricine intra în cetate. Pe acel idol, Avgar, aruncându-l de acolo şi sfărâmându-l, a făcut în zidul de piatră, deasupra porţilor, un loc rotund şi adânc încât să nu-l vatăme ploaia. Apoi, lipind pe o scândură de lemn neputregăios mahrama chipului lui Hristos cel nefăcut de mână, punându-i împrejur aur cu mărgăritare de mare preţ şi împodobind-o, a pus-o în locul acela în zid deasupra porţilor, făcând încă şi o scrisoare de aur în acest fel: „Hristoase Dumnezeule, tot cel ce nădăjduieşte spre Tine nu se va ruşina!"

Şi a poruncit popoarelor ca oricine va intra în cetate şi va ieşi, să se închine acelui dumnezeiesc chip al Domnului nostru Iisus Hristos şi a întărit şi prin lege aceea, ca şi în neamurile cele mai de pe urmă, cu neschimbare, să se dea o cinste ca aceea închipuirii Domnului. Acea evlavioasă poruncă şi aşezare de lege s-a păzit în toate zilele vieţii lui şi în zilele fiului lui, care a domnit după dânsul în Edesa, asemenea şi în zilele nepotului său, vreme de mulţi ani. După aceea, unul din strănepoţii lui Avgar luând domnia acelei cetăţi, iar s-a înnoit păgânătatea cea de demult, pentru că boierul acela, îndărătnicindu-se şi depărtându-se de Hristos, s-a abătut la elineasca închinare de idoli. Deci, văzând pe porţile cetăţii chipul lui Hristos, care se cinstea de toţi cei ce intrau şi ieşeau, i-a venit greu, fiind vrăjmaş al lui Hristos, şi a voit să surpe de acolo acea dumnezeiască închipuire, iar în locul ei să pună un idol diavolesc.

Iar episcopul cetăţii, înştiinţându-se de acest lucru şi fâcându-i-se lui vestire de la Dumnezeu, s-a dus noaptea cu clerul său la porţile acelea şi, suindu-se pe o scară, a gătit o candelă cu untdelemn şi, aprinzând-o, a pus-o înaintea sfântului chip al lui Hristos. Apoi, astupând-o cu cărămizi şi cu var, a zidit locul şi l-a netezit, pentru că aşa i se poruncise lui din dumnezeiasca arătare. Şi după ce s-a făcut nevăzut

acel chip al lui Hristos nefăcut de mână, a încetat păgânul stăpânitor de la scopul său. Deci, după multă vreme, s-a dus din pomenirea omenească chipul acela şi s-a uitat locul unde se zidise, încât nimeni nu ştia de el, până la arătarea lui cea minunată, care s-a făcut astfel, după mulţi ani.

In zilele binecredinciosului împărat Iustinian, Hosroe, împăratul Persiei, ducându-se cu multă putere de oaste împotriva cetăţii Edesei, a înconjurat-o şi cu vitejie s-a bătut multă vreme, iar în urmă, cei din cetate slăbind, s-au aflat în mare frică şi nepricepere şi s-au rugat lui Dumnezeu cu lacrimi. Iar într-o noapte i s-a arătat episcopului Edesei, care se numea Evlavie, o femeie oarecare prea luminoasă, arătându-i cu degetul porţile cetăţii şi locul din zid, zicându-i: „Deasupra acestor porţi este ascuns dumnezeiescul chip cel nefăcut de mână al Mântuitorului Hristos. Scoate-l din zid şi vei face bine!" Iar episcopul s-a dus cu sârguinţă la porţile acelea şi, suindu-se la locul arătat în zid, l-a aflat precum i se spusese în descoperire, pentru că a cunoscut zidirea aceea. Deci, destupând-o şi luând cărămizile, a aflat chipul cel preacinstit şi preasfânt al lui Hristos întreg şi nevătămat, şi candela nestinsă de atâţia ani şi plină de untdelemn. Incă şi pe cărămida cu care era astupat chipul, se închipuise altă asemănare a feţei lui Hristos, nefăcută de mână.

Deci luând episcopul din locul acela acea sfântă mahramă pe care era închipuirea Mântuitorului, a arătat-o oamenilor din cetate. Şi toţi au avut bucurie mare şi îndrăzneală, nădăjduind spre Domnul. Iar episcopul a dus cu litie chipul Domnului pe zidurile cetăţii şi a arătat faţa Mântuitorului oştirilor persieneşti care tăbărâseră asupra cetăţii. Deci îndată toată puterea perşilor s-a tulburat de frică mare şi a început să fugă, gonită fiind de puterea dumnezeiască. Astfel cetatea Edesa s-a izbăvit de vrăjmaşii săi prin milostivirea lui Hristos Domnul nostru şi prin arătarea preasfântului Său chip, cel nefăcut de mână.

După aceea, trecând iarăşi mulţi ani, a fost la greci împăratul Roman Lecapenul, care se mai numea şi Porfirogenet, cel ce a împărăţit cu ginerele său, Constantin, fiul împăratului Leon cel înţelept. Atunci acea sfântă mahramă, care avea pe dânsa închipuirea cea nefacută de mână a dumnezeieştii feţe a lui Hristos, a fost adusă din Edesa, care era stăpânită de saracini, în Constantinopol, căci în vremea aceea, toată Siria, în care era şi cetatea Edesa, era sub stăpânirea saracinilor. Acea aducere s-a făcut astfel:

Impăratul grec Roman, dorind să aibă în cetatea sa împărătească acea vistierie fără de preţ, a trimis rugăminte de multe ori emirului saracinilor, ca să-i dea chipul lui Hristos cel nefăcut de mână. Dar emirul, fiind rugat de creştinii Edesei, n-a voit să dea chipul acela împăratului grec, ci a făcut război, căci împăratul Roman a trimis putere grecească asupra Edesei şi a strâmtorat-o, oştindu-se împrejurul laturii Edesei. Atunci edesenii au trimis rugăminte către împăratul grecesc, să nu-i bată şi să nu le pustiască pământul. Iar împăratul cerea de la dânşii chipul lui Hristos, însă emirul saracinilor, în a cărui stăpânire era Edesa, nu voia să-l dea în dar. De aceea, împăratul creştinesc, fiind cuprins de mare dorinţă să aibă la el chipul lui Hristos, cel nefăcut de mână, a dat emirului douăsprezece mii de arginţi şi două sute de saracini vestiţi, care fuseseră în robie la greci. El i-a dat încă şi o scrisoare a sa cu pecete împărătească de aur, ca niciodată să nu ridice război împotriva Edesei şi asupra cetăţilor celor dimprejurul ei.

Astfel şi-a câştigat dorinţa, luând chipul cel nefăcut de mână al lui Hristos şi împreună cu dânsul şi scrisoarea aceea, pe care Domnul nostru Iisus Hristos o scrisese către Avgar, domnul Edesei, precum s-a zis mai înainte. Deci l-a adus cu slavă pe mâinile arhiereilor şi ale celorlalţi cinstiţi bărbaţi ai rânduielii duhovniceşti, în cetatea împărătească. Şi se făceau în cale şi în Constantinopol multe minuni de la acel preacinstit chip, pentru că toate bolile se tămăduiau, orbii se luminau, surzii auzeau, şchiopii umblau şi diavolii se izgoneau. Iar un oarecare om îndrăcit striga, zicând: „Primeşte, Constantinopole, slava şi veselia ta, şi tu, Porfirogenete, cinstea împărăţiei tale!" Astfel strigând omul acela, s-a tămăduit de îndrăcire.

Deci s-a aşezat prăznuirea aducerii chipului cel nefăcut de mână al lui Hristos, în ziua a 16-a a lunii august, în care l-a luat pe el înăuntrul său împărăteasca cetate, cu mare cinste şi prăznuire, şi l-a pus în Biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numeşte Fare, spre apărarea cetăţii şi spre slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel împreună slăvit cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă. Chipul cel nefăcut de mână al lui Hristos s-a adus din Edesa în Constantinopol în anul 6452 de la facerea lumii - după mărturia scriitorului de ani al Constantinopolului, Gheorghe Chedrinos -, adică în anul 944 de la întruparea lui Dumnezeu.

SFÂNTUL MUCENIC DIOMID DOCTORUL
(16 august)

Sfântul Diomid era de neam din Tarsul Ciliciei, cu meşteşugul doctor, iar de credinţă creştin. El tămăduia nu numai trupurile, dar şi sufletele omeneşti, pentru că învăţa pe păgâni să creadă în Hristos şi îi aducea la Sfântul Botez. Iar în vremea împăratului Diocleţian a lăsat Tarsul şi a mers în Niceea, cetatea Bitiniei, acolo făcând multe tămăduiri, după obiceiul său, nu atât cu doctorii pământeşti, cât cu chemarea numelui Atotputernicului şi dătătorului de tămăduiri, Hristos şi cu însemnarea cinstitei Cruci tămăduia toate bolile şi încredinţa pe cei necredincioşi. Deci mulţi se întorceau de la înşelăciunea idolească prin doctoria şi învăţătura lui.

Dar împăratul Diocleţian, fiind atunci în părţile Răsăritului şi înştiinţându-se de acest lucru, a trimis să-l prindă. Insă ostaşii trimişi, mergând la dânsul, l-au aflat săvârşit în Domnul. Deci au tăiat capul mortului, ca să-l ducă împăratului. Iar după tăierea capului, toţi ostaşii aceia şi-au pierdut lumina ochilor, rămânând orbi. Astfel au fost duşi de alţii la împărat, împreună cu capul cel tăiat al lui Diomid. Şi văzând împăratul capul şi ostaşii orbi, le-a poruncit să ia capul şi să-l lipească la trup, la locul său. Şi făcând ostaşii aceasta, îndată au văzut şi au crezut în Hristos, adevăratul Dumnezeu, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC CONSTANTIN BRÂNCOVEANU VOIEVOD, CU FIII SĂI, CONSTANTIN, ŞTEFAN, RADU, MATEI ŞI CU IANACHE, RUDENIA SA
(16 august)

Acest binecredincios şi de Hristos iubitor Voievod al Ţării Româneşti s-a născut la anul 1654 din părinţi de bun neam, după tată fiind coborâtor din voievodul Matei Basarab, iar după mamă, nepot al voievodului Şerban Cantacuzino, în timpul căruia, la anul 1688, s-a tipărit pentru întâia dată în întregime Sfânta Scriptură în limba română.

Rămas orfan de tată încă din pruncie, tânărul Constantin a fost crescut de către unchiul său, stolnicul Constantin Cantacuzino, cel mai învăţat boier al vremii sale. Acesta s-a îngrijit să-i pună dascăli înţelepţi spre a primi învăţătură aleasă. Pentru iscusinţa şi înţelepciunea sa, Constantin a primit înalte dregătorii, bucurându-se de multă cinstire încă din tinereţe.

După moartea voievodului Şerban Cantacuzino la anul 1688, luna octombrie în 29 de zile, la stăruinţele tuturor boierilor şi dregătorilor ţării, vrednicul Constantin Brâncoveanu a primit scaunul de domn al Ţării Româneşti, fiind uns de către patriarhul de Constantinopol Dionisie IV Seroglanul şi de mitropolitul Teodosie. împodobit de Dumnezeu cu daruri alese, el a cârmuit ţara cu adâncă pricepere şi înaltă priveghere, cu blândeţe şi răbdare creştinească.

Luând în ajutor pe Hristos, Impăratul veacurilor, şi având pildă pe vrednicii săi înaintaşi, Constantin voievod îşi începu slăvita domnie punând temelia celei mai mari mănăstiri ctitorite de el, cea de la Hurezi, unde şi-a pregătit şi loc de veşnică odihnă. Nenumărate sunt însă bisericile şi mănăstirile ridicate sau înzestrate de milostivul şi evlaviosul domnitor pe tot cuprinsul Ţării Româneşti.

Dărnicia şi purtarea de grijă a evlaviosului Voievod Constantin Brâncoveanu nu cunoşteau margini. Ele nu se vor opri la hotarele Ţării Româneşti, ci se vor revărsa şi la fraţii români din Moldova şi din Transilvania, la toate patriarhiile ortodoxe, la dreptcredincioşii creştini aflaţi în suferinţă pe meleagurile siriene, caucaziene şi arabe, la Locurile Sfinte ale Răsăritului: la Ierusalim, la Athos, la Sinai şi la mănăstirile din Grecia şi din insulele greceşti.

Iar după aproape 25 de ani de strălucită domnie i-a fost dat marelui Voievod Constantin Brâncoveanu, împreună cu cei patru fii ai săi, Constantin, Ştefan, Radu şi Matei, precum şi cu sfetnicul Ianache, să fie părtaşi patimilor lui Hristos şi să fie încununaţi cu coroana sfântă a muceniciei. Aceasta s-a petrecut astfel:

In Săptămâna Patimilor din anul 1714, în urma trădării unor boieri, care l-au clevetit că unelteşte împotriva turcilor, la Bucureşti a sosit o mulţime de ostaşi trimişi de sultanul Ahmed al III-lea, care l-au luat pe Constantin Vodă cu fiii şi ginerii săi şi l-au dus la Inalta Poartă, în jalea tuturor locuitorilor oraşului. Luându-şi rămas bun, Constantin a zis noului domnitor şi celor din apropierea lui: „Dacă aceste nenorociri sunt de la Dumnezeu pentru păcatele mele, facă-se voia Lui! Dacă sunt însă fructul răutăţii omeneşti, pentru pieirea mea, Dumnezeu să ierte pe duşmanii mei".

La Constantinopol, creştinul voievod şi fiul său cel mare au fost chinuiţi cumplit de către necredincioşi vreme de patru luni, ca să dea toate averile lor, pe care turcii le bănuiau că sunt foarte mari, însă nu găsiseră decât puţine. Deci au fost supuşi la amarnice munci: întinderea pe roată, cetluirea capului cu un cerc de fier, arderea cu fierul înroşit în foc pe piept şi pe spate, înţeparea mâinilor şi a picioarelor. La sfârşit, după ce au smuls tot ce se putea de la bătrânul voievod, fără însă să găsească averea la care se aşteptau ei, turcii l-au pus să aleagă între trecerea la mahomedanism şi moarte. Dar Constantin şi fiii săi au rămas neclintiţi în credinţa lor, astfel că în ziua praznicului Adormirii Maicii Domnului, la 15 august, când Dreptcredinciosul Voievod Constantin Brancoveanul împlinea 60 de ani şi era ziua de nume a doamnei sale, Marica, el a fost scos din temniţă împreună cu fiii săi şi cu sfetnicul Ianache, pentru a primi sfârşitul mucenicesc.

Mărturisitorii lui Hristos au fost duşi pe străzile oraşului lui Constantin, îmbrăcaţi numai în cămăşi, desculţi, cu capetele descoperite şi legaţi în lanţuri, întocmai ca răufăcătorii. La locul de tăiere aştepta mulţime de popor, sultanul Ahmed al III-lea, vizirul său şi ambasadorii marilor puteri europene. Acolo mucenicii fiind puşi în genunchi, mult pătimitorul Constantin i-a îmbărbătat pe fiii săi: „Fiii mei, iată, toate avuţiile le-am pierdut. Să nu ne pierdem şi sufletele! Staţi tari, bărbăteşte, dragii mei, şi nu băgaţi seamă la moarte. Priviţi la Hristos, Mântuitorul nostru, câte a răbdat pentru noi şi cu ce moarte de ocară a murit! Credeţi tare în aceasta şi nu vă mişcaţi din credinţa ortodoxă pentru viaţa şi lumea aceasta! Aduceţi-vă aminte de Sfântul Pavel, ce zice: că nici sabie, nici îmbulzeală, nici moarte, nici alta orice nu-l va despărţi de Hristos; că nu sunt vrednice muncile şi nevoile acestea de aici spre mărirea ceea ce o va da Hristos. Acuma dară, o dulcii mei fii, cu sângele nostru să spălăm păcatele noastre".

Deci au căzut capetele vistiernicului Ianache Văcărescu, apoi al fiului celui mare, Constantin, după aceea al lui Ştefan şi al lui Radu. Iar când a venit rândul copilului Mateiaş, care avea numai 12 ani, şi călăul a ridicat sabia să-i taie capul, acesta s-a înspăimântat şi a strigat sultanului să-l ierte că se va face musulman. Atunci tatăl său, plin de bărbăţie, i-a zis: „Din sângele nostru n-a mai fost nimeni care să-şi piardă credinţa. Dacă este cu putinţă, să mori de o mie de ori, decât să-ţi lepezi credinţa strămoşească pentru a trăi câţiva ani mai mulţi pe pământ". Atunci copilul s-a întărit şi, întinzându-şi liniştit gâtul pe tăietor, a zis călăului: „Vreau să mor creştin. Loveşte!"

Trupurile mucenicilor au fost apoi aruncate de păgâni în mare, de unde au fost culese de creştini milostivi, care le-au îngropat în taină şi cu evlavie, nu departe de Constantinopol, în insula Halchi, în biserica mănăstirii Maicii Domnului, care fusese ajutată înainte de domnul Constantin. Credincioasa sa soţie, doamna Marica, cu care voievodul avusese 11 copii - patru fii şi şapte fete -, a fost surghiunită cu fetele sale şi cu ginerii pentru mai mulţi ani. In 1720, ea a reuşit să aducă în ţară sfintele moaşte ale domnitorului şi le-a înmormântat în biserica Sfântul Gheorghe Nou din Bucureşti, ctitoria sa, unde de

atunci şi până în zilele noastre veghează lumina candelei care aminteşte locul de odihnă al Voievodului mucenic.

La 20-21 iunie 1992, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a canonizat pe marele Voievod martir Constantin Brânco-veanu, împreună cu cei patru fii ai săi şi cu rudenia sa, Ianache, trecându-i în rândul sfinţilor, cu zi de prăznuire în calendar la 16 august. Cu ale căror sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin.

SFANTUL MUCENIC MIRON PREOTUL
(17 august)

Sfântul Miron preotul a trăit în Ahaia, pe vremea păgânului împărat Deciu, fiind ighemon în acea ţară Antipatru. El era de neam cinstit şi bogat, bun la obicei şi având dragoste fierbinte către Dumnezeu şi către oameni; şi era cu toată viaţa plăcut lui Dumnezeu.

Iar în ziua Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos, intrând Antipatru în biserica creştinească ca să prindă pe creştinii adunaţi şi să-i schingiuiască, Sfântul Miron umplându-se de râvnă, a defăimat pe ighemon cu mustrări şi l-a ocărât. Deci l-au prins, l-au chinuit cumplit şi, spânzurându-l de un lemn, l-au strujit cu unghii de fier şi l-au ars cu foc. Şi fiind aruncat într-un cuptor încins, a ieşit foc din cuptor şi a ars 150 de slugi păgâne, care stăteau împrejur. Iar sfântul era păzit cu darul lui Hristos şi binecuvânta pe Dumnezeu, stând viu şi nevătămat în mijlocul cuptorului. Şi se vedeau în văpaie sfinţii îngeri înconjurându-l şi prefacând focul în răcorire.

Apoi, cuptorul stingându-se şi sfântul ieşind din el fără vătămare, îl sileau să se închine idolilor. Şi nesupunându-se el, ighemo-nul a poruncit să-i jupească pielea de pe dânsul în curele, de la umeri până la picioare. Iar mucenicul, rupând o curea de pe sine, a aruncat-o în faţa ighemonului. Deci iarăşi a fost strujit cu unghii de fier peste trupul cel jupuit, apoi s-a dat fiarelor spre mâncare, dar sfântul a rămas nevătămat de ele. Şi văzându-se ighemonul Antipatru ruşinat de Miron, răbdătorul de chinuri al lui Hristos, s-a umplut de mânie şi de nebunie şi s-a ucis singur cu mâinile sale, pierind cu sunet şi dându-şi necuratul său suflet diavolilor în iad spre veşnica muncă.

Iar Sfântul Mucenic Miron a fost dus în cetatea Ciziciului şi acolo, tăindu-i-se capul, s-a sfârşit, dându-şi sfântul său suflet în mâinile lui Dumnezeu. Deci, luând cunună mucenicească, a intrat întru bucuria Domnului său.

SFÂNTUL MUCENIC PATROCLU
(17 august)

Pe vremea împărăţiei lui Aurelian, fiind mare prigonire împotriva creştinilor din Galia, precum şi de prin alte părţi, era în cetatea Tricasinei un bărbat cinstit cu numele Patroclu. El vieţuia înaintea cetăţii, în casa care îi rămăsese de la părinţii săi, având bogăţii şi averi multe, slujind ziua şi noaptea Dumnezeului ceresc, iubind legea Lui şi păzind creştineasca credinţă. Deci, fiind învăţat bine la înţelegerea cărţilor, se îndeletnicea întotdeauna cu citirea dumnezeieştilor Scripturi şi în toate ceasurile îşi pleca genunchii la rugăciune. El gusta hrană o dată în zi, şi anume în ceasul al doisprezecelea, săvârşind mai întâi, înaintea mâncării, multe laude şi rugăciuni lui Dumnezeu. Iar bogăţiile pe care le avea, el le împărţea la săracii care aveau trebuinţă, la văduve şi la orfani, dar mai vârtos la creştinii cei săraci, care iubeau din toată inima pe Dumnezeu. Deci atât de multe erau îndurările lui, încât li se părea săracilor că învăţătorul acela le împarte comori cereşti, pentru că nu-şi ascundea lui comori pe pământ, ci la ceruri; şi se înstrăina de toate desfătările lumeşti, aşteptând împărăţia lui Dumnezeu.

Astfel acest sfânt bărbat, fiind cu frica lui Dumnezeu, trăia în postiri şi rugăciuni şi vieţuind în toată plăcerea de Dumnezeu, i s-a dat de la El stăpânire asupra diavolilor şi darul tămăduirii bolilor. Deci sfântul izgonea duhurile cele viclene cu puterea lui Hristos şi tămăduia toate bolile întru oameni.

In acea vreme, păgânul împărat Aurelian, prigonitorul cel cumplit al creştinilor, plecând din cetatea Seconiei, s-a dus în Tricasia şi, auzind de Sfântul Patroclu, a poruncit să-l prindă şi să-l aducă la dânsul. Şi, văzându-l pe dânsul, i-a zis: „Am auzit despre neînţelegerea ta, că cinsteşti credinţa cea deşartă şi te închini Aceluia Care a fost bătut de oameni peste obraz!" Dar sfântul n-a răspuns împotriva acelui cuvânt fără de minte.

Atunci Aurelian a zis: „Cum te numeşti?" Sfântul a grăit: „Numele meu este Patroclu". Aurelian l-a întrebat: „De ce credinţă eşti şi cărui Dumnezeu te închini?" Sfântul Patroclu a răspuns: „Mă închin Dumnezeului celui viu şi adevărat, Care vieţuieşte în ceruri, Care priveşte pe cei smeriţi şi Care le ştie pe toate, mai înainte de a se face ele". Aurelian a zis: „Depărtează-te de nebunia aceasta şi închină-te zeilor noştri, căci vei avea de la noi cinste şi bogăţie, iar numele tău va fi slăvit". Sfântul a răspuns: „Eu nu ştiu alt Dumnezeu afară de Cel Unul adevărat, Care a făcut cerul şi pământul, marea şi toate cele văzute şi nevăzute". Aurelian a zis: „Arată-ne nouă, dacă sunt adevărate cele ce grăieşti". Patroclu a răspuns: „Cu adevărat, toate cele grăite de mine sunt adevărate; dar, de vreme ce minciuna a biruit întru voi, de aceea nu credeţi, pentru că adevărul este urât minciunii".

Aurelian a zis: „De nu vei jertfi zeilor, te voi da pe tine focului". Sfântul a răspuns: „Eu aduc jertfa de laudă şi pe mine însumi întru jertfă Dumnezeului meu, Care a binevoit a mă chema pe mine la mucenicie pentru numele Lui cel sfânt". Atunci împăratul Aurelian, umplându-se de mânie, a poruncit să pună în picioarele mucenicului obezi de fier înroşite în foc, să-i lege mâinile înapoi cu lanţ de fier înroşit în foc şi să-l arunce în temniţă până ce va socoti cum să-l piardă pe el. Iar sfântul, fiind în legături, se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Fie, Doamne, mila Ta ca să mă mângâie pe mine, robul Tău, după cuvântul Tău". Şi iarăşi: „Mă voi bucura şi mă voi veseli de mila Ta, că ai căutat spre smerenia mea".

Iar după trei zile, împăratul Aurelian, şezând înaintea poporului la divanul cel din privelişte, a poruncit să scoată pe mucenic din temniţă şi să-l pună înaintea judecăţii sale. Deci, sfântul fiind adus, împăratul a zis către el: „Vino, hulitorule, de te răscumpără de la moarte şi jertfeşte zeilor!"

Mucenicul a răspuns: „Domnul nostru Iisus Hristos a răscumpărat sufletele robilor Săi din moartea cea veşnică şi nu părăseşte pe cei ce nădăjduiesc spre Dânsul; iar de voieşti să ai ceva din vistieriile mele, îţi voi da ţie, pentru că te văd că eşti sărac!" Aurelian a zis: „Cum mă numeşti pe mine că sunt sărac, când sunt împărat şi am bogăţii fără de număr?" Sfântul a răspuns: „Ai bogăţii pământeşti pieritoare, dar eşti sărac, neavându-te nici pe tine însuţi, căci sfânta credinţă cea întru Domnul nostru Iisus Hristos nu ai strâns-o în vistieria inimii tale; de aceea vei fi osândit de Dumnezeu, Dreptul judecător, împreună cu tatăl tău, diavolul". Aurelian a zis: „Mult mă ocărăşti pe mine şi nu pot ca să-ţi fiu ţie milostiv". Mucenicul a zis: „Milostiv îmi este mie Dumnezeul meu, Căruia îi slujesc din tinereţe; şi amar va fi ţie, când vei fi dus la locul acela unde este muncit diavolul, căruia tu acum îi slujeşti; acolo vei vedea chinurile cele veşnice ce te aşteaptă pe tine!"

A zis împăratul: „Eu nu ştiu cele ce zici, ci ştiu numai că tu eşti în mâinile mele şi nu este altul care să te scoată pe tine din mâinile mele". Sfântul a zis: „Ai trupul meu în stăpânirea ta, dar nu poţi să te atingi de sufletul meu, pentru că nimeni nu are putere peste dânsul, decât numai singur Dumnezeu, Care l-a zidit pe el şi Care ne-a zis şi nouă, robilor Săi: Nu vă temeţi de cei ce omoară trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; ci vă temeţi mai ales de Acela Care poate ca şi sufletul şi trupul să-l piardă în gheena focului". Impăratul Aurelian a zis: „Oare n-au o putere ca aceea zeii noştri, care ne dau nouă adevărate răspunsuri ori de câte ori îi întrebăm pe ei, şi pe tine, vrăjmaşul şi hulitorul lor, te lasă până acum să trăieşti?" Grăit-a sfântul: „Ştii cine sunt zeii voştri?" Aurelian a răspuns: „Zeii noştri sunt: Apolon cel ales, Dia cel mare şi Artemida, mama zeilor. Ei spun înaintea oamenilor, fără minciună, cele ce au să fie".

Sfântul Patroclu a zis: „Despre Apolon, căruia tu îi zici că este dumnezeu, am auzit de la părinţii noştri că a fost păstor la dobitoacele lui Amdet, împăratul Tesaliei. Iar Dia, căruia tu te închini ca lui Dumnezeu, ştim că a fost un om necurat, prea desfrânat, răpitor şi scornitor de toate răutăţile. El semăna învrăjbiri şi zavistie între oameni, făcea ucideri şi jefuia cele străine; şi a murit cu preanecurată moarte, încât nici pământul n-a primit stârvul lui. Iar Artemida, care se zice că este maica zeilor voştri, cine nu ştie că a fost o îndrăcire adevărată? O, ce ticăloasă nebunie a oamenilor celor orbiţi cu necredinţa, care cinstesc cele deşarte şi mincinoase!"

Impăratul a zis: „Mare este răbdarea mea, că ascult până acum aceste hule ale tale. Deci cuvântul cel mai de pe urmă îţi spun ţie: de nu te vei închina cu jertfe lui Apolon, lui Dia şi Artemidei, îndată te voi ucide în ceasul acesta". Mucenicul a răspuns: „Tiranule preanecurat, tu eşti asemenea cu tâlharul care ucide pe omul nevinovat, iar trupul lui nu poate să-l mănânce; tot astfel eşti şi tu, care te lauzi asupra trupului meu! Chiar de mă vei şi ucide, dar nu mă vei mânca; iar de ai şi mânca trupul meu, dar sufletul meu nu poţi să-l vatămi". Mucenicul zicând acestea, Aurelian s-a mâniat foarte tare şi îndată l-a judecat să fie tăiat cu sabia. Deci a poruncit ostaşilor să-l taie, nu pe pământ uscat, ci într-o baltă mocirloasă, ca să nu se învrednicească de îngroparea omenească, ci să fie mâncat de jivine, de păsări şi de fiare.

Şi luând ostaşii pe Patroclu, mucenicul lui Hristos, l-au dus la malul râului, care se numea Secvan, ca să-l taie în balta care este lângă mal. Iar sfântul, mergând cu veselie la moarte, se ruga, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, nu lăsa trupul meu să se afunde în acel loc mocirlos, ci dă slavă preasfântului Tău nume, ca să se mărească înaintea ochilor vrăjmaşilor Tăi, şi să nu zică păgânii: «Unde este Dumnezeul lor?» Ascultă, Stăpâne, rugăciunea mea, precum ai ascultat pe Moise şi pe Aaron, care se rugau pentru poporul Tău, şi, despărţindu-le lor marea, i-ai trecut pe ei uscat. Aşa să-mi porunceşti şi mie, ca să trec râul acesta în partea cealaltă, în loc uscat, ca acolo să se verse sângele meu pentru Tine şi trupul meu să se odihnească în loc fără baltă. Mântuieşte-mă de tină, ca să nu mă afund; izbăveş-te-mă de cei ce mă prigonesc".

Sfântul rugându-se astfel, s-au întunecat ochii ostaşilor care îl duceau pe el şi au început a nu mai vedea pe mucenicul; iar el, intrând în pârâu, mergea cu picioarele în apă până la jumătatea fluierelor. Şi era râul acela mare şi adânc, şi încă atunci era umflat din pricina ploilor, însă apa n-a ajuns nici până la genunchii mucenicului. Deci, trecând pe celălalt mal, s-a suit în muntele care era acolo, zicând: Domnul păzeşte sufletele cuvioşilor Săi şi îi izbăveşte pe ei din mâna păcătosului. Iar ostaşii, nevăzând pe mucenicul pe care-l duceau, se mirau şi se spăimântau, temându-se de împărat, ca să nu spună că au eliberat de voie pe cel osândit şi să înceapă a-i pedepsi pe ei. Deci ziceau între ei: „Cât de mare este Dumnezeul acelui om, care l-a izbăvit din mâinile noastre nevăzut!" Iar alţii ziceau între ei: „Acela nu era om, ci oarecare nălucire, căci s-a stins din ochii noştri!"

Astfel cercetând ei mult şi neîndrăznind să se întoarcă la împărat, o femeie slujitoare de idoli a trecut cu luntrea de la malul celălalt al râului şi, auzind cearta şi mâhnirea lor, a zis către ei: „Omul acela creştin, pe care voi îl căutaţi, l-am văzut în partea cealaltă a râului, pe munte, zăcând cu faţa în jos şi rugându-se către Dumnezeul său". Iar ei, având picioare grabnice ca să verse sângele cel nevinovat, îndată au trecut râul cu luntrea şi, alergând la munte, au găsit pe sfântul, precum le-a spus acea femeie. Atunci cel mai mare ostaş a zis cu mânie către sfânt: „Cu adevărat eşti vinovat de moarte, căci ai fugit de noi; dar, iată, iarăşi eşti în mâinile noastre şi de acum nu vei mai scăpa de noi până ce vei muri sau vei jertfi zeilor, de voieşti să fii viu". Sfântul le-a răspuns: „Eu nu mă voi închina diavolilor celor necuraţi, ci numai Unuia adevăratului Dumnezeu".

Ostaşii au zis către dânsul: „Dar ce fel este Dumnezeul tău, născut sau făcut?" Sfântul a zis: „O, ce rătăcire deşartă! O, ce necredinţă a înşelătorului! O, ce cuvinte de nebunie! Pentru Dumnezeul cel ce este fără de început, cine poate să grăiască ceva? Şi neamul Lui cine îl va spune? Acela a zis şi toate s-au făcut. Acela a poruncit şi s-au zidit toate cele ce sunt văzute şi cele nevăzute. Acela a trimis izbăvitor neamului omenesc pe unul născut Fiul Său, pe Domnul nostru Iisus Hristos, Care Şi-a vărsat sângele Său pentru noi, ca să ne izbăvească pe noi din pierzare şi din veşnica moarte. Şi, înviind a treia zi din morţi, S-a înălţat la cer, ucenicii privindu-L, şi le-a trimis lor pe Sfântul Duh, pe care Il făgăduise. Şi precum

Sfântul Duh a învăţat prin gurile apostolilor, tot aşa se cuvine a crede; pentru că învăţătura Aceluia este dreaptă şi adevărată. Iar cel ce nu va crede învăţătura Aceluia, nu va vedea viaţa veşnică, ci mânia lui Dumnezeu va fi asupra lui în veci. Iar noi, creştinii, credem cu neîndoire şi aşteptăm să câştigăm viaţa veşnică de la Hristos, Dumnezeul nostru. Noi pătimim cu dragoste pentru Dânsul şi murim cu osârdie, ştiind că ori de vom fi vii, ori de vom muri, ai Domnului suntem. Iar toţi cei ce se închină diavolilor, ca şi voi, cu diavolii împreună vor fi afundaţi în focul gheenei!"

Sfântul grăind acestea, ostaşii mai mult s-au pornit spre mânie şi, numindu-l pe el hulitor al zeilor lor, au scos săbiile spre tăierea lui. Atunci mucenicul s-a rugat către Dumnezeu, zicând: „Doamne, în mâinile Tale îmi dau sufletul meu, căci Tu ştii că mor pentru numele Tău cel preasfânt!" Astfel a fost tăiat capul Sfântului Mucenic Patroclu. Iar după tăiere, ostaşii luând capul lui, l-au aruncat departe de trup şi s-au dus. In vremea aceea, erau în acel munte, undeva aproape, doi bătrâni săraci, care mai înainte primeau milostenie din mâinile sfântului. Deci, fiind şi ei creştini, au văzut sfârşitul mucenicului şi au auzit ultimele sale cuvinte. Iar după plecarea ostaşilor, au luat cu mare frică trupul şi capul mucenicului, temându-se să nu fie prinşi de păgâni, şi l-au ascuns până seara, spunând despre aceasta în taină întâiului preot al acelei cetăţi, cel cu numele Evsevie.

Şi sosind noaptea, preotul Evsevie a mers cu diaconul Liberie şi, învelind cu pânză curată acel sfânt trup, l-au îngropat în aceeaşi noapte, cântând cuviincioasa cântare de psalmi cu linişte şi nu cu multe lumânări, pentru că se temeau de păgâni. Aşa s-a sfârşit mucenicul lui Hristos, Sfântul Patroclu, împărăţind Aurelian peste romani; iar întru noi stăpânind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, I se cuvine cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL ALIPIE, ZUGRAVUL PECERSCĂI
(17 august)

Cuviosul părintele nostru Alipie al Pecerscăi s-a arătat următor dumnezeiescului Evanghelist Luca, căci el slujea Domnului, Care ne-a făcut pe noi după chipul şi după asemănarea Sa, închipuind cu minune nu numai feţele sfinţilor pe icoane, dar şi bunătatea acelora, în sufletul său. Pe lângă aceasta s-a arătat şi doctor minunat, a cărui viaţă dreptcredincioasă s-a închipuit nouă astfel:

In zilele binecredinciosului domn al Kievului, Vsevolod Iaroslavici şi pe vremea egumeniei Cuviosului Nicon, după rânduiala lui Dumnezeu şi după sfătuirea Cuvioşilor părinţi Antonie şi Teodo-sie, care s-au arătat la zece ani după moartea lor în Constantinopol, au venit la împodobirea sfintei biserici Pecersca nişte zugravi greci. La aceştia a fost dat fericitul Alipie de către părinţii săi, pentru învăţătura zugrăvirii icoanelor. Deci Alipie a fost el însuşi văzător al minunii despre care se scrie în povestirea cea pentru sfânta biserică a Pecerscăi, când zugravii împodobeau cu mozaic altarul şi icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu singură s-a închipuit într-însul, apoi s-a luminat mai mult decât soarele; după aceasta un porumbel a zburat din gura ei, şi după mult zbor a intrat în gura icoanei Mântuitorului ce era sus. Pe atunci fericitul Alipie, învăţându-se, ajuta meşterilor săi şi a scris în mintea sa, că lucrarea Preasfântului Duh petrece în acea sfântă biserică a Pecerscăi.

Deci, zugravii sfârşindu-şi lucrul lor şi împodobind cu chipuri sfânta biserică, Alipie a fost împodobit şi el cu îmbunătăţitul chip al rânduielii celei călugăreşti, de către cuviosul egumen Nicon. El a început a se deprinde a închipui duhovniceştile fapte bune ale sfinţilor, căci acum ştia bine închipuirea cea materialnică a feţei lor. Şi era aşa de meşter şi preaînţelept în lucrul său, încât şi din icoanele cele materialnice, cu darul lui Dumnezeu, putea să pună de faţă îmbunătăţitele chipuri duhovniceşti, căci a învăţat meşteşugul zugrăvirii icoanelor, nu pentru adunare de bogăţii, ci pentru săvârşirea faptelor bune; pentru că lucra sfintele icoane, pe cât era de trebuinţă tuturor, egumenului şi fraţilor, neluând nimic pentru osteneala sa.

El mai ales îi ruga pe toţi ca, văzând în vreo biserică icoane învechite, sa-i spună lui; iar el, netrebuindu-i nici o plată pe pământ, le împodobea prin lucrul mâinilor sale. Sau de nu avea cândva să lucreze cuiva, atunci luând împrumut aur şi argint pentru trebuinţa icoanelor, se îndeletnicea în ostenelile sale şi, cărora le era dator, le plătea cu icoane. Aceasta o făcea ca să nu fie fără lucru, ci să se asemene sfinţilor părinţi celor de demult, care la lucrul mâinilor se nevoiau de-a pururea, şi însuşi mai-marelui Apostol Pavel, care zice pentru sine: Că trebuinţei mele şi celor ce sunt cu mine, au slujit aceste mâini ale mele.

Iar de i se întâmpla cândva vreo dobândă din lucrul mâinilor lui, atunci o împărţea în trei părţi: întâia parte o lăsa pentru nevoia icoanelor; a doua, pentru milostenia săracilor, iar a treia pentru, trebuinţa mănăstirească. Deci, astfel făcând în toţi anii, nu se odihnea nici ziua, nici noaptea, pentru că noaptea se îndeletnicea în privegheri, în rugăciuni şi la închinăciuni, iar ziua sosind, se nevoia la lucrul mâinilor, cu toată smerenia, necâştigarea, curăţia, răbdarea, postul, dragostea şi dumnezeiasca gândire. El niciodată nu se vedea fără lucru, încă nici nu lipsea niciodată de la soborul bisericesc pentru lucrul său.

Şi văzând egumenul meşteşugul atât de îmbunătăţit al acestui cuvios zugrav, căci era vrednic ca pe lângă monahicescul chip cel îngeresc, să închipuiască în sine şi lucrarea chipului celui de o fiinţă al lui Iisus, Fiul lui Dumnezeu, preotul după rânduiala lui Melchi-sedec, l-a ridicat pe el prin sârguinţa sa la treapta preoţiei. Atunci cuviosul, punându-se în sfeşnic ca o făclie, sau mai bine zis ca un chip la locul înalt, a strălucit cu mai multă podoabă îndoitelor fapte bune - monahiceşti şi preoţeşti -, încât el s-a arătat nu chip simplu, ci făcător de minuni, dintre ale cărui faceri de minuni se cuvine a pomeni pe unele aici.

Un bogat oarecare din cetatea Kievului, fiind plin de lepră şi căutând multă vreme ajutor de la doctori, de la vrăjitori şi de la oameni de altă credinţă, n-a folosit nimic, ci mai mult rău şi-a făcut. Atunci unul din prieteni l-a îndemnat să meargă la Mănăstirea Pecersca şi să roage pe părinţii aceia să se roage pentru dânsul, dar el abia a voit. Apoi, când îl duseră acolo, egumenul a poruncit să-l adape cu apă din puţul Cuviosului Teodosie şi să-i spele capul şi faţa lui. Şi îndată a scos atâta puroi pentru necredinţa sa, încât toţi, de mirosul urât, au fugit de la dânsul. Deci s-a întors la casa sa, plângând şi tânguindu-se, şi de ruşinea mirosului n-a ieşit la lumină multe zile, zicând către prietenii săi: „Acoperit-a ruşinea obrazul meu, înstrăinatu-m-am de fraţii mei şi nemernic m-am făcut fiilor maicii mele, căci nu am mers cu credinţă la Cuvioşii părinţi Antonie şi Teodosie".

Deci în toate zilele aştepta moartea. Insă venindu-şi odată în sine, s-a gândit să-şi mărturisească toate greşelile sale; de aceea a mers iarăşi la Mănăstirea Pecersca, la Cuviosul acesta Alipie, şi s-a mărturisit înaintea lui. Iar cuviosul i-a zis lui: „Bine ai făcut, fiule, mărturisindu-ţi lui Dumnezeu păcatele tale înaintea nevredniciei mele, pentru că aşa şi proorocul mărturiseşte de sine, către Domnul, zicând: Zis-am: mărturisi-voi asupra mea fărădelegea mea Domnului; şi Tu ai lăsat păgânătatea inimii mele". Apoi l-a învăţat pe el mult despre mântuirea sufletului şi, luând vopsele pentru zugrăvirea icoanelor, i-a împodobit faţa lui, ungându-i bubele cele cu puroi. Apoi, ducându-l în biserică, l-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine şi i-a poruncit să se spele cu apa aceea cu care obişnuiesc preoţii a se spăla după împărtăşire. Deci chiar acolo i-au căzut lui bubele şi îndată i s-a întors cea dintâi închipuire frumoasă a sănătăţii sale. Astfel, întru această facere de minuni, Cuviosul părintele nostru Alipie s-a făcut de un chip cu Domnul Hristos, căci precum Hristos a tămăduit pe cel lepros şi i-a poruncit să se arate preotului şi să aducă dar pentru curăţia sa, tot astfel şi acest cuvios a poruncit bubosului său să se arate înaintea lui, fiind în rânduiala slujbei preoţeşti, şi să aducă darul acela de care proorocul grăieşte: Ce voi răsplăti Domnului pentru toate câte mi-a dat mie? Paharul mântuirii voi lua! Să pomenim aici şi acest dar: că strănepotul acestui bubos, ca mulţumire pentru curăţia lui, a ferecat un chivot de aur, care se află pe sfântul prestol al bisericii Pecerscăi.

Pe lângă aceasta, Cuviosul Alipie a mai fost iarăşi de un chip cu Hristos, Cel ce a tămăduit şi pe un orb din naştere; căci, precum Hristos a tămăduit pe acela, întâi ungându-i ochii cu tină, apoi poruncindu-i să se spele în scăldătoarea Siloamului, care se tâlcuieşte "trimis", tot astfel şi acest cuvios, întâi a uns bubele leprosului său cu vopsele de zugrăvit icoane, apoi i-a poruncit să se spele cu apa cu care se spală preoţii

după împărtăşire şi în acest fel l-a tămăduit de bubele cele întunecate, împreună încă şi de orbirea păcatelor.

Deci toţi cei ce atunci veniseră împreună din cetate, s-au mirat foarte mult de acea grabnică tămăduire, dar Cuviosul Alipie le-a zis lor: „Fraţilor, luaţi aminte la ceea ce se zice: Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci acest om mai înainte se robise vrăjmaşului prin păcatele farmecelor, iar mai pe urmă a venit aici la Dumnezeu, deznădăjduit de mântuirea sa, după sfatul vrăjmaşului, necrezând Domnului cel ce singur poate să mântuiască; de aceea mai multă stricăciune năvălise asupra lui, pentru necredinţa sa. Pentru că Domnul a zis: Cereţi, dar nu aşa cu îndoială, cereţi cu credinţă, şi vi se va da. Iar acum, când acela s-a întors şi s-a pocăit înaintea lui Dumnezeu de cele ce a făcut, ascultându-l eu şi Dumnezeu fiind bogat în milă, L-a tămăduit". Auzind oamenii acestea, s-au închinat şi s-au întors înapoi cu cel tămăduit, slăvind pe Dumnezeu şi pe ceea ce l-a născut pe El, încă şi pe Cuvioşii părinţi Antonie şi Teodosie şi pe acest cuvios părinte, Alipie, ucenicul acelora, de care ziceau că într-adevăr acesta este la noi un nou Elisei, care l-a tămăduit de lepră pe bărbatul acela, ca Elisei pe Neeman Sirianul.

A mai fost încă şi un alt oarecare bărbat iubitor de Hristos, tot din aceeaşi cetate a Kievului, care a zidit o biserică, şi a voit să facă şapte icoane mari pentru împodobirea ei. Atunci a dat argint şi scânduri pentru icoane la doi monahi ai Mănăstirii Pecersca, cunoscuţi ai lui, rugându-i ca pentru zugrăvire să întrebe pe Alipie. Acei monahi n-au spus nimic lui Alipie, iar argintul l-au oprit pentru ei. Apoi, trecând câtăva vreme, a trimis omul acela la monahi, să afle dacă îi sunt icoanele zugrăvite. Iar ei au răspuns: „Mai mult argint îi trebuie lui Alipie". Şi iar au luat argintul trimis de om, pe care, de asemenea, l-au oprit. Apoi, fiind fără de ruşine, au trimis la omul acela cuvinte nedrepte asupra sfântului, zicând că: „Ii mai trebuie încă pe atât pe cât a luat". Iar omul cel iubitor de Hristos a dat a treia oară, zicând: „Voiesc din mâinile lui numai rugăciune şi binecuvântare". Dar fericitul Alipie nu ştia nimic din ceea ce făceau acei monahi.

Deci după aceasta, omul iar a trimis, vrând să ştie cu adevărat dacă îi sunt icoanele zugrăvite sau nu. Iar monahii, nemaiştiind ce să răspundă, au zis: „Alipie a luat argintul tău în trei rânduri şi acum nu vrea să zugrăvească icoanele". Pentru aceea, acel om iubitor de Hristos a mers cu mulţi tovarăşi în Mănăstirea Pecersca la Cuviosul egumen Nicon şi i-a spus pricina mâhnirii sale. Iar egumenul, chemând pe Alipie, i-a zis: „Frate, de ce ai făcut acestui fiu al nostru o nedreptate ca aceasta, că te-a rugat de multe ori, dându-ţi cât ai voit; iar tu, făgăduindu-te şi luând atâta argint, nu-i zugrăveşti lui icoanele, pe care uneori le faci şi în dar?"

Răspuns-a Alipie: „Cinstite părinte, ştii sfinţia ta că niciodată nu m-am lenevit în acest lucru, dar acum nu ştiu despre ce-mi vorbeşti!" Egumenul iarăşi a zis: „Ai luat trei preţuri pentru şapte icoane şi nici până acum nu le-ai zugrăvit". Deci îndată, spre mustrarea sfântului, a trimis să aducă scândurile acelor icoane, care înainte de acea noapte se văzuseră nezugrăvite într-o cămară mănăstirească. Asemenea a poruncit să cheme şi pe acei monahi, prin care acel om trimitea sfântului argintul. Deci cei trimişi după scânduri le-au găsit zugrăvite foarte cu meşteşug şi le-au adus înaintea egumenului şi a celor ce erau cu el. Pe acelea văzându-le, toţi s-au mirat şi, înspăi-mântându-se cu cutremur, au căzut cu faţa la pământ şi s-au închinat acelor chipuri ne făcute de mână al Domnului, al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi ale sfinţilor Săi.

După aceasta au venit şi cei doi monahi care minţiseră împotriva lui Alipie, şi neştiind de minunea ce se făcuse, au început a se certa cu sfântul, zicându-i: „Trei preţuri ai luat, iar icoanele nu le zugrăveşti". Şi auzind cei ce erau acolo de această năpastă, le-au arătat icoanele, zicându-le: „Iată, icoanele acelea au fost zugrăvite de Dumnezeu Insuşi, Care mărturiseşte neräutatea lui Alipie".

Iar ei văzându-le, s-au spăimântat de minunea ce se făcuse. Atunci egumenul, vădind furtişagul şi minciuna lor, i-a izgonit din mănăstire şi au căzut din toate lucrurile lor. Insă nici aşa nu şi-au lăsat răutatea lor, ci grăiau hule împotriva Cuviosului Alipie şi spuneau oamenilor în cetate: „Noi singuri am zugrăvit acele icoane, iar stăpânul lor, nevrând să ne dea plata şi lipsindu-ne de tocmeală, iată, a gândit şi a minţit că acele icoane au fost zugrăvite de Dumnezeu, îndreptăţind pe Alipie". Astfel au oprit poporul ce alerga la privirea icoanelor şi voia să se închine lor. Insă deşi acei oameni au crezut atunci acelor monahi ce cleveteau pe Cuviosul Alipie, dar Dumnezeu, Care preamăreşte pe sfinţii Săi, precum singur a

zis în Evanghelie: Nu poate cetatea să se ascundă stând deasupra muntelui, nici aprind făclia şi o pun sub obroc, ci în sfeşnic ca să lumineze tuturor, n-a tăinuit îmbunătăţitele nevoinţe ale acestui cuvios bărbat, pentru că vestea despre minunea ce s-a făcut cu acele icoane a ajuns la domnul Vladimir Monomahul.

Această minune s-a adeverit încă şi mai mult, pentru că, oarecând, prin voinţa lui Dumnezeu, luând foc toată cetatea Kievului, a ars şi biserica ce avea acele icoane; dar după foc s-au găsit toate acele şapte icoane întregi şi nevătămate. Deci auzind voievodul de acest lucru, a mers el însuşi să vadă minunea ce se făcuse. Şi văzând icoanele ce rămăseseră, a auzit cu încredinţare despre ele cum s-au zugrăvit într-o noapte, cu voia lui Dumnezeu, Care a izbăvit de năpaste pe Cuviosul Alipie. Atunci voievodul Vladimir Monomahul a proslăvit pe Dumnezeu, Făcătorul tuturor, Care a făcut atâtea minuni, pentru faptele bune ale Cuviosului Alipie; apoi, luând din acele icoane una a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a trimis-o în cetatea Rostovului, în biserica cea de piatră zidită de dânsul. Şi s-a întâmplat oarecând de a căzut şi acea biserică din Rostov, însă acea icoană a rămas nevătămată. Atunci a dus-o în biserica de lemn, care şi aceea după o vreme a ars de foc, dar icoana a rămas iarăşi nevătămată, neavând nici o stricăciune de foc. Toate acestea închipuiau îmbunătăţita viaţă a Cuviosului părintelui nostru Alipie, pentru care acele icoane s-au zugrăvit fără de mână.

Acum să venim şi la minunea care s-a întâmplat la sfârşitul sfântului, anume, cum acest meşter zugrav făcător de minuni a trecut de la această viaţă vremelnică la cea veşnică. Un dreptcredincios i-a dat Cuviosului părinte Alipie o icoană, Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ca s-o zugrăvească, rugându-l s-o gătească de praznicul Adormirii. Iar după câteva zile cuviosul s-a îmbolnăvit şi se apropia de sfârşitul său; icoana rămânând nezugrăvită. Din această pricină, omul acela se supăra şi se mâhnea asupra sfântului. Dar Alipie îi zicea: „Fiule, nu te supăra venind la mine, ci aruncă-ţi spre Domnul grija ta, căci El va face cum va voi: Icoana va sta la locul ei la praznicul său". Deci omul, crezând cuvintelor cuviosului, s-a dus bucurându-se la casa sa. Apoi, venind iarăşi la Vecernia praznicului Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi văzându-şi icoana nezugrăvită şi pe Cuviosul Alipie mai bolnav, îl defăima, zicându-i: „De ce nu mi-ai spus de slăbiciunea ta, că aş fi dat altuia să-mi zugrăvească icoana, ca praznicul să-mi fie luminos şi cinstit? Dar acum, iată că m-ai ruşinat". Cuviosul i-a răspuns cu blândeţe: „O, fiule, oare am făcut aceasta din lenevire? Insă Dumnezeu poate ca icoana Maicii Sale să o zugrăvească cu un cuvânt, pentru că eu acum mă duc din lumea aceasta, precum mi-a arătat mie Domnul, iar pe tine nu te voi lăsa întristat". Auzind aceasta, omul acela a plecat foarte întristat.

Şi iată, după plecarea acelui om, a intrat un tânăr luminos la Cuviosul Alipie şi a început a zugrăvi acea icoană; iar Alipie, socotind că stăpânul icoanei s-a supărat pe dânsul şi a trimis alt zugrav, la început i se părea că acela este un om, dar graba şi frumuseţea lucrului îl arăta pe el că este înger, căci uneori punea aur pe icoană, iar alteori freca pe piatră felurite vopsele şi cu acelea zugrăvea; şi astfel, în trei ceasuri a zugrăvit o icoană foarte frumoasă. După aceea a zis către cuvios: „Părinte, oare lipseşte ceva de aici sau am greşit în ceva?" Cuviosul i-a răspuns: „Bine ai făcut-o, Dumnezeu ţi-a ajutat să o zugrăveşti cu aşa frumoasă podoabă, şi Insuşi El a lucrat aceasta prin tine". Apoi, sosind seara, zugravul acela s-a făcut nevăzut cu icoana.

Iar stăpânul icoanei a petrecut toată noaptea fără somn, de mâhnire că nu avea icoana gata pentru praznic, numindu-se pe sine nevrednic de un dar ca acesta şi foarte păcătos. Apoi, sculându-se, s-a dus la biserică ca să plângă acolo de a sa greşeală; dar, deschizând uşa bisericii, a văzut icoana la locul său, strălucind foarte. Atunci a căzut de frică, socotind că o nălucire i s-a arătat lui; apoi, intrând puţin şi privind, a cunoscut că este icoana lui, şi de aceea, fiind în cutremur şi spaimă mare, şi-a adus aminte de cuvintele Cuviosului Alipie, care îi zisese că icoana îi va fi gata la praznicul său. Deci, alergând, a deşteptat pe casnicii săi, iar ei îndată au mers cu bucurie în biserică după dânsul, cu lumânări şi cu tămâieri.

Şi văzând ei icoana că strălucea ca soarele, au căzut cu feţele la pământ, i s-au închinat ei şi au sărutat-o cu toată veselia sufletului. După aceasta, acel om dreptcredincios s-a dus la egumen şi a început a-i spune şi lui minunea ce se făcuse cu acea icoană. Deci au mers împreună la Cuviosul Alipie şi l-au văzut pe el ducându-se din lumea aceasta. Insă l-a întrebat egumenul: „Părinte, cum şi de cine s-a zugrăvit

icoana omului acesta?" Iar el le-a spus lor toate cele ce a văzut şi a zis: „Ingerul a zugrăvit-o şi iată-l şi acum stă de faţă, vrând să mă ia pe mine". Acestea zicându-le, şi-a dat duhul său în mâinile Domnului, în 17 zile ale lunii august. Iar fraţii, îngrijindu-i trupul, l-au dus în biserică şi, făcând deasupra lui cântarea cea obişnuită, l-au pus în peştera Cuviosului Antonie.

Astfel, acest sfânt zugrav făcător de minuni a împodobit cerul şi pământul, suindu-se acolo cu sufletul său cel îmbunătăţit, iar aici fiind cu trupul, în cinstea lui Dumnezeu Tatăl, începătorul zugravilor, Care a zis: Să facem om după chipul şi asemănarea noastră; aşijderea şi după a chipului ipostasului său, a lui Dumnezeu Fiul, Care cu chipul s-a aflat ca omul; împreună cu a Sfântului Duh, Care s-a pogorât în chip de porumbel şi de limbi de foc. Care fiind de o fiinţă, să ne fie nouă, ca, împreunându-ne cu părintele nostru Alipie, să-L lăudăm în nesfârşiţii veci ai vecilor. Amin.

SFINŢII MUCENICI FLOR ŞI LAVRU
(18 august)

Sfinţii Mucenici Fior şi Lavru au fost fraţi după trup şi după duh, pentru că au crezut în Hristos cu un suflet şi Aceluia i-au plăcut prin fapte bune. Şi erau cu meşteşugul săpători în piatră, sub nişte sfinţi bărbaţi învăţători, anume Proclu şi Maxim, de la care s-au învăţat nu numai meşteşugul, ci şi viaţa cea plăcută lui Dumnezeu a credinţei creştine. Şi mai întâi învăţătorii lor au fost ucişi pentru Hristos, apoi şi ei, după învăţătorii lor, trecând câtăva vreme, s-au făcut moştenitori ai cununii muceniceşti, pătimind de la Lichion, ighemonul Iliricului. Inceputul pătimirii lor a fost din nişte pricini ca acestea:

Un oarecare stăpânitor al altei ţări a rugat pe ighemonul Iliricului să-i trimită nişte ziditori de piatră iscusiţi, ca să zidească zeilor celor elineşti o frumoasă capişte de piatră. Iar de vreme ce aceşti sfinţi erau mult mai iscusiţi decât alţii în lucrul acela, Flor şi Lavru au fost trimişi de ighemon la stăpânitorul acela. Şi zidind ei capiştea după porunca aceluia, preţul pentru osteneală l-au împărţit săracilor, învăţându-i pe ei sfânta credinţă cea în Hristos, iar ei înşişi petreceau în postiri, rugăciuni şi osteneli, pentru că noaptea se rugau, iar ziua săvârşeau lucrul lor, primind puţină hrană, iar pe cei săraci şi flămânzi îi hrăneau din destul.

Dar nu numai pe săracii aceia, ci şi pe un popă elinesc l-au adus la credinţa lui Hristos, împreună cu fiul lui, pentru că într-una din zile, cioplind ei în piatră, un fiu al popii, copil tânăr, venind aproape de ei, sta privind şi, deodată, din piatra aceea pe care o cioplea, sărind o bucăţică, a lovit pe tânăr în ochi şi, rănindu-l pe el, l-a vătămat. Deci răcnind acela, a venit tatăl lui, popa cel idolesc, şi văzând faţa copilului însângerată şi ochiul sărit, şi-a rupt hainele de jale şi a început a ocări pe sfinţii lucrători, apoi s-a repezit ca să-i bată pe dânşii, dar a fost oprit de alţii care au fost acolo şi care spuneau nevinovăţia lucrătorilor, că singur tânărul a fost pricinuitor al primejdiei sale, de vreme ce, apropiindu-se de cei ce ciopleau, sta şi se uita fără să se păzească. Iar sfinţii plăcuţi lui Dumnezeu, Fior şi Lavru, mângâind pe popă, făgăduiau că au să tămăduiască degrabă ochiul copilului şi au să-l facă să vadă ca întâi.

Deci au luat noaptea pe tânăr în casa lor şi au început a-l învăţa pe el cunoştinţa adevăratului Dumnezeu, Domnul Iisus Hristos, zicându-i: „De vei începe a crede din toată inima în Dumnezeul cel propovăduit de noi, apoi ochiul tău degrab se va tămădui". Tânărul zicea: „Dacă ochiul meu va fi aşa precum a fost întâi, voi crede şi mă voi închina Dumnezeului vostru, căci cu adevărat se cade a crede mai vârtos în acel Dumnezeu care tămăduieşte pe cei bolnavi şi luminează orbii, decât în acei zei care, nu numai că nu tămăduiesc pe cei bolnavi, dar îmbolnăvesc şi pe cei sănătoşi".

Şi tânărul acela a povestit sfinţilor acest lucru: „Este între popii noştri un popă, anume Erm. Pe acela cu câţiva ani mai înainte, când voiau să-l pună în popie, l-au dus la capiştea lui Dia ca să pună mâna idolului pe capul lui Erm, pentru că aşa este rânduiala punerii în popie, ca mâna idolului cea făcută la umere, mişcând-o din încheietură cu o funie de argint, alţi popi o ridică deasupra, apoi o pogoară pe capul celui

ce se pune. Şi când au coborât acea mână pe capul lui Erm, din întâmplare a alunecat funia de argint din mâinile celor ce o ţineau şi, căzând mâna pe capul lui Erm, i-a jupuit cu unghiile toată faţa lui, până la oase, iar dinţii lui se văd până astăzi de departe, şi nici un zeu nu i-a ajutat, ci mai vârtos spre mai rău i se sporeşte aceluia". Acel tânăr după ce a spus aceasta, Fior şi Lavru s-au sculat şi au început a se ruga cu lacrimi lui Dumnezeu pentru tămăduirea şi luminarea nu numai a ochiului celui trupesc, ci şi a ochilor sufleteşti ai acelui tânăr. Şi după multe rugăciuni, când au însemnat ochiul lui cel bolnav cu semnul Sfintei Cruci, îndată s-a făcut acela sănătos desăvârşit şi vedea bine ca şi mai înainte. Deci nu numai acel tânăr tămăduit a crezut în Hristos, ci şi tatăl lui, popa cel idolesc, care se numea Memertin. Acela s-a făcut de atunci, din slujitor drăcesc, rob al Domnului nostru Iisus Hristos, împreună cu fiul său.

După aceasta, în puţine zile, sfinţii lucrători Fior şi Lavru, având ca ajutător la lucrare pe îngerul lui Dumnezeu, au sfârşit capiştea pe care o zideau şi nu au lăsat-o ca locuinţă idolilor, ci au sfinţit-o pe ea întru slava preasfântului nume al Domnului nostru Iisus Hristos; pentru că au pus în ea cinstita Cruce spre răsărit, adunând ca la 300 de fraţi săraci şi au făcut cântare de toată noaptea, lăudând pe Hristos Dumnezeu. Atunci a venit de sus o lumină a slavei cereşti celei negrăite şi a umplut locaşul acela de strălucire minunată. Iar după săvârşirea laudei celei de toată noaptea, toţi au mers în locaşul care era aproape şi în care erau pregătiţi idolii pentru noul locaş. Deci, legând cu brâiele lor de grumaji pe acei idoli, i-au târât pe pământ, bătându-i şi sfărâmându-i în bucăţi mici.

De toate acestea înştiinţându-se boierul, a prins pe Sfinţii Fior şi Lavru şi pe toţi cei împreună cu dânşii, între care era şi Memertin cu fiul său. Astfel pe toţi cei ce erau cu sfinţii i-a osândit la ardere, iar pe Sfinţii Fior şi Lavru, bătându-i cumplit, i-a trimis lui Lichion, ighemonul Iliricului. Iar acela, cercetând cele pentru dânşii şi aflân-du-i nemişcaţi în credinţa creştinească, i-a aruncat într-un puţ adânc şi i-a astupat cu pământ. Iar după mulţi ani, s-au găsit sfintele lor moaşte, izvorând tămăduiri de toate bolile, şi au fost aduse cu cinste în Constantinopol, întru slava lui Hristos, Dumnezeul nostru.

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC EMILIAN EPISCOPUL ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL (18 august)

Sfântul Emilian s-a născut în Armenia, din părinţi creştini, de neam bun şi bogaţi. El a fost dat de ei la învăţătura cărţii la un sfinţit monah Ilarion, bărbat îmbunătăţit. Şi învăţând el bine înţelegerea cărţii şi venind în vârsta cea desăvârşită, trăia în întreaga înţelepciune cu dumnezeiască şi sfântă plăcere, în postire şi în rugăciuni, silin-du-se în citirea cărţilor şi păzindu-şi fără de prihană curăţia sa cea feciorească. Şi s-a auzit în Armenia că păgânii împăraţi ai Romei, Diocleţian şi Maximian, au ridicat în Europa prigonire mare împotriva creştinilor. Deci Sfântul Emilian s-a aprins cu mare râvnă după dreapta credinţă şi, arzând cu dragoste spre Hristos şi dorind să moară pentru El, a gândit să se ducă în părţile acelea, ca să propovăduiască acolo celor necredincioşi numele lui Hristos şi să-şi pună sufletul pentru Domnul său.

El avea doi fraţi, Dionisie şi Ermip, şi pe aceia i-a adus la scopul său, cu îndemnări insuflate de Dumnezeu. Deci, sfătuindu-se ei - după ce acum părinţii lor se duseră către Domnul -, şi-au lăsat pentru dragostea lui Hristos casa, patria, moştenirile şi toate bunătăţile acestei lumi, şi au trecut din Asia în Europa. Ei au luat cu dânşii şi pe învăţătorul lor - pe sfinţitul monah Ilarion - şi au mers în Italia, în cetatea ce se numea Spolition.

Acolo, între cei necredincioşi, aflând pe mulţi creştini vieţuind cu dreaptă credinţă şi cu plăcere dumnezeiască, au început a vieţui cu dânşii. Fericitul Emilian era la toţi pildă de sfinţenie, pentru că ziua şi noaptea se îndeletnicea în rugăciuni şi în învăţătura cuvintelor lui Dumnezeu. Iar după câtăva vreme, murind episcopul din cetatea ce se numea Trevia, oamenii acelei cetăţi, câţi erau creştini, între închinătorii de idoli, trăind ca grâul între neghine şi precum crinul între spini, au auzit de viaţa şi de

înţelepciunea Sfântului Emilian; deci l-au ales pe el episcop al lor, pentru că deşi era tânăr, dar covârşea pe cei bătrâni cu înţelepciunea şi cu faptele. Şi luându-l pe el, l-au dus la Roma, la preasfinţitul papă Marchelian, pentru hirotonie. Deci Sfântul Emilian luând de la papa arhierească sfinţenie, a mers în Trevia, cetatea scaunului său episcopal, cu învăţătorul Ilarion şi cu cei doi fraţi, Dionisie şi Ermip. Şi luând el păstoria, o ocârmuia bine, conducând turma lui Hristos cu fapta şi cu cuvântul. Şi pe mulţi din cei necredincioşi îi aducea la sfânta credinţă, dând cu minuni tămăduiri de neputinţe şi tămăduind trupurile şi sufletele omeneşti cu darul lui Hristos.

Pe atunci era în ţările acelea un ighemon cumplit cu năravul, cu numele Maximian. El era pus de împăraţii cei păgâni peste Etruria şi Umbria. Auzind acela de Emilian, episcopul creştinesc, cum că întoarce pe mulţi de la slujba idolească la Hristos şi face jertfirile idoleşti deşarte, s-a dus îndată la Trevia şi, prinzând pe arhiereul lui Dumnezeu, l-a adus înaintea judecăţii sale. Acela a zis către dânsul: „Ce aud de tine, Emiliane? Pentru ce voie şti cu nebunia ta să te dai de bună voie la moarte, căci cumplit te vei chinui şi la amară moarte vei fi dat, de nu te vei închina zeilor noştri?" Iar Sfântul Emilian a răspuns cu toată îndrăzneala: „Nu mă voi închina diavolilor - pentru că toţi zeii păgânilor sunt draci, precum zic sfintele cărţi - şi cel ce se închină lor, acela va moşteni iadul cu veşnicele lui chinuri".

Atunci ighemonul, umplându-se de mânie, a poruncit să bată pe sfânt fără cruţare. Apoi, după bătaie, batjocorindu-l cu cuvinte urâte, hulea pe Hristos Dumnezeu, zicând că Dumnezeul creştinilor nu are nici o putere, iar zeii pe care îi cinsteşte el sunt atotputernici. Iar Emilian, arhiereul lui Dumnezeu, a zis către dânsul: „Cercetează, dacă voieşti, şi vezi a cui este puterea mai mare, a lui Hristos sau a zeilor tăi? Porunceşte să aducă aici pe un slăbănog oarecare sau pe orice om cuprins de boală, şi porunceşte popilor voştri să se roage către zei pentru tămăduirea celui bolnav, şi după aceea mă voi ruga şi eu către Dumnezeul meu. Deci cu puterea cărui Dumnezeu se va scula bolnavul sănătos, acel Dumnezeu să se mărturisească de toţi ca adevărat şi toţi să se închine lui".

Ighemonului i-a plăcut acest cuvânt al lui Emilian şi îndată a trimis să caute pe un om bolnav. Şi au adus pe un bărbat oarecare, slăbănog, de multă vreme zăcând în pat şi care avea toate mădularele nelucrătoare cu totul. Şi s-a adunat mulţime de popor la priveliştea aceea, voind să vadă minunea care era să fie. Şi mai întâi au început popii idoleşti, după porunca ighemonului, a se ruga către zeii lor şi a chema pe Apolon, pe Die, pe Mercurie şi pe ceilalţi zei ai lor deşerţi şi mincinoşi, ca să tămăduiască pe cel slăbănog. Şi s-au rugat multă vreme, dar n-au sporit nimic; iar sfântul sta şi privea la dânşii, râzând de ei şi de zeii lor.

Apoi ighemonul a poruncit popilor săi să înceteze cu rugăciunea şi a zis către Emilian, episcopul creştinesc: „De acum roagă-te tu către Dumnezeul tău, dacă aştepţi să câştigi ceva de la dânsul". Iar arhiereul, plecându-şi genunchii la rugăciune, înălţându-şi mâinile la cer şi ridicându-şi ochii, a început a se ruga, zicând: „Doamne, auzi rugăciunea mea, şi strigarea mea să vină la Tine. Nu întoarce faţa ta de la mine, în orice zi te voi chema, auzi-mă. Doamne, arată tuturor care stau aici că Tu eşti Unul adevăratul Dumnezeu şi mântuieşte pe cei ce cred în Tine". Astfel rugându-se arhiereul, s-a apropiat de cel slăbănog şi, luându-l de mână, i-a zis: „In numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te şi fii sănătos!" Şi îndată s-a sculat slăbănogul sănătos cu tot trupul şi umbla înaintea tuturor, bucurându-se şi slăvind pe Dumnezeu. Apoi, arătându-se tuturor că s-a tămăduit desăvârşit, s-a dus la casa sa cu bucurie.

Această minune a făcut pe toţi care priveau să se minuneze, şi mulţi au crezut în Hristos. Chiar şi ighemonul începuse a se pleca cu gândul către credinţă, dar popii cei necuraţi îl sfătuiau să nu creadă, zicând că Emilian n-a făcut acea minune cu putere dumnezeiască, ci cu meşteşug vrăjitoresc; deci strigau ighemonului: „Pierde pe vrăjitorul acesta de pe pământ, ca să nu strice cinstirea zeilor noştri".

Iar ighemonul, ascultând pe popii cei necuraţi şi crezând mai mult cuvintelor lor mincinoase decât puterii văzute a lui Dumnezeu, iarăşi a început să silească pe Sfântul Emilian spre închinarea către idoli, zicându-i: „Jertfeşte zeilor, căci ştii că mulţi din cei ce n-au ascultat sfatul meu zilele trecute, au fost pierduţi cu cumplite chinuri". Sfântul a răspuns: „Cei ce n-au jertfit necuraţilor tăi zei şi au voit să moară pentru Hristos, acum se îndulcesc cu dânsul de veşnicele bunătăţi". Ighemonul a zis: „Să nu-mi pomeneşti

mai mult de numele lui Hristos, ci caută de-ţi cruţă tinereţile tale, pentru că îţi sunt gătite chinuri mari". Sfântul a răspuns: „Sunt robul lui Hristos şi nu voi tăcea mărturisind şi preamărind numele lui Iisus Hristos. Pentru dânsul sunt gata a suferi toate chinurile şi chiar moartea".

Atunci ighemonul a poruncit să spânzure pe sfânt la chinuire şi să-i ardă trupul cu lumânări aprinse. Iar mucenicul, răbdând cu mare bărbăţie, se ruga către Domnul să-l întărească în pătimire; deci, i s-a arătat Domnul Hristos, zicându-i: „Emiliane, nu te teme, că eu sunt cu tine". Atunci îndată s-au stins lumânările şi s-au strâmbat mâinile celor ce ardeau. Iar ighemonul, văzând aceea, a poruncit să ia pe mucenic de la chinuire şi a zis către dânsul: „Cu ce meşteşug faci acestea, că ai stins lumânările şi ai strâmbat mâinile slujitorilor? Dar am asupra ta chinuri mai mari, pe care nu vei putea să le biruieşti". Mucenicul a răspuns: „Meşteşugul meu este Hristos, şi chiar de vei pune chinuri mai mari peste mine, El îmi va da răbdare mai mare şi mai mare putere va arăta în mine".

Deci ighemonul a poruncit să fiarbă o căldare cu plumb şi să pună pe mucenic într-însa. Dar Hristos s-a arătat iar robului Său şi, luându-l de mână, a intrat cu dânsul în căldare. Atunci îndată s-a stins focul, căldarea s-a spart şi plumbul s-a vărsat, iar sfântul a rămas nevătămat. Şi s-au mirat ighemonul şi cei care erau cu dânsul de această minune, însă nu voiau a cunoaşte puterea lui Dumnezeu. După aceea a poruncit să-i lege o piatră mare de grumaji, să-l arunce şi să-l înece în râul Clitumpa, care era aproape de cetate. Dar şi acolo Hristos s-a arătat Sfântului Emilian şi, luându-l de mână, precum a luat odinioară pe Apostolul Petru, l-a scos din adâncul apei şi l-a pus pe mal. Deci ostaşii l-au prins din nou şi l-au dus la ighemon, spunându-i minunea care se făcuse.

După aceasta, ighemonul l-a dat spre mâncarea fiarelor, dar nici acelea n-au vătămat pe arhiereul lui Dumnezeu, pentru că Insuşi Domnul era acolo, arătându-se plăcutului Său şi zicându-i: „Indrăzneşte, Emiliane, bunul şi credinciosul Meu rob". Deci fiarele se îmblânziseră, astfel că leii şi leoparzii s-au făcut ca nişte miei, şi unii din ei îi lingeau picioarele, iar alţii, mâinile. Iar poporul, văzând nişte minuni ca acestea, a strigat zicând: „Mare este Dumnezeul creştinilor! Să se lase în libertate robul Lui!" Şi au crezut în Hristos în ziua aceea o mie de suflete. Iar ighemonul, umplându-se de mare mânie asupra poporului, a scos asupra lor ostaşi înarmaţi şi a poruncit să ucidă pe toţi cei care proslăveau pe Hristos. Atunci au fost ucişi o mie din cei ce crezuseră, bărbaţi şi femei de toată vârsta. Apoi ighemonul, de mânie, a poruncit să ucidă şi fiarele care n-au vătămat pe mucenic. Iar Sfântul Emilian, văzând uciderea fiarelor, a strigat, zicând: „Slavă Ţie, Hristoase Dumnezeule, că nu numai oamenii, dar şi fiarele mor pentru tine!" Deci chinuitorul, neştiind ce să mai facă ucenicului, l-a aruncat în temniţă.

In vremea aceea, după sfatul slujitorilor săi, a pregătit o roată de chinuire, plină cu mulţi dinţi de fier ascuţiţi. Apoi, scoţându-l din temniţă pe mucenic şi legându-l de roata aceea, vroiau să o lase de sus; dar, îndată arătându-se Domnul, sfântul a fost dezlegat de pe roată şi luat, iar roata cea învârtită a omorât pe mulţi necredincioşi. Deci temniţa iarăşi a primit pe mucenic.

Iar ighemonul, înştiinţându-se de acei doi fraţi ai lui Emilian -Dionisie şi Ermip - şi de Ilarion, dascălul lor, a trimis ostaşi ca să-i caute pe ei, căci ei se ascunseseră de frică. Şi găsindu-i pe ei şi aducându-i, i-a aruncat în temniţă la Emilian. Deci Emilian s-a bucurat foarte, văzând pe dascăl şi pe fraţii săi, şi toţi s-au bucurat împreună, că s-au învrednicit a pătimi pentru numele lui Hristos. în acea noapte s-a făcut descoperire de la Dumnezeu, fericitului stareţ Ilarion, că degrab vor primi cununa mucenicească. Şi puţin după aceea, Dionisie şi Ermip au fost scoşi la judecată cu bătrânul Ilarion. Iar după ce ighemonul i-a silit să se închine la idoli şi i-a îngrozit cu chinurile, li s-a arătat lor Domnul Hristos, întărindu-i pe ei. Şi s-a făcut cutremur de pământ şi au căzut idolii din locurile lor şi s-au sfărâmat ca praful. Deci mucenicii au fost chinuiţi cumplit din porunca ighemonului, iar la sfârşit, tăindu-li-se capetele, au luat de la Domnul cununile cele făgăduite.

Iar a doua zi, ighemonul scoţând la judecată pe Emilian, i-a zis: „Fraţii tăi şi dascălul tău s-au lepădat de Hristos şi au fost trimişi de mine în altă cetate, ca acolo să-şi ia cinstea". Iar sfântul, ştiind din dumnezeiasca descoperire despre pătimirea sfinţilor, a zis către ighemon: „Minţi, chinuitorule. Ei nu s-au lepădat de Hristos, ci sufletele lor le-au pus pentru El; şi tu adevereşti când zici aceasta, că i-ai trimis pe

dânşii în altă cetate, căci, prin uciderea lor, i-ai trimis pe dânşii în cetatea cea cerească, ca să-şi ia cinstea de la Impăratul slavei, Hristos, pentru care au pătimit". Deci, umplându-se de mânie, ighemonul a osândit pe Sfântul Emilian ca să fie tăiat de sabie. Şi a fost scos la moarte afară din cetate, ca la o stadie depărtare, la locul ce se zicea al lui Carpian, urmându-i lui popor mult. Iar mucenicul cânta, slăvind pe Dumnezeu, şi se ruga pentru popor.

Şi când călăul a lovit cu sabia în grumajii sfântului, sabia s-a îndoit ca ceara, iar pe grumaji nu s-a făcut nici o rană. Atunci ostaşii căzând la picioarele sfântului, îşi cereau iertare, mărturisind că Unul Hristos este adevăratul Dumnezeu. Şi se rugau mucenicului, ca să se roage pentru ei lui Hristos Dumnezeu. Iar când mucenicul plecân-du-şi genunchii, a început a se ruga nu numai pentru dânşii, ci şi pentru toţi, atunci s-a făcut un glas din cer către dânsul, adeverindu-i că rugăciunea lui este primită, chemându-l pe el la cele de sus. Iar sfântul mucenic, auzind glasul acela, s-a umplut de mare bucurie şi, deşi dorea ca să se dezlege degrabă din trup şi să vieţuiască cu Hristos, dar nu dorea ca să se dezlege prin moarte de rând, ci prin sfârşit mucenicesc. Deci s-a rugat lui Dumnezeu ca să-l lase să se sfârşească prin sabie. Atunci a venit un alt călău care i-a tăiat cinstitul lui cap; şi astfel s-a încununat cu mucenicia Sfântul Emilian episcopul. Iar din rănile lui a curs lapte în loc de sânge şi mulţi din cei necredincioşi, văzând nişte minuni ca acestea, au crezut în Hristos.

Apoi, învelind cinstitul lui cap şi trup cu pânze curate şi cu aromate, l-au îngropat în acelaşi loc. Şi când a încetat prigonirea, moaştele lui le-au mutat în cetate cu multă cinste şi le-au pus la un loc sfinţit, slăvind pe Hristos Dumnezeu, Căruia şi de la noi să-I fie slavă, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFANTUL MUCENIC ANDREI STRATILAT ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL (19 august)

Păgânul Maximian împărăţind peste stăpânirea Romei şi prigonind pretutindeni pe creştini, era un voievod în Siria, cu numele Antioh. El era rău la obicei şi prea fierbinte slujitor idolilor, suflând cu îngrozire şi cu ucidere asupra robilor lui Hristos. Lui îi era dată stăpânirea de la împărat peste toată Siria şi luase poruncă să chinuiască şi să ucidă pe toţi creştinii, având încredinţaţi mulţi tribuni cu oaste romană. Sub stăpânirea aceluia, între alţi tribuni era şi Andrei, robul lui Hristos, ca o floare de crin bine mirositoare între spini. El la început şi-a păzit în taină credinţa cea sfântă în Hristos - până la o vreme - după care a arătat-o la toată lumea, mărturisind înaintea tuturor numele lui Hristos. Acesta, deşi era încă nebotezat, însă avea credinţă tare şi dragoste fierbinte către Hristos Dumnezeu, şi-I slujea Lui ziua şi noaptea în rugăciuni şi în postiri, ferindu-se de tot lucrul cel neplăcut lui Dumnezeu, iar pe cele plăcute lui Dumnezeu împli-nindu-le cu osârdie. Şi i-a dat Dumnezeu mare putere şi biruinţă în războaie, şi nimeni nu-i era lui asemenea cu vitejia şi cu bărbăţia în toate cetele. El biruia cu puterea sa pe cei potrivnici, şi era slăvit şi cinstit între ostaşi mai mult decât ceilalţi conducători de cete.

Iar într-o vreme a năvălit multă putere de oaste persană asupra acelor părţi, ridicând război împotriva lui Antioh. Din această pricină, Antioh era în mare tulburare pentru acea năvălire fără de veste a perşilor, şi, aducându-şi aminte de vitejia tribunului Andrei, l-a chemat la sine şi i-a încredinţat lui voievozia în locul său, numindu-l pe el stratilat - adică să fie mai mare peste ostaşii cei mai mari -, şi poruncindu-i să meargă cu oastea împotriva vrăjmaşilor celor ce năvăliseră şi să întoarcă pornirea acelora. Deci i-a zis: „Despre bărbăţia şi vitejia ta în războaie nu numai eu sunt înştiinţat; dar şi împăratul însuşi ştie bine de aceea. Pentru aceasta eşti cinstit cu cinstea aceasta; deci ţie îţi încredinţez acest război, care ne-a venit fără de veste. Pentru aceea să iei oastea şi să fii voievod în locul meu şi să te sârguieşti să înmulţeşti şi mai mult slava pe care o ai".

Iar Sfântul Andrei, ostaşul lui Hristos, nu pentru preamărirea sa, ci pentru slava numelui lui Iisus Hristos, voind să iasă cu vitejie asupra vrăjmaşilor, şi-a ales pentru război puţini ostaşi din multa oaste

romană - asemănându-se lui Ghedeon cel de demult - ştiind bine ceea ce s-a zis de David, că Domnul nu în puterea cailor voieşte, nici în pulpele bărbaţilor binevoieşte; ci în cei ce se tem de El bine voieşte, şi în cei ce nădăjduiesc spre mila Lui.

Deci Andrei şi-a ales pe cei pe care darul lui Dumnezeu cel lucrător i-a arătat prin insuflarea cea tainică în inima lui, şi a ieşit împotriva vrăjmaşilor. Şi văzând el puterea cea mare a potrivnicilor care năpădiseră ca lăcustele asupra Siriei, îşi întărea ostaşii săi să se lupte vitejeşte şi să nu se teamă de ostaşii cei mulţi ai perşilor, ei fiind puţini. Şi le-a pus înainte cunoştinţa Unuia Dumnezeu cel Atotputernic şi înfricoşat întru războaie, care ajută cu tărie robilor Săi; pentru că atunci nici unul din ostaşi nu era creştin, ci toţi erau închinători la idoli. El a zis către dânşii: „O, fraţilor şi prietenilor, acum să cunoaşteţi că zeii păgânilor sunt diavoli, şi nimănui nu pot să-i ajute, fiind neputincioşi, iar adevăratul Dumnezeu este unul, Căruia eu Ii slujesc şi Care a făcut cerul şi pământul. Acela pe toate le poate şi tuturor care Il cheamă le dă ajutor grabnic, îi face tari în războaie şi goneşte pe cei potrivnici dinaintea feţei lor. Iată, precum vedeţi, ostile vrăjmaşilor sunt fără număr împotriva noastră, şi prin mulţimea lor sunt mai puternici decât noi; dar dacă veţi scuipa pe zeii voştri cei deşerţi şi veţi chema cu mine împreună pe Unul, adevăratul Dumnezeu, îndată veţi vedea pe vrăjmaşi stingându-se înaintea voastră ca fumul sau ca praful".

Grăind el aceasta, toţi ostaşii care erau cu dânsul au crezut cuvintele lui, şi, chemând spre ajutor pe Hristos Dumnezeu, s-au pornit cu îndrăzneală asupra potrivnicilor; şi, făcând tăiere mare, i-au biruit cu putere, pentru că le venise de sus ajutorul cel nevăzut, pentru credinţa şi rugăciunile Sfântului Andrei, tulburând cu frica cetele persieneşti, care întorcându-se înapoi, au fugit. Iar oastea romană care era cu Andrei, gonindu-i dinapoi, secera capetele perşilor cu săbiile, cum se seceră spicele; astfel s-a făcut slăvită biruinţa romanilor asupra perşilor, cu puterea lui Hristos. Deci vrăjmaşii fiind goniţi, ostaşii care erau cu Sfântul Andrei, văzând o biruinţă neaşteptată ca aceea asupra vrăjmaşilor, cu ajutorul lui Hristos, toţi au crezut în El. Iar Sfântul Andrei, pe cât putea, îi întărea în credinţă, învăţându-i la cunoştinţa căii celei drepte care duce spre mântuire. Şi, întorcându-se cu bucurie de la război, au venit în cetatea Antiohiei cu slavă.

Dar unul din mai-marii peste oşti cei zavistnici, urând pe Sfântul Andrei pentru o vitejie şi o bună slavă ca aceea, l-a clevetit la Antioh, spunând că stratilatul Andrei cinsteşte pe Dumnezeul cel răstignit. Iar Antioh, auzind aceasta, s-a tulburat de mânie şi a trimis la dânsul pe nişte bărbaţi din rânduiala ostaşilor începători, ca să afle de la el dacă este adevărat ceea ce se spune despre dânsul. Şi, înştiinţându-se că într-adevăr aşa este, a trimis la dânsul iar, pe de o parte sfătuindu-l, iar pe de alta îngrozindu-l şi aducându-i aminte de cruzimea sa asupra creştinilor. Deci i-a grăit prin trimişi: „Ştii bine cu ce fel de chinuri am pierdut pe Eftimie, fiul lui Polieuct, şi pe mulţi cu dânsul care urmau credinţei creştineşti, dintre care nici unul n-am cruţat; iar acum tu cu ce sfat şi cu ce nădejde Il proslăveşti ca pe un Dumnezeu pe acel om care a fost răstignit pe cruce? "

Iar sfântul, la aceste cuvinte pe care i-au fost trimise, a răspuns împotrivă, zicând: „Aceste cuvinte ale lui Antioh mă întăresc pe mine mai mult decât mă înspăimântă; căci dacă aceia pe care îi pomeneşte el, fiind daţi la cumplite chinuri de dânsul, s-au făcut biruitorii lui şi au stat înaintea lui Hristos Dumnezeu în cununa mucenicească, pentru ce să nu fiu şi eu rob credincios al Domnului meu Iisus Hristos, ca împreună cu aceia care mai înainte de mine au pătimit pentru Dânsul, să mă învrednicesc de împărăţia Lui". Aducându-i lui Antioh un răspuns ca acesta al lui Andrei, s-a umplut de mânie şi a trimis ostaşi, poruncindu-le să-l aducă legat. Şi şezând la judecată, a poruncit Sfântului Andrei ca, înaintea tuturor, să spună curat despre el, dacă se supune poruncii împăratului sau voieşte să slujească Dumnezeului său.

Iar sfântul, stând la acea nedreaptă judecată în privirea îngerilor şi a oamenilor, a mărturisit cu îndrăzneală şi cu glas mare pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, spunând că este robul Lui. Şi îndată chinuitorul a poruncit să se aducă un pat de aramă, să-l ardă foarte tare, şi pe acela să-l aşeze pe Andrei, ostaşul lui Hristos. Deci, fiind patul înfierbântat şi scăpărând scântei din el, chinuitorul a zis către mucenic, batjocorindu-l: „Andrei, te-ai ostenit mult în războaie; deci ţi se cade ca după atâtea osteneli să te odihneşti pe acest pat".

Iar sfântul mucenic n-a aşteptat până să-l ia slugile chinuitorului, ci singur dezbrăcându-şi hainele, s-a suit cu sârguinţă pe patul acela şi culcându-se pe dânsul, s-a întins ca pe un aşternut moale. Astfel răbda cu vitejie arderea trupului său, simţind durere la început; şi se ruga lui Hristos Dumnezeu ca să-i dea grabnic ajutor. Atunci focul, prin dumnezeiască poruncă, îndată şi-a lăsat puterea şi nu putea vătăma trupul mucenicului. Şi a prins Antioh şi pe alţi bărbaţi din ostaşii lui Andrei, şi, pironindu-le mâinile în patru părţi în chipul Sfintei Cruci pe nişte lemne, îi batjocorea şi îi întreba dacă le este plăcut aceea. Iar ei spunând că acea pătimire pentru Hristos este bine primită, ziceau: „O, de ne-am învrednici să fim următori lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel răstignit pe lemnul crucii".

Şi iar a întrebat chinuitorul pe Sfântul Andrei dacă acum s-a învăţat prin arderea focului şi vrea să se întoarcă de la Hristos spre zei. Iar mucenicul a răspuns că doreşte să rabde până la sfârşit, de vreme ce sfârşitul lucrului început este cunună; căci nu cel ce a început bine este încununat de Hristos Dumnezeu, ci cel ce a săvârşit bine. Atunci chinuitorul Antioh a poruncit să ia pe Sfântul Andrei de pe patul de aramă şi pe prietenii lui să-i scoată de pe lemne, apoi pe toţi să-i arunce în temniţă, ca şi cum le-ar da vreme să se gândească şi să se sfătuiască spre a se întoarce la zeii lor, însă având un cu totul alt scop, anume ca să înştiinţeze pe împărat; pentru că nu îndrăznea ca pe un bărbat viteaz şi cinstit ca acela, pe Sfântul Andrei şi pe prietenii lui, să-i piardă fără ştirea şi voia împăratului.

Iar împăratul Maximian, luând scrisoarea lui Antioh şi citind-o, a socotit că nu era lucru bun ca pe un ostaş slăvit ca acela şi pe alţi viteji ca dânsul să-i piardă la arătare, ca să nu se facă în oaste gâlceava şi tulburare pentru dânşii. Deci, ca să nu se ridice pentru dânşii război, a scris lui Antioh, poruncind ca să lase liberi din legături şi din pedepse pe Andrei şi pe tovarăşii săi. Pe de altă parte însă, i-a dat altă poruncă tăinuită, ca după eliberarea lui Andrei şi a însoţitorilor lui, mai aşteptând puţină vreme, să scornească cu meşteşugire împotriva lor o altă pricină oarecare, ca şi cum nu pentru credinţă, şi astfel să-i prindă pe câte unul şi să-i piardă, dacă se vor găsi neschimbaţi întru creştinătate. O poruncă ca aceasta luând Antioh de la împărat, îndată a dezlegat din legături şi din temniţă pe Sfântul Andrei şi pe însoţitorii lui şi i-a lăsat liberi, poruncindu-le ca să petreacă în dregătoria lor ca şi mai înainte.

Iar Sfântul Andrei, ostaşul lui Hristos, înştiinţându-se din dumnezeiască descoperire de acea meşteşugire a păgânilor şi tăinuindu-se de Antioh, s-a dus cu toţi ostaşii care crezuseră în Hristos, în Tarsul Ciliciei, la Petru, episcopul acelei cetăţi, ca să se boteze, pentru că încă nici unul dintre dânşii nu era botezat, nici fericitul Andrei, nici tovarăşii lui, care erau în număr de două mii cinci sute nouăzeci şi trei. Iar după puţină vreme, Antioh, înştiinţându-se despre plecarea lui Andrei cu tovarăşii săi în părţile Ciliciei, s-a umplut de multă mânie şi iuţime şi, sfatuindu-se cu sfetnicii săi, a trimis o scrisoare la Seleuc, ighemonul Ciliciei, zicând: „Ştiu că ai auzit de Andrei, care a fost tribun în cetele împărăteşti. Acela, nu numai singur a înnebunit acum, ci şi pe mulţi din ostaşi i-a adus la aceeaşi nebunie, ca să nu se supună împărăteştilor porunci şi a fugit cu însoţitorii săi - după cum auzim - în părţile Ciliciei. Deci, împlinind tu împărăteasca poruncă, prinde-l pe el şi pe toţi cei cu dânsul şi să-i trimiţi legaţi la noi; iar de se vor împotrivi sau vor încerca să fugă, să-i ucideţi pe dânşii cu ostaşi înarmaţi".

Ighemonul Seleuc, luând o poruncă ca aceasta de la Antioh, îndată a trimis în toată Cilicia ca să întrebe despre Andrei şi despre tovarăşii şi următorii lui; şi, înştiinţându-se că este în Tars, s-a sculat şi a mers cu oastea acolo. Iar Sfântul Andrei, văzând cu duhul cetele care veneau asupra turmei lui Hristos, a rugat pe episcopul Tarsului, pe fericitul Petru şi pe un altul, care se întâmplase în acea vreme acolo, anume Non, din cetatea Veriei, ca fără întârziere să le dea lor Sfântul Botez. Drept aceea, episcopii îndată au botezat pe Sfântul Andrei şi pe însoţitorii lui. Iar după primirea Sfântului Botez, Sfântul Andrei cu tovarăşii lui s-au dus din Tars la un loc numit Tacsanit, nu că se temeau de moarte, pe care o doreau pentru Hristos, ci împlinind porunca Domnului său, care zice: Când vă vor goni pe voi din cetatea aceasta, fugiţi în cealaltă...

Iar Seleuc mergând în Tars cu ostaşii săi înarmaţi ca la război şi negăsind pe Andrei şi pe tovarăşii săi, s-a tulburat şi, de mânie, s-a schimbat la faţă. Apoi, umplându-se de mai multă mânie, a gonit în urma turmei lui Hristos, dar sfinţii de la locul cel de mai sus-zis, s-au dus la hotarele Armeniei, la muntele cel ce se cheamă Tauros. Iar ighemonul Seleuc gonea pretutindeni după ei cu oastea, căutând să-i ucidă. Şi

trecând sfinţii prin muntele acela şi prin multe locuri, au sosit la oarecare loc strâmt, care avea dealuri înalte ca zidurile, la care era numai o intrare ca o poartă de cetate. Acolo au stat Sfântul Andrei cu tovarăşii săi, aşteptând pe ucigaşii lor, pentru că acel loc îi era vestit Sfântului Andrei mai înainte de la Dumnezeu, că acolo aveau să se sfârşească ei.

Deci Sfântul Andrei a grăit către dânşii: „O, prietenii, tovarăşii şi copiii mei, acum este vremea bineprimită, acum este ziua mântuirii, să stăm întru dragostea lui Dumnezeu cu un suflet şi cu bărbăţie, precum ne-a poruncit nouă Domnul, şi mâinile noastre să nu le ridicăm împotriva celor ce ne prigonesc pe noi, ci către Dumnezeu să le ridicăm spre mulţumire, că ne-a ajutat să ajungem în ceasul acesta, în care vom câştiga parte cu toţi sfinţii care au pătimit pentru dânsul. Deci să ne rugăm către Dânsul, precum s-a rugat şi Sfântul şi întâiul Mucenic Ştefan, când era ucis de iudei cu pietre şi zicea: Doamne, Iisuse Hristoase, primeşte duhurile robilor Tăi, pe care le dăm în mâinile Tale".

Astfel grăind Sfântul Andrei către tovarăşii săi, a stat în mijlocul lor şi, înălţându-şi mâinile şi ochii spre cer, a început a face rugăciune, zicând: „Doamne, Doamne cel mare şi Atotputernic, ascultă rugăciunea păcătosului şi nevrednicului robului Tău şi a tuturor celor ce sunt cu mine, care păzesc fără prihană sfânta credinţă cea întru Tine, primeşte în pace sufletele noastre şi le acoperă cu a Ta milostivire, învrednicindu-le sălaşurilor Raiului. Incă mai rugăm a Ta bunătate, Stăpâne, şi pentru cei care vor începe a cinsti pomenirea noastră, să le împlineşti toate cererile lor cele către mântuire, şi în toate nevoile să le fii ajutor lor pentru ale noastre rugăciuni. Iar în locul acesta, pe care smeritul nostru sânge se va vărsa pentru Tine, să fie izvor de tămăduire şi izgonire a duhurilor viclene. Pe cei ce vor alerga aici, să-i acoperi de toate răutăţile şi să le dai lor sănătate sufletească şi trupească, ca în acest loc să se preamărească numele Tău cel preasfânt, al Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh".

Astfel rugându-se lui Dumnezeu Sfântul Andrei şi cei împreună cu dânsul, a venit şi Seleuc cu ostaşii, care, scoţându-şi săbiile şi scrâşnind din dinţi, s-au repezit ca fiarele asupra turmei lui Hristos. Iar sfinţii ostaşi ai lui Hristos, deşi puteau ca în acel loc, care era foarte strâmt, să se apere de mâinile ucigaşilor, ca cei ce erau viteji în războaie, însă, urmând Domnului lor, ca nişte mieluşei fără de răutate s-au dat spre junghierea ucigaşilor lor şi, plecându-şi genunchii, şi-au întins grumajii lor sub sabie; iar aceia, tăindu-i fără milă, într-un ceas i-au ucis pe toţi. Deci sângele sfinţilor s-a vărsat ca apa şi curgea din locul acela ca pârâul; iar sufletele lor au intrat cu dănţuire întru bucuria Domnului lor. Sfinţii au pătimit într-o zi de Duminică, în ceasul al doilea din zi, în 19 zile ale lunii lui august; iar în locul acela în care s-a vărsat sângele cel mucenicesc, îndată a izvorât un izvor de ape vii şi dătătoare de tămăduiri.

Iar când aceşti sfinţi au fost ucişi, episcopii cei mai sus pomeniţi, Petru al Tarsului Ciliciei şi Non al cetăţii Veriei, tăinuindu-se în oarecare deal, au văzut aceasta, pentru că aceştia cu clericii le-au urmat de departe, vrând ca să le vadă sfârşitul lor. Deci Seleuc cu ostaşii săi, după uciderea sfinţilor mucenici, s-a întors la locul său. Iar episcopii cu clericii, venind la muceniceştile trupuri, au plâns peste ele şi, îngrijindu-le, le-au îngropat cu cinste în acel loc. Şi au văzut şi izvorul ce ieşise acolo, după rugăciunea mucenicilor, şi, bând dintr-însul, s-au încredinţat de tămăduitoarea lui apă, căci unul din clericii cei ce erau cu ei pătimea de multă vreme de duhul cel necurat şi, îndată ce a băut apă din acel izvor, duhul cel necurat a fost gonit din el.

Iar după îngroparea sfinţilor, episcopul Petru cu toţi cei ce erau cu el nu s-a întors la Tars, pentru că Seleuc îl căuta spre ucidere, ci s-a dus la Isavria. Şi înştiinţându-se popoarele de primprejur despre acel izvor, au început a veni acolo aducându-şi neputincioşii; deci, bând apă şi spălându-se cu ea, îndată primeau tămăduire de toate durerile, cu rugăciunile Sfântului Andrei răbdătorul de chinuri, şi cu ale sfinţilor mucenici ce au pătimit împreună cu el, şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, li se cuvine cinstea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFINŢII MUCENICI TIMOTEI, AGAPIE ŞI TECLA
(19 august)

Slăvitul Mucenic Timotei era cu neamul din Palestina şi, fiind desăvârşit şi la viaţă şi la cuvânt, a fost făcut învăţător al dreptei credinţe. Deci, fiind prins şi stând de faţă la Gaza înaintea lui Urban, a spus că este din partea creştinilor. Atunci a fost bătut rău şi chinuit în tot felul şi, nicidecum întorcându-se, a fost băgat în foc, unde şi-a primit sfârşitul. Şi în aceeaşi cetate, Agapie şi Tecla Vizianca ţinându-se de credinţa lui Hristos, au fost daţi la fiare şi şi-au luat prin ele cununa muceniciei.

SFANTUL PROOROC SAMUIL
(20 august)

Mai înainte de începerea rânduirii împăraţilor întru Israel, popoarele lui Dumnezeu fiind încă conduse de judecători, era un om din neamul leviţilor cu numele Elcana. El petrecea în cetatea Ramada, de la muntele ce se numeşte Sifa, din partea lui Efrem - cetate care mai pe urmă s-a numit Armatem sau Arimateea, de unde era Iosif, cel ce a îngropat preacuratul trup al Domnului Iisus Hristos, Dumnezeul nostru. Acest om, Elcana, avea două femei: Ana şi Fenana. Fenana năştea fii, iar Ana nu. Insă Elcana iubea mai mult pe Ana decât pe Fenana, pentru aceea Fenana ura pe Ana şi o scârbea. Şi tulburându-se Ana de zavistnica sa, se întrista de nerodirea sa şi se tânguia. Iar omul acela se ducea în fiecare an cu cele două femei ale sale la praznicele cele mari la Silom - la muntele şi cetatea care se numea aşa -, aducându-şi acolo jertfele şi rugăciunile Domnului Dumnezeului Savaot, căci acolo era mai înainte de Ierusalim, biserica şi chivotul lui Dumnezeu, şi toate seminţiile lui Israel mergeau acolo la închinăciune.

In vremea aceea, era un arhiereu şi judecător al lui Israel, cu numele Eli, care avea doi feciori, Ofni şi Finees. Şi mergând odinioară Elcana cu soţiile sale la Silom şi aducând jertfe lui Dumnezeu, a dat din părţile cele jertfite Fenanei şi fiecăruia din copiii ei câte o parte, iar Anei i-a dat numai o parte, că nu avea fii. Deci Fenana o batjocorea şi o ocăra pe ea, din această pricină. Şi s-a scârbit Ana pentru ocărârea şi nerodirea ei, şi plângea, nu mânca şi slăbise de mâhnirea cea mare, că Dumnezeu i-a închis pântecele şi nu i-a dat fii, încât a ajuns de batjocura Fenanei. Iar Elcana, bărbatul ei, i-a zis: „Ano, ce-ţi este ţie de plângi? Pentru ce nu mănânci? De ce îţi tulburi inima cu mâhnire? Oare nu-ţi sunt eu mai bun decât zece fii?" Dar Ana nu voia să se mângâie.

Iar după mâncarea lor, au mers la biserica Domnului în Silom. Şi arhiereul Eli şedea pe scaun lângă pragul uşii bisericii Domnului. Şi stând Ana înaintea bisericii, s-a închinat Domnului şi a plâns din amărăciunea inimii sale, începând a se ruga în taină: „Adonai, Doamne Savaot, dacă vei privi spre smerenia roabei Tale şi de-Ţi vei aduce aminte de mine şi de vei da roabei Tale rod, parte bărbătească, atunci Ţi-l voi da Ţie ca dar, ca să-Ţi slujească în toate zilele vieţii lui. Vin sau altă băutură beţivă nu va bea şi brici nu se va sui pe capul lui, ca şi asupra nazoreilor". Astfel rugându-se ea înaintea Domnului, preotul Eli căuta la gura ei, că se ruga în inima ei şi numai buzele şi le mişca, iar glasul ei nu se auzea. Deci Eli a socotit că este beată şi a zis către dânsa: „Femeie, până când stai aici beată? Du-te de la casa Domnului şi te trezeşte!" Ana i-a răspuns: „Nu, domnul meu, nu sunt beată, ci sunt o femeie plină de mult necaz. N-am băut nici vin, nici altă băutură beţivă, ci am vărsat înaintea Domnului sufletul meu. Nu da pe roaba ta fiicelor lui Israel spre batjocură, că de multe mâhniri şi tânguiri m-am topit până acum".

Preotul Eli a răspuns: „Mergi cu pace, Dumnezeul lui Israel să-ţi împlinească toată cererea ta, pe care o ceri de la Dânsul". Ana a zis: „Am aflat dar, eu roaba Ta, înaintea ochilor Tăi". Şi s-a întors Ana la bărbatul său şi a mâncat cu el, a băut, şi faţa ei n-a mai scăzut. Apoi, sculându-se de dimineaţă şi închinându-se Domnului, s-au întors la casa lor. Şi a căutat Domnul la smerenia Anei, auzindu-i rugăciunea, şi i-a dezlegat nerodirea ei. Astfel, Ana a zămislit în pântece şi, după împlinirea vremii, a născut un fiu, pe care l-a numit Samuil, care se tălmăceşte "cerut de la Dumnezeu".

Sosind după aceasta praznicul în care bărbatul ei avea obicei ca să meargă cu toată casa sa la Domnul în Silom, ca să aducă jertfe şi rugăciuni lui Dumnezeu şi să dea zeciuială din roadele pământului său, Ana a grăit către bărbatul său: „Nu mă voi sui cu tine acum în Silom, ci voi rămâne acasă ca să înţarc pruncul, iar după ce-l voi înţărca, atunci voi merge ca să mă arăt feţei Domnului şi voi împlini făgăduinţa mea, ca fiul meu să petreacă pururea slujindu-i Lui". Şi a zis bărbatul ei: „Fă precum este plăcut înaintea ochilor tăi şi Domnul să săvârşească cuvântul tău cel ce iese din gura ta". Şi a petrecut Ana în casă până la trei ani, neieşind în Silom la Domnul, până ce a înţărcat pe pruncul Samuil, căci femeile evreice aveau obicei ca până la trei ani să hrănească de la sân pruncul lor.

Iar după înţărcarea aceluia, a mers cu el şi cu bărbatul său, aducând spre jertfă trei viţei, trei măsuri de făină de grâu şi un foaie de vin şi au intrat în casa Domnului în Silom, şi pruncul cu dânşii. Deci Ana l-a adus pe el Domnului, precum a făgăduit, şi l-a dat preotului Eli, zicând: „Eu sunt femeia aceea care mai înainte cu trei ani m-ai văzut rugându-mă Domnului pentru dezlegarea nerodirii. Domnul a împlinit cererea mea şi mi-a dat pruncul acesta, pe care l-am cerut de la Dânsul; iar eu îl dau pe el Domnului, după cum am făgăduit, ca să-I slujească Lui în toate zilele vieţii sale". Astfel a dat Ana pruncul în mâinile preotului, apoi s-a închinat Domnului; iar Elcana, bărbatul ei, a dat darurile aduse spre jertfă. Şi s-a umplut Ana de duhul proorociei şi a cântat, grăind: întăritu-s-a inima mea întru Domnul, înălţatu-s-a fruntea mea întru Dumnezeul meu..., şi celelalte cuvinte ale cântării ei, care acum adeseori se cântă în biserică.

Iar după împlinirea jertfelor de mulţumire şi a rugăciunilor lor, Elcana şi Ana s-au întors acasă; iar pe pruncul Samuil, fiind de 3 ani, l-au lăsat Domnului la Eli preotul, pentru că acum n-au mai voit să ia cu dânşii pe cel care l-au dat o dată lui Dumnezeu. Şi creştea pruncul stând lângă casa Domnului, învăţa carte şi ascultarea întru sfinţenia lui Dumnezeu înaintea feţei lui Eli. Iar maica lui adeseori mergând acolo cu daruri pe care le aducea lui Dumnezeu, ducea îmbrăcăminte fiului său şi se bucura de dânsul, văzându-l crescând şi slujind în haine preoţeşti de lână în biserica Domnului. Şi preotul Eli îl iubea pe el, văzându-i osârdia lui la slujire şi văzând mai dinainte într-însul dăruirea lui Dumnezeu. Apoi el a binecuvântat pe părinţii lui Samuil, zicând către Elcana: „Să-ţi dea Domnul ţie alt rod din femeia ta, Ana, pentru acest dar pe care l-aţi dăruit Domnului".

După aceasta, Domnul iarăşi a cercetat pe Ana, care a început a naşte fii şi fete. Iar Samuil creştea întru acele zile nu numai cu trupul, dar şi cu înţelegerea, fiind bineplăcut înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor. Şi a îmbătrânit preotul Eli, iar fiii lui, Ofni şi Finees, erau răi ca şi fiii fărădelegii, care nu ştiu pe Domnul, nici nu păzesc dreptăţile preoţeşti; pentru că făceau strâmbătate celor ce aduceau jertfe, luând pentru ei părţile cele mai bune. Asemenea făceau silă şi femeilor care mergeau la biserica Domnului pentru rugăciune şi s-a făcut de către dânşii sminteală şi strâmbătate la tot Israelul. Şi auzind preotul Eli, tatăl lor, de lucrul acesta, nu-i pedepsea pe ei cu bătăi şi cu despărţire, ci numai cu cuvintele îi îndemna să înceteze de la lucrurile cele rele, dar ei nu-l ascultau pe el.

Deci Domnul S-a mâniat nu numai asupra fiilor celor răi, dar şi asupra tatălui lor, pentru că nu pedepsea cu pedepse cuviincioase pe fiii săi, pentru păcatele lor, chiar dacă el singur era bun. Deci a voit Domnul ca să piardă pe Eli cu fiii şi toată casa lui, şi a trimis mai întâi la Eli pe un oarecare prooroc neştiut, zicându-i: „Eu am ales casa tatălui tău din toate casele lui Israel, ca să-mi slujească în biserica Mea, dar tu n-ai băgat în seamă cinstea Mea, cinstind pe fiii tăi mai mult decât pe Mine şi lăsându-i pe ei să facă fărădelege înaintea Mea. Pentru aceasta voi lua acea cinste din casa ta, că numai pe cei ce Mă preoslăvesc pe Mine, îi voi preamări şi Eu, iar cel ce Mă defaimă pe Mine, va fi necinstit. Şi iată, vin zile în care voi pierde sămânţa ta şi sămânţa casei tatălui tău. Deci acest semn să-ţi fie ţie de pedeapsa ce va veni asupra casei tale, că amândoi fiii tăi, într-o zi, vor cădea omorâţi de sabie, şi voi ridica în locul lor preot credincios Mie, care va face toate după inima Mea". Această prooro-cie i s-a făcut lui Eli, când Samuil era încă prunc. Dar nici după proorocia aceasta, Eli nu s-a sârguit să pedepsească pe fiii săi, ci numai cu cuvântul îi certa pe ei, iar fiii cei răzvrătiţi nu se temeau de tatăl lor. Deci Dumnezeu, fiind mai mult mâniat, apropia pedepsirea şi a repetat a o spune aceasta mai înainte lui Eli prin Samuil, astfel:

Când Samuil avea doisprezece ani şi slujea Domnului înaintea preotului Eli, într-o noapte, Eli şedea şi se odihnea în umbrarul de lângă casa Domnului, la locul său cel deosebit, şi ochii lui erau îngreunaţi de somn, iar Samuil dormea în biserica Domnului, unde era chivotul lui Dumnezeu şi unde ardea sfeşnicul. Atunci Domnul a strigat dinăuntrul catapetesmei, zicând: Samuile! Samuile! Şi îndată deşteptându-se Samuil, a zis: Iată, eu. Şi a alergat la Eli, zicând: „Iată-mă, pentru ce m-ai chemat pe mine?" Iar Eli a zis: Nu te-am chemat, fiule! Intoarce-te şi dormi. Atunci Samuil s-a întors şi a adormit. Iar Domnul l-a strigat a doua oară: Samuile! Samuile! Şi, sculându-se Samuil, a alergat a doua oară la Eli, zicând: „Iată-mă, pentru ce m-ai chemat pe mine?" Iar preotul i-a zis: Nu te-am chemat, fiul meu. Intoarce-te şi dormi. Dar Samuil nu cunoştea în acea vreme glasul Domnului, de vreme ce nu i se făcuse lui vreo descoperire dumnezeiască. Deci Domnul a chemat a treia oară pe Samuil, care, sculându-se, s-a dus degrabă la preotul Eli, zicându-i: „Iată-mă, pentru ce m-ai chemat pe mine?"

Atunci Eli, cunoscând că Domnul cheamă pe copil, i-a zis: Intoarce-te, fiule, şi dormi, şi când te va mai chema pe tine Cel ce te cheamă, atunci să zici: Spune, Doamne, că robul Tău ascultă! Apoi Samuil s-a dus la locul său şi a adormit. Şi venind Domnul, a stat aproape şi l-a strigat ca întâia, a doua şi a treia oară, zicându-i: Samuile! Samuile! Iar Samuil, deşteptându-se şi sculându-se degrab, a zis: Grăieşte, Doamne, că robul Tău ascultă! Şi a zis Domnul către Samuil: Iată, Eu voi face graiurile Mele întru Israel, încât tot cel ce le va auzi pe acestea, va răsuna în amândouă urechile lui. In ziua aceea voi ridica asupra lui Eli toate câte le-am grăit asupra casei lui. Voi începe şi voi sfârşi. Şi i-am spus lui că Eu voi pedepsi casa lui până în veac, pentru nedreptăţile fiilor lui, de care ştia că rău au vorbit pe Dumnezeu, şi nu i-a pedepsit pe ei.

Aceste cuvinte ale Domnului le asculta Samuil cu cutremur şi după ce s-a sfârşit arătarea Domnului, iarăşi a adormit până dimineaţă. Iar a doua zi, sculându-se, a deschis uşile bisericii Domnului şi se temea să spună stăpânului său, preotului Eli, această vedenie. Iar Eli, chemându-l pe el, i-a zis: Fiule Samuile, ce-a grăit Domnul către tine? Mă rog ţie, nu tăinui aceasta înaintea mea. Şi a jurat Eli pe Samuil ca să nu ascundă înaintea lui nici un cuvânt din cuvintele Domnului. Deci Samuil i-a spus lui toate câte a auzit; iar preotul Eli a zis cu smerenie: Precum este plăcut Domnului meu, aşa să facă. Dar acum Eli nu mai putea să pedepsească şi să îndrepteze pe fiii săi, de vreme ce acum era foarte bătrân şi fiii săi nu se temeau de el nicidecum. Iar Samuil din zi în zi creştea şi se întărea cu duhul, şi darul lui Dumnezeu, care era întru dânsul, se înmulţea, pentru că era Domnul cu dânsul, cuvintele prooroceşti erau în gura lui şi nici un cuvânt al lui nu era deşert. Şi au cunoscut toate popoarele israelite că Samuil este prooroc credincios al Domnului.

Şi trecând câtăva vreme, a sosit pedeapsa lui Dumnezeu asupra casei lui Eli, iar pe lângă aceea şi asupra întregului Israel. Pentru că nu numai fiii lui Eli au mâniat pe Dumnezeu, ci şi israelitenii, care, deşi nu toţi, însă mulţi se învăţaseră de la păgâni la închinarea de idoli şi nu părăseau idolatria. Ei slujeau Dumnezeului ceresc, dar a-duceau jertfe şi idolilor şi mâniau pe Dumnezeul lor. Insă Dumnezeu, fiind îndelung răbdător, răbda păcatele poporului, până ce nu L-au mâhnit fiii lui Eli, care erau preoţi şi mai-mari în Israel.

Iar când aceia, cu fărădelegile lor, au pornit pe Dumnezeu spre mânie şi răzbunare, atunci dreptul Judecător şi răsplătitor, aducân-du-şi aminte şi de păcatele poporului, a adus răzbunare asupra tuturor; pentru că prin cei mai mari, şi cei de sub stăpânire se pedepsesc de Dumnezeu. Şi nu atât de degrabă păcatele poporului pornesc spre răzbunare pe Dumnezeu cel mânios, precum păcatele acelora care sunt rânduiţi de Dumnezeu la stăpânirea şi povăţuirea poporului. Atunci filistenii s-au sculat cu război împotriva israelitenilor; iar israelitenii au ieşit la război împotriva lor. Şi bătându-se ei, au fost biruiţi de filisteni şi au căzut ucişi din tabăra lui Israel ca la 4000 de bărbaţi.

Atunci cei mai bătrâni ai lui Israel şi-au zis: „Pentru ce ne-a bătut Domnul astăzi înaintea celor de altă seminţie? Să luăm chivotul Domnului Dumnezeului nostru din Silom şi să-l aducem în oastea noastră, ca să fie în mijlocul nostru când ne luptăm cu cei de altă seminţie, şi ne va mântui Domnul pe noi din mâinile vrăjmaşilor noştri!" Astfel sfatuindu-se, au trimis la Silom şi au luat de acolo chivotul legii care sade pe heruvimi; iar lângă chivotul legii erau amândoi fiii lui Eli: Ofni şi Finees. Şi când au adus

chivotul Domnului în oaste, tot Israelul a strigat cu glas mare de bucurie, încât a răsunat pământul. Iar cei de altă seminţie au auzit glasul acela şi au zis: „Ce este această strigare mare în tabăra iudeilor?" Şi s-au înştiinţat de venirea chivotului legii în tabăra lui Israel. Deci atunci s-au temut şi au zis: „Zeii au venit la dânşii în oaste, ca să oştească asupra noastră; amar nouă, cine ne va scoate pe noi din mâinile lor, căci aceia au bătut Egiptul cu toate rănile? Dar să ne întărim, o, bărbaţi filisteni, ca să ne luptăm vitejeşte cu iudeii, astfel ca să nu le robim lor, precum ne-au robit ei nouă".

Astfel filistenii, îmbărbătându-se cu cuvinte unul pe altul, s-au înarmat cu tărie. Şi s-a făcut război şi tăiere mare de amândouă părţile şi în loc ca filistenii să fie biruiţi, ei au biruit pe iudei. Pentru că, fiind mâniat Dumnezeu, n-au ajutat nici sfintele cele aduse în tabără, căci unde ajunge răzbunarea cea dreaptă a lui Dumnezeu, acolo nu cruţă nici sfinţenia. Şi au biruit filistenii pe israeliteni şi au ucis din oastea lor ca la 30000. Apoi au luat chivotul legii şi l-au dus în robie, omorând pe amândoi fiii lui Eli, care erau lângă chivot; şi aşa au căzut amândoi de ascuţişul săbiei, după cuvântul Domnului. Astfel Dumnezeu, pentru păcatele celor mai mari, dă la pedeapsă pe cei de sub stăpânire, iar pentru faptele cele necurate ale slujitorilor altarului, lasă sfintele altare spre stăpânirea mâinilor păgâneşti şi bisericile Sale în pustiire. Fiii lui Eli, care erau preoţi în locul tatălui lor cel îmbătrânit, judecători şi îndreptători a tot Israelul, aceia au mâniat pe Dumnezeu prin fărădelegile lor şi tot Israelul a suferit printr-înşii pedeapsă de la Dumnezeu şi chivotul Domnului a fost dat în mâinile cele necurate ale celor de altă seminţie.

Astfel fiind biruită tabăra lui Israel, un bărbat din seminţia lui Veniamin, cu numele Ieminei, fugind de la război, a venit în Silom, având hainele sale rupte şi ţărână pe capul lui. Acela a spus prin cetate de uciderea taberei lor şi toată cetatea a strigat cu glas de plângere. Iar Eli şedea pe scaunul său lângă uşile bisericii Domnului, şi inima lui era în spaimă mare pentru chivotul lui Dumnezeu. Şi auzind glasul strigării poporului, a zis către cei ce erau înaintea lui: Ce este această strigare? Şi a venit la Eli omul acela, care era din tabără, şi i-a zis: „Eu am scăpat astăzi de la război". Eli i-a zis: „Ce s-a făcut acolo, fiule?" El a zis: „Bărbaţii lui Israel sunt biruiţi de cei de altă seminţie şi au fugit din faţa lor. Ucidere mare s-a făcut în popor şi amândoi fiii tăi au murit, iar chivotul legii este luat de biruitori".

Şi când a auzit Eli de luarea chivotului lui Dumnezeu, îndată a căzut pe spate de pe scaun şi i s-a sfărâmat spatele şi a murit; căci era un om bătrân şi greoi, având 98 de ani. Apoi cei de altă seminţie, după biruirea oştirii lui Israel, luând chivotul lui Dumnezeu, l-au dus în cetatea lor cea mai mare, în Azot, dănţuind şi lăudându-se că au robit pe Dumnezeul lui Israel. Şi l-au dus pe el în capiştea zeului lor spurcat, Dagon, şi l-au pus împreună cu idolul lor; iar a doua zi, intrând în capiştea lui Dagon, au găsit pe zeul Dagon căzut la pământ şi zăcând cu faţa în jos înaintea chivotului lui Dumnezeu. Deci, ridicându-l de la pământ, l-au pus la locul său; iar dimineaţa iarăşi sculându-se, au intrat în capişte şi au găsit pe Dagon, nu numai căzut înaintea chivotului lui Dumnezeu, dar şi sfărâmat, pentru că capul şi amândouă gleznele picioarelor lui erau luate fiecare deosebi şi aruncate în prag, iar amândouă palmele mâinilor lui zăceau lângă uşă; astfel că numai trupul lui Dagon rămăsese.

Dar nu numai pe Dagon, zeul filistenilor, l-a pedepsit puterea lui Dumnezeu, care era cu chivotul, ci şi pe toţi filistenii şi pământul lor, căci i-a lovit pe ei, de la mic până la mare, cu neobişnuite boli şi cu bube pline de puroi în locurile lor cele tăinuite şi din această pricină mureau mulţi, iar cei ce erau vii, aceia pătimind de rănile cele cumplite, scoteau ţipete de durere, încât glasul strigării lor se suia până la cer. Încă şi pământul se umpluse de şoareci care mâncau toate şi din această pricină se împuţise de mulţimea şoarecilor. Şi cunoscând filistenii că Dumnezeul lui Israel îi pedepseşte pentru chivotul Său luat de ei în robie, l-au trimis pe el chiar şi nevrând iarăşi la israeliteni, însoţit cu daruri de aur, precum scrie pe larg despre aceasta în cele dintâi cărţi ale împăraţilor. Noi însă să ne întoarcem la povestirea care ne stă înainte, despre Sfântul Prooroc Samuil.

După războiul acela şi după moartea lui Eli - preotul şi judecătorul lui Israel - şi a fiilor lui, israelitenii au fost 20 de ani sub jugul robiei filistenilor, stăpâniţi de vrăjmaşii lor şi dându-le lor dajdie. Iar după 20 de ani, văzând Dumnezeu primejdia poporului Său cel strâmtorat de filisteni, S-a milostivit spre dânşii şi a voit să-i izbăvească pe ei din mâinile vrăjmaşilor lor. Deci a ridicat mai întâi între ei pe propovăduitorul pocăinţei, pe acest credincios rob şi preot al său, pe proorocul Samuil; pentru că în alt chip nu voia

Domnul să miluiască pe poporul Său, decât după ce mai întâi s-ar fi pocăit ei. Sfântul Samuil propovăduia la toate seminţiile lui Israel, zicând: „Dacă vă întoarceţi cu toată inima către Domnul, lepădaţi zeii cei străini din mijlocul vostru şi dumbrăvile lui Astarot şi gătiţi-vă inimile spre Domnul, slujindu-I Lui singur, şi El vă va izbăvi pe voi din mâinile celor de altă seminţie". Şi au ascultat popoarele cuvintele lui Samuil şi au crezut în el, pentru că îl ştiau din copilăria lui şi cunoşteau că vorbele lui erau nemincinoase. Atunci fiii lui Israel au lepădat zeii cei străini ai lui Baal şi dumbrăvile lui Astarot, şi au început a sluji numai Domnului. Iar pe Sfântul Samuil îl aveau ca un prooroc şi preot al lui Dumnezeu, judecător şi îndreptător. Deci Sfântul Samuil a poruncit ca să se adune la dânsul toţi israelitenii, în cetatea Masifat, la un munte înalt, ca acolo să facă cu pocăinţă rugăciune sobornicească către Dumnezeu. Şi adunându-se popoarele lui Israel la Samuil, proorocul lui Dumnezeu, şi rugându-se, posteau şi îşi mărturiseau păcatele, zicând: „Am greşit înaintea Domnului". Iar Sfântul Samuil, ca un preot, aducea jertfă lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor lor.

Atunci filistenii cei de altă seminţie, auzind de adunarea popoarelor lui Israel şi socotind că gătesc război împotriva lor, au năvălit fără de veste asupra lor înarmaţi în putere, vrând să-i piardă desăvârşit. Şi auzind fiii lui Israel că vrăjmaşii sunt aproape, s-au temut foarte şi au zis către Samuil, proorocul lui Dumnezeu: „Nu tăcea, ci roagă-te către Domnul Dumnezeul nostru, ca să ne izbăvească din mâinile celor de altă seminţie". Iar Sfântul Samuil îi întărea pe ei, ca să nu fie fricoşi, ci numai să se roage Domnului şi să nădăjduiască spre El. Şi se ruga şi el însuşi cu dinadinsul pentru ei, înălţând arderi de tot, iar Domnul l-a ascultat pe el. Şi încă neisprăvind Samuil jertfa, cei de altă seminţie se apropiaseră de ei. Dar Dumnezeu a tunat tare în ziua aceea asupra celor de altă seminţie, slobozind asupra lor tunete şi fulgere înfricoşătoare, încât ei, tulburându-se de frică, au căzut înaintea israelitenilor.

Şi ieşind bărbaţii israeliteni din cetatea Masifat, au gonit pe vrăjmaşii lor şi i-au bătut, fugărindu-i până în valea Betfor. Şi au bătut israelitenii pe filisteni, cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Sfântului Samuil, plăcutul Lui, şi pentru pocăinţa lor. Astfel a smerit Domnul pe cei de altă seminţie înaintea poporului Său, iar ei n-au mai îndrăznit să meargă în hotarele lui Israel în toate zilele lui Samuil, şi cetăţile ce le luaseră de la israeliteni le-au întors înapoi. Deci era pace poporului lui Dumnezeu în toate zilele judecăţii şi stăpânirii Sfântului Samuil, căci povăţuia bine pe toţi israelitenii, cercetând cetăţile şi îndreptând pe cei ce aveau trebuinţă de îndreptare, judecând drept, fără de plată, pentru că de la nimeni nu primea daruri şi nici nu judeca căutând la faţă. Iar întoarcerea lui era la Armatem unde s-a născut, că acolo era casa lui. Acolo judeca el pe Israel şi tot acolo a zidit altar Domnului.

Şi judecând Sfântul Samuil pe Israel mulţi ani, a îmbătrânit şi a pus în locul său pe doi fii ai săi, pe Ioil şi Avia, ca să fie judecători popoarelor. Dar ei n-au voit să umble în căile lui, ci s-au abătut în urma lăcomiei şi au început a lua daruri de la cei ce căutau judecăţi, a judeca cu plată şi a face judecăţi nedrepte. Deci bărbaţii lui Israel au mers la Sfântul Samuil şi i-au zis: „Iată, tu ai îmbătrânit, iar fiii tăi nu umblă pe calea ta; deci să pui împărat peste noi, ca să ne judece şi să ne îndrepteze, precum şi celelalte neamuri au împăraţii lor". Aceste cuvinte n-au fost plăcute înaintea lui Samuil, pentru că nu cereau ca să-şi pedepsească pe fiii săi sau să-i îndepărteze de la judecătorie, lucru care era gata să-l facă, ci cereau să le pună împărat. Iar poporul stătea asupra lui, zicându-i: „Dă-ne împărat, ca să ne judece." Atunci Samuil s-a rugat către Domnul, iar Domnul a zis: „Ascultă glasul popoarelor acestea şi fă precum cer, că nu te-au defăimat pe tine, ci pe Mine, ca să nu împărătesc peste ei. Spune-le însă stăpânirea împăratului care va împăraţi peste dânşii".

Şi a grăit Samuil către popoare: „O, bărbaţi ai lui Israel, să ştiţi cum va stăpâni peste voi împăratul pe care îl cereţi. El va lua pe fiii voştri şi îi va face slujitorii lui. Ii va îmbrăca în arme, pe cai îi va pune şi le va porunci să alerge înaintea caretelor sale. Ii va pune polcovnici şi sutaşi şi încă îi va şi robi. îIi va face să are ţarinile sale, îi va pune secerători secerişurilor sale, culegători viilor sale şi lucrători la toate lucrurile plăcute lui. Fetele voastre le va lua la fierberile de mirosuri, la bucătării şi la pitarii. Satele, viile, măslinişurile şi toate bunătăţile voastre le va lua şi le va da slugilor sale; iar seminţele, viile şi ţarinile ce vă vor rămâne vouă le va zeciui, ca din acelea să-i daţi a zecea parte. Asemenea şi slugile şi dobitoacele voastre cele mai bune le va lua de la voi pentru el, şi voi veţi fi robii lui şi veţi striga îngreuiaţi de împăratul vostru în zilele acelea, dar Domnul nu vă va auzi, pentru că singuri aţi poftit împărat pentru

voi". Astfel grăindu-le Sfântul Samuil, popoarele nu au voit să asculte cuvintele lui, ci strigau către dânsul, zicând: „Vrem împărat, ca să fim şi noi cum sunt celelalte neamuri, ca să ne judece pe noi împăratul nostru şi să iasă la război înaintea noastră împotriva vrăjmaşilor". Iar Sfântul Samuil le-a poruncit să se ducă fiecare la locul lui, până ce Dumnezeu le va arăta un bărbat vrednic de împărăţie.

Şi era în seminţia lui Veniamin, în cetatea ce se numea Gava, un om pe nume Chiş, şi acela avea un fiu pe care îl chema Saul, frumos la mărimea statului şi bun. Şi nu era altul între fiii lui Israel mai bun decât el. Deci se pierduseră asinii lui Chiş şi a trimis Chiş pe Saul, fiul său, cu o slugă, să-i caute. Iar ei căutându-i şi străbătând pretutindeni, nu-i găseau, apoi s-au apropiat de muntele Sifa, unde era cetatea Armatem, patria şi casa Sfântului Samuil. Şi a zis Saul către sluga sa: „Să ne întoarcem acum acasă la tatăl meu, că mi se pare că se întristează mai mult pentru noi decât pentru asini." Şi i-a zis sluga: „Iată, aici în cetate este omul lui Dumnezeu, cel mai înainte-văzător, care spune celor ce se duc la dânsul, cele ce au să fie; deci să mergem la dânsul, poate ne va spune unde vom putea afla asinii". Şi au mers la omul lui Dumnezeu. Insă Domnul spusese mai înainte Sfântului Samuil toate despre Saul şi i-a poruncit, ca pe acela să-l ungă împărat al lui Israel.

Şi văzând Sfântul Samuil pe Saul, fiul lui Chiş, l-a primit cu dragoste şi i-a zis să nu se mâhnească pentru asini, că acum s-au aflat. Deci l-a odihnit la el în ziua şi noaptea aceea. Iar a doua zi, slobozindu-l pe el, a luat un vas cu untdelemn şi l-a turnat pe capul lui Saul, apoi l-a sărutat şi i-a zis: „Iată, Domnul te-a uns pe tine pentru a împărăţi popoarele cele din Israel. Şi vei împăraţi peste popoarele Domnului şi le vei mântui din mâinile vrăjmaşilor lor dimprejur".

Această ungere s-a făcut în taină, ca o proorocie a împărăţiei lui Saul ce avea să fie. Şi a spus Sfântul Samuil lui Saul cel uns toate cele ce aveau să i se întâmple în cale, zicându-i: „Acest semn să-ţi fie că Domnul te-a uns împărat; când vei pleca astăzi de la mine, vei afla doi bărbaţi lângă mormântul Rahilei, în hotarele lui Veniamin în Silom, care îţi vor zice: «S-au aflat asinii pe care îi căutaţi şi tatăl tău a lepădat grija pentru asini, iar acum se îngrijeşte foarte mult de voi!» Apei, când vei pleca de la acei doi bărbaţi şi vei merge la dumbrava Taborului, vei afla acolo trei bărbaţi suindu-se la Dumnezeu în Vetim cu aducere de jertfe, unul aducând trei capre, altul ducând trei saci de pâine, iar al treilea, un foaie cu vin. Aceia ţi se vor închina şi îţi vor da ţie două pâini. Apoi te vei sui în muntele Domnului şi vei întâmpina ceata proorocilor. Acolo se va pogorî peste tine Duhul Domnului şi vei prooroci cu dânşii. Pe aceste semne când le vei vedea împlinindu-se, după cuvântul meu, să ştii că Dumnezeu este cu tine!" Şi plecând Saul de la Sfântul Samuil, toate i s-au întâmplat aşa precum i le spusese proorocul.

După aceasta, Sfântul Samuil a poruncit tuturor popoarelor să se adune la Domnul în cetatea Masifat. Deci, ducându-se şi el acolo, a zis către fiii lui Israel: „Aşa grăieşte Domnul Dumnezeul lui Israel: Eu sunt Cel ce am scos pe părinţii voştri din pământul Egiptului şi v-am scos pe voi din mâinile lui Faraon şi de la toţi împăraţii care vă mâhneau. Iar voi M-aţi defăimat astăzi pe Mine, Dumnezeul vostru, Cel ce v-am mântuit de toate răutăţile şi ziceţi că vă trebuie împărat, ca să domnească peste voi. Deci să fie după dorinţa voastră". Zicând acestea Samuil, a pus înaintea Domnului toate seminţiile lui Israel, după steagurile lor şi a început a arunca sorţi, din care seminţie să le aleagă împărat; şi a căzut sorţul pe seminţia lui Veniamin. Apoi a aruncat iar sorţi întru seminţia aceea peste bărbaţii cei vestiţi, şi a căzut sorţul pe Saul, fiul lui Chiş. Şi îl căutau pe Saul prin mijlocul lor, dar nu l-au aflat, pentru că se ascunsese într-o casă, făcându-se nevrednic de o cinste înaltă ca aceea, şi fugea de dânsa. Dar Domnul l-a făcut arătat, iar popoarele alergând împreună cu Samuil, l-au luat de acolo şi, aducându-l, l-au pus în mijlocul soborului. Şi era la statură mai înalt decât toate popoarele. Şi a zis Samuil către popor: „Vedeţi pe cine a ales Domnul, că nici unul din voi nu este ca el". Deci toate popoarele s-au bucurat şi au strigat: „Să trăiască împăratul nostru!"

Atunci Samuil a pus înaintea popoarelor legi împărăteşti, a scris o carte din acele legi şi a pus-o înaintea Domnului. Dar nu s-a întărit atunci desăvârşit împărăţia lui Saul, fiindcă erau unii care cârteau şi nu se învoiau. Atunci Samuil a eliberat toate popoarele, ducându-se fiecare la locul său. Deci s-a dus şi Saul la casa sa, în cetatea care se numea Gava, şi s-au dus cu dânsul şi fiii celor puternici, ale căror inimi

le plecase Domnul spre Saul. Iar fiii celor potrivnici au zis: „Oare acesta ne va izbăvi din mâinile vrăjmaşilor noştri?" Şi îl necinsteau pe el, neaducându-i daruri, dar Saul se făcea că nu aude ocările lor.

Iar după o lună, Naas, împăratul amonitenilor, a venit cu putere mare asupra cetăţii care se numea Iavis a Galaadiei, cea din ţinutul lui Manase, şi a tăbărât asupra ei cu tărie. Iar cetăţenii cei înconjuraţi, văzând puterea cea mare a lui Naas, i-au zis: „Să ne pui aşezământ şi noi îţi vom sluji ţie". Iar Naas le-a răspuns: „Aşezământul pe care îl voi pune este acesta, că voi scoate fiecăruia din voi ochiul cel drept şi voi pune ocară asupra lui Israel". Atunci cetăţenii au trimis la Saul, rugându-l să le ajute şi să-i scape din înconjurarea aceea. Iar Saul a trimis îndată în toate hotarele lui Israel, şi, adunând degrabă oaste multă şi luând cu dânsul şi pe Sfântul Prooroc Samuil, s-a dus fără de veste asupra lui Naas, împăratul amonitenilor. Şi a năpădit asupra lui foarte de dimineaţă, a biruit oastea lui şi a izgonit-o, omorând chiar şi pe împărat.

Atunci popoarele lui Israel au zis către proorocul lui Samuil: „Cine este cel ce zicea să nu împărătească Saul peste noi? Daţi-ni-i nouă pe aceia ca să-i ucidem". Dar Saul a zis: „Să nu moară nici unul pentru mine în ziua de acum, că Domnul a făcut astăzi mântuire întru Israel". Iar Sfântul Samuil a grăit către popoare: „Veniţi să mergem în Galgal şi să înnoim acolo împărăţia!" Deci toate popoarele s-au dus acolo şi Samuil a uns în faţa tuturor pe Saul la împărăţie înaintea Domnului. Şi au jertfit acolo înaintea Domnului jertfele cele de pace, veselindu-se Saul foarte mult şi împreună cu dânsul toţi bărbaţii lui Israel.

Şi veselindu-se popoarele pentru împăratul lor cel pus din nou, cu care câştigaseră biruinţa asupra amonitenilor, Sfântul Samuil a zis către dânşii: „Iată, am ascultat glasul vostru pentru toate câte mi-aţi zis mie şi v-am pus împărat. Iată, acum împăratul merge înaintea voastră, iar eu am îmbătrânit mergând cu voi din tinereţile mele până în ziua de astăzi; de aceea, să-mi spuneţi acum înaintea lui Dumnezeu şi înaintea unsului Lui, împăratul vostru: Am luat eu de la cineva din voi vreun viţel, vreun asin sau altceva? V-am făcut eu vreo strâm-bătate sau silă sau am luat din mâinile cuiva plată sau oricare dar? Spuneţi dacă am făcut ceva din acestea şi vă voi întoarce".

Popoarele au zis către dânsul: „Nu ne-ai făcut strâmbătate în nimic, nici ne-ai silit, nici ne-ai jefuit, nici plată n-ai luat de la noi, nici oarecare daruri". Samuil a zis către dânşii: „Martor este Domnul în această zi şi unsul Lui, împăratul vostru, că n-aţi avut pricini asupra mea, pentru care v-ar fi trebuit împărat, de vreme ce singur Domnul era împăratul vostru şi vă povăţuia prin feluriţi judecători, scăpându-vă din mâinile vrăjmaşilor voştri. Dar ca să înţelegeţi că răutatea voastră este mare înaintea Domnului, fiindcă aţi cerut împărat, iată, îndată veţi vedea semnul". Zicând aceasta, a început a se ruga Domnului. Şi ziua era senină şi uscată, fiind vreme de seceriş, dar deodată au început tunete mari, fulgere înfricoşate şi nori, şi s-a vărsat ploaie puternică, încât s-au temut toate popoarele de Domnul şi de Samuil.

Atunci ei au zis către Samuil: „Roagă-te Domnului Dumnezeului Tău pentru noi, robii tăi, ca să nu murim, pentru că vedem că am adăugat această răutate la păcatele noastre, cerând împărat". Şi a zis Sfântul Samuil către ei: „Nu vă temeţi, că Domnul nu va părăsi poporul Său. De acum fiţi lângă împăratul vostru şi slujiţi Domnului cu toată inima voastră şi faceţi voia Lui, voi cu împăratul vostru, iar eu nu voi înceta a mă ruga Domnului pentru voi, numai să vă temeţi de Dânsul, să-i slujiţi în adevăr, ştiind toate minunile şi facerile de bine ce v-a făcut vouă. Iar dacă veţi începe a face rele, atunci veţi pieri împreună cu împăratul vostru". Astfel zicând Sfântul Samuil către popoare, a lăsat puterea judecătoriei şi lua aminte numai la slujirea jertfei.

Iar Saul împărăţind în Israel, a început după o vreme a se îndărătnici şi a mânia pe Dumnezeu. Şi a îndrăznit a se atinge de rânduiala preoţească, ca să aducă jertfe lui Dumnezeu fără Samuil, preotul Lui. Încă s-a arătat şi neascultător poruncii Domnului, când i-a poruncit prin gura proorocului Său Samuil să meargă şi să piardă poporul lui Amalec, pentru o răutate veche a lor; că, mergând popoarele de la Egipt la pământul făgăduit, le-au făcut mare împiedicare pe cale. Şi i-a poruncit, zicându-i: „Să nu cruţi pe nimeni din ei, să-i ucizi de la parte bărbătească la parte femeiască, de la cei tineri până la cei ce sug piept, de la capre până la oi şi de la cămile până la asini".

Şi adunând împăratul Saul oaste multă, a mers asupra ţării lui Amalec şi, biruind puterea acelora şi robindu-le ţara, a prins viu pe Agag, împăratul lor, şi a ucis cu sabia tot poporul lui Amalec, pe bătrâni şi pe tineri, pe femei şi pe bărbaţi, iar pe împărat l-a cruţat. Şi au luat Saul şi poporul lui pentru ei cele mai bune din turmele lor, şi numai pe cele proaste şi defăimate le-au prăpădit. Asemenea şi toate bunătăţile lor le-au jefuit pentru ei, nepăzind porunca Domnului, ca să nu cruţe nimic, nici să ia pentru ei, ci toate să le dea pierzării. Apoi a fost cuvântul Domnului către proorocul Samuil, zicând: „M-am căit că am uns pe Saul la împărăţie, deoarece s-a întors de la Mine şi cuvintele Mele nu le-a păzit". Şi s-a mâhnit Samuil pentru Saul şi a strigat către Domnul, rugându-se toată noaptea pentru el.

Şi sculându-se Samuil de dimineaţă, a mers întru întâmpinarea israelitenilor care se întorceau de la război, şi a aflat pe Saul în Galgal; şi iată, acolo înălţa singur Domnului ardere de tot. Şi văzând împăratul Saul pe Sfântul Samuil, i-a zis: „Binecuvântat eşti tu Domnului, că am făcut toate câte mi-a grăit Domnul prin tine". Sfântul i-a zis: „Ce este glasul turmelor acestea în urechile mele şi glasul dobitoacelor pe care îl aud?" Împăratul a zis: „Le-am adus de la Amalec, că cele ce erau bune le-au cruţat popoarele şi le-au adunat; iar cele ce erau mai proaste le-am ucis". Sfântul Samuil i-a zis: „Pentru ce n-ai ascultat glasul Domnului în toate câte ţi-a grăit şi te-ai pornit spre câştiguri şi ai făcut vicleşug înaintea Domnului?" Şi Saul a zis către Samuil: „Am ascultat glasul Domnului şi am făcut precum mi-a poruncit. Am dezrădăcinat pe Amalec, iar pe Agag, împăratul lor, l-am prins şi l-am adus viu. Iar popoarele au luat pradă cele mai bune oi şi bivoli din turme, pentru arderea cea de tot şi pentru jertfa lui Dumnezeu".

Deci Sfântul Samuil a zis către Saul: „Oare sunt plăcute lui Dumnezeu arderile de tot şi jertfele voastre? Nu era oare mai bine să asculţi porunca Domnului? Ascultarea este mai bine primită Lui decât toate jertfele şi grăsimile cele de berbeci. Precum este păcatul de vrăjitorie, tot aşa este şi păcatul de împotrivire la porunca Domnului; precum este păcatul închinării la idoli, aşa este şi păcatul călcării poruncilor Domnului. Iar de vreme ce tu ai defăimat cuvântul Domnului, te va defăima şi pe tine Domnul şi casa ta nu va împărăţi întru Israel". Saul a zis: „Am greşit de am călcat cuvântul Domnului şi cuvintele tale, pentru că m-am temut de popoare şi am ascultat glasul lor. Dar mă rog ţie, rabdă greşeala mea şi te întoarce cu mine la jertfă, ca să mă închin lui Dumnezeu înaintea ochilor tăi". Iar Sfântul Samuil şi-a întors faţa, vrând să plece de la el, dar Saul l-a apucat de marginea hainei şi a rupt-o, trăgând la sine pe omul lui Dumnezeu.

Deci i-a zis lui Sfântul Samuil: „Domnul a rupt astăzi împărăţia lui Israel din mâna ta şi o va da aproapelui tău, cel mai bun decât tine". Şi a zis Saul către Sfântul Samuil: „Am greşit Domnului, dar nu mă ruşina acum înaintea bătrânilor lui Israel şi înaintea poporului meu; deci întoarce-te cu mine, ca să mă închin Domnului Dumnezeului tău". Şi s-a întors Samuil cu Saul şi s-au închinat. Apoi el a zis către Saul: „Să-mi aduceţi aici pe Agag, împăratul lui Amalec". Şi a venit Agag la dânsul tremurând şi a zis: „O, cât de amară este moartea!" Sfântul Samuil a zis către Agag: „Precum sabia ta a făcut fără de fii pe femei, tot astfel va rămâne şi maica ta fără de fii". Atunci Samuil a înjunghiat pe Agag înaintea Domnului în Galgal, nu ca şi cum l-ar fi chinuit, ci împlinind porunca Domnului. După aceea, Samuil s-a dus în Armatem şi Saul s-a dus la casa sa în Gava. Şi n-a mai văzut Sfântul Samuil pe împăratul Saul până în ziua morţii sale, dar plângea pentru dânsul, fiindu-i jale de pierzarea lui.

Iar după câtva timp, Domnul a zis către Samuil: „Până când plângi tu pe Saul, pe care eu l-am lepădat, ca să nu împărătească în Israel? Umple cornul tău de untdelemn şi mergi în Betleem la lesei, că între fiii lui am aflat vrednic de împărăţie". Şi a zis Sfântul Samuil: „Cum voi merge? Că va auzi Saul şi mă va ucide?" Domnul i-a zis: „Ia o junincă şi, ducând-o acolo, vei zice: «Am venit să aduc jertfă Domnului»; şi vei chema la jertfă pe lesei şi pe fiii lui. Iar eu îţi voi arăta ţie cele ce vei face şi-mi vei unge pe acela ce-ţi voi zice". Deci Samuil a făcut după cuvântul Domnului, a mers în Betleem şi cei mai bătrâni s-au înspăimântat de venirea lui şi au ieşit în întâmpinarea lui şi i-au zis: „O, înainte văzătorule, oare cu pace este intrarea ta?" Şi a zis sfântul: „Pace! Am venit să aduc jertfa Domnului; deci sfinţiţi-vă prin înfrânare şi prin rugăciune şi să veniţi la mine ca să fac jertfă".

Iar după săvârşirea jertfei, Sfântul Samuil mergând în casa lui lesei, i-a poruncit să aducă la dânsul pe fiii săi unul câte unul. Deci lesei a adus la prooroc pe Eliav, cel mai mare fiu al său. Şi a întrebat

proorocul pe Domnul, rugându-se către Dânsul întru sine, dacă acesta este cel înainte ales de Dânsul la împărăţie. Şi a zis Domnul lui Samuil: „Nu căuta la faţa lui, nici la mărimea statului lui, căci l-am lepădat pe el; pentru că eu nu judec căutând la faţă. Omul caută la faţă, iar Dumnezeu caută la inimă". Apoi lesei a chemat pe Amina -dab şi l-a pus pe el înaintea feţei lui Samuil, care a zis: „Nici pe acesta nu l-a ales Domnul". Şi a adus lesei pe Sama, şi a zis proorocul: „Nici pe acesta nu l-a ales Domnul". Deci lesei a adus pe cei şapte fii ai săi înaintea lui Samuil, şi a zis Samuil către dânsul: „N-a ales Domnul dintre aceştia".

Apoi Samuil iarăşi a zis către lesei: „Nu mai ai alţi fii?" lesei a zis: „Mai am încă unul mic, dar acesta paşte oile la iarbă". Samuil a zis către lesei: „Trimite şi adu-l aici pe el, că nu vom şedea până ce va veni el aici". Şi trimiţând lesei, a adus pe David. Iar acesta era rumen şi frumos la ochi şi la faţă. Şi a zis Domnul către Samuil: „Scoală-te şi-l unge pe el, că acesta este". Deci Samuil a luat cornul cu untdelemn şi l-a uns împărat în mijlocul fraţilor lui. Şi a zburat duhul Domnului peste David dintru acea zi şi după aceea. Şi sculân-du-se Samuil, s-a dus în Armatem, în casa sa, unde săvârşind zilele bătrâneţilor sale, a adormit cu somn de moarte. Deci adunându-se tot Israelul, l-a plâns pe el şi l-a îngropat acolo, în casa cea din Armatem.

Pe acest Sfânt Prooroc Samuil l-a fericit cu laude Isus Sirah, zicând: „Samuil, proorocul Domnului, cel iubit de Domnul, a ridicat împărăţia şi a uns pe Saul şi pe David peste poporul Lui. Cu legea Domnului a judecat adunarea şi a cercetat Domnul pe lacov prin rugăciunile lui. Şi a fost cunoscut întru credinţa sa că este prooroc credincios. El a chemat pe Domnul cel puternic, când îl împresurau vrăjmaşii lui împrejur, iar Domnul a tunat din cer, şi cu glas mare a făcut auzit glasul Lui. El a pierdut pe stăpânitorii Tirului şi pe toţi boierii filistenilor. Mai înainte de sfârşitul său, Samuil s-a mărturisit înaintea Domnului şi a unsului Lui, că din averi şi până la încălţăminte n-a luat de la nimeni ceva, şi nu i-a făcut lui ocară nici un om. După adormirea sa a proorocit şi a arătat împăratului Saul sfârşitul lui. Apoi a înălţat din pământ glasul său prin proorocie, pentru ca să piardă fărădelegile popoarelor". Acestea le-a zis Sirah, iar noi, păcătoşii, nădăjduind ca, prin rugăciunile acestui sfânt plăcut al lui Dumnezeu, să câştigăm iertare de păcate şi mântuire, slăvim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă. Cum, după adormirea sa, Sfântul Prooroc Samuil a spus împăratului Saul moartea, caută despre aceasta în cartea împăraţilor, în cap. 28. Iar în 11 zile ale lunii martie, caută la pătimirea Sfântului Mucenic Pionie, spre sfârşitul istoriei pătimirii lui.

SFANTUL APOSTOL TADEU, UNUL DIN CEI ŞAPTEZECI (21 august)

Sfântul Apostol Tadeu a fost din cetatea Edesa. El era evreu de neam şi cunoştea desăvârşit dumnezeiasca Scriptură a Legii Vechi. Şi s-a suit în Ierusalim la închinăciune în zilele Sfântului Ioan Botezătorul şi s-a minunat auzind propovăduirea lui şi văzând îngereasca lui viaţă, şi a fost botezat de către dânsul. După aceea, văzând pe Domnul nostru Iisus Hristos în trup petrecând cu oamenii şi auzind învăţătura Lui şi văzând minunile Lui, s-a dus după Dânsul şi a fost numărat în ceata celor şaptezeci de apostoli mai mici, despre care se scrie în Evanghelie: Domnul a arătat şi pe alţi şaptezeci şi i-a trimis pe ei câte doi înaintea feţei Sale, în toată cetatea şi locul, unde voia să meargă.

Iar după pătimirea cea de bunăvoie, după moartea Domnului şi după învierea cea de a treia zi şi înălţarea Lui la ceruri, Sfinţii Apostoli împărţindu-se în toată lumea la propovăduire, Sfântul Tadeu s-a dus la Edesa, trimis fiind de Domnul. Pentru că aşa a făgăduit Domnul lui Avgar, domnul Edesei, mai înainte de patima Sa cea de bunăvoie, trimiţându-i pe mahramă închipuirea cea ne făcută de mână a Preasfintei Sale feţe şi scriind către dânsul: „Când mă voi înălţa la Tatăl, voi trimite la tine pe unul din

ucenicii Mei, care te va tămădui desăvârşit de boala care te-a cuprins pe tine şi îţi va da viaţă veşnică ţie şi celor ce sunt cu tine".

Deci Apostolul Tadeu, mergând în cetatea Edesa, nu s-a arătat îndată stăpânitorului, ci mai întâi a intrat în casa unui evreu cunoscut al său, cu numele Tobie, şi fiind găzduit la dânsul, a început cu minune a face tămăduiri cu puterea lui Hristos, tămăduind toate bolile prin punerea mâinilor şi prin chemarea numelui Domnului. Deci, străbătând vestea despre dânsul prin toată cetatea, au început a aduce la dânsul pe neputincioşii lor şi, văzând tămăduirea lor cea grabnică ce se făcea de apostolul lui Hristos, se minunau foarte. Despre aceasta s-a vestit şi domnului Avgar, cum că un bărbat oarecare, venind de la Ierusalim, face multe minuni cu numele lui Iisus Hristos.

Deci Avgar îndată şi-a adus aminte de scrisoarea lui Hristos, Care-i făgăduia că are să trimită la dânsul pe unul din ucenicii Săi şi s-a gândit în sine, zicând: „Oare nu a venit acela pe care îi făgăduise lui să-l trimită?" Apoi, poruncind să-l cheme pe Tobie, a zis către dânsul: „Aud că în casa ta este un om din Ierusalim, care tămăduieşte toate bolile cu numele lui Iisus". Tobie a zis: „Cu adevărat, stăpâne, oaspetele cel de la mine face multe minuni cu acel nume!" Domnul a zis: „Adu-l aici la mine". Şi ducându-se Tobie la Sfântul Tadeu, i-a zis: „Domnul acestei cetăţi m-a chemat şi mi-a poruncit să te duc la el, ca să-l tămăduieşti de bolile ce l-au cuprins!" Şi a zis Tadeu: „Cu adevărat eu sunt trimis la dânsul". Iar a doua zi au mers amândoi la domnul Avgar, fiind adunaţi acolo toţi boierii şi dregătorii lui.

Şi intrând apostolul cu Tobie pe uşile palatului domnesc, şi domnul uitându-se la dânsul, a văzut faţa lui apostolească strălucind cu lumină şi, înspăimântându-se, s-a sculat degrabă de la locul său şi i s-a închinat până la pământ. Şi s-au mirat toţi cei ce stăteau de faţă, văzând pe domnul că se închină la un străin; pentru că aceia nu vedeau strălucirea cea minunată care ieşea din faţa lui Tadeu. Deci domnul l-a întrebat pe Sfântul Tadeu: „Oare tu eşti ucenicul lui Iisus, Fiul lui Dumnezeu, Care mi-a făgăduit prin scrisoare să-mi trimită pe unul din ucenicii Săi, ca să-mi dea sănătate desăvârşită neputinţei mele şi viaţă veşnică, mie şi celor ce sunt cu mine?" Apostolul lui Hristos a răspuns: „De vreme ce ai pus mare nădejde spre Domnul meu Iisus Hristos, de aceea am venit la tine, fiind trimis de Dânsul. Şi dacă credinţa ta către El se va înmulţi mai mult în tine, toate cele dorite de tine vor fi după credinţa ta".

Avgar a zis: „Am crezut atâta într-însul, încât am voit să adun puterea oştii şi să merg asupra iudeilor care L-au răstignit pe El, ca să răzbun asupra lor răutatea aceea şi să-i pierd cu desăvârşire. Dar stăpânirea romană, sub care suntem, m-a oprit". Sfântul Tadeu a zis: „Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos n-a avut trebuinţă de ajutorul omenesc în vremea pătimirii Sale de la iudeii cei zavistnici şi răi; căci putea să pună înaintea Sa legiuni de îngeri, dar, împlinind voia Părintelui, a pătimit pentru mântuirea a toată lumea. Iar după împlinirea voii Părintelui Său, S-a suit către Dânsul la ceruri cu slavă şi a şezut de-a dreapta Lui, şi nu are trebuinţă ca cineva să-L răzbune pe El asupra vrăjmaşilor Lui, având El însuşi putere peste toţi, ca să judece viii şi morţii, şi fiecăruia să-i răsplătească după faptele lui".

Deci vorbind mult despre Hristos Dumnezeu către Avgar şi către cei ce erau cu dânsul, Sfântul Tadeu l-a adus la desăvârşita credinţă şi l-a botezat. Atunci Avgar a câştigat în Sfântul Botez tămăduire de lepra pe care o avea rămasă pe faţa sa după cea dintâi vindecare, căci mai înainte era lepros peste tot trupul, şi când s-a adus la el scrisoarea lui Hristos şi chipul cel nefăcut de mână al Preasfintei feţe a Lui, atunci i-a fost cea dintâi tămăduire, curăţindu-i-se trupul de lepră, rămânând numai o mică parte - cu dumnezeiască rânduială -, pe faţa lui, până la venirea apostolului Tadeu.

Iar cealaltă tămăduire desăvârşită a lui, nu numai cea trupească, dar şi cea sufletească, s-a făcut prin venirea apostolului şi prin Sfântul Botez, când a ieşit din sfânta scăldătoare cu totul întreg şi sănătos. Deci s-a botezat domnul Avgar cu toată casa sa; asemenea s-au botezat şi ceilalţi care văzuseră minunile şi câştigaseră tămăduire de neputinţele lor. Apoi Sfântul Apostol Tadeu a poruncit domnului Avgar să adune pe toţi locuitorii cetăţii şi să asculte cuvântul lui Dumnezeu.

Deci a doua zi s-a adunat tot poporul, iar Tadeu, apostolul lui Hristos, stând pe un loc înalt, a început a le bine vesti pe Unul adevăratul Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pământul, toate cele văzute şi nevăzute,

cu atotputernica Sa tărie, şi cum Fiul lui Dumnezeu S-a pogorât din cer pe pământ, prin cea negrăită întrupare pentru mântuirea omenească, şi a pătimit de voie, a murit, a înviat şi S-a înălţat la ceruri, şi a pregătit celor buni răsplătire veşnică la ceruri, iar celor răi pedeapsă nesfârşită în iad. Asemenea, le-a spus şi toate celelalte taine ale mântuirii noastre prin cuvinte pe larg. Iar popoarele au crezut cuvintele apostolului, de vreme ce au văzut şi minunile lui, căci vedeau pe domnul lor tămăduit şi pe ceilalţi mulţi; deci au început a slăvi pe Hristos, cerând Sfântul Botez.

Astfel s-a luminat prin botez cetatea Edesa prin sfânta credinţă cea întru Domnul nostru Iisus Hristos; deci s-au zidit biserici şi s-au pus preoţi, prin punerea mâinilor apostolului. Iar domnul Avgar, vrând să mulţumească Sfântului Apostol Tadeu pentru tămăduirea sa, i-a dat lui mult aur, dar sfântul n-a primit, zicând: „Dacă pe ale noastre le-am lăsat, apoi cum să vrem să le primim pe cele străine?"

Deci întărind în Edesa sfânta credinţa şi pe toate rânduindu-le bine, Sfântul Apostol Tadeu s-a dus în Mesopotamia, şi luminând acolo pe mulţi şi zidind multe biserici, străbătea pretutindeni cetăţile Siriei, ostenindu-se cu buna vestire a lui Hristos. Apoi, mergând la Virit, cetatea Feniciei, propovăduind şi botezând pe mulţi, s-a odihnit întru Domnul.

Notă. Să se ştie că acest Sfânt Tadeu este altul decât Sfântul Iuda Tadeu, care s-a numit Levi, unul din cei doisprezece apostoli, a cărui pomenire este în 19 zile ale lunii iunie; dar în Prolog şi în Sinaxar s-a scris în această zi despre Tadeu cel de acum, astfel: „Pomenirea Sfântului Tadeu care s-a numit şi Levi". Dar această numire de Levi nu este a acestui Sfânt Tadeu, ci a celui dintâi, care este din cei doisprezece apostoli, precum scrie la Evanghelistul Matei, în capitolul 20. Acest lucru l-a arătat luminos Nichifor Calist, scriitorul grec de istorii bisericeşti, în a doua sa carte, în capitolul 40, scriind astfel despre aceşti doi cu numele de Tadeu: „Dumnezeiescul Iuda, nu Iscarioteanul, ci altul, care avea îndoită numire, Tadeu şi Levi, fiul lui Iosif şi fratele lui Iacob cel aruncat de pe aripa bisericii, mai întâi a cercetat Iudeia şi Galileea, Samaria şi Idumeea, apoi cetăţile Arabiei şi părţile Siriei şi ale Mesopotamiei, vânându-le cu mreaja Sfintei Evanghelii; iar mai pe urmă a mers în Edesa, cetatea lui Avgar, unde mai înainte celălalt Tadeu - unul din cei şaptezeci - a propovăduit pe Hristos. Acolo, de nu ajungea ceva din slujba celuilalt, a împlinit el bine". Acestea scrie Nichifor despre cei doi cu numele Tadeu, dintre care cel dintâi care este din cei 12 Apostoli, îl numeşte Levi, iar pe celălalt, adică pe acesta ce este din cei 70, numai Tadeu, nu şi Levi. încă şi Sfântul Evanghelist Matei a fost numit Levi, iar de ce s-a făcut aceasta, caută viaţa lui, în 16 zile ale lunii noiembrie.

SFÂNTA MUCENIŢĂ VASA ŞI FIII EI, TEOGNIE, AGAPIE ŞI PIST (21 august)

Sfânta Muceniţă Vasa a trăit în împărăţia lui Maximian, în cetatea Edesa. Ea, însoţindu-se cu un oarecare slujitor idolesc, anume Valerie, a născut cu dânsul trei fii: Teognie, Agapie şi Pist, şi i-a crescut în credinţa creştinească, căci era creştină, fiind învăţată sfânta credinţă în Hristos de la strămoşii săi. Ea fiind pârâtă de bărbatul său, a fost adusă înaintea judecătorului, şi a mărturisit că este creştină; pentru aceasta a fost aruncată în temniţă cu fiii săi. După aceasta, scoţând-o la judecată, au chinuit pe fiii săi înaintea ochilor ei. Intâi pe Teognie l-au spânzurat şi după aceea l-au strujit; după aceea lui Agapie i-au jupuit pielea capului până la piept, dar el tăcea, nezicând nimic; apoi pe al treilea l-au muncit în tot chipul. Iar maica, privind la pătimirea fiilor ei, îi întărea spre nevoinţă şi îi îndemna cu rugăminte.

Toţi aceşti trei prunci, suferind cu bărbăţie muncile pentru Hristos, au fost tăiaţi cu sabia. Deci Sfânta Vasa, maica lor, s-a bucurat că a trimis mai înainte la Hristos pe iubiţii săi fii. Şi iar au pus-o în legăturile temniţei, unde fiind chinuită de foame, a luat hrană din mâna îngerului şi s-a întărit spre cea mai mare pătimire.

După aceasta a fost dusă în Macedonia, din porunca chinuitorului, şi acolo, silind-o la necurata jertfă, nu s-a supus. Drept aceea, mai întâi a fost aruncată în apă, apoi în foc şi după aceea au bătut-o cu pietre; dar din toate acele chinuri a rămas nevătămată. Apoi, aducând-o în capiştea idolească, ea a apucat pe idolul Die, l-a aruncat la pământ şi l-a sfărâmat. După aceea au dat-o spre mâncare fiarelor, dar ele nu s-au atins de dânsa, apoi au aruncat-o în mare, departe de mal ca treizeci de stadii, şi au văzut cei ce priveau la dânsa, cum trei bărbaţi luminoşi, care străluceau mai mult decât soarele, au adus-o în corabie şi au pus-o pe scaun. Iar după opt zile s-a arătat ostaşilor într-o insulă oarecare, care era în Helespont.

Iar dregătorul din Macedonia, cu numele Filip, înştiinţându-se de acest lucru, a scris lui Consularie al Cizicului, din eparhia Helespontului, ca să o prindă. Deci acela, prinzând pe sfânta, a silit-o la jertfa idolească, dar, văzând că nu se pleacă nicidecum, a poruncit să-i lege mâinile înapoi şi, cu bătaie cumplită sfărâmându-i toate mădularele, la sfârşit i-a tăiat cinstitul ei cap. Astfel sfânta şi-a dat sufletul în mâinile lui Hristos Dumnezeu, Căruia I se cuvine slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL AVRAMIE DE SMOLENSK
(21 august)

Cuviosul Avramie era născut şi crescut în cetatea Smolensk. El a fost cerut de la Dumnezeu prin rugăciunile şi milosteniile părinţilor săi, căci deşi maica lui năştea fii, însă nu parte bărbătească, ci femeiască; pentru aceea tatăl şi maica sa erau mâhniţi. Şi făceau multe rugăciuni cu lacrimi către Dumnezeu, umblând pe la biserici, dând milostenie cu îndurare şi cerând să le dea să nască măcar un fiu. Apoi şi-au câştigat cererea, zămislind pe acest plăcut al lui Dumnezeu care era ales spre slujba lui Dumnezeu din pântecele maicii sale, căci fiind încă purtat în pântecele maicii sale, i s-a făcut o vedenie despre el unei monahii, care petrecea cu sfinţenie, astfel:

Intr-o zi de Duminică, adormind ea după cântarea de dimineaţă, i se părea ca şi cum bătea cineva în uşa chiliei şi o chema, zicându-i: „Scoală-te degrabă şi du-te la Maria, că a născut un prunc, pe care tu ai să-l primeşti din botez". Iar monahiei, în acea vedenie a visului, i s-a părut că s-a sculat şi s-a dus; şi, dacă a intrat în casa Mariei, a văzut mulţi preoţi în haine luminoase, spălând pruncul în scăldătoarea botezului şi o femeie luminoasă stătea, ţinând în mâini o haină albă ca zăpada. Apoi au întrebat-o slugile, zicând: „Stăpână, cui porunceşti să dăm pruncul acesta?" Iar ea le-a poruncit să-l ducă la dânsa; şi, îmbrăcându-l cu haina aceea albă ca zăpada, l-a dat maicii lui. Monahia a spus această vedenie în aceeaşi zi Mariei, care avea în pântece pe acel prunc, şi Maria i-a spus că în acel ceas a mişcat pruncul într-însa.

După aceasta, împlinindu-se vremea, s-a născut pruncul de parte bărbătească şi a veselit pe părinţii săi care doreau o naştere ca aceea. Apoi, luminându-l prin Sfântul Botez după obiceiul creştinesc, îl creşteau în dreapta credinţă. Şi venind el în vârstă, l-au dat la învăţătura cărţii şi degrabă a învăţat înţelegerea Scripturii, căci darul Domnului era într-însul, înţelepţindu-l şi povăţuindu-l spre cunoştinţa învăţăturilor ce i se dădeau de dascăl. Şi avea copilul pricepere bărbătească, pentru că nu se abătea cu cei de vârsta sa la jocurile copilăreşti, ci alerga la cântările bisericeşti, se nevoia la citirea cărţilor şi lua aminte la cuvintele lui Dumnezeu, care duc la calea mântuirii. Şi venind el în vârstă desăvârşită şi înflorind cu frumuseţile trupului cele tinereşti, părinţii îl sileau să se însoare; dar el mai bine a voit să petreacă în curăţia fecioriei, decât să se încurce cu dulcile împătimiri trupeşti şi cu grijile vieţii.

Şi ducându-se părinţii lui la Dumnezeu, averile ce rămăseseră după dânşii le-a împărţit la sfintele biserici, la mănăstiri şi la săraci; iar el, îmbrăcându-se în haine proaste, s-a făcut sărac şi s-a prefăcut a fi nebun, defăimând lumea şi înşelăciunea ei. Şi se ruga lui Dumnezeu ziua şi noaptea, cerând să-i arate în ce chip şi prin ce fel de cale ar ajunge la mântuire. Deci cuvântul lui David îl grăia adeseori cu suspin: Arată-mi, Doamne, calea pe care voi merge... Şi după puţină vreme, Dumnezeu povăţuindu-l, s-a dus în mănăstirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care era spre partea răsăritului ca la cinci stadii departe

de cetate, la locul ce se cheamă Selişte, şi acolo tunzându-se în monahiceasca rânduială, slujea lui Dumnezeu, nevoin-du-se în postiri şi rugăciuni.

Şi petrecând el în ascultările mănăstireşti cu răbdare şi cu blândeţe şi împodobindu-se cu toate faptele bune monahiceşti, se sârguia foarte mult la citirea celor folositoare de suflet, dar mai vârtos iubea a citi Vieţile Sfinţilor Părinţi care au fost cei dintâi începători ai monahilor şi slăviţi în nevoinţele pustniceşti: Sfântul Antonie cel Mare din Egipt, Ilarion, ucenicul lui, şi marii luminători ai Palestinei: Eftimie, Sava, Teodosie şi alţii. Asemenea mai citea şi pe ale celor mai de pe urmă plăcuţi lui Dumnezeu, care au strălucit în Rusia: Antonie şi Teodosie ai Pecerscăi, şi se sârguia pe cât putea să le urmeze acelora. Incă mai citea şi cărţile Sfântului Ioan Gură de Aur, ale lui Efrem Sirul şi alte cuvinte părinteşti, povestiri şi istorii, şi din toate acelea adunând dulceaţă duhovnicească, îşi hrănea sufletul său ca o albină iubitoare de osteneală care culege mierea din flori.

Şi văzând egumenul pe fericitul Avramie îmbunătăţit cu viaţa, l-a silit să primească rânduiala preoţiei; şi aceasta a fost în zilele iubitorului de Hristos domn Mstislav al Smolenscăi. Iar Avramie, primind sfinţita rânduiala, a primit şi smerenie mai adâncă şi nevoinţe mai mari, pe care le lăsăm a le povesti cu de-amănuntul, ca să nu se lungească cuvântul. Ajunge a zice despre el că a fost un vas ales al Sfântului Duh şi săvârşea dumnezeiasca Liturghie cu vrednicie şi cu mare cucernicie - întocmai ca un înger al lui Dumnezeu - şi niciodată n-a lăsat pravila bisericească şi mai ales dumnezeiasca Liturghie, aşijderea şi osebita sa nevoinţă din chilie. Şi a început a se îndeletnici la citirea dumnezeieştilor cărţi şi la scriere, mai mult decât înainte.

Deci i-a deschis Domnul mintea lui să înţeleagă tainele cele nelesne de înţeles ale Sfintei Scripturi, şi pentru ca nu numai pe sine, ci şi pe alţii să-i folosească, i-a dat dar gurii lui spre vorbele şi învăţăturile cele mântuitoare de suflet, încât cuvântul era gata în gura lui spre răspuns la toată întrebarea, spre descoperirea şi tâlcuirea cuvintelor celor neştiute în Scriptură; pentru că toate cele citite erau neuitate în pomenirea lui şi, precum o cămară de cărţi, mintea lui cuprindea multe cărţi într-însa şi încă şi cuvântul lui era lucrător în cei ce-l ascultau pe dânsul. El aducea în umilinţă şi în zdrobirea inimii pe cei ce luau aminte la graiurile lui, şi mulţi, nu numai din monahi, ci şi din mireni, îl ascultau cu plăcere; şi, într-adins oamenii mireni şi duhovniceşti mergeau din cetate la acea mănăstire ca să asculte învăţăturile cele folositoare de suflet ale Cuviosului Avramie.

Dar diavolul, urătorul binelui, nesuferind să vadă folosul ce se făcea multora de plăcutul lui Dumnezeu, a ridicat asupra lui prigonire; căci a îndemnat pe unii din monahi să-l zavistuiască şi să-l urască, să-l ocărască cu multe defăimări şi să-i facă supărări şi necazuri. Dar robul Domnului cel fără răutate pe toate le răbda cu blândeţe şi cu smerenie, mulţumind lui Dumnezeu de ispita cea slobozită asupra lui. Deci se ruga pentru cei ce-l urau şi-l năpăstuiau şi nu înceta de la lucrul său - adică să înveţe pe cei ce veneau la dânsul şi să-i mângâie cu darul lui Hristos - şi nu slăbea în necazurile ce se aduceau asupra lui. Astfel a petrecut el într-acea prigonire de la zavistnici, iar mai vârtos de la însuşi diavolul, ca la cinci ani. Iar egumenul fiind îndemnat uneori de monahi, iar alteori de nevăzutul vrăjmaş, oprea pe fericitul să înveţe şi-i zicea: „Iată, toată cetatea ai întors-o la tine şi te mândreşti în deşert, slăvindu-te ca un cărturar şi învăţător şi mai bun decât noi; deci încetează a învăţa, căci eu voi răspunde lui Dumnezeu pentru tine!" Astfel egumenul, oprind pe Avramie, gonea cu mânie pe cei ce veneau la dânsul pentru folos şi mult chinuia pe robul Domnului, astupând izvorul darului ce curgea din gura lui; iar la sfârşit l-a gonit cu necinste din mănăstire ca pe un rob netrebnic.

Iar Avramie, plăcutul lui Dumnezeu, fiind izgonit fără de veste din mănăstirea sa în care se călugărise, a mers în cetatea Smolensk şi a început atunci a vieţui în Mănăstirea Cinstitei Cruci. Şi era atunci mănăstirea mică şi lipsită, dar au început acolo a veni oamenii la dânsul mai mulţi ca înainte, pentru ascultarea cuvintelor lui Dumnezeu pe care le propovăduia. Deci vrăjmaşul cel nevăzut se tânguia, iar Domnul preamărea pe robul Său, dându-i dar la propovăduire şi putere în nevoinţe. Şi îi trimitea Domnul toate cele de trebuinţă cu prisos prin mâinile oamenilor celor iubitori de săraci şi făcători de milostenie.

Deci mănăstirea aceea a început a avea îndestulare de pe urma lui Avramie, căci cele ce i se dădeau lui, cuviosul le împărţea fraţilor şi săracilor; încă şi biserica a împodobit-o cu icoane şi cu toată bunacuviinţă, din milosteniile care i se dădeau lui. El era iconomul acelei mănăstiri cu binecuvântarea arhiereului şi venea mulţime mare de oameni la dânsul, în toate zilele, la cântarea bisericească, trăgându-se spre învăţătura lui, cu care îi povăţuia pe calea mântuirii, uneori citindu-le dumnezeieştile cărţi, iar alteori vorbindu-le cuvintele cele folositoare şi îndemnând cu lacrimi pe păcătoşi la pocăinţă. Deci mulţi, umilindu-se în inimile lor, părăseau păcatele lor şi îşi îndreptau viaţa prin adevărata pocăinţă. Iar el totdeauna avea în pomenirea sa înfricoşata zi a judecăţii, şi, învăţându-i şi pe alţii ca să-şi aducă aminte şi să se teamă de ea, a zugrăvit două icoane osebite: una cu a doua venire a lui Hristos, iar alta cu întrebările la vămi de către duhurile văzduhului; şi adeseori privind la dânsele şi arătându-le celorlalţi, îşi uda faţa cu lacrimi, suspinând din adâncul inimii.

Şi era cuviosul cu trupul uscat de marea lui înfrânare, încât şi oasele şi încheieturile lui era cu putinţă a le număra, căci se chinuise mult pe sine cu viaţa cea aspră şi faţa lui era veştejită, iar chipul feţei sale era asemenea Sfântului Vasile cel Mare, şi la obiceiuri era următor aceluia în dumnezeiasca plăcere. El avea mare război cu diavolii care năvăleau asupra lui prin vedenii şi năluciri înfricoşătoare, uneori în vis, iar alteori la arătare răcnind ca fiarele sălbatice şi tăbărând asupra lui ca nişte războinici. Dar nu puteau să vatăme pe sluga Domnului; căci dacă spre porci n-au putere, fără îngăduinţa lui Dumnezeu, cu atât mai mult asupra oamenilor ce slujesc cu osârdie lui Dumnezeu, nu pot să aibă putere şi să-i vatăme, chiar dacă s-ar iuţi foarte, căci numai prin vederi înfricoşează, dar nu îndrăznesc a se atinge de ei. Şi când stătea Cuviosul Avramie la rugăciunea de miezul nopţii, ei, prefăcându-se în asemănări de multe feluri şi în femei fără de ruşine, se sârguiau să-i întrerupă rugăciunea lui, dar prin aceeaşi rugăciune, ca şi cu o suliţă, se răneau şi se goneau. Şi când se culca pe pat ca să se odihnească puţin, ei îl aruncau jos şi nu-l lăsau să adoarmă, ca prin nedormire slăbind cu trupul, să înceteze de obişnuitele lui osteneli; dar cuviosul se întărea cu duhul şi se împuternicea cu trupul spre toate nevoinţele, cu darul Domnului, şi ruşina duhurile răutăţii care îl chinuiau.

Apoi diavolul, neputând ca prin el şi prin îngerii săi cei nevăzuţi să facă împiedicare Cuviosului Avramie în buna lui alergare, şi să curme folosul multora, s-a sârguit prin diavolii cei văzuţi, adică prin oamenii cei răi, să-şi săvârşească vicleşugul său cel cu mult meşteşug, Dumnezeu îngăduind ispitirea asupra sfântului Său, ca astfel, plăcutul lui Dumnezeu, lămurindu-se ca aurul în topitoare, mai mult să se preamărească, iar potrivnicul să se ruşineze. Deci după o vreme, diavolul a ridicat asupra sfântului pe preoţii cetăţii, precum întâi ridicase în mănăstire pe monahi, şi preoţii au început a zice: „Iată, înşelătorul acela a amăgit pe toţi fiii noştri duhovniceşti şi i-a întors la el".

Apoi, din zi în zi înmulţindu-se răutatea între ei, au început a se sfătui cum ar necăji şi ar goni din cetate pe nevinovatul rob al lui Hristos. Intâi au început a îndemna poporul asupra lui, semănând vorbe mincinoase, ca neghinele şi vorbind rău de dânsul. Şi îl numeau eretic, vrăjitor, cititor de cărţi diavoleşti şi prooroc mincinos, Incă ocărau şi viaţa lui cea curată cu necurate păcate trupeşti, minţind asupra lui, că s-ar împreuna cu femei şi că face şi alte spurcăciuni şi se făţărniceşte a fi sfânt. Astfel răzvrăteau pe oamenii care se foloseau de sfântul, şi îi întorceau de la el, ca să nu umble la învăţătura lui şi să nu-i asculte cuvintele nici să vorbească cu dânsul, ca şi cu un potrivnic al lui Dumnezeu. Incă îi porniseră şi spre răutate multă, la care şi mulţi monahi cu egumenii lor le ajutau, căci ziceau între ei: „De unde s-a arătat între noi acest nou sfânt şi învăţător? Iată, prin căutarea sa în faţă şi vorba mincinoasă i-a amăgit pe toţi!"

Şi sfătuindu-se, într-o zi s-au adunat egumenii cu monahii, asemenea şi preoţii cu diaconii şi cu clericii şi le-au urmat lor mulţime din popor. Deci s-au dus în curte la episcopul Ignatie, unde se întâmplase atunci de era şi voievodul la episcop, şi spuneau împotriva lui Avramie multe pricini nedrepte. Unii ziceau că este eretic şi vrăjitor, iar alţii făcător de păcate necurate; alţii, că este vinovat de multe fărădelegi şi că este vrednic de pedeapsa morţii. Iar episcopul şi voievodul, văzând şi auzind cearta poporului, au trimis slujitori să-l aducă pe Avramie. Iar aceia, ducându-se şi găsind pe cuviosul stând la rugăciune în chilia sa, l-au apucat cu mânie, împreună cu doi ucenici ai lui, şi l-au dus cu necinste ca pe un tâlhar, batjocorindu-l, împingându-l şi zicând cuvinte de ocară asupra lui. Şi pretutindeni pe uliţe,

popor mult privea la aceea, iar sfântul şi nevinovatul rob al lui Hristos era privelişte îngerilor şi oamenilor, fiind adus ca un mieluşel spre junghiere. Şi nu răspundea nimănui nimic, nici se îndrepta, decât numai în taina inimii sale se ruga lui Dumnezeu şi spre Dânsul îşi punea nădejdea.

Fiind dus astfel sfântul cu batjocură, un oarecare cuvios, anume Luca, cu porecla Prusin, rugându-se în ceasul al nouălea în biserica Sfântului Arhistrateg Mihail, a auzit glasul Domnului, zicându-i: „Uite, duc pe plăcutul meu Avramie cu doi ucenici ai lui la adunare spre ispitire, iar tu să nu te sminteşti de dânsul". Şi ieşind fericitul Luca din biserică, a alergat la acea adunare, strigând: „Este nevinovat acesta pe care voi îl osândiţi, îl huliţi cu nedreptate şi clevetiţi minciuni asupra lui. O, dacă ar fi păcatele lui asupra mea!" Aşa strigând el, nimeni nu-l asculta.

Iar când preoţii au văzut pe Avramie adus în curtea arhierească, mulţi din răutatea cea mare scrâşneau din dinţi asupra lui, dacă ar fi putut să-l inghită de viu, şi şi-au ridicat glasurile răcnind ca boii. Unii strigau: „Inşelătorul şi făţarnicul acesta să se gonească din cetate şi să se surghiunească". Alţii strigau: „Să se ardă ereticul acesta!" Iar alţii răcneau: „Să se ucidă vrăjitorul". Aceleaşi ziceau egumenii şi cu monahii. Şi stând osânditul cel nevinovat la judecată înaintea episcopului şi a voievodului, toţi strigau asupra lui şi îl prigoneau.

Deci făcându-se de judecători multă cercetare şi întrebare de pricinile ce se aduceau asupra lui, nimic nu s-a aflat adevărat, ci toate erau clevetiri mincinoase, că numai cuvintele singure se vorbeau de clevetitori, iar dovedire încredinţată şi martori nu erau. Iar sfântul stătea ca un mieluşel în mijlocul lupilor care voiau să-l rupă, având martor al nevinovăţiei sale numai pe Dumnezeu singur. Şi se ruga către Dânsul pentru clevetitorii săi, zicând cuvintele întâiului mucenic: Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta. Atunci Dumnezeu a înmuiat inima voievodului şi a stăpânitorilor şi le-a deschis ochii minţii, ca să vadă nevinovăţia sfântului şi să înţeleagă răutatea celor ce-l prihăneau; deci au început a-i ocărî şi a-i defăima pentru nedreptatea şi urâciunea lor înrăutăţită. Iar ei, umplându-se de ruşine, au început a ieşi câte unul din adunarea aceea, acoperindu-şi feţele lor. Insă episcopul a amânat judecata până a doua zi, poruncind sfântului şi la amândoi ucenicii lui să nu iasă din curtea arhierească, până ce nu va cerceta cele despre dânsul mai cu încredinţare.

Iar a doua zi, clevetitorii adunându-se iarăşi la episcop, grăiau aceleaşi cuvinte, prihănind pe Avramie şi făcând gâlceava mare. Şi deşi nu se aflau pricinile lui, însă făceau vinovat pe cel nevinovat, şi-l osândeau pe cel drept. Deci episcopul, potolind tulburarea lor, a trimis pe cuviosul din cetate în mănăstirea cea mai dinainte, unde se tunsese, oprindu-l de la slujirea Sfintei Liturghii. Nişte ispite ca acestea pătimind Sfântul Avramie, petrecea veselindu-se cu duhul, ca şi cum n-ar fi suferit nici un rău, şi mulţumea lui Dumnezeu de toate ce i se întâmplaseră, fiind gata a pătimi şi altele mai mari. Dar urătorii cei învrăjbitori şi acolo se atingeau de el cu răutatea lor; căci, înştiinţându-se că unii din cei temători de Dumnezeu şi iubitori de învăţătura lui umblă la dânsul pentru folos, au trimis pe drumuri oameni răi, oprind pe cei ce mergeau, şi mulţi erau bătuţi şi jefuiţi ca de tâlhari.

Iar după câteva zile, fericitul Lazăr, care atunci era încă în rânduiala preoţească - căci a fost ridicat după Ignatie la cinstea episcopiei - a mers la episcopul Ignatie şi i-a zis: „Mare pedeapsă are să fie cetăţii acesteia de la Dumnezeu, pentru atâta prigonire şi izgonire a nevinovatului Avramie, omul lui Dumnezeu!" Acest Lazăr, fiind episcop după aceea, şi-a lăsat scaunul, văzând multele strâmbătăţi ce se făceau sfintelor biserici de către stăpânitorii care fără dreptate apucau cele străine. Şi s-au împlinit acele cuvinte ale lui Lazăr, căci în acelaşi an, prin dumnezeiasca pedeapsă, pentru răutatea cea făcută plăcutului Lui, a fost secetă mare şi s-a veştejit toată răsărirea pământului şi roadele şi sadurile, şi au secat izvoarele şi pâraiele, iar pământul s-a uscat foarte, încât s-a crăpat de seceta cea mare.

Din această pricină toţi s-au întristat şi se rugau lui Dumnezeu. Şi însuşi episcopul, cu toată rânduiala duhovnicească, umbla împrejurul cetăţii cu cinstitele cruci şi cu sfintele icoane, cântând rugăciuni, sfinţind apă şi cerând ploaie de la Dumnezeu. Dar Domnul, Care era mâniat pe dânşii, nu le asculta rugăciunile lor. Deci un oarecare din bărbaţii duhovniceşti, fiind îndemnat de Dumnezeu, a zis către episcop: „Oare ştii, stăpâne, care este pricina, că noi toţi rugându-ne, nu ne ascultă Dumnezeu? Cu

adevărat pentru aceea că Avramie a fost defăimat cu nevinovăţie şi depărtat de la slujire; iar de s-ar ruga el, Dumnezeu i-ar asculta rugăciunea". Atunci episcopul Ignatie, îndată trimiţând, a chemat cu cinste pe Cuviosul Avramie; şi, cercetând iarăşi pe cele ce se cleveteau asupra lui, le-a găsit pe toate mincinoase şi făcute din zavistia şi răutatea diavolească.

Deci l-a dezlegat pe cuvios de certare, iar pe clevetitori voia să-i pedepsească cu pedepsirile şi cu despărţirea ce li se cădea. Dar părintele cel fără de răutate a căzut la picioarele episcopului, rugân-du-l cu lacrimi să nu le răsplătească pentru dânsul, şi nu s-a îndepărtat până ce nu a înduplecat pe arhiereu ca să-i ierte pe ei, încât şi episcopul şi-a cerut iertare de la cuviosul, zicându-i: „Iartă-mă, robul lui Hristos, că întru neştiinţă ţi-am greşit ţie! Eu ascultasem pe oamenii cei răi! Deci, iartă şi pe toţi cetăţenii care crezuseră pe mincinoşi, pe clevetitori şi asupritori, şi te roagă lui Dumnezeu pentru noi, ca să ne miluiască cu ploaie, că pentru tine ne pedepseşte pe noi cu secetă, pentru că te-am mâhnit cu nedreptate". Iar cuviosul a răspuns cu smerenie: „Cine sunt eu, păcătosul, ca pentru mine Dumnezeu să se fi mâniat şi să fi pedepsit pe cineva? Cine sunt eu, ca să rog pe Domnul să trimită ploaie pământului cel însetat? Tu, o, arhiereule, roagă-te pentru turma oilor celor cuvântătoare, încredinţate de Dumnezeu ţie, şi dator sunt eu, ca şi ceilalţi robi ai tăi, să fac ceea ce mi se porunceşte de tine".

Apoi, Cuviosul Avramie, fiind slobozit de arhiereu, s-a dus la mănăstirea sa şi se ruga pe drum, zicând: „Stăpâne, Dumnezeule Atotţiitorule, ascultă rugăciunea arhiereului Tău şi ale tuturor preoţilor Tăi şi ale tuturor oamenilor, şi întoarce-Ţi mânia Ta de la robii Tăi! Miluieşte cetatea şi poporul Tău, Milostive, şi, primind suspinurile şi lacrimile tuturor celor ce se roagă Ţie, trimite ploaie şi adapă faţa pământului şi veseleşte oamenii şi dobitoacele; Doamne, auzi-ne şi ne miluieşte!"

Astfel rugându-se el şi neajungând încă până la mănăstire, Dumnezeu a dat ploaie mare multă vreme şi ploaia n-a încetat până ce pământul nu s-a adăpat bine. Atunci tot poporul din cetate grăia: „Iată cât de repede a ascultat Dumnezeu rugăciunea robului Său Avramie!" Şi s-a făcut tuturor bucurie mare şi slăveau pe Dumnezeu. Deci toţi au cunoscut dintr-acea vreme că Avramie nu este vinovat de nici un rău şi că zavistnicii din răutate au clevetit asupra lui, iar nu cu adevărat. După aceea şi clevetitorii şi-au cunoscut păcatul lor, şi foarte mult s-au ruşinat. Deci, pentru că unii dintr-înşii muriseră cu moarte grabnică, şi ceilalţi - temându-se să nu-i ajungă vreun rău sau vreo pedeapsă pentru robul lui Dumnezeu -, alergau la mănăstirea aceea în care era Cuviosul Avramie şi, căzând cu lacrimi la cinstitele lui picioare, îşi mărturiseau vina lor şi, căindu-se, cereau iertare.

Asemenea şi câţi crezuseră clevetirile lor mincinoase şi grăiseră rău de sfântul, osândindu-l pe el, toţi aceia alergau cu pocăinţă şi îşi cereau iertare. Iar cuviosul, pe toţi iertându-i şi rugându-se pentru dânşii, îi învăţa să nu ia aminte la cuvintele cele deşarte ale oamenilor şi să nu creadă degrab vorbele pe care le grăieşte cineva despre aproapele său, de vreme ce fiii oamenilor sunt mincinoşi, şi să nu osândească pe nimeni, nici să se împărtăşească cu cei care osândesc. De atunci Cuviosul Avramie s-a luminat mai mult cu darul lui Hristos şi era ca o făclie în sfeşnic, luminând cu toate lucrurile bune. Astfel se proslăvea întru-însul Tatăl ceresc. Iar diavolul, vrăjmaşul cel nevăzut, împreună cu îngerii săi, s-au ruşinat, fiindu-le vădite şi risipite toate meşteşugirile lor, prin răbdarea plăcutului lui Dumnezeu.

După aceasta, episcopul Ignatie a zidit în cetate o biserică în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi lângă dânsa a întemeiat şi o mănăstire. Apoi a mutat într-însa pe Cuviosul Avramie, ca iarăşi, prin învăţăturile sale cele insuflate de Dumnezeu, să fie de folos la toată cetatea; deci l-a făcut pe el egumen şi arhimandrit al acelei mănăstiri. Iar cuviosul, petrecându-şi acolo restul zilelor vieţii sale cu mare plăcere dumnezeiască şi povăţuind pe mulţi spre mântuire, slobozind înainte pe episcopul Ignatie şi trupul lui îngropându-l cu cinste, s-a mutat şi el din această viaţă vremelnică la viaţa cea veşnică şi s-a sălăşluit în locaşurile cele nefăcute de mână, intrând întru bucuria Domnului său, Căruia I-a slujit în călugărie fără lene-vire ca la cincizeci de ani şi I-a fost credincios din scutece, slujindu-I cu cuvioşie şi dreptate până la cea mai de pe urmă suflare. Iar acum stă în ceata cuvioşilor şi a drepţilor, înaintea scaunului Stăpânului, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia şi de la noi să-I fie slavă acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFINŢII MUCENICI AGATONIC, ZOTIC, TEOPREPIE, ACHINDIN, SEVERIAN ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNŞII
(22 august)

Mucenicul lui Hristos, Agatonic, se afla în Nicomidia pe vremea împăratului Maximian, întorcând pe elini de la idoli şi aducându-i la Hristos. El a fost prins de comitul Evtolmie. Acest comit, când a fost trimis de împărat în ţara Pontului pentru uciderea creştinilor, călătorind pe mare în corabie, a ajuns la locul care se numea Carpin şi acolo a aflat pe Sfântul Zotic cu ucenicii lui, mărturisind pe Hristos. Deci i-a osândit pe ei la moartea de cruce, iar pe Zotic luându-l cu sine, s-a întors în Nicomidia. Acolo a prins pe un oarecare Princips care era învăţat de Sfântul Agatonic credinţa creştinească şi, legându-l cu Agatonic şi cu ceilalţi creştini, între care erau Teoprepie, Achindin şi Severian, i-a dus în Tracia, unde a venit şi împăratul, ca acolo să chinuiască pe sfinţi.

Pe când erau în ţara ce se numea Potama, comitul a ucis pe Sfinţii Zotic, Teoprepie şi Achindin, deoarece nu mai puteau să umble, din pricina bătăilor ce li se dăduseră mai înainte. Şi mergând aproape de Calcedon, a omorât şi pe Sfântul Severian, care mărturisea pe Hristos cu îndrăzneală, iar pe Sfântul Agatonic şi ceilalţi mucenici i-a dus în Vizantia şi, acolo muncindu-i, a mers cu ei în Silivria, la locul ce se numeşte Amus, pentru că acolo era Maximian, şi acolo Sfântul Mucenic Agatonic şi toţi creştinii aduşi din Nicomidia, fiind întrebaţi şi chinuiţi desăvârşit, au luat judecata cea de moarte, tăindu-li-se capetele pentru Domnul nostru Iisus Hristos.

SFÂNTA MUCENIŢĂ EVLALIA FECIOARA
(22 august)

Pe vremea împăraţilor închinători de idoli, când toată lumea se întuneca cu păgânătatea elinească, era în Spania, în cetatea Varchinon, o fecioară pe nume Evlalia, fiică de creştini. Aceasta încă din pruncie a iubit pe Domnul nostru Iisus Hristos din toată inima, şi petrecea cu părinţii săi într-un sat departe de cetate. Ea era foarte iubită de părinţi, pentru blândeţea, smerenia şi înţelegerea ce era în ea, mai presus de măsura anilor ei. Ea învăţase carte şi avea un scop neschimbat, ca să slujească lui Dumnezeu în feciorie. Şi se îndeletnicea la citirea cărţilor şi întru lauda lui Dumnezeu ziua şi noaptea, petrecând într-o chilie osebită cu fecioarele cele de o vârstă cu ea.

Iar când a trecut de 14 ani, împăratul Diocleţian a ridicat o prigonire cumplită împotriva creştinilor şi a venit în cetatea Varchina un ighemon, anume Dachian, care, aducând jertfe spurcate zeilor săi celor urâţi, a poruncit să caute pe creştini, ca să aducă tămâie pentru idoli la jertfe. Deci mare tulburare s-a făcut atunci în cetate, pentru că creştinii erau luaţi de prin case, siliţi la închinare de idoli şi chinuiţi, lucru de care îndată s-au înştiinţat şi satele dimprejur. Auzind acestea, Sfânta fecioară Evlalia s-a umplut de mare bucurie duhovnicească şi cu faţă luminoasă a zis: „Mulţumesc Ţie, Doamne, Iisuse Hristoase, şi dau slavă Preasfântului Tău nume, că am câştigat ceea ce am dorit. Cred în Tine, Stăpânul meu, că se va săvârşi dorinţa inimii mele, cu ajutorul Tău!"

Auzind acestea părinţii şi fecioarele ce erau lângă ea, nu înţelegeau ce zice şi au întrebat-o care este pricina veseliei ei, ce dorinţă a câştigat şi ce săvârşire aşteaptă. Iar ea nu le-a spus nimic, tăinuindu-şi gândul său. Şi se mirau de dânsa, de vreme ce obiceiul ei era să nu tăinuiască cele ce le înţelegea pentru sfânta credinţă, ci pe câte le înţelegea din Scripturi, învăţată fiind de darul lui Dumnezeu, pe toate le spunea lor spre folos. De aceea toţi o iubeau pe dânsa ca pe sufletul lor. Iar atunci, Evlalia nu le-a spus gândul său, ca să nu fie oprită de tatăl său sau de mama ei, care o iubeau foarte mult.

Deci când a sosit noaptea şi toţi dormeau, căci era întâia cântare a cocoşilor, sfânta fecioară a ieşit din casă în taină, nesimţită de nimeni, şi a alergat în cetate, fiind chemată de dragostea cea mare a cerescului său Mire, Domnul nostru Iisus Hristos, şi dorind să-şi pună sufletul pentru El. Şi nu se înfricoşa ea de

acea călătorie în noapte - după cum este obiceiul celorlalte fecioare, de a se teme să iasă noaptea din uşa casei -, pentru că, punându-şi nădejdea spre Dumnezeu şi vrând să moară pentru Dânsul, nu băga în seamă întunericul nopţii, nici înfricoşările ce se fac noaptea şi fiarele ce trec pe cale; ci, precum un cerb însetat spre izvoarele apelor, astfel alerga pe calea cea pietroasă, având picioarele goale şi fiind neobişnuită a umbla pe o cale aspră ca aceea.

Şi a ajuns Sfânta Evlalia în cetate pe când se lumina de ziuă şi intrând pe porţile cetăţii, a auzit glasul propovăduitorilor, chemând poporul la privelişte. Deci a alergat în mijlocul cetăţii şi a văzut pe ighemonul Dachian şezând pe un loc înalt la judecată. Atunci, împingând poporul pe cât putea, a mers înaintea ighemonului şi a strigat cu glas mare: „Judecător nedrept care şezi pe scaun înalt şi nu te temi de Dumnezeu, Cel ce este mai sus decât toţi! Oare pentru aceea şezi aici, ca să pierzi oamenii cei nevinovaţi, pe care i-a zidit Dumnezeu după chipul şi asemănarea Sa, pentru a-I sluji Lui, iar tu pe aceia îi tragi spre slujba satanei şi cu moarte pedepseşti pe cei ce nu te ascultă pe tine?"

Iar ighemonul mirându-se de îndrăzneala acelei fecioare tinere, i-a zis: „Cine eşti tu, care ai îndrăznit a veni nechemată înaintea divanului nostru şi a ne grăi nouă cuvinte de mândrie, potrivnice poruncii împărăteşti?" Iar sfânta a răspuns cu mai multă îndrăzneală: „Eu sunt Evlalia, roaba Domnului Iisus Hristos, Care este Impăratul împăraţilor şi Domnul domnilor, spre Care nădăjduind, nu m-am temut a veni de bunăvoie şi a te mustra pe tine. Pentru ce fără minte defăimezi pe Dumnezeu, ale Căruia sunt toate - cerul, pământul, marea şi toate cele ce sunt pe ele şi în ele -, şi cinsteşti pe diavolul? Şi nu numai atât, dar şi pe oamenii care slujesc Dumnezeului celui adevărat, îi sileşti prin felurite munci spre închinarea idolilor, care nu sunt dumnezei, ci draci, şi cu care, voi toţi cei ce îi cinstiţi pe ei, vă veţi da focului celui veşnic".

Iar ighemonul, umplându-se de mânie, a poruncit s-o dezbrace îndată şi s-o bată cu beţe pe spate, fără cruţare. Şi pe când o băteau, chinuitorul îi zicea: „O, ticăloasă fecioară, unde este Dumnezeul tău? Pentru ce nu te scoate din această bătaie? Pentru ce ai îndrăznit la lucrul ce nu ţi se cade ţie? Deci spune că din neştiinţă ai făcut aceasta, neştiind ce este puterea judecătorului, şi vei câştiga iertare; căci şi mie îmi este jale de tine, că, fiind aşa tânără, frumoasă şi de neam bun, eşti aşa de cumplit bătută". Răspuns-a sfânta: „Eu râd de tine, că mă sfătuieşti să mint, ca şi cum din neştiinţă aş fi îndrăznit la chinurile cele pentru Dumnezeul meu, şi ca şi cum n-aş fi ştiut care este puterea ta. Cine nu ştie că toată puterea fiecărui stăpânitor este vremelnică? Căci precum omul astăzi trăieşte şi mâine moare, tot aşa se schimbă şi stăpânirea lui; iar stăpânirea Domnului meu Iisus Hristos este fără de sfârşit, precum şi El singur este veşnic. Deci nu pot să mint, pentru că mă tem de Stăpânul meu, Care va da focului gheenei spre ardere pe cei mincinoşi şi nedrepţi. Iar tinereţile mele cele feciorești se înfrumuseţează acum şi mai mult şi neamul meu cel bun mai bine se preamăreşte, când primesc răni pentru Domnul meu. Deci să ştii, o, judecătorule, că eu nu simt dureri în bătăile care mi se dau mie, căci mă apără Hristos, Stăpânul meu, Care, în ziua înfricoşatei judecăţi, te va osândi pe tine după faptele tale, la chinurile veşnice".

Cu aceste cuvinte ale sfintei muceniţe, ighemonul pornindu-se mai mult spre mânie, a poruncit ca în chipul crucii să spânzure pe sfânta pe un lemn de muncă şi cu piepteni de fier să-i strujească curatul şi feciorescul ei trup, până ce toată pielea ei se va jupui cu strujirea. Iar ea în muncirea aceea striga către Dumnezeu, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, auzi-mă pe mine netrebnica roabă a Ta; iartă-mi păcatele mele şi mă întăreşte în chinurile pe care le primesc pentru numele Tău cel sfânt, ca să se ruşineze diavolul şi slujitorii săi!" Ighemonul a zis către dânsa: „Unde este Acela către care strigi? Nebună şi ticăloasă fecioară, ascultă-mă pe mine şi jertfeşte zeilor ca să fii vie, că iată, acum se apropie moartea ta şi nu este cine să te izbăvească pe tine!"

Iar Sfânta Evlalia a zis către dânsul: „Să nu-ţi fie ţie bine, furule de cele sfinte, îndrăcitule şi pierzătorule, şi nici mie să nu-mi fie a mă depărta de la Domnul meu; pentru că Acela, către Care strig, este aici cu mine, iar tu, pentru ale tale necuraţii, nu eşti vrednic să-L vezi. Acela mă întăreşte pe mine ca toate chinurile care vei voi să le aduci asupra mea să nu le bag în seamă". Atunci ighemonul a poruncit ca, aprinzând lumânări, s-o pârlească şi s-o ardă până ce va muri.

Iar când muceniţa era arsă, s-a umplut de bucurie, şi cu glas mare a grăit cuvintele Psalmistului: Iată, Dumnezeu ajută mie, şi Domnul este sprijinitorul sufletului meu. întoarce-va cele rele vrăjmaşilor mei, întru adevărul Tău pierde-i pe dânşii; că de bunăvoie voi jertfi Ţie. Mărturisi-mă-voi numelui Tău, Doamne, că este bun, că din tot necazul m-ai izbăvit... Astfel strigând sfânta către Dumnezeu, văpaia cea de lumânări s-a întors către slujitori şi le-a ars feţele lor foarte tare, şi au căzut la pământ. Acest lucru văzându-l sfânta, şi-a ridicat ochii spre cer, şi cu glas mare a strigat: „Doamne, Iisuse Hristoase, ascultă rugăciunea mea, şi-Ţi săvârşeşte milostivirea Ta spre mine. Ia-mă de acum către aleşii Tăi întru odihnă la viaţa cea veşnică. Fă cu mine semn spre bine, ca să vadă cei ce mă urăsc şi să se ruşineze; iar cei ce cred întru Tine, văzând, să proslăvească puterea Ta".

Astfel rugându-se, şi-a dat sufletul. Atunci s-a văzut o porumbiţă albă ca zăpada, zburând din gura ei şi înălţându-se către cer. Şi se mira poporul de cele ce vedea, iar creştinii, care erau o mulţime în popor, se bucurau că din cetatea lor s-au învrednicit a avea mijlocitoare către Dumnezeu la cer.

Deci văzând ighemonul că muceniţa a murit, s-a ruşinat că a fost biruit de acea tânără fecioară şi, mâniindu-se, s-a sculat de la divan. Apoi s-a dus în casă, poruncind ca trupul muceniţei să fie spânzurat la locul de chinuire. Incă a pus şi păzitori să păzească trupul să nu-l ia cineva, pentru că zicea: „Să atârne pe lemn până ce o vor mânca pe ea păsările cu totul". Dar plecând ighemonul şi trupul sfintei rămânând spânzurat, deodată s-a pogorât zăpadă din nori şi a acoperit cinstitul ei trup, ca şi cu o haină albă; iar peste străjeri a căzut frică şi, depărtându-se, stăteau privind de departe şi mirându-se cu spaimă.

Deci s-au înştiinţat despre aceasta şi părinţii ei, căci, sculân-du-se noaptea din somn şi negăsind pe iubita lor fiică, au fost în nedumerire mare şi o căutau pretutindeni. Apoi, pe la amiază, au auzit despre dânsa că a murit pentru Hristos şi se afla încă pe lemnul de chinuire. Deci au alergat în cetate cu lacrimi multe şi văzând-o pe ea moartă, spânzurată pe lemn în chipul crucii şi acoperită cu zăpadă, ce fel de tânguiri nu făceau şi ce cuvinte de plângere nu grăiau? Dar se şi bucurau, că fiica lor cea iubită a primit cununa cea muceni-cească şi a intrat în cămara Mirelui ceresc. Apoi au vrut să o ia pe dânsa la casa lor, dar străjerii nu le-au dat voie nici să se apropie de ea; de aceea priveau de departe spre dânsa, plângând şi veselindu-se cu duhul în acelaşi timp.

Iar după trei zile, oarecare bărbaţi dreptcredincioşi, venind noaptea, au furat cinstitul trup al sfintei muceniţe, fără să simtă străjerii, apoi l-au învelit în pânză curată cu aromate, fiind de faţă şi părinţii ei, care spălau cu lacrimi trupul iubitei lor fiice. Iar Sfântul Felix, care a pătimit mai pe urmă pentru Hristos, privind la faţa muceniţei celei moarte, a zis cu lacrimi pline de bucurie: „Doamnă Evlalie, tu mai înainte decât noi te-ai învrednicit de cununa muceni-cească!" Şi pe când le grăia acestea Felix, faţa cea fecioreascã, fiind moartă acum de trei zile, a zâmbit spre dânsul, de parcă ar fi fost vie, şi toţi câţi erau acolo au început a cânta din psalmul care zice: „Strigat-au drepţii şi Domnul i-a auzit pe dânşii, şi din toate necazurile lor i-a izbăvit pe ei...” După aceea au îngropat cu cinste trupul Sfintei Muceniţe Evlalia, slăvind pe Dumnezeu Tatăl, pe Fiul Său cel Unul născut, Domnul nostru Iisus Hristos şi pe Sfântul Duh, pe Unul în Treime Dumnezeu, a Cărui Impărăţie fără de sfârşit petrece în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTA MUCENIŢĂ ANTUSA ŞI SFÂNTUL ATANASIE EPISCOPUL (22 august)

Sfânta Muceniţă Antusa era din Seleucia şi a trăit în timpul împăratului Valerian. Ea era fiica lui Antonie şi a Mariei, care erau foarte bogaţi, dar erau închinători la idoli. Şi crezând ea în taină, a dorit să primească Botezul lui Hristos şi să vadă pe episcopul Atanasie care propovăduia în Tarsul Ciliciei. Deci a cerut doi catâri de la mama sa şi luând cu sine doi fameni robi, Harisim şi Neofit, s-a dus, zicând că se merge la doica sa.

In vremea când mergea ea pe cale s-a făcut o minune înfricoşătoare, căci atunci episcopul Atanasie fiind ridicat de îngeri, a stat de faţă înaintea ei. Iar ea dacă l-a văzut şi a aflat cine este, l-a rugat, căzându-i la picioare, ca să-i dea Sfântul Botez. Dar, nefiind apă acolo, s-a rugat sfântul şi a ieşit un izvor şi s-au arătat doi îngeri în chip de slujitori, dând două veşminte albe sfintei. Deci s-a botezat ea şi cei doi robi ai săi. Iar ea dezbrăcând haina cea aurită, a dat-o episcopului să o vândă şi preţul să-l împartă la săraci. Apoi ea îmbrăcându-se cu o haină mai smerită şi mai proastă, s-a dus la doica sa, care nu a primit-o, mustrându-o pentru hainele cele proaste şi pentru credinţa întru Hristos.

Deci întorcându-se la maică-sa şi aflând-o mâhnită că fiica ei se botezase, ieşind pe ascuns, s-a dus la Episcopul Atanasie şi, luând cinul călugăresc şi Crucea Domnului, s-a dus în pustie, unde a trăit 23 de ani cu fiarele. Şi luând hrană de la ele prin dumnezeiasca pronie şi suferind multe bântuieli de la demoni, şi-a dat sufletul cu pace la Dumnezeu, pe piatra unde era obişnuită a dormi.

Iar pe episcopul Atanasie, prinzându-l închinătorii la idoli, l-au dus la împăratul Valerian şi dându-i strânsoare cu multe chinuri, i s-a tăiat capul. Asemenea şi cei doi sfinţi fameni mai suşi-zişi, Harisim şi Neofit, fiind oameni mai de cinste ai fericitei Antusei, şi fiind botezaţi împreună cu dânsa de episcopul Atanasie, despărţindu-se stăpâna de ei şi săvârşindu-se şi episcopul în mucenicie, ei s-au dus la Valerian, şi numindu-se că sunt creştini, au fost trimişi la fiare la ighemonul Apelian. Şi mărturisind înaintea lui pe Hristos Dumnezeu adevărat, au fost chinuiţi şi apoi li s-au tăiat capetele.

ICOANA FĂCĂTOARE DE MINUNI A PREASFINTEI NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU, CARE SE NUMEŞTE GRUZINSCA (22 august)

In Rusia cea mare este ţinutul Dvinsca, care se numeşte astfel de la râul Dvinei, care se apropie de marginea Oceanului de la miazănoapte, pe care merg în Rusia corăbiile din părţile Apusului. Deci, în hotarele stăpânirii Dvinei este alt râu care se cheamă Penega şi care curge în Dvin, râul cel mare, având pe lângă dânsul multe sate. Lângă râul acela se află un munte mare şi foarte înalt, care se cheamă Cerna şi se întinde până la ocean spre partea de miazănoapte. El are lungimea ca la cinci sute de stadii şi era mai înainte pustiu şi nelocuit de oameni.

In anul de la facerea lumii 7111, iar de la naşterea lui Hristos 1603, după oarecare descoperire dumnezeiască, s-a zidit o mănăstire în muntele acela, în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, de un preot oarecare din părţile acelea, cu numele Miron, care mai pe urmă a fost egumen în mănăstirea aceea. Iar întru împărăţia binecre-dinciosului împărat a toată Rusia şi marelui domn Mihail Teodoro-vici, când şahul Persiei Abbas a prădat pământul iberilor şi a aflat acolo veşmântul cel mult tămăduitor al marelui Domn şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi l-a luat, atunci perşii au luat de acolo şi multe alte lucruri sfinte şi icoane cinstite şi le-au dus în Persia, nu pentru cinstire - că ei sunt păgâni -, ci ca să le vândă neguţătorilor Rusiei, de vreme ce atunci erau în Persia mulţi neguţători ruşi şi perşii îi ştiau că ţin cu evlavie la închinăciunea sfintelor icoane.

Atunci se întâmplase să fie acolo un neguţător din cetatea Iaros-lav, cea din Rusia mare, anume Ştefan, păzitorul averilor cetăţeanului Gheorghe din Iaroslav. La acel Ştefan a adus un persan o icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, împodobită cu argint şi aur, ca să o dea spre vânzare. Iar bărbatul acela dreptcredincios a cumpărat cu mare bucurie acea sfântă icoană. Dar în vremea când el cumpăra în Persia acea sfântă icoană, în cetatea Iaroslav s-a făcut o arătare dumnezeiască în vis lui Gheorghe, stăpânul lui cel pomenit mai sus, zicându-i: „Păzitorul averii tale, fiind în Persia, ţi-a cumpărat un mărgăritar fără de preţ şi, când ţi-l va aduce, să-l trimiţi pe el în hotarele stăpânirii Dvinscăi, în Muntele Negru".

Iar Gheorghe, deşteptându-se din somn, se gândea la acea vedenie, neştiind ce este acel mărgăritar şi nici unde se află Muntele Negru. Şi după câtăva vreme, Ştefan cel pomenit mai sus, păzitorul averilor lui, a venit din Persia şi a adus cinstita icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu pe care o cumpărase. Iar Gheorghe primind icoana aceea cu bucurie şi aducându-şi aminte de vedenie, a zis: „Acesta este mărgăritarul cel fără de preţ, de care mi s-a spus în vedenia visului". Apoi degrab s-a dus în hotarele stăpânirii Dvinscăi, după cum i se poruncise, şi a ajuns la mănăstirea din Muntele Negru cu acea cinstită icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se cheamă "Gruzinsca". Şi a dat acelei mănăstiri şi din averea sa mult aur, argint şi alte lucruri bisericeşti şi îndestulare de cărţi.

Iar în vremea aducerii acelei sfinte icoane, fiind încă acolo şi dreptcredinciosul bărbat Gheorghe, pe când egumenul şi fraţii săvârşeau în biserică privegherea de toată noaptea, un monah din mănăstirea aceea, anume Pitirun, orb şi surd de mulţi ani, care era în bolniţa mănăstirească, în vremea acelei cântări a ieşit să se roage în tindă înaintea chiliei sale. Şi rugându-se el, îndată l-a strălucit o lumină mare şi s-a înspăimântat foarte tare, că de mulţi ani nu văzuse lumina şi i se părea că este o nălucire diavolească. Apoi, făcându-şi semnul cinstitei cruci, şi-a ridicat ochii spre muntele acela mare şi a văzut pe dânsul luminând o strălucire ca raza soarelui. Şi făcând rugăciune, îndată a început a vedea şi a auzi. Apoi, după slavoslovia Utreniei, s-a dus în sobor şi a spus egumenului şi fraţilor tămăduirea ce i se făcuse. Atunci toţi cei ce se întâmplaseră acolo au proslăvit pe Dumnezeu. Iar dreptcredinciosul bărbat Gheorghe, văzând acea minune preaslă-vită, a zidit în mănăstirea aceea o biserică mai frumoasă, în slava Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Deci, de la acea sfântă icoană au început a se face mai multe minuni la cei cuprinşi de felurite neputinţe. O femeie, anume Neonila, fiind slăbănoagă, darul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu a tămăduit-o. Pe alta, anume Teodosia, pătimind de ochi, a vindecat-o. Unui om, anume Codrat, care se îndrăcise şi a fost gonit zece săptămâni de diavoli prin pustii, nemâncând nimic şi pierind de foame, arătându-i-se Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, l-a întărit de foame, i-a arătat calea spre casa părinţilor şi i-a poruncit să se ducă la biserica ei, la icoana cea făcătoare de minuni, făgăduindu-i că-i va da sănătate desăvârşită, pe care i-a şi dat-o. Pe un alt om, anume Ioan, care era pescar, înecându-se în iezer şi afundându-se, l-a scăpat de la înec. Unui alt om, anume Pavel, care era din partea de lângă mare şi a pătimit mare durere dinlăuntru vreme de un an, i s-a arătat lui, în neputinţa aceea, şi l-a învăţat dumnezeiasca scriptură şi l-a slobozit de boală.

A mai tămăduit şi alte multe feluri de neputinţe purtătoare de moarte, dureri de pântece, umflături şi felurite dureri de ochi şi de dinţi, şi pe cei ce pătimeau de duhuri necurate şi erau cuprinşi de farmece. Dar şi până astăzi lucrează nenumărată mulţime de felurite minuni. Şi nu numai acolo, dar şi în împărăteasca cetate Moscova, de la sfânta icoană zugrăvită după dânsa, care stă în biserica Sfintei Treimi, aproape de poarta Sfintei Varvara, multe minuni se fac celor ce se apropie cu credinţă, întru slava lui Hristos Dumnezeu Care S-a născut dintr-însa, Cel împreună slăvit cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFANTUL MUCENIC LUP
(23 august)

Sfântul Mucenic Lup a trăit pe vremea împărăţiei lui Aurelian. El era rob al unui oarecare stăpân, dar liber întru Hristos Domnul, în Care credea. Şi umplându-se el de râvnă dumnezeiască, a sfărâmat pe zeii cei fără de suflet ai păgânilor, iar pe alţii i-a scufundat în adâncul apei. De aceea, păgânii închinători de idoli umplându-se de mânie, s-au pornit asupra lui cu săbiile trase, voind să-l taie în bucăţi, însă s-au tăiat ei între ei ca nişte nebuni. Iar sfântul, stând întreg în mijlocul lor, le propovăduia cuvântul lui Dumnezeu, fiind plin de credinţă, de înţelepciune şi de darul lui Dumnezeu.

Deci, voind ei să-l prindă, îi oprea pe ei puterea lui Dumnezeu şi nu-i lăsa să se apropie de dânsul. Deci stând de departe, au întins arcurile şi au început a trage asupra lui săgeţi; dar, în loc să rănească pe mucenic, se răneau cu săgeţile unii pe alţii. Iar sfântul stătea în mijlocul lor ca un semn de ţintă spre săgetare, dar nu-l nimereau, nici nu-l răneau. Iar de vreme ce mucenicul lui Hristos încă nu era botezat, şi dorea ca să nu moară în mâinile chinuitorilor fără de Sfântul Botez, de aceea s-a rugat la Dumnezeu şi îndată din cer s-a vărsat apă peste dânsul. Astfel a luat de sus scăldătoarea cea dumnezeiască, toţi elinii privind la aceea şi mirându-se.

Apoi Sfântul Lup, singur şi de bună voie, s-a dat în mâinile păgânilor, ca un mieluşel spre înjunghiere, iar ei, luându-l, l-au dus la ighemon. Iar ighemonul mai întâi îl amăgea pe credinciosul rob al lui Hristos, ca să se depărteze de Domnul său şi să se închine idolilor, dar neputând să-l amăgească, a poruncit să-l bată cu beţe fără cruţare. Apoi, facându-i şi alte feluri de chinuri şi bătăi şi neputând să-l biruiască pe ostaşul lui Hristos, l-a osândit la tăierea cu sabia. Astfel Sfântul Mucenic Lup, plecându-şi capul sub sabie, şi-a dat sufletul pentru Hristos Domnul său şi a fost îngropat de cei credincioşi cu cinste, iar de la mormântul lui se dau tămăduiri de toate neputinţele şi bolile, cu rugăciunile lui cele sfinte şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos. Amin.

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC IRINEU, EPISCOPUL LUGDUNULUI (23 august)

Sfântul Irineu era de neam din părţile Asiei, din cetatea Smirna. El din tinereţe a învăţat înţelepciunea elinească, facându-se filosof ales. Şi auzind el de duhovniceasca înţelepciune creştinească, pe care o propovăduia Sfântul Policarp, episcopul Smirnei, a dorit-o mai mult decât toată înţelepciunea cea dinafară, făcându-se ucenic al Sfântului Policarp, iar mai ales al lui Hristos, dându-se cu totul la slujba lui Dumnezeu. Iar Policarp, învăţătorul lui, era ucenicul Sfântului Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu şi al celorlalţi Apostoli; şi tot ce a auzit el despre Hristos Mântuitorul de la Sfinţii Apostoli, care au fost ei înşişi văzători şi slugi ale lui Hristos, toate acelea le-a auzit şi Irineu din gura lui Policarp şi le-a scris în inima sa mai mult decât pe hârtie. Apoi fiind hirotonit preot de Sfântul Policarp şi fiind trimis în Galia la propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, a mers în Lugdun cetatea Galiei, şi acolo, după sfârşitul Sfântului Mucenic Potin, a luat scaunul episcopiei şi s-a făcut păstor al lugdunenilor, chiar în vremile acelea cumplite când erau mari prigoniri asupra Bisericii lui Dumnezeu de la păgânii împăraţi închinători de idoli, iar de la ereticii, care atunci se înmulţiseră, se făcea tulburare. Pentru aceea, Sfântul Irineu suferea cu osârdie pentru Hristos de la închinătorii de idoli, răbdând toate răutăţile; iar asupra ereticilor se înarma cu cuvântul şi cu scrisul. El a scris cărţi împotriva lor, vădindu-le rătăcirile lor ereti-ceşti şi pierzându-le, iar dreapta credinţă creşti-nească arătându-o luminos şi învăţându-i s-o păzească fără prihană.

Şi precum a răpit mulţi oameni de la închinarea de idoli, tot asemenea şi din eresuri, povăţuindu-i la calea mântuirii şi întărindu-i la nevoinţa mucenicească. Apoi, la sfârşit, a pătimit pentru Hristos pe vremea împărăţiei lui Sevir, tăindu-i-se capul, şi a luat slăvită cunună a muceniciei întru împărăţia lui Hristos.

Notă. Acest Sfânt Irineu se cinsteşte între învăţătorii bisericeşti pentru cărţile lui cele insuflate de Dumnezeu, învăţătoare şi folositoare de suflet şi foarte de trebuinţă dreptei credinţe. El a scris despre Sfânta Treime, despre Dumnezeirea lui Hristos, despre Sfânta Liturghie, despre Preacuratele lui Hristos Taine, despre Antihrist şi despre multe alte taine ale sfintei credinţe. In Prolog, în această zi sunt puşi doi sfinţi mucenici Irineu şi anume: Irineu, arhiepiscopul Sirmiei şi Irineu, episcopul Lugdunului (Lyon din Galia - sudul Franţei). De aceea, pentru Sfântul Irineu al Sirmiei caută în 26 zile ale lunii martie, unde s-a pus pomenirea şi pătimirea lui.

SFÂNTUL IERARH CALINIC, PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI (23 august)

Sfântul Calinic a fost mai întâi preot şi păzitor de vase al bisericii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu din Vlaherna. Apoi, ducându-se către Domnul patriarhul Pavel, Sfântul Calinic a fost ridicat la scaunul patriarhiei pe vremea împărăţiei lui Iustinian al doilea, care era rău la nărav şi netemător de Dumnezeu şi pe mulţi îi chinuia cu nedreptate şi cu tiranie şi nu cinstea nici duhovniceasca rânduială, nici bisericile lui Dumnezeu. Acest împărat şi-a zidit nişte palate mari şi frumoase, numindu-le după numele său. Aproape de acea zidire era o biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numea "Mitropolească". Şi de vreme ce zidurile palatului ce se zideau trebuiau să fie trase pe acolo, pe lângă acea biserică, împăratul a vrut s-o strice, ca să nu fie împiedicare pentru zidire; pentru că acolo voia să fie treptele spre suire şi spre foişorul palatului. Deci a poruncit patriarhului să facă rugăciune de binecuvântare pentru risipirea acelei biserici. Iar patriarhul s-a împotrivit împăratului, zicându-i: „Nici un fel de rugăciune n-am aflat spre dărâmarea bisericii, ci numai spre întemeiere şi zidire, că Dumnezeu a făcut lumea spre a fi, iar nu spre risipire".

Tulburându-se trimişii împărăteşti asupra lui şi silindu-l să îndeplinească porunca împărătească, el a lăcrimat şi a zis: „Slavă Ţie, Hristoase, Cel ce rabzi toate!" Atunci îndată biserica s-a risipit. Dar, după puţin timp, şi pe împărat l-a ajuns risipirea, prin dreapta judecată a lui Dumnezeu, pentru că a fost izgonit de la împărăţie cu necinste, iar palatul cel zidit de dânsul a fost locuinţa altora. Aceasta s-a făcut în felul acesta:

Inştiinţându-se împăratul că poporul Constantinopolului nu se împacă cu dânsul, neiubindu-l pentru multele nedreptăţi care se făceau de el poporului şi pentru viaţa lui cea necurată, şi auzind că toţi vorbesc rău de el, s-a umplut de mânie şi de iuţime asupra a toată cetatea şi a poruncit lui Ştefan patriciul şi voievodul, care era de neam persan şi era om nemilostiv şi nesăţios de sânge omenesc, să pregătească în mod tăinuit oaste înarmată şi în noaptea următoare să năvălească fără de veste asupra caselor celor mai aleşi cetăţeni şi să-i ucidă pe toţi fără cruţare.

Atunci era în Constantinopol, Leontie, voievodul Răsăritului, care a arătat de multe ori mare vitejie în războaie şi a biruit multe oşti potrivnice, iar în loc de cinste şi laudă a luat de la împărat legătură în temniţă de trei ani. Acest Leontie era acum slobozit şi, înştiinţându-se de sfatul împărătesc cel rău şi nedrept şi de porunca lui cea fără de Dumnezeu, a spus despre aceea în taină unor prieteni credincioşi şi împreună ostaşi ai săi, iar aceia, asemenea, la alţi credincioşi şi prieteni ai lor; deci seara târziu s-au adunat la un loc şi s-a făcut mare număr dintr-înşii. De aceea, apucând înainte de acea nedreaptă ucidere a cetăţenilor, care era să se înceapă pe la miezul nopţii, au mers înarmaţi în palatul împărătesc şi, găsind pe împărat dormind, l-au prins şi l-au legat. Atunci Leontie îndată a deschis toate temniţele şi a scos pe toţi cei închişi şi i-a înarmat, apoi i-a trimis prin toată cetatea şi strigau: „Adunaţi-vă toţi creştinii în biserica Sfintei Sofia, căci împăratul Iustinian este biruit şi legat". Iar popoarele, auzind acestea, au alergat cu bucurie mare, strigând: Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm şi să ne veselim într-însa. Şi lumi-nându-se de ziuă, Leontie a scos pe împărat legat la locul unde se făcea alergarea cailor şi, tot poporul strângându-se acolo, a tăiat nasul împăratului şi l-a trimis în surghiunie la Herson. De atunci Iustinian act la s-a numit "nas-tăiat".

Iar cetăţenii Constantinopolului îndată au numit pe Leontie împărat şi Preasfinţitul Patriarh Calinic l-a încoronat la împărăţie. Deci, petrecând Leontie trei ani la împărăţie, a fost izgonit de Apsimar voievodul, pe care ostaşii l-au ales la împărăţie şi l-au numit Tiberie al treilea. Şi prinzând Apsimar pe Leontie, l-a trimis în mănăstirea Dalmatului. Şi a împărăţit Apsimar şapte ani.

In acea vreme, Iustinian nas-tăiat fugind de la Herson din surghiunie s-a dus mai întâi la hazari, apoi la bulgari. Şi dobândind de la bulgari multă putere de oaste, a mers la Constantinopol şi s-a oprit la porţile cele de aur, iar oastea lui s-a întins până la Vlaherna. Deci stând aşa trei zile, zicea popoarelor din Constantinopol să-l primească iarăşi la împărăţie, dar popoarele îl ocărau. Iar Apsimar, temându-se de

Iustinian, care venise cu mare putere asupra lui, a fugit la Apoloniad. Atunci Iustinian a trimis la Preasfinţitul Patriarh Calinic şi la tot sfatul, rugându-se să-l primească pe el şi făcând jurăminte că nu va mai face nimănui nici un rău.

Iar patriarhul şi sfatul, sfătuindu-se, au pus înaintea lui Sfânta Cruce a Domnului, Sfânta Evanghelie şi Preacuratele Taine ale Trupului şi Sângelui lui Hristos, ca să-şi întărească jurământul prin sărutarea acestora şi să nu se răzbune pe nici unul pentru izgonirea sa cea mai dinainte. Deci Iustinian şi-a întărit jurământul, iar ei, deschizându-i cetatea, l-au primit cu cinste.

Dar împăratul intrând în cetate cu putere ostăşească şi luând împărăţia, îndată şi-a călcat jurământul şi a început a ucide pe mulţi cetăţeni cinstiţi. Apoi, trimiţând, a adus din mănăstirea Dalmatului pe Leontie, care l-a izgonit pe el. De asemenea, ostaşii trimişi de el au prins pe Apsimar în Apoloniad şi l-au adus la el. Iar el a poruncit să-i treacă cu batjocură pe amândoi astfel legaţi prin mijlocul cetăţii. Apoi, aducându-i la el la alergarea cailor şi aruncându-i înaintea lui, i-a călcat cu picioarele, trecând peste grumajii lor şi sfărâmându-le capetele, iar ostaşii lui strigau cu glas tare: Peste aspidă şi vasilisc vei păşi şi vei călca peste leu şi peste balaur. Astfel batjocorindu-i pe ei, le-a tăiat capetele. Nu numai atât, dar şi toată cetatea împărătească a umplut-o de sângele celor ucişi, necruţând nici poporul.

După aceea, prinzând pe Preasfinţitul Patriarh Calinic, i-a scos ochii şi i-a tăiat nasul şi limba, apoi trimiţându-l în surghiunie la Roma; acolo a poruncit să-l astupe într-un zid de piatră. Iar Sfântul Calinic fiind astupat în zid la Roma, după patruzeci de zile a căzut astupătura şi s-a găsit încă viu, abia suflând; iar după patru zile s-a dus către Domnul.

Atunci lui Ioan al şaselea, papa Romei, i s-au arătat în vis Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel, poruncindu-i să îngroape cu cinste trupul Sfântului Patriarh Calinic, în biserica lor cea apostolească; şi papa a făcut după porunca Sfinţilor Apostoli. Iar călcătorul de judecată, schingiuitorul împărat Iustinian nas-tăiat, n-a scăpat de judecata răzbunătoare a lui Dumnezeu, căci popoarele şi mai-marii oştilor, văzând tirania lui cea fără de omenie, s-au sfătuit asupra lui şi, căutând vreme prielnică, l-au prins şi i-au tăiat capul, şi astfel cel rău a pierit rău. Iar arhiereul lui Hristos, Calinic, s-a învrednicit de cununa mucenicească în împărăţia Domnului nostru Iisus Hristos. Amin.

CUVIOŞII EVTIHIE ŞI FLORENTIE
(23 august)

La hotarele ţinuturilor Nursiei, doi monahi vieţuiau împreună în pustietatea sihăstrească, unul cu numele Evtihie, iar altul, Florentie. Deci Evtihie, aprinzându-se cu căldură de râvna duhovnicească, se îngrijea nu numai de mântuirea sa, ci şi de a altora, şi pe multe suflete se sârguia să le aducă la Dumnezeu prin cuvinte folositoare de suflet şi prin îndemnurile sale. Iar Florentie, luând aminte singur de sine în simplitatea sa, îşi petrecea viaţa în rugăciuni.

Nu departe de locuinţa lor era o mănăstire în care, murind egumenul, monahii adunându-se, au venit la Evtihie şi l-au rugat să le fie avvă în mănăstirea lor. Iar Evtihie, ascultând rugămintea acelora, a mers la dânşii şi a luat începătoria mănăstirii, iar pe fratele său în Hristos, Florentie, l-a lăsat să petreacă în acel loc sihăstresc, ca să nu se pustiască biserica cea mică pe care o aveau acolo. Deci Florentie, rămânând singur, se ruga Atotputernicului Dumnezeu să-i dea ajutor, ca să poată trăi în singurătatea aceea fără supărare. Şi într-una din zile, după săvârşirea obişnuitelor rugăciuni, ieşind din biserică, a văzut un urs stând înaintea uşii cu capul plecat spre pământ. Iar acel urs nu avea nimic din năravul de fiară, ci prin blândeţea sa arăta că a venit fiind trimis de Dumnezeu spre ascultare şi spre slujbă. Deci robul lui Dumnezeu, Florentie, cunoscând aceasta, a mulţumit lui Dumnezeu că i-a trimis lui un împreună-vieţuitor ca acela. Şi, de vreme ce avea rămase la chilia lui cinci oi şi nu avea cine să le pască şi să le păzească pe

ele, a poruncit ursului, zicându-i: „Mergi de mână oile acestea la păşune şi păzeşte-le pe ele, iar la ceasul al şaselea să te întorci împreună cu ele".

Şi a început ursul să facă totdeauna aceasta, având grijă de păstoria cea hotărâtă lui pentru oi. Deci acela care se obişnuise a mânca carne, acum păştea oile flămând, biruindu-şi năravul său de fiară. Iar când omul lui Dumnezeu voia să postească până la ceasul al nouălea, poruncea ursului ca atunci să se întoarcă cu oile, şi ursul asculta de acea poruncă. Iar când nu voia să postească până la al nouălea ceas, mânca în ceasul al şaselea şi tot atunci se întorcea şi ursul cu oile.

Deci la toată porunca omului lui Dumnezeu se supunea fiara aceea şi întru nimic nu greşea; pentru că niciodată n-a venit în al nouălea ceas când i-a poruncit să vină în al şaselea, nici în al şaselea, când i-a poruncit să vină în al nouălea. Iar aceasta s-a făcut fiindcă Dumnezeu a înţelepţit fiara aceea care a supus-o plăcutului Său, ca să priceapă porunca stareţului şi să facă voia lui. Şi slujind fiara aceea multă vreme stareţului, a început pretutindeni prin părţile acelea a străbate vestea despre Florentie, omul lui Dumnezeu, încât toţi se mirau de minunea aceea, adică, cum ursul paşte oile şi slujeşte stareţului.

Iar diavolul, vechiul vrăjmaş, a ridicat pe oarecare spre zavistie; pentru că el, când vede pe cei buni luminaţi cu slavă, atunci pe cei ce sunt cu obiceiul şi cu viaţa răzvrătiţi, îi vânează spre zavistie şi îi trage întru pierzare. Deci, cu îndemnarea aceluia, patru monahi din ucenicii fericitului Evtihie au zavistuit foarte asupra lui Florentie, că învăţătorul lor nu făcea semne, iar el, rămânând singur de învăţător în chilia cea sihăstrească, se arăta slăvit pentru atâtea minuni. Deci, ascunzându-se într-un loc pe unde mâna ursul oile la păşune, l-au ucis. Apoi, neîntorcându-se ursul la stareţ în ceasul în care îi era porunca să se întoarcă, stareţul era în mare îndoială. De aceea, aşteptând până seara şi nevăzând întoarcerea ursului cu oile, a început a se mâhni; căci ursul, pe care el se obişnuise din simplitate a-l numi "frate", nu s-a întors. Iar a doua zi s-a dus la câmp să caute fiara împreună cu oile şi, găsind pe urs ucis, s-a mâhnit foarte tare. Apoi cercetând cu de-amănuntul, a aflat cine a ucis ursul, şi a început a plânge şi a se tângui, nu atât pentru moartea ursului, cât pentru răutatea cea pierzătoare de suflet a celor patru fraţi.

Şi când s-a înştiinţat avva Evtihie de mâhnirea şi necazul lui Florentie, a chemat pe sihastru la dânsul şi-l mângâia. Iar omul lui Dumnezeu, stând înaintea feţei avvei şi fiind cuprins de mare durere, a zis: „Nădăjduiesc spre Atotputernicul Dumnezeu ca acum, în viaţa aceasta de aici şi înaintea ochilor tuturor, îşi vor lua răsplătire de la Domnul pentru răutatea aceasta acei care au ucis ursul meu, care nici un rău nu le-a făcut lor". Deci acestea zicându-le plăcutul lui Dumnezeu, Florentie, îndată cu vorba i-a urmat împlinirea ei: pentru că deodată acei patru monahi au fost cuprinşi de lepră mare, putrezin-du-le toate mădularele, şi au murit de acea rană. Aceasta făcându-se, Florentie - omul lui Dumnezeu -, s-a înspăimântat foarte, pentru că a blestemat pe acei fraţi; şi n-a încetat a se tângui toată viaţa sa pentru fraţii aceia, iar pe dânsul se numea ucigaş sălbatic al lor. Insă aceasta a făcut-o Dumnezeu, ca bărbatul acela simplu şi îmbunătăţit să nu mai îndrăznească, în orice fel de necaz ar fi, să arunce asupra cuiva săgeata cuvântului de blestem.

Deci acest bărbat plăcut lui Dumnezeu a făcut şi alt lucru de minune. Când se purta vorba despre dânsul pretutindeni, a venit la el un diacon oarecare de departe, ca să se învrednicească de rugăciunile şi binecuvântarea lui. Dar văzând împrejurul chiliei lui o mulţime de şerpi şi că tot locul acolo era plin de jivini, s-a spăimântat foarte şi a strigat: „Robule al lui Dumnezeu, roagă-te". Iar atunci văzduhul era luminos, strălucind de razele soarelui, şi Florentie, ieşind din chilie şi stând, şi-a înălţat ochii şi mâinile spre cer şi a început a se ruga, ca Domnul să ia de acolo acele jivine, precum El singur ştie. Atunci îndată a tunat cerul şi s-au făcut fulgere. Şi au ucis tunetul acela cu fulgerele toţi şerpii care erau acolo. Şi văzându-i ucişi, omul lui Dumnezeu Florentie, căutând iarăşi spre cer, a zis: „Iată, Doamne, ai ucis şerpii, acum cine îi va lua pe dânşii de aici?" Atunci îndată, la glasul lui, au zburat o mulţime de păsări şi pe toţi şerpii ucişi i-au luat acele păsări şi, ducându-se departe, i-au lepădat şi au curăţit de toţi şerpii locul acela, unde petrecea cuviosul. Deci, vieţuind întru toate zilele vieţii sale întru mare plăcere de Dumnezeu, a trecut la viaţa cea nesfârşită.

Asemenea şi Cuviosul părinte Evtihie, păscând turma cea încredinţată lui ani îndestulaţi, şi povăţuind şi îndreptând pe mulţi la calea cereştii împărăţii, s-a dus către Domnul. Şi deşi în viaţa sa el nu a făcut minuni, însă după moarte s-a arătat făcător de minuni, Domnul preamărind pe robul Său, pentru că din hainele lui, care rămăseseră după dânsul, se dădeau tămăduiri la felurite neputinţe.

Iar când nu ploua multă vreme şi se făcea uscăciune mare peste tot pământul, atunci adunându-se tot poporul din ţara aceea, luau haina Cuviosului Evtihie şi, ducând-o la biserică înaintea Domnului cu rugăciune, umblau cu dânsa prin sate, prin ţarini şi prin grădini, şi îndată se dădea de la Dumnezeu ploaie îndestulată, adăpând pământul. Din acest lucru se arăta ce fel de putere de bunătăţi plăcute lui Dumnezeu avea înăuntrul sufletului său în viaţa aceasta acest cuvios, a cărui îmbrăcăminte din afară, aducându-se înaintea Domnului, potolea mânia Ziditorului. Aşa Se proslăvea atunci Dumnezeu întru minunile acelor plăcuţi ai Săi, şi acum pentru aceleaşi minuni este şi va fi proslăvit de noi, robii Săi, în vecii vecilor. Amin.

Nota. Viaţa lor este adunată din cuvântările Sfântului Grigorie Dialogul, papa Romei, de către Petru diaconul; cartea 3, cap. 14.

Sfîntul Sfinţitul Mucenic Evtihie, ucenicul Sfîntului Apostol Ioan şi al Sfîntului Apostol Pavel (24 august)

Sfîntul Evtihie avea ca patrie Sevastopolul. El, auzind de buna vestire a lui Hristos, şi-a lăsat părinţii şi rudele şi s-a apropiat de iubitul ucenic al lui Hristos, de Apostolul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu. Deci, urmînd obiceiurilor lui şi fiind următor vieţii aceluia, învăţase de la dînsul cereasca înţelepciune, şi scosese darul lui Dumnezeu ca dintr-un izvor.

Umplîndu-se el de rîvna apostolească, a dezrădăcinat din temelie înşelăciunea idolească. Asemenea şi pe Sfîntul Apostol Pavel aflîndu-l, ca steaua pe soare, i-a urmat lui, ostenindu-se împreună cu dînsul în propovăduirea cuvîntului şi răbdînd bărbăteşte toate primejdiile. Pentru aceea este numit ucenic al amîndurora, al Sfîntului Evanghelist Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, şi al Sfîntului Apostol Pavel. Numindu-se el apostol - între cei mai mici apostoli -, deşi nu se află în numărul celor şaptezeci de apostoli, însă s-a cinstit cu numire apostolească, ca unul ce s-a ostenit cu cei mai mari apostoli întru buna vestire a lui Hristos şi ca unul ce a fost sfinţit de dînşii episcop la slujirea cuvîntului şi la jertfe. Evtihie a străbătut multe ţări, propovăduind pe Hristos, nu numai cu dînşii, ci şi singur. El nu umbla singur, ci avea călător împreună pe îngerul lui Dumnezeu, care îl întărea şi îi spunea mai înainte cele ce avea să i se întîmple. El suferea pretutindeni legături şi bătăi, şi pătimea cu bărbăţie pentru Domnul său.

Odată, fiind chinuit de foame în temniţă, i s-a adus pîine de o mînă nevăzută, cu care se întărise atît, încît socotea muncile întru nimic. Iar cînd l-a dezbrăcat ca să-l chinuiască, şi cînd i-a strujit trupul cu unghii de fier, a curs din cinstitul lui trup, mir de bună mireasmă şi a umplut văzduhul de bună mirosire. După aceea, fiind aruncat în văpaia focului, s-a auzit tunet din cer şi s-a pogorît o ploaie mare, încît a stins focul; iar sfîntul a rămas viu şi nevătămat, slăvind pe Dumnezeu. Altădată a fost dat spre mîncare fiarelor; dar şi acelea s-au îmblînzit înaintea feţei lui, şi s-au făcut ca nişte miei.

Ceea ce este mai de mirare, este faptul că unui leu, dîndu-i drumul asupra lui, acela a grăit cu glas omenesc, propovăduind măririle Mîntuitorului Hristos. Atunci s-au mirat şi s-au spăimîntat toţi, care se uitau la acea privelişte. Dar ce minune este pentru că Cel ce a putut de demult să deschidă gura măgarului lui Valaam, să vorbească ca oamenii, oare nu putea să rînduiască gura leului ca să grăiască omeneşte, spre mustrarea şi ruşinarea păgînilor, şi spre mărirea atotputerniciei Sale? Deci şi aici tot Domnul este, cum a fost şi acolo, făcînd minuni. Însă cum Sfîntul Apostol Evtihie şi-a săvîrşit nevoinţa alergării sale, despre aceasta se povesteşte în Prolog că s-a sfîrşit fiind adus legat de la Efes în patria sa, Sevastopol. Slujba din

Minei pomeneşte în ce chip s-a sfîrşit, zicînd că i s-a tăiat capul cu sabia, fiind încununat de Iisus cu coroana biruinţei.

Notă - Unii povestesc despre Sfîntul Evtihie că ar fi fost tot acela care se pomeneşte în Faptele Sfinţilor Apostoli la cap.3. *Era un tînăr oarecare, anume Evtihie, care, şezînd la fereastră, ameţit de somn, a căzut jos din acea casă, de la rîndul al treilea şi, murind, l-a înviat Sfîntul Apostol Pavel*. Dar de această înştiinţare vrednică de credinţă n-am aflat încă, şi nu se pare să fi fost tot acel Evtihie care a căzut, căci era din Troada, precum se arată tot în cap. 3 al Faptelor Apostolilor, care zice: *Am venit în Troada...* Patria acestui apostol Evtihie care se cinsteşte acum era Sevastopolul.

Deci, cetatea Troada este în Frigia, iar Sevastopolul în Palestina. Deşi zic cei ce socotesc că Evtihie este unul şi acelaşi cu tînărul din Troada, care a căzut din casă de la rîndul al treilea, fiind ucenic al Sfîntului Ioan cuvîntătorul de Dumnezeu, însă nu se potriveşte cu sfîrşitul. Aceia spun de Evtihie, care este în Faptele Apostolilor, că a propovăduit în Spania, şi acolo s-a dus la Domnul. Iar acest Evtihie care se cinsteşte acum, aducîndu-se de la Efes în Sevastopol, patria sa, s-a sfîrşit prin tăiere cu sabia.

Sfînta Muceniţă Sira fecioara, rudă cu Sfînta Maria Golinduhia
(24 august)

În zilele lui Hosroe cel bătrîn, împăratul Persiei, în al 28-lea an al împărăţiei lui, Sfînta fecioară Sira s-a arătat în Persia, ca un mărgăritar curat şi mare, strălucind cu frumuseţea credinţei creştineşti şi slăvindu-se prin nevoinţă pentru Hristos cu cele mai mari pătimiri. Ea s-a născut în cetatea Hirhaselevcos, din neam păgînesc, din care se năşteau totdeauna multe roduri ale diavolului. Tată avea un slujitor idolesc şi vrăjitor vestit, care fusese multă vreme judecător în adunarea vrăjitorilor şi a popilor persieneşti. El era împreună şezător la înalta stăpînire între dînşii, şi se numea Mavit. El ştia bine învăţăturile lui Zoroastru, mai-marele vrăjitor şi întîiul învăţător în citirea stelelor, din Persia.

Vrăjitorul acela care a născut pe această fecioară Sira, ura foarte mult pe creştini şi se sîrguia să-şi păzească pe fiica sa, ca să nu vină la cunoştinţa şi prietenia fecioarelor creştineşti, fiindcă în Persia erau atunci mulţi creştini, precum sînt acum în toată Asia, deşi vieţuiesc în strîmtorare şi în defăimare. De aceea, fiind ea încă copil mic, a dat-o după moartea maicii sale în altă cetate, care se numea Fars, în care se afla toată învăţătura vrăjitorească. El a dat-o la o femeie vrăjitoare, rudă a lui, ca să o crească în deprinderea vrăjitoriei păgîneşti. Cînd fecioara a început a veni în înţelegere, îndată a învăţat vrăjitoria. După aceea a dat-o la slujirea cea necurată a jertfelor, pentru a săvîrşi oarecare jertfe diavoleşti, care se numeau de ei Iast, şi acelea le aveau ca pe nişte jertfe mai curate. Însă aceasta se vorbeşte despre dînsa, ca să se ştie în ce fel de întunecare şi înşelătorie diavolească a fost, şi din ce fel de întuneric a ieşit şi din cursele diavolului a scăpat la lumina cunoş-tinţei adevărului.

Deci, ajungînd ea în vîrsta desăvîrşită şi ştiind bine toată învăţătura vrăjitorească, slujea cu căldură în rînduiala jertfelor necuraţilor zei ai Persiei. Ei i s-a rînduit calea mîntuirii astfel: după purtarea de grijă şi după rînduiala lui Dumnezeu, a făcut cunoştinţă cu nişte femei creştine sărace şi a auzit de la dînsele despre Domnul nostru Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu; deci, a început cu dinadinsul a întreba de credinţa creştinească, despre dogmele ei şi despre toată rînduiala şi viaţa creştinească, şi cele ce le auzea de la dînsele, pe acelea le judeca cu mintea, alegînd între credinţa creştinească şi cea persană. Deci, a văzut între ele mare deosebire în toate, căci toate cele ce erau ale credinţei persane, pe acelea le vedea mincinoase şi necurate; iar cele ale credinţei creştineşti le vedea drepte şi curate. Atunci şi-a pus ca scop să lase păgînătatea persană şi să se facă creştină.

Voind ea să ştie mai bine despre dreapta credinţă creş-tinească, a început a merge în taină la biserica creştină, a asculta citirile şi cîntările bisericeşti şi învăţăturile cuvintelor lui Dumnezeu; a lua aminte la buna rînduială şi la buna săvîrşire a slujbelor bisericeşti. Ei i-a plăcut foarte mult credinţa creştinească şi

toată rînduiala ei; deci, a început a urma vieţii creştineşti prin postire şi prin omorîrea trupului său. Ea se păzea foarte mult de a se mărita şi a-şi risipi mintea prin grijile vieţii; căci acum avea vîrsta de optsprezece ani. De aceea nu se arăta ochilor oamenilor mireni, nici nu se aduna cu fecioarele şi cu femeile persiene cele slăvite şi bogate, ci se ferea de ele, fugind de vorbire şi de prietenia lor.

Dar ea adeseori se întîlnea cu fecioarele şi cu femeile creştine şi vorbea despre naşterea lui Hristos din Preacurata Fecioară şi despre toate minunile Lui, despre patima şi moartea cea de bunăvoie, despre Înviere şi Înălţare la ceruri; despre înfricoşata judecată ce va să vină, despre răsplătirea drepţilor şi despre chinul credincioşilor. Toate cele ce le auzea de la fecioarele creştine le credea fără şovăire, le scria în inima sa şi se umilea. Astfel ardea de dragostea către Hristos. Se închidea în camera sa şi citea cărţi creştineşti, se deprindea la rugăciuni şi la cîntarea psalmilor şi se ruga către adevăratul Dumnezeu al creştinilor, presărîndu-şi capul cu ţărînă.

Astfel a petrecut multă vreme, păzindu-şi în taină credinţa creştinească, căci se temea de tatăl său şi de ceilalţi vrăjitori; deci, aceasta socotea că este destul spre mîntuire, ca să creadă în Hristos, căci încă nu înţelesese cuvîntul apostolului: *Cu inima se crede întru dreptate, iar cu gura se mărturiseşte spre mîntuire*. După o vreme oarecare, a căzut într-o boală trupească şi n-a căutat doctorii în vrăji, precum era obiceiul păgînilor, ci şi-a întors mintea către Dumnezeu şi, bolind cu trupul, a mers la biserica creştinească şi a rugat pe preot să-i dea ei din biserică puţină ţărînă, avînd credinţa că va cîştiga tămăduire din acea ţărînă. Dar preotul s-a lepădat de dînsa ca de o necurată, zicîndu-i: "Ce împărtăşire îţi este ţie cu credincioşii, tu care eşti necredincioasă şi slujitoare de idoli, care vii la biserica creştinească?"

Ea nu s-a mîniat de aceea, ştiindu-şi singură nevrednicia sa, dar, tăcînd puţin, s-a atins cu credinţă de haina preotului, ca altădată femeia cananeiancă de haina lui Hristos, şi îndată a cîştigat tămăduire de neputinţa sa şi s-a întors acasă sănătoasă. Deci, se mira de schimbarea sa din boală în sănătatea cea atît de grabnică şi zicea în sine: "Dacă slujitorii lui Hristos au o putere ca aceasta, cu atît mai vîrtos trebuie să fie Atotputernic Hristos". Ea dorea să vină în desăvîrşita credinţă creştinească şi gîndea cum ar putea să cîştige Sfîntul Botez.

Dar diavolul, care urăşte pe cei buni, văzînd într-însa începuturi bune ale sfintei credinţe, s-a sîrguit să facă împiedicare scopurilor ei. Deci, i s-a arătat ei noaptea cu mînie, ocărînd-o că, lăsînd obiceiurile părinteşti, a căutat ajutor la creştini în boală, atingîndu-se de haina preotului creştinesc. Dar fericita fecioară, cunoscînd că aceea este amăgire diavolească, s-a îngrădit pe sine cu semnul Sfintei Cruci, precum se deprinsese de la creştini, şi, plecîndu-şi genunchii la pămînt, a început a citi psalmul 90 al lui David: *Cel ce locuieşte întru ajutorul Celui Preaînalt, se va sălăşlui în acoperămîntul Dumnezeului cerului*. Diavolul, stingîndu-se puţină vreme, s-a arătat iarăşi, zicîndu-i cu mînie aceleaşi cuvinte. Atunci fecioara, plecîndu-şi iarăşi genunchii către Dumnezeul cerului, a început a citi acelaşi psalm. Diavolul, fugind puţin şi iarăşi întorcîndu-se, a îndrăznit a-i zice: "Eu sînt Dumnezeu, Care locuieşte în cele de sus, sub a Cărui apărare petrec toţi, şi ţi se cade ţie să alergi la mine, iar nu la creştinii care te amăgesc pe tine".

Atunci ea, plecîndu-se a treia oară la rugăciune, s-a rugat cu osîrdie lui Hristos Dumnezeu ca să-i descopere ei adevărul şi să gonească de la dînsa înşelăciunea. Şi îndată cu puterea lui Dumnezeu a fost gonit de la dînsa ispititorul, însă în mintea ei a rămas ca o urmă de înşelare diavolească oarecare îndoire. Cunoscînd că aceea este din lucrare diavolească, cu inimă mai călduroasă s-a întors către Dumnezeu, căindu-se cu lacrimi şi mărturisind neputinţa sa. În noaptea următoare a fost mîngîiată de Dumnezeu prin vis şi i-a însemnat ei dinainte mucenicia, care i s-a făcut astfel: se vedea că stă pe o treaptă mai înaltă mai sus de preoţi şi ţinea în mîinile sale sfîntul potir, plin de sîngele lui Hristos. Pe acela îl arăta poporului, iar doi diaconi, stînd de amîndouă părţile, cădeau. Această vedenie însemna că avea să primească pentru Hristos paharul pătimirii, înaintea ochilor poporului cel din privelişte. Iar treapta cea mai înaltă pe care stătea, însemna cinstea muceni-cească, care covîrşeşte toate rînduielile sfinţilor. Cădirea era semn că pătimirea ei avea să fie bineprimită lui Dumnezeu, ca jertfa şi tămîia, şi prin aceasta toată Biserica lui Hristos va mirosi bine.

După vedenia aceea a început viaţa cea cu nevoinţă întru Dumnezeu. Deci ea s-a cunoscut de fraţi şi de rudenii că s-a aplecat la credinţa creştinească, fiind văzută schimbată la trup, galbenă la faţă de înfrînare şi de post şi vorbind puţin. Închizîndu-se în camera sa, petrecea în tăcere, iar de la aducerea jertfelor la zei şi la obişnuitele lor slujbe a încetat cu desăvîrşire. Toţi s-au mîhnit pentru ea şi au rugat-o pe mama lor vitregă să o îndemne să înceteze cu viaţa aceea şi să nu se depărteze de la slujba zeilor părinteşti, ca să nu aducă necinste neamului lor şi să nu pornească mînia împărătească asupra casei lor. Iar mama ei vitregă, învăţîndu-se în taină de la cel ce de demult a amăgit în Rai prin asemănarea şarpelui pe Eva, s-a apropiat de această fericită fecioară cu faţa veselă şi, zîmbind, a început a-i spune despre sine că este de aceeaşi credinţă creştinească, şi se prefăcea ca şi cum o păzea şi slujea lui Hristos în taină.

Deci o sfătuia în taină să nu se depărteze de la Hristos, iar la arătare să facă după obiceiul jertfei slujba idolilor, ca, văzînd-o toţi că slujeşte zeilor, să se lepede de părerea cea pentru creştinătatea ei. "Făcînd tu aceasta - zicea învăţătoarea către fecioară -, nu vei mînia pe Hristos, pentru că El se mulţumeşte dacă cineva Îi slujeşte în taină, şi nici nu vei întărîta pe tatăl şi pe fraţii tăi. Vei scăpa de chinurile cele cumplite care au să fie asupra ta, dacă vei asculta de sfatul meu. Să te gîndeşti însă că eşti fecioară tînără şi neputincioasă cu trupul, şi nu vei putea să rabzi bătăile, rănile, ruperile trupului, arderile şi celelalte chinuri, şi mi-e frică ca nu cumva, slăbind în chinuri, fără voie să te lepezi la arătare de Hristos, că atunci păcatul îţi va fi mai mare. Deci, îţi este mai bine să slujeşti Lui în taină, iar la arătare să arăţi ca şi cum ai sluji zeilor. Cred că aceasta nu ţi se va socoti ca păcat".

Acestea şi altele de felul acesta grăindu-le mama cea vitregă Sirei, în toate zilele, i-a plecat inima la sfatul său, pentru că Scriptura zice: *Vorbele cele rele strică obiceiurile cele bune*. Însă Domnul n-a lăsat pe roaba Sa în acea amăgire ca mult să se afunde în adînc, ci iarăşi a întărit-o prin noi descoperiri. Trecînd patru luni şi sosind cele 40 de zile ale Marelui Post, fecioara a voit să-l petreacă în postire, nevoinţe şi în tăinuiri pustniceşti. Cînd a început a posti, a văzut în vis pe fraţii săi aruncaţi în gunoi şi în noroi, şi pe tatăl său zăcînd într-un pat pîngărit, iar în altă parte a văzut un pat înalt şi frumos, strălucind cu o lumină minunată, şi o mulţime de feţe luminate o chemau în acea cămară. Deci, după această vedenie, deşteptîndu-se din somn, a alergat foarte de dimineaţă la biserica creştinească şi, mergînd la episcopul Ioan, i-a spus cu de-amănuntul toate cele cîte i se întîmplase, adică, cum s-a tămăduit de boală prin atingere de haina preoţească, şi de vedenia ce i s-a făcut în vis. Deci, ruga pe episcop să-i dea Sfîntul Botez.

Auzind episcopul toate cele ce i-a spus ea, s-a bucurat cu duhul că este chemată de Dumnezeu spre mîntuire. Socotind el vremea ce era atunci, nu a învrednicit-o de Sfîntul Botez, pentru că a ştiut-o că este de neam mare şi tatăl ei putea multe. Deci, era ură mare de la toţi vrăjitorii asupra credincioşilor în vederea ochilor şi se temea a-i întărîta, ca să nu se pornească cu mînie pentru botezul ei. Căci vor îndemna pe împărat să ridice prigonire şi chinuire asupra Bisericii lui Hristos şi vor risipi oile cuvîntătoare ale Domnului cu neîmblînzita lor mînie de lupi răpitori. Episcopul se îndoia pentru fecioară, ca nu cumva, temîndu-se de îngrozirea şi chinurile tatălui său, să se lepede de Hristos, şi atunci harul Sfîntului Botez va fi batjocorit. De aceea a sfătuit-o ca mai întîi să mărturisească tatălui ei pe Hristos, asemenea şi fraţilor, rudelor şi tuturor casnicilor ei, şi dacă va putea răbda pătimirile ce i se vor face de la ei, şi de va rămîne pînă la sfîrşit întru mărturisirea numelui lui Iisus Hristos, atunci se va învrednici de Sfîntul Botez. Astfel sfătuind-o episcopul, a trimis-o acasă cu pace.

Plecînd necăjită fecioara de la episcop că nu şi-a cîştigat dorinţa, se tulbura cu mintea pentru că era între dragoste şi între frică; arzînd cu dragoste spre Hristos şi temîndu-se de chinuri. Deci de frică a tăcut. După aceea i s-a făcut iarăşi o vedenie în vis: Vedea pe îngerul lui Dumnezeu ţinînd un toiag de fier, cu care a lovit-o, zicînd: "Unde este făgăduinţa ta, cu care te-ai făgăduit că vei sluji lui Hristos, adevăratul Dumnezeu şi cu tărie vei sta împotriva păgînilor pentru numele Lui?" Deşteptîndu-se ea din somn, s-a înspăimîntat de vedenia aceea. Începînd a se lumina de ziuă, a chemat-o mama sa cea vitregă şi îi poruncea să jertfească zeilor vrăjitoreasca jertfă cea de dimineaţă, după obiceiul său.

Iar ea, arzînd acum cu rîvnă după Hristos, voia să mărtu-risească la arătare numele Lui şi să se lepede înaintea tuturor de vrăjitorii şi de slujirile idolilor. Ea s-a arătat în ceasul acela ca şi cum ar asculta pe

maica sa, şi, luînd uneltele vrăjitoreşti de jertfă, după diavoleştile predanii ale lui Zoroastru, s-a dus la jertfelnic şi, văzîndu-se strălucită cu oarecare lumină dumnezeiască şi întărindu-se în inima sa, s-a lepădat de frică şi a sfărîmat înaintea tuturor uneltele vrăjitoreşti şi a scuipat asupra focului, pe care perşii îl au în loc de zeu. L-a aruncat jos, altarul l-a răsturnat şi a strigat cu glas mare: "Sînt creştină şi mă lepăd de idoli şi de toate lucrurile lor cele vrăjitoreşti şi diavoleşti. Scuip pe mincinoşii idoli şi spre altarele cele necurate, şi cred în adevăratul Dumnezeu al creştinilor; deci, iată, mă duc la biserica creştină". Fraţii ei împreună cu mama cea vitregă şi cu toţi cei din casă auzind aceasta, au prins-o şi au încuiat-o în cămară, punîndu-i păzitori ca să nu iasă. Atunci se întîmplase că tatăl ei nu era acasă, iar fericita zicea către ei să trimită să cheme pe tatăl său, ca să mărturisească numele lui Hristos şi înaintea lui, măcar de s-ar da de el la chinuri. Ea nu mai voia acum să-şi păzească în taină credinţa sa pentru Hristos; ci avea dorinţa să o arate, netemîndu-se de nici un fel de chinuri.

În acea vreme, adunîndu-se la dînsa rudele şi vecinii, o îndemnau cu lacrimi să înceteze de la o faptă ca aceea, să nu mîhnească pe tatăl şi pe fraţii săi, să nu-şi necinstească neamul şi să nu se dea de voie la chinurile cele cumplite. Dar ea nu voia să asculte cuvintele lor cele viclene. Venind tatăl şi văzînd focul lor cel vrăjitoresc pe care îl avea în loc de zeu, risipit de fiica lui, jertfelnicul răsturnat, uneltele vrăjitoreşti sfărîmate, şi pe fiica sa, Sira, preamărind numele lui Hristos cu glas mare, s-a umplut de negrăită mînie, şi, apucînd-o, a bătut-o fără milă, pînă ce a ostenit. Apoi a început să plîngă, s-o îndemne şi s-o momească, zicîndu-i cuvinte de dragoste şi de rugăminte; dar nimic n-a sporit, deşi îi făcea multe rele, ţinînd-o legată, închisă în loc întunecos, chinuind-o cu foamea şi cu setea, şi dîndu-i multe bătăi. Uneori el singur, alteori prin rudenii voia s-o amăgească, să se întoarcă la zei şi la acea slujbă vrăjitorească. Dar roaba lui Hristos petrecea ca un diamant tare şi ca un turn, neclintită în mărturisirea preasfîntului nume al lui Iisus Hristos.

Tatăl său, văzînd voinţa ei neschimbată spre credinţa creş-tinească şi că nu poate cu nici un chip s-o întoarcă de la dînsa, s-a dus şi a spus lui Mavit, mai-marele vrăjitorilor. Mavit, adunînd pe ceilalţi popi şi vrăjitori din cetăţile de primprejur, a şezut cu dînşii lîngă capiştea focului zeului lor şi a pus pe fecioara lui Hristos înaintea judecăţii sale; deci, s-a adunat acolo popor mult ca la o privelişte mare. Printre oameni erau şi mulţi creştini, care se adunaseră să vadă nevoinţa fecioarei Sira, pentru că toţi aflaseră de întoarcerea ei spre Hristos şi de pătimirea ce a suferit de la tatăl său. Mavit a întrebat-o: "Pentru ce te-ai lepădat de învăţăturile şi de zeii părinteşti şi ai luat altă credinţă?" Ea a răspuns: "Orice om care are înţelegerea sănătoasă, nu se aseamănă dobitoacelor necuvîntătoare, care se duc în urma celor ce le-au născut, fără să ştie unde; deci, merge pe calea pe care o vede mai bună, nici urmează părinţilor şi strămoşilor săi cei rătăciţi în pierzare; deci, şi eu, văzînd că credinţa creştinească este mai bună decît păgînătatea părintească, am ales pe cea mai bună şi m-am lepădat de cea rea".

Mavit, mîniindu-se, a zis: "Fecioară, multe chinuri te aşteaptă dacă nu vei asculta!" Ea, punîndu-şi mîna pe grumaji, i-a zis cu mare îndrăzneală: "Pe aceştia să-i tai, că ai putere, ţi-am spus o dată aceasta". După aceea Mavit a mai grăit mult către dînsa, dar ea nimic nu i-a mai răspuns, ci zicea în sine psalmii lui David, pe care ei nu-i înţelegea. Atunci Mavit a zis către ceilalţi: "Ce grăieşte aceasta?" Dar nimeni nu ştia cele ce grăia dînsa; iar unul dintr-înşii a zis: "Grăieşte oarecare învăţătură creştinească". Mavit a trimis îndată ca să cheme pe episcopul creştinesc, şi să afle de la dînsul dacă fecioara grăieşte cuvinte creştineşti. Episcopul a venit cu frică, temîndu-se de stăpînirea vrăjitorilor. Muceniţa uitîndu-se spre el şi văzînd că se temea, a strigat către dînsul, zicînd: "Părinte, nu te teme, ci adu-ţi aminte de Scriptura care zice: *Am grăit întru mărturiile tale înaintea împăraţilor şi nu m-am ruşinat*. Şi iar: *Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, că sufletul nu pot să-l ucid.*

Episcopul, fiind întrebat despre cuvintele ce le-a grăit fecioara, a spus că sînt creştineşti. Mult mîniindu-se asupra fecioarei, a poruncit să o bată peste gură. După aceea a început a o momi cu cuvinte amăgitoare, apoi a o îngrozi cu chinurile, dar cu nimic n-a sporit; astfel că se ruşina de creştinii care erau la acea privelişte. Apoi, Mavit a poruncit ca pînă la o vreme s-o păzească în casa tatălui său, nevoind să spună împăratului aşa repede, ca să nu se necinstească între dînşii acel cinstit neam. Apoi a sfătuit pe tatăl ei să se sîrguiască a întoarce pe fiica sa mai mult cu momiri, decît cu îngroziri. Muceniţa, întorcîndu-se

acasă, se bucura şi slăvea pe Dumnezeu, că s-a învrednicit a fi cercetată pentru numele lui Hristos, înaintea boierilor şi a judecătorilor şi înaintea a tot poporului.

Muceniţa stînd în casa părinţilor, Domnul mîngîia şi întărea pe roaba sa cu noi descoperiri, pentru că adeseori i se făceau arătări îngereşti, din care se învăţa cum să răspundă înaintea păgînilor judecători. Uneori i se arătau Moisi, Ilie, Apostolul Petru şi alţi sfinţi, precum de aceasta se scrie mai pe larg în istorie. Tatăl său se îngrijea în tot chipul de întoarcerea ei de la Hristos şi, neputînd să o schimbe din hotărîrea ei cea tare, a spus de dînsa lui Mavit şi la tot divanul. Atunci se întîmplase de venise în cetatea aceea un oarecare bărbat cu numele Daru şi cu dregătorie din cel mai înalt sfat împărătesc. Aceştia, amîndoi puternici, Daru şi Mavit, erau împreună şi ascultau cuvintele tatălui, care se plîngea de fiica sa şi striga împotriva creştinilor că s-ar fi adunat asupra lui şi ar fi vrut să-l ucidă cu pietre. Daru a trimis la fecioară pe nişte bărbaţi vestiţi, ca s-o întrebe pentru ce a lăsat înţelepciunea vrăjitorească şi s-a abătut la credinţa creştinească. El a poruncit trimişilor s-o îndemne cu cuvinte bune, făgăduindu-i daruri împărăteşti; iar de nu-i va asculta, atunci să-i spună că o aşteaptă chinuri cumplite.

Aceia, ducîndu-se la dînsa şi întrebînd-o, grăindu-i multe cuvinte momitoare şi îngrozitoare, fericita le-a spus: "Eu singură voiam să merg la cel ce v-a trimis şi să-i grăiesc despre credinţa mea în Hristos; dar de vreme ce aţi venit voi la mine, ascultaţi cuvintele mele: eu am luat credinţa creştinească pentru că am cunoscut-o că este dreaptă şi adevărată. Credinţa creştină are un Dumnezeu, pe Ziditorul a toate. El este Atotputernic şi fără de moarte; iar vrăjitoria şi slujirea voastră de idoli am urît-o, deoarece aveţi mulţi zei care sînt fără suflet şi nu pot nimic. Deci, spuneţi celui ce v-a trimis să nu mintă în făgăduinţa sa, prin care îmi făgăduieşte chinuri cumplite, ci să le împlinească cu fapta, că sînt gata să pătimesc şi să mor pentru Hristos, Dumnezeul meu". Acel dregător cu numele Daru, auzind un răspuns ca acesta al fecioarei, s-a umplut de mînie şi a poruncit s-o ia din casa părintească şi să o ducă în temniţa poporului. Acolo, să-i lege mîinile şi picioarele cu fiare, s-o încuie într-o închisoare strîmtă şi întunecoasă şi să nu-i dea nici pîine, nici apă.

Deci, sfînta a petrecut în acea închisoare trei zile şi trei nopţi, neputînd a se mişca, pe de o parte de greutatea marilor lanţuri de fier, iar pe de alta, de strîmtoarea locului. După trei zile, scoţînd-o pe ea de acolo, o întreba, oare s-a învăţat acum şi oare voieşte să se întoarcă la legile şi la zeii părinteşti? Dar ea petrecea neschimbat în credinţa lui Hristos. Deci, a condamnat-o s-o arunce într-o groapă adîncă, întunecoasă şi puturoasă, punînd pe dînsa o greutate de fier mare. Cînd puneau pe dînsa fiarele şi voiau să o ferece cu lanţurile cele cu piroane, acele piroane nu puteau să intre în găurile cele pregătite lor, deşi au chemat mulţi fierari care se osteneau în zadar. Atunci muceniţa a făcut semnul Sfintei Cruci spre piroane şi spre lanţuri, şi îndată piroanele s-au prins bine la locul lor. Însă vrăjmaşii lui Hristos, fiind orbiţi cu răutatea, n-au înţeles puterea cea minunată a Sfintei Cruci şi au ferecat strîns pe sfînta, plecîndu-i capul spre picioare, şi astfel au aruncat-o în groapa aceea.

Dar, Domnul nostru Iisus Hristos, Care nu părăseşte pe cei ce-L iubesc, îndată a trimis uşurare roabei Sale în groapa aceea; căci o lumină cerească i-a strălucit ei acolo şi legăturile de fier s-au desfăcut, au căzut de pe dînsa şi putoarea s-a prefăcut în bună mireasmă, astfel că muceniţa era ca într-o cămară, bucurîndu-se şi slăvind pe Dumnezeu. Creştinii care erau în acea cetate, adunîn-du-se în biserică cu episcopul lor, se rugau cu lacrimi lui Dumnezeu pentru muceniţa Sira, ca să o întărească pe ea şi să-şi săvîrşească nevoinţa sa cu bine. Muceniţa a petrecut în groapa aceea cinci-sprezece zile, şi nimeni nu se aştepta ca ea să fie acolo vie, din pricina mirosului greu, al foamei celei mari şi de strîmtoarea fiarelor celor grele ce erau puse pe dînsa.

În acea vreme era secetă, din lipsă de ploaie, şi din popor se zicea, că pentru fecioara Sira cea chinuită cu nedreptate, îngrozeşte mînia lui Dumnezeu cu uscăciune şi cu foamete. Deci, era cîrtire împotrivas popilor şi vrăjitorilor. După cele cincisprezece zile, păgînii judecători s-au înştiinţat că fecioara Sira este vie în groapă şi că s-a dezlegat de legături, şi se mirau foarte mult. Atunci ei au poruncit să o scoată de acolo şi să o ducă iarăşi în temniţa cea de obşte a poporului.

Cînd au scos pe muceniţa din groapă, îndată s-a vărsat din cer o ploaie foarte mare şi a adăpat pămîntul din destul; iar poporul a zis că Dumnezeu a trimis ploaie pămîntului pentru cea scoasă din groapă. Deci, Domnul a dat roabei Sale darul facerii de minuni ca să tămăduiască bolile şi să izgonească diavolii. Mulţi veneau la dînsa pentru tămăduire, cînd şedea în temniţă, şi cîţi se atingeau de hainele sau de legăturile ei, cîştigau tămăduiri de neputinţele lor; iar diavolii nu sufereau apropierea ei, căci în oarecare vreme, sosind praznicul sfinţilor mucenici, care au pătimit mai înainte în Persia şi care se săvîrşea o dată pe an în biserica ce era în afara cetăţii, muceniţa a dorit să fie acolo la cîntarea cea de toată noaptea.

Atunci unul din creştini, iubitor de Dumnezeu, a dat păzitori-lor aur şi s-a făcut singur chezaş, ca să o elibereze pe muceniţă din temniţă în acea noapte, făgăduindu-se s-o aducă iarăşi la dînşii în zorile dimineţii. Sfînta, fiind lăsată în voie, şi-a schimbat hainele ca să nu fie cunoscută; şi, venind la biserică, a stat în unghiul pridvorului şi asculta cîntarea bisericească. Acolo, în adunarea cea de praznic, era o femeie îndrăcită şi aceea, cum s-a apropiat de Sfînta fecioară Sira, îndată a strigat diavolul dintr-însa, făcînd arătare, că muceniţa Sira a venit în biserică şi-l izgoneşte pe el. Cînd poporul o căuta pe dînsa, ea îndată a fugit de acolo şi s-a dus la temniţă. Aşa se temeau diavolii de dînsa, încît nici nu puteau să se apropie de ea. În altă noapte, iarăşi prin chezaş şi cu plată fiind eliberată noaptea din temniţă de păzitori, a mers la episcop şi a luat de la dînsul Sfîntul Botez, în biserica care era în cetate.

După aceasta, Mavit şi ceilalţi judecători şi slujitorii vrăjito-reşti s-au sfătuit să trimită pe muceniţa Sira la împărat, de vreme ce cu nici un chip n-au putut să o întoarcă de la credinţa creştinească. Ei au trimis-o, punînd pecete pe grumazul ei, după obiceiul lor, ca să nu fie dată acolo o alta în locul ei, iar pecetea aceea era astfel că nu era cu putinţă să se şteargă din grumaz, decît numai împreună cu capul.

Ostaşii, luînd-o, au dus-o în cetatea care se numea Acvac; căci acolo era atunci împăratul şi au dat-o pe ea eparhului cetăţii, cu înştiinţarea pricinii ei, din ce neam este şi ce a răbdat. Eparhul mai întîi o îndemna cu cuvinte amăgitoare, apoi o îngrozea cu chinurile, ca să se întoarcă la credinţa cea dintîi; dar, văzînd-o pe ea nesupusă, a dezbrăcat-o de hainele ei şi, îmbrăcînd-o într-o zdreanţă murdară, a dat-o în paza unor evrei, ştiind că ei sînt vrăjmaşii cei mai mari ai creştinilor. Acei evrei, luînd-o pe ea şi înfăşurînd-o cu legături de fier, au închis-o într-o casă întunecoasă, iar ca hrană îi dădeau ei o bucată foarte mică de pîine de orz, cît numai să nu moară de foame. În toate zilele o certau, ocărînd-o cu cuvinte defăimătoare şi, hulind pe Hristos, îi ziceau: "Unde este cuvîntul cel grăit de tine, că legăturile vor cădea singure de pe grumaz, de la mîini şi de la picioarele tale? Să vedem noi acum cum vor cădea?"

Într-una din zile, evreii defăimînd aşa pe sfîntă, ea şi-a ridicat ochii în sus, a suspinat şi în taina inimii sale s-a rugat Domnului. Atunci îndată înaintea ochilor lor au căzut obezile de la grumaji, de la mîini şi de la picioarele ei, iar evreii s-au mirat foarte mult. Sfînta a petrecut acolo unsprezece zile. Apoi eparhul a poruncit să o aducă iarăşi la sine şi, aflînd-o neînduplecată către credinţa lor, a trimis-o la mai-marele vrăjitorilor, care era lîngă împărat, înştiinţîndu-l despre toate cele despre dînsa, precum se înştiinţase şi el. Mai-marele vrăjitorilor, punînd-o înaintea sa, a zis către dînsa: "De ce te-ai lepădat de credinţa noastră, pe care o ţin cu cinste împăraţii şi boierii, care s-a răspîndit pretutindeni, stăpî-neşte pe toţi şi îmbogăţeşte pe cei ce o păzesc pe ea, iar tu te-ai lipit de creştini, de oamenii cei necinstiţi, proşti, lepădaţi şi urîţi de toţi?"

Sfînta a răspuns cu îndrăzneală, zicînd: "Unde sînt acum coroanele împăraţilor voştri? Unde este slava boierilor voştri? Iată, toate acelea au trecut, împăraţii şi boierii, înflorind ca iarba, în puţină vreme s-au vestejit şi s-au dat morţii celei veşnice, căci n-au cunoscut pe adevăratul Dumnezeu, pe Ziditorul tuturor, şi nu s-au închinat Stăpînului vieţii şi al morţii, ci au cinstit zidirea ca pe un Dumnezeu, închinîndu-se focului, apei, soarelui, lunii şi stelelor. Iar creştinii, pentru pătimirile ce le rabdă în viaţa cea de aici de la voi, vor cîştiga viaţa cea veşnică şi pentru necinstirea cea vremelnică, vor moşteni slava cea cerească". Mîniindu-se, marele vrăjitor, a început a cerceta cu de-amănuntul unde fusese pînă atunci. Înştiinţîndu-se de felul chinurilor şi legăturilor ce a suferit şi că a fost păzită de evreii, a poruncit să o ducă iarăşi în închisoarea lor, să o păzească bine şi să nu lase la ea pe nimeni din creştini. Luînd-o iudeii, fără omenie îi făceau răutate roabei lui Hristos, chinuind-o astfel trei zile cu fel de fel de chinuri.

Rînduindu-se de către împărat un dregător peste toate temniţele şi închisorile şi acela înştiinţîndu-se de muceniţă, a luat-o din închisoarea jidovească şi a adus-o în închisoarea sa. Aceasta a făcut-o însă pentru cîştig, deoarece era obicei la creştini a-şi răscumpăra de la păzitori, cu aur şi argint, intrarea în temniţă la cei legaţi, care pătimeau pentru Hristos. Cînd au intrat în închisoarea muceniţei oarecare creştini, care cumpăraseră cu argint intrarea, au mers la ea spre cercetare. Dar, văzînd-o legată cu fiare şi goală zăcînd pe pămînt, i-au adus un aşternut, ca măcar atît să-i facă uşurare în acele chinuri. Venind unul din păzitorii temniţei, a aruncat pe muceniţă de pe aşternut, şi cu aceasta i-a pricinuit mare durere din pricina greutăţii fiarelor ce erau pe dînsa. Dar, îndată legăturile de fier s-au dezlegat şi au căzut de pe dînsa şi mare mirare le-a fost acelora care s-au întîmplat acolo.

În timpul acela, împăratul a voit să iasă din cetatea aceea la o alta ce se numea Resancusadon, şi toţi puternicii Persiei au mers cu dînsul, precum şi mai-marele vrăjitorilor. Ei au adus în urma lor acolo şi pe cei legaţi, între care şi pe Sfînta Muceniţă Sira. Rugîndu-se Domnului în toată calea aceea, cînta psalmii lui David. Iar ostaşii cei ce o duceau, de multe ori o îngrozeau ca să tacă, pentru care au legat-o cu lanţuri mai grele; dar ea nu înceta a cînta şi a mulţumi lui Dumnezeu.

Pe cînd erau la locul ce se numeşte Carsa, mai-marele vrăjitorilor şi cu ceilalţi judecători au pus-o pe ea mai întîi la întrebare, şi au zis către dînsa: "Destulă vreme ai avut de la noi să te gîndeşti; deci, acum spune ce ţi-ai ales? Te vei întoarce la slujba cea dintîi a zeilor, ca să fii vie, sau mori, rămînînd în credinţa creştină?" Răspuns-a sfînta: "Ce să-mi aleg mai mult, decît ce am ales o dată. De multe ori ţi-am spus: sînt creştină, roaba lui Hristos, şi pe Acela l-am iubit, Aceluia îi slujesc şi pentru El doresc a muri". Zis-a mai-marele vrăjitorilor: "Grăieşte-ne nouă cuvinte de ale înţelepciunii noastre şi pe care le-ai învăţat de la început".

Iar ea a început a zice cu mare glas psalmii lui David şi rugăciuni către Dumnezeu. Mîniindu-se, mai-marele vrăjitor a poruncit să-i rupă hainele de pe dînsa; şi, lăsînd-o goală, i-a zis: "Nu-ţi este ruşine acum?" Răspuns-a sfînta: "Pentru ce să mă ruşinez? Nu sînt nici răpitoare, nici desfrînată şi nici alt rău n-am făcut; iar dacă m-aţi dezbrăcat de hainele cele din afară, eu am în cer îmbrăcăminte luminoasă, nestricăcioasă şi veşnică. Acea îmbrăcă-minte mi-a gătit-o Domnul meu, pentru Care acum cu necinste sînt dezgolită".

Astfel grăind ea, stăpînitorul ţării Huzainului, şezînd cu mai-marele vrăjitor, a zis: "Ce se îndrăceşte aceasta?" Iar sfînta a răspuns: "Nu sînt eu îndrăcită, ci tu eşti îndrăcit, pentru că slujeşti diavolilor! Şi de vei voi, voi pune semnul Crucii pe fruntea ta, şi diavolul v-a ieşi din tine. Atunci ochii ţi se vor lumina şi vei cunoaşte adevărul". Deci, toţi cei ce erau acolo, au strigat: "Vino-vată este morţii, căci huleşte pe zei, defaimă pe împărat şi batjocoreşte pe boieri!" Pentru aceea, au judecat-o la moarte şi au însemnat-o cu pecetea pe grumaji, ca nu cumva prin vreo meşteşugire să se omoare altă fecioară în locul ei. În ziua aceea, cînd au voit s-o scoată spre ucidere, s-au sfătuit oarecare din sfetnici, ca să-i mute moartea pentru altă dată. Să nu o omoare în acel loc, unde erau mulţi creştini, ca să nu se ridice între ei gîlceavă şi tulburare. Pentru aceea a mutat uciderea ei, şi a dat-o mai-marelui păzitor al închisorii.

Luînd el pe muceniţă, o avea iarăşi închisă cu ceilalţi legaţi. După aceea împăratul s-a dus în cetatea Vetarmais, şi a voit să zăbovească acolo. Aducîndu-se acolo şi sfînta muceniţă, a pus-o în temniţă, unde, îmbolnăvindu-se, aştepta să moară. Ea se ruga cu lacrimi Domnului ca să nu moară astfel, şi să se lipsească de cununa mucenicească, ci să se învrednicească a se sfîrşi prin pătimire. Ascultînd Dumnezeu rugăciunea roabei sale, i-a dat sănătate.

După aceasta, unul din păzitorii temniţei, aprinzîndu-se de diavol spre păcatul trupesc, a rugat pe mai-marele păzitor al închisorii ca să poruncească să batjocorească pe cea legată, pe Sfînta fecioară Sira. Luînd el poruncă de la mai-marele păzitor, s-a apropiat de mireasa lui Hristos, plin de poftă necurată. Dar Domnul, păzind pe roaba Sa, a lovit pe acel poftitor cu orbirea ochilor, la urechi şi la limbă, astfel că a rămas orb, surd şi mut; şi, căzînd cu faţa la pămînt, striga cu glas urît. Văzînd aceea mai-marele păzitor al închisorii, în loc să se înspăimînte şi să cunoască puterea lui Dumnezeu, părîndu-i rău de îndrăzneala acelui nelegiuit, singur s-a aprins de acea poftă fără-de-lege asupra sfintei fecioare, şi s-a gîndit să se

pornească spre sfîntă. Iar sfînta a zis către el: "Eu sînt logodită cu Împăratul ceresc, şi Acela nu te va lăsa să necinsteşti fecioria miresei Sale!" Mai-marele acela neascultînd cuvintele ei, cînd a vrut să se ducă la ea, îndată îngerul lui Dumnezeu l-a lovit şi a căzut la pămînt ca mort. Mergînd slugile lui, l-au scos din acel loc, şi abia mai tîrziu şi-a venit în simţire.

După o pedeapsă ca aceea a lui Dumnezeu, robul satanei, rămînînd neîndreptat, s-a umplut de mînie, şi s-a sîrguit ca îndată să piardă pe muceniţă, pentru că i se poruncise s-o omoare cu orice chin va voi. Însă n-a voit s-o omoare cu sabia, ci s-a gîndit s-o sugrume cu funii, pentru aceea a chemat fierarul, să scoată fiarele de pe dînsa. Sfînta a zis către mai-marele acela: "Nu este trebuinţă de fierar". Zicînd aceasta a aruncat obezile de pe grumaji, din mîini şi de la picioare, şi cei ce au văzut aceasta s-au mirat, însă n-au cunoscut puterea lui Dumnezeu. Atunci mai-marele păzitor a poruncit să-i lege mîinile iarăşi, ca să nu se împotrivească cu ele, cînd o va sugruma. Muceniţa iarăşi a zis către dînsul: "Lasă-ţi sfaturile tale cele deşarte, că de bună voie mă voi da la moarte pentru Dumnezeul meu, astfel că nu voi mişca mîinile". Deci au pus pe grumajii ei o funie, şi au început a o sugruma.

Acum fiind aproape de moarte, slăbindu-i funia, a zis către dînsa: "Dacă voieşti să te lepezi de credinţa creştină, te vom lăsa să trăieşti". Însă muceniţa le-a răspuns lor: "Săvîrşiţi-vă o dată porunca voastră". Atunci ei au început a o sugruma din nou, şi iarăşi cînd slăbea, o întrebau pe dînsa dacă voieşte să se lepede de Hristos şi să fie vie; dar ea, dorind moartea cea pentru Hristos, le poruncea ca să-şi săvîrşească porunca. Deci au tras funia de amîndouă părţile, pînă ce au omorît-o.

Astfel s-a sfîrşit muceniceşte Sfînta Muceniţă, fecioara Sira, pentru Hristos, Domnul său. Cinstitul ei trup, chinuitorii n-au vrut să-l dea îngropării, ci spre mîncarea cîinilor; luîndu-l din temniţă l-au dus acasă, unde, adunînd o mulţime de cîini şi închizînd porţile curţii, a aruncat trupul muceniţei spre mîncare, dar cîinii nici nu s-au atins de dînsul. Atunci noaptea l-au aruncat afară; iar creştinii care erau în cetatea aceea, înştiinţîndu-se de sfîrşitul mucenicesc al sfintei muceniţe, au pîndit unde vor arunca chinuitorii trupul ei. Deci, cînd au văzut unde l-au aruncat, creştinii l-au luat şi l-au îngropat cu cinste, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia şi de la noi să-I fie cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă - După sfîrşitul Sfintei Muceniţe Sira, nemaitrecînd mulţi ani, a început a pătimi pentru Hristos, de la Hosroe, bătrînul împărat al perşilor, şi rudenia ei, Sfînta Maria, care pe greceşte se numea Golinduhia. Viaţa şi pătimirea ei s-au prelungit pînă la celălalt Hosroe, care era nepot celui dintîi; iar istoria despre dînsa caut-o în 12 zile ale lunii lui iulie.

Aducerea cinstitelor moaşte ale Sfîntului Apostol Vartolomeu, din Insula Dinarului la cetatea Venenda (25 august) (Pomenirea acestui sfînt apostol este în a unsprezecea zi a lunii iunie; tot acolo caută şi pătimirea lui)

După sfîrşitul mucenicesc al Sfîntului Apostol Vartolomeu, care a suferit de la păgîni pentru Hristos în Alvana, cetatea Armeniei celei mari, credincioşii, luînd cinstitul lui trup, l-au pus într-o raclă de plumb şi l-au dus într-aceeaşi cetate. De la moaştele apostolului se făceau multe minuni, dîndu-se tămăduire bolnavilor. Pentru aceea, mulţi din cei necredincioşi se întorceau la Hristos. Iar slujitorii diavoleşti, popii cei necuraţi şi chinuitorii, auzind şi văzînd cu ochii minunile acelea, nu numai puterile lui Dumnezeu nu le cunoşteau, dar se şi mîniau asupra cinstitelor moaşte ale apostolului, necăjindu-se în inimile lor.

Deci, adunîndu-se cu vrăjmăşie şi cu mînie, au luat racla de plumb în care erau puse moaştele şi au aruncat-o în mare, socotind să le scufunde în adîncul mării. Ei au aruncat încă şi alte patru racle cu moaştele altor sfinţi mucenici, ale lui Papian, Luchian, Grigorie şi Acachie. Dar, în loc ca raclele acelea

să se afunde în adînc, ele au plutit ca nişte luntre, mergînd astfel pe deasupra apei şi purtînd comorile cele fără de preţ în ele; mai ales racla apostolului fiind de plumb, stătea neafundată în apă, mai presus de fire. Acea raclă se făcuse uşoară şi, ca o corabie purtîndu-se cu a lui Dumnezeu puternică îndreptare, înota pe mare în mijlocul raclelor muceniceşti, pentru că, spre cinstea Apostolului Vartolomeu, două erau de-a dreapta şi două de-a stînga.

Deci, raclele acelea mergînd cu minunată înotare, s-au în-dreptat spre Bosforul Traciei, la Propontis, şi au trecut strîmtoarea Helespontului; apoi, trecînd marea Egee şi Ionică, au ajuns în Sicilia, şi, lăsînd Siracusa în stînga, au plecat spre apus şi au ajuns la insulele Lipar. Acolo a stat racla apostolului, iar raclele celorlalţi sfinţi mucenici, petrecînd pe apostol la Lipar, l-au lăsat şi s-au despărţit, unde i-a poruncit voinţa dumnezeiască fiecăreia să meargă sau să stea. Racla lui Papian a plecat în Sicilia; a lui Luchian, în Mesina; a lui Grigorie, în Calabria; iar a lui Acachie, în Ascalon, cetate care se numeşte astfel. Despre toate acestea s-a făcut descoperire de la Dumnezeu lui Agaton, episcopul insulei Liparului; iar el cu clerul şi poporul, mergînd la malul mării şi aflînd acolo racla cu moaştele apostolului, s-au umplut cu toţii de bucurie şi au grăit: "O, Lipare, de unde ţi-a venit ţie o bogăţie ca aceasta? Cu adevărat că te-ai mărit şi te-ai proslăvit acum; deci, dănţuieşte acum şi saltă, primind în mîinile tale pe acest mare folositor al tău, care te cercetează pe tine, şi pe mijlocitorul cel către Dumnezeu!" Apoi a strigat către dînsul: "Bine ai venit la noi, apostole al lui Hristos!"

Deci, toţi se minunau şi preamăreau puterea lui Dumnezeu, cum racla aceea de plumb cu moaştele sfîntului nu s-au afundat în apă, ci mai uşoară decît luntrea a venit la dînşii o cale atît de lungă, înotînd pe mare, nu cu mînă omenească, ci ocîrmuindu-se de dumnezeiasca putere. Apoi, luînd racla aceea cu moaştele, au dus-o în biserică cu cîntare de psalmi şi cu dănţuire, şi a curs mir din sfintele moaşte ale apostolului, prin care se tămăduiau bolile cele nevindecate. Aceste cinstite moaşte au petrecut în insula aceea mulţi ani, pînă la împărăţia lui Teofil, luptătorul împotriva icoanelor. Iar în zilele lui, cu voia lui Dumnezeu şi pentru păcatele oamenilor, agarenii au prădat insula Liparului. Iar un boier din cetatea Vinenda, anume Sicard, care de demult auzise de minunile apostolului, din credinţa cea fierbinte către sfîntul, a chemat din cetatea Amanfiei nişte oameni corăbieri şi, făgăduindu-le că le va da lor averi îndestulate, i-a rugat să meargă cu corabia la insula Liparului, ca de acolo să aducă la dînsul comoara aceea sfîntă cu moaştele Sfîntului Apostol Vartolomeu.

Plecînd ei cu corabia şi ajungînd la insula aceea, au luat acea dorită bogăţie duhovnicească şi s-au întors la locul lor. Iar cînd boierul Sicard a fost înştiinţat despre moaştele sfîntului, că se apropiau de dînşii, a ieşit întru întîmpinare cu episcopul şi cu mulţime de popor cu corăbiile pe mare şi, primind cu bucurie pe apostolul lui Hristos, l-au dus cu cinste în cetatea Venenda, şi, punîndu-l în biserica cea mare, i-a aşezat praznic luminos. Din acea vreme se prăznuieşte aducerea cinstitelor moaşte ale acestui sfînt apostol, în ziua a douăzeci şi cincea a lunii august; zi în care cinstitele lui moaşte au fost aduse în Venenda. De la ele se dau multe tămăduiri de toate neputinţele, cu rugăciunile apostolului şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos.

Sfîntul Apostol Tit, unul din cei şaptezeci
(25 august)

Sfîntul Apostol Tit era de fel din Creta şi din părinţi de bun neam, pentru că se trăgea din seminţia lui Miroi, antipatul Cretei; dar erau necredincioşi, deoarece se ţineau de păgînătatea închinării de idoli, şi chiar el singur tot aceleaşi păgînătăţi a slujit de la început. El din tinereţea lui a arătat multă sîrguinţă către înţelepciunea păgînească, îndeletnicindu-se la citirea cărţilor vechi de filosofie şi făcătoare de stihuri, precum ale lui Homer şi ale celorlalţi scriitori. El petrecea cu fapte bune, în nerăutate şi în întreaga înţelepciune, măcar că era în necunoştinţă de Dumnezeu. El şi-a păzit fără de prihană fecioreasca curăţenie a trupului său, precum mai pe urmă a mărturisit despre dînsul Sfîntul Ignatie purtătorul de

Dumnezeu, în scrisoarea sa către Filadelfi, numindu-l pe dînsul feciorelnic. Deci, pe Dumnezeu, pe Care Tit nu-L ştia prin credin-ţă, pe Acela îl cinstea prin fapte bune şi Lui I se arăta plăcut.

Cînd era de douăzeci de ani, a auzit un glas din cer venind către dînsul şi zicîndu-i: "Tite, ţie ţi se cade să te duci de aici şi să-ţi mîntuieşti sufletul tău, pentru că nu-ţi ajunge spre mîntuire numai învăţătura păgînească". Acest glas auzindu-l Tit, dorea ca şi a doua oară să-l mai audă pe el, pentru că ştia glasurile şi cuvintele care se făceau uneori de la idoli, dar nu voia să le creadă pe ele, pentru că începuse a cunoaşte înţelepciunea lor cea drăcească. El a mai petrecut acolo un an, cînd i s-a dat în vis o dumnezeiască poruncă, ca să citească cărţi evreieşti; şi după acea vedenie, el a început a le cerceta.

Căzîndu-i în mînă cartea Sfîntului prooroc Isaia, a deschis-o şi a găsit la capitolul 41 acestea: *Înnoiţi-vă către Mine ostroave...*, pe care citind-o, a găsit într-însa oarecare cuvinte, ca şi cum ar fi fost grăite spre inima lui de Dumnezeu. Acele cuvinte sînt acestea: *Robul Meu eşti şi Eu te-am ales pe tine. Nu te teme că te-am lăsat, Eu sînt cu tine. Nu te amăgi cu zeii cei mulţi păgîneşti, pentru că eu sînt Dumnezeul tău*. Şi iarăşi: *Eu sînt Dumnezeul tău, care ţin dreapta ta şi-ţi grăiesc ţie*. La sfîrşitul capitolului a citit despre idoleasca înşelăciune, astfel: "Dintre idolii lor nu este unul care să grăiască; că dacă vei întreba pe ei de unde sînt, nu-ţi vor răspun-de; căci aceia care îi fac pe ei sînt printre voi, şi vă înşeală pe voi". Aceste cuvinte din cartea proorocească, şi multe altele, i-au fost lui ca o cheie, căci, deschizîndu-i uşa minţii spre cunoştinţa adevăratului Dumnezeu şi spre înţelegerea înşelăciunii idoleşti şi a rătăcirii păgîneşti, ardea cu inima spre Dumnezeu, pe care evreii Îl cinsteau.

În acea vreme s-a auzit în insula Creta, unde trăia Tit, că Hristos Dumnezeu S-a arătat în trup printre oamenii din Ierusalim. El face multe minuni şi fapte negrăite; căci slava despre Dînsul străbătuse prin toate marginile pămîntului. Deci, antipatul Cretei, care era unchi după mamă lui Tit, sfătuindu-se cu cei mai de frunte bărbaţi, a trimis la Ierusalim pe nepotul său, pe acest bine înţele-gător şi iubitor de înţelepciune, Tit, ca pe unul care era destul a auzi şi a înţelege cele grăite de gura lui Iisus Hristos şi a vorbi cu dînsul şi tot ceea ce va afla de la Hristos, va putea cu de-amănuntul să le spună lor.

Tit, mergînd la Ierusalim şi văzînd pe Stăpînul Hristos, I s-a închinat Lui, apoi I-a urmat Lui şi ucenicilor Lui amestecîndu-se cu ceilalţi din popor, ce umblau după Hristos. El singur a fost martor al minunilor pe care Hristos le făcea. A văzut şi mîntuitoarele Patimi şi s-a încredinţat despre Învierea Lui. Iar după Înălţarea Domnului, Sfîntul Duh pogorîndu-se peste Apostoli în limbi de foc şi grăind lor în limbi străine, Tit, robul Lui, i-a auzit vorbind în limba lui şi se mira, precum despre aceasta se scrie în Faptele Apostolilor: *Nemernicii cretani* - între care era şi Tit -, *mirîndu-se, unul către altul ziceau: "Îi auzeam pe Sfinţii Apostoli grăind măririle lui Dumnezeu în limbile noastre"*. De toate acestea Tit a fost vestitor şi propovăduitor în patria sa, Creta.

Fericitul Tit a fost rînduit în slujba apostolească, cînd li s-a deschis neamurilor uşa credinţei. Mai întîi a fost botezat Cornelie sutaşul; apoi după dînsul şi ceilalţi elini. Atunci şi Tit, fiind din neamul celor netăiaţi împrejur, a luat botezul de la Sfîntul Apostol Pavel, care mai înainte s-a numit Saul. Pentru că pînă atunci, deşi Tit crezuse în Hristos de la început, însă nu se botezase; pe de o parte că pe atunci apostolii încă nu primeau în biserică pe cei netăiaţi împrejur, iar pe de alta, că greu îşi socoteau lor în Legea veche tăierea împrejur, despre care ziceau evreii, care crezuseră în Hristos, că este trebuinţă mai întîi limbilor care primeau credinţa, ziceau că nu este cu putinţă cuiva să se mîntuiască fără tăierea împrejur, precum se scrie despre aceasta în Faptele Apostolilor: *Oarecare pogorîndu-se în Iudeia, învăţa pe fraţi, zicînd: De nu vă veţi tăia împrejur după obiceiul lui Moisi, nu puteţi să vă mîntuiţi*. Unii ca aceştia cîrteau asupra Sfîntului şi Marelui Apostol Petru, despre botezul lui Corneliu sutaşul, zicînd: "Ai intrat şi ai mîncat cu dînşii la bărbatul acela, care nu are tăiere împrejur".

Deci, pe cînd Sfinţii Apostoli vorbeau soborniceşte despre aceasta, au lăsat neamurile cele din nou creştinate fără tăierea împrejur. Atunci şi fericitul Tit, venind la Botez, n-a mai fost silit de nimeni la tăierea împrejur, despre care lucru Apostolul Pavel pomeneşte către Galateni, zicînd: *Nici Tit, care este cu mine, n-a fost silit să se taie împrejur; însă după Botez, fiind sfinţit de ceilalţi apostoli mai mari la slujba apostolească, a fost numărat în rîndul celor şaptezeci de apostoli*. El a fost trimis între neamuri cu Sfîntul

Pavel la propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu, fiind următor lui nu numai ca un ucenic dascălului, ci ca şi fiul cel iubit al dascălului, pentru că Pavel îl numea fiul său. Acest lucru se poate vedea din scrisoarea lui Pavel către dînsul, care zice: *Lui Tit, adevăratul fiu, dar şi milă*. Zice încă şi aceasta: *Este de trebuinţă să rugăm pe Tit, ca precum a început, aşa să şi sfîrşească*... Şi a zis iar: *Mulţumită lui Dumnezeu, Cel ce a dat pentru voi aceiaşi sîrguinţă în inima lui Tit*...

De aici se poate vedea duhovniceasca dragoste în Hristos, care o avea Pavel către Tit. Uneori îl numeşte fiul său, iar alteori frate. Altădată, zăbovind Tit unde a fost trimis, Pavel se întristează şi zice în sine: *Ducîndu-se în Troada la propovăduirea lui Hristos, şi fiindu-mi uşa deschisă întru Domnul, duhul meu n-a avut odihnă, neaflînd pe Tit, fratele meu*... Deci, cînd Tit nu era de faţă, marele Apostol Pavel se întrista cu duhul: Tot aşa şi cînd era el de faţă avea duhovnicească mîngîiere, pentru că zice: *Dumnezeu ne-a mîngîiat prin venirea lui Tit*... Şi iarăşi zice: *Ne-am bucurat de bucuria lui Tit*.

Pavel, străbătînd multe ţări cu bună vestirea cuvîntului lui Dumnezeu, a ajuns şi în Creta, patria lui Tit. Pe atunci era antipat în Creta, Rustil, bărbatul surorii lui Tit. Acela, auzind propovădui-rea apostolească pentru Hristos Dumnezeu, întîi rîdea; apoi, murind fiul lui şi fiind înviat de Sfîntul Apostol Pavel, a crezut în Hristos şi a primit Sfîntul Botez cu toată casa sa. Apoi mulţi necredincioşi din insula aceea au primit sfînta credinţă şi Botezul. Sfîntul Pavel a pus pe fericitul Tit episcop în insula Cretei şi în celelalte insule dimprejur. Şi, încredinţîndu-i popoarele cele din nou luminate, l-a lăsat acolo; iar el s-a dus în alte ţări, ca să propovăduiască pe Hristos altor popoare.

Ducîndu-se în Nicopoli, a scris Sfîntului Tit o scrisoare învăţătoare, cum trebuie să cîrmuiască eparhia sa. El îi zicea: *Pentru acesta te-am lăsat în Creta, ca să îndreptezi cele nesfîrşite, şi să aşezi preoţi prin toate cetăţile, precum ţi-am poruncit*. Sfîntul Ioan Gură de Aur, socotind aceste cuvinte apostoleşti, zice: "Din cei ce erau cu Pavel, Sfîntul Tit era iscusit pentru că de n-ar fi fost iscusit, nu i-ar fi încredinţat lui insula, nu i-ar fi poruncit să împli-nească cele nesfîrşite, şi nu l-ar fi făcut judecător la atîţia episcopi, dacă n-ar fi nădăjduit foarte mult în acest bărbat".

Sfîntul Pavel, voind să zăbovească mai mult în Nicopoli, a chemat pe Sfîntul Tit iar la el, zicînd către dînsul în scrisoarea sa: *Cînd voi trimite la tine pe Artema sau pe Tihic, sîrguieşte-te să vii la mine în Nicopoli, pentru că am socotit să iernez acolo*. Sfîntul Tit, ducîndu-se în Nicopoli şi zăbovind puţin cu dînsul, l-a trimis înapoi la Creta. După aceasta, Sfîntul Pavel a fost prins în Ierusalim, legat cu lanţuri, şi de acolo a fost dus la Roma. Sfîntul Tit, auzind de aceea, s-a dus la Roma să vadă nevoinţa pătimirii dascălului său. El a petrecut în Roma pînă la sfîrşitul Sfîntului Pavel, şi, îngropînd cinstitul lui trup, după tăierea poruncită de Nero, s-a întors în Creta la păstoria sa.

Tit avea scaunul arhieriei sale în una din cinstitele cetăţi ale Cretei, care se numea Gortina, şi se ostenea neîncetat, întorcînd pe păgîni la Hristos, învăţîndu-i cu cuvintele şi încredinţîndu-i cu minunile. În insula aceea era un idol slăvit al Artemidei, zeiţa păgînilor, la care se ducea mulţime de popor păgînesc şi i se închina cu aducere de jertfe. Sfîntul Apostol Tit, ducîndu-se acolo în vremea adunării şi prăznuirii păgînilor, grăia către dînşii cuvîntul lui Dumnezeu şi îi îndemna să se întoarcă la adevăratul Dumnezeu şi să-şi cunoască înşelăciunea idolească.

Poporul neluînd aminte la cuvintele lui, el s-a rugat Domnului şi îndată acel idol a căzut, sfărîmîndu-se în bucăţi. Poporul s-a spăimîntat, şi de atunci au crezut în Hristos ca la cinci sute de suflete. Asemenea, cînd din porunca împăratului Romei se zidea în Creta o capişte mare idolească, în cinstea spurcatului zeu Jupiter, şi era tocmai pe sfîrşite, Tit, apostolul lui Hristos, trecînd pe acolo, s-a rugat adevăratului Dumnezeu şi deodată a căzut capiştea, risipindu-se pînă în temelie. Prin această minune, mulţime de păgîni s-au întors la Hristos şi au zidit o biserică foarte frumoasă în numele lui Iisus Hristos adevăratul Dumnezeu.

Astfel Sfîntul Apostol Tit, luminînd cu lumina sfintei credinţe insula Creta şi cele dimprejur, şi ajungînd la adînci bătrîneţi, s-a mutat către Domnul, avînd 94 de ani de la naşterea sa. La sfîrşitul său a văzut pe sfinţii îngeri venind să-i ia sufletul. Lui i se luminase faţa ca soarele, căci întreaga sa viaţă fusese

lumina lumii; şi tot al aceluia era şi sfîrşitul, cinstit prin strălucire de lumină de Domnul nostru Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii.

Sfinţii mărturisitori care au pătimit în Edesa de la arieni (25 august)

Biserica lui Hristos, cîştigîndu-şi libertate pe vremea marelui împărat Constantin, şi aceasta după multe prigoniri care fuseseră asupra creştinilor de la păgînii împăraţi şi chinuitorii închinători de idoli, acum începuse a înflori în pace şi linişte. Dar prin lucrarea diavolească, se ridicase iar prigoană asupra ei, nu de la închinătorii de idoli, ci de la creştinii cei răucredincioşi, care se abătuseră de la adevărata credinţă.

După sfîrşitul lui Constantin, se întărise eresul hulitor de Hristos al lui Arie, mai întîi în împărăţia lui Constantie, fiul lui Constantin, apoi în împărăţia lui Valens; iar aceasta, fiindcă amîndoi acei împăraţi erau amăgiţi de reaua credinţă a lui Arie. Deci, stăpînind în vremile lor, au prigonit preamult Biserica lui Hristos. Sub stăpînirea lui Valens şi în păgîneasca îndrăcire a aceluia, dreptcredincioşii arhierei erau izgoniţi din scaunele lor, iar în locurile lor erau puşi eretici. În cetatea Edesa era un episcop dreptcredincios şi sfînt, anume Varsis, avînd darul de a tămădui toate bolile oamenilor şi acela se împotrivea eresului lui Arie.

Pe acesta, nesuferindu-l, răucredinciosul împărat Valens l-a izgonit de pe scaun şi l-a trimis în surghiun, mai întîi în insula Arad. Apoi, auzind că acolo se adună mult popor la acest sfînt episcop şi ascultă învăţătura lui despre credinţa cea dreaptă, l-a trimis de acolo la Oxirinh, cetatea Egiptului. Dar şi de acolo, înştiinţîndu-se de minunile şi de învăţătura sfîntului, l-a trimis într-o altă cetate mai depărtată, care se numea Fenon, fiind aproape de barbari. Acolo arhiereul şi mărturisitorul lui Hristos s-a şi sfîrşit în chip fericit. Iar în insula Aradului, patul ce rămăsese după dînsul, dădea tămăduiri de neputinţe, încît, cîţi pătimeau de ori ce fel de boli, punîndu-se pe patul acela, îndată se făceau sănătoşi şi se eliberau de duhuri necurate.

Răul împărat Valens, izgonind de pe scaunul episcopal al Edesei pe un arhiereu sfînt ca acesta, a ridicat în locul lui pe unul cu numele şi cu obiceiul de lup, pentru că Lup era numele acelui mincinos arhiereu, fiind chiar lup. Puteai să vezi deci, intrînd în turma lui Hristos, în loc de arhiereu, un lup răpitor îmbrăcat în haina cea de oaie a arhieriei. Deci, poporul cel dreptcredincios al Edesei, fiind cu acel mincinos păstor eretic, care ajunsese în acel loc sfînt ca o urîciune a pustiirii, n-a voit a se împărtăşi, ci ieşind afară din cetate la cîmp şi adunîndu-se într-un loc pustiu, săvîrşea slujbele lui Dumnezeu ca şi în biserică, căci nici o biserică din cetate nu se dăduse dreptcredincioşilor, ci toate le erau închise lor, iar bisericile cele mai mari le stăpîneau arienii din porunca împăratului.

Apoi şi împăratul, venind din Antiohia, a mers în Edesa şi, înştiinţîndu-se că toţi creştinii dreptcredincioşi se îngreţoşează de reaua credinţă cea arienească şi nu vor să aibă împărtăşire cu episcopul Lup, ci fug de el şi se adună afară din cetate la rugăciunile lor, s-a mîniat asupra eparhului Edesei, cu numele Modest, pentru că lasă pe popor să facă aceea. Deci, a lovit cu palma peste obraz pe eparh şi i-a poruncit să pregătească oaste înarmată, şi cînd poporul cel credincios, după obiceiul lui, se va aduna dimineaţa la rugăciune afară din cetate, atunci să scoată împotriva lor ostaşii, omorînd şi risipind acea adunare creştinească.

Eparhul, deşi luase necinste de la împărat, însă cruţînd poporul nevinovat, a spus în taină celor credincioşi să nu mai iasă afară din cetate, nici să se adune la slujba şi rugăciunea cea obişnuită, de vreme ce mînia împărătească i-a poruncit să scoată asupra lor ostaşi înarmaţi şi să-i ucidă. Dreptcredincioşii, auzind de aceasta, în loc să se teamă, s-au umplut de mai mare rîvnă şi, sculîndu-se foarte de dimineaţă, au ieşit afară din cetate la locul adunării lor cu femeile şi cu copii lor, dorind ca acolo toţi să-şi pună

sufletele lor pentru Iisus Hristos. Eparhul, împlinind porunca împărătească, a ieşit ca la război cu ostaşii cei înarmaţi.

Dar, pe cînd erau la porţile cetăţii, au văzut pe o femeie ieşind din casa ei, neînchizînd nici uşile după ea, nici îmbrăcîndu-se cumsecade, şi nu avea cu dînsa, decît un prunc mic; deci, sîrguindu-se, trecea de la ceata lui şi alerga afară din cetate. Atunci eparhul a poruncit să o prindă şi să o aducă la sine. Oprind-o în cale, a întrebat-o pe ea, zicînd: "Femeie săracă, unde te sîrguieşti atît de dimineaţă să alergi degrabă?" Femeia a răspuns: "Mă duc la cîmp unde se adună creştinii!"

Eparhul a zis: "Au n-ai auzit că eparhul o să meargă acolo cu oaste, şi pe toţi cîţi va găsi acolo o să-i ucidă?" Femeia a răspuns: "Am auzit şi pentru aceasta mă grăbesc, ca să mor împreună cu dînşii pentru Hristos!" Eparhul a întrebat: "Dar pe pruncul acesta pentru ce îl duci cu tine?" Femeia a răspuns: "Voiesc ca şi pruncul meu să se învrednicească de chinuire împreună cu mine". Eparhul, auzind aceasta, s-a mirat de o dorinţă de moarte ca aceea a celor dreptcredincioşi, pentru dreapta credinţă. Atunci, întorcînd oastea înapoi, a mers la împărat şi i-a zis: "De-mi porunceşti mie să mor, sînt gata; dar lucrul cel poruncit de tine, nu-l pot săvîrşi!"

Apoi a spus împăratului de acea femeie cu pruncul, cu cîtă sîrguinţă se grăbea afară din cetate, la cîmp, dorind muceniceasca moarte a ei şi a pruncului său. Asemenea i-a spus şi despre dorinţa spre moartea cea cu osîrdie a poporului; adică s-au pregătit să moară cu femeile şi cu copiii lor pentru mărturisirea credinţei lor celei în Hristos. Şi i-a mai zis: "Nu se poate sili poporul Edesei spre împărtăşirea credinţei cu episcopul, decît numai să-i taie pe toţi pînă la unul! Dar ce folos va fi atunci? Căci ei, pentru vitejeasca pătimire a lor, vor avea slavă între cei de pe urmă creştini, iar nouă ne va rămîne ruşinea şi ocara veşnică!"

Astfel eparhul a schimbat gîndul împăratului de la uciderea poporului, căci n-a mai poruncit să facă nici un rău poporului, ci numai pe preoţi, pe diaconi şi pe ceilalţi clerici, care nu se împărtăşeau cu episcopul arienesc, să-i prindă şi să-i pună la încercare.

Deci, eparhul chemînd la sine toată rînduiala duhovnicească din Edesa, care petrecea în buna credinţă, mai întîi îi îndemna pe ei cu cuvinte blînde, ca, supunîndu-se poruncii împăratului, să primească împărtăşire cu episcopul Lup, şi le zicea: "Cea mai de pe urmă nebunie a voastră este aceasta, că, fiind oameni puţini, nu ascultaţi pe împăratul vostru, care stăpîneşte atîtea ţări şi mai vîrtos vă împotriviţi lui". Eparhul zicîndu-le aceasta, toţi tăceau. Apoi eparhul a zis către mai-marele preoţilor, anume Evloghie, bătrîn de ani: "De ce nu-mi răspunzi?" Evloghie a zis: "De vreme ce vorbeşti către toţi de obşte, de aceea eu singur nu îndrăznesc a apuca cu răspunsul meu înaintea celorlalţi; iar de mă vei întreba de ceva pe mine singur, îţi voi răspunde". Eparhul a zis: "De ce nu te împărtăşeşti cu împăratul?" Iar fericitul Evloghie, rîzînd de acea întrebare ereticească, i-a zis: "Au doar împăratul a luat şi rînduiala de preot, ca să mă împărtăşesc cu dînsul?"

Atunci eparhul, umplîndu-se de mînie, a ocărît pe sfîntul bătrîn şi a zis: "O, nebunule, pentru ce te înstrăinezi de credinţa împăratului şi nu te împărtăşeşti cu aceia care au împărtăşire cu împăratul?" Atunci toţi împreună cu bătrînul Evloghie, mărturisind dreapta lor credinţă cea întru Hristos Dumnezeu, se arătau gata să-şi pună sufletele lor pentru dînsa. Deci, eparhul cu porunca împărătească, prinzînd 80 de bărbaţi din rînduiala duhovnicească şi legîndu-i cu lanţuri, i-a trimis în surghiun în Tracia. Cînd acei mărturisitori ai lui Hristos erau duşi în surghiunie, pretutindeni poporul credincioşilor din cetăţi şi din sate ieşea în întîmpinarea lor, le făcea mare cinste şi îi îndestula cu cele de trebuinţă.

Ereticii, văzînd aceasta, au trimis degrabă înştiinţare împă-ratului, zicînd: "În loc de necinste, mai multă cinste li se dă celor ce se duc în surghiun!" Atunci împăratul a poruncit să-i despartă cîte doi şi să-i trimită pe unii în Tracia, pe alţii în Arabia, iar pe alţii în Egipt şi în alte ţări. Fericitul Evloghie şi cu dînsul şi un alt cinstit preot, anume Protoghen, au fost duşi în Antinoe, cetatea Tebidei, unde nu erau mulţi credincioşi, ci numai elini care se închinau idolilor. Sfinţii, petrecînd acolo puţină vreme, au tămăduit

toate bolile ce erau în popor, cu chemarea numelui lui Iisus Hristos, şi pe mulţi i-au adus la credinţa creştinească prin Sfîntul Botez.

Pierind răucredinciosul Valens, şi luînd sceptrul împărăţiei Răsăritului Teodosie, cel binecredincios, s-a ruşinat arieneasca rătăcire şi a tăcut. Slăbind puterea şi chinuitoarea stăpînire a ereticilor, care prigoneau Sfînta Biserică, mărturisitorii lui Hristos, cei ce erau izgoniţi şi cîţi nu se duseseră către Domnul şi erau printre cei vii, li s-a dăruit libertate, întorcîndu-se fiecare în patria sa, iar dreptcredincioşii arhierei şi-au luat iar scaunele.

Atunci şi acei doi sfinţi preoţi, Evloghie şi Protoghen, s-au întors din surghiun în Edesa. Creştinii cei dreptcredincioşi şi-au reluat bisericile de la arieni, iar Evloghie a fost pus episcop al Edesei, pentru că Sfîntul Varsis s-a dus către Domnul pe cînd era în surghiun, Protoghen a fost episcop în cetatea Carea din Mesopo-tamia şi amîndoi au împodobit Biserica lui Hristos cu cuvîntul şi cu fapta pînă la sfîrşitul lor; iar noi pentru toate acestea slăvim pe Hristos, Mîntuitorul nostru cel slăvit în veci, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh. Amin.

Sfîntul Sfinţitul Mina, Patriarhul Constantinopolului
(25 august)

Cel între sfinţi Mina, Patriarhul Constantinopolului, a vieţuit pe vremea împăratului Iustinian. El a fost mai întîi preot şi hrănitor întru primirea străinilor la azilul Sfîntului Samson din capitala Bizanţului. Patriarhul Antim fiind gonit din scaun, pentru socoteala lui cea ereticească, Sfîntul Mina, ca un dreptcredincios şi vrednic de rînduiala cea înaltă, a fost ridicat la patriarhie de Prea-sfinţitul Agapit, episcopul Romei, care venise pe vremea aceea în Constantinopol.

În zilele patriarhiei Sfîntului Mina, a fost în cetatea Constantinopolului o minune ca aceasta: un copil oarecare evreu a intrat în biserică în timpul împărtăşirii Preacuratelor Taine ale Trupului şi Sîngelui lui Hristos, cu alţi copii creştini, şi, apropiindu-se cu ei, s-a împărtăşit. Mergînd el acasă, l-a întrebat tatăl său unde a fost şi de ce a zăbovit, iar el, ca un copil, i-a spus adevărul că a fost în biserica creştină şi a luat împărtăşanie.

Auzind tatăl lui acestea, s-a mîniat foarte mult şi, apucîndu-l, l-a aruncat într-un cuptor aprins în care făcea sticle, pentru că era meşter de sticlărie, şi n-a spus femeii sale de aceasta. Mama copilaşului, căutîndu-l, plîngînd şi chemîndu-l pretutindeni, nu l-a găsit. A treia zi, mergînd pe la cuptorul cel înfocat, copilul a răspuns din mijlocul lui.

Atunci ea îndată s-a sîrguit şi l-a scos de acolo, întrebîndu-l cum a petrecut viu şi nears pînă acum în acel foc. Copilul i-a spus: "Adeseori venea la mine o femeie luminoasă şi răcorea focul, dîndu-mi apă; de asemenea îmi aducea şi hrană cînd flămîn-zeam". Îndată a străbătut vestea de această minune prin toată cetatea şi s-a înştiinţat împăratul Iustinian şi Sfîntul Patriarh Mina. Deci, pe copilul acela şi pe maica lui i-a botezat, iar pe tatăl cel împietrit, pentru că n-a voit să se boteze, împăratul l-a judecat ca pe un ucigaş şi a poruncit ca să-l înfigă în ţeapă.

Sfîntul Mina păstorind bine Biserica lui Hristos timp de 16 ani, s-a mutat cu pace către Domnul.

Pătimirea Sfinţilor Mucenici Adrian şi Natalia şi a celor împreună cu dînşii (26 august)

Marele prigonitor al Bisericii lui Hristos, păgînul împărat Maximian, omorînd pretutindeni mulţi creştini, a mers în Nicomidia, cetatea Bitiniei, şi a intrat mai întîi în capiştea idolească, de s-a închinat necuraţilor zei. Apoi, căzînd cu faţa în jos înaintea idolilor, a adus necuratele lor jertfe, împreună cu toţi cetăţenii. După aceea a poruncit ca pe cei ce cred în Hristos, să-i caute şi să-i aducă la chinuire. Îngrozirea lui era înfricoşată asupra acelora ce ar ascunde un creştin; iar acelora ce ar şti undeva un creştin ascuns şi ar spune sau îl va prinde singur şi-l va aduce la judecată, îi făgăduia daruri şi cinste.

Atunci se dădeau la moarte vecini pe vecini şi tată pe fii; pe de o parte, temîndu-se de îngrozirea împărătească, iar pe de alta, aşteptînd plata. Pentru aceea, oarecare din păgîni, apropiindu-se de mai marii oştilor, au zis: "Iată, creştinii s-au ascuns în peşteră. Eu i-am auzit acolo în noaptea aceasta, cîntînd şi rugîndu-se Dumnezeului lor". Atunci îndată s-au trimis ostaşi, care, alergînd degrabă şi ajungînd la acea peşteră, au prins pe toţi creştinii cîţi au fost în ea, adică 23 de bărbaţi, şi, legîndu-i cu lanţuri de fier, i-au adus în cetate ca să-i pună înaintea împăratului.

În vremea aceea împăratul mergea la jertfe cu careta spre capiştea idolească. Pe cale l-au întîmpinat ostaşii, care duceau pe acei creştini legaţi, şi i-au zis: "O, împărate, iată aceştia sînt potrivnicii poruncii tale, care batjocoresc pe mai-marii noştri zei". Iar împăratul, oprind careta, a poruncit să-i aducă mai aproape de el pe cei legaţi; deci i-a întrebat: "De unde sînteţi?" Iar ei au răspuns: "Sîntem născuţi aici, iar cu credinţa sîntem creştini". Zis-a împăratul către ei: "N-aţi auzit oare ce fel de chinuri sînt pregătite acelora ce se numesc creştini?" Răspunseră sfinţii: "Am auzit şi am rîs de nebunia ta şi chiar de satana cel ce lucrează în fiii necredin-ţei şi cărora tu le eşti începător".

Mîniindu-se, împăratul a zis: "O, ticăloşilor, îndrăzniţi a mă numi pe mine nebun şi a rîde de mine? Mă jur pe mai-marii zei, că voi sfărîma trupurile voastre cu chinuri amare". Şi a zis către ostaşi: "Întindeţi-i şi bateţi-i cu toiege, şi atunci vom vedea de va veni Dumnezeul lor să-i ajute şi să-i scoată din mîinile mele". Astfel sfinţii mucenici au fost bătuţi de ostaşi.

Deci, au adus trei muncitori care au bătut pe sfinţi cu vine de bou pe trupul gol. Bătîndu-se, mucenicii ziceau către împărat: "Vrăjmaş al lui Dumnezeu, mai pune încă alţi trei ca să ne chinuie; pentru că, cu cît vei înmulţi numărul chinuitorilor şi vei adăuga chinuri multe, cu atît vei înmulţi cununile noastre". Zis-a împăratul către dînşii: "O, ticăloşilor mai mult decît toţi oamenii, eu voi lua capetele voastre şi voi mai aşteptaţi cununi! Lepădaţi-vă de credinţa voastră cea deşartă şi nu vă pierdeţi singuri prin nebunia voastră!" Atunci mucenicii au răspuns: "Te va pierde pe tine Dumnezeu, pentru că îi chinuieşti pe robii Săi fără vină, care nu ţi-au făcut nici un rău!"

Zis-a împăratul către slujitori: "Bateţi-i cu pietre peste gură". Atunci slujitorii, luînd pietre, i-au bătut peste gură pe mucenici, dar nu i-au vătămat pe dînşii, ci pe ei înşişi; deoarece, înnebunind, îşi sfărîmau fălcile cu aceleaşi pietre unul altuia. Sfinţii au zis către tiranul Maximian: "Pe noi, cei ce nu ţi-am greşit nimic, ne baţi fără milă; şi pe tine să te bată îngerul lui Dumnezeu şi toată casa ta cea necurată să o piardă, nelegiuitule şi ocărîtorule de Dumnezeu! Nu poţi să te saturi de chinurile cu care ne chinuieşti de atîtea ceasuri, mîniindu-te asupra noastră? Dar mai mari chinuri decît acestea te aşteaptă pe tine, deoarece n-ai socotit că sîntem îmbrăcaţi şi noi cu acelaşi trup ca şi tine, afară numai că trupul tău este blestemat şi necurat, iar al nostru este curăţit şi sfinţit prin Sfîntul Botez".

Chinuitorul Maximian, aprinzîndu-se cu mînie mai mare, a zis: "Mă jur pe marii zei că voi porunci să vă taie limbile, ca şi ceilalţi care privesc la voi să se înveţe a nu se împotrivi stăpînilor săi". Iar mucenicii lui Hristos au zis: "Ascultă, chinuitor păgîn, dacă tu urăşti şi chinuieşti acei robi, care sînt potrivnici trupeştilor stăpîni, pentru ce pe noi ne sileşti ca să ne împotrivim Domnului Dumnezeului nostru? Oare voieşti ca să luăm şi noi aceleaşi chinuri care-ţi sînt gătite ţie?"

Chinuitorul a întrebat: "Spuneţi-mi ce chinuri îmi sînt pregătite mie?" Sfinţii au răspuns: "Acelea pe care Dumnezeu le-a pregătit diavolilor şi îngerilor lui. Acelea sînt pregătite şi vouă, care sînteţi vase diavoleşti. Ele sînt: focul cel nestins, viermele cel neadormit, chinuirea cea neîncetată, pedeapsa cea veşnică, groapa pierzării iadului, întunericul cel din afară şi tartarul, unde este plîngerea şi scrîşnirea dinţilor, şi alte chinuri nenumărate". Zis-a chinuitorul: "Cu adevărat vă voi tăia limbile". Sfinţii au răspuns: "Nebunule, măcar de ne vei tăia limba, cu care lăudăm pe Dumnezeu, însă suspinele noastre se vor sui mai bine la Domnul şi inimile noastre cu mai mare glas vor striga către Dînsul. Asemenea şi sîngele nostru cel vărsat o să strige ca o trîmbiţă către Stăpînul nostru, că pătimim acestea fără vină".

Astfel grăind sfinţii, împăratul a poruncit să-i lege cu fiare şi să-i arunce în temniţă; iar numele şi cuvintele să le scrie în cartea cea de judecată. Cînd s-au dus sfinţii în curte pentru scrierea numelui, unul dintre mai-marii curţii, bărbat cinstit, anume Adrian, ţinînd de elineasca păgînătate şi privind la răbdătoarea şi vitejeasca pătimire a acelor mucenici, s-a apropiat de ei şi le-a zis: "Vă jur pe Dumnezeul vostru, pentru care pătimiţi toate acestea, spune-ţi-mi adevărul: Ce fel de răsplătire aşteptaţi de la Dumnezeul vostru pentru aceste chinuri? Pentru că mari şi minunate trebuie să fie acelea care le nădăjduiţi de la Dînsul". Răspunseră sfinţii mucenici: "Nici gura noastră nu poate să mărturisească acele bucurii, nici auzul tău să-l încapă, nici mintea nu poate să le ajungă; căci aşteptăm să luăm de la Stăpînul nostru cel drept răsplătitor, daruri mari şi preaslăvite".

Zis-a Adrian: "Nu v-aţi înştiinţat de ele prin legea voastră, de la prooroci şi din cărţile celorlalţi pe care-i aveţi?" Dar sfinţii au răspuns: "Nici proorocii singuri n-au putut să înţeleagă desăvîrşit acele bunătăţi veşnice, pentru că oamenii care au cinstit pe Dumnezeu prin bună credinţă, prin fapte bune şi prin cele ce au luat de la Duhul Sfînt, pe acelea le-au grăit. Iar pentru slavă şi pentru răsplătiri, pe care le nădăjduim este scris: *Ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit. Acelea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El*". Auzind Adrian acestea, a stat în mijloc şi a zis către scriitorii, cei ce scriau numele muceni-cilor: "Să scrieţi şi numele meu cu aceşti sfinţi, că şi eu sînt creştin şi, bucurîndu-mă, voi muri şi eu cu dînşii pentru Hristos". Îndată scriitorii, ducîndu-se la împărat i-au zis: "Adrian s-a făcut creştin şi cere să i se scrie numele lui în numărul celor osîndiţi".

Auzind împăratul de acestea, s-a mirat şi s-a mîniat şi îndată a chemat pe Adrian la dînsul, zicînd: "Adriane, oare ai înnebunit? Vrei şi tu să sfîrşeşti rău?" Răspuns-a Adrian: "Nu am înnebunit, dar m-am întors din acea nebunie multă, spre cunoştinţa cea sănătoasă". Zis-a împăratul: "Nu grăi multe, ci cere-ţi iertare şi să mărturiseşti înaintea tuturor că ai greşit, ca astfel să ştergi numele din numărul celor osîndiţi". Răspuns-a Adrian: "De acum voi începe a ruga pe adevăratul Dumnezeu ca să-mi ierte greşelile pe care le-am făcut petrecînd în înşelătoarea rătăcire a închinării de idoli". Mîniindu-se, împăratul Maximian a poruncit să-l ferece cu fiare şi să-l arunce în temniţă la ceilalţi mucenici, hotărînd ziua în care avea să-l scoată la chinuire cu ceilalţi.

Una din slugile lui Adrian, alergînd degrabă acasă, i-a spus Nataliei, stăpînei sale, femeia lui Adrian: "Pe stăpînul nostru l-au dus în temniţă legat în obezi". Auzind ea de aceasta, s-a spăimîntat şi a plîns cu tînguire. Deci, rupîndu-şi haina de pe sine, a zis către slugă: "Care este pricina pentru care soţul meu este aruncat în temniţă?" Sluga a răspuns: "Adrian, stăpînul meu a văzut pe oarecare oameni chinuindu-se pentru numele unui oarecare, ce se numeşte Hristos, şi, nesupunîndu-se să se lepede de El şi să aducă jertfe zeilor, domnul nostru a zis scriitorilor ca şi numele lui să-l scrie între acei osîndiţi la moarte, pentru că voieşte să moară cu ei".

Natalia iarăşi a întrebat pe slugă: "Ştii bine pentru ce a chinuit pe acei bărbaţi?" Răspuns-a sluga: "Ţi-am spus că i-a chinuit pentru un oarecare Hristos şi că nu au ascultat porunca împăratului, ca să se închine zeilor". Atunci Natalia s-a bucurat cu duhul şi a încetat a plînge. Deci, schimbîndu-şi hainele cele rupte, s-a îmbrăcat în altele mai bune şi a alergat la temniţă. Ea era născută din părinţi credincioşi şi sfinţi; însă se temea ca mai înainte să spună cuiva credinţa sa cea întru Hristos, pe care o păzea în taină, de vreme ce vedea cumplita prigoană şi tiranie ce se făcea creştinilor de păgîni. După ce a auzit că bărbatul ei a crezut în Hristos şi că s-a numărat cu sfinţii mucenici, atunci a luat şi ea îndrăzneala să se arate că este creştină.

Fericita Natalia, intrînd în temniţă, a căzut la picioarele bărbatului său şi i-a sărutat legăturile, apoi i-a zis: "Adrian, domnul meu, eşti fericit că ai aflat comoara pe care nu ţi-au lăsat-o părinţii tăi; pentru că aşa se va binecuvînta omul care se teme de Domnul. Cu adevărat, tocmai acum ai adunat bogăţie în tinereţile tale crezînd în Hristos, bogăţie pe care n-ai fi aflat-o nici la bătrîneţe în păgînătatea elinească. Atunci vei merge cu adevărat fără de grijă în viaţa veşnică, care va să fie, păzind comoara pe care o afli la vreme de trebuinţă. Acea comoară nu o vor afla acolo aceia care îşi adună aici multe bogăţii şi cîştigă averi, că atunci nu vor avea vreme să cîştige ceva sau să dea cu împrumut sau să ia de la cineva, cînd nimeni nu va putea să se izbăvească din moartea cea veşnică, din iad şi din muncile gheenei. Niciunul altuia nu-şi vor ajuta, nici tatăl pe fiu, nici mama pe fiică, nici mulţimea bogăţiei vremelnice pe care a adunat-o, nici slugile pe domnul lor, că fiecare îşi va purta sarcina sa. Iar ale tale, domnul meu, vor merge cu tine la Hristos, ca să primeşti de la Dînsul bunătăţile făgăduite şi pregătite celor ce-L iubesc. Deci vino la dînsul cu îndrăzneală, netemîndu-te de răutăţile ce au să fie, că acum ai călcat peste focul cel nestins şi peste celelalte chinuri.

Domnul meu, te rog să petreci în această chemare, la care ai venit prin dumnezeiasca milostivire. Să nu te împiedice de la această bună alegere nici cruţarea tinereţilor frumuseţi, nici dragostea neamului, nici prietenii, nici bogăţiile, nici slugile, nici slujnicele, nici orice lucru pămîntesc, că toate acelea se învechesc şi se strică. Dar numai pe acelea să le ai înaintea ochilor, care sînt veşnice, nici înapoi să nu cauţi la cele vremelnice, care se par a fi bunătăţi ale lumii acestea, dar care pier degrabă. Să nu te amăgească cuvintele cele îmbunătoare ale rudelor şi prietenilor tăi, să nu-ţi fure credinţa cu sfaturile lor cele viclene. Urăşte înşelăciunea lor şi leapădă cele ce te sfătuiesc dînşii. Să nu voieşti a asculta cuvintele lor cele înşelătoare, ci priveşte numai către sfinţii mucenici care sînt cu tine. Ia aminte cuvintele lor, urmează răbdării lor, neîndoindu-te în nimic. Să nu te înfricoşeze mînia chinuitorului şi să nu te sperie cumplitele lui chinuri, pentru că toate acelea sînt necurate, iar slava cea cerească a robilor lui Hristos Dumnezeu, care pătimesc pentru El, este veşnică.

Natalia, grăind acestea, a tăcut, căci se făcuse seară. Adrian a zis către dînsa: "Sora mea, acum du-te acasă şi mănîncă, iar cînd vom afla vremea în care ne vor scoate la chinuire, îţi voi da de ştire, ca să vii să vezi sfîrşitul nostru". Sculîndu-se ea de la picioarele lui, a înconjurat pe toţi cei 23 de sfinţi legaţi şi, căzînd la dînşii, le săruta lanţurile, zicîndu-le: "Mă rog vouă, robii lui Hristos, întăriţi pe această oaie a lui Hristos, sfătuiţi-o să rabde pînă la sfîrşit, spuneţi-i răsplătirile care li s-au gătit celor care îşi aduc sîngele lor spre jertfa lui Hristos Dumnezeu, precum şi voi v-aţi adus sîngele vostru Aceluia şi aveţi ca rod al pătimirii voastre mîntuirea cea veşnică. Cîştigaţi dar şi sufletul acestuia cu sufletele voastre şi să-i fiţi părinţi, în locul părinţilor lui trupeşti, care au fost păgîni. Întăriţi-i sufletul cu sfintele voastre îndemnuri, ca, crezînd cu neîndoire, să-şi săvîrşească cu bine alergarea sa cea muceni-cească".

Natalia, zicînd astfel, a căzut la picioarele sfinţilor şi, sărutîn-du-le legăturile, s-a întors iarăşi la Adrian, care era în temniţa cea mai dinăuntru şi mai adîncă şi a zis către dînsul: "Domnul meu, vezi să nu-ţi cruţi tinereţile şi frumuseţile trupului tău, că acest trup de pămînt este mîncarea viermilor. Să nu te gîndeşti la averile tale de aur şi de argint, pentru că acelea nimic nu folosesc în ziua înfricoşatei judecăţi, nici poate acolo cineva cu daruri să-şi răscumpere sufletul din pierzarea cea veşnică, nici va fi cineva să primească daruri, fiindcă Dumnezeu va primi numai lucrurile cele bune ale sufletelor sfinţilor, ca pe nişte daruri". Natalia, grăind acestea, s-a dus acasă.

Trecînd cîteva zile, Adrian a auzit că împăratul voieşte să-l scoată la judecată şi la chinuire împreună cu ceilalţi legaţi şi a zis către sfinţii mucenici: "Domnii mei, mi se cade mie a mă duce, cu binecuvîntarea voastră, la casa mea, ca să chem pe roaba voastră şi sora mea, Natalia, ca să vadă pătimirea noastră, pentru că i-am făgăduit s-o chem în ceasul pătimirii". Sfinţii l-au binecuvîntat şi s-au chezăşuit pentru dînsul. Deci, dînd el daruri străjerilor temniţei, a ieşit. Pe cînd era pe cale, l-a văzut unul din cetăţeni. Acela îndată a alergat înainte şi i-a spus Nataliei, că bărbatul ei este liber din legături şi vine spre casă. Ea, auzind aceasta, n-a crezut şi a zis: "Cine a putut să-l elibereze? Să nu fie aceasta, ca bărbatul meu să se despartă de sfinţii mucenici". Ea grăind acestea, una din slugi alergînd, i-a zis: "Doamnă, ştii că domnul nostru este liber şi vine acasă?" Ea, socotind că s-a lepădat de Hristos şi a scăpat de la mucenicie, s-a mîhnit foarte şi a plîns cu amar.

Văzînd pe fereastră că se apropie, s-a sculat degrabă, a aruncat lucrul care îl avea în mîini şi a alergat de a închis uşile înaintea lui şi striga, zicînd: "Du-te de la mine, depărtatule de Dumnezeu. Du-te, cel ce ai minţit pe Domnul meu! Să nu-mi mai fie mie a vorbi cu cel lepădat de Dumnezeu! Eu nu voiesc să ascult cuvintele unei guri mincinoase. O, nedumnezeitule şi mai ticălos decît toţi oamenii! Cine te-a silit la lucrul pe care n-ai putut să-l săvîrşeşti? Cine te-a despărţit de sfinţi? Cine te-a amăgit ca să te desparţi de la prietenia lor? Cine te-a pus pe fugă, pe tine cel ce n-ai ieşit încă la război? N-ai văzut încă pe potrivnici şi ai lepădat armele? Încă nu s-au slobozit săgeţile asupra ta şi eşti rănit? Mă miram, gîndind în mine: Se poate oare din neamul unui om fără Dumnezeu şi din cetate păgînească să fie cineva bun! Mă miram ca cineva din seminţia de chinuitor, să poată să se aducă jertfă curată lui Dumnezeu! Oare din cei ce au vărsat sîngele cel nevinovat, va fi tămîie bine primită celui Preaînalt! Ce voi face eu, ticăloasa, care m-am însoţit cu acest păgîn? Nu mi s-a dat acea cinste, ca să pot totdeauna a mă numi femeie de mucenic, ci m-am făcut femeie a depărtatului de Dumnezeu. Scurtă mi-a fost bucuria mea şi s-a prefăcut în amărăciune, defăimare de puţină vreme mi-a fost lauda între femei şi de acum întotdeauna mă voi ruşina între dînsele".

Deci, fericitul Adrian, stînd în urmă, se bucura cu duhul, auzind cuvintele ei şi, întărindu-se spre nevoinţă, mai cu căldură dorea să-şi împlinească făgăduinţa sa cea spre Hristos. El se mira de cuvintele acelei femei tinere, cu care nu de mult era însoţit prin nuntă, pentru că abia trecuseră 13 luni de cînd se căsătorise. Văzînd mîhnirea ei cea mare, a început a bate în uşă, grăind către dînsa: "Doamna mea, Natalio, deschide-mi uşa, că n-am fugit de la chinuire precum socoteşti tu, să nu-mi fie mie aceasta! Eu am venit, precum ţi-am făgăduit, ca să te iau şi pe tine să vezi sfîrşitul nostru". Dar ea, necrezînd cuvintele lui, a răspuns: "Iată cum mă amăgeşte călcătorul de lege! Iată cum minte călcătorul de lege! Iată cum minte al doilea Iuda! Depărtează-te de la mine, ca să nu mă omor singură!"

Astfel, nevrînd ea să deschidă, Adrian i-a zis: "Deschide mai degrabă, că apoi mă voi duce fără să te văd. Atunci vei plînge, că nu m-ai văzut mai înainte de ducerea mea. Pentru mine au chezăşuit sfinţii mucenici şi de nu mă voi afla la vremea hotărîtă, atunci voi fi căutat de cei mari. Astfel răbdătorii de chinuri, pe lîngă ale lor chinuri, vor lua şi pe ale mele, chinuindu-se şi pentru mine. Deci, vor putea ei suferi chinuirea, fiind acum mai mult morţi?" Aceasta auzind-o Natalia, îndată i-a deschis cu bucurie uşa şi au căzut unul în braţele altuia. Apoi Adrian a zis către dînsa: "Fericită eşti între femei, pentru că tu singură ai cunoscut pe Dumnezeu, ca să-ţi mîntuieşti bărbatul tău. Cu adevărat tu singură eşti pe pămînt iubitoare de bărbat. Fericită este cununa ta, că eşti părtaşă cu mucenicii, măcar că nu pătimeşti chinuri". Apoi, luînd-o pe ea, s-a dus.

Mergînd pe cale, el a zis către dînsa: "Cum vom rîndui averea noastră?" Însă ea a zis lui: "Nu pomeni nimic despre cele pămînteşti, domnul meu, ca să nu ţi se întoarcă mintea ta spre dînsele. Singur ia aminte de tine şi te îngrijeşte, ca să-ţi săvîrşeşti nevoinţa la care eşti chemat. Să iasă din mintea ta toate cele lumeşti, stricăcioase şi vătămătoare de suflet şi sîrguieşte-te să vezi şi să cîştigi veşnicile bunătăţi, cele pregătite de Dumnezeu ţie şi sfinţilor acelora cu care ai început a alerga în calea Domnului". Roaba lui Dumnezeu, Natalia, intrînd în temniţă, a căzut la picioarele sfinţilor mucenici şi, sărutînd legăturile lor, le-a văzut trupurile putrezite de răni, încît şi viermii cădeau dintr-însele. Din trupurile lor se rupeau bucăţi din greutatea lanţurilor cu care erau legaţi; deci s-a plecat la dînşii şi le-a şters puroaiele rănilor.

Apoi a trimis degrabă slujnicele sale să aducă pînze curate şi basmale de mult preţ, că bogăţia lor era mare, deoarece amîndoi se născuseră din părinţi bogaţi şi slăviţi. Aducînd acelea, cu mîinile sale lega rănile lor, şi pe cît putea făcea uşurare durerilor sfinţilor, slujindu-le în temniţă şapte zile; pentru că atîta vreme mai era pînă cînd i-au scos pe ei la întrebare. Apoi, venind ziua cercetării lor şi împăratul Maximian şezînd la judecată, a poruncit să-i aducă înaintea sa pe cei legaţi. Atunci îndată slujitorii au alergat la temniţă şi au poruncit ca mucenicii să iasă; dar, văzîndu-i pe ei slabi cu trupurile, din cauza rănilor celor dureroase, şi neputînd să meargă, i-au tîrît cu un lanţ pe toţi cei 23, ca pe nişte trupuri dobitoceşti; iar pe Adrian l-a dus dinapoia lor, legîndu-i mîinile la spate.

Apropiindu-se ei de divan, au înştiinţat pe împărat că i-au adus pe cei legaţi, iar împăratul a zis: "Să se aducă aici toţi împreună, ca să-şi vadă unul altuia chinul; însă cei pregătiţi acum spre chin, să fie aduşi goi, numai părţile lor de jos să fie acoperite". Atunci Comentarisie a zis către împărat: "Acei care au fost

chinuiţi mai înainte, nu mai pot fi aduşi acum la întrebare. Numai Adrian singur să se ducă, pentru că el este nou şi sănătos cu trupul şi poate suferi toate chinurile, iar celorlalţi le-au putrezit trupurile şi oasele lor se văd prin răni. De vor începe iarăşi a-i chinui, atunci îndată vor muri, fără să mai sufere chinurile care li s-au pregătit lor. Noi nu voim ca ei să moară cu moarte scurtă, ca şi cum ar fi greşit puţin, ci să li se mai lase puţină vreme pînă ce se vor însănătoşi, ca astfel trupurile lor să poată să sufere iarăşi chinuri pentru fărădelegile lor".

Atunci împăratul a poruncit ca pe Adrian singur să-l aducă la chin gol, numai părţile de jos să-i fie acoperite. Cînd slujitorii l-au dezbrăcat şi încă şi uneltele de chin i le-a dat în mîinile lui, sfinţii mucenici au zis: "Fericit eşti, Adriane, că te-ai învrednicit a-ţi duce crucea ta şi a urma pe Hristos. Deci, vezi să nu te înfricoşezi şi să te întorci înapoi, că-ţi vei pierde răsplata ta. Păzeşte-te ca diavolul să nu fure comoara ta. Nu te teme de chinurile cele văzute, ci caută spre răsplătirile cele aşteptate; deci, apropie-te cu îndrăzneală şi ruşinează pe chinuitor. Să ştii că nu sînt vrednice pătimirile vremii de acum, faţă de slava care are să se arate întru noi şi pe care aşteptăm să o cîştigăm cu darul Domnului".

Asemenea şi fericita Natalia a zis către dînsul: "Domnul meu, să-ţi adînceşti mintea către Dumnezeu şi de nimic să nu se înfricoşeze inima ta. Osteneala este puţină, iar odihna este fără de sfîrşit. Scurtă este pătimirea, iar slava cea mucenicească este veşnică. Puţin vei suferi durerile şi degrabă cu îngerii te vei bucura. Dacă ai slujit pămîntescului împărat, te-ai luptat pentru puţină leafă şi nu ţi-ai cruţat sănătatea ta, îndrăznind la războaie; iar acum cu multă bărbăţie ţi se cade să suferi toate chinurile şi să mori pentru Împăratul ceresc, cu Care singur ai să împărăţeşti".

Deci, Adrian fiind dus înaintea păgînului chinuitor, împăratul Maximian a căutat spre dînsul şi a zis: "Tot mai petreci în nebunia ta şi voieşti ca rău să te lipseşti de viaţa aceasta?" Adrian a răspuns: "Ţi-am spus că n-am înnebunit, ci mai mult m-am înţelepţit şi sînt gata ca în viaţa aceasta să mor". Dar împăratul i-a zis: "Nu aduci încă jertfă şi nu te închini zeilor, precum eu şi toţi cei cu mine ne închinăm lor şi le aducem jertfe?" Adrian a răspuns: "Nebunule, singur rătăcind, pentru ce şi pe alţii îi aduci în aceeaşi rătăcire?" Dar nu numai pe tine singur te duci la pierzare, ci şi pe tot poporul care te ascultă pe tine, în aceeaşi pierzare îl tragi, sfătuindu-l şi silindu-l să se închine zeilor celor cioplIţi şi fără de suflet şi părăsind pe Dumnezeul cel adevărat, Care a făcut cerul şi pămîntul". Împăratul a zis: "Oare ţi se pare că zeii noştri sînt mici, cînd ei sînt mari?" Adrian a răspuns: "Eu nu-i numesc pe ei nici mici, nici mari, de vreme ce nu sînt nimic".

Atunci chinuitorul, mîniindu-se, a poruncit să-l bată cumplit cu toiege. Cînd a auzit fericita Natalia că au început a-l bate pe bărbatul ei, îndată a spus sfinţilor mucenici, zicînd: "Iată, domnul meu a început a pătimi". Atunci sfinţii îndată s-au întins la rugăciune către Dumnezeu pentru dînsul, ca El să-l întărească în chinuri. Chinuitorul poruncea celor ce-l băteau: "Ziceţi-i lui: Nu huli pe zei". Mucenicul, fiind bătut, zicea către împărat: "Dacă eu sînt chinuit astfel, că hulesc pe zeii care nu sînt zei, apoi ce fel de chinuire vei suferi tu, hulind pe Dumnezeul cel viu şi adevărat?" Împăratul a zis: "Nişte cuvinte ca acestea ai învăţat de la cei amăgitori?" Mucenicul a răspuns: "Pentru ce numeşti amăgitori pe povăţuitorii spre mîntuire şi pe conducătorii spre viaţa veşnică? Voi mai ales sînteţi amăgitori, fiindcă amăgiţi pe oameni spre pierzare". Maximian, mîniindu-se, a poruncit la patru slujitori puternici ca să-l bată cu pari. Adrian, fiind bătut, zicea: "O, chinuitorule, pe cît mai multe chinuri îmi vei afla mie, pe atît îmi vei fi mijlocitor de cununi mai frumoase".

Fericita Natalia spunea sfinţilor mucenici toate cuvintele cîte le zicea împăratul şi cîte răspundea Adrian. Muncitorul a zis: "Măcar acum cruţă-ţi tinereţile tale şi mărturiseşte pe zei. Pentru ce voieşti a muri de bunăvoie aşa, în deşert? Mă jur pe marii zei că mă doare inima foarte mult pentru tine, văzîndu-te că te chinuieşti şi-ţi pierzi frumuseţile tale". Mucenicul a răspuns: "Mă cruţi pe mine, ca să pier cu totul?" Muncitorul a zis: "Mărturiseşte pe zei ca să te miluiască pe tine şi iarăşi te vei rîndui în cinstea ta cea dintîi. Nu ţi se cade ţie să fii asemenea cu aceia care au fost cu tine în legături, căci tu eşti de neam bun, fiu de părinţi cinstiţi; deşi eşti tînăr, eşti vrednic de mare cinste. Dar cei legaţi sînt de neam prost, nebuni şi necunoscători". Mucenicul a răspuns: "Te ştiu pe tine că-mi ştii neamul şi patria, dar, de ai fi ştiut neamul acelor sfinţi şi patria lor cea bogată, pe care ei o aşteaptă, tu mai întîi ai cădea la picioarele lor şi i-

ai ruga să se roage pentru tine, şi cu mîinile tale ai sfărîma zeii cei fără de suflet". Atunci muncitorul, iuţindu-se mai mult, a poruncit celor patru ostaşi puternici, să-l bată pe mucenic peste pîntece. Deci, sfîntul a fost bătut pînă ce i s-a deschis pîntecele şi au început a-i ieşi măruntaiele. Muncitorul, văzînd acest lucru, a poruncit să înceteze de a-l bate.

Fericitul era tînăr cu vîrsta, avînd numai douăzeci şi opt de ani. Împăratul a zis către dînsul: "Vezi cum te cruţ pe tine? Deci, măcar cu cuvîntul cheamă pe zei, că îndată îţi vor fi milostivi; iar eu voi chema pe doctori, ca să-ţi tămăduiesc rănile şi astăzi vei fi cu mine în palatul împărătesc". Mucenicul a răspuns: "Deşi îmi făgăduieşti mie îngrijire de doctori şi cinste în palatul tău, şi îmi spui de zeii tăi că-mi vor fi milostivi, însă eu voiesc ca singuri ei cu gura lor să-mi spună ce voiesc să-mi dea şi ce facere de bine îmi făgăduiesc. Cînd voi auzi din gura lor cuvîntul, atunci le voi aduce lor jertfă şi mă voi închina precum voieşti". Împăratul a zis: "Ei nu pot să vorbească".

Mucenicul a zis: "Dacă nu pot să vorbească, atunci pentru ce să mă închin lor, fiind muţi şi fără suflet?" Împăratul, mîniindu-se şi iuţindu-se, a poruncit să lege iarăşi pe mucenic cu ceilalţi legaţi şi să-l ducă în temniţă, hotărînd ziua în care voia să-i mai scoată încă la întrebare. Ostaşii luînd pe sfinţii mucenici, pe unii i-au tîrît, pe alţii i-au dus în căruţe, fiind foarte slabi de durerile trupeşti şi neputînd să meargă. Astfel a fost dus Sfîntul Adrian în temniţă, care a primit iarăşi pe legaţii lui Hristos.

Fericita Natalia, întărind pe Adrian şi punînd mîna sa pe grumajii lui, îl mîngîia şi îi zicea: "Fericit eşti, domnul meu, că te-ai învrednicit părţii sfinţilor mucenici. Fericit eşti, lumina ochilor mei, că pătimeşti pentru Cel ce a pătimit pentru tine. Iată, te duci să vezi slava Lui şi să fii părtaş aceleia; că cel ce se împărtăşeşte patimilor Lui, va fi părtaş şi slavei Aceluia". Natalia, zicîndu-i aceasta, îi ştergea sîngele şi îşi ungea cu el trupul său, iar sfinţii mucenici se bucurau foarte mult de vitejeasca răbdare a lui Adrian şi, apropiindu-se, îl sărutau, zicîndu-i: "Pace ţie, frate!" Iar cei ce nu puteau să umble de răni, zăcînd aruncaţi, aceia, tîrîndu-se pe pămînt, se apropiau de dînsul ca să-l mîngîie şi toţi ziceau către el: "Bucură-te în Domnul, iubite frate, căci numele tău este scris cu robii cei desăvîrşiţi ai lui Dumnezeu". Sfîntul Adrian a răspuns: "Bucuraţi-vă şi voi, robii lui Hristos, căci osteneala voastră pentru mine este cununa voastră. Rugaţi-vă Domnului pentru mine ca să mă întărească, fiindu-mi trupul foarte slăbit, ca vrăjmaşul diavol să nu poată nimic şi să nu se scoale împotriva mea".

Sfinţii i-au zis: "Nădăjduieşte spre Domnul, că nu te va birui pe tine satana. Pătimirea ta l-a gonit departe, deşi noi la început ne temeam pentru tine, gîndind la neputinţa cea omenească din tine; dar acum ai covîrşit firea cea omenească prin răbdarea cea tare. De acum nu ne mai îndoim de tine şi credem în ajutorul lui Dumnezeu, căci de acum nimic nu va mai spori vrăjmaşul asupra ta; deci, nu te teme, Hristos este cu tine, El este Cel ce biruieşte pe vrăjmaş". Cu Sfînta Natalia erau şi alte femei dreptcredincioase, care slujeau sfinţilor, tămăduindu-le rănile şi legîndu-le cu feşe. Ele îşi împărţeau între ele pe sfinţii mucenici, ca fiecare să facă slujirea celui al său.

Păgînul împărat, înştiinţîndu-se despre aceea că multe femei credincioase merg la temniţă, că fac slujbă celor legaţi şi pun tămăduiri pe rănile lor, a oprit să se mai fac aceasta. El a poruncit să nu lase nici o femeie în temniţă la cei legaţi. De aceea, Sfînta Natalia, văzînd că nu este cu putinţă femeilor să meargă la mucenici, şi-a tuns părul capului şi s-a îmbrăcat în haine bărbăteşti. După săvîrşirea slujbei, şezînd la picioarele lui Adrian, zicea: "Domnul meu, mă rog ţie, adu-ţi aminte de însoţirea noastră, de această zăbovire a mea de faţă în pătimirea ta, şi de dorinţa ta de cununi. Roagă-te Domnului nostru Iisus Hristos, ca, împreună cu tine, să mă ia şi pe mine; şi, precum am fost în această viaţă plină de primejdii şi de păcate, tot aşa să petrecem nedespărţiţi în viaţa cea fericită. Mă rog ţie, domnul meu, cînd vei sta înaintea lui Hristos, mai întîi să-I faci această rugăciune pentru mine; pentru că ştiu că toate cele ce le vei cere de la El, Domnul îţi va da ţie, că iubeşte rugăciunea ta şi este primită cererea ta. Ştii păgînătatea acestor cetăţeni şi împărăteasca lor nedumerire, pentru aceea mă tem ca nu cumva să mă silească pe mine a lua un alt bărbat necurat şi închinător de idoli; şi astfel patul tău se va întina şi se va necinsti sfînta noastră însoţire. Mă rog, păzeşte pe soţia ta, precum învaţă apostolul. Dă-mi plata aceasta a întregii mele înţelepciuni, ca să mă sfîrşesc cu tine".

Astfel grăind ea, s-a sculat şi iarăşi a slujit sfinţilor, hrănindu-i, adăpîndu-i şi curăţind rănile lor, le lega. Înştiinţîndu-se şi celelalte femei binecredincioase, că Natalia slujeşte sfinţilor în chip bărbă-tesc, au făcut şi ele asemenea, adică s-au tuns şi s-au îmbrăcat bărbăteşte şi, intrînd în temniţă, slujeau sfinţilor ca şi mai înainte. Deci, nu i s-a tăinuit nimic păgînului împărat despre ceea ce făceau femeile; căci s-a înştiinţat de aceasta, că legaţii au slăbit cu totul, putrezindu-le rănile şi sînt aproape de moarte. Atunci a poruncit să aducă în temniţă la dînşii o nicovală şi un ciocan de fier, cu care să le sfărîme fluierele şi mîinile, pentru că zicea: "Să nu moară cu moartea de obşte a tuturor oamenilor, ci cu moarte silnică". Aducînd ucigaşii slujitori ai muncitorilor, nicovala şi ciocanul în temniţă şi văzîndu-le Natalia, a cunoscut ce se va face cu ele; deci, i-a întîmpinat, rugîndu-i să înceapă de la Adrian, de teamă ca nu cumva să se înfricoşeze bărbatul ei, văzînd o chinuire aşa de cumplită şi sfîrşitul celorlalţi mucenici.

Ucigaşii au ascultat-o şi s-au apropiat mai întîi de Adrian, iar ea, ridicînd picioarele bărbatului său, le-a întins pe nicovală. Chinuitorii, lovindu-l tare cu ciocanul, i-au sfărîmat fluierele picioarelor. Atunci fericita, fecioară Natalia a zis către mucenic: "Mă rog ţie, domnul meu şi robul lui Hristos, întinde mîna cît mai eşti încă în viaţă, ca s-o sfărîme cu voia ta, pentru ca să fii întocmai cu ceilalţi mucenici, căci ei au pătimit mai mult decît tine". Sfîntul Adrian, întinzînd mîna spre ea, Natalia i-a întins-o spre nicovală, iar ucigaşul, lovind-o cu tărie, i-a rupt-o. Deci, Sfîntul Adrian îndată din acea mare durere şi-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu. Astfel omorînd ucigaşii pe Sfîntul Adrian, au mers cu nicovala şi ciocanul la ceilalţi mucenici, iar ei singuri îşi întindeau picioarele şi mîinile pe nicovală, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, primeşte sufletele noastre!" Astfel, suferind sfărîmarea mădularelor, şi-au dat sufletele în mîinile Domnului.

După aceea, necuratul împărat a poruncit ca trupurile muce-nicilor să le dea focului, zicînd ca nu cumva să vină galileenii, să le ia. Auzind Sfînta Natalia de această poruncă, a aruncat în taină mîna bărbatului ei, ascunzînd-o ca să nu fie aruncată în foc. Slujitorii tiranului, arzînd cuptorul, scoteau trupurile sfinţilor din temniţă şi le duceau la cuptor, iar Sfînta Natalia şi celelalte cinstite şi binecuvîntate femei, sîngele cel ce pica din trupurile muceniceşti îl luau în hainele lor cele de mult preţ, ungîndu-şi trupurile cu el. Hainele acelor slujitori, care erau stropite cu sîngele mucenicilor, le-au cumpărat pentru ele cu aur şi argint. Aruncînd trupurile mu-ceniceşti în cuptor, femeile acelea au strigat cu lacrimi: "Pomeniţi-ne şi pe noi întru odihna voastră". Sfînta Natalia s-a pornit spre gura cuptorului, vrînd să se arunce în foc, ca să fie arsă împreună cu bărbatul său, dar a fost oprită. Deci, îndată au tunat tunete mari, încît toată cetatea s-a cutremurat, s-au făcut fulgere înfricoşate şi s-a vărsat o ploaie mare, de s-au umplut toate locurile cu apă, asemenea şi cuptorul s-a stins, umplîndu-se cu apă. Toată cetatea înota ca într-un potop; iar păgînii slujitori, văzînd frica aceea, au fugit. Alţii, căzînd cu faţa în jos, au murit, pentru că i-au ucis trăsnetele.

Credincioşii bărbaţi ce se întîmplaseră să fie acolo cu Sfînta Natalia şi cu celelalte femei, după fuga chinuitorilor, au luat din cuptor trupurile sfinţilor mucenici întregi şi nevătămate, încît nici de părul lor nu se atinsese focul. Un bărbat oarecare dreptcredincios şi cu femeia sa, căzînd, au început a ruga pe Natalia şi pe ceilalţi, zicînd: "Noi petrecem la un loc ascuns dinaintea cetăţii; deci, nemaiputînd suferi păgînătatea şi vărsările de sînge pe care păgînul împărat le face în cetate, voim acum ca, lăsîndu-ne locul nostru, să ne ducem la Vizantia. Daţi-ne nouă trupurile sfinţilor mucenici, să le punem în corabie, ca să le ducem de aici şi, acolo petrecînd, le vom păzi pînă ce va pieri necuratul chinuitor Maximian. După pierzarea aceluia, iarăşi aici - de ne vom afla printre cei vii -, ne vom întoarce, ca aici să fie cinstite de toţi. Dacă vor rămîne aici, împăratul iar va porunci să le ardă, şi vă veţi face vînzători de trupurile sfinţilor, trupuri pe care Dumnezeu le-a ferit de foc". Cuvintele bărbatului aceluia au plăcut fraţilor care au dus trupurile mucenicilor în corabie; deci, au pornit spre Vizantia, avînd vîntul spre înotare cu bună sporire.

Sfînta Natalia a rămas în casa sa, avînd mîna iubitului ei bărbat, Sfîntul Adrian, pe care, ungînd-o cu mir şi învelind-o cu porfiră, a pus-o la căpătîiul patului său, neştiind nimeni din casă. După cîteva zile, un bărbat cinstit din acea cetate, cu dregătoria tribun, a voit să ia de femeie pe Natalia, pentru că era de neam bun, bogată şi frumoasă la faţă ca o fată tînără. Apropiindu-se de împărat, l-a rugat să-i poruncească să-şi ia în însoţire pe femeia lui Adrian. Împăratul nu l-a oprit, ca să-i fie după cerere. Tribunul îndată a trimis la Natalia nişte femei cinstite ca să-i zică de însoţire. Sfînta Natalia a răspuns femeilor ce veniseră la ea:

"Bucuroasă sînt de vestea aceasta, şi cine mi-ar fi dat mie ca să mă căsătoresc cu un bărbat ca acela, însă vă rog să mă lăsaţi trei zile ca să mă gătesc, pentru că nu m-am aşteptat ca atît de iute să mă ia cineva de soţie". Acestea le grăia fericita Natalia, dar cu mintea se gîndea ca să fugă acolo unde sînt duse trupurile sfinţilor.

Astfel a eliberat pe femeile trimise de tribun. Ea a intrat în cămara unde era mîna Sfîntului Adrian şi, căzînd cu faţa la pămînt, a plîns, zicînd către Domnul: "Doamne, Dumnezeul nostru, Dumnezeul celor scîrbiţi, Cel ce eşti aproape de cei zdrobiţi cu inima, caută spre mine, roaba Ta, şi nu lăsa să se spurce patul mucenicului Tău, Adrian. Nu uita, Stăpîne, pătimirile robului Tău, pe care le-a răbdat pentru numele Tău cel sfînt. Milostive Doamne, adu-ţi aminte de zdrobirea fluierelor lui şi de tăierea mîinilor. Asemenea şi de ale celorlalţi robi ai Tăi, care au răbdat pentru Tine, să nu le fie în zadar pătimirile cele dureroase, ci miluieşte-mă pe mine pentru aceia. Scoate-mă de la împreuna-vieţuire cu vrăjmaşii Tăi, Tu, Care ai izbăvit din foc pe sfinţii Tăi, şi izbăveşte-mă de aşteptarea omului cel necurat".

Rugîndu-se aşa, sfînta a adormit de multă mîhnire şi, dormind uşor, iată în vis i-a stat ei de faţă unul din acei sfinţi muce-nici, zicîndu-i: "Pace ţie, Natalie, roaba lui Hristos! Îndrăzneşte, că nu te-a trecut Dumnezeu cu vederea, nici noi n-am uitat ostenelile tale, pe care le-ai suferit slujindu-ne nouă pe cînd eram în legături, ci, stînd înaintea feţei lui Hristos, L-am rugat pe El să-ţi poruncească să vii degrabă la noi". Fericita Natalia a zis către dînsul: "Spune-mi mie, sfinte mucenice, oare Adrian, stăpînul meu, a stat cu voi înaintea Domnului Hristos?" Mucenicul a răspuns: "El a stat mai înainte de noi înaintea stăpînului. Iar tu, sculîndu-te, nu zăbovi, ci intră în corabie şi mergi la locul acela unde sînt trupurile noastre; pentru că acolo te va cerceta Domnul şi te va aduce la noi". Sfînta Natalia, deşteptîndu-se din somn, îndată a lăsat toate şi, luînd numai mîna Sfîntului Adrian, a ieşit din casă, a mers la malul mării unde a găsit o corabie, ca şi cum o aştepta, şi cu aceea a mers la Vizantia. Intrînd într-însa, a văzut în ea bărbaţi şi femei, toţi fiind creştini, care fugeau de chinuirea păgînului împărat Maximian, şi astfel a preamărit pe Dumnezeu, pornind în cale.

Tribunul, înştiinţîndu-se de plecarea Nataliei, a cerut de la împărat ostaşi în ajutor şi, şezînd în altă corabie, a plecat după dînsa. Plutind el ca la o mie de stadii, s-a ridicat pe mare un vînt puternic, încît a întors corabia tribunului înapoi şi a aruncat-o iarăşi pe acelaşi mal de unde a plecat, nu fără vătămare, pentru că mulţi din cei de pe corabie s-au înecat în valuri. Iar corabia creştinească, în care era Sfînta Natalia, a plutit în calea sa fără primejdie. La miezul nopţii, s-a arătat duhul vrăjmaşului împotriva lor, ca şi cum venea în corabie din partea răsăritului, părînd că are cu sine oameni călători, şi a zis corăbierilor celor creştineşti, ca printr-un glas de cîrmaci: "De unde veniţi şi unde mergeţi?" Aceştia au răspuns: "Venim din Nicomidia şi mergem în Vizantia". Vrăjmaşul le-a zis: "Aţi rătăcit din calea cea dreaptă, întoarceţi corabia spre partea stîngă". Duhul cel necurat, zicînd aceasta, voia să-i amăgească, să-i ducă în rătăcire şi să-i înece. Creştinii, crezînd minciuna şi socotindu-i pe ei că sînt corăbieri de la răsărit, au început a îndrepta pînzele şi corabia spre stînga, dar îndată li s-a arătat Sfîntul Mucenic Adrian, strălucind ca o lumină, şi a strigat cu glas mare, zicînd: "Să mergeţi înainte pe calea pe care aţi început şi să nu ascultaţi glasul duşmanului, care vă meşteşugeşte pierzarea cu vicleşug".

Zicînd aceasta, mucenicul se vedea că merge înaintea corabiei pe apă, iar duhul diavolului s-a stins cu corabia cea închipuită. Fericita Natalia, sculîndu-se, a văzut pe Sfîntul Adrian mergînd înaintea corabiei, şi s-a bucurat foarte mult şi a strigat, zicînd: "Iată, domnul meu!" Atunci îndată sfîntul s-a făcut nevăzut. Vîntul le sufla cu bună sporire, astfel că au ajuns în Vizantia mai înainte de a se lumina de ziuă. Deci, s-au oprit la malul unde era biserica, în care se puseseră trupurile sfinţilor mucenici, şi au ieşit pe uscat cu bucurie. Sfînta Natalia, mergînd la trupurile sfinţilor mucenici, s-a veselit cu duhul; deci, căzînd la dînşii şi sărutîndu-i, vărsa lacrimi de bucurie. Apoi, lipind mîna Sfîntului Adrian de trupul lui şi plecîndu-şi genunchii, s-a rugat mult.

Sculîndu-se după multă rugăciune, a sărutat pe fraţii şi pe surorile care se aflau în acel loc, căci se adunaseră acolo mulţi credincioşi. Aceia au primit-o pe ea cu bucurie şi, ducînd-o în casa cea dinăuntru, au rugat-o să se odihnească puţin, căci o văzuseră pe ea foarte ostenită de acea călătorie pe mare. Ea odihnindu-se, i s-a arătat în vis Sfîntul Mucenic Adrian, zicîndu-i: "Bine ai venit aici, roaba lui Hristos şi

fiica mucenicilor. Vino de acum la odihna cea pregătită ţie de Domnul! Vino şi-ţi primeşte răsplătirea cea cuvenită ţie!" Ea, deşteptîndu-se din vedenia aceea, a spus fraţilor şi surorilor ceea ce a văzut şi a auzit, şi i-a rugat să se roage pentru dînsa. După aceasta, iarăşi i s-au închis ochii şi a adormit. După un ceas, fraţii au mers ca s-o deştepte şi au găsit-o sfîrşită; căci sfîntul ei suflet se dusese la Domnul în odihna cea veşnică.

Astfel, degrabă după săvîrşirea pătimirii sfinţilor mucenici, şi-a sfîrşit şi Sfînta Natalia alergarea sa cea mucenicească, deşi fără de vărsarea sîngelui; pentru că a pătimit mult, slujind sfinţilor mucenici în legături şi privind la pătimirea lor, fugind încă din casa şi din patria sa pentru întreaga înţelepciune. Ea a stat în ceata mucenicilor înaintea lui Hristos, Mîntuitorul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh se cuvine cinstea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Aducerea cinstitei icoane a Preacuratei Fecioare Maria din cetatea Vladimir la Moscova
(26 august)

În zilele binecredinciosului şi marelui domn Vasile Dimitrievici, singurul stăpînitor al Rusiei, şi în vremea Sfîntului mitropolit Ciprian, a fost năvălirea lui Temiraxac, împăratul agarenilor, asupra pămîntului Rusiei. Acela, sculîndu-se cu mare putere de la Răsărit şi prădînd multe împărăţii, a ajuns în părţile Rusiei. Deci, apropiindu-se de hotarele pămîntului, a luat cetatea Eleciul şi a robit pe voievodul Eleciului, şi a ucis o mulţime de creştini, căci era mare urîtor şi cumplit chinuitor al neamului creştinesc. Apoi se mai lăuda că tot pămîntul Rusiei are să-l pustiască, ca să dezrădăcineze creştineasca credinţă; deci, îşi pregătea drumul său spre cetatea Moscova, vrînd să o risipească pe ea. Auzind marele domn Vasilie Dimitrievici acest lucru, şi-a adunat oastea sa şi s-a dus în cetatea Colomni.

De acolo plecînd, a stat la malul rîului Ochi, tăbărînd împotriva vrăjmaşului, iar Temiraxac a stat într-un loc 15 zile. Deci, înştiinţîndu-se marele domn şi toată creştineasca oaste de marea putere a păgînului împărat, care venise cu multe cete, şi auzind despre scopul lui, şi-a ridicat mîinile spre cer împreună cu toţi ostaşii şi se ruga cu lacrimi Domnului şi Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pentru izbăvirea sa de acel agarean fără de Dumnezeu. Ei chemau în ajutor pe cei mai mari plăcuţi ai lui Dumnezeu, pe Sfinţii Ierarhi Petru şi Alexie, pe Cuviosul Serghie şi pe ceilalţi sfinţi făcători de minuni ai Rusiei.

Apoi a trimis în cetatea Moscova, la părintele său cel duhovnicesc şi la Preasfinţitul mitropolit Ciprian, ca să poruncească poporului să facă post şi rugăciune. După aceea să trimită în cetatea Vladimirului, ca să ia de acolo icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi să o aducă în Moscova, pentru apărarea împărăteştei cetăţi a Rusiei. Deci, Ciprian, mai înainte de acea poruncă, se gîndea ca să aducă acea cinstită icoană; deci, cînd i-a venit poruncă de la voievod, atunci a mulţumit lui Dumnezeu că tot acelaşi gînd a pus şi-n inima marelui domn. El avea acea împreună glăsuire a lui cu al său gînd, ca pe o adeverire de bunăvoinţă a lui Dumnezeu, ca minunata icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu să se mute la dînşii. Deci, din duhovnicească rînduială, acei bărbaţi îndată au trimis la Vladimir după acea cinstită icoană. Apoi mitropolitul Ciprian, adunînd toată duhovniceasca rînduială şi mulţime de popor, se ruga soborniceşte pentru biruinţă asupra vrăjmaşului. El le-a poruncit tuturor să postească la rugăciune, pînă şi el singur nu se depărta de la biserică, făcînd slujbă şi rugîndu-se ziua şi noaptea cu vărsare de lacrimi pentru marele voievod, pentru oastea lui, cum şi pentru toţi pravoslavnicii creştini.

Deci, cînd cinstita icoană a pornit de la Vladimir şi se apropia de cetatea Moscovei, în 15 zile ale lunii august, la praznicul Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a ieşit întru întîmpinarea ei Preasfinţitul Mitropolit cu tot soborul duhovniceştei rînduieli, împreună cu mult popor; şi, văzînd sfînta icoană, au căzut la pămînt şi s-au închinat ei, ca singurei Preasfintei Născă-toare de Dumnezeu, care venise la dînşii, şi primind-o cu negrăită bucurie, vărsau multe lacrimi privind spre dînsa şi rugîndu-se ca să se izbăvească de năvălirea agarenilor. Însă nu le-a fost în deşert rugăciunea lor, pentru că chiar în

aceeaşi zi în care preacinstita icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu a fost adusă în Moscova, Temiraxac, păgînul împărat al agarenilor, îngrozindu-se de o înfricoşată vedenie pe care a văzut-o în vis, s-a tulburat şi a fugit înapoi cu toată puterea sa, nefiind gonit de nimeni.

Vedenia aceea a fost astfel: vedea înaintea sa un munte preaînalt, pe al cărui vîrf mergeau împotriva lui arhiereii şi aceia avînd toiege în mînă îl îngrozeau pe el; iar deasupra arhiereilor a văzut în văzduh o strălucire neobişnuită şi stînd în mijloc o împărăteasă într-o slavă negrăită, îmbrăcată în haină de profiră, cu raze în chip de fulger şi strălucitoare mai mult decît soarele; iar împrejurul ei era mulţime nenumărată de ostaşi înarmaţi care îi slujeau ei şi pregătindu-se ca de război, iar împărăteasa avea mîinile în sus, ca o rugătoare. Apoi a văzut-o pe ea ameninţîndu-l cu groază, ca să se ducă din hotarele pămîntului Rusiei, ca şi cum poruncea ostaşilor săi să pornească contra lui. De acea înfricoşată vedenie s-a cutremurat Temiraxac, a sărit înspăimîntat din pat şi a răcnit: "O, vai mie, ce este această vedenie înfricoşată?" Şi tremurînd, se temea suspinînd şi era ca într-o nepricepere; iar după un ceas venindu-şi în fire, a chemat pe domni şi pe voievozi şi a început a le spune lor ceea ce văzuse, tremurînd încă de frică.

Aceia, auzind cele ce li se spunea şi văzînd pe împăratul lor tremurînd, asemenea s-au înspăimîntat şi nepricepîndu-se, ziceau: "Ce să fie aceasta?" Unii ziceau: "Împărăteasa care s-a văzut, este Maica lui Iisus Hristos, Domnul creştinilor, şi se cunoaşte că voieşte să apere pe creştini, pentru că dînsa le este lor ajutătoare şi purtă-toare de griji". Temiraxac a zis: "Dacă creştinii au o ajutătoare ca aceea, apoi în deşert ne-am pornit asupra lor, şi fără de spor ne ostenim, căci măcar pe unul din cei ce stau dinaintea ei, de l-ar trimite asupra noastră, pe toţi ne va birui şi nici loc nu vom putea găsi încotro să fugim". Astfel plîngîndu-se acel împărat păgîn, s-a întors înapoi cu toată puterea agarenească, fugind cu ruşine. Aceasta fiindcă li se părea agarenilor că multe cete de ostaşi din pămîntul Rusiei vin în urma lor şi pentru aceea fiind cuprinşi de frică mare, unul pe altul se călcau, aruncîndu-şi armele, prăzile şi dobînzile lor. Astfel le-a fost acelor dreptcredincioşi biruinţa asupra vrăjmaşilor, fără de război şi fără vărsare de sînge, cu rugăciunile Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu.

Acea năvălire a lui Temiraxac cu agarenii şi minunata lui gonire din pămîntul Rusiei s-a întîmplat în anul de la facerea lumii 6903 (sau 1395 de la Hr.) şi din vremea aceea, în împărăteasca cetate Moscova s-a aşezat praznicul întîmpinării icoanei Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, care se numeşte Vladimirsca, întru neuitata şi mulţumitoarea pomenire a minunatei izbăvitoare de agareni. Această izbăvire s-a făcut prin apărarea sfintei ei icoane, căreia cu Cel născut dintr-însa, lui Hristos Dumnezeu totdeauna de la noi să-I fie cinstea, mulţumire şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Părintele nostru Pimen cel Mare
(27 august)

Cuviosul Pimen era de neam egiptean. El, luînd pe cei şapte fraţi ai lui, s-a dus în una din mînăstirile vieţuitorilor din pustia Egiptului şi s-a făcut monah împreună cu dînşii. După cîţiva ani, maica lor văduvă, pornindu-se din firească dragoste către fiii săi, s-a dus la dînşii, voind să-i vadă; dar nu s-a învrednicit de vederea feţei lor. Ducîndu-se ea la biserică, aştepta venirea lor; dar cînd ei au venit la biserică şi ea li s-a arătat lor, atunci ei au fugit înapoi şi, intrînd în chilie, au încuiat uşa. Apropiindu-se ea de uşă, a început a bate şi a-i striga de afară, plîngînd cu umilinţă. Dar ei nu i-au deschis, nici nu i-au răspuns. Femeia plîngînd mult la uşa chiliei lor, a auzit-o părintele Anuvie, fratele lor cel mai mare, şi, intrînd la dînşii pe altă uşă, a zis către Pimen: "Ce să facem cu bătrîna aceasta care plînge şi nu se duce de aici?"

Pimen, sculîndu-se şi apropiindu-se de uşă, a zis: "Bătrîno, pentru ce plîngi?" Ea, auzindu-i glasul şi nevăzîndu-l, fiind uşa închisă, a zis: "Voiesc să vă văd, fiii mei. Nu sînt eu maica voastră? Nu v-am aplecat la pieptul meu şi v-am hrănit? Acum, fiind la bătrîneţile cele de pe urmă, m-am tulburat mai mult auzind glasul tău şi neputînd să te văd, deci aş voi să vă văd, mai înainte de a mă sfîrşi". Pimen i-a zis: "Aici voieşti să ne vezi, sau în veacul ce va să fie?" Ea a zis: "O, fiilor, dacă aici nu vă voi vedea oare

acolo vă voi vedea?" Pimen a zis: "Dacă vei răbda cu mărime de suflet să nu ne vezi aici, acolo cu adevărat ne vei vedea, că aşa nădăjduim noi spre iubirea de oameni a lui Dumnezeu". Ea, auzind cele grăite, a zis: "Dacă, cu adevărat, vă voi vedea acolo, atunci nu voiesc să vă mai văd aici!" Deci, ea a plecat cu bună nădejde, bucurîndu-se şi voind ca mai bine să-i vadă în viaţa ce va să fie, decît în această viaţă vremelnică.

Fericitul Pimen, petrecîndu-şi zilele şi anii în pustniceştile nevoinţe şi stăruind neîncetat în rugăciuni, sporea în faptele mona-hiceşti cele bune şi se întărea cu ajutorul lui Dumnezeu asupra nevăzutului potrivnic; iar trupul, care se lupta asupra duhului, îl omora şi îl obosea prin multe osteneli ca pe un rob. Deci, supunîndu-l duhului în slujbă, s-a suit la vîrful nepătimirii şi a fost mare între părinţii pustnici, ca cel desăvîrşit în fapte bune.

Într-o vreme oarecare, mai-marele acelei ţări a voit să-l vadă pe părintele Pimen. Deci, a trimis la dînsul un vestitor, rugîndu-l să nu-l oprească de a veni la dînsul. Stareţul s-a mîhnit foarte mult, şi se gîndea în sine şi zicea: "Dacă aceştia vor începe a veni la mine şi a mă cinsti, apoi vor începe a veni la mine şi mulţi oameni din popor, care mă vor supăra, îmi vor strica liniştea şi mă vor lipsi de darul smereniei, pe care cu multă osteneală l-am cîştigat din tinereţe prin dumnezeiescul ajutor; deci, voi cădea în cursa mîndriei".

Gîndind el în sine aşa, n-a voit să-l vadă pe mai-marele acelei ţări, şi l-a rugat prin acelaşi vestitor să nu vină la el, că nu poate să-l vadă, mai ales că se va duce din locul acela. Acel stăpînitor s-a mîhnit de un răspuns ca acesta şi a zis: "Pentru păcatele mele nu m-am învrednicit a vedea pe omul lui Dumnezeu!" Deci, dorind el foarte mult ca, prin orice întîmplare, să vadă pe sfîntul stareţ, a aflat un meşteşug ca acesta. A prins pe fiul surorii stareţului şi l-a închis în temniţă, ca şi cum ar fi făcut o faptă rea, nădăjduind că stareţul va mijloci către dînsul pentru nepotul său, şi aşa îl va vedea. El a zis către slugile sale: "Dacă va veni părintele Pimen, îndată voi elibera pe tînăr; iar dacă nu va veni, atunci nu voi lăsa nepedepsit pe cel ce a greşit, pentru că greşeala lui este mare".

Auzind aceasta maica tînărului, sora lui Pimen, a alergat degrabă în pustie la fratele său şi, ajungînd la sihăstreasca lui chilie, a început să bată în uşă şi să-l roage cu multă tînguire ca să se ducă la stăpînitorul acelei ţări, să-l roage să-l elibereze pe fiul ei, că el a făgăduit că, dacă se va duce la el, va lăsa liber pe cel legat. Sfîntul stareţ nu i-a deschis uşa, nici nu i-a răspuns. Sora sa, bătînd mult cu rugăminte şi cu lacrimi şi văzîndu-se neauzită, a început a defăima şi a-l ocărî, zicîndu-i: "Nemilostivule, neîndu-rătorule, împietritule, nedumnezeiescule şi răule cu obiceiul, cum nu te înduplecă spre milă tînguirea mea cea cu atîtea lacrimi, că fiul meu, pe care singur îl am, este în primejdie de moarte?" Stareţul a trimis pe un ucenic să-i zică: "Du-te de aici, că Pimen nu are copii şi nu-l doare pentru aceea". Sora sa s-a întors cu amar, tînguindu-se şi defăimînd pe fratele său.

Stăpînitorul acelei ţări, auzind de aceasta, a zis către prietenii săi: "Spuneţi stareţului, ca măcar o scrisoare de rugăminte să scrie către mine, şi voi elibera pe nepotul său!" Pentru aceea mulţi au sfătuit pe sfînt să scrie acelui stăpînitor. Deci, stareţul a scris astfel: "Poruncească stăpînirea ta să cerceteze bine pricina tînărului cel greşit, şi de se va afla ceva într-însul vrednic de moarte, să moară, ca, prin pedeapsa cea vremelnică, să scape de chinurile cele veşnice; iar de nu se va afla vinovat de moarte cel greşit, atunci, nepedepsindu-l, să-l eliberezi!" Mai-marele acelei ţări, citind scrisoarea stareţului, s-a minunat de mărimea de suflet cea îmbunătăţită şi de socoteala acelui bărbat; şi, cunoscîndu-l că este adevărat plăcut al lui Dumnezeu, îndată a eliberat pe tînărul acela.

Au venit odată nişte eretici la Avva Pimen şi au început a grăi de rău pe arhiepiscopul Alexandriei, cum că de la preoţi are hirotonia. Iar bătrînul, tăcînd, l-a chemat pe ucenicul său şi i-a zis: "Pune masa şi fă-i să mănînce şi-i trimite cu pace".

Cuviosul Pimen, fugind de slava cea deşartă şi de cinstea omenească, s-a dus aiurea. El a umblat prin diferite locuri mulţi ani. Apoi, sălăşluindu-se iar în pustia Egiptului, a petrecut într-însa pînă la bătrîneţe, prin osteneli pustniceşti plăcute lui Dumnezeu, fiind părinte la mulţi monahi.

Deci cuviosul, învăţînd pe ucenici despre smerita cugetare, după cum şi singur era smerit cugetător, le-a adus lor spre pildă o povestire despre un stareţ oarecare - poate chiar despre el însuşi -, zicînd: "Un monah egiptean, nu demult, petrecea la un loc liniştit aproape de Constantinopol, avînd şi o chiliuţă mică. S-a întîmplat de a trecut pe acolo dreptcredinciosul împărat Teodosie cel Tînăr, care, înştiinţîndu-se că acolo petrece un monah, a lăsat pe toţi care erau cu dînsul şi, schimbîndu-se ca unul din ostaşii săi cei simpli, s-a dus la chilia stareţului şi a bătut la uşă.

Monahul, deschizîndu-i uşa, nu l-a cunoscut că este împărat, şi l-a primit ca pe un ostaş simplu. După facerea rugăciunii a stat, iar împăratul a început a-l întreba: "Părinte, cum petrec părinţii care sînt în Egipt?" Monahul a zis: "Toţi se roagă pentru mîntu-irea voastră". Atunci împăratul, privind prin odaia stareţului, nu a văzut nimic, decît numai o coşniţă spînzurată la perete şi într-însa puţină pîine uscată şi a zis către stareţ: "Părinte, dă-mi binecu-vîntare ca să gust puţin". Atunci stareţul sîrguindu-se îndată, a turnat apă şi sare în blidişor, apoi, punînd nişte bucăţi de pîine uscată, au mîncat împreună, apoi i-a adus împăratului să bea un pahar cu apă.

După aceasta, împăratul i-a zis lui: "Oare ştii cine sînt eu?" Atunci i-a grăit lui: "Eu sînt împăratul Teodosie". Auzind aceasta, stareţul îndată i s-a închinat lui. Iar împăratul a zis către dînsul: "Fericiţi sînteţi voi, monahii, fiind liberi de grijile tulburătoare ale lumii acesteia; deci, avînd viaţă fără de gîlceavă, vă îngrijiţi numai de mîntuirea sufletelor voastre, cum să cîştigaţi viaţa cea veşnică şi cereştile bunătăţi. Cu adevărat îţi spun ţie, că eu în împărăţie m-am născut şi acum sînt împărat, dar niciodată n-am mîncat pîine cu aşa dulceaţă, şi nici nu am băut apă, precum am mîncat şi am băut astăzi!"

Stareţul i-a zis lui: "De vreme ce noi, monahii, toate mîncăru-rile noastre le facem cu rugăciune şi cu binecuvîntare, de aceea, chiar proaste de sînt ele, se prefac totuşi în hrană dulce; iar în casele voastre, toată osteneala mîncărurilor făcîndu-se fără rugă-ciune, cu multă gîlceavă şi cu vorbe deşarte, de aceea bucatele voastre nu primesc îndulcitoarea binecuvîntare". Apoi împăratul, sărutînd pe stareţ, s-a dus. El a început de atunci a cinsti foarte mult pe monahul acela; iar stareţul, temîndu-se de înălţarea cea pierzătoare şi de mîndrie, ca nu cumva pentru cinstea omenească să-şi piardă smerenia sa şi să se lipsească de darul lui Dumnezeu, s-a sculat de acolo, a fugit şi s-a dus iarăşi în Egipt.

Sfîntul Pimen, spunînd ucenicilor săi o povestire ca aceasta, îi povăţuia la smerenie şi la abaterea de la cele deşarte, de la laude şi de la cinstiri, care nu aduc folos monahilor, ci numai pagubă. Îi mai învăţa încă pe ei şi celelalte fapte bune. Deci, învăţătura lui era lucrătoare şi putea pe toţi să-i povăţuiască spre mîntuire. Că, precum viaţa lui cea asemenea cu îngerii era chip al faptei bune, tot asemenea şi cuvîntul lui era la toţi de folos. La el veneau nu numai noii începători, ci şi cei ce îmbătrîniseră în călugărie; şi, întrebîndu-l despre folos, primeau de la dînsul răspunsuri înţelep-ţite de Dumnezeu, spre zidirea sufletelor lor. Ei le scriau pe ele în cărţile părinţilor, dintre care unele se povestesc şi aici.

Un frate l-a întrebat pe Avva Pimen, zicînd: "Cum se cuvine să stăm în chilie?" I-a răspuns lui: "A şedea în chilie, cea la arătare este: rucodelia (lucrul mîinilor), a mînca o dată în zi, a tăcea şi a citi. Iar în ascuns a spori în chilie, aşa este: a purta prihănirea de sine în tot locul, oriunde vei merge, a nu te lenevi de ceasul slujbelor bisericeşti şi de cele ascunse. iar de se va întîmpla în vreo vreme a şedea fără rucodelie, intrînd la slujbă, fără tulburare să săvîrşeşti pravila, iar sfîrşitul acestora, tovărăşie bună cîştigă şi te depărtează de cea rea; căci omul care îşi păzeşte rînduiala sa, nu se tulbură".

Odată, un frate i-a spus Avvei Pimen, zicînd: "De voi vedea vreun frate, despre care am auzit vreo greşeală, nu vreau să-l bag pe el în chilia mea; iar de voi vedea vreunul bun, mă bucur împreună cu el". I-a zis lui bătrînul: "De faci fratelui celui bun puţin bine, îndoit fă cu celălalt, că acela este cel neputincios. Căci era cineva într-o obşte, anume Timotei, şi auzind egumenul veste de un frate pentru o ispită, l-a întrebat pe Timotei de el. Iar acesta spunîndu-i despre ispita fratelui, egumenul l-a sfătuit să-l scoată afară din obşte.

Deci, după ce l-a scos, s-a pus ispita fratelui asupra lui Timotei, pînă ce s-a primejduit. Şi plîngea Timotei înaintea lui Dumnezeu, zicînd: "Am greşit, Doamne, iartă-mă!" Şi i-a venit lui glas, zicînd:

"Timotei, să nu socoteşti că această ispită ţi-am făcut ţie pentru altceva, decît numai că ai trecut cu vederea pe fratele tău în vremea ispitei lui"".

Apoi fratele l-a întrebat: "Dar dacă voi vedea greşeala fratelui meu, oare mi se cade mie să-l acopăr pe el?" Iar el i-a zis lui: "De vom acoperi greşelile fratelui şi Dumnezeu le va acoperi pe ale noastre; şi oricînd o arătăm pe a fratelui şi Dumnezeu o arată pe a noastră".

Trecea odată Părintele Pimen cu Avva Anuv prin părţile Diolchiei. Şi venind împrejurul mormitelor, au văzut o femeie cumplit rupîndu-se şi plîngînd cu amar. Şi stînd, luă aminte la dînsa şi păşind puţin mai înainte, s-au întîlnit cu unul şi l-a întrebat pe el Avva Pimen, zicînd: "Ce are femeia aceasta, căci cu amar plînge?" Şi i-a zis lui: "A murit bărbatul ei şi fiul şi fratele". Şi răspunzînd Avva Pimen a zis către Avva Anuv: "Îţi zic ţie, că omul de nu va omorî toate voile trupului şi nu va agonisi plînsul, acesta nu poate să se facă călugăr. Că toată viaţa lui şi mintea la plîns este".

Întîmplatu-s-au unii din părinţi de au venit în casa unui iubitor de Hristos, între care era şi Avva Pimen. Şi cînd mîncau ei, s-a pus înaintea lor carne şi au mîncat toţi, afară de Avva Pimen. Şi se mirau bătrînii că nu mînca, ştiind ei dreapta lui socoteală. Iar după ce s-au sculat de la masă, i-au zis lui: "Tu eşti Pimen şi aşa ai făcut?" Le-a răspuns lor bătrînul: "Iertaţi-mă, părinţilor, voi aţi mîncat carne şi nimeni nu s-a smintit; iar eu de aş fi mîncat, fiindcă mulţi fraţi vin aproape de mine, erau să se vatăme, zicînd: "Pimen a mîncat carne şi noi să nu mîncăm?"" Şi s-au minunat de socoteala lui cea dreaptă.

Un frate a zis către părintele Pimen: "Părinte, mă tulbur şi voiesc să mă duc de aici". Stareţul a zis: "Pentru ce pricină voieşti să te duci?" Fratele a zis: "Aud cuvinte nefolositoare de la un frate care vieţuieşte aici şi mă smintesc". Stareţul a zis: "Nu sînt adevărate cele ce ai auzit". Fratele a zis: "Cu adevărat, părinte, sînt adevărate, că cel ce mi-a spus mie este credincios". Stareţul a răspuns: "Nu este credincios cel ce ţi-a spus ţie, că de ţi-ar fi fost credincios, nu ţi-ar fi spus ţie unele ca acestea, iar tu singur, nevăzînd, să nu crezi niciodată cuvintele cele auzite; că nici Dumnezeu, auzind strigarea Sodomei, n-a crezut pînă ce singur S-a pogorît ca să vadă cu ochii Săi. *Strigarea Sodomei şi Gomorei şi greşelile lor s-au înmulţit la Mine mai mult; deci, mă voi pogorî ca să văd de este după strigarea lor*". Fratele a zis: "Părinte, eu cu ochii mei l-am văzut pe el greşind".

Acestea auzindu-le stareţul, a căutat spre pămînt şi a luat de jos un pai mic şi a zis fratelui: "Ce este acesta?" Fratele a zis: "Acesta este un pai". Atunci stareţul, căutînd spre înălţimea casei şi arătînd spre bîrna pe care era rezemat acoperişul, a zis: "Dar aceasta ce este?" Fratele a răspuns: "Aceasta este bîrna". Şi a zis stareţul către frate: "Pune întru inima ta, că păcatele tale sînt ca bîrna aceea, iar greşeala fratelui de care grăieşti este ca paiul acesta, şi nu vei mai avea tulburare".

Aceste cuvinte ale Sfîntului Pimen auzindu-le părintele Sisoe, care se întîmplase atunci şi dînsul acolo, s-a minunat şi a zis către dînsul: "Cum te voi ferici pe tine, părinte Pimene! Cu adevărat, ca nişte pietre de mult preţ sînt cuvintele tale, pline de har şi de slavă". Atunci părintele Pimen a grăit iarăşi: "Scris este că cele ce le-au văzut ochii tăi, pe acelea să le mărturiseşti; iar eu grăiesc vouă: chiar şi cu ochii de veţi vedea, să nu credeţi îndată". Apoi a spus o întîmplare ca aceasta:

"Un frate oarecare a fost batjocorit de diavol printr-o nălucire ca aceasta: vedea pe un oarecare frate făcînd păcat cu o femeie şi se tulbura cu gîndul, luptîndu-se cu patima poftei; deci, ducîndu-se, i-a lovit pe ei cu piciorul său, zicîndu-le: "Lăsaţi-vă de acum! Pînă cînd greşiţi?" Cînd, iată că află snop de grîu, iar nu oameni. Pentru aceasta vă grăiesc vouă, ca nu îndată să credeţi, chiar şi cu ochii de aţi vedea".

Au întrebat unii din părinţi pe Avva Pimen, zicînd: "De vom vedea vreun frate păcătuind, voieşti să-l mustrăm?" Le-a zis lor bătrînul: "Eu cu adevărat, de voi avea trebuinţă să trec pe acolo şi-l voi vedea păcătuind, trec pe lîngă dînsul şi nu-l mustru".

Părintele Anuvie i-a zis lui: "Ce ai putea zice lui Dumnezeu, dacă ai vedea pe cel ce greşeşte şi nu l-ai mustra pe el?" Pimen a răspuns: "Aş zice lui Dumnezeu: Doamne, Tu ai poruncit: *Scoate mai întîi bîrna din ochiul tău, şi atunci vei vedea să scoţi şi paiul din ochiul fratelui*. Deci, am păzit cuvîntul Tău".

Au venit unii din bătrîni la Avva Pimen şi i-au zis: "De vom vedea pe fraţi că dormitează în biserică, voieşti să-i îmboldim ca să fie treji la priveghere?" Iar el le-a zis lor: "Eu cu adevărat, de voi vedea pe fratele că dormitează, pun capul lui pe genunchii mei şi-l odihnesc".

A întrebat un frate pe Avva Pimen, zicînd: "Mă văd pe mine că oriunde mă duc, aflu sprijin". I-a zis lui bătrînul: "Şi cei ce ţin în mînă sabie, au pe Dumnezeu, Care îi miluieşte pe ei în această vreme. Deci de vom fi treji, face cu noi mila Sa".

Altul l-a întrebat: "Ce voi face ispitelor acestora ce mă tulbură?" I-a zis lui bătrînul: "Să plîngem înaintea bunătăţii lui Dumnezeu cu toată osteneala noastră, pînă ce va face cu noi mila Sa!"

Zis-a Avva Pimen: "Mulţi din părinţii noştri s-au făcut viteji la nevoinţă, însă limpezimea cugetelor prin rugăciune, unul cîte unul". Apoi a zis: "Dacă omul se va prihăni (învinui) pe sine, rabdă pretutindeni".

Zis-a iarăşi: "Unde inima ta nu are vestire, nu lua aminte".

Zis-a iarăşi: "De te vei socoti pe tine de nimic, vei avea odihnă, ori în ce loc te vei afla".

Zis-a iarăşi: "Voia, odihna şi obişnuinţa acestora surpă pe om".

Zis-a iarăşi: "De vei tăcea, vei avea odihnă în tot locul unde vei locui".

Zis-a iarăşi: "Nu este călugăr cîrtitor, nu este călugăr cel ce răsplăteşte răul cu rău, nu este călugăr mînios".

Un frate iarăşi a întrebat pe părintele Pimen, zicînd: "Părin-te, am făcut un păcat greu şi voiesc ca trei ani să petrec în pocăinţă". Stareţul a răspuns: "Este mult!" Fratele a zis: "Atunci porunceşte ca să mă pocăiesc un an". Stareţul iarăşi a răspuns: "Este mult!" Auzind aceasta, ceilalţi fraţi au zis: "Apoi pînă la patruzeci de zile se cuvine a petrece în pocăinţă?" Iar stareţul iarăşi a răspuns: "Este mult!" Şi a adăugat: "Eu socotesc că de se va pocăi omul din toată inima şi de va pune gînd tare, ca de acum să nu se mai întoarcă la păcat, apoi în trei zile îi primeşte Dumnezeu pocăinţa lui! Toate cele peste măsură sînt ale dracilor".

Alt frate a întrebat pe Cuviosul Pimen, zicînd: "Cum se cuvine să petreacă omul?" Stareţul a răspuns: "Vedem pe Daniil că nu s-a aflat asupra lui clevetire, decît numai în slujbele Domnului Dumnezeului lui petrecînd". Sfîntul a arătat cu aceste cuvinte, că aşa se cade omului să vieţuiască, adică toată viaţa lui să nu fie altceva decît numai slujire către Domnul Dumnezeu.

Altul l-a întrebat: "Cum aş putea să mă păzesc de vicleşugu-rile vrăjmaşilor?" Părintele a răspuns: "Cînd căldarea are foc dedesubt şi arde, nu îndrăznesc muştele sau alte vieţuitoare să se atingă de dînsa; iar cînd se răceşte, atunci şi muştele şed pe dînsa, şi tîrîtoarele cad înăuntru. Aşa şi monahul care se sileşte cu osîrdie la lucrurile cele duhovniceşti, vrăjmaşul nu îndrăzneşte a se apropia şi a-l supăra; iar cei ce petrec în nebăgare de seamă şi în lenevire, vrăjmaşul se apropie cu înlesnire de ei şi-i supără precum voieşte".

Au întrebat oarecare părinţi pe Avva Pimen: "Cine este cel ce zice: *Părtaş sînt eu tuturor ce se tem de Tine?*" Şi a zis bătrînul: "Duhul Sfînt este care zice".

Zis-a Avva Pimen: "De vei vedea cîteva lucruri şi vei auzi cuvinte, să nu le povesteşti aproapelui tău, căci este surpare de război".

Un frate a venit la Avva Pimen şi i-a zis lui: "Semăn ţărîna mea şi fac dintr-însa milostenie". I-a zis lui bătrînul: "bine faci!" Şi s-a dus cu osîrdie şi a sporit milostenia. Şi a auzit Avva Anuv cuvîntul şi i-a zis lui Avva Pimen: "Nu te temi de Dumnezeu, aşa grăind fratelui?" Şi a tăcut bătrînul. După două zile a trimis Avva Pimen la fratele şi i-a zis lui, auzind şi Avva Anuv: "Ce mi-ai zis alaltăieri, că mintea mea era aiurea?" Şi a zis lui fratele: "Am zis că semăn ţărîna mea şi fac dintr-însa milostenie". Şi a zis Avva Pimen: "Am gîndit că pentru fratele tău cel mirean ai grăit; iar dacă tu eşti cel ce faci lucrul acesta, nu este lucru călugăresc". Iar el auzind, s-a mîhnit, zicînd: "Alt lucru nu ştiu, decît acesta şi nu pot ca să nu semăn ţărîna mea".

Deci, după ce s-a dus, i-a făcut lui metanie Avva Anuv, zicînd: "Iartă-mă!" Şi a zis Avva Pimen: "Şi eu de la început ştiam că nu este lucru călugăresc, dar după socoteala lui am grăit şi m-am străduit spre sporirea dragostei, iar acum s-a dus mîhnit şi tot la fel face".

Altul l-a întrebat despre gîndurile cele rele care năvălesc asupra lui, cum ar putea să scape de dînsele. Sfîntul a grăit: "Lucrul acesta este asemenea unui bărbat care are foc în stînga şi un vas cu apă în dreapta, şi, de se arde de foc, ia apă din vas şi-l stinge. Focul închipuie gîndurile cele rele pe care vrăjmaşul le aruncă în inima omului, ca nişte scîntei în casă, ca să se aprindă de pofta păcatelor; iar apa este ca să se arunce la rugăciune către Dumnezeu".

Părintele Anuv l-a întrebat iar despre gîndurile cele rele care ies din inimă şi despre poftele cele deşarte. Stareţul i-a răspuns din Sfînta Scriptură: "Oare se preamăreşte securea fără de cel ce taie cu ea? Sau se înalţă fierăstrăul fără cel care îl trage? Drept aceea şi tu să nu le întinzi gîndurilor celor rele spre ajutor mîinile învoirii tale, nici te îndulci cu ele şi rămîn nelucrătoare".

Un frate a mers la Avva Pimen şi şezînd cîţiva împreună, au lăudat un frate, că este urîtor de rele. Zis-a Avva Pimen celui ce a vorbit: "Şi ce este urîciunea de rele?" Şi s-a uimit fratele şi nu a găsit ce să răspundă şi, sculîndu-se, a cerut iertare de la bătrînul, zicînd: "Spune-mi, ce este urîciunea de rele?" A zis bătrînul: "Urîciunea de rele aceasta este: Să urască cineva păcatele sale şi pe aproapele său să-l îndrepte".

A zis iarăşi: "Omul care învaţă, dar nu face cele ce învaţă, este asemenea cu fîntîna; că pe mulţi îi adapă şi-i spală, iar pe sine nu se poate curăţi, ci de toată întinăciunea este plină şi toată necurăţenia într-însa se află".

Părintele Iosif a întrebat pe părintele Pimen despre post, zicînd: "Cum se cade să posteşti?" Stareţul a răspuns: "Eu voiesc ca din toate să mănînc puţin şi să nu mă satur". I-a zis Avva Iosif: "Cînd erai mai tînăr, nu posteai din două în două zile, avvo?" Şi a zis bătrînul: "Am postit cu adevărat şi trei şi patru zile şi o săptămînă; dar, cercetînd toate acestea, părinţii cei mari au aflat că în fiecare zi este bine să mîncăm cîte puţin; şi ne-au dat nouă calea împărătească, că este mai uşoară şi mai lesnicioasă, ca mintea să nu se înalţe".

Povestit-au unii lui Avva Pimen, despre un călugăr, că nu bea vin. Şi le-a zis lor: "Vinul nu este al călugărilor".

Un egumen de la o mînăstire mare a întrebat pe părintele Pimen, zicînd: "Cum pot să cîştig umilinţă?" Stareţul a răspuns: "Cum se poate să fie umilinţă în inima aceea în care sînt putinele de brînză, vase de unt şi multe alte griji pentru cele dinafară".

Apoi l-a întrebat pe avva pentru trîndăvie. Şi i-a zis lui bătrînul: "Trîndăvia stă peste tot începutul şi nu este patimă mai rea decît dînsa, iar de o va cunoaşte omul că aceasta este, se odihneşte".

Un frate iarăşi a întrebat pe părintele Pimen, zicînd: "Ce este a se mînia cineva în zadar pe fratele său?" Şi a zis: "Orice nedreptate îţi va face fratele tău şi tu te vei mînia pe el, în zadar te mînii. Chiar de îţi va scoate ochiul tău cel drept şi îţi va tăia mîna ta cea dreaptă şi te vei mînia pe el, în zadar te mînii. iar de te desparte de Dumnezeu, atunci să te mînii tare".

Altul a întrebat pe stareţ: "Este bine oare a grăi sau a tăcea?" Stareţul a răspuns: "Cel ce grăieşte pentru Dumnezeu, face bine; şi cel ce tace pentru Dumnezeu, asemenea face bine".

Un frate l-a întrebat pe Avva Pimen: "Ce voi face?" I-a zis Avva Pimen: "Scris este: *Fărădelegea mea voi vesti şi mă voi îngriji pentru păcatul meu*". "Deci ce voi face?" Şi i-a răspuns bătrînul: "Cînd Dumnezeu ne va cerceta, de ce trebuie să ne temem?" Şi i-a zis lui fratele: "De păcatele noastre". Deci i-a zis bătrînul: "Să intrăm dar în chilia noastră şi Domnul ne va ajuta nouă în toate".

Dar răspunsurile lui nu erau cu bună înţelegere numai la diferite întrebări, ci şi afară de întrebări. În Pateric se află multe cuvinte folositoare ale lui, dintre care spunem unele. Părintele Pimen a zis: "Cînd omul voieşte să zidească o casă, adună multe lucruri de trebuinţă, ca s-o poată alcătui. Aşa şi noi, să luăm din toate bunătăţile cîte puţină parte şi să zidim în noi casa cea sufletească".

A zis iar: "Aceste trei capete sînt de trebuinţă omului, adică: să se teamă de Dumnezeu, să se roage adeseori şi să facă bine aproapelui".

A zis iar: "Neagoniseala, răbdarea şi dreapta socoteală, aceste trei însuşiri sînt trebuincioase vieţii monahiceşti; că scris este: "De vor fi cei trei bărbaţi, Noe, Daniil şi Iov, aceştia se vor mîntui". Noe este chipul necîştigării, Iov al răbdării, iar Daniil al dreptei socoteli. Deci, de se vor afla aceste trei însuşiri în monah, Dumnezeu, Care îl mîntuieşte, petrece într-însul".

A mai zis iar: "Monahul, dacă va urî două lucruri, poate să fie liber de lumea aceasta". Fratele l-a întrebat: "Care sînt aceste lucruri?" Stareţul a răspuns: "Odihna cea trupească şi slava cea deşartă".

A zis iar: "În Evanghelie este scris: *Cel ce are haină s-o vîndă şi să cumpere sabie*. Adică, cel ce are odihna trupului său, s-o lase şi să primească viaţa aspră şi calea strîmtă".

Un frate l-a întrebat pe Avva Pimen, zicînd: "Ce voi face, că sînt luptat de curvie şi mă înfierbînt la mînie?" Zis-a bătrînul: "Pentru aceasta zicea David, că pe leu îl batem şi pe urs îl sugru-măm; adică, mînia o tăiem, iar curvia cu osteneli o strîmtorăm". Apoi a adăugat lui: "David cînd s-a luptat cu leul, apucîndu-l de grumaji, îndată l-a ucis. Şi noi cînd vom înfrîna gîtul şi pîntecele nostru, vom birui cu ajutorul lui Dumnezeu pe diavolul şi pe leul, care este trupul nostru".

Şi a zis iar: "De n-ar fi venit în Ierusalim Navuzardan arhimagherul - mai-marele bucătarilor împăratului Babilonului -, templul Domnului nu s-ar fi ars. Aşa şi între noi, dacă nu va intra îmbuibarea şi odihna pîntecelui, nu se va aprinde focul poftei păcatului, şi mintea noastră, care se împotriveşte păcatului, nu va cădea niciodată în războiul vrăjmaşului".

A zis iarăşi: "Precum albinele se gonesc cu fum şi se ia dulceaţa ostenelilor lor, aşa şi odihna trupului se goneşte din suflet cu frica Domnului şi se ia de la trup tot lucrul cel bun".

În sfîrşit, a zis iar: "Precum spătarul împărătesc stă gata totdeauna înaintea împăratului, tot aşa se cade şi sufletului să fie gata asupra diavolului desfrînării".

Părintele Pimen, auzind de un frate oarecare că posteşte cîte şase zile, iar în a şaptea gustă puţină hrană şi avea mînie asupra fratelui, i-a zis: "Ai învăţat a posti cîte şapte zile, iar de mînie nu ai învăţat a te înfrîna în nici o zi!"

Un preot de la o mînăstire, auzind despre nişte fraţi că intră deseori în cetate, se spală în baie şi nu se îngrijesc de mîntuirea lor, s-a mîniat pe ei şi, venind în sobor, a luat chipul monahicesc de pe dînşii. Căindu-se după aceasta, s-a dus la părintele Pimen şi i-a spus ce a făcut acelor fraţi. Stareţul i-a grăit: "Oare nu ai şi tu ceva din omul cel vechi, sau te-ai dezbrăcat de dînsul desăvîrşit?" Iar preotul a zis: "Mă împărtăşesc de omul cel vechi". Iar bătrînul i-a zis: "Iată că şi tu eşti ca şi fraţii; că deşi puţin te împărtăşeşti din vechime, însă eşti supus păcatului". Auzind cuvîntul acesta de la stareţ, s-a umilit şi, ducîndu-se, a chemat pe fraţii cei mîhniţi şi s-a pocăit înaintea lor; apoi i-a îmbrăcat iar în chipul monahicesc.

Odată, părintele Isaac s-a dus la părintele Pimen şi, văzîndu-l că îşi turna apă pe picioare, ca unul ce avea îndrăzneală către dînsul, i-a zis: "Cum s-au obişnuit unii a-şi obosi trupurile cu asprime!" Stareţul i-a răspuns: "Noi nu ne-am învăţat a fi ucigaşi de trupuri, ci de patimi".

Apoi a zis iar: "Este un om care se vede că este tăcut, dar în inima lui osîndeşte pe alţii. Unul ca acela neîncetat grăieşte! Şi este altul care de dimineaţă pînă seara grăieşte cu limba şi totuşi păzeşte tăcerea, fiindcă cele de folos nimic nu grăieşte şi nu osîndeşte pe aproapele".

Un frate a venit la Părintele Pimen şi i-a zis: "Avvo, multe gînduri îmi vin şi mă primejduiesc din pricina lor". Şi l-a scos pe el bătrînul afară şi i-a zis: "Întinde braţele şi opreşte vîntul!" Iar el a zis: "Nu pot să fac aceasta". Şi i-a zis bătrînul: "Dacă asta nu poţi s-o faci, nici gîndurile nu le poţi opri să nu vină; alt lucru este însă să le stai împotrivă".

Părintele Iosif spunea, zicînd: "Noi şezînd odată la părintele Pimen, era între noi un frate tînăr cu numele Agaton, către care stareţul voind să grăiască ceva, l-a numit părinte, zicîndu-i: "Părinte Agatoane!" Noi i-am zis stareţului: "Fratele este tînăr, pentru ce îl numeşti părinte?" Stareţul a răspuns: "Gura lui cea tăcută m-a făcut să-l numesc părinte!" Apoi părintele Pimen a zis: "Fratele care petrece cu aproapele, este dator să fie ca o piatră cioplită; ocărît fiind să nu se mînie, preamărit fiind să nu se înalţe".

Întrebat a fost Avva Pimen: "La cine se potriveşte cuvîntul cel scris: *Să nu vă grijiţi pentru ziua de mîine*?" I-a răspuns lui bătrînul: "S-a zis pentru omul care se află în ispită şi se împuţinează. Să nu se îngrijească, zicînd: "Cîtă vreme am în ispita aceasta?" Ci mai vîrtos să socotească zicînd în fiecare zi: astăzi. *Căci ajunge zilei răutatea ei*".

Un frate i-a zis lui Avva Pimen: "De voi da fratelui meu puţină pîine sau altceva, mă tem că-mi pierd plata, zicînd că faptele se fac pentru plăcerea oamenilor". I-a zis lui bătrînul: "Deşi pentru plăcerea oamenilor se fac, noi să dăm trebuinţa fratelui". Şi i-a spus şi această pildă: "Doi oameni erau plugari şi locuiau într-o cetate. Şi unul dintr-înşii semănînd, a făcut puţine necurate, iar celălalt, lenevindu-se, nu a făcut nimic. Deci făcîndu-se foamete, care din amîndoi poate să trăiască?" A răspuns fratele: "Cel ce a făcut cele puţine şi necurate". I-a zis lui bătrînul: "Aşadar şi noi să semănăm puţine, chiar şi necurate, să nu murim de foame!"

Şi iarăşi: "Răutatea niciodată nu goneşte răutatea; dar de-ţi va face cineva rău, tu să-i faci bine, ca, facerea ta de bine către el să strice răutatea lui". La această faptă bună, precum şi la altele, Cuviosul Pimen singur învăţa cu lucrul, căci mai înainte de venirea lui de la schit în Egipt, era acolo un stareţ cinstit de toţi.

Părintele Pimen mergînd în Egipt, mulţi au părăsit pe acel stareţ şi au început a veni la Pimen; deci, pentru aceea acel stareţ a început a se mînia asupra părintelui Pimen, a-l zavistui şi a vorbi rele de dînsul.

Părintele Pimen, auzind despre aceasta, s-a mîhnit şi a zis către fraţii săi: "Ce să facem, căci aceşti oameni ne-au aruncat în necaz părăsind pe stareţul cel atît de sfînt şi de cuvios şi venind la noi, care nu sîntem nimic? Cum vom tămădui mînia cea contra noastră a acelui mare părinte? Să facem puţine bucate şi să căutăm puţin vin, să ne ducem la stareţul şi să mîncăm cu dînsul, doar aşa se va milostivi sufletul lui!" Deci, făcînd bucatele şi cîştigînd voie, au mers la acel stareţ şi au bătut în uşa chiliei lui. Ucenicul aceluia,

auzind, a întrebat: "Cine sînteţi?" Ei au zis: "Spune părintelui tău că Pimen cu fraţii săi au venit să se binecuvînteze de la dînsul". Ucenicul, mergînd, a spus stareţului, iar el, auzind, a zis: "Du-te, spune-le să se ducă de aici, că nu am vreme să-i văd!" Cînd ucenicul a spus aceasta la cei ce veniseră, aceia au zis: "Nu ne vom duce de aici pînă ce nu ne vom învrednici a ne închina stareţului". Şi stăteau în arşiţa soarelui lîngă uşa chiliei.

Stareţul, văzînd smerenia şi răbdarea celor ce veniseră, s-a umilit şi le-a deschis uşa şi i-a primit cu sărutare; deci, şezînd, au vorbit cu dragoste şi au mîncat din cele aduse. Apoi stareţul acela a zis: "Cu adevărat, nu numai acelea ce le-am auzit despre voi sînt adevărate, dar şi însutit mai mari lucruri bune văd în voi!" Din acea vreme, stareţul s-a făcut iubit prieten al părintelui Pimen. Astfel ştia Cuviosul Pimen să strice răutatea celui ce vrăjmăşuia contra lui şi a fi prin aceea şi altora pildă.

Un frate a venit la Avva Pimen în a doua săptămînă din Postul Mare şi mărturisindu-şi gîndurile şi dobîndind odihnă, i-a zis: "Puţin de nu m-am împiedicat să vin aici astăzi". Şi i-a zis lui bătrînul: "Pentru ce?" Zis-a fratele: "Am gîndit, ca nu cumva pentru post nu-mi vei deschide". I-a zis lui Avva Pimen: "Noi nu ne-am învăţat a închide uşa cea de lemn, ci mai vîrtos uşa limbii".

Cuviosul Pimen mai putea încă să folosească pe alţii uneori şi cu tăcerea, ca şi cu cuvîntul. Odată, au venit pentru cercetare preoţii acelui loc, la mînăstirea în care era petrecerea cuviosului. Părintele Anuvie, vrînd să le facă lor puţin ospăţ după putere, a intrat la Cuviosul Pimen şi i-a spus despre aceasta. Dar Pimen nu i-a dat răspuns, ci a tăcut multă vreme. Părintele Anuvie s-a dus mîhnit. După aceea i-au zis lui fraţii care se întîmplaseră la dînsul: "Pentru ce n-ai dat răspuns părintelui Anuvie?" Stareţul le-a răspuns: "Eu la aceasta n-am unelte, căci acum sînt mort, iar mortul nu vorbeşte; deci, să nu mă socotiţi pe mine că sînt cu voi".

Aceasta a făcut-o stareţul ca să nu fie chemat cu dînşii la masă, că şi aceasta se povestea de dînsul: cînd era chemat de fraţi să mănînce împreună cu dînşii, mergea plîngînd, ca şi cum nu voia, căci se păzea să-şi sature pîntecele şi se temea a nu asculta pe fraţi, ca să nu-i mîhnească.

Un monah de la un loc îndepărtat, auzind de viaţa cea îmbu-nătăţită a părintelui Pimen, a venit să-l vadă şi să se folosească de cuvintele lui. Stareţul a primit pe acel monah cu cinste şi, sărutîn-du-se unul cu altul, au şezut. Monahul cel venit a început a vorbi cu stareţul din dumnezeiasca Scriptură, despre lucruri nepricepute şi despre lucruri cereşti. Iar părintele Pimen, întorcîndu-şi faţa, tăcea, nedînd nici un răspuns celui ce vorbea.

Deci, monahul acela, vorbind mult din Sfînta Scriptură şi necăpătînd nici un răspuns de la stareţ, fiindcă tăcea, a ieşit din chilie mîhnit şi a zis către ucenicul stareţului: "În zadar am suferit eu atîta osteneală în cale, căci pentru dînsul am venit aici, iar el nu voieşte să vorbească nici un cuvînt cu mine!" Ucenicul, intrînd la stareţ, i-a zis: "Părinte, acel cinstit bărbat a venit pentru tine, fiind slăvit între monahii laturii sale. Pentru ce nu vorbeşti cu dînsul?" Stareţul a răspuns: "Acesta din cei de sus este şi vorbeşte de cele cereşti, iar eu sînt din cei de jos şi ştiu a vorbi de cele pămînteşti. De ar fi vorbit fratele acela care a venit la noi, despre patimile sufleteşti şi despre neputinţele trupeşti, i-aş fi răspuns; dar, de vreme ce el vorbeşte despre lucruri înalte, eu nu ştiu nimic de acelea".

Ucenicul, ieşind la monahul acela, i-a zis: "Părinte, să ştii că stareţul nu degrabă începe a vorbi din dumnezeiasca Scriptură; ci, dacă cineva îi vorbeşte despre patimile sufleteşti, aceluia îi răspunde". Atunci monahul acela, umilindu-se, a intrat la stareţ şi i-a zis: "Părinte, ce să fac, căci sînt stăpînit de patimi?" Atunci stareţul privind spre dînsul cu faţa luminoasă, i-a zis: "Acum bine ai venit! Deschide-ţi gura ta pentru acestea şi o voi umplea de bunătăţi". Deci, a vorbit cu dînsul destul, cum să biruim războaiele care se ridică asupra noastră. Monahul acela, folosindu-se foarte mult din cuvintele stareţului cele insuflate de Dumnezeu, a mulţumit lui Dumnezeu că s-a învrednicit a vedea pe un părinte sfînt ca acela şi a auzi vorba lui. El s-a întors la locul său bucurîndu-se, ca cel ce a aflat dobîndă multă şi folos sufletesc.

A întrebat Avraam pe Avva Pimen, zicînd: "Cum ne luptă pe noi dracii?" Şi i-a zis lui Avva Pimen: "Pe noi ne luptă dracii? Nu se luptă cu noi, cîtă vreme facem voile noastre. Că voile noastre s-au făcut draci şi ei sînt care ne necăjesc pe noi, ca să le împlinim. Iar de voieşti să ştii cu cine s-au luptat dracii, apoi află că cu Moise şi cu cei asemenea lui".

Un alt monah, anume Isaac, a venit la părintele Pimen şi l-a găsit pe el şezînd, ca şi cum era în uimire. Deci, aşteptînd multă vreme şi văzîndu-l pe dînsul venit în sine, i-a făcut metanie, zicîndu-i: "Părinte, spune-mi mie unde ai fost cu mintea ta?" Iar el, fiind silit de rugăminte, a zis: "Mintea mea era acolo unde Preacurata Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, plîngea lîngă cruce. Deci şi eu aş fi voit ca acolo să plîng totdeauna!"

Un cuvios mare între părinţi ca acesta, care toată fapta bună a trecut-o cu viaţa şi fiind de folos tuturor cu cuvîntul, avea atîta smerenie în mintea sa, încît deseori el zicea cu suspin: "Eu voi fi aruncat în locul acela în care va fi aruncat satana".

Dar Domnul, pe smeritul Său rob, l-a înălţat în locul sfinţilor îngeri şi în locaşurile drepţilor şi ale cuvioşilor; căci, după viaţa sa pămîntească plină de mulţi ani, l-a sălăşluit pe dînsul în cereştile acoperăminte, unde anii nu se împuţinează şi unde toţi sfinţii, stînd înaintea scaunului slavei dumnezeieşti, slăvesc totdeauna pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe Unul Dumnezeu în Treime, Căruia să-I fie slava şi de la noi, păcătoşii, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă - Despre acest cuvios părinte Pimen vezi şi cuvîntul din Prolog în 14 zile ale lunii februarie, cum izgonea diavolii cu cuvîntul. Dar se ştie că între cuvioşii părinţi se mai află un părinte cu numele Pimen - pomenindu-se în Limonariu - care era de neam din Galatia şi mai pe urmă cu anii. Cel dintîi a vieţuit în pustiile Egiptului, pe vremea împărăţiei lui Teodosie cel Tînăr, precum este arătat în viaţa aceluia. Iar cel de-al doilea a fost după 150 de ani şi a vieţuit pe vremea împăratului Mauriciu, în pustia Palestinei ce se numeşte Ruva, nevoindu-se în zilele părintelui Sofronie, patriarhul Ierusalimului şi ale lui Ioan Evirat, scriitorii cărţii care se numeşte Limonariu. Pentru aceasta este de trebuinţă ca şi viaţa celuilalt cuvios Pimen să fie pomenită aici, întîi pentru folos, iar al doilea pentru a şti deosebirea între acei doi cu numele de Pimen.

Cuviosul Pimen din Palestina
(27 august)

Sfinţii părinţi Sofronie şi Ioan au scris în cărţile lor despre acest sfînt Pimen. Ne-am dus odată din Siria la Părintele Pimen şi voiam să-l întrebăm pentru împietrirea inimii. Iar bătrînul nu ştia elineşte, nici tălmaci nu am găsit; şi, văzîndu-ne pe noi bătrînul supăraţi, a început a grăi în limba elinească, zicînd: "Firea apei este moale, iar a pietrei vîrtoasă; ulciorul cu apă deasupra pietrei fiind atîrnat, picînd cîte puţină apă, găureşte piatra. Aşa şi cuvîntul lui Dumnezeu este moale, iar inima noastră vîrtoasă; dar auzind omul de mai multe ori cuvîntul lui Dumnezeu, i se deschide inima lui spre a se teme de Domnul".

Părintele nostru Agatonic, egumenul lavrei Cuviosului părintelui nostru Sava, ne-a spus acestea: "Am mers într-o zi în pustia Ruva, la părintele Pimen, cel ce vieţuia în peşteră şi se hrănea cu rădăcini. Găsindu-l, i-am mărturisit gîndurile mele. Deci, înserînd, pe mine m-a lăsat să mă odihnesc într-o peşteră, iar el s-a dus în altă peşteră. În noaptea aceea a fost tare ger şi am pătimit mult de frig. Făcîndu-se ziuă, a venit stareţul la mine şi mi-a zis: "Fiule, cum ai petrecut în noaptea aceasta?" Şi i-am zis: "Părinte, iartă-mă, toată noaptea am suferit de frig". Iar el mi-a zis: "Fiule, adevărat îţi spun, că nimic n-am pătimit de ger". Auzind eu - zice Agatonic - m-am minunat, pentru că era gol şi l-am întrebat: "Părinte, fă-mi plăcere şi spune-mi pentru ce n-ai pătimit de ger, fiind gol".

Stareţul mi-a zis: "A venit un leu de s-a culcat lîngă mine şi m-am încălzit; deci, să ştii, fiule, că eu de fiare voi fi mîncat". El mi-a zis: "Pentru ce, părinte, vei fi mîncat de fiare? Cînd eram în lume, la locul meu - că amîndoi erau din Galatia -, am fost păstor de oi şi într-una din zile pe cînd păşteam oile, un om oarecare mergea pe alăturea, iar cîinii mei, năvălind asupra lui, l-au rupt şi l-au mîncat; deci, eu care puteam să-l scap, nu l-am scăpat. După aceea m-am înştiinţat din descoperirea lui Dumnezeu, că şi eu tot de acelaşi fel de moarte voi muri, adică sfîşiat de fiare".

Aceasta a spus-o cuviosul părinte Pimen de sine părintelui Agatonic. După cuvîntul lui aşa a şi fost, că după trei ani s-a făcut înştiinţare că părintele Pimen, vieţuitorul din pustie, a fost mîncat de fiare. Însă sufletul lui cel sfînt s-a ridicat în ceata cuvioşilor părinţi, cu milostivirea Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Fanurie
(27 august)

Sfîntul Mucenic Fanurie s-a nevoit, după tradiţie, în insula Rodos - Grecia, de unde se crede că era de loc. Însă nu se ştie cînd anume a trăit, nici cum i-a fost sfîrşitul.

Prin secolul al XIV-lea, între zidurile unei fortăreţe din Rodos, lucrătorii au descoperit o frumoasă biserică în ruină, sub dalele căreia au găsit numeroase icoane.

Una dintre aceste icoane era bine păstrată şi reprezenta un tînăr militar care ţinea în mîna sa dreaptă o cruce. În jurul icoanei erau reprezentate 12 scene din martiriul său. Episcopul locului, Nil (1355-1369), a descifrat inscripţia de pe icoană: "Sfîntul Fanurie". Acest nume nu se găseşte însă în martirologii şi sinaxare.

Sfîntul Fanurie a săvîrşit numeroase minuni, îndeosebi pentru descoperirea obiectelor şi animalelor dispărute.

După o tradiţie populară, răspîndită în insula Creta şi în alte ţări ortodoxe, mama sfîntului era o mare păcătoasă şi cu toate eforturile lui Fanurie, n-a putut s-o întoarcă la pocăinţă. Însă el n-a încetat să se roage cu stăruinţă pentru mîntuirea mamei sale.

Pe cînd păgînii îl ucideau cu pietre pe Sfîntul Fanurie, el scria: "Din cauza acestor suferinţe, Doamne, vino în ajutorul tuturor care se vor ruga pentru mîntuirea mamei lui Fanurie".

Din cauza aceasta, cînd credincioşii pierd unele obiecte, ei au obiceiul de a face plăcinte pe care ei le împart ca milostenie pentru iertarea mamei Sfîntului Fanurie.

În rîndul credincioşilor se vorbeşte şi de alte minuni săvîrşite de Sfîntul Fanurie, pentru care se bucură de o deosebită evlavie atît în Grecia cît şi în celelalte ţări ortodoxe.

Sfîntul Mucenic Cucşa şi Sfîntul Pimen, pustnicul
(27 august)

Nu se cuvine a grăi mult, unde lucrurile mărturisesc arătat, precum este şi de aceşti fericiţi. Fericitul sfinţit mucenic, ce se numeşte Cucşa, unul din părinţii Sfintei Mînăstiri Pecersca, era cunoscut tuturor că a botezat poporul păgînesc cel întunecat, pe mulţi i-a luminat prin credinţă şi făcea minuni mari; adică a

gonit diavolii, a pogorît ploaie din cer, a secat iezerul şi multe alte minuni îi urmau lui. După multe chinuri de la cei necredincioşi, a fost tăiat împreună cu ucenicul său. În aceeaşi vreme, fericitul pustnic Pimen se nevoia cu dumnezeiasca plăcere, în aceeaşi Sfîntă mînăstire Pecersca; care, pentru postirea şi chinuirea lui cea mare a luat atît dar de la Dumnezeu, încît strălucea nu numai cu tămăduirea bolnavilor, dar şi cu vederi mai înainte, departe stătătoare, nearătate şi tăinuite; pentru că, tămăduind mulţi bolnavi cu facere de minuni şi proorocind multe, şi-a ştiut cu doi ani mai înainte ducerea sa la Domnul.

Văzînd mai înainte tăierea fericitului Cucşa, care se afla departe, a strigat cu glas tare în mijlocul bisericii Pecersca: "Fratele nostru Cucşa a fost ucis în această zi". Zicînd aceasta, a murit într-o zi cu Sfîntul Cucşa şi ucenicul lui. Astfel aceşti trei fericiţi au luat bucuriile cele cu trei numere, pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit. Acestea le-a gătit celor ce iubesc pe Dumnezeu cel în Treime închinat, Căruia I se cuvine slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Moise Arapul
(28 august)

În părţile Egiptului era un tîlhar vestit, cu numele Moise, de neam etiopian şi negru la faţă; el mai înainte a fost rob la un stăpîn vestit, care, pentru obiceiul lui cel rău şi pentru multele feluri de ucideri, l-a gonit de la el; iar el, plecînd, s-a alăturat de tîlhari. Văzîndu-l ei că este tare cu trupul şi aspru la obicei, l-au pus mai mare peste ei înşişi. Aceasta se povesteşte despre dînsul, ca şi îndreptarea lui să fie arătată, adică ce fel de viaţă a avut şi în ce fel de pocăinţă şi plăcere de Dumnezeu a venit; căci şi greşelile sfinţilor ce au fost mai înainte nu se tăinuiesc, spre preamărirea milostivirii lui Dumnezeu, prin care se scot vrednici din nevrednici şi din păcătoşi se fac drepţi.

Deci, Moise, făcînd tîlhării şi jafuri împreună cu tovarăşii săi, mult sînge a vărsat şi a săvîrşit multe fapte necurate şi ruşinoase, făcîndu-se vestit prin răutatea sa şi înfricoşat tuturor. Între alte fapte tîlhăreşti ale lui, se povesteşte şi aceasta: el avea gînd rău asupra unui cioban de oi, pentru că, mergînd el la o faptă rea, a fost împiedicat de cîinii lui. Înştiinţîndu-se de acel păstor că paşte oile de partea cealaltă a rîului Nil, a voit să-l ucidă; dar rîul era atunci revărsat. Deci, legîndu-şi hainele şi punîndu-le pe cap, şi-a luat sabia în dinţi şi s-a dus înotînd pe rîul cel mare. Văzîndu-l păstorul de departe cum înota prin rîu, şi-a lăsat oile şi s-a ascuns. Moise, înotînd cu repeziciune, a ajuns şi, negăsind pe păstor, a tăiat patru berbeci mai aleşi, pe care, legîndu-i cu o funie, a înotat iarăşi înapoi pe rîul Nilului, trăgînd berbecii după sine. Deci, jupuindu-i, a mîncat carnea cea bună, iar din piele a făcut foale pentru vin.

Petrecînd Moise într-o viaţă rea ca aceasta multă vreme, şi-a venit în simţire după o întîmplare oarecare. Şi anume, Dumnezeu, milostivindu-Se spre dînsul, l-a chemat la pocăinţă, pentru că El nu voieşte moartea păcătoşilor, ci întoarcerea lor spre mîntuire. Deci, păcătosul s-a umilit cu inima şi, căindu-se de faptele sale cele rele, a lăsat tîlhăritul şi pe tovarăşii săi şi s-a dus în pustie la o mînăstire. El s-a dat în supunere la slujba egumenului şi a fraţilor; dar mai ales la slujba lui Dumnezeu şi vărsa multe lacrimi ziua şi noaptea, căindu-se de păcatele sale făcute mai înainte. Deci, petrecînd toate slujbele care i se porunceau cu osîrdie ostenindu-se, s-a făcut monah ales. După cîtăva vreme, luînd o chilie sihăstrească, vieţuia singur întru Domnul, curăţindu-şi prin pocăinţă greşelile făcute mai înainte.

Petrecînd el în îndreptarea aceasta, au năvălit asupra lui în chilie patru tîlhari, neştiind că el este Moise. Fiind el singur, i-a biruit şi i-a legat şi, luîndu-i în spate ca pe nişte saci umpluţi cu paie, i-a dus în mînăstire la biserică, zicînd fraţilor: "Deoarece mie nu mi se cade a face strîmbătate nimănui, iar aceştia venind asupra mea, eu i-am prins; deci, ce porunciţi pentru ei?" Părinţii au poruncit să-i dezlege şi să-i lase liberi, zicînd: "Nouă nu ni se cade să ucidem pe nimeni". Cunoscînd tîlharii că este Moise, care mai înainte a fost vătaf de tîlhari, s-au mirat de această schimbare a vieţii lui, au preamărit pe Dumnezeu şi, umilindu-se singuri, au venit în frica lui Dumnezeu; deci, pocăindu-se, s-au făcut cu toţii monahi iscusiţi.

Nu numai dînşii, dar şi alţi tîlhari, auzind de Moise, vătaful lor, că s-a pocăit şi s-a făcut monah, s-au lepădat şi ei de tîlhărit şi de toate obiceiurile cele rele şi s-au făcut monahi îmbunătăţiţi.

Acest nevoitor petrecînd în ostenelile pocăinţei, de la început au năvălit asupra lui diavolii desfrînării prin gînduri necurate şi prin pofte ispititoare, trăgîndu-l la obiceiul cel dintîi al poftei destrăbălate, după cum singur a spus mai în urmă fraţilor, zicînd: "Atîta supărare am suferit de la războiul poftei trupeşti, încît puţin de n-am căzut din făgăduinţa monahicească".

Mergînd în schit la părintele Isidor preotul, i-a spus toate războaiele cele trupeşti. Sfîntul Isidor a zis către dînsul: "Nu te tulbura, frate, că încă eşti între cei noi începători; şi pentru aceea diavolii mai aspru năvălesc asupra ta, căutînd în tine obiceiul cel mai dinainte. Pentru gonirea lor te povăţuiesc să primeşti postirea cea din toate zilele şi înfrînarea în mîncare, ca să nu-ţi saturi pîntecele. Că precum cîinele cel obişnuit a roade oasele lîngă măcelărie, nu se duce pînă nu se închide, şi după ce s-a închis, nefiind nimeni care să-i arunce ceva, se duce topindu-se de foame, asemenea şi diavolul desfrînării şade lîngă omul care se hrăneşte pînă la săturare. Iar dacă vei petrece în post şi în înfrînare, omo-rîndu-ţi mădularele cele trupeşti, închizîndu-ţi uşa mîncării prin postire şi nelăsînd să intre în stomac săturarea, care naşte pofta trupească, atunci diavolul, ca un cîine gonit de foame, supărîn-du-se, se va duce de la tine".

Intrînd în chilie, Moise, robul lui Dumnezeu, şi închizîndu-se, a petrecut în postirea cea de toată ziua, mîncînd o bucăţică mică de pîine seara, după apusul soarelui şi ostenindu-se mult la lucrul mîinilor. El de 50 de ori se scula în fiecare zi la rugăciunea pe care o săvîrşea în genunchi. Deşi ostenea trupul său cu osteneli şi-l ascuţea în postiri, nu înceta într-însul pofta care porneşte spre păcat. Pentru aceea a mers iarăşi la părintele Isidor şi i-a zis: "Părinte, nu pot să stau în chilia mea, luptîndu-mă de patimile trupeşti". Iar fericitul Isidor, luîndu-l, l-a suit pe vîrful casei şi i-a zis: "Caută spre apus".

Moise, căutînd, a văzut o mulţime de diavoli înfricoşaţi, gîlcevindu-se şi gătindu-se de război. Atunci iarăşi a grăit sfîntul: "Caută de priveşte spre răsărit". Privind, a văzut o mulţime de sfinţi îngeri, purtători de lumină, asemenea pregătiţi de război. Zis-a Sfîntul Isidor către Moise: "Cei dinspre apus ridică război asupra sfinţilor lui Dumnezeu, iar cei dinspre răsărit se trimit de Domnul spre ajutorul neputincioşilor celor buni. Însă vezi că mai mulţi sînt aceia ce ne ajută nouă, decît aceia ce se scoală asupra noastră". Moise, întărindu-se cu o vedenie ca aceasta şi cu cuvintele stareţului, s-a întors în chilia sa, şi iarăşi se îndeletnicea cu postire şi rugăciuni şi cu obişnuitele lui osteneli.

Dar tot nu-l părăsea din război, ci mai ales, aprinzîndu-se din nălucirile cele din visuri, pătimea supărare de la vrăjmaş. Deci, sculîndu-se, a mers la un alt stareţ oarecare, sfînt şi foarte iscusit, şi i-a zis: "Părinte, ce să fac, că visele îmi întunecă mintea şi, aprinzîndu-mi trupul, îndulcindu-mi mintea şi nălucindu-mi prin vedenia visului, mă împing la păcat". Stareţul a zis: "De vreme ce mintea ta n-ai despărţit-o de acea dulce pătimire, care se face în năluciri, pentru aceea pătimeşti această urîtă supărare. Deci, să faci ceea ce-ţi voi zice ţie: să stai la priveghere şi încet să te obişnuieşti cu ea; să te rogi cu trezire şi te vei izbăvi de acel război".

Moise, primind un sfat bun ca acesta de la sfîntul povăţuitor cel iscusit, s-a întors la chilie şi a început a se deprinde în privegherea cea de toată noaptea. De aceea stătea în mijlocul chiliei toată noaptea, neplecîndu-şi genunchii în rugăciune, ca să scape de biruirea cea din vis, ci se ruga stînd drept. El a petrecut şase ani într-o chinuire de sine ca aceasta, şi nici aşa nu putea să se izbăvească de supărarea trupului, care se luptă împotriva duhului - aşa voind Dumnezeu -, adică, fiind ispitit ca aurul în ulcea, să primească cea mai slăvită cunună a vieţii celei pătimitoare.

După aceasta, nevoitorul cel viteaz a găsit altă rînduială de viaţă aspră: ieşind noaptea din chilia sa, înconjura chiliile cele sihăstreşti ale bătrînilor celor din pustie, şi, luînd vasele lor de apă, pe care le găsea deşarte, le aducea apă fără să ştie ei. Apa era departe de locurile acelea, căci unii bătrîni îşi aveau chiliile lor ca la două stadii departe de apă, iar alţii ca la trei, la patru şi mai mult. Şi cum unii nu puteau să-şi aducă apă singuri, fiind bătrîni, el umplea în fiecare noapte vasele lor cu apă. Astfel ostenindu-se el, şi diavolul nesuferind să-i vadă suferinţa lui, i-a făcut - cu voia dumnezeiască -, o răutate în acest fel: într-o

noapte, acest fericit iubitor de osteneală, plecînd la un puţ, diavolul l-a lovit foarte tare peste şale cu un par mare, şi a rămas acolo zăcînd ca un mort. Făcîndu-se ziuă, monahii au mers la puţ pentru apă şi au găsit pe Moise zăcînd mai mult mort.

Deci, ducîndu-se ei, au spus despre aceasta marelui Isidor, părintele schitului, iar acesta, mergînd cu fraţii, l-a luat şi l-a dus la biserică; deci, Moise, fiind slăbănogit, a bolit atîta vreme, încît abia după un an s-a întărit cu trupul. Părintele Isidor i-a zis: "Frate Moise, încetează de acum a te mai lupta cu diavolii mai presus de măsură; căci şi în această vitejie se cade a păzi măsura". Moise, nebiruitul ostaş al lui Hristos, a răspuns: "Nu voi înceta de la luptă pînă nu vor înceta de la mine nălucirile visurilor". Atunci Isidor i-a zis: "În numele Domnului nostru Iisus Hristos, iată, acum au încetat de la tine acele pătimaşe supărări, şi de aici înainte vei petrece în pace. Deci, apropie-te cu îndrăzneală şi împărtăşeşte-te cu dumnezeieştile Taine ale Trupului şi Sîngelui lui Hristos; însă să ştii aceasta, că pentru aceea a fost lăsat asupra ta un război trupesc greu ca acesta, ca să nu te lauzi în mintea ta că ai biruit patimile cu ale tale postiri şi nevoinţe şi ca să nu pieri, înălţîndu-te".

Moise, auzind acestea şi împărtăşindu-se cu dumnezeieştile Taine, s-a dus la chilia sa. De aici înainte el a petrecut în pace de războaiele cele de mai înainte, luînd aminte de sine în liniştita viaţă pustnicească. După cîteva luni, fiind întrebat de-l mai supără patimile, el a răspuns: "De cînd a făcut rugăciunea pentru mine Părintele Isidor, slujitorul lui Hristos, de atunci nici un fel de supărare nu mai pătimesc". După nişte ispitiri ca acestea, fericitul Moise a cîştigat odihnă prin milostivirea lui Dumnezeu şi a vieţuit din acea vreme restul vieţii sale fără de patimă şi fără de supărare; iar asupra diavolilor a luat de la Dumnezeu putere mare, încît el îi defăima pe aceia ca pe nişte muşte. Deci, el s-a umplut de darul Sfîntului Duh şi s-a făcut cinstit între părinţi.

Sfîntul ajungînd vestit pentru viaţa sa îmbunătăţită, a auzit despre dînsul stăpînitorul acestei laturi şi a mers la schit, vrînd să vadă pe părintele Moise. Despre sosirea acestuia i-a spus stareţului, dar cuviosul, sculîndu-se, a ieşit din chilie, vrînd să fugă şi să se ascundă într-o baltă cu trestie. Atunci l-au întîmpinat slujitorii care erau cu boierul şi l-au întrebat, zicînd: "Unde este chilia părintelui Moise?" Iar el a răspuns: "El este un bătrîn nebun şi foarte mincinos şi are viaţă necurată". Ei, auzind aceasta, s-au mirat şi au trecut alăturea. Cînd au mers la biserică, boierul a zis către clerici: "Eu, auzind de părintele Moise, am venit să mă binecuvintez de dînsul. Dar ne-a întîmpinat pe noi un monah mergînd în Egipt, şi, întrebîndu-l unde petrece părintele Moise, el a zis multe cuvinte de hulă contra lui, numindu-l nebun, mincinos şi că ar avea viaţă necurată". Clericii, auzind aceasta, s-au mîhnit şi au zis: "Ce fel era acel stareţ care v-a spus vouă cuvinte urîte împotriva sfîntului bărbat?" Ei au răspuns: "Un bătrîn înalt, negru la faţă şi îmbrăcat în haină proastă".

Clericii au zis: "Acela este cu adevărat părintele Moise şi de vreme ce nu a voit să fie văzut de voi şi cinstit, de aceea a grăit acele vorbe pentru sine însuşi". Boierul, folosindu-se mult, s-a dus, mulţumind lui Dumnezeu. Astfel Cuviosul Moise fugea de slava şi cinstea omenească şi de vorbirea cu mirenii care veneau la dînsul, precum se scrie în Pateric despre iubirea lui de străini. Odată se dăduse poruncă tuturor părinţilor vieţuitori în pustie, zicîndu-le: "Să postiţi toată săptămîna aceasta şi să faceţi Paştile". Din întîmplare au venit nişte fraţi străini din Egipt la părintele Moise şi stareţul le-a dat să mănînce puţină fiertură. Vecinii lui, văzînd fumul, au spus clericilor: "Iată, Moise a nesocotit porunca, şi-şi face bucate!" Iar ei au zis: "Cînd va veni în sobor, atunci îl voi certa pe el". Însă toţi ştiau postirea lui Moise. Cînd a sosit sîmbăta, Moise a venit la biserică, la cîntarea cea sobornicească, şi i-au zis părinţii înaintea tuturor: "Părinte Moise, porunca cea omenească ai căl-cat-o, iar pe a lui Dumnezeu ai săvîrşit-o".

Încă şi în viaţa Cuviosului Arsenie cel Mare, se povesteşte: "Un frate oarecare venind de departe în schit, voia să vadă pe Cuviosul Arsenie şi, fiind dus la dînsul, l-a văzut pe el; dar nu s-a învrednicit a auzi cuvintele aceluia, pentru că stareţul şedea şi privea în jos, fără să zică o vorbă. Apoi, ieşind de la dînsul, a rugat pe clericul care îl ducea, să-l ducă la părintele Moise, care din tîlhar s-a făcut călugăr. Clericul a dus pe acel frate străin la Moise, care i-a primit pe ei bucurîndu-se; apoi i-a odihnit, i-a ospătat şi i-a eliberat, arătîndu-le multă dragoste. Deci, clericul a zis către acel frate străin: "Iată, i-ai văzut pe amîndoi, pe părintele Arsenie şi pe părintele Moise. Care din ei ţi se pare că este mai bun?" Fratele cel străin a zis:

"Cel ce ne-a primit pe noi cu dragoste, acela este mai bun!" Atunci un stareţ din cei plăcuţi lui Dumnezeu, auzind aceasta, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, arată-mi mie lucrul acestor părinţi, căci unul fuge de oameni pentru numele Tău, iar celălalt îi primeşte pe toţi pentru numele Tău; drept aceea, care este mai desăvîrşit dintr-înşii?" Stareţul a văzut într-o vedenie două corăbii mari, înotînd pe un rîu mare; într-una era Cuviosul Arsenie şi duhul lui Dumnezeu îi îndrepta corabia cu multă linişte; iar în cealaltă era Cuviosul Moise şi îngerii lui Dumnezeu cu el, îi îndreptau corabia şi puneau faguri de miere în gura lui.

Cuviosul Moise, petrecînd mulţi ani în nevoinţele pustniceşti, s-a învrednicit de rînduiala preoţească după o descoperire dumnezeiască. Deci, cînd l-a ridicat întîi la treapta preoţiei şi a fost îmbrăcat în stihar, episcopul a grăit către dînsul: "Acum părintele Moise este alb cu totul!" Moise a zis către episcop: "Stăpîne, oare cele din afară fac pe preot alb, sau cele dinăuntru?" Ca şi cum ar fi zis: "Oare îmbrăcămintea dinafară, care acoperă trupul, face vrednic pe om de preoţie, sau bunătăţile cele dinăuntru?" Episcopul, voind să-l ispitească dacă este cu adevărat rob al lui Hristos şi dacă are bunătăţi înăuntru, a zis clericilor: "Cînd va intra Moise în altar, să-l goniţi; apoi să vă duceţi după dînsul, să ascultaţi ce va grăi". Clericii au făcut aceasta şi l-au izgonit din altar, zicîndu-i: "Arapule, ieşi afară".

El, ieşind şi stînd la loc deosebit, se ocăra pe el, zicînd: "Cîine, bine ţi-a făcut! Bine ţi-a făcut, trup negru! Dacă nu eşti vrednic, cum îndrăzneşti a intra în altar? Nu eşti om, şi pentru ce te duci la oameni, care sînt slujitorii lui Dumnezeu?" Clericii, auzind aceste cuvinte ale lui, au spus episcopului. Episcopul a poruncit să-l cheme iar în altar şi l-a hirotonit preot. După aceea, l-a întrebat, zicîndu-i: "Părinte, ce-ai gîndit cînd te-am izgonit şi cînd te-am chemat iar?" Moise a răspuns: "M-am asemănat cîine-lui care cînd este gonit, fuge, şi cînd este chemat se întoarce iar, alergînd degrabă". Episcopul a zis: "Cu adevărat un om ca acesta este vrednic de dumnezeiescul dar; pentru că celor smeriţi Dumnezeu le dă har".

Acestui părinte i s-a făcut şi mai înainte o ispitire ca aceasta. Cînd era încă între noii începători, odată, fiind adunare de fraţi în schit, părinţii au vrut să-i ispitească smerenia lui şi l-au defăimat, zicînd: "Pentru ce arapul acesta umblă printre noi?" El, auzind aceasta, a tăcut. Fraţii, cînd erau să plece, l-au întrebat, zicîndu-i: "Părinte Moise, nu te-ai tulburat cînd te-au defăimat părinţii?" El le-a răspuns cu cuvintele psalmistului: *M-am tulburat şi n-am grăit...*

După primirea rînduielii preoţeşti, Cuviosul Moise, petrecînd 15 ani şi împlinind de la naştere şaptezeci şi cinci de ani, a adunat şaptezeci şi cinci de ucenici şi s-a sfîrşit muceniceşte într-acest chip: într-una din zile, şezînd cu fraţii, a zis: "Sculaţi-vă şi fugiţi de aici, că astăzi barbarii vor veni în schit să taie pe monahi". Fraţii i-au zis: "Părinte, tu pentru ce nu fugi?" El a zis către dînşii: "Eu am atîţia ani şi aştept ziua aceasta ca să se împlinească cuvîntul Stăpînului meu Hristos, Care a zis: *Cel ce ridică sabia, de sabie va muri!* Fraţii au grăit: "Nici noi nu vom fugi, ci vom muri cu tine".

El le-a zis: "Eu n-am nevoie de aceasta, însă fiecare să se păzească pe sine cum petrece". Fraţii, sculîndu-se, au fugit, rămînînd dintre ei lîngă dînsul numai şapte. După un ceas le-a zis: "Se apropie barbarii". Unul din cei şapte fraţi, temîndu-se, a fugit din chilie într-un loc oarecare. Barbarii, intrînd, au tăiat pe părintele şi pe cei şase fraţi care erau cu dînsul. Fratele care fugise, şezînd în locul lui unde se ascunsese, a văzut cerul deschis şi şapte cununi luminoase pogorîndu-se din cer. După ducerea barbarilor, întorcîndu-se el în chilie, a găsit pe părintele şi pe fraţi tăiaţi, iar trupurile lor zăcînd în sînge. După aceasta, venind şi ceilalţi fraţi, le-au îngropat trupurile plîngînd.

Aşa a fost sfîrşitul Cuviosului părintelui nostru Moise arapul, care din tîlhar se făcuse monah şi care, prin adevărată pocăinţă, a plăcut desăvîrşit lui Dumnezeu. Lui nu numai Raiul, dar şi cerul i s-a deschis ca unui mucenic, şi s-a învrednicit de cununa slavei, cu ale cărui rugăciuni să ne povăţuiască şi pe noi la adevărata pocăinţă şi iubitorul de oameni Stăpînul Hristos, Dumnezeul nostru, să ne învrednicească Împărăţiei cereşti, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinstea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvioasa Irina, egumena locaşului Hrisovalant
(28 august)

După moartea lui Teofil, urîtorul de Hristos şi iubitorul de aur, a rămas ca următoare a împărăţiei dreptcredincioasa şi preaiubitoarea de Hristos, Teodora, soţia lui. Ea a întărit dreapta credinţă, şi aşa Biserica noastră şi-a luat iarăşi, ca mai înainte, buna cuviinţă a sfintelor icoane. Deci, cînd fiul ei, Mihail, era nevîrstnic, ea, pururea fericita, cîrmuia împărăţia; iar cînd el a ajuns la vîrsta de doisprezece ani, a voit să-l însoare. Ea a trimis oameni în diferite părţi, să afle vreo fecioară frumoasă, de neam bun şi îmbunătăţită, ca astfel să fie vrednică de împărăţie.

În vremea aceea se afla în partea Capaniei o fecioară foarte frumoasă şi îmbunătăţită, născută din părinţi de neam bun, cu numele Irina. Oamenii împărăteşti au luat-o, bucurîndu-se şi nădăj-duind că ea are să se facă împărătească, fiind foarte împodobită şi cu bună rînduială. Ea avea şi o soră, care a mers împreună cu dînsa. Pe aceea a luat-o de femeie fratele împărătesei Teodora, care se numea Barda. Ducîndu-se în Vizantia, cînd trecea muntele Olimp, Irina auzise de marele Ioanichie, care pustnicea în acel munte, că era om sfînt, şi cei ce erau vrednici îl vedeau, iar pentru ceilalţi era nevăzut.

Ea a rugat mult pe oamenii cei împărăteşti s-o ducă la cuviosul, să ia binecuvîntare de la el; dar aceia abia au primit. Ei ducîndu-se la munte, cuviosul i-a văzut de departe şi, ca un mai înaintevăzător ce era, a cunoscut sporirea fecioarei ce urma să fie şi i-a zis ei: "Bine ai venit, Irina, roaba lui Dumnezeu! Du-te în cetatea împărătească, bucurîndu-te, că locaşul Hrisovalantului are trebuinţă de tine, să păstoreşti fecioarele ce se află într-însul". Acestea auzindu-le, fecioara s-a minunat de mai înainte-vederea bărbatului, adică, că i-a cunoscut numele ei şi starea ce avea să fie. De aceea, căzînd la picioarele lui, îi cerea binecuvîntare; apoi, sculînd-o pe dînsa cuviosul, a întărit-o cu cuvinte duhovniceşti şi cu rugăciuni şi a petrecut-o cu binecuvîntări, bucurîndu-se.

Deci, ajungînd la împărăteasca cetate, au ieşit rudele ei care locuiau acolo în cetate, avînd diferite slujbe la curtea împărătească, unul patriciu, altul altă cinste în suită. Cu aceia au ieşit şi alţi boieri prieteni ai lor şi i-a primit cu multă cinste, după cum li se cuvenea. Dar Împăratul Cel ce împărăţeşte, şi Care cheamă pe cele ce nu sînt ca şi cum ar fi, şi pe cele nenăscute ca pe nişte făcute, a rînduit ca împăratul cel pămîntesc să ia altă fecioară de femeie, cu puţine zile mai înainte de a ajunge Irina la împărăţie; pentru ca pe ea să o ia Hristos veşnic şi fără de moarte în cereasca Lui cămară.

De aceea şi minunata fecioară nu s-a întristat de aceasta nicidecum, ci mai vîrtos mulţumea lui Dumnezeu, Făcătorul de bine, că a luminat pe împăratul de şi-a luat altă soţie. Deci, mulţi alţi boieri mari ai cetăţii şi cei dintîi din suită o cereau pe dînsa de soţie pentru marea ei frumuseţe şi pentru strălucirea neamului ei; dar ea nicidecum n-a voit. Ea dorea numai pe cerescul Mire, defăimînd toate cele vremelnice şi pămînteşti. De aceea, totdeauna socotea şi căuta loc potrivit să-şi petreacă viaţa fără tulburare şi cu plăcere de Dumnezeu.

Odată, tîrziu, şi-a adus aminte de zidirea bisericii profeţită de Sfîntul Ioanichie, şi a trimis oameni să vadă cum se află locaşul Hriso-valantului; şi, văzînd aşezarea locului, buna întocmire a văzduhului, minunata petrecere a fecioarelor şi altele asemenea, s-au întors la stăpîna lor, povestind lucrurile cele preaalese ale mînăstirii, dar mai ales că era după dorinţa ei, la loc liniştit şi bineplăcut. Ea, cum a auzit acestea, s-a bucurat şi a împărţit săracilor cele ce avea, nu numai haine şi scumpe podoabe, ci şi multe lucruri nepreţuite, pe care le moştenise de la părinţi şi pe care le dăruise din belşug împărăteasa.

Apoi, eliberînd pe slugile şi pe boierii ei, s-a apropiat cu osîrdie de zisa mînăstire. Ea şi-a tăiat părul capului, care era ca nişte fir de aur galben şi frumos, cu care împreună a lepădat toată deşertăciunea cea lumească, tot cugetul pămîntesc, şi s-a îmbrăcat cu rasă de păr, ea care era gingaşă de bun neam şi preafrumoasă, şi a ridicat cu osîrdie jugul cel uşor, cel bun şi dulce al lui Hristos. Ea se supunea tuturor surorilor cu minunată smerenie, slujind cu osîrdie şi fără pregetare la toate treburile mînăstirii, şi fără nici o împotrivă cuvîntare neînţeleaptă. Ea nicidecum nu socotea mărirea neamului său, ci făcea slujbele cele

mai proaste fără cîrtire. Avea în faţă multă veselie şi în suflet umilinţă şi bucurie; iar egumena, ca o îmbunătăţită ce era şi iscusită în duhovniceştile nevoinţe, o sfătuia şi o îndemna totdeauna le cele bune.

Deci, mai înainte de toate, avea tăinuit darul lui Dumnezeu, care o acoperea şi o învăţa cele folositoare şi fără de care omul nu poate săvîrşi nici un bine, după cum Însuşi Domnul a zis: *Fără de Mine nu puteţi să faceţi nimic! şi cel ce petrece întru Mine şi Eu întru dînsul, acesta aduce mult rod...*

Deci, acestea a rodit de-a pururea pomenita Irina, ca un pămînt bun şi de bună treabă întru Hristos. Ea atît de mult a plăcut lui Dumnezeu şi la toate surorile, încît toţi se minunau de dînsa. Căci, ca şi cum ar fi fost roabă cumpărată cu bani, aşa se supunea tuturor cu smerenie şi pe nici una n-a smintit şi n-a întristat vreodată. De aceea toate o iubeau şi o aveau după cuviinţă întru multă evlavie, care, nu numai la slujbele cele trupeşti era fără pregetare, ci şi la cele duhovniceşti şi mai mult, nelipsind niciodată de la obşteasca slujbă. La chilie ea citea vieţile cuvioşilor celor îmbunătăţiţi, ca să urmeze petrecerii lor şi să înveţe pe surori, îndemnîndu-le la isprăvile cele asemenea. Deci, într-o zi, citind viaţa marelui Arsenie şi văzînd cum stătea de multe ori rugîndu-se de seara pînă dimineaţa, a rîvnit acelei minunate fapte bune şi a cerut binecuvîntare de la egumenă să săvîrşească o nevoinţă ostenitoare ca aceea. Egumena întîi cugeta a nu-i da binecuvîntare, căci se temea ca nu cumva să se îmbolnăvească de multa osteneală a nevoinţei; dar pe urmă, văzînd-o că are neasemănată osîrdie la aceasta, i-a dat voie, cunoscînd multa ei smerenie şi măsură.

Deci, Sfînta Irina a început această nevoinţă mai presus de om, neavînd nici un an întreg de cînd venise în mînăstire - căci dumnezeiescul dar a împuternicit-o -, şi atît a sporit în această nevoinţă, încît stătea de multe ori de dimineaţă pînă seara, avînd mîinile ridicate către cer, şi toată noaptea se ruga, şi de multe ori de dimineaţă pînă la apusul soarelui. Altădată stătea toată ziua şi toată noaptea nemişcîndu-se din loc, iar egumena şi mai mult se minuna. Deci, trecînd trei ani din ziua în care a început o nevoinţă ca aceasta şi văzînd-o diavolul, urîtorul binelui, s-a scîrbit prea mult şi s-a amărît; deci, se silea s-o prindă pe ea în cursă cu vreo cădere sufletească; dar, ca un neputincios ce era, nu putea, pentru că toate patimile le biruise pururea pomenita. Şi atît a supus pe trup duhului, încît începuse să defaime toate cele trupeşti, desfăta-rea, slava, banii şi îmbrăcămintea, şi să le urască cu totul desăvîrşit. Ea nu avea două haine, ci numai una cu care se îmbrăca la Paşti. Pe aceea o purta un an, fără a o scoate ca să o spele, ci numai iarăşi la Sfintele Paşti lua alta nouă, iar pe cea veche o dăruia la vreun sărac.

Desfătarea ei era numai pîine şi apă, şi o dată pe zi puţine verdeţuri. Iar slava atît a defăimat-o, încît primea să cureţe ieşitorile, şi cît de puţin nu socotea mărirea numelui său. Deci, neputînd diavolul s-o biruiască pe ea cu lucrul, ca să săvîrşească vreun păcat, semăna în mintea ei neghine, aducîndu-i aminte de desfătarea cea de mai înainte, îndemnînd-o la trupeşti dezmierdări; dar în deşert se muncea neputinciosul, căci ea, ca o cunoscătoare a bîntuirii, mărturisea egumenei asuprirea, şi astfel se izbăvea de ispita diavolului, nevoindu-se ca şi mai înainte.

Într-o noapte, rugîndu-se lui Dumnezeu după obicei, diavolul s-a închipuit ca un drac negru şi slut şi o certa de departe, înfrico-şînd-o că-i va face rău, slabul şi neputinciosul. El îi zicea fericitei Irina, fălindu-se: "Cu mine intri în război, femeie nenorocită şi vrăjitoare! Aşteaptă puţin ca să cunoşti cine sînt eu şi atunci vei vedea puterea mea cea mare!" Acestea şi multe alte vorbe a zis diavolul, iar ea şi-a făcut Sfînta Cruce şi îndată cel văzut s-a făcut nevăzut. În cealaltă zi, i-au venit mai cumplite gînduri, tulburînd-o foarte tare. Duşmanul i-a dat atîta război, încît a pus-o într-o mare nedumerire.

De aceea, căzînd la pămînt, se ruga cu lacrimi către Domnul, chemînd în ajutor pe Preasfînta Născătoare de Dumnezeu şi pe Arhanghelii Mihail şi Gavriil, în al căror nume se zidise biserica acelui sfînt locaş. Ea îi chema în ajutor nu numai pe aceştia, dar şi pe toţi sfinţii, ca s-o izbăvească de diavoleştile bîntuieli şi de necuratele asupriri. Deci, se ruga către Dumnezeu, zicînd: "Întru tot Sfîntă Treime, Atotputernică, cu mijlocirea Preasfintei Născă-toare de Dumnezeu şi cu solirea arhanghelilor Mihail şi Gavriil, a tuturor cereştilor puteri şi a tuturor sfinţilor, ajută roabei Tale şi mă izbăveşte de bîntuirea diavolului".

Astfel s-a rugat ea multe zile şi multe nopţi, pînă ce i-a venit de sus o strălucire dumnezeiască, care a umbrit sufletul ei şi care a gonit gîndurile cele viclene. Deci, rămînînd nesupărată, mai mult se nevoia şi slujea lui Dumnezeu cu osîrdie. Domnul, văzînd dorul ei cel mare, i-a răsplătit cu bogate daruri, că s-a făcut cu totul vas al alegerii ca marele Pavel şi încăpere a Sfîntului Duh, avînd în sufletul ei pe Hristos. Ea nu mai trăia după trup, ci după duh, trăind Hristos într-însa, făcîndu-se toată luminată, sau mai bine zis luminătoare. A povăţuit multe suflete către lumina adevărului, aducînd la Dumnezeu pe cei vrednici de El. Că se făcuse vestită la toţi, dar mai ales femeilor şi fecioarelor care alergau la dînsa în fiecare zi. Ea le învăţa cu atîta plăcere şi dulceaţă, încît multe s-au lepădat de lume şi au venit în acea sfîntă mînăstire. De atunci nici diavolii n-au mai îndrăznit a se apropia, ci fugeau de dînsa, fiind goniţi ca de foc.

În vremea aceea se îmbolnăvise egumena şi se adunaseră toate la chilia ei şi plîngeau, căci cunoşteau că îi venise sfîrşitul. Deci, fiind ea îmbunătăţită, toate maicile se întristau de pierderea ei, dar mai mult decît celelalte se tînguia şi plîngea smerita cugetătoare Irina şi toate plîngeau nemîngîiate. Bolnava a zis către dînsele cu blîndeţe: "Nu vă întristaţi pentru mine, că aveţi bună egumenă, mai vrednică decît mine şi mai pricepută, pe sora noastră, Irina; acesteia să vă supuneţi din tot sufletul. Este fiica luminii, mieluşeaua lui Hristos, vasul Sfîntului Duh şi cu hotărîre să nu faceţi altă proestoasă". Poruncind aceasta în ceasul din urmă, a zis către Stăpînul Hristos: "Slavă, Doamne, milei Tale!" Şi şi-a dat sufletul în mîinile sfinţilor îngeri care stăteau de faţă.

Cuvioasa Irina nu era acolo cînd egumena a zis despre dînsa acele cuvinte. Dar nici monahiile nu i-au spus nimic, ca să nu fugă ca o smerită cugetătoare şi fără slavă deşartă, că toate îi ştiau buna socoteală şi multa smerenie. După ce au îngropat pe egumenă cum se cuvenea, s-au adunat toate în biserică şi s-au rugat să le lumi-neze Domnul, să aleagă pe cea care îi va plăcea împărăţiei Sale. După rugăciune, cele mai bătrîne au poruncit să meargă toate la patriarh, ca el să hotărască pe care i-o va lumina Domnul.

Pe atunci era patriarh Sfîntul Metodie Mărturisitorul, care suferise multe chinuri de la luptătorii de icoane pentru dreapta credinţă şi purta pe sfinţitul său trup rănile Domnului; care făcea minuni, că avea Duh Sfînt şi cunoştea cele viitoare. Deci, cînd celelalte surori au voit să se ducă, Irina nu voia să le urmeze, punînd fel de fel de pricini şi de împiedicări; dar ele au luat-o cu sila. Ajungînd la patriarh şi închinîndu-se, le-a întrebat: "Pe care din toate aţi ales să fie egumenă?" Ele au răspuns: "Pe nici una, stăpîne sfinte; ci nădăjduim întîi la Dumnezeu, şi al doilea la prea sfinţia ta, care ai Duh Sfînt, să hotărăşti pe care te va lumina darul Lui". Purtătorul de Dumnezeu le-a zis: "Eu ştiu că toate doriţi şi voiţi pe cinstita şi încuviinţata Irina; deci, aveţi socoteală bună şi plăcută înaintea lui Dumnezeu. Fie slavă Domnului, Care mi-a arătat faptele cele îmbunătăţite ale roabei Sale".

Ele, auzind acelea, s-au minunat şi i s-au închinat, zicîndu-i: "Cu adevărat, Dumnezeu locuieşte în fericitul suflet al preasfinţiei tale, care te luminează şi-ţi arată cele ascunse!" Atunci sfîntul s-a sculat îndată de pe scaun, a luat cădelniţa şi, binecuvîntînd pe Domnul cu cuviincioasă cîntare de laudă, a hirotesit pe Irina diaconiţă a bisericii celei mari, ştiind prin Duhul Sfînt că era curată şi fără prihană; şi apoi a aşezat-o şi egumenă. Deci, învăţînd-o cum să umble, cum să se poarte şi cum să povăţuiască pe surori la păşunea mîntuirii, a liberat în pace pe Irina şi pe celelalte surori. Ele au plecat bucurîndu-se, iar Irina plîngea, socotind, pentru marea ei smerenie, că a luat vrednicia cu nevrednicie. Celelalte se minunau şi o mîngîiau, zicînd: "Stăpînă, nu te întrista pentru această stăpînire, că noi nu vom ieşi din ascultarea ta niciodată, şi-ţi vom ajuta după Dumnezeu, cît vom putea".

După ce au ajuns la mînăstire, au mulţumit Domnului şi s-au ospătat, apoi au dus-o la chiliile egumenei bucurîndu-se. Ea a încuiat uşa plîngînd, şi, căzînd la pămînt, se ruga cu lacrimi şi zicea: "Stăpîne Doamne, Iisuse Hristoase, Păstorul cel bun, uşa oilor, Povăţuitorul şi Învăţătorul nostru, ajută mie, roabei Tale, şi acestei mici turme a Ta, şi ne izbăveşte de răpirea lupului cel gîndit, că ştii neputinţa noastră. Noi nu avem putere de la noi să săvîrşim bunătatea, fără darul şi ajutorul Tău".

Ea s-a rugat multă vreme către Domnul. Apoi a întors cuvîntul către sine, zicînd: "Smerită Irino, cunoşti oare sarcina pe care a pus-o Hristos pe umerii tăi? Ţie ţi s-au încredinţat suflete, pentru care Dumnezeu S-a întrupat şi S-a făcut om şi Şi-a vărsat preacuratul şi preascumpul Său Sînge. Deci, dacă are

să dea fiecare răspuns şi pentru un cuvînt deşert şi vătămător de suflet, lui Dumnezeu Cuvîntul, în ziua judecăţii, cîte chinuri vei lua tu, care ai luat grija şi purtarea de grijă a atîtor suflete, de se va chinui vreun suflet din neluarea ta aminte, Căruia nu-i este vrednică toată lumea, precum a zis Domnul. Deci, priveghează, posteşte, roagă-te şi ia aminte de astăzi mai mult, să nu se facă greşeala ta pricină de pierzare a vreunei surori. Căci se va împlini cuvîntul care zice: *Că, dacă orb pe orb se vor povăţui, amîndoi cad în groapă*".

Deci, ea se nevoia mult, postind şi rugîndu-se multe zile. Apoi, făcea atîtea plecări de genunchi, încît de multe ori petrecea toată noaptea, nedînd trupului nici cît de puţină odihnă, ca Domnul să se milostivească spre multele ei osteneli şi să-i dea pricepere să cîrmuiască păstoria cu plăcerea lui Dumnezeu. Astfel Domnul o înţelepţea după dorinţa ei, cîrmuia pe surori preaminunat şi le învăţa cu atîta înţelepciune, încît covîrşea la vorbă pe dascăli şi pe ritori. Spre încredinţarea acestui lucru, ascultaţi cîteva porunci şi dojeniri ce le spunea.

"O, surori în Hristos şi cinstite afierosiri ale lui Dumnezeu, ştiţi bine că nu era cu cuviinţă şi cu cale să vă învăţ eu, nevrednica şi necărturăriţa. Dar, fiindcă judecăţile lui Dumnezeu sînt neîncercate şi neînţelese, darul Lui a rînduit să fiu egumenă, eu, proasta roabă a voastră; deci, vă rog să vă supuneţi mie şi să ascultaţi cu-vintele smereniei mele. Căci, dacă nu vom păzi legile şi rînduielile acestui chip care îl purtăm şi nu vom face cîte am făgăduit înaintea lui Dumnezeu şi a îngerilor, nimic nu ne folosim; precum şi credinţa fără de fapte este moartă, după cum am auzit.

Domnul S-a făgăduit să ne dea, pentru puţina osteneală vremelnică, pe care vom răbda-o aici, împărăţia cerurilor şi viaţă fără de sfîrşit, desfătare nestricăcioasă şi bucurie veşnică. Căci Lui am crezut, precum se cuvenea, şi am lăsat pe cele înveselitoare ale lumii, ca pe nişte lucruri mincinoase şi vremelnice, ca să moştenim pe cele adevărate şi veşnice. Deci, dacă nu vom păzi poruncile Domnului, apoi şi pe cele vremelnice le-am pierdut şi de cele veşnice ne lipsim, ca fecioarele cele nebune, ca nişte nebune şi netrebnice!

Deci, fiindcă sufletul nu se poate împărţi în două părţi, adică să avem desfătare şi înfrînare, cugetare şi smerenie, nici celelalte fapte bune nu le cîştigăm, dacă nu vom lăsa şi vom urî cu totul greşelile cele potrivnice, pe care să ne ostenim a le goni din sufletul nostru, asemenea şi toată pofta lumească, ca să fie şi cele dinlăuntru ale noastre, ca şi cele din afară. Căci faptele bune ale sufletului sînt cinstite mai întîi, decît cele trupeşti. Postirea şi privegherea şi alte rele pătimiri ale trupului nu ne folosesc la nimic dacă vor lipsi faptele bune ale duhului, adică smerita cugetare, întreaga înţelepciune, dragostea, îndelunga-răbdare, milostenia către săraci şi alte asemenea lucruri bune şi plăcute lui Dumnezeu; iar după acestea să ne ostenim la faptele bune cele trupeşti şi să postim după putere".

Acestea şi altele asemenea le zicea preaînţeleapta, învăţînd de multe ori cu milostivire de maică pe duhovniceştile sale fiice, care primeau cu osîrdie cuvîntul şi sfatul preaminunat. Cuvioasa, văzînd că făcea rod mult în sufletele lor cu sfătuirile sale, se bucura şi mulţumea Domnului, pe care Îl iubea din tot sufletul ei. Deci, avînd credinţă către Hristos, fără vicleşug, şi către surori dragoste mai presus de măsură, a îndrăznit de a cerut un dar mare şi mai presus de fire, adică s-o învrednicească darului de a vedea mai înainte şi a cunoaşte cu adeverire greşelile cele ascunse ale tuturor surorilor. Aceasta nu pentru lauda omenească, ci ca să le îndrepteze şi să nu se chinuiască.

De aceea şi Domnul, văzînd că scopul ei era bun, a ascultat-o şi i-a trimis din cer un înger purtător de lumină, care a venit la dînsa în haine albe, fulgerînd. Cînd l-a văzut, nu s-a tulburat, nici nu s-a înfricoşat deloc de preaslăvirea chipului, ci mai vîrtos s-a bucurat. Iar îngerul a întîmpinat-o, zicînd: "Bucură-te, roaba Domnului preacredincioasă şi adevărată. Domnul m-a trimis spre slujba ta, după cererea ce i-ai făcut, pentru cei ce vor a se mîntui prin tine. Mi-a poruncit să stau lîngă tine totdeauna şi să-ţi descopăr luminos cele ascunse în fiecare zi". Zicînd acestea, îngerul s-a făcut nevăzut; iar cuvioasa a căzut la pămînt, mulţumind Domnului cu veselie. De atunci îngerul n-a lipsit de la dînsa, ci i se arăta în fiecare zi, - o, îndrăznire minunată a cuvioasei către Domnul, vorbind ca un prieten cu prietenul său. El îi

descoperea lucrurile cele ascunse ale fiecăruia, nu numai ale acelor călugăriţe, ci şi ale celorlalţi oameni care veneau s-o vadă şi să audă cuvintele ei cele de aur.

Deci, dacă ar fi văzut pe cineva că a făcut vreun lucru nele-giuit, îl învăţa şi îi spunea despre munca cea veşnică, în care se osîndesc cei nepocăiţi şi mai vîrtos cîţi cad în cutare păcat, sau femeie, sau monahie, spunînd astfel păcatul în care era căzut cel ce vorbea cu dînsa. Dar nu mustra pe om la arătare, ca să nu-l ruşineze către ceilalţi, ci în mod iscusit îl aducea la pocăinţă. Se ruga de seara pînă la vremea Utreniei şi după Utrenie dormea puţin pînă în zori. Apoi se ducea în biserică şi chema pe surori una cîte una la mărturisire. Cînd se întîmpla vreo una de nu mărturisea păcatul său, i-l spunea cuvioasa cum o sfătuia îngerul mai înainte. De aceea, toate i se cucereau ca unei sfinte şi mai presus de om. Deci, a ieşit vestea despre ea în toată cetatea, şi fiecare alerga să vadă faţa ei cea cinstită şi vrednică de cucernicie.

Acolo se adunau în fiecare zi boieri, funcţionari, femei, fecioa-re, tineri şi bătrîni, şi îi învăţa preaînţeleapta cu atîta pricepere şi umilinţă, încît se pocăiau de păcatele lor şi se mîntuiau; şi aşa pretutindeni se auzea numele minunatei Irina. Ea nu lipsea nicioda-tă de la rugăciune şi mulţumire către Domnul. Odată, diavolii s-au supărat asupra ei şi într-o noapte s-au adunat în chilia ei, unde se ruga stînd drept, cu mîinile ridicate în sus. Ei strigau cu glas tulburat şi urît, încercînd prea viclenii s-o oprească de la rugăciune, dar n-au putut.

Unul din ei, mai obraznic decît ceilalţi, s-a dus mai aproape şi-şi bătea joc de dînsa ca o maimuţă, zicînd: "Irino de lemn, pe care te ţin picioare de lemn, pînă cînd vei necăji neamul nostru? Pînă cînd ne vei arde cu rugăciunile tale şi ne vei face atîta întristare şi răutate?" Asemenea şi ceilalţi se arătau că se tînguiau de primejdia lor şi se băteau. Dar cuvioasa stătea fără de frică la locul său şi nu se clintea deloc.

Atunci acel neruşinos diavol a aprins lumînare din candelă şi i-a ars acoperămîntul sfintei şi culionul, apoi, ajungînd focul pînă jos, i-a ars nu numai hainele, ci şi multe părţi ale trupul ei, adică umerii, pieptul şi spinarea. Şi cîte puţin ar fi ars tot trupul ei, dacă nu ar fi alergat o soră, care se întîmplase de se ruga şi ea aseme-nea în chilia sa. Aceea, cum a simţit miros de carne şi de haine, a alergat la chilia sfintei şi a văzut-o arzînd, şi din locul său nu se clintea, ci stătea nemişcată ca un stîlp.

Deci, a stins îndată văpaia şi a mişcat pe sfînta puţin, care, tîrziu pogorînd mîinile, a zis: "De ce mi-ai pricinuit atîta răutate, fiica mea, şi m-ai lipsit de atîtea bunătăţi? Nu mi se cade cele ale oamenilor, ci cele ale lui Dumnezeu. Pînă în ceasul acesta stătea înaintea mea un sfînt înger şi-mi împletea o cunună din tot felul de flori, atît de mirositoare şi minunate, încît unele niciodată nu s-au arătat ca acestea, şi cînd îşi întindea mîna ca să pună pe capul meu cununa cea de mult preţ şi frumoasă, ai venit tu şi ai purtat grijă de mine cu socoteală bună; însă mai rea decît socoteala cea rea, pentru care văzîndu-te îngerul a fugit şi mi-a dat această întristare şi pagubă neasemănată".

Auzind ea aceasta, a plîns, şi cum desprindea bucăţile de haine, care erau jumătate arse şi lipite de carnea ei, ieşea atîta miros, încît covîrşea toate mirurile şi aromatele cele scumpe. Mirosul acela a umplut toată biserica şi toţi cîţi au mirosit se minunau. Dar, deoarece cuvioasa nu mai avea altă haină, uceniţa i-a adus una cu care a îmbrăcat-o. După cîteva zile, Doctorul sufle-telor şi al trupurilor i-a vindecat rănile ce i se făcuseră, crescîndu-i şi darul proorociei.

Venind odată un famen al surorii sale, care era femeia chesa-rului Vardei, l-a chemat sfînta în taină şi i-a zis: "Chirile, spune surorii mele să-şi gătească lucrurile; pentru că în curînd îi va muri bărbatul, de bîntuirea împăratului Mihail, iar după cîtva timp şi împăratul va fi bîntuit de alţii; ca astfel să-şi piardă viaţa şi împă-răţia pe dreptate, pentru necuviincioasele lui fapte. Să vă păziţi însă de a spune aceasta cuiva şi nici cineva din rudeniile noastre să nu îndrăznească a se împotrivi împăratului ce va să fie şi să nu-l oprească cît de puţin, căci, deşi este pricinuitor de ucideri, Dumnezeu l-a iubit ca pe un dreptcredincios şi a binevoit întru el. Drept aceea, nu se va folosi vrăjmaşul de dînsul.

Auzind aceasta sora cuvioasei, s-a biruit de dragostea bărba-tului său şi i le-a arătat. Dar el, ca un mîndru şi nepriceput, n-a înţeles şi nici n-a alergat către Domnul cu lacrimi, ca să ceară milă; ci a rămas

fără grijă, vrînd numai să ştie numele celui ce are să împărăţească. De multe ori a trimis vestitori la cuvioasa ca să i-l arate, dar nu a voit, pînă ce l-a ucis oastea după cîteva zile. Asemenea şi împăratul Mihail, fiind tăiat, şi-a lepădat viaţa. După el a împărăţit Vasile Machedon. Acestea ajung spre a arăta darul cel proorocesc al Cuvioasei Irina. Deci, să venim la celelalte minuni ale ei.

O femeie frumoasă şi de neam bun din cetatea cuvioasei, adică din Capadochia, era logodită cu un bărbat; dar, schimbîn-du-şi scopul, nu l-a mai voit şi, ca să nu o mai supere gîndul, a fugit de acolo şi s-a călugărit în mînăstirea sfintei. Diavolul i-a zavistuit şi i-a înfierbîntat logodnicul cu multă dragoste spre dînsa; dar, neputînd s-o scoată din mînăstire, s-a îmbrăcat cu atît de rea dragoste, încît, ascultînd un fermecător, slujitor preaiscusit al diavolului, i-a făgăduit mulţi bani dacă prin farmece va aduce pe acea femeie la voia lui, ca să-l ia de bărbat.

Deci, fermecătorul făcîndu-şi meşteşugul în Capadochia, femeia şi-a ieşit din minte şi înconjura toată mînăstirea răcnind şi strigînd numele logodnicului său. Ea se jura cu înfricoşate jurăminte că, dacă nu-i vor deschide uşa să se ducă să-l afle, se va sugruma. Auzind Cuvioasa Irina aceasta, plîngea şi, bătîndu-se peste obraz, zicea: "Vai mie, ticăloasa, pentru că din negrija păstorilor, răpesc lupii oile! Dar în deşert te osteneşti, vicleanule diavol, că Hristos nu te va lăsa să înghiţi pe mieluşeaua Lui". Atunci a adunat toată obştea şi, învăţîndu-le să se păzească mai dinainte de vicleşugul diavolului, le-a sfătuit să postească toată săptămîna, rugîndu-se către Dumnezeu pentru acea soră, şi toate să facă cîte o mie de metanii pe zi. Astfel se ruga fiecare în chilia sa.

A treia zi, sfînta vede acolo unde se ruga la miezul nopţii, pe marele Vasile, care îi zice: "Pentru ce ne prihăneşti, Irino? Oare fiindcă lăsăm de se fac în patria noastră urîciuni şi necuviinţe? Cînd se va lumina de ziuă, să iei pe uceniţa ta cea bolnavă şi să o duci la biserica Vlaherna. Acolo va veni să o vindece Maica Stăpînului nostru Hristos, care are putere!" Zicînd sfîntul aceasta, s-a făcut nevăzut. Luînd sfînta pe aceea ce pătimea, împreună cu alte două surori mai alese şi, ducîndu-se la numita biserică a Vlahernei, s-au rugat toată ziua cu lacrimi. Iar la miezul nopţii au adormit de osteneală. Sfînta a văzut în vis popor mult, care bătea drumurile cu haine aurite şi luminoase, stropind flori mirositoare şi tămîind. Deci, sfînta i-a întrebat pe ei pentru ce fac acea pregă-tire. Iar ei au zis: "Vine Maica lui Dumnezeu; deci, pregăteşte-te a i te închina". Atunci a venit şi împărăteasa tuturor, urmîndu-i mulţime nenumărată de purtători de lumină, iar dumnezeiasca şi cinstita ei faţă scotea atîta strălucire, încît omul nu putea să o vadă.

După ce Stăpîna a văzut pe toţi bolnavii, a venit şi la uceniţa Irinei. Atunci ea, înfricoşată şi cutremurată, a căzut la curatele picioare ale Preasfintei Stăpîne şi a auzit cum a strigat Preasfînta Născătoare de Dumnezeu pe marele Vasile, şi l-a întrebat de Irina, ce-i trebuie; iar el a spus toată pricina precum este mai sus. Atunci Stăpîna iarăşi a zis: "Chemaţi pe Anastasia!" Cînd a venit, a zis către dînsa: "Duceţi-vă cu Vasile în Cezareea, cercetaţi cu sîrgu-inţă, ca să vindecaţi această fiică, că Fiul şi Dumnezeul meu vouă v-a dăruit darul acesta". Atunci Anastasia şi cu Vasile, închinîn-du-se Născătoarei de Dumnezeu, s-au dus să săvîrşească cele poruncite. Apoi s-a făcut un glas către Cuvioasa Irina, zicîndu-i: "Du-te la mînăstirea ta, şi acolo se va vindeca!"

Deşteptîndu-se, a spus vedenia celorlalte, şi apoi au plecat bucurîndu-se. Era Vineri şi la ceasul Vecerniei s-au adunat toate în biserică. Spunîndu-le cuvioasa vedenia sa, a poruncit ca toate să ridice mîinile şi ochii spre cer şi cu lacrimi să grăiască din toată inima: "Doamne miluieşte". Deci, după cîtva timp, cînd s-a udat toată faţa bisericii de lacrimi, s-a arătat în văzduh, - o, minunile Tale, Hristoase, Împărate Atotputernice - marea Muceniţă Anastasia şi marele Vasile. Atunci s-a auzit un glas, zicînd: "Irino, întinde mîinile tale şi primeşte acestea, şi nu ne mai prihăni pe nedreptate".

Sfînta, întinzînd sfintele sale mîini, a primit din văzduh o legătură care cîntărea trei litre. Dezlegînd-o a aflat într-însa fel de fel de farmece şi lucruri rele, aţă, păr, plumb, noduri şi multe lucruri diavoleşti. Erau mai ales doi idoli mici de plumb, unul în asemănarea bărbatului, iar celălalt în al monahiei, şi astfel erau lipiţi unul de altul, ca şi cum păcătuiau. Monahiile s-au minunat şi au petrecut toată noaptea mulţumind împărătesei celei Atotputernice. De dimineaţă sfînta a trimis la Vlaherna două monahii, împreună cu ceea

ce pătimea şi împreună cu lucrurile cele rele care s-au zis mai sus, adică, cu untdelemn şi cu prescuri ca preotul să slujească Sfînta Liturghie.

După Sfînta Liturghie a miruit pe bolnavă cu unt-de-lemn din candelă, apoi a pus farmecele pe jăratec, care, arzînd, s-au dezlegat şi nevăzutele legături ale monahiei, şi aşa şi-a venit în minte, slăvind pe Dumnezeu, Care a izbăvit-o. Cînd idolii s-au topit desăvîrşit, ieşeau nişte glasuri foarte mari de pe jăratec, precum răcnesc porcii cînd îi înjunghie; iar cei de afară, văzînd şi auzind acestea, au fugit cutremuraţi, slăvind pe Dumnezeu, Care face nişte lucruri slăvite ca acestea. După aceasta, monahiile s-au întors în mînăstire, povestind către celelalte şi aceste minuni de pe urmă.

Cînd smerita cugetătoare Irina vedea pe alţii că i se cuce-reau ei pentru sfintele sale fapte, atît se osîndea pe sine, încît nu lipseau niciodată lacrimile din ochii ei, dar mai ales la Sfînta Liturghie, cînd preotul aducea jertfa cea fără de sînge. Socotind ea, cum că Dumnezeu, Cel nevăzut şi fără de moarte, a primit a se face om şi a se răstigni pentru dragostea noastră şi a pregătit aceste dumnezeieşti Taine ca să ne împărtăşim cu Dînsul, atît se umplea de bucurie, încît nu putea să-şi ţină plînsul; deci, îşi acoperea faţa ca să nu o vadă celelalte şi plîngea, ca şi cum ar fi fost un tîlhar sau un făcător de rele, care a făcut toate nelegiuirile.

Ea petrecea nevoindu-se ca şi mai înainte şi de multe ori se ruga o zi şi o noapte necurmat, altădată două, trei zile şi chiar o săptămînă întreagă. Cînd ea voia să-şi lase mîinile în jos nu putea, că, de mult ce le ţinea în sus, se înţepeneau din umeri şi din coate; de aceea chema pe cîte o soră de-i ajuta; şi, cînd le cobora, încheieturile trosneau atît de tare, încît sunetul se auzea de departe. În Sfîntul şi Marele Post dînsa nu mînca pîine, nici altă mîncare pînă la Sfintele Paşti, decît numai puţine verdeţuri şi acelea o dată pe săptămînă şi bea puţină apă. De aceea, de multa ei înfrînare, rămăsese numai pielea şi oasele. La stăpîneştile praznice priveghea toată noaptea şi nu dormea nicidecum, ci numai se ruga şi cînta. Ea de multe ori ieşea în ogradă la miezul nopţii şi acolo se ruga cu multă umilinţă, că, văzînd stelele, frumuseţea cerului şi mărimea lui, se bucura, slăvind pe Ziditorul, Care le-a făcut cu atîta înţelepciune.

După dumnezeiasca rînduială, ca să nu rămînă nemărturisită o minune mare, care de multe ori se făcea în ogradă, s-a întîmplat că o soră a ieşit încetinel într-o noapte din chilia sa şi a văzut pe sfînta că se ruga, fără însă a i se atinge picioarele de pămînt, ci stătea în văzduh înălţată ca la doi coţi; iar lîngă dînsa doi chipa-roşi foarte înalţi, care îşi plecau vîrfurile către ea şi stăteau aşa - o, preaslăvită minune -, cîtă vreme se ruga sfînta!

După ce îşi săvîrşea rugăciunea, se ducea la amîndoi şi, atingîndu-se de vîrfurile lor, îi binecuvînta cruciş, şi atunci ei, înălţîndu-se, iarăşi se întorceau la starea lor. Văzînd monahia o minunată vedenie ca aceasta, s-a înfricoşat şi tremura, socotind nălucire cele văzute, de vreme ce trecuseră trei ceasuri de cînd o văzuse. De aceea, ca să se încredinţeze, a alergat la chilia sfintei şi, văzînd că este adevărat, s-a încredinţat că n-a văzut nălucire, ci adevărată minune; însă atunci s-a temut, dar nimănui n-a arătat.

După cîteva zile, monahiile au văzut în vîrfurile acelor chiparoşi două basmale spînzurate, pe care, spre slava lui Dumnezeu, fericita Irina le spînzurase, fiindcă de multe ori îşi plecau vîrfurile, închinîndu-i-se. Deci, se întrebau una pe alta, cînd şi cum a putut ea să se suie la atîta înălţime ca să lege basmalele acolo. Atunci monahia care a văzut minunea a povestit celorlalte, care s-au înfricoşat şi au lăcrimat de bucuria lor, şi au certat-o că nu le-a deşteptat şi pe dînsele să vadă o minune ca aceea. Sfînta, înştiinţîndu-se că numita monahie a descoperit-o, s-a tulburat şi a canonisit-o, zicînd: "Dacă m-ai fi văzut păcătuind ca un om, ai fi arătat şi păcatul meu?" Atunci ea a căzut înfricoşată la pămînt, cerînd iertare. Iar sfînta a zis cu grea certare către dînsa şi către celelalte, ca să nu mai îndrăznească altădată vreuna din ele să arate cuiva vreo minune, cîtă vreme va trăi sfînta în această lume. Deci, ea săvîrşind multe asemenea semne, nimeni nu le arăta, temîndu-se de certare.

În prima zi a lunii ianuarie, dînsa avea obicei să prăznuiască pe marele Vasile, pentru că îl avea pe el spre mare evlavie, ca pe unul ce era dintr-o patrie cu ea. Într-acea zi, la a patra strajă a nopţii, a venit un glas nevăzut, zicînd către sfînta: "Primeşte pe corăbierul care îţi aduce astăzi poame şi, bucurîndu-te,

mănîncă-le, că sufletul tău se va veseli!" Deci, cînd cînta Utrenia, a trimis două monahii, zicînd: "Duceţi-vă la poartă şi băgaţi înăuntru pe corăbierul care se află afară". Deci, venind omul acela la cuvioasa, s-au închinat unul altuia şi, rugîndu-se, au stat. Apoi l-a întrebat cum a venit acolo şi el a zis către dînsa: "Doamna mea, eu sînt corăbier din insula Patmosului şi am plecat cu corabia să vin aici în Constantinopol pentru oarecare trebuinţă a mea.

Ajungînd lîngă marginea insulei noastre, am văzut la pămînt om bătrîn şi frumos, cu chip dumnezeiesc; acela ne-a strigat să-l aşteptăm, dar noi, neputînd sta, fiind străini şi aproape de pămînt şi vîntul fiind bun, am plecat. De aceea omul acela a strigat şi mai tare, poruncind să stea corabia. Atunci îndată, o, minune! Corabia a stat pînă ce bătrînul acela a venit, umblînd peste valuri şi ajungînd la corabie, a scos trei mere din sînul său şi mi le-a dat mie, zicîndu-mi: "Cum vei ajunge în cetatea împărătească, să le dai patriarhului şi spune-i că ţi le-a trimis din Rai Atotbunul Dumnezeu şi robul Lui, Ioan!"

Apoi, scoţînd alte trei mere din sîn, asemenea mi-a zis: "Acestea să le dai egumenei Hrisovalantului, cea cu numele Irina, şi spune-i ei: "Mănîncă din acestea, pe care sufletul tău le-a poftit, că acum vin din rai şi ţi le-am adus!" Aşa zicînd, a binecuvîntat pe Dumnezeu şi pe mine, şi îndată corabia a plecat, iar el s-a făcut nevăzut. Deci, am luat cele trei mere şi le-am dat patriarhului, iar pe acestea le-am adus sfinţiei tale". Acestea auzindu-le cuvioasa, a lăcrimat cu bucurie şi multe mulţumiri a dat Sfîntului Ioan, iubitul ucenic şi apostol al lui Hristos.

Atunci corăbierul a scos merele dintr-o basma de mătase ţesută cu aur, şi care le avea păzite cu cinste ca pe nişte lucruri dumnezeieşti, şi i le-a dat cuvioasei cu multă evlavie. Merele acestea covîrşeau merele cele pămînteşti şi vremelnice prin aceste daruri; adică cu podoaba sau frumuseţea, cu mirosul şi cu mărimea, încît era vedere de mirare. Acesta nu este lucru necrezut, pentru că erau din Rai. Deci, corăbierul acela, luînd binecuvîntare şi iertare de la sfînta, s-a dus. Iar ea a postit o săptămînă, mulţumind Domnului de darul ce i l-a trimis. Apoi, întru slava Lui, a început a mînca dintr-un măr, în fiecare zi cîte o bucăţică, fără a gusta pîine, verdeţuri sau orice altă mîncare, nici măcar apă nu bea, pînă la patruzeci de zile.

Atîta miros ieşea din gura ei în vremea cînd mînca, încît se umpleau de miros toate surorile şi întreaga mînăstire, ca şi cum ar fi făcut în fiecare zi miruri şi aromate de mult preţ; deci, tot văzduhul se umplea de această minunată veselie a Raiului. După aceasta, cînd a venit Sfînta şi Marea Joi, a poruncit tuturor surorilor să se împărtăşească cu dumnezeieştile Taine, iar după împărtăşire a tăiat al doilea măr în bucăţi şi a dat fiecăreia cîte o bucăţică de au mîncat, însă ele nu ştiau ce este, numai mirosul şi dulceaţa o simţeau în gură şi se minunau; deci, simţeau mai ales în sufletul lor cînd mîncau, multă veselie şi bucurie. Pe celălalt măr l-a păstrat cu pază şi multă cinste, şi în fiecare zi îl mirosea spre îndulcirea şi veselia sufletului ei.

După multe alte minuni ce a făcut această cuvioasă, a scos de la moarte nedreaptă pe o rudenie a sa, care, fiind pîrîtă la împă-rat de nişte oameni răi, a fost închisă şi hotărîtă spre moarte. Atunci cuvioasa, arătîndu-se împăratului în vis, l-a îngrozit pe el, că de nu va elibera pe cel închis şi hotărît spre moarte fără de vină, va porni spre izbîndă asupra lui pe Împăratul ceresc. Deci, arătîndu-se mai întîi în vis, apoi şi la arătare, l-a făcut de l-a eliberat. Voind el să intre în mănăstire şi să vadă pe cuvioasa, a fost oprit de dînsa prin scrisoare, pentru multa ei smerenie.

Un om oarecare, prieten al ei şi cunoscut bun, cucernic şi iubitor de Hristos, cu numele Hristofor, venea de multe ori în mănăstire, unde ea îl primea cu dragoste şi vorbeau împreună, ştiind că era îmbunătăţit. Venind într-o zi şi vorbind multă vreme, cînd voia să meargă, i-a făcut metanie după obicei, cerîndu-şi iertare, dar sfînta i-a zis lui: "Mergi, fiule, Domnul să odihnească sufletul tău cu drepţii". Acestea auzindu-le el, a rămas înmărmurit şi întristat, căci, ca un înţelept ce era, a înţeles că nu zicea sfînta acestea fără de vreo înţelegere. Ea, văzîndu-l tulburat, s-a prefăcut că mintea ei era îndreptată la altceva cînd a grăit acestea, apoi mîngîindu-l din destul, l-a trimis la casa sa; deci, el s-a dus fără să aibă cît de puţin vreun semn de boală. Ajungînd la casa sa, a mîncat bine, şi în vremea Vecerniei a căzut jos şi şi-a dat

sufletul fără de veste. Aceasta nimeni altul nu o ştia, decît numai Sfînta Irina, că pentru aceasta îi zisese lui cuvintele cele mai dinainte.

Deci, una dintre surori, care se întîmplase acolo cînd cuvioa-sa grăise aceste cuvinte, o ţinea de rău, zicînd: "Pentru ce, doamna mea, ai zis cuvîntul acela lui Hristofor, de s-a dus întristat?" Sfînta i-a răspuns: "Să nu socoteşti că am zis aşa degeaba şi la întîm-plare. Dar pentru că vedeam un tînăr strălucit care sta dinapoia lui, ţinînd în mînă o seceră ascuţită şi pe alţi oarecare în jurul lui, numărîndu-i anii pe degete, acela a hotărît că ziua lui cea de pe urmă este ziua de astăzi. De nu crezi, cheamă pe roaba Evtihia şi trimite-o să se ducă în casa lui, să vadă că într-adevăr a murit". Deci, trimiţînd-o pe aceea, l-a găsit mort. De aceea toate s-au minunat şi au slăvit pe Dumnezeu că le-a învrednicit a avea o învăţătoare ca aceea şi de atunci luau aminte mai mult la cuvintele ei. Cînd zicea cuiva: "Dumnezeu să-l odihnească", se ştia că în acea zi se va sfîrşi.

Dar de vreme ce şi ea era om, trebuia să-şi îndeplinească datoria sa, pe care i-a arătat-o acel înger, zicîndu-i: "Să ştii că în anul viitor, în 28 de zile ale acestei luni, după ce vei prăznui pe marele Mucenic Pantelimon, vei veni să stai înaintea Scaunului dumnezeirii". Atunci era în ziua de 13 iulie şi se prăznuia în mînăstirea sfintei înnoirea hramului arhanghelului, căci în aceeaşi zi a zidit biserica şi a sfinţit-o. Deci, în celălalt an, cînd a serbat această prăznuire şi a Sfîntului Pantelimon, s-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine, postind după rînduială mai întîi o săptămînă. După aceea s-a rugat mult, fără a gusta ceva, ci numai minunatul acel măr, pe care i-l trimisese din Rai iubitul ucenic al Stăpînului Hristos, împreună cu celelalte două - după cum am zis mai sus -, numai pe acela l-a mîncat pentru slava lui Dumnezeu, cînd a cunoscut că i-a venit vremea să se ducă către doritul său Mire. Ea n-a voit să-l mănînce mai înainte, numai ca să-l aibă în această petrecere pe pămînt spre mîngîiere de toate supărările care i s-ar fi întîmplat, ca oricărui om, sau vreo întristare şi nemulţumire de la surori.

Cînd i se întîmpla ceva, îl lua în mîinile sale, şi de nemăsu-ratul lui miros se pierdea toată întristarea şi se prefăcea multa ei întristare şi mîhnire în bucurie şi veselie. Ea se bucura, aducîndu-şi aminte ce fel de îndulcire avea să moştenească în cereasca îm-părăţie. Deci, atunci cînd a mîncat acel măr, toată mînăstirea s-a umplut de un miros minunat; iar cuvioasa, după mîncarea acelui măr, a venit întru frică, temîndu-se de moarte şi, căutînd spre cer, plîngea. Monahiile, neştiind pricina mîhnirii ei, plîngeau şi ele şi o întrebau de ce se amărăşte.

Dar ea le-a răspuns: "Fiicele mele preaiubite, astăzi mă duc din această lume şi nu mă veţi mai vedea, pentru că a venit ceasul să mă duc la viaţa cea veşnică; deci, să puneţi egumenă pe ucenica mea, Maria, că Dumnezeu a ales-o şi vă va cîrmui cu dumnezeiască plăcere. Să vă sîrguiţi a umbla pe calea cea strîmtă şi greoaie, ca să aflaţi lărgime în Rai. Urîţi lumea şi cele dintr-însa, pentru că toate acestea sînt vremelnice şi deşarte. Urîţi sufletele voastre, ca să le dobîndiţi, după dumnezeiască poruncă. Pe scurt, să nu faceţi cît de puţin voia trupului, ci a lui Dumnezeu, pentru că numai Acela poate să vă ajute în ceasul judecăţii".

Acestea şi alte cuvinte folositoare de suflet zicînd ea în cea-sul cel mai de pe urmă, şi-a ridicat mîinile şi ochii spre cer şi se ruga către Domnul, zicînd: "Stăpîne Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu Celui viu, Păstorule cel Bun, care ne-ai izbăvit pe noi cu Preasfîntul şi de mult preţ Sîngele Tău, în mîinile Tale cele sfinte dau această păstorie. Acoper-o cu acoperămîntul mîini-lor Tale şi păzeşte-o pe dînsa de supărările şi ispitele diavolului, că Tu eşti sfinţirea şi izbăvirea noastră şi Ţie mulţumire înălţăm şi Te preamărim pe Tine totdeauna!"

Astfel rugîndu-se ea, a stat şi a început a zîmbi, văzînd pe sfinţii îngeri că se bucură. Atunci îndată faţa ei a strălucit ca soarele şi după aceea îndată şi-a închis ochii ca şi cum ar fi dormit. Astfel şi-a dat Domnului sfinţitul ei suflet, trăind o sută şi trei ani. Însă cu toate bătrîneţile, întru nimic nu se stricase frumuseţea ei, ci se arăta ca o tînără frumoasă, sau pentru darul fecioriei, că n-a cunoscut lumea împodobită şi preaîncuviinţată sau că avea deosebit darul lui Dumnezeu, ca să rămînă pînă în sfîrşit la dînsa acea frumuseţe şi podoabă a trupului, ca să mărturisească frumuseţea sufletului, precum se învrednicise şi de alte daruri de la cerescul său Mire.

Deci, s-a făcut de către surori plîns şi bocet şi toate se tîngu-iau după cuviinţă de lipsa unei maici ca aceasta, dar nu numai ele ci şi întreaga cetate a Constantinopolului s-a adunat, şi mai ales femeile şi tot neamul de orice vîrstă, toţi alergau împreună, cîţi au auzit de sfînta ei moarte, ca să sărute spre sfinţire sfintele şi cinstitele ei moaşte. Acolo s-a adunat atîta mulţime de bărbaţi şi femei, încît nu-i încăpea mînăstirea; de aceea n-au putut s-o îngroape pînă ce nu a înnoptat, şi atunci cu sila au săvîrşit cele obişnuite îngropării, după rînduiala Sfintei Biserici. Deci, Cuvioasa Irina avea miruri preamirositoare, aromate de mult preţ şi tămîieri, care le aduseseră arhiereii, după obicei, însă atîta mireasmă ieşea din cinstitele şi prealăudatele ei moaşte, încît covîrşea cu neasemă-nare toate aromatele şi tămîierile cele pămînteşti.

După ce au prohodit-o, au pus-o într-o raclă pregătită mai di-nainte, pînă ce i-au zidit mormînt nou în biserica Sfîntul Teodor, care era lîngă mînăstirea Arhanghelului. Acolo au îngropat-o pe cea asemenea cu mucenicul. Din mormîntul ei ieşea în fiecare zi minunată mireasmă, mărturisind îndrăznirea cuvioasei cea către Domnul. Acel boier şi rudenie a sfintei, pe care îl izbăvise de la moarte, precum am spus mai sus, aducîndu-şi aminte de acea mare facere de bine, prăznuia în fiecare an cu mulţumire şi îmbelşugare pomenirea sfintei. Dar nu numai acesta a dobîndit facere de bine de la Cuvioasa Irina, ci şi oricare ar fi chemat-o cu credinţă, îi împlinea cererile cele de folos.

Pînă astăzi face minuni cu mulţi din cei ce au nevoie şi mai ales cu cei nedreptăţiţi, care o cheamă în ajutor. Cuvioasa Irina luminează pe judecători de fac judecată dreaptă şi cel nedreptăţit îşi ia dreptate. Asemenea lucrează şi cu cei ce au vrajbă şi ură între ei şi o strică, sfînta cea de un nume cu pacea care covîrşeşte toată mintea - Irina zic, cea cu numele înveselitor.

Ea mijloceşte cu o negrăită putere dumnezeiască între cîţi se aflã pomenire de rău şi ură din lucrarea diavolului şi le înmoaie ini-mile lor, le face dragoste şi pace, lucrînd împreună dumnezeiescul dar. Acest dar dăruieşte Cuvioasa Irina celui ce o cheamă cu evla-vie, ca să împace sminteala, ca să calce pe urîtorul binelui şi să se mărească Domnul Cel întru tot bun, Căruia I se cuvine cinste şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tăierea capului Sfîntului Prooroc Ioan Botezătorul (29 august)

Sfîntul Ioan, Înaintemergătorul Mîntuitorului, precum a fost înaintea Domnului său cu naşterea, tot aşa i se cădea să fie înainte şi cu moartea cea de bună voie a Aceluia pe Care L-a propovăduit pe pămînt, zicînd: *Vine Cel mai tare decît mine, în urma mea...* Astfel a propovăduit venirea Domnului şi sufletelor care erau ţinute în iad ale sfinţilor strămoşi, căci acum s-a arătat în lume Mesia cel aşteptat. Şi precum Iisus Domnul Hristos avea să pătimească pentru păcatele oamenilor, tot aşa şi Mergătorul Său înainte a suferit moarte mucenicească pentru fărădelegea lui Irod.

Deci, aceasta s-a început astfel: Irod, care se numea Antipa, fiul lui Irod cel Mare, care a ucis pe pruncii cei din Betleem, fiind a patra odraslă rea a rădăcinii celei rele, care a stăpînit în Galileea, a luat mai întîi de soţie pe fiica lui, Areta, împăratul Arabiei, şi a petrecut cu ea multă vreme. Apoi, rănindu-se de frumuseţea Irodiadei, femeia fratelui său, Filip, a luat-o pe ea de soţie, învoindu-se astfel la pofta lui necurată. El, după dorinţa acelei desfrînate, a gonit pe femeia sa cea dintîi după lege şi a luat-o pe ea, femeia fratelui său - împotriva legii; căci chiar de ar fi murit fratele lui, tot nu i se cădea s-o ia pe dînsa, fiindcă rămăsese fiica fratelui său cea născută dintr-însa. Legea poruncea ca numai pe femeia fratelui cea rămasă văduvă, s-o ia fratele cel viu, dacă fratele cel mort nu ar fi lăsat după sine fii. Însă sînt cei ce vorbesc cu dovedire, că pe cînd trăia Filip, fratele său, Irod i-a luat pe femeia lui şi mare rău i-a făcut, făcîndu-se ca un răpitor desfrînat şi amestecător de sînge.

Irod făcînd o fărădelege ca aceasta, n-a suferit Sfîntul Ioan Botezătorul, rîvnitorul Legii lui Dumnezeu, defăimătorul păcatelor omeneşti şi propovăduitorul pocăinţei; ci mustra pe faţă pe Irod înaintea tuturor, ca pe un desfrînat şi răpitor - apucătorul soţiei fratelui său -, şi zicea: *Nu ţi se cade ţie să ai de soţie pe femeia lui Filip, fratele tău*. Irod, nesuferind mustrările, a poruncit să arunce pe Ioan în temniţă, legat cu lanţuri. Dar mai ales Irodiada se mînia asupra sfîntului şi voia ca îndată să-l ucidă; dar nu putea, oprind-o însuşi Irod şi păzind pe cel legat de femeia care sufla cu ucidere. Irod n-a voit să-l omoare, ştiind pe Ioan că este bărbat drept şi sfînt, şi pe care mai înainte îl asculta cu plăcere şi luînd aminte la cuvintele lui, multe le făcea bine şi se temea să-l ucidă. El însă nu se temea aşa de Dumnezeu, precum se temea de oameni, fiindcă evanghelistul Matei zice: *Vrînd să-l ucidă pe el, se temea de popor, căci îl avea ca pe un prooroc*... Ca poporul să nu se scoale asupra lui şi să ridice tulburare, de aceea nu îndrăznea să dea la arătare spre moarte pe proorocul Ioan Botezătorul, cel iubit şi cinstit de toţi, ci îl chinuia pe dînsul numai prin închisoare, vrînd să închidă gura cea netăcută a mustrătorului său.

Sfîntul Ioan a stat în temniţă multă vreme şi se adunau la dînsul ucenicii lui, pe care el, învăţîndu-i mult la viaţa cea îmbună-tăţită şi după Legea lui Dumnezeu, îi încredinţa pe ei despre Mesia, Care venise acum în lume şi la Care îi şi trimitea pe dînşii, precum se povesteşte în Evanghelie. Ioan, auzind din închisoare despre lucrurile lui Hristos, a trimis pe doi din ucenicii săi ca să-l întrebe pe el: *Tu eşti Cel ce va să fie, sau să aşteptăm pe altul?* Nu doar că neştiind de El, a trimis ca să-l întrebe, căci cum nu-L ştia pe Acela pe Care el L-a botezat? Cum nu ştia el pe Sfîntul Duh pe Care L-a văzut pogorîndu-se peste Iisus şi a auzit glasul Tatălui mărturisindu-i, şi el însuşi i-a mărturisit, arătîndu-l cu degetul şi zicînd: *Iată mielul lui Dumnezeu*... Ci ca ucenicii lui să vadă minunile cele preaslăvite pe care le făcea Domnul Hristos şi să se încredinţeze despre El, că Acela este Cel ce a venit ca să mîntuiască neamul omenesc.

După aceea a sosit ziua în care Irod se obişnuise a săvîrşi ziua naşterii sale. El a adunat pe boierii săi, pe voievozi, pe cei mai mari şi pe toate căpeteniile Galileei, şi le-a făcut un ospăţ mare. La acest ospăţ, fiica Irodiadei, jucînd şi plăcînd lui Irod şi celor ce şedeau cu dînsul, a cerut de la dînsul - după povaţa maicii sale cea rea, - capul Sfîntului Ioan Botezătorul. Deci, ea a cîştigat ce a cerut, căci Irod se jurase ei să-i dea orice va cere, chiar şi jumătate din împărăţie. Ticălosul, nevrînd să-şi calce jurămîntul, nici să mîhnească pe jucătoare şi pe nelegiuita ei mamă, a lepădat frica prin care se temea să ucidă pe Ioan, şi, uitînd sfinţenia aceluia, s-a umplut de îndrăzneală spre vărsarea sîngelui cel nevinovat; şi, trimiţînd îndată pe călău în temniţă, a poruncit să-i taie capul lui Ioan şi să-l aducă pe tipsie.

Astfel Mergătorul Înaintea lui Hristos a fost tăiat în temniţă, noaptea tîrziu, pentru mustrarea fărădelegii lui Irod cu Irodiada. Sfîntul Evanghelist Marcu povesteşte că acel ospăţ urît s-a numit cină. Că zice: A făcut cină boierilor săi, care s-a prelungit pînă noaptea tîrziu, şi după ce s-au îmbătat şi s-au desfătat destul prin jucarea fetei celei fără de ruşine, atunci s-a săvîrşit acea nedreaptă ucidere. Deci, aducîndu-se pe tipsie capul Sfîntului Ioan în mijlocul acelui ospăţ, picurînd încă sîngele - precum spun unii -, acel cap a grăit aceleaşi cuvinte mustrătoare: *Nu ţi se cade să ai de soţie pe femeia lui Filip, fratele tău!* O, ce frică s-a făcut atunci celor ce erau de faţă la ospăţul acela, cînd au văzut capul de om, aducîndu-se pe tipsie ca o mîncare şi, curgînd sîngele, că mişcă încă buzele şi grăieşte cuvinte!

Jucătoarea, luîndu-l în mîini, fără temere l-a dus la maică-sa. Irodiada, luîndu-l, înţepa cu acul limba care mustra fărădelegea lor. Şi, batjocorindu-l din destul, nu l-a dat să-l îngroape împreună cu trupul, pentru că se temea să nu învieze cînd se va lipi capul de trup, şi să nu-i certe din nou. Deci, ucenicii lui, luînd în noaptea aceea trupul cel scos din temniţă, l-au îngropat în Sevastia; iar capul l-a îngropat Irodiada în curtea sa, în pămînt adînc, la un loc ascuns şi necinstit. Iar cum a fost luat de acolo, s-a scris pe 24 februarie, cînd se prăznuieşte aflarea cinstitului lui cap.

După uciderea Sfîntului Ioan Înaintemergătorul, acel ticălos Irod a făcut o altă răutate şi mai mare, pentru că a batjocorit pe Domnul nostru Iisus Hristos, în vremea pătimirii Sale cea de bună voie pentru noi, precum grăieşte de aceasta Evanghelistul Luca. Irod, cu ostaşii săi, ocărînd şi batjocorind pe Iisus, L-a îmbrăcat în haină luminoasă şi L-a întors la Pilat.

După acestea n-a zăbovit izbîndirea lui Dumnezeu asupra ucigaşului de prooroc şi a batjocoritorului lui Hristos; pentru că pe de o parte sîngele lui Ioan striga către Dumnezeu asupra lui - precum de demult al lui Abel asupra lui Cain -, iar pe de alta, pe lîngă alte fărădelegi, şi batjocora făcută de dînsul Domnului, trăgea asupra lui vrednică pedeapsă de la Dumnezeu, dreptul Judecător.

Deci, nu după multă vreme, s-a lipsit de împărăţie şi de viaţă cu Irodiada şi cu jucătoarea, pentru că Areta, împăratul Arabiei, voind să-şi răzbune pentru necinstea şi batjocura care s-a făcut fiicei lui, a adunat putere de oaste şi s-a dus asupra lui Irod. Asemenea şi Irod, adunîndu-şi puterea sa, a ieşit împotriva lui Areta. Deci, fiind război tare din amîndouă părţile, ostaşii arabilor au biruit pe ai lui Irod, şi i-a biruit cu tăiere mare, căzînd toată puterea lui Irod, abia scăpînd numai el singur. După aceea a fost lipsit de Cezarul Romei, de stăpînirea tetrarhiei sale şi de toate bogăţiile. El a fost trimis în surghiun împreună cu desfrînata şi cu fiica ei, mai întîi în Lugdunum, cetatea Galiei, apoi de acolo a fost dus la Ilard, cetatea Spaniei.

Acolo s-a sfîrşit în strîmtoare şi în rea pătimire, văzînd mai întîi moartea jucătoarei sale fiice care a pierit în acest chip: fiind vreme de iarnă, ea a voit să treacă rîul, care se numea Sicoris, pentru o trebuinţă oarecare şi, mergînd pe gheaţă, s-a rupt gheaţa sub dînsa şi s-a afundat pînă la grumaz. Dar prin dumnezeiască răzbunare, gheaţa i-a strîns grumazul foarte tare, încît atîrna cu trupul în apă, iar capul îl avea pe gheaţă. Ea a stat aşa spînzurată, pînă ce gheaţa cea ascuţită i-a tăiat grumazul. Deci, apa ducînd pe sub gheaţă stîrvul ei cel necurat, nu s-a aflat; iar capul i-a fost adus lui Irod şi Irodiadei, precum odată se adusese capul Mergătorului Înainte; dar nu tăiat de sabie, ci de gheaţă. Aşa a măsurat judecata cea dreaptă a lui Dumnezeu, jucătoarei care a fost pricinuitoare tăierii cinstitului cap al Sfîntului Ioan.

După aceasta şi acel nelegiuit ucigaş Irod cu spurcata Irodiada, au pierit cu zgomot; căci se povesteşte despre dînşii că i-au înghiţit pămîntul de vii. Sfîntul Ioan, precum în viaţa sa, tot aşa şi după sfîrşit, a fost mergător înaintea lui Hristos, pentru că, apucînd înainte de pogorîrea în iad, a binevestit celor ce erau acolo pe Dumnezeu, cel ce S-a arătat în trup şi a veselit pe sfinţii strămoşi, cu care, după stricarea iadului, scoţîndu-se de acolo, după învierea lui Hristos, s-a învrednicit de multe cununi în cereasca Împărăţie; ca un feciorelnic, ca un vieţuitor în pustie, ca un învăţător şi propovăduitor, ca un prooroc, ca un Mergător Înainte, ca un botezător şi ca un mucenic. Cu ale cărui sfinte rugăciuni, să ne povăţuiască şi pe noi la calea adevăratei pocăinţe şi să ne învrednicească Împărăţiei cereşti, Hristos, Domnul şi Dumnezeul nostru, Căruia se cuvine slava împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh în veci. Amin.

Pomenirea Sfinţilor Părinţi Alexandru, Ioan şi Pavel, Patriarhii Constantinopolului (30 august)

Sfîntul Alexandru a fost protopop şi horepiscop pe vremea Sfîntului Mitrofan, întîiul Patriarh al Constantinopolului, fiind înfrumuseţat cu toate faptele bune. Cînd s-a adunat în Niceea întîiul Sinod a toată lumea, al Sfinţilor Părinţi, Patriarhul Mitrofan, neputînd să se ducă la acel sobor, din pricina bătrîneţilor şi slăbiciunii trupeşti, a trimis pe acest Alexandru, apărător al dreptei credinţe. El, şezînd în sobor în locul patriarhului său, s-a luptat mult pentru dreapta credinţă împotriva răucredinciosului Arie. După săvîrşirea Sinodului, Alexandru întorcîndu-se din Niceea în Constantinopol, îngerul Domnului s-a arătat fericitului Mitrofan, spunîndu-i că i se apropie sfîrşitul şi poruncindu-i să-l lase după sine ca patriarh pe Alexandru, zicînd: "După zece zile îţi vei lua cununa de la Dumnezeu, iar scaunul bisericesc să-l ia, în locul tău, Alexandru, slujitorul tău".

Deci, a venit şi dreptcredinciosul împărat, marele Constantin, împreună cu alţi părinţi, ca să cerceteze pe Sfîntul Patriarh Mitrofan care era bolnav şi zăcea pe patul morţii. Cînd l-a întrebat pe cine îl va binecuvînta să primească scaunul patriarhiei după mutarea sa, Sfîntul Mitrofan a răspuns: "Domnul mi-a descoperit că după mine va lua scaunul patriarhiei Alexandru, împreună slujitorul meu, cel vrednic de adevărata alegere şi de darul Duhului Sfînt". Aşa s-a şi întîmplat.

Ducîndu-se Sfîntul Mitrofan la Domnul, a fost pus ca patri-arh al Constantinopolului, Alexandru. El a păstorit bine turma cea cuvîntătoare a lui Hristos şi gonea lupii eretici şi elini; pentru că nu numai cu arienii avea mare luptă, dar şi cu filosofii. Unii din aceşti filosofi, îndrăznind, se apropiau de împărat şi îl certau, că a lepădat credinţa cea veche părintească, a lepădat legile romane şi greceşti şi a primit o credinţă şi o lege nouă, care va fi, nu spre întărire, ci spre risipirea împărăţiei. Ei rugau pe împărat să le poruncească să întrebe de credinţă pe Alexandru, episcopul lui; deci, împăratul a poruncit să se facă întrebare. Alexandru, arhiereul lui Dumnezeu, deşi era neînvăţat în filosofia elinească, însă, fiind plin de Duhul Sfînt, nu s-a lepădat de întrebare.

Ducîndu-se mulţi filosofi şi voind toţi să se întrebe cu episcopul creştinesc, arhiereul i-a rugat să aleagă pe unul din ei mai înţelept şi cuvîntător şi să-l pună înaintea sa la întrebare, iar ceilalţi să asculte toţi. Sfîntul le zicea: "Altminteri nu voi putea eu, un singur om, să vă dovedesc la toţi, cînd veţi striga şi vă veţi gîlcevi; de aceea voi, filosofii, să alegeţi pe care îl ştiţi că este mai înţelept". Deci, ei au ales unul şi l-au pus înaintea arhiereului, iar ei singuri s-au gătit la ascultare cu luare aminte.

Începînd, Preasfinţitul Patriarh Alexandru a zis către filosof: "În numele Domnului meu Iisus Hristos, îţi poruncesc să taci!" Şi îndată i s-a legat limba filosofului şi a rămas mut, neputînd zice nimic.

Văzînd aceasta, adunarea filosofilor s-a înfricoşat şi s-a ruşinat. Deci, unii din ei au fugit de ruşine, iar alţii au crezut în Hristos. Filosoful cel amuţit, văzînd prin ameninţare rătăcirea sa, iar credinţa creştinească arătîndu-i-se a fi dreaptă, a căzut la picioarele arhiereului şi i s-a dezlegat limba din amuţire, şi cu mare glas a început a slăvi pe Hristos şi s-a botezat împreună cu ceilalţi prieteni ai săi. Atunci s-a făcut bucurie împăratului şi tuturor cre-dincioşilor, încît Dumnezeu, Care a dăruit atîta putere minunată plăcutului său, se preamărea de toţi.

După aceea, Sfîntul Alexandru a omorît cu rugăciunea şi pe răucredinciosul Arie, pentru că, trecînd cîţiva ani de la Sinodul cel dintîi a toată lumea şi fiind chemat la Constantinopol acel eretic, a amăgit cu vicleşug pe dreptcredinciosul împărat Constantin, cînd l-a întrebat de crede astfel, precum Sfinţii Părinţi au întărit în Sinodul din Niceea. Iar el, avînd în sîn hîrtia ereticeştii sale credinţe, lovea cu dreapta pieptul, zicînd: "Aşa cred". Ca şi cum învoindu-se cu credinţa cea întărită în Niceea, iar cu gîndul zicea: "Aşa cred, precum am scris cu mîna mea, şi cum am în sînul meu". Jurîndu-se înaintea împăratului că aşa crede, şi împăratul neştiind un vicleşug ca acela, a crezut cuvintele lui cele meşteşugite; deci, l-a trimis la Preasfinţitul Alexandru, poruncindu-i să primească pe Arie întru împărtăşirea bisericească, ca pe un dreptcredincios.

Ziua de Duminică a fost rînduită ca să intre Arie în biserică spre împărtăşire. Sfîntul Alexandru se lepăda a-l primi pe el, ca pe un începător de eresuri. Fiind sîmbătă spre Duminică, în acea noapte arhiereul lui Dumnezeu, Alexandru s-a aruncat la rugăciune înaintea sfîntului prestol şi cu lacrimi se ruga lui Dumnezeu ca îndată să-i ia sufletul din trup, ca să nu vadă ziua aceea, în care Arie avea să se apropie şi să ia împărtăşirea cu Sfintele Taine. Dar Dumnezeu, milostivindu-se spre Biserica Sa, a hotărît să piardă pe Arie de pe pămîntul celor vii.

Sfîntul rugîndu-se astfel lui Dumnezeu, după ce s-a făcut ziuă, s-a apropiat ceasul sfintei slujbe. El a văzut pe Arie că venea din palatul împărătesc la biserică cu multă mîndrie, înconjurat de boierii împărăteşti, care erau de eresul lui şi de o mulţime de oameni înarmaţi. Apropiindu-se de locul ce se numea "Tîrgul lui Constantin", unde era un stîlp de marmură, care avea pe sine coroana împărătească, a căzut frică asupra lui de conştiinţa ce-l mustra pe el şi de frică i-a venit nevoia cea trupească; deci, îşi căuta loc ascuns. Din întîmplare a aflat o privată a poporului, în care, intrînd el, a fost lovit cu o durere cumplită la cele dinăuntru şi a crăpat în două ca şi Iuda, iar maţele lui au ieşit prin şezut. Astfel a pierit cu ticăloşie, lepădîndu-şi sufletul cu amar!

Văzînd cei ce-l aşteptau afară că nu mai iese, au intrat la el şi l-au găsit mort în privată, zăcînd în sînge. Atunci îndată s-a înştiinţat toată cetatea de cumplita moarte neaşteptată a ereticului Arie. Deci, ereticii s-au ruşinat, iar dreptcredincioşii s-au bucurat, că Hristos, adevăratul Dumnezeu, este biruitorul vrăjmaşului

şi hulitorului. Preasfinţitul Patriarh Alexandru, auzind de aceasta, a dat mulţumire lui Dumnezeu, Cel ce S-a milostivit spre Biserica Sa şi a scăpat-o de acel lup cumplit. Dreptcredinciosul împărat Constantin cel Mare, auzind de moartea lui Arie, s-a întărit mai mult în dreapta credinţă, şi dogmele Sinodului din Niceea le-a ţinut pînă la sfîrşitul său.

Astfel a fost primită înaintea lui Dumnezeu rugăciunea cea dreaptă a lui Alexandru, marele arhiereu al lui Hristos, care, ca şi cu o armă ascuţită, a omorît pe vrăjmaşul Domnului. Deci, a făcut prăznuirea bisericii celei dreptcredincioase. După aceea şi Sfîntul Grigorie Cuvîntătorul lui Dumnezeu, în cuvîntul său către constantinopolitani, îl pomeneşte, grăind cu laude: "Adevăr vă zic vouă, deoarece sînteţi ucenici ai preaalesului Alexandru, ai marelui ierarh şi propovăduitor al Preasfintei Treimi, care, cu cuvîntul şi cu lucrul a gonit rătăcirea ereticească. Aduceţi-vă aminte de rugăciunile lui cele la fel cu ale Apostolilor, prin care a pierdut pe începătorul şi povăţuitorul necurăţeniei, în locul la care vrednică era limba necurată, ca prin necinste să se izbîndească şi prin moartea cea necinstită, care cu dreptate l-a ajuns, ca să se mustre veşnic vătămarea cea purtătoare de moarte ereticească, care a pierdut multe suflete".

Acestea le-a grăit Sfîntul Grigorie spre lauda Sfîntului Alexan-dru şi spre defăimarea răucredinciosului Arie, aducînd aminte de moartea cea necinstită a lui Arie, care s-a întîmplat la acel loc necurat, prin rugăciunea Sfîntului Alexandru. Căci, precum el a ocărît pe Fiul lui Dumnezeu, hulind dumnezeirea Lui cea întocmai puternică cu a Tatălui şi de-a pururea fiitoare, tot aşa ocară a luat prin moartea cea necinstită, izbîndindu-se ocara prin ocară.

Sfîntul Alexandru, păstorind Biserica lui Hristos ani îndestulaţi, a ajuns la adînci bătrîneţi; iar cînd a fost aproape de sfîrşit, oile cele cuvîntătoare au înconjurat patul păstorului lor şi-l între-bau: "Părinte, cui ne laşi pe noi, fiii tăi? Pe cine vei pune în locul tău, care, mergînd pe urmele tale, ar putea să îndrepte bine Biserica?" Iar el, arătînd spre cei doi bărbaţi cinstiţi, spre preotul Pavel şi spre diaconul Macedonie, a zis: "De voiţi să aveţi păstor învăţător şi strălucit prin fapte bune, alegeţi-l pe Pavel; iar de voiţi să-l aveţi numai frumos la faţă şi cu podoaba din afară cinstit, atunci alegeţi-vă pe Macedonie!" Acestea zicîndu-le, Preasfinţitul Patriarh Alexandru şi-a dat sufletul, avînd de la naşterea sa nouăzeci şi opt de ani.

După dînsul a luat scaunul patriarhal Sfîntul Pavel, întîiul patriarh al Constantinopolului cu acest nume, a cărui pomenire se cinsteşte la 6 noiembrie. Sfîntul Ioan care se numea Capadoc - căci era cu neamul din Capadocia -, a luat scaunul Patriarhiei Constantinopolului după Timotei cel răucredincios şi la sfîrşitul împărăţiei lui Atanasie ereticul. El a fost ales la acea înaltă dregătorie fără să vrea, şi ridicat de poporul cel dreptcredincios mai mult decît cu puterea împărătească; dar nu a avut pace de la răucredinciosul împărat pînă la sfîrşitul lui, fiind urît şi gonit de dînsul.

Aceasta i se făcea, fiindcă împăratul acela ţinea de eresul lui Sevir, mincinosul patriarh al Antiohiei, şi potrivnicul Sinodului a toată lumea din Calcedon al Sfinţilor Părinţi. Ereticul Sevir, urmînd lui Dioscor şi lui Eutihie, care au fost goniţi de la Sinod şi daţi anatemei, zicea că o fire este în persoana lui Hristos, cuvîntul şi trupul s-ar fi amestecat prin întrupare într-o fire, iar nu după cum ne-au învăţat Sfinţii Părinţi să credem, că în persoana lui Hristos sînt două firi, precum cîntă şi Biserica; Dumnezeu fiind din fire şi cu firea făcîndu-se om pentru noi, nu în două feţe fiind despărţit, ci în două firi neamestecate fiind cunoscut. Acelaşi răucredincios şi potrivnic al credinţei celei drepte, bîrfea cum că dumnezeirea Sfintei Treimi ar fi pătimit pe cruce împreună cu omenirea lui Hristos, şi pentru aceea îndrăznea de adăuga la cîntarea: *Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte*, şi "Cel ce Te-ai răstignit pentru noi", *mîntuieşte-ne pe noi*.

De la acel ticălos Sevir a ieşit erezia achefaliţilor, adică a celor fără de cap, numindu-se astfel pentru că n-au voit să fie sub episcopii dreptcredincioşi, care stăpîneau bisericile, după cum capul stăpîneşte celelalte mădulare, ci fiecare singur se făcea începător şi învăţător, după mintea cea nebună a capului lor. Murind episcopii cei răucredincioşi şi preoţii lor, la dînşii nu mai era rînduiala botezului după obiceiul bisericesc, nici a dumnezeieştii Liturghii, împărtăşindu-se din agneţul cel de multă vreme pregătit şi păzit, al Trupului lui Hristos. Deci, adunîndu-se în ziua Sfintelor Paşti şi zdrobind acel agneţ în părţi mici, atunci fiecare îşi alegea orice fel de credinţă nedreaptă voia, şi, luînd învăţăturii socotinţa cea adevărată,

învăţau pe alţii după mintea lor deşartă. Deci multe alte eresuri au răsărit de la dînşii, potrivnic unul altuia.

Despre acestea, Nichifor Calist, istoricul bisericesc grec, scria în cartea 18, cap. 45: "Din nişte eretici ca aceia era şi răucredinciosul împărat Atanasie, care a tulburat mult Biserica lui Dumnezeu, izgonind din scaunele lor pe ortodocşii arhierei. Şi pe Sfîntul Ioan, pus din nou patriarh al Constantinopolului, voia să-l izgonească; dar l-a ajuns pe el judecata lui Dumnezeu, că moartea i-a tăiat viaţa lui". Dar, nu este cu necuviinţă a pomeni aici de moartea acelui rău împărat, care a fost astfel: Cu puţine zile înainte de pieirea sa, a văzut în vis un om înfricoşat, şezînd pe scaun înalt şi întru slavă ca un judecător, şi mulţi stînd înaintea lui. Judecătorul acela avea în mîinile sale o carte, pe care, deschizîn-d-o, a găsit scris numele împăratului Anastasie, pe care arătîndu-l împăratului, a zis: "Eu voiam să te las să trăieşti mai mult; dar pentru necredinţa ta voi şterge din viaţa ta paisprezece ani".

Aceasta zicînd-o, a şters pe cel scris în carte, iar împăratul, cuprinzîndu-se de frică mare, s-a deşteptat din somn tremurînd şi, chemînd pe unul din cei mai credincioşi sfetnici ai săi, anume Amantie, care era de un gînd cu dînsul în toate eresurile şi răutăţile, i-a spus lui cu mîhnire vedenia visului. Amantie, auzind aceasta şi înspăimîntîndu-se, a zis: "În noaptea aceasta am văzut şi eu o vedenie înfricoşată: mi se părea că stau în faţa împărăteştii tale feţe, ca şi cum aş sluji, şi iată o scroafă mare, alergînd, m-a apucat de haină de deasupra şi m-a trîntit la pămînt". Nişte visuri înfricoşate ca acestea spunîndu-şi unul altuia, s-au înspăimîntat şi au chemat pe un vrăjitor, anume Proclu. Ei i-au spus lui visele lor ca să le tîlcuiască; iar acel vrăjitor le-a spus lor că degrab vor muri. Deci, nu după multe zile un tunet cu fulgere grozave a lovit în palatele împărăteşti şi a ucis pe împărat, şi astfel a pierit acel rău împărat.

După moartea lui Anastasie, a fost ales la împărăţie Iustin, bărbat dreptcredincios şi bun. Iar Amantie şi ceilalţi oameni răi ca dînsul, ajutători răutăţii lui Anastasie şi prigonitori ai Bisericii, cu dreaptă judecată au fost daţi la moarte. Astfel s-a împlinit lui Anastasie şi lui Amantie vedenia viselor lor. După pieirea acelor vrăjmaşi ai Bisericii, a luat pace şi Biserica lui Hristos şi păstorii ei. Atunci şi Preasfinţitul Patriarh Ioan, cu dreptcredinciosul împărat Iustin, cel din nou ales, şi cu tot poporul cel dreptcredincios, bucurîndu-se pentru eliberarea Sfintei Biserici de sub jugul tiraniei, au cîntat în biserică cîntări de mulţumire şi prăznuire, şi degrabă chemînd pe cei mai de aproape episcopi, patruzeci la număr, şi alcătuind un sinod local, au dat anatemei pe Sevir, mincinosul patriarh al Antiohiei, şi pe toţi cei de un gînd cu dînsul. Iar Sinodul al patrulea a toată lumea din Calcedon, l-au întărit şi l-au preamărit. El a petrecut celelalte zile ale vieţii sale întru liniştea Bisericii, binepăstorind turma cea încredinţată lui şi plăcînd lui Dumnezeu. Deci, petrecînd pe scaun trei ani, s-a dus către Domnul.

Sfîntul Pavel care se cinsteşte acum, al patrulea patriarh al Constantinopolului cu acest nume, era de neam din Cipru. El a luat scaunul după Nichita, ereticul luptător de icoane, în împărăţia lui Leon, fiul lui Copronim.

Despre acest sfînt se scrie astfel în viaţa lui Tarasie: "Pavel era bărbat îmbunătăţit şi dreptcredincios, dar fricos; căci, văzînd marea chinuire pentru sfintele icoane, care se făcea de răucredinciosul împărat multora din cei dreptcredincioşi, îşi tăinuia dreapta sa credinţă şi fără voie se împărtăşea cu ereticii. După moartea acelui dreptcredincios împărat, a voit să preamărească dreapta închinăciune a sfintelor icoane, dar n-a putut, de vreme ce nu avea ajutor deloc. Deci, lupta împotriva sfintelor icoane se întărise foarte mult în toată cetatea şi în părţile dimprejur, pentru aceasta el era foarte mîhnit. Văzînd că nimic nu sporeşte, a gîndit să lase scaunul patriarhiei, pe care nu a petrecut mai mult de patru ani. Deci, îmbolnăvindu-se, s-a dus în taină din casa patriarhiei la mînăstirea Sfîntului Flor şi a luat acolo sfînta schimă. Degrabă s-a auzit pretutindeni de aceasta şi toţi erau în mare mirare. Asemenea şi împărăteasa Irina s-a mîhnit că patriarhul a făcut aceasta, nespunînd nimănui. Ea a mers la dînsul cu fiul său, împăratul Constantin, şi l-a întrebat: "O, părinte, de ce ai făcut aceasta? Şi pentru ce pricină?"

El a răspuns: "Boala mea şi aşteptarea cea degrabă a morţii m-au adus pe mine în acest sfînt chip al schimei. Dar mai vîrtos m-a silit pe mine să las scaunul Patriarhiei, tulburarea bisericească, de vreme ce Biserica este bîntuită de eresul luptătorilor de icoane şi de reaua socoteală cea prelungită, am primit rană

nevindecată multă vreme. Eu, ticălosul, de trei ori acum, cu mîna mea şi cu scrierea m-am învoit la acea ereticie; căci nici nu mi se putea mie să scap de lanţurile relei credinţe, ci s-a întîmplat şi cu limba şi cu mîna de m-am legat într-însele, de care lucru mă căiesc acum foarte mult. Iar ceea ce îmi răneşte sufletul cu mai multă şi nemăsurată mîhnire este aceasta: Văd în toate părţile pămîntului, care este sub mîna voastră, că pravila credinţei păzindu-se nemişcat şi petrecînd şi veselindu-se în credincioasa învăţătură, se înstrăinează de Biserica noastră şi pe noi ne gonesc de la sine, ca de la turma lui Hristos, ca pe nişte oi străine.

De aceea mă lepăd a fi păstorul adunării ereticeşti şi am voit ca mai bine să petrec în mormînt, decît să fiu supus anatemei date de sfintele patru scaune apostoleşti. Dar, de vreme ce Dumnezeu a dat puterea sceptrului în mîinile voastre, ca să aveţi împărătească grijă de turma creştinească de sub cer, de aceea să nu treceţi cu vederea necazurile Bisericii voastre, nici să n-o lăsaţi pe ea să petreacă mai mult în mîhnirea cea nemîngîiată, ci sîrguiţi-vă ca Biserica iarăşi să-şi primească vechea şi buna sa podoabă. Nu lăsaţi mai mult eresul cel urît, care a ieşit ca un porc din pădure, să pustiască şi să piardă via lui Hristos în vremea credincioasei voastre împărăţii, şi s-o spurce pe ea cu socoteala cea necredincioasă. Aveţi lucrător iscusit, care poate să lucreze strugurele adevăratei mărturisiri, pe care storcîndu-l în dumnezeiescul teasc al Bisericii adevărate, va umple paharul de înţelepciune şi va găti credinciosului popor băutura dreptei înţelegeri".

Apoi l-au întrebat pe el: "Despre cine grăieşti aceasta, părinte?" El a răspuns: "Pentru Tarasie, care este mai întîi în sfaturile voastre cele împărăteşti. El este puternic, cu toiagul înţelegerii să gonească mincinoasele cuvinte cele ereticeşti, să păstorească bine turma cea cuvîntătoare a lui Hristos şi s-o adune în ograda dreptei credinţe". Dreptcredincioasa împărăteasă Irina şi fiul ei, împăratul Constantin, auzind nişte cuvinte ca acelea de la patriarhul Pavel, s-au dus mîhniţi. Iar Pavel a zis către nişte senatori care rămăseseră la dînsul: "O, n-aş fi şezut eu niciodată pe acel scaun cînd Biserica era tulburată de chinuitori şi blestemată de cele patru scaune patriarhale. De nu se va aduna al şaptelea sobor a toată lumea şi de nu se va ridica eresul luptării de icoane, nu vă veţi putea mîntui". Senatorii au zis: "Dar pentru ce tu în vremea patriarhiei tale ai iscălit pentru lupta împotriva icoanelor?" Pavel a răspuns: "De aceea acum am luat pocăinţă, de vreme ce atunci m-am iscălit; deci, mă tem să nu fiu pedepsit de Dumnezeu că am tăcut de frică şi nu v-am spus vouă adevărul. Însă acum mă căiesc şi vă zic că nu vă este vouă nădejde de mîntuire, de veţi petrece în eresul acela".

După puţine zile, patriarhul Pavel a adormit cu pace. De atunci popoarele din Constantinopol au început a vorbi cu libertate şi fără de temere şi a se întreba cu ereticii despre sfintele icoane, de care, din vremea lui Leon Isaurul pînă atunci, nu era cu putinţă cuiva să deschidă gura spre apărarea sfintelor icoane. Acestea ştiindu-le despre cei trei arhierei care se cinstesc acum: Alexandru, Ioan şi Pavel, slăvim pe Dumnezeu în Treime, pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh. Amin.

Cuviosul Hristofor
(30 august)

Despre Cuviosul Hristofor, Ioan şi Sofronie, scriitorii cărţii ce se numeşte Limonar, au scris astfel: Cînd eram în Alexandria şi am mers la părintele Teodul, care era în Sfînta Sofia cea din Faran, stareţul ne-a spus: eu m-am tuns în călugărie în viaţa de obşte a părintelui nostru Teodosie, cea din pustia sfintei cetăţi a lui Hristos, Ierusalimul, şi am găsit acolo pe un stareţ mare, de neam roman, anume Hristofor. Deci, într-una din zile m-am închinat lui, zicînd: "Părinte, ai plăcerea şi spune-mi lucrurile tale cele din tinereţe". Rugîndu-l eu foarte mult şi stareţul, cunoscînd că-l întreb pentru folos, a început a-mi spune astfel: "Fiule, cînd m-am lepădat de mine, aveam multă căldură şi osîrdie spre nevoinţa monahicească. Deci, ziua mă îndeletniceam în slujbe, iar seara tîrziu intram în peşteră, în care mai înainte obişnuiau a se ruga Cuviosul Teodosie şi ceilalţi sfinţi părinţi.

Intrînd în peşteră, făceam cîte o sută de metanii pe fiecare treaptă şi mă aruncam înaintea lui Dumnezeu, iar toate treptele erau în număr de optsprezece. Intrînd în peşteră, petreceam acolo rugîndu-mă, pînă ce lovea în toacă de cîntarea Utreniei şi atunci ieşeam din peşteră la biserică. Astfel am petrecut unsprezece ani, neschimbîndu-mi pravila aceasta, ostenindu-mi trupul cu postire multă şi cu înfrînarea gîndurilor în slujbele ce mi se porunceau; deci, răbdam toată lipsa în necîştigare.

Într-o noapte, intrînd în peşteră şi săvîrşindu-mi pe trepte, după obicei, plecările mele de genunchi, şi pogorîndu-mă la treapta cea mai de pe urmă, am stat. Atunci, deodată m-am simţit într-o răpire şi am văzut toată peştera plină de candele, din care unele ardeau, iar altele nu. Am văzut încă şi doi bărbaţi cu chip luminos, umblînd în haine albe şi pregătind candelele. Eu am zis către dînşii: "Pentru ce aţi pus candelele acestea aici şi nu mă lăsaţi să intru să mă rog?" Ei mi-au răspuns: "Candelele acestea sînt ale părinţilor lui Dumnezeu, care se ostenesc". Eu am zis către dînşii iar: "Pentru ce unele ard, iar altele nu?" Ei mi-au răspuns: "Cei ce slujesc bine Domnului şi-au aprins candelele, iar cei leneşi nu şi le-au aprins!" Eu iar am zis către dînşii: "Faceţi bine şi spuneţi-mi, candela mea arde sau nu?" Ei mi-au răspuns: "Osteneşte-te şi te roagă şi o vom aprinde". Eu am zis: "Mă rog totdeauna şi n-am făcut altceva pînă în vremea aceasta". După cuvintele acestea mi-am venit în sine şi n-am mai văzut pe nimeni.

Atunci am zis către mine: "O, Hristofore, ai trebuinţă de osteneli mai mari ca să-ţi aprinzi candela!" Deci, dimineaţă am ieşit din mînăstirea mea şi m-am dus în muntele Sinai, neluînd nimic cu mine, decît numai haina cu care eram îmbrăcat. Petrecînd eu în Muntele Sinai în multe osteneli şi nevoinţe 50 de ani, am auzit un glas, zicîndu-mi: "Hristofore, du-te în mînăstirea ta, în care te-ai ostenit mai înainte, ca să te odihneşti acolo cu părinţii tăi!" Cuviosul Hristofor, spunînd aceasta despre sine, a mai vieţuit puţin după aceea şi-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu.

Acelaşi părinte Teodul ne-a spus nouă - adică lui Ioan şi lui Sofronie -, că părintele Hristofor, mai înainte de mutarea sa, a zis aceasta: "Într-una din zile am ieşit din mînăstirea mea şi m-am dus la Sfînta Cetate Ierusalim, ca să mă închin şi să sărut Crucea cea făcătoare de viaţă. După ce am fost acolo şi m-am închinat Domnului, cînd voiam să ies, am văzut pe un frate oarecare stînd în uşile din mijloc ale bisericii. Acela nici nu intra, nici nu ieşea, şi doi corbi zburau fără de frică înaintea feţei lui, ameninţîndu-l cu aripile şi nelăsîndu-l să intre. Eu am înţeles că acei corbi erau demoni şi am zis către cel ce stătea: "Frate, spune-mi pentru ce stai în mijlocul uşilor şi nu intri?" El mi-a răspuns: "Părinte, iartă-mă că sînt bîntuit de gînduri. Un gînd îmi zice: Mergi şi te închină cinstitei cruci şi o sărută! Iar alt gînd îmi zice: Ba nu, du-te mai întîi şi săvîrşeşte-ţi lucrul şi vei veni să te închini altă dată!" Eu, auzind acestea - zice Sfîntul Hristofor -, l-am luat de mînă şi l-am dus în biserică, şi îndată au plecat de la dînsul corbii aceia. Apoi l-am făcut să se închine cinstitei Cruci şi Sfîntului Mormînt al Domnului, şi după aceea l-am lăsat să plece cu pace.

Acestea mi le-a spus Cuviosul Hristofor - zice Teodul -, de vreme ce mă vedea îndeletnicindu-mă mult la lucrurile mînăstireşti; iar de rugăciune neîngrijindu-mă, ca să ştiu că se cuvine a cinsti mai întîi pe cele duhovniceşti, şi după aceea a săvîrşi slujirile cele trupeşti. Fericiţii părinţi Ioan şi Sofronie, auzind acestea, le-au scris spre folosul celor ce le citesc şi le ascultă, şi spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru.

Mutarea Moaştelor Sfîntului Alexandru Nevski, de la Vladimir la Petersburg (30 august)

Această sărbătoare a prăznuirii mutării moaştelor Sfîntului şi binecredinciosului (marele) domn Alexandru Nevski, s-a aşezat pentru o pricină ca aceasta: pe vremea cînd dreptcredinciosul Petru Alexandrievici, marele domn şi împărat a toată Rusia, a luat pricinile cele drepte, după ce a început războiul cel cumplit şi de mulţi ani cu poporul cel de peste hotar al sfezilor (sfezii se mai numesc şi suedezi); pe de o parte, voind să întoarcă la dreapta moştenire cetăţile împărăţiei Rusiei, care erau stăpînite de dînşii cu nedreptate; pe de alta, să le dea vrednică răzbunare pentru strîmbătatea făcută şi

batjocura măririi lui împărăteşti, şi trimişilor lui în cetatea Riga; iar pe de alta, pentru tulburările făcute la poarta otomană, cea urîtoare de Hristos, spre stricarea păcii cu Rusia şi începerea războiului. Deci, cînd după multe sporite loviri cu neprietenul acela, cu dumnezeiescul ajutor a întors la părinteasca domnie, după 90 de ani de stăpînire a sfezilor, sub sceptrul Rusiei, moştenirea cea de demult, adică ţara Ijersca şi într-însa cetăţile cele vechi Oreşec şi Ivangorod, socotind locurile cele preafrumos aşezate pe lîngă rîul Neva şi pentru apropierea mării Baltice.

Deci, luînd aminte ce fel de ajutor este la împăraţi limanul mării, asemenea şi cetăţenilor, ce fel de bună sporire le este din înotarea pe mare, a pus neschimbat gînd să zidească o cetate spre petrecerea vieţii sale şi pentru deprinderea poporului său ca să umble cu corăbiile pe mare, la care atunci nimeni nu era iscusit. Deci, scopul acela ieşind în lucru desăvîrşit şi cetatea aceea întemeiată din nou, s-a numit, de la numele Sfîntului Petru, mai marele Apostolilor, Sankt-Petersburg, - zidindu-se multe biserici dumnezeieşti, dar mai ales un preaslăvit locaş lîngă Neva. Era atît de mare mulţime de popor rusesc, încît şi străinii au dorit ca spre mai mare împodobire a cetăţii şi spre mărirea ostenelilor şi nevoinţelor celui ce lîngă rîul Neva cu multe sute de ani mai înainte, s-a ostăşit pentru patria Rusiei cu poporul sfezilor şi a cîştigat preaslăvită biruinţă, care de la biruinţa de lîngă Neva s-a numit Nevski.

Deci, moaştele acestui sfînt binecredincios Alexandru, marele domn al Rusiei, şi rudeniei sale, s-a hotărît să le mute de la Vladimir, unde au stat multă vreme nestricate şi făcătoare de minuni, în cetatea aceea din nou întemeiată. Dar un scop ca acesta mişcat de Dumnezeu, nu s-a putut săvîrşi îndată, că războiul a ţinut pe uscat şi pe mare mulţi ani, adică vreo 20, atît cu sfezii, cît şi cu alte popoare. Asemenea s-au făcut şi tulburări înăuntru de la clevetitorii cei rău meşteşugiţi şi nu se putea ajunge. Dar mai pe urmă, cînd Dumnezeul păcii şi Tatăl a toată mîntuirea a dăruit Rusiei mult dorita pace şi legătura veşnică cu ţara sfezilor, prin aceea a mărit înaintea a toată lumea şi împărăţia Rusiei.

Prin osteneala aceea pe întîiul dreptcredinciosul Petru l-au mărturisit, nu numai Rusia, dar şi celelalte popoare ale Europei, numindu-l "Petru cel Mare" şi împărat a toată Rusia. El nu s-a îndepărtat de la acel bine doritor scop, ci cu sfatul preasfinţitului sinod îndreptător, a poruncit ca pentru mutarea moaştelor să gătească o raclă frumos împodobită şi toate cele trebuincioase să le gătească din vistieriile sale cele împărăteşti, şi toate acestea s-au împlinit.

Aducîndu-se sfintele moaşte pe rîul Neva, la locul cel sfînt, care după numele Sfîntului Alexandru se numeşte "Alexandroneasca", aducîndu-se cu vasul umblător pe apă, în 30 zile ale lunii August, în anul 1724 în care s-a încheiat preaslăvita pace între Rusia şi ţara sfezilor, însuşi dreptcredinciosul împărat a ieşit întru întîmpinare cu toată casa sa împărătească, cu tot sfatul şi cu tot sfîntul sobor. Deci, luînd cu cinste racla cu sfintele moaşte, au dus-o cu toată podoaba frumoasă în slăvitul locaş cel pomenit mai înainte, şi le-a aşezat soborniceşte, la pomenirea sfîntului, bine-credinciosului şi marelui domn Alexandru, care se prăznuieşte în 23 de zile ale lunii august, în care s-a făcut mutarea sfintelor moaşte şi s-a sfîrşit cu pace războiul sfezilor.

Ni se cade nouă să ştim pe scurt neamul şi viaţa acestui sfînt Alexandru. El a fost binecredincios şi iubitor de Hristos, fiu al marelui voievod al Rusiei, Iaroslav, şi nepot al marelui domn Vsevolod, fiul marelui Vladimir, cel ce a luminat pămîntul Rusiei cu Sfîntul Botez. Stăpînind Iaroslav, tatăl lui, cetatea Vladimirului, şi acest sfînt vieţuind şi ocîrmuind marele Novgorod, s-au adunat cu multă oaste popoarele ce petreceau în jurul mării Baltice. Nemţii, care se mai numesc sfezi, umplînd corăbiile cu mulţi ostaşi, se gîndeau să iasă la hotarele Rusiei, vrînd să prade ţara Ijersca, Lagoda, marele Novgorod şi tot pămîntul Rusiei. Mergînd ei la rîul Neva, au stat la gura lui, unde se varsă în mare, şi, mîndrindu-se, au trimis soli în marele Novgorod, la Sfîntul voievod Alexandru, zicînd: "Dacă voieşti, supune-te mie, iar de nu, să ştii că acum sînt în pămîntul tău şi-l voi prăda îndată".

Neavînd Sfîntul Alexandru oaste adunată şi neputînd ca pentru acea groaznică învăluire a prietenului să înştiinţeze în Vladimir pe tatăl său, Iaroslav, ca să-i vină în ajutor, singur numai, spre Unul în Treime slăvit Dumnezeu punîndu-şi nădejdea, s-a rugat Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, chemînd spre ajutor rudeniile sale şi pe sfinţii răbdători de chinuri Boris şi Gleb. Neadunîndu-se şi neaşteptînd putere de oaste,

a ieşit cu puţină însoţire asupra oştirii celei mari a potrivnicilor şi mergînd la rîul Neva, au tăbărît nu departe de oastea potrivnicului.

Atunci era lîngă sfînt unul din voievozii pămîntului Izerscu-lui, bărbat cucernic şi temător de Dumnezeu, anume Filip, căruia îi era încredinţată paza de noapte; poruncindu-i-se să meargă şi să vadă în taină puterea cea multă de oaste, fiind în frică şi în nepricepere, s-a întors ca să spună sfîntului. Mergînd el pe lîngă mare, la răsăritul soarelui, a văzut o corabie la mal şi în ea nişte bărbaţi cu podoabe şi haine roşii, ţinînd mîinile unul pe umărul altuia, iar vîslaşii şedeau ca şi cum erau îmbrăcaţi cu o negură, şi au zis unul către altul: "Frate Gelbe, să mergem mai iute, ca să ajutăm asupra potrivnicilor rudeniei noastre, marelui voievod Alexandru". Celălalt a răspuns: "Bine, frate Boris". Păzitorul, auzind acestea, a alergat degrab şi a spus toate cele văzute şi auzite, Sfîntului Alexandru.

Auzind el acestea, a preamărit pe Dumnezeu şi pe Preacurata Lui Maică şi pe Sfinţii Mucenici Boris şi Gleb. Cînd s-a luptat cu potrivnicii, a ucis o mulţime, şi chiar Sfîntul Alexandru a rănit în faţă pe craiul lor, care rămăsese după război cu cîţiva, şi care a fugit fără de cinste. Astfel, cu ajutorul lui Dumnezeu, al Maicii Domnului şi al Sfinţilor Mucenici Boris şi Gleb, a cîştigat preaslăvita biruinţă şi a eliberat pămîntul Ijerscului şi marele Novgorod de cei potrivnici. De la această biruinţă preaslăvită de lîngă Neva, mînăstirea s-a numit Nevski. Încă şi în alte dăţi s-a eliberat marele Novgorod de aceiaşi sfezi potrivnici, căci, după acea slăvită biruinţă, iarăşi s-au adunat acei potrivnici şi au năvălit asupra cetăţii Pskovului, ucigînd mulţi oameni; deci, luînd-o, au pus trimişi de-ai lor.

Fericitul Alexandru, nesuferind aceasta şi adunîndu-se cu voievodul Andrei, fratele său, a luat cu sine şi pe Nizovţi. Ei au înconjurat cu oameni toate drumurile Pskovului şi au ucis o mulţime de potrivnici sfezi, iar pe alţii i-au trimis ferecaţi la Novgorod. Astfel cetatea Pskovului s-a întors iarăşi la stăpînirea fericitului Alexandru. Mergînd în pămîntul lor, au ars multe cetăţi şi sate, au cîştigat multe dobînzi şi au pierdut cu sabia mulţi sălbatici, încît numele lui Alexandru era înfricoşat şi de spaimă între popoarele sfezilor. Dar nu numai de sfezi, ci şi de alte limbi de peste hotare izbăvea pămîntul Rusiei de pradă în viaţa sa, încît nimeni nu se gîndea să năvălească asupra hotarelor Rusiei, ştiind pe acel voievod viteaz. În vremea aceea s-a sculat împăratul tătărăsc, Batie, cel fără de Dumnezeu, care, prădînd multe pămînturi ale Asiei, a mers cu multă putere şi în pămîntul Rusiei, luînd cetăţi multe, iar pe altele le-a risipit pînă în temelie; au ars cetatea Vladimirului cea de scaun, Rostovul şi multe alte cetăţi. Atunci s-au ucis de către Batie pururea pomeniţii domni Vsevolo-dovici Irie şi Vasilie.

În vremea aceea a pătimit pentru Hristos şi voievodul Mihail Cernigovschi, cu boierul său, Teodor. Mai mulţi din domnii Rusiei, iubind cinstea şi slava acestui veac mai mult decît slava lui Dumnezeu şi lăsînd credinţa creştinească, de frica chinuitorului, s-au închinat la idolii în care credeau acei păgîni barbari. Apoi cumplitul Batie, auzind că Sfîntul Alexandru a luat după tatăl său marea domnie a Vladimirului şi a toată Rusia, ştiind şi de bărbăţia lui, a trimis la dînsul solii - el petrecînd atunci în cetatea Suzdal -, zicîndu-i: "Mie mi s-au supus multe împărăţii şi popoare; oare tu nu voieşti să te supui? Dacă voieşti să-ţi păzeşti pămîntul întreg şi nevătămat, vino şi te închină mie, ca şi ceilalţi domni ai Rusiei, care şi-au luat stăpînirile şi au cîştigat mare cinste de la mine, că am auzit că tu eşti bărbat înţelept, viteaz şi mare de stat". Sfîntul, auzind acestea de la trimişi, s-a mîhnit în sufletul său, şi nu se pricepea ce să facă; deci, socotind cumplirea şi sălbăticia cea bărbătească, avea în minte pe domnii ceilalţi şi alţii care au mărturisit cu statornicie numele lui Hristos şi au fost chinuiţi cumplit. Iar alţii, neputînd suferi chinurile cele cumplite, s-au lepădat de Hristos.

Sfîntul, socotind acestea, s-a dus la episcopul de acolo şi i-a spus gîndul său, sfătuindu-se ce să facă într-o întîmplare ca aceea. Episcopul, auzind acestea, a început a-l întări, spunîndu-i să nu se lepede de Hristos şi să nu se teamă de cei ce ucid trupul, că cel care şi-a pierdut trupul pentru Hristos şi pentru Evanghelie îl va afla în viaţa veşnică. Nu face precum au făcut mulţi alţii - îi zice el -, ca, dacă ţi s-ar întîmpla să pătimeşti, apoi să pătimeşti ca un bun ostaş al lui Iisus Hristos. Deci, zicîndu-i multe altele spre folosul Sfîntului Alexandru, el se făgăduia să facă toate acestea; deci, i-a dat împreună călător Trupul şi Sîngele lui Hristos, şi i-a zis: "Domnul să te întărească"; apoi l-a lăsat cu pace. Sfîntul, ajungînd la

Urdie, s-a dus unde petrecea împăratul Batie şi s-a făcut îndată înştiinţare împăratului de venirea lui. Împăratul a poruncit ca să aducă înaintea sa pe Sfîntul Alexandru.

Mergînd el spre Batie, îndată s-au apropiat vrăjmaşii şi popii idoleşti spre dînsul, voind să-l ducă prin foc după obiceiul lor, şi îl sileau să se închine focului şi soarelui. Sfîntul le-a răspuns cu bărbăţie: "Eu sînt creştin şi nu mi se cade a mă închina făpturii, ci să mă închin Tatălui, Fiului şi Sfîntului Duh. Mă închin unui Dumnezeu slăvit în Sfînta Treime, Care a zidit cerul şi pămîntul şi toate cele ce sînt într-însele". Drept aceea, vrăjitorii, ducîndu-se cu mînie ca nişte batjocoriţi de sfîntul, au spus toate acelea lui Batie. Împăratul nu le-a poruncit să-l silească la închinarea soarelui şi a idolilor, ci să-l aducă cu cinste la el, ca să-i vadă frumuseţea feţei lui.

Ducînd pe sfînt înaintea împăratului, i s-a închinat lui, zicîn-du-i: "Împărate, ţie mă închin, căci Dumnezeu te-a cinstit cu împărăţia, iar făpturii nu mă voi închina, căci toate sînt zidite pentru om. Mă voi închina lui Dumnezeu Unul, Căruia Îi slujesc şi Îl cinstesc". Împăratul n-a făcut sfîntului nici un rău, ci, văzînd frumuseţea feţei fericitului, mărimea trupului şi vitejia, l-a lăudat înaintea tuturor, dîndu-i cinste mare. Apoi i-a poruncit să se ducă cu fratele său, Andrei, la Conovice în urdie, iar împăratul Batie s-a dus în vremea aceea cu putere multă asupra bulgarilor. Deci, într-acea călătorie el a fost ucis de craiul Vladislav. Sfîntul, întorcîndu-se cu bucurie de la Conovice în patria sa, a ridicat multe biserici, şi pe creştinii cei risipiţi i-a adunat la moşiile lor.

După aceasta s-au început iar tulburări în părţile baltice şi prin alte părţi ale Apusului. Atunci sfîntul a trimis pe fiul său, Dimitrie, cu multe cete împotriva acelor potrivnici de alt neam şi, biruindu-i şi luînd cetatea Iorie, s-a întors la Novgorod cu prăzi şi cu multe dobînzi. După aceea Sfîntul Alexandru s-a dus iar în urdie la împăratul Bercae şi, petrecînd acolo şase luni, a căzut în boală trupească; deci, împăratul l-a trimis în patria sa. El, fiind pe drum, ajunsese foarte slăbit la Gorodţa, acolo s-a tuns în rînduiala călugărească cu mare osîrdie şi i s-a pus numele Alexie. Apoi, sărutînd pe toţi care erau acolo, pe egumen, pe fraţi şi pe ai săi, i-a iertat şi, împărtăşindu-se cu Trupul şi Sîngele Domnului nostru Iisus Hristos, şi-a dat sfinţitul său suflet în mîinile Domnului, pe 14 noiembrie; iar trupul lui s-a adus în cetatea Vladimir, patria sa, pe 25 noiembrie. Deci, pentru aceea s-a aşezat ca să se săvîrşească pomenirea lui într-acea zi.

Au petrecut acolo pe sfîntul cu cîntări deasupra gropii; şi, cînd mitropolitul a voit să pună în mîinile sfîntului scrisoarea de iertăciune, sfîntul a întins mîna ca un om viu, a luat scrisoarea de la mitropolit şi a strîns mîna iar. Acel lucru văzîndu-l toţi, care stăteau de faţă, au preamărit pe Dumnezeu de această minune. Deci, au pus cinstitul trup în mînăstirea cea mare a Naşterii Prea-sfintei Născătoare de Dumnezeu. Multe tămăduiri primeau de la mormîntul lui, celor ce se duceau la el cu credinţă. Moaştele lui au petrecut acolo 172 ani, pînă ce s-au mutat în împărăteasca cetate Petersburg şi s-au pus în biserica lui, în preacinstita mînăstire a Preasfintei şi de viaţă făcătoarei Treimi, care se numeşte Alexandronevski, întru slava celui minunat între sfinţii lui, Dumnezeul nostru, Căruia şi de la noi să-I fie cinste, slavă şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Aşezarea în raclă a brîului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu (31 august)

Cinstitul Brîu al Preacuratei Maicii lui Dumnezeu, cel adus în Constantinopol într-un sicriaş de aur cu pecetluire împărătească, a fost pus în biserica pe care dreptcredinciosul împărat Teodosie cel Tînăr o zidise în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, la locul ce se numea Halcopratie, adică "tîrgul de aramă". După mulţi ani, pe vremea împărăţiei lui Leon, femeia lui, Zoe, era supărată de duhul cel necurat. Pentru aceea, împăratul şi rudele lui aveau mîhnire; deci se făceau multe rugăciuni către Dumnezeu pentru împărăteasa care pătimea.

Odată i s-a arătat o vedenie dumnezeiască, spunîndu-i că de se va pune pe dînsa Brîul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, va lua tămăduire. Împărăteasa a spus această vedenie bărbatului ei, împăratul Leon, şi îndată împăratul a rugat pe patriarh şi a dezlegat pecetea, apoi s-a deschis sicriul şi s-a aflat întreg cinstitul Brîu al Preacuratei Maicii lui Dumnezeu, nici cîtuşi de puţin vătămat de vechimea vremii, şi l-a sărutat pe el cu cucernicie. Cînd patriarhul l-a întins pe el deasupra împărătesei, îndată s-a scăpat de chinuirea diavolească şi a cîştigat desăvîrşit tămăduirea bolii sale.

Atunci toţi cu bucurie au preamărit pe Hristos Dumnezeu şi pe Preacurata Maica Lui cîntînd cîntări de mulţumire; iar cinstitul Brîu punîndu-l într-aceeaşi raclă de aur, l-a pecetluit cu pecetea împărătească, şi a aşezat prăznuire întru cinstea Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, întru aducerea aminte de minunea ce s-a făcut cu sfîntul ei Brîu, prin singurul darul acela, şi prin milostivirea şi iubirea de oameni a Aceluia ce S-a născut dintr-însa, adică lui Hristos Dumnezeul nostru.

~ Sfârşit ~